

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift

til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Med den gejstlige Øvrigheds Tilladelse

udgivet af

Ausgarius-Foreningens Forstanderskab,

redigeret af

Andr. Johansen,

Præst.

36te Aargang.

KJØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer A. Millech.

Trykt hos Rasmussen & Olsen.

1888.

Register

til

Nordisk Ugeblad

for 1888.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger, Digte o. dsl.

	Side.
Leo XIII.s halvtresindstyveaarige Præstjubilæum	1
Leo-Hymne	13
Pavernes Rækkefølge	14
„Nidkjerhed, men ikke med Kundskab“. (Fortsat fra 1887) 16.	60
Paverne „Leo“ i Historien	22. 57
En Julelegende	28
„Et velsignet Nytaar“	23
Pavefesten i Danmark.	35. 76
Religionsstriden i Svendborg	52
Leo XIII og Pressen	65
Katholicismen og Pastor Jespersen.	73
Pavefesten i Norge og Sverige	80
Jubilæumshøjtiden i Rom	84
Rom og England	89
Leo XIII.s Levevis	93
Apostelfyrsten og hans Efterfølgere.	95. 104
Vore Foreninger	110
Oversigt over den h. Barndoms Forening	118
Den h. Rimberts 1000aarige Jubilæum	121. 140
Fastemandatet	137
Brev fra en Landsbypræst	144
Historiske Løgne	153. 169

	Side.
† Don Bosco	160. 174
Om Skriftemaalet	177
Leo XIII.s Kroningsdag	185
Lyksaligheden i Himlen. (Literatur-Anmeldelse)	195
Sct. Josefs Hospital	196
Pastor Hafstrøm og Skriftemaalet	199
Den blødende Kjærlighed	209
Leo XIII og de tyske Pilegrimme	215
Paveligt Brev om Langfredags-Kollekten	225
Sct. Josef	228
Foraars-Jævnøgn	229
† Karl Sørensen	232
Leo XIII's Tale i Kardinals-Kollegiet	234
Den h. Langfredag	241
Det danske Folk i Middelalderen og den h. Messe	244 260
Det hemmelige Skriftemaal	248
Den hellige Paaskefest	257
Pavens Stilling i Tilfælde af Krig	263
Hvide Søndag	273
Greven af Paris første h. Kommunion	276
Katholicismen i Norge	278
Unios Generalforsamling	287
Fra Protestantismens Lejr	289 305
„Who is Chiniquy?“	293
Det religiøse Liv i Rom	296
Katholicismen i Danmark	316
Et nyt Angreb	320
Kardinal Howard og Nationaltidende	323
Maj Maaned	329
Pastor Julius Steen	333
Pastor Krag og Catholicismen	338
Brev til Kolding	345 360
Kong Oscars Besøg hos Pave Leo XIII	353
Pavedømmet og dets Modstandere	356
Bør der organiseres en systematisk Kamp mod Romerkirken.	369
Paven og Irland	380
Katholsk er ægte evangelisk	383, 405, 433 459
Pastor Steens Angreb	388
Den højhellige Pintsefest	393
„Tyrolercirkulæret“	398
Den h. Treenigheds Fest	417
Dr. Hansens første Svar til Pastor Krag	420
Kristi Legems Fest	431

	Side.
Reformationen i Danmark og Provst Koch	440
Leo XIII og Slaveriet i Brasilien	449
Sct. Josefs Hospital	454
En Dom om „Evangelisk eller Romersk“	456
Græd ikke	467
Amerikanske Domme over Chiniquy	469
Broderskabet til Jesu guddommelige Hjærte	473
Kristus i Kirken	479, 488, 505
Dr. Windthorst's Guldbryllup	495
Kulturkamp i Italien	500
En Replik til Pastor Krag	513
Danebrogen og Protestantismen	521
Guds Ord betroet Mennesker	523 537
Et Par Tanker om Døden	531
Edgar (Literatur-Anmeldelse)	533
Et Glimt fra Kirkeomvæltningens Tid	543
Sct. Kjeld	548
Bibeloversættelser og Bibellæsning	553 569
Sangens Historie	561
Dronning Kristine af Spanien og det h. Vandringsbrød	578
Jesuit og Prædikant	585
To Ordensstiftere	591
Missionsbrev fra Afrika	601
Jerusalem	606
Domkirken i Trondhjem	611
Et Valfartssted i Normandiet	617
Retfærdiggjørelse, Tro og Gjærninger	623, 637 649
Marias Optagelse i Himlen	633
Leo XIII og Slavehandelen	642
Et Bidrag til Italiens nyere Historie	656
De hh. Skytsengle	665
Bud og Raad	669, 681 697
En mærkværdig Konversion	673
Paveligt Dekret om en Sone-Dag for de Afdøde	690
Kirken i Norge	704
Manzoni og den h. Messe	708
Kirkeindvielsesfesten	713
Kirkeforsamlingen i Jerusalem	719
Paveligt Dekret om Rosenkransen	737
Indvortes Andagt og udvortes Skikke	740, 785, 869, 905, 940
Den h. Frants af Assisi	745 752
Hr. V. Jacobsen mod „Edgar“	757
Fremskridt	761

	Side.
„En Ruin“	764
Stemmen „fra Bethesda“	769
Den levende Rosenkrans	778
„Gjemt er ikke glemt“	782
Kejser Wilhelm II i Vatikanet	790
Aandløshed eller Klarhed	795 800
Provst Koch mod „Edgar“	809 819
† Eduard Scheby	817
Hr. Jacobsen eller Kusk udi egen Indbilding.	827
Den 15. November	833
Morten Bisp	836
„Fra Bethesda“ og „Tidens Strøm“.	837
Alle Sjæles Maaned	844
En dansk Kongedatter	849
Pastor Schepelerns ny Bog	853
Den h. Elisabeth	859
Regeringsjubilæet	863
En ligefrem Usandhed og fire Urigtigheder	865
Kirkeåret	881
To Paveskikkelser	884
Sct. Kjelds Relikviskrin	891
Endnu en Gang Pastor Schepelern.	893
Det romerske Spørgsmaal	897
Fra Protestantismens Lejr	910
Marias ubesmittede Unødfangelse.	915
Kristeligt Program	921
Den. s. Johannes Baptist de la Salle	922
Vinter og Advent	932
„Kreuzzeitung“ og Pavedømmet.	934
Paveligt Dekret om Aarets Slutning	937
En Julehilsen.	946
Duelvæsenets Reform	950
Tankesprog	951
Jubilæumsaarets Slutning	953
Legenden om Juletræet	957
Gamle Æventyr og Ny Historiegranskning	959
Antislaveri-Bevægelsen	963

II. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Side 99, 117, 130, 165, 221, 270, 282, 301, 350, 391, 414, 471, 487, 519, 536, 567, 583, 631, 645, 647, 693, 711, 731, 846, 876, 918.

Italien. Side 349, 767, 879. — **Frankrig.** 582, 733. — *Paris.* 255, 351, 675, 877. — **Belgien.** 710, 731, 847. — **Østerrig-Ungarn.** 629, 877. — *Wien.* 695. — **England.** 237, 368, 730. — *London.* 414, 597, 630, 664, 676, 847. — **Irland.** 448. — **Tyskland.** 734. — *Berlin.* 267, 878. — *Frankfurt.* 877. — *Osnabruck.* 471. — *Køln.* 392. — *Køpnigsberg.* 597. — *Beuthen.* 598. — *Darmstadt.* 350. — *Venlo.* 679. — *Dresden.* 167. — *Hamburg.* 205, 676. — *Bremen.* 285. — *Lübeck.* 582, 676. — **Holland.** 831, 878. — **Rusland.** 167, 271, 631. — **Schweits.** 270. — **Tyrkiet.** 647. — **Jerusalem.** 134. — **Nordamerika.** 117, 678, 732, 847. — **Brasilien.** 267. — **Ceylon.** 238. — **Australien.** 237, 565, 679. — **Sverige.** 116, 347. — **Norge.** 487. — **Kjøbenhavn.** 116, 150, 163, 204, 219, 253, 266, 286, 301, 326, 347, 366, 412, 518, 535, 565, 628, 662, 695, 710, 729, 749, 767, 813, 829, 900, 967. — *Ordrup.* 183, 564, 728. — *Odense.* 596, 815. — *Svendborg.* 830. — *Kolding.* 846. — *Fredericia.* 255. — *Aarhus.* 128.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn.

Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 1. Søndag den 1. Januar. 1888.

Indhold: Leo XIII. Leo-Hymne. Pavernes Rækkefølge. „Nidkjærhed, men ikke med Kundskab“. Paverne „Leo“. En Julelegende. Leobillede. Indbydelse.

I alle Jordens Lande, blandt alle Folkeslag, over hvilke Evangeliets Lys har nedsendt sine Straaler, banke utallige Hjærter i Dag af Glæde, Kirkeklokkerne gjenlyde overalt med Taksigelsens Toner, og fra Gudshusene høres Lovsange, som stige fra Jorden op til Gud, fordi han har kronet med Velsignelse vor aandelige Faders Præstedømme og forundt *Leo XIII* at holde sit 50aarige Jubi-

læum som Præst i den h. Kirke. Indtrængende Bønner blive frem for alt frembaarne for Gud i hele den katolske Kristenhed, for at den Velsignelse, som hidtil har udmærket Leo XIII's Regering, maa vedblive endnu længe at være hans Arvelod, og at han endnu i mange Aar maa være udrustet med Styrke og Naade og Visdom ovenfra, for at undervise de Troende, vejlede dem til Fromhed og for at styre den h. Kirke.

Leo XIII er Kristi Kirkes synlige Overhoved paa Jorden, og Arvingen til Sct. Peters Forrang, og derfor er han ogsaa Midtpunktet for en Hengivenhed, Ærefrygt og Kjærlighed, som et katolsk Hjærte alene er i Stand til at føle, og hvorved 300 Millioner aandelige Under-saatter i Dag aflægge Vidnesbyrd om, at de ere forenede med ham, forenede med ham i hans Sorger og Glæder ved Kjærlighedens og Troens inderligste Baand.

Til *Sct. Peter*, Apostlenes Fyrste, overdrog Frelseren Nøglerne til det aandelige Kongerige, Symbolet paa den højeste Myndighed i den h. Kirke. Det var ham, som fik guddommelig Befaling til at styrke sine aandelige Brødre i Troen, og til at vogte indtil Tidernes Ende Lammene og Faarene i Kristi hellige Hjord. Paa ham som paa en af Gud befæstet Klippe byggedes den ene sande Kirke, imod hvilken Helvedes Porte, d. v. s. alle Satans Angreb og Menneskenes syndige Lidenskaber, aldrig skulde faa Overhaand: „*Du er Petrus, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den.*“

I 1800 Aar have Sct. Peters Efterfølgere udøvet denne højeste Myndighed og svunget det aandelige Scepter i Kristi Kirke. Sct. *Bernhard* i det 11. Aarhundrede erklærer, at det ikke var nogen enkelt Kirke, men „Kristi universelle Kirke, omfattende alle de adspredte Kirker i hele Verden“, som var overdraget til Sct. Peters Omsorg. — Med ikke mindre Begejstring udraaber den h. *Irenæus* i det 2. Aarhundrede: „Med

den romerske Kirke, paa Grund af dens overlegne Forrang, maa enhver anden Kirke være forenet, thi i den er Overleveringen, som kommer fra Apostlene, bevaret ren, til Gavn for de Troende i hele Verden.“ Hvad Under da, om den h. *Athanasius* udraaber: „Biskopperne af Rom have faaet det Hverv, at drage Omsorg for alle Kirkerne“; og den h. *Ambrosius*: „Fra Rom, som fra en Hovedkilde, flyde den ærværdige Samfundsforbindelses Rettigheder ud til Alle“; og den h. *Hieronymus*, i det han henvender sig til Pave Damasus: „Jeg, som ikke følger nogen anden end Jesus Kristus som mit Hoved, er forenet med Dig, det er med Petri Stol. Paa denne Klippe er Kirken bygget, det véd jeg. Enhver som æder Lammets udenfor dette Hus er en Tolder. Enhver, som ikke samler med Dig, han adspredes; det er: Enhver, som ikke er af Kristus, er af Antikrist.“

Den h. *Augustinus* henviser, idet han bekæmper sin Tids Hæresier, til den lange Række af Paver, som i uafbrudt Succession havde styret den romerske Kirke gennem 400 Aars Omskiftelser, og han ser deri et Bevis paa den guddommelige Magt, som opholder Kirken: „Jeg holdes fast til den katholske Kirke“, siger han, „ved Nationernes og Folkeslagenes Overensstemmelse; ved Myndigheden, begyndt med Mirakler, næret i Haab, voxet i Kjærlighed, grundlagt i Ælde. Jeg holdes fast ved Biskoppernes Succession ned til det nuværende Episkopat fra selve Apostlen Petri Stol, han, til hvem Frelseren efter sin Opstandelse anbettede Hjordens Styrelse. Sluttelig holdes jeg fast ved selve Navnet: katholsk.“ Og paa et andet Sted siger den samme hellige Augustinus: „Tæl Biskopperne fra selve Petri Stol, og følg Successionen i denne Række af Fædre; det er Klippen, imod hvilken Helvedes stolte Porte ikke skulle faa Overhaand.“ Hvad vilde vel den store hellige Augustinus have sagt, dersom det var bleven forundt ham, som det er forundt os, at skue,

ikke blot en 400-aarig Bisperække, men en uafbrudt Rækkefølge af romerske Biskopper, som udstrækker sig over 1800 Aar; en uafbrudt Rækkefølge af ærværdige Mænd, bøjede under Vægten af det apostoliske Embedes mangehaande Arbejder ikke mindre end af Aarenes Byrde, mange iblandt dem smykkede med Martyrkronen, andre med Helgenglorien, alle udmærkende sig ved Energi, Lærdom og Iver, som Kunstens og Videnskabens Beskyttere, som Forkæmpere for de sande Fremskridt, som Kristendommens, Frihedens, Civilisationens, Religionens Bolværker. Med Rette maa vi opløfte vore Hjærter til Gud og takke ham, fordi han har givet sin Kirke saadanne Hyrder, saadanne Førere, saadanne Styrere og Vogtere af hans Hjord!

Men det er ikke alene i hans Egenskab af Kirkens synlige Overhoved, at vi ere forenede med den nuværende berømte Indehaver af Sct. Petri Stol. Han er paa en ganske særegen Maade bleven dyrebar for alle de Troende, idet han lider for deres Skyld og er bleven

et Offer for uretfærdige Angreb, som han, i hele den universelle Kirkes Interesse, bærer med et Heltemod og en Resignation, der har vakt hele den kristne Verdens Beundring og Sympathi. Paa en voldelig Maade har man berøvet ham det Land, som dets Indvaaneres Villie og de kristelige Nationers Fromhed have overdraget ham til en Borgen for hans Uafhængighed og som et Religionens Patrimonium. Uden et saadant uafhængigt Territorium vilde det have været en praktisk Umulighed for Paven midt i Middelalderens stormfulde Tid, at opfylde sin fredelige Mission som Mægler mellem stridende Suveræner, at vaage over de Fattiges og Undertryktes Rettigheder og de kristelige Nationers Frihed. Katholske saa vel som protestantiske Stater have respekteret hans timelige Suverænitet, thi de ansaa den ikke alene for et Bolværk mod uretfærdige Angreb, men ogsaa for en Garanti for deres katholske Undersaatters Samvittigheds-Rettigheder i alt, hvad der angaar deres aandelige Liv og deres moralske Forpligtelser.

Da den første *Napoleon* søgte at oprette et Jærntyranni over hele Evropa, ansaa han det for nødvendigt til sine Planers Fremme, at berøve den ærværdige Pave *Pius VI* det pavelige Territorium. Han har selv efterladt os et Bevis paa, at han ved dette Middel haabede at lænkebinde de Troendes Samvittigheder i hele den kristne Verden. „Ved at holde Paven fast i Paris og forene de romerske Stater med mit Rige“, siger han, „havde jeg opnaaet at skille hans timelige Magt fra hans aandelige Myndighed. Paris vilde være bleven Hovedstaden i den kristne Verden; jeg vilde have styret den religiøse Verden saa vel som den politiske. Jeg vilde have haft mine religiøse Konferentser; mit Raad vilde have været en Forening af Repræsentanter for Kristenheden, og Paverne vilde ikke have været andet en dets Præsidenter. Jeg vilde have aabnet og sluttet disse Raadsforsamlinger, approberet og offent-

liggjort deres Afgjørelser. — Denne Forening af den aandelige og timelige Magt i én Suveræns Hænder havde længe været en Gjenstand for mine Overvejelser og Ønsker.“

Napoleon havde lagt sine Planer med Dygtighed, men alligevel lykkedes de ikke. Lad ham ogsaa føre én Pave i Fangenskab og tvinge en anden til at flygte fra sin Hovedstad; lad ham ogsaa udplyndre Kirkerne og Klostrene i Italien og installere en Konge i Rom; Paven var ikke destomindre bestemt til at skulde vende i Triumf tilbage til sit Sæde, og ved Forsynets vidunderlige Styrelse bleve de tre Stormagter, England, Preussen og Rusland, Repræsentanterne for forskjellige Vranglærdomme eller Schismer, udvalgte til at skulde sikre Pavens Uafhængighed og tilbagegive ham hans Stater.

I vore Dage have vantro Statsmænd, tilskyndede dertil af Europas Revolutionære og Frimureriet, atter lagt Haand paa Kirkens Patrimonium, og, idet de berøvede den h. Fader hans timelige Territorium, have de tvunget ham til, at værne om Kirkens Frihed fra Vatikanets Fængsel, ligesom hans Forgængere fordem værnede om den i Forfølgelsernes tidligere Aarhundreder. Vi tvivle ikke om, at Hensigten med denne Udplyndrings-Politik blandt Religionens Fjender var, at saare den aandelige Suverænitet hos Kirkens Overhoved. Deres offentliggjorte Skrivelser vidne tilstrækkelig herom. Men heller ikke tvivle vi om, at Guds Planer ikke ville blive gjorte frugtesløse af Menneskenes Ondskab, og at Religionens Patrimonium, naar Herrens Tid kommer, vil blive tilbagegivet den h. Stol, for at sikre dens aandelige og timelige Uafhængighed. Kjærligheden til vor aandelige Fader er imidlertid ikke kølnet, ej heller er den svækket i de Troendes Hjærter. Tværtimod, han er maaske i vore Dage elsket af dem mere end nogensinde tilforn midt i hans Ængstelser og Sorger og i alle hans timelige Ydmygelser.

Og hvad skulle vi sige om alle de storartede Fore-

tagender, han har fuldført undersit berømmelige Pontifikat? Hans udødelige Encyklikaer, som han har rettet til den katholske Verden, kalde Mindet tilbage om den Veltalenhed og Visdom, som smykkede den kristne Literaturs gyldne Tidsalder. Han har belært de kristne Stater om det civile og borgerlige Samfunds hellige og fundamentale Love. Han har opløftet sin Stemme mod Religionens og den bestaaende Samfundsordens hemmelige og aabenbare Fjender. Han har ikke forsømt i rette Tid at minde Fyrsterne saa vel som Undersaatterne om de Pligter, som paahvile dem. Han har udpeget det nuværende Samfunds Kræftskade og Vildfarelserne, som i saa mange Lande have undermineret selve den sociale Bygnings Grundvold. Han har paa samme Tid opmuntret Alt, hvad der kunde fremme Civilisationen og det sande Fremskridt, og han har ikke ladet Noget uforsøgt, for at gjenopvække de Troendes Fromhed og Guds frygt. Oprejst staar han som en af de solide og høje Søjler, der rage op over Ruinerne paa Roms Forum. Dag for Dag komme Fyrster og Undersaatter til bedre og bedre Erkjendelse af Tidens mangehaande Farer, og uvilkaarlig vende de sig til Rom, til Ret-sindethedens og Retfærdighedens Sæde, og de bede om hans Mægling, hvis Stilling som Kristenhedens Fader giver en Myndighed til hans Ord, som ingen Anden kan yde. Han har lagt Fredens Oliegren mellem stridende Fyrster og Nationer, som, idet de fulgte hans Raad, højtidelig have erklæret for Verden, at hans Dom var grundet paa Retfærdighedens og Sandhedens evige Principer.

Et mærkværdigt Aarhundrede, det nittende! Man plejer sædvanligvis at betegne det som Revolutionens Aarhundrede, og man har Grund dertil. Mange andre karakteristiske Titler vilde være berettigede, men ingen mere end denne: *Pavedømmets Aarhundrede*. Det er det nittende, som ser Petri Skib sejle hen over Verdenshistoriens Hav. I intet andet Aarhundrede gav man

mere Agt paa Skibets Fart og paa dets Styrmand; aldrig var dets Fart saa omskiftende, aldrig dets Styrmands Skjæbne saa forskelligartet, som netop i dette Aarhundrede. Det er vel Mennesker, som spille de forskellige Roller i Verdenshistorien; men paa en usynlig og hemmelighedsfuld Maade griber det guddommelige Forsyns Haand ogsaa ind i Sagernes Gang. Enhver, der vil se det, kan af og til lægge Mærke til dens Spor. Det er ogsaa Mennesker, som spille Rollerne i

Kirkens Historie; men ulige mere og ulige tydeligere griber hans Magt ind her, som har oprejst den pavelige Trone og udtalt de Ord: „Helvedes Porte skulle ikke overvælde den,“ „Og se, jeg er med Eder alle Dage, indtil Verdens Ende.“ I mere end én Periode af Kirkehistorien har Herren tiltunget sig Troen paa denne sin Forjættelse — i det mindste hos dem, som overhovedet vilde tro og derfor bøjede sig for Kjendsgjerningernes Beviskraft. Men tydeligere og tillige paa en mere gennemgribende Maade har Kirkens usynlige Styrer næppe nogensinde vist det, end netop under Leo XIII's Pontifikat. Jordens Store saa vel som Nationerne kunne se, at Kirken i Sandhed er grundlagt paa en Klippe. Og selv om de ikke ligefrem tro paa

det, saa ere de dog opfyldte af en Anelse om Betydningen af Jesu Ord. I Kirken saa vel som i Pavedømmet se de en Magt, der er højere og solidere end den, der er bygget paa udstrakte Grændser, paa en fyldt Statskasse og paa et vel udrustet Krigsarsenal. Og de komme alle og bøje sig med Ærefrygt for Petri Efterfølger. Hvilken Vending! Hvem skulde vel endnu for 10 Aar siden have anset denne storartede og hurtige Vending for en Mulighed? Det er dette, som giver vor h. Faders Jubilæumsfest et ganske særegent Præg.

Og som i Leo XIII's Pontifikat, saaledes kommer ogsaa i hele hans Liv det guddommelige Forsyns Indgriben tydelig tilsyne. Hans Pontifikats Historie udbreder det nødvendige Lys over hele hans Fortid. Og i dette Lys forekommer det os, som om hans lange Virksomhed som Kirkens Tjener var som en Trappe med sikre, jærnbeslaaede Trin, hvis Ende skjuler sig for Blikket, saa længe man ikke er naaet øverst op. Med rolige og faste Skridt stiger en gudindviet Mand tilvejs. Han søger ikke sig selv, derfor nøjes han med at blive paa Trappens første Trin. Men *han*, til hvem han har indviet sig, lader ham Skridt for Skridt stige opad Trappen. Paa ethvert Trin kan han holde Hvil, paa ethvert se sig om. Men saa snart han føler sig hjemme, maa han stige højere. Den gudindviede Mand lader sig villig føre og lede; han ringeagter ikke det lavere Trin, han søger ikke det højere, men han vægrer sig heller ikke for at stige højere. Hvortil skal dette føre? Mere end Een af dem, som give nøjere Agt paa ham, men uden at se *den*, der fører ham i Vejret, tænker og siger det højt. Selv aner han det ikke, thi hans Hjærte ønsker det ikke. Endelig har han naaet det højeste Trin; han ser nu selv det Maal, han er bleven ført hen imod: foran ham staar den ledige pavelige Trone. Og den samme Fører, der Trin for Trin lader ham stige i Vejret, skyder ham nu ogsaa fremad og byder ham at sætte sig. Det var *Foakim Pecci* som

Præst, Biskop og Kardinal, og er Leo XIII, som vel-signer Verden og bringer den Fred.

Menneskenes Liv er ofte en Kjæde af Gaader, i hvilken ikke sjældent Døden og Dommen først bringer Klarhed. Ogsaa den ophøjede Jubeloldings Liv er en lang Kjæde — ikke af Gaader, men af paaafaldende Kjendsgjerninger. Hans Pontifikat bringer Lys og lader denne Kjæde komme til Syne som et Mesterværk af guddommelig Kunst, der føjer Ring til Ring, indtil Tiaraen endelig har lukket for Kjæden. Pavernes lange Rækkefølge indeslutter i sig store Helgener, der findes i den de lærdeste og viseste Mænd, man møder iblandt dem Mænd, der med heroisk Mod og Udholdenhed have gennemgaaet de største Lidelser og Gjenvordigheder, og Mænd, der vare i Besiddelse af udprægede Hersker-gaver og en klippefast Karakter. Alt hvad man vel kan tænke sig i Henseende til menneskelig Storhed, det finder man repræsenteret blandt Paverne, og noget Nyt kan i denne Henseende ikke komme til Syne paa Petri Stol. Leo XIII er en Mand der er smykket med kristelig Dyd og Fromhed: andre have været det før ham; en stor Skare af hellige Mænd have før ham smykket Petri Stol. Leo XIII er en Bekjender og en Lidelsens Mand: Bekjendere og Martyrer have før ham

beklædt Ypperstepræste-Embedet. Leo XIII er en eminent Lærd og en Ven af Videnskaberne: han vandrer i saa Henseende paa den Vej, som andre Paver have vandret til Kirkens og den h. Stols Hæder og Ære. Leo XIII er en Mand, der er udrustet

med overordentlig Visdom og Klogskab, født til at være en Hersker: mere end én blandt hans Forgængere

have naaet Toppen af Herskerstorhed. Men der er Et, som udmærker ham fremfor alle Andre: *menneskelig Storhed* baaren af Guds Naade og uddannet af Gud selv og henstillet af ham i den Virkekreds, i hvilken den ikke skal tjene Mennesker, men fremme Guds Planer. Hos ingen anden Pave træder det tydeligere frem, at Herren selv ikke blot har kaldet ham til det hellige Embede, men ogsaa opdraget ham til det.

Pavens Jubelfest er derfor i første Linie en ophøjet Takkefest i den katholske Kristenhed. I Leo XIII har den faaet et levende Bevis paa, at den gode Hyrde fra Himlens Højder altid vaager over sin Hjord, beskyttende den med sin Almagt og velsignende den med sin Kjærlighed.

Og naar vi se, hvorledes hele Jordkredsen har sin Opmærksomhed og Interesse henvendt paa Jubeloldingen i Vatikanet og tager alle Aarhundredets Fremskridt med til Hjælp, for at forøge hans Hædersdags festlige Glands, saa forekommer det os, som om det „evige Rom“ foryngedes i denne Glands; ringe og ubetydeligt er de romerske Cæsarers Verdensherredømme i Sammenligning med Pavens Verdensherredømme, selv om man ogsaa har berøvet ham hans verdslige Besiddelser. Ligesom Pavens Jubelfest er en Triumf for Kirken, saaledes er den ogsaa en Triumf for det Højere, for det Aandelige overfor det Materielle, en Triumf for den evige Magt overfor de jordiske Magter, en Triumf for Troen og Religionen overfor Vantroen og Indifferentismen, en Triumf for den stedsevarende Enhed og Enighed overfor Adsplittelse og Uenighed i religiøse Anliggender. Jo dybere vort Aarhundrede er nedsunket i Materialismen, jo mindre Slægten stræber efter Idealet; jo mere Fyrster og Folk ere tilbøjelige til, at sikre Nutiden og bygge Fremtiden paa denne Verdens Magtmidler, desto mere ophøjet forekommer den h. Faders Jubelfest os at være i dens universelle Betydning. Verden, som lider under Materialismens Tryk, følger sin egen Interesses Drivkraft,

naar den med Deltagelse og Ærefrygt henvender sig til den h. Fader, ligesom den forhen vendte sig bort fra ham med Ligeegyldighed og Had. Det er en Slags Selvopholdelsesdrift, som faar Nationerne saa vel som Herskerne til at nærme sig Jubeloldingen i Rom; i ham findes legemliggjort og repræsenteret alt, hvad der kan yde Beskyttelse og Hjælp overfor de truende Farer. Og paa denne Maade har Pavens Jubelfest ved Siden af sin triumferende Karakter ogsaa en frelsende. Netop i denne Henseende har Leo XIII selv ydet det skjønneste Festsmykke, som vil overleve Festen længe og forkynde Efterverdenen hans og Pavedømmets Hæder og Ros. Det er de herlige Encyklikaer, der ligesom i en fastnittede Kjæde afsløre det 19. Aarhundredes Hovedsygdomme, den ene efter den anden, og tillige meddele, hvad der kunde yde Hjælp og Lægedom. Den h. Faders Jubilæum er saaledes en Fest, der vilde være en Umulighed, om man tænkte sig den fremgaaet af rent verdslige Forhold og Omstændigheder. Mere end Pavernes Ære og Ros forkynder den os det guddommelige Forsyns Styrelse af Kirkens og Nationernes Skjæbne og lader os skue Kirkens Sejr i Helliggjørelsens og Forsoningens blide Dæmring. Lader os derfor fremfor alt give Gud Æren, han være takket og lovet! Jubelfestens rent personlige Karakter er ualmindelig smuk og tiltrækkende. Med den menneskelige Storhed forener sig i Leo XIII alt, hvad der paa nogen Maade er istand til at drage og vinde det menneskelige Hjærte. Skulde Himlens Engle forklare Verden, hvad vor h. Faders Fest betyder, saa vilde de vel atter forkynde:

„Ære være Gud i det Høje, og paa Jorden Fred med de Mennesker, som have en god Villie.“

Leo-Hymne.

Melodi: Te Deum.

Lys paa Himlens skjøne Blaa,
Leo, I lys i mørken Nat;
 Du, som fryder mindste Vraa,
 Ej i Kampen bliver mat.
 Hil vær' Dig i Ærens Glands,
 Hil Dig nu i gylden Krans!

Leo, Du vor Kirkes Pryd,
 Du dens Hoved fuld af Kraft,
 Hos Dig findes ydmyg Dyd,
 Højmodssind og Ild i Pagt.
 Hil vær' Dig i Ærens Glands,
 Hil Dig nu i gylden Krans!

Leo, Du med Troens Røst
 Leder os i Kampens Larm,
 Stærk i Tro og uden Brøst,
 Er vi trygge ved Din Barm.
 Hil vær' Dig i Ærens Glands,
 Hil Dig nu i gylden Krans!

Leo, Værn for Tro og Skik;
 Kirkens Hyrde uden Svig,
 Trods al Verdens Haan og Stik,
 Kron og Scepter pryder Dig.
 Hil vær' Dig i Ærens Glands,
 Hil Dig nu i gylden Krans!

Leo, led i Storm og Bølge
 Skibets Gang med sikker Haand;
 Dine Børn vil aldrig dølg
 Kjærlighedens ømme Baand.
 Hil vær' Dig i Ærens Glands,
 Hil Dig nu i gylden Krans!

Pavernes Rækkefølge

fra Petrus indtil Leo XIII.

1. S. Petrus	42—67	51. Gelasius	492—496
2. S. Linus	67—78	52. Anastasius II.	496—498
3. S. Cletus	78—91	53. Symmachus	498—514
4. S. Clemens	91—100	54. Hormisdas	514—523
5. S. Anacletus	100	55. S. Johannes I.	523—525
6. S. Evaristus	100—109	56. Felix IV.	526—530
7. S. Alexander I.	109—119	57. Bonifacius II.	530—532
8. S. Sixtus I.	119—127	58. Johannes II.	533—535
9. S. Telesphorus	127—139	59. S. Agapetus	535—536
10. S. Hyginus	139—142	60. S. Silverius	536—538
11. S. Pius I.	142—157	61. Vigilius	538—555
12. S. Anicetus	157—168	62. Pelagius	555—560
13. S. Soter	168—177	63. Johannes III.	560—573
14. S. Eleutherus	177—192	64. Benedictus I.	574—578
15. S. Victor I.	192—201	65. Pelagius II.	578—590
16. S. Zephyrinus	202—218	66. S. Gregorius I.	590—604
17. S. Calixtus I.	218—222	67. Sabinianus	604—605
18. S. Urbanus I.	222—230	68. Bonifacius III	606—607
19. S. Pontianus	230—235	69. Bonifacius IV.	607—614
20. S. Anterus	235—236	70. Deusdedit	615—618
21. S. Fabianus	236—250	71. Bonifacius V.	619—625
22. S. Cornelius	251—252	72. Honorius I.	625—638
23. S. Lucius I.	252—253	73. Severinus	639—640
24. S. Stephanus I.	253—257	74. Johannes IV.	640—642
25. S. Sixtus II.	257—258	75. Theodorus	642—649
26. S. Dionysius	259—269	76. S. Martinus I.	649—654
27. S. Felix I.	269—274	77. Eugenius I.	654—657
28. S. Eutychianus	275—283	78. Vitalianus	657—672
29. S. Cajus	283—296	79. S. Adeodatus	672—676
30. S. Marcellinus	296—308	80. Domnus	676—678
31. S. Marcellus	308—310	81. S. Agatho	678—681
32. S. Eusebius	310—311	82. S. Leo II.	682—684
33. S. Melchiades	311—313	83. Benedictus II.	684—686
34. S. Sylvester	314—335	84. Johannes V.	686—687
35. S. Marcus	335—337	85. Conon	687
36. S. Julius I.	337—352	86. S. Sergius I.	687—701
37. Liberius	352—355	87. Johannes VI.	701—705
38. Felix II.	355—366	88. Johannes VII.	705—707
39. S. Damasus	366—384	89. Sisinnius	708
40. S. Siricius	385—398	90. Constantinus I.	708—715
41. S. Anastacius I.	398—402	91. S. Gregorius II.	715—731
42. S. Innocentius I.	402—417	92. S. Gregorius III.	731—741
43. Zosimus	417—418	93. S. Zacharias	741—752
44. Bonifatius I.	418—422	94. Stephanus II.	752
45. S. Coelestinus I.	422—432	95. Stephanus III.	752—757
46. S. Sixtus III.	432—440	96. Paulus I.	757—767
47. S. Leo I.	440—461	97. Constantinus II.	767—768
48. S. Hilarius	461—468	98. Stephanus IV.	768—772
49. Simplicius	468—483	99. Hadrianus I.	772—795
50. Felix III.	483—492	100. S. Leo III.	795—816

101. Stephanus V.	816—817	156. S. Leo IX.	1049—1054
102. Paschalis I.	817—824	157. Victor II.	1054—1057
103. Eugenius II.	824—827	158. Stephanus X.	1057—1058
104. Valentinus	827	159. Benedictus X.	1058—1059
105. Gregorius IV	827—844	160. Nicolaus II.	1059—1061
106. Sergius II.	844—847	161. Alexander II.	1061—1073
107. Leo IV.	847—855	162. S. Gregor. VII.	1073—1085
108. Benedictus III.	855—858	163. Victor III.	1086—1088
109. S. Nicolaus I.	858—867	164. Urbanus II.	1088—1099
110. Hadrianus II.	867—872	165. Paschalis II.	1099—1118
111. Johannes VIII.	872—882	166. Gelasius II.	1118—1119
112. Marinus	882—884	167. Calixtus II.	1119—1124
113. Hadrianus III.	884—885	168. Honorius II.	1124—1130
114. Stephanus VI.	885—891	169. Innocentius II.	1130—1143
115. Formosus	891—896	170. Coelestinus II.	1143—1144
116. Bonifacius VI.	896	171. Lucius II.	1144—1145
117. Stephanus VII.	896—897	172. S. Eugenius III.	1145—1153
118. Romanus	897	173. Anastasius IV.	1153—1154
119. Theodorus II.	897—898	174. Hadrianus IV.	1154—1159
120. Johannes IX.	898—900	175. Alexander III.	1159—1181
121. Benedictus IV.	900—903	176. Lucius III.	1181—1185
122. Leo V.	903	177. Urbanus III.	1185—1187
123. Christophorus	903—904	178. Gregorius VIII.	1187
124. Sergius III.	904—911	179. Clemens III.	1187—1191
125. Anastasius III.	911—913	180. Coelestinus III.	1191—1198
126. Lando	913—914	181. Innocentius III.	1198—1216
127. Johannes X.	914—928	182. Honorius III.	1216—1227
128. Leo VI.	928—929	183. Gregorius IX.	1227—1241
129. Stephanus VIII.	929—931	184. Coelestinus IV.	1242
130. Johannes XI.	931—936	185. Innocentius IV.	1243—1254
131. Leo VII.	936—939	186. Alexander IV.	1254—1261
132. Stephanus IX	939—943	187. Urbanus IV.	1261—1264
133. Maximus II.	943—946	188. Clemens IV.	1265—1268
134. Agapetus II.	946—956	189. S. Gregorius X.	1272—1276
135. Johannes XII.	956—963	190. Innocentius V.	1276
136. Leo VIII	963—964	191. Hadrianus V.	1276
137. Benedictus V.	964—965	192. Johannes XXI.	1277
138. Johannes XIII.	965—972	193. Nicolaus III.	1277—1280
139. Benedictus VI.	972—974	194. Martinus IV.	1281—1285
140. Benedictus VII.	975—983	195. Honorius IV.	1285—1287
141. Johannes XIV.	983—984	196. Nicolaus IV.	1288—1293
142. Bonifacius VII.	984—985	197. S. Coelestinus V.	1294
143. Johannes XV.	985—996	198. Bonifac. VIII.	1294—1303
144. Gregorius V.	996—999	199. S. Benedictus XI.	1303—1304
145. Johannes XVI.	996	200. Clemens V.	1305—1314
146. Sylvester II.	999—1003	201. Johann. XXII.	1316—1334
147. Johann. XVII	1003	202. Benedict. XII.	1334—1342
148. Johann. XVIII	1003—1008	203. Clemens VI.	1342—1352
149. Sergius IV.	1009—1012	204. Innocentius VI.	1352—1362
150. Benedict VII.	1012—1024	205. S. Urbanus V.	1362—1370
151. Johann. XIX.	1024—1032	206. Gregorius XI.	1370—1378
152. Benedictus IX.	1033—1044	207. Urbanus VI.	1378—1389
153. Gregorius VI.	1044—1046	Clemens VII.	1378—1394
154. Clemens II.	1046—1048	Benedict XIII.	1394—1417
155. Damasus II.	1048	208. Bonifacius IX.	1389—1404

209. Innocent IV.	1404—1406	237. Innocentius IX	1591—1592
210. Gregorius XII.	1406—1416	238. Clemens VIII.	1592—1605
211. Alexander V.	1409 1410	239. Leo XI.	1605
212. Johann. XXIII.	1410—1416	240. Paulus V.	1605—1621
213. Martinus V.	1417—1431	241. Gregor. XV.	1621—1623
213. Eugenius IV.	1431—1447	242. Urbanus VIII.	1623—1644
215. Nicolaus V.	1447—1455	243. Innocentius X.	1644—1655
216. Calixtus III.	1455—1458	244. Alexander VII.	1655—1667
217. Pius II	1458—1464	245. Clemens IX.	1667—1669
218. Paulus II.	1464—1471	246. Clemens X.	1670—1676
219. Sixtus IV.	1471—1484	247. Innocent. XI.	1676 1689
220. Innocent. VIII.	1484—1492	249. Alexand. VIII.	1689—1691
221. Alexander VI.	1492—1503	249. Innocent. XII.	1691—1700
222. Pius III.	1503	250. Clemens XI.	1700—1721
223. Julius II.	1503—1513	251. Innocent. XIII.	1721—1724
224. Leo X.	1513—1521	252. Benedict XIII.	1724—1730
225. Hadrianus VI.	1522—1523	253. Clemens XII.	1730—1740
226. Clemens VII.	1523—1534	254. Benedict. XIV.	1740—1758
227. Paulus III.	1534—1549	255. Clemens XIII.	1758—1769
228. Julius III.	1550—1555	256. Clemens XIV.	1769—1774
229. Marcellus II.	1555	257. Pius VI.	1775—1799
230. Paulus IV.	1555—1559	258. Pius VII.	1800—1823
231. Pius IV.	1559—1565	259. Leo XII.	1823—1829
232. S. Pius V.	1566—1572	260. Pius VIII.	1829—1830
233. Gregor XIII.	1572—1585	261. Gregor XVI.	1831—1846
234. Sixtus V.	1585—1590	262. Pius IX.	1846—1878
235. Urbanus VII.	1590	263. Leo XIII.	1878
236. Gregor. XIV.	1590—1591		

„Nidkjærhed, men ikke med Kundskab“.

(Fortsat fra Nr. 52).

Som det allerede er vore Læsere bekendt, har Hr. Pastor Prip nu afgivet den Erklæring, at han „intet har at gjøre med Referatet af hans Foredrag i „Svendborg Amtstidende“ med Undtagelse af ét Tilfælde, hvor Referenten hos ham laante Ordlyden af den Tridentinske Trosbekjendelse“ — og den findes just i det Foredrag, som disse Artikler have til Hensigt at belyse og besvare — og at „han altsaa heller ikke anerkjender det som Ordlyden af hans Foredrag, hvor godt end Referatet ellers kan være.“

Af selve denne Undskyldning fremgaar, at Referatet

i det væsentlige gjengiver Foredragsholderens Tanker rigtigt. Vore Læsere kjende af Ugebladets næstsidste Nummer Pastor Prips oprørende Paastand om Misbrug af Skriftemaalet til at sætte Splid og Uenighed mellem Ægtefæller: „Den katholske Hustru faar om Manden aldrig andet at høre, end at han er en ugudelig, fortabt Kjætter.“ (!) Denne Paastand kan ikke andet, end dybt saare ethvert katholsk Hjærte og opfylde enhver Ikke-Katholik, der holder den for rigtig, med Had til vor h. Kirke, der i Virkeligheden prædiker Tolerance og Kjærlighed mod alle Vildfarende. Men Pastor Prip véd alligevel ikke andet at fremføre til sin Undskyldning end, at „han *tvivler* meget om, at han *ordret* har sagt dette;“ han har *intet andet* at tilbagekalde end Ordet „aldrig.“ Han holder altsaa udtrykkelig fast ved, at Hustruen i Skriftestolen faar at høre om sin Mand, at han er en „ugudelig, fortabt Kjætter.“

Vi kunne altsaa trods denne Undskyldning eller snarere paa Grund af denne Undskyldning vedblive at rette vort Forsvar for de katholske Lærdomme mod Foredragsholderen, ikke mod hans Referent.

Pastor Prip kan ikke skjelve imellem Bispevielse og Pavemyndighed. Det er uforstaaeligt, at en dannet Mand, en Theolog kan paastaa i et offentligt Foredrag, at Pavens Myndighed efter katholsk Anskuelse forplantedes fra Pave til Pave ved Haandspaalæggelse. Men endnu uforstaaeligere er det, at han kan forvekle „ufejlbarlig“ med „synde- og dadelfri.“ Det er nemlig hans

fjerde Urigtighed: Naar Katholikerne sige, at *Paven er ufejlbarlig*, saa er Meningen, at *hans Handlemaade er hævet over al Dadel*. Han siger det ikke med ligefremme Ord, men paa en forblommet Maade. Han gjør opmærksom paa, hvad vi læse i Galaterbrevets 2. Kapitel, at Petrus i Antiokien først havde spist med de fra Hedenskabet omvendte Kristne; men da saa Kristne fra Jødedommen, der nøje overholdt de mosaiske Spise-love, senere kom til, trak han sig tilbage fra sit Sam-

kvem med hine, for ikke at give disse Forargelse. Hedningeapostelen Paulus, der var tilstede, fandt denne Vaklen i Sct. Peters Fremgangsmaade anstødelig overfor de Kristne fra Hedenskabet og dadlede ham, „om end lempeligt“ — som Pastor Prip selv bemærker. Derefter tilføjer han: „et Vidnesbyrd om, at *Peter ikke i Apostlenes egen Kreds ansaas for ufejlbarlig.*“

Enhver, som har hørt eller læst det, føler strax, at, skal denne Tilsætning ikke være meningsløs, *underforstaas* her noget, som ikke udtrykkelig er udsagt. Det turde vel udtrykkes rigtigst i Pastor Prips Aand saaledes: „Peter ansaas ikke i Apostlenes egen Kreds for ufejlbarlig, medens Papisterne anse Peters formentlige Eftermand for ufejlbarlig d. e. synde- og dadelfri.“

Denne Forvexling af Ufejlbarhed og Dadelfrihed lader sig des mindre undskylde, jo oftere og tydeligere den er bleven belyst og rettet. Vi anse Peters Efterfølger, Paven for ufejlbar. Men, hvad forstaa vi derved? Mene vi, at han ikke kan begaa nogen Fejl i sit private Liv eller som Kirkens øverste Styrer? Nej, hverken det ene eller det andet; men vi forstaa derved kun det: at han ved Guds Bistand bevares for enhver *Fejltagelse*, naar han som hele Kirkens øverste Lærer udlægger den aabenbarede Tros- eller Sædelære.

Kunde Pastor Prip have faaet Oplysning herom? Jo, han kunde, og det let, og som Polemiker *burde* han have sat sig ind i den rigtige Opfattelse af den katholske Lære, førend han tillod sig et, om end skjult Angreb paa den.

Denne Lære blev skarpt formuleret paa Vatikaner-Konciliet i 1878. En autentisk Oversættelse af Conciliets Erklæring herom kunde han have fundet i dette Ugeskrifts 19. Aarg. 1872. S. S. 54. 55: „Saa ofte den romerske Pave fra sin Lærestol afgjør en Lære, som angaar Troen eller Sædeligheden og som skal gjælde for hele Kirken, er han formedelst guddommelig Bistand

i Besiddelse af den Ufejlbarhed, med hvilken vor guddommelige Forløser har udstyret sin Kirke.“

Vore Skolebørn undervises i Læren om Pavens Ufejlbarhed og den forklares for dem i Katekismen. Der kunde Pastor Prip ogsaa have læst den. Katekismen lærer nemlig i Spørgsmaalene 215, 216 og 218: at „den katholske Kirke kaldes ufejlbar, fordi dens *Læreembede*, den romerske Pave og de med ham forenede Biskopper, formedelst den Helligaands Bistand ikke kan tage Fejl i sin Tros- eller i sin *Sædelære*.“ Det kirkelige Læreembede udtaler sine Afgjørelser i Trossager paa to Maader, nemlig ved en almindelig Kirkeforsamling og ved „at Paven i sin Egenskab som Kirkens øverste Hyrde og *Lærer udtaler*, hvad alle Kristne skulle holde for sandt angaaende en Tros- eller *Sædelære*.“ Mon dette er forstaaeligt? Mon det kan misforstaas?

Ifjor udkom der som Tillæg til „Nord. Ugeblad“ en dansk Bearbejdelse af Kardinal *Gibbons* „Vore Fædres Tro.“ Bogen indeholder en udførlig Redegjørelse for Pavens Ufejlbarhed. Den indledes med den Bemærkning: „Da den katholske Kirkes Lære om Pavens Ufejlbarhed paa besynderlig Maade plejer at misforstaas af vore i Troen fraskilte Brødre, og — man fristes til at sige — fordi de, som paastaa at være Evangeliets oplyste Tjenere, gjerne fremstille den i et aldeles falskt Lys, saa ville vi her med al Nøjagtighed først gjøre det fuldstændig klart, hvad pavelig Ufejlbarhed *ikke* er Den betyder *ikke*, at Paverne ere *syndefri*. Til visse have de, paa yderst faa Undtagelser nær, været hellige Mænd, Mønstre paa kristelige Dyder Men vel at mærke, selv om ogsaa et meget betydeligt Antal af Kirkens Ypperstepræster havde været saa ulykkelige at føre et lastefuldt Levned, saa havde dette dog ikke kunnet paa nogen Maade skade Gyldigheden af deres ophøjede Forret som Kirkens øverste Styrrere, al den Stund denne Forret *ikke*

blev givet dem for at lede deres private Vandel, men for ufejlbart at vejlede deres *Dom* i Kirkens offentlige Anliggender Den nuværende hellige Fader er højt anset baade i og udenfor Kirken for sin moralske Vandel, der er uantastet selv af Kirkens værste Modstandere. Og dog skrifter Pave *Leo* i Lighed med sine Forgængere, i Lighed med alle fromme katolske Kristne sine Synder. Hver Morgen siger han i den hellige Messe: Jeg bekjender, at jeg har syndet meget i Tanker, Ord og Gjerninger Det er vanskeligt at fatte, hvorledes „Evangeliets sande Tjenere“ ligeoverfor saadanne vitterlige Kjendsgjerninger kunne enten lægge *en saa grov Uvidenhed* for Dagen eller gjøre sig skyldige i en saa forsætlig Ondskab, idet de ikke skamme sig for at forkynde hvad enten i privat eller offentlig Tale, at Ufejlbarheden betyder det samme som ikke at kunne begaa Synd. (!) Det er heller ikke let at begribe, hvorledes de ved saa aabenbar Fordrejelse af Sandheden kunne gavne deres egen Sag.“ Læseren bedes selv læse hele den udmærkede Forklaring af Pavens Ufejlbarhed S. 121, ff. Bogen faas for 1 Kr. 50 Øre hos alle katolske Gejstlige samt hos Hr. Hofboghandler Andr. Høst & Søn, Gothersgade 49, Kjøbenhavn K.

Pastor Prips vrang Fremstilling af dette katolske Dogme er des vanskeligere at forstaa, da han kunde have faaet Oplysning derom selv hos *protestantiske* Skribenter, hos Professor *Fred. Nielsen*, Biskop *Martensen* og *Monrad*. En protestantisk Gejstlig, der agter at aabne et Felttog mod Katholicismen, skulde man mene, vil i det mindste gjøre sig bekjendt med, hvad disse Mænd, hans Trosfæller og Embedsbrødre have skrevet om Katholicismen.

Professor *Nielsen* har optrykt Kanciliets Erklæring om Pavens Ufejlbarhed i „Romerkirken, Pavedømmet,“ S. 486: Paverne paastaa *ikke*, at de personligt ere *uden Synd*. Som Ufejlbare vikariere de kun for Kristus som

den, der er bleven os *Visdom* fra Gud, men ikke for Kristus som den, der er bleven os Helliggjørelse for Gud; de bekynde sig selv som syndige og vanhellige Skabninger og paastaa, at Ufejlbarhed i alt, hvad der hører til Sandhedens og Salighedens Vej, godt kan forenes med personlig Ugudelighed, Slethed og Foragteligthed.“

Det turde være vanskeligt tydeligere og skarpere at betone, at Ufejlbarhed ikke er Synde- og Dadel-frihed. Hvorledes kan det da ske, at en dannet Mand og Theolog alligevel forvexler dem i et offentligt Foredrag, som han holder i en Kirke til Publikums Oplysning om Protestantismen og Catholicismen? Hvis det er af Ukyndighed, hvis Foredragsholderen ikke kjender Martensens Skrift om samme Æmne, mon det da kan undskyldes? Men hvis det ikke var af Ukyndighed, skulde Biskop *Monrad* da maaske give os et rigtigt Fingerpeg, naar han i sine politiske Breve Nr. 18 skriver om dette Spørgsmaal, som netop nu beskjæftiger os: „For vor egen Sjæls Skyld er det af stor Betydning, om vi betragte Verden o. s. v. med et mildt eller umildt Blik. Selvfølgelig maa Mildheden ej være tilvejebragt paa Sandhedens Bekostning; thi i Kristus er ikke alene Naaden, men ogsaa Sandheden vorden. Staar denne Grundsætning fast i Almindelighed, saa maa den ogsaa komme til Anvendelse, naar vi skulle dømme om det store katholske Kirkesamfund og dets Lærdomme. Det baader os lidt, at vi korse os Før man giver sig til at fordømme en Lærdom, maa man sætte sig ind i den Tankegang, hvorfra Lærdommen er udgaaet.“

Formaningen fortjener at lægges paa Sinde. Forøvrigt kræve vi ikke, at man bedømmer os med Mildhed. Lad Blikket kun være *uhildet*; saa er det tilstrækkeligt. De katholske Lærdomme forsvare sig selv, hvis de blot forstaaes rigtigt.

(Fortsættes).

⚡Paverne „⚡Leo”.

Pave Leo XIII har, som Tallet efter hans Navn antyder, haft tolv Forgængere af samme Navn paa Petri Stol. Det turde ikke være uden Interesse, at lære disse Leo'er paa den apostoliske Stol, som Kirkehistorien har overleveret os dem, lidt nærmere at kjende og at knytte dertil nogle Betragtninger over den nuværende øverste Kirkehyrde.

Den h. *Leo I*, den store (440—461) er en af de mest lysende Skikkelser saa vel blandt Petri Efterfølgere som blandt de store Mænd i hans Aarhundrede. Fremgaaet af en fornem romersk Slægt, lod han allerede i sin Ungdom ved sine smukke Egenskaber og heldige Studier ane sin tilkommende Storhed. Han blev en stor Taler, en lærd, i den h. Skrift ualmindelig vel bevandret Theolog. Allerede under Paverne *Coelestin I* og *Sixtus III* tog han som deres Sekretær virksom Del i Kirkens Styrelse. Udvalgt til den Sidstnævntes Efterfølger, styrede han Kristi Kirke paa den beundringsværdigste Maade midt i Stormene, som rasede paa hans Tid. Medens han paa den ene Side søgte at gjenopvække og hæve den i mange Henseender forglemte praktiske Udøvelse af de kristelige Dyder, traadte han paa den anden Side som arvaagen Hyrde med Kraft og Energi op imod de om sig gribende gamle og nye Hæresier. En af de farligste var den konstantinopolitanske Munk *Eutyches'*, som under en uoverlagt Bekæmpelse af den nestorianske Lære om de to Personer i Kristus, naaede saa vidt, at han nægtede den menneskelige Natur i Kristus, og saaledes blev Ophavsmanden til Monophysitismen. Ved denne Vranglære var Menneskevordelsens Hemmelighed og Forløsningen tilintetgjort. Thi, naar man blander den guddommelige og menneskelige Natur i Kristi Person sammen og lader den sidste absorberes af den første, saa bliver den

menneskelige Natur rent ud til et Intet og formaar derfor heller ikke noget til vor Frelse. Da sammenkaldte Leo i Forstaaelse med den fromme østromerske Kejser *Marcian* et almindeligt Koncil, og 360 Biskopper samlede sig i Aaret 451 i Chalcedon i Betthynien. Tre pavelige Legater førte i Leo's Navn Forsædet. Paven havde rettet en herlig Skrivelse over Enheden i Personen og Forskjelligheden i Naturen i Jesus Kristus til Biskopperne. Disse raabte, efter at de havde hørt Skrivelsen, enstemmig: „Saaledes tro vi alle; det er Fædrenes Tro, det er Apostlenes Tro! *Petrus har talet ved Leo's Mund*; denne Lære skal anses for den eneste rigtige. Banlyst være den, som ikke tror saaledes!“

To Gange frelste Leo Rom fra stor Fare. Hunnerkongen *Attila*, „Guds-Svøbe,“ Europas Rædsel, truede paa sit Tilbagetog fra Gallien efter Slaget paa de katalauniske Marker Rom med samme Skjæbne, som han allerede havde beredet Øvreitaliens Stæder. Da begav Leo sig, ledsaget af to Konsuler, paa Vejen, traf *Attila* ved *Mincio* ved Byen *Mantua*, traadte uden Frygt frem for ham og tiltalte ham saa fuld af Værdighed, Visdom og Mildhed, at Barbaren skattede sig lykkelig over at se og høre den h. Pave, og samtykkede i alt, hvad denne forlangte. Da nogle Aar senere den ikke mindre frygtelige Vandalerkonge *Genserik* kom til Rom med sine Horder, opnaaede Leo i det mindste saa meget af ham, at han skaanede Indbyggernes Liv og ikke nedbrændte Husene. Efter et Pontifikat paa 21 Aar døde denne udmærkede Pave, paa hvem Kirkens Ord i Breviarbønnerne netop passede saa godt: „*Dum esset summus Pontifex, terrena non metuit, sed ad coelestia regna gloriosus migravit*,“ — „Medens han var Ypperstepræst, frygtede han ikke det Jordiske, men vandrede med Hæder henimod det Himmelske“. Kirken ærer den h. Leo som Kirkelærer (*Doctor Ecclesiae*), fejrer hans Fest den 11. April og lader hans fortræffelige Homilier forelæse i de offentlige Breviarbønner.

Den h. *Leo II* (682—684) virkede navnlig for Kirkesangens Fremme og Forbedring. Kirken fejrer hans Minde den 28. Juni.

Den h. *Leo III* (795—816) blev kort efter sit Valg overfaldet, mishandlet og fanget af en fjendtligsindet Fraktion i Rom. Det lykkedes Paven at flygte og han tog sin Tilflugt til Kirkens prøvede Beskytter, til Frankerkongen *Karl den Store*, som netop opholdt sig i Paderborn. Lad os høre, hvad den berømte protestantiske Historieskriver *Joh. Müller* („Pavernes Rejser“) skriver herom, saa vel som om Karls paafølgende Kejserkroning: „I Aaret 799 paa Sct. Georgs Dag begav Pave Leo III, efter at han i Sct. Georgskirken i Rom havde holdt Procession under Afsyngelse af Litaniet, sig ifølge gammel Skik og Sædvane tillige med hele Folket til Sct. Laurentius Kirken eller den saak. Lucinakirke. Da brød ved Sct. Silverii Kloster en Skare bevæbnede Mænd frem, for at dræbe ham. Det forfærdede og ubevæbnede Folk greb Flugten; Leo blev mishandlet og saaret. I Nattens Løb blev han frelst af en kongelig frankisk Kammerherre og bragt ud af Byen; derefter drog han til Karl den Store, som i Paderborn udstykkede og fordelte det erobrede Sachsen.“ . . . „Af Folket, af Hæren, af Hoffet og Kongen blev han modtaget som en Apostel, ledsaget tilbage til Rom af Biskopper, Riddere og Rigsraader og ved *Ponte Molle* modtaget med Jubelsange af alle Romere indenfor det apostoliske Omraade, og af de frankiske, frisiske, angelsaksiske og lombardiske Skoler. Derefter kom Kongen. Men paa Julefesten, da Ærkebisper og Bisper, Abbeder, Præster, Diakoner, frankiske, lombardiske og romerske Stormænd og Menige vare talrig forsamlede i Peterskirken, for at fejre Julemessen, blev Kongen, da han efter Messen rejste sig fra sin Knæleskammel, som ved en Indskydelse af den Helligaand, kronet af Pave Leo. Kirken gjenlød af hele det begejstrede Folks Raab: Karl den Store, den

af Gud kronede, store, fredelskende Kejser af Rom skal leve og sejre!“ Paa denne Maade oprettede Paven det vestlige Kejserdømme i det 324de Aar efter Romuli Momylli Undergang. Denne Gjenoprettelse af det vestlige Imperium er med sin epokegjørende Betydning den vigtigste Tildragelse i Leo III's Regering. Betegnende for den apostoliske Stols daværende Stilling overfor Episkopatet er det Svar, som de forsamlede Biskopper i Peterskirken gav Karl, da denne opfordrede dem til at afgive deres Dom over de svære Anklager, som Leo's Fjender havde rettet imod ham. „Den apostoliske Stol,“ sagde de, „er Hovedet for alle Guds Kirker. Vi blive alle dømt af denne apostoliske Stol; men den dømmes af Ingen, det er gammel Sædvane og Skik; som den øverste Biskop altsaa dømmes, saaledes adlyde vi ifølge de hh. Kanones.“ Festen til Ære for denne h. Pave, som er fremgaaet af Benediktinerordenen, fejres den 12. Juni.

Den h. *Leo IV* (847—855), ligeledes Benediktiner, erhvervede sig udødelige Fortjenester overfor Rom og Italien, idet han med væbnet Magt gik Araberne (Saracenerne) imøde og slog dem tilbage ved Centumcellæ, det nuværende Civitavecchia. Hans Navn findes i Kirkekalenderen d. 17. Juni. — *Leo V* (903) regerede kun en Maaned og 26 Dage. — *Leo VI* (928—929). — *Leo VII* (936—939), — *Leo VIII* (963—964). — Den h. *Leo IX* (1049—1054). Denne sidste tilhørte en af Lothringens grevelige Familier, var en nær Slægtning af Kejser Konrad II, blev opdraget i den blomstrende Skole hos Biskop Berthold af Toul, havde indviet sig til Gud i Benediktinerordenen og udmærkede sig som Biskop af Toul ved sin apostoliske Iver. Efter Pave *Damasus II's* Død blev han enstemmig valgt til dennes Efterfølger og ombyttede nu sit Døbenavn *Bruno* med Navnet *Leo*. Han kæmpede mod Simoniet og for Ægteskabets Hellighed, anstrængte sig meget for Indførelsen af den saak. „Gudsfred“ (*treuga Dei*), i Kraft

af hvilken alle Fejder maatte hvile fra Onsdag Aften indtil Mandag Morgen og i Advents- og Fastetiden. Paa et Laterankoncil fordømte han Ærkediakonen *Be-rengar* af Angers Vildfarelser, idet denne nægtede Jesu sande og virkelige Nærværelse i Sakramentet. En smertelig Begivenhed i hans Regeringstid var den græske Kirkes Schisma, som i Aarer 1053 foraarsagedes af *Mikael Cærularius*, Patriark af Konstantinopel. Denne hovmodige og stivsindede Præst regnede den latinske Kirke det til Last, at den benyttede usyret Brød til den h. Messe, ikke sang Alleluja i Fastetiden, fastede om Lørdagen o. desl. Leo skrev et rørende Brev til ham og besværges ham om at forblive i Troens Enhed sammen med den romerske Kirke, og forsvarer de angrebne Punkter. Paven lod denne Skrivelse over-række ved den lærde Kardinal *Erumbert*, forh. Abbed i Moyon-Moutier (Elsass), som tillige gav Patriarken alle ønskelige mundtlige Oplysninger. Men forgjæves. En stor Del af den østerlandske Kirke gik tabt for den katholske Enhed. I Leo IX's Pontifikat falder Normannernes Optræden i Nedre-Italien. De vare blevne kaldte til Hjælp mod Grækerne og Araberne, men huserede kort efter værre end disse. Leo paakaldte Kejser *Henrik III's* Bistand og lod sine Tropper forene sig med de tyske. Men pludselig saa Paven sig i Be-nevent omringet af Fjenderne. Bedækkede med Sved og Blod og i det heftigste Raseri over den dyrekjøbte Sejr ilede Normannerne nu strax til Civitella, for at fuldstændiggjøre Sejren, ved at fange Paven. Da de nærmede sig Byen, stege Indbyggerne op paa Murene, for at slaa Fjenden tilbage; men Normannerne antændte, begunstigede af Vinden, nogle af de nærmeste Straa-hytter, for at Dampen og Kvalmen skulde drive For-svarerne ned fra Murene. De begyndte allerede at vige tilbage, og da de ansaa sig for fortabte, styrtede de sig over Pavens Ejendele, udplyndrede ham i vildt Oprør og forlangte, at Paven skulde begive sig gennem

den brændende Byport ud til de Stormende og overgive sig i sine Fjenders Vold. Paven havde allerede givet Befaling til at lade Korset bære foran sig, som Skik er ved alle pavelige Processioner, for at overgive sig til Fjendernes Raseri, da Vinden pludselig vendte sig, saa Ildens Luer jagede mod Normannerne i Stedet for mod Civitella, og Fjenderne maatte derfor opgive et Stormløb mod Byen. Den følgende Morgen sendte Paven Bud til Normannernes Lejr og lod sige til Greven af Antwerpen, at de angerfulde skulde overveje, hvad de havde gjort, og tænke paa deres egen Frelse. Vilde de opsøge ham, saa var han der. Han frygtede Ingen og hans Liv var ham ikke dyrebarere end Livet af de Mænd, som de havde slaaet ihjel. Normannerne, hvis Raseri lidt efter lidt gjorde Plads for Ærefrygten for Kirkens Overhoved, svarede ydmygt, men dog ubestemt: naar de vare i Stand til at yde en værdig Oprejsning, vilde de gjerne underkaste sig den Straf, som Paven vilde idømme dem. Endskjønt Paven ikke vidste, i hvilken Hensigt dette blev sagt, gav han dog Befaling til at aabne Byens Porte, befriede Normannerne fra Bannet og begav sig ud midt imellem dem. Da de trodsige Krigere saa Paven, som stedse havde behandlet dem med overordentlig Mildhed, og hvis høje Dyder straaede endnu herligere i Ulykkens Dage, kastede de sig under Taarer til Jorden; iførte prægtige Rustninger krøb mange paa deres Knæ henimod ham, for at faa hans Velsignelse og høre de Ord, han taledes til dem. Uden Bitterhed i Hjærtet over de Gjenvordigheder og Lidelser, som de havde foraarsaget ham, og med en Dues Enfoldighed opholdt Paven sig midt iblandt dem, opfordrede dem til at bære Bodens værdige Frugter, og sendte dem derefter bort, idet han gav dem sin Velsignelse og tog det edelige Løfte af dem, at de i Stedet for de Riddere, han havde mistet, vilde forblive ham tro. De fleste af dem ilede nu bort og bemægtigede sig atter de Byer, fra hvilke de var blevne ud-

jagede ved Apuliernes Opstand; men Grev *Umfred*, efter Drago den vildeste blandt *Tankreds* Sønner, blev hos Paven for at beskytte ham, og lovede at ledsage ham til Capua, saafremt han agtede at drage til Rom. Paven besøgte nu Valpladsen, hvor saa mange Venner og Bekjendte havde udaandet. Da han saa Sporene af den haarde Kamp og de græselige Mishandlinger, under hvilke de vare faldne, blev han greben af det yderste Vemod; grædende kaldte han de ham bekjendte Afdøde ved Navn og ønskede, at han var død med dem. Denne Tildragelse er Oprindelsen til Kongeriget Siciliens Lehnsforhold til den pavelige Stol, et Forhold, hvis sidste Rest først ophørte i vort Aarhundrede. Leo IX's festlige Mindedag fejres den 19. April.

(Sluttes).

En Jule-Legende.

Det var den h. Julenat. Stjærnerne holdt Vagt paa Himlen. Jorden havde iført sig sin hvide Højtidsdragt af nyfalden Sne. Alle Byens Børn sov endnu rolig i deres smaa Senge. I Drømme saa de Guds Engle stige ned fra Himlen. Englene bragte det guddommelige Barn, Juletræ og Julegaver med sig ovenfra.

Men et fattigt Barn havde ikke mere hverken Fader eller Moder og derfor heller ikke et lille Kammer, hvor det guddommelige Barn havde kunnet tænde et Juletræ for det. Da græd Barnet bitterlig og vankede ganske allene om i de øde Gader. Det vilde til Kirken, thi Moderen havde engang sagt, medens hun endnu levede: Det guddommelige Barn bor i Kirken og der uddeler det hver Dag Julegaver til de Fattige. Der var ganske stille paa Gaden. Man hørte ikke en Gang Barnets Fodtrin; thi Vejen var bedækket med et blødt Snetæppe, og Barnet havde bare Fødder. Sneen var kold,

og Barnet frøs; men Taarerne, som randt ned ad dets Kinder, vare hede. Man kunde tælle dem alle i Sneen. Det var, som om Diamanter vare faldne ned fra Barnets rene, klare Øjne.

Paa en Gang tændes alle Juletræerne i hele Byen. Det skinnede saa dejligt gennem Vinduerne. Juletræets Straaler tegnede som i en Troldlygte et Skygebillede i Sneen foran hvert Hus, og glade Børns Skygger hoppede muntert op og ned i Billedet. Børnene vare vaagnede ved Juletræets Straaler, og med et Spring vare de henne ved Træet. Barnet paa Gaden glædede sig over al den Jubel blandt Børnene, som havde Fader og Moder og et Juletræ. Nu kom det forbi et Hus med et stort Vindu. Her var det dejligste Juletræ i hele Byen; thi Børnene i dette Hus havde været meget gode og flittige. Det fattige Barn rejste sig paa Tærne, lagde de smaa kolde Hænder paa Vinduets Karm og støttede Hagen paa den. Saaledes kunde det lige kigge ind i Stuen. Børnene derinde glædede sig meget, og Barnet ved Ruden glædede sig med; det troede tilsidst, at det ogsaa selv var et af de glade Børn inde i Stuen ved Træet. Og da Børnene nu knælede ned omkring Træet, for at takke det guddommelige Barn for alle de dejlige Gaver, som hang paa Træet og laa nedenunder det, faldt ogsaa det fattige Barn paa sine Knæ og takkede med, som om det selv havde haft et Juletræ og slet ikke var fattigt. Saaledes bad de sammen, Børnene i Stuen ved Træet og Barnet ude i Sneen.

Men da det fattige Barn havde grædt næsten hele Natten, saa faldt det af Træthed om i Sneen, midt under Bønnen. Dejlige Drømme drømte det; thi det smilede hele Tiden. I Drømme kom det guddommelige Barn ned til det med et Juletræ og sagde til det: „Vil du have det?“ — „Nej,“ svarede det fattige Barn, „dette Juletræ tilhører kun dig, kjære Jesus; det er alt for smukt for mig. Se mine Klæder, hvor usle de ere,

og du straaler at lutter Guld.“ Det fattige Barn vilde vise Jesus sine sønderrevne og slidte Klæder; men de vare der ikke mere. Medens det fattige Barn sov, havde det guddommelige Barn iført det et Klædebon, der lignede det, som Jesus selv var iført. Det var af lutter Guld, og Sølvstjærner tindrede paa det. Det fattige Barn blev saa glad derover, at det spurgte, om det nu ogsaa var et Jesubarn. Det guddommelige Barn vrededes ikke, men sagde: „Ja, du holder jo af mig, mit Juletræ er dit, og dit er mit, og vi to have alt fælles.“

Næppe havde det guddommelige Barn sagt dette, saa kom der en Mængde Engle, der havde deskjønneste Vinger, oppe fra Himlen, og de to Jesubørn fløj nu sammen med alle disse Engle derop. Den første lille Engel maatte bære Juletræet foran, og han blev slet ikke træt deraf; thi han kunde jo flyve. Dette Træ voxer nu altid i Himlen; Englene vande og pleje det. Og hvert Aar faa alle gode Børn Aflæggere af dette Juletræ.

Det blev imidlertid Daggry, Kirkeklokkerne kimedede. Alle Børnene gik glade i Kirke tilligemed deres Forældre, for at hilse paa det guddommelige Barn i Krybben og for at takke det for alt Godt. Og da de kom forbi Stedet, hvor det fattige, forældreløse Barn havde knælet i Sneen, sagde Folk; „Ak, det stakkels Barn, det døde af Kulde.“ Men det var ikke død; — det var jo fløjet op med det guddommelige Barn til Himlen. Det holdt Jul i Himlen og havde sit Juletræ der.

Erindringsbillede af d. h. Fader Pave Leo XIII.

I disse Dage er udkommet et vellykket *Chromofotografi* af den hellige Fader, som sikkert vil være en kjær Erindring for enhver Katholik om den h. Faders d. 1. Januar 1888 stedfindende *50aarige Præstejubilæum*.

Billedet er udført efter et indsendt Originalfotografi og har paa Grund af Lighed og udmærket Udførelse vundet udelt Bifald. Prisen er 35 Øre pr. Stk. og tilsendes over hele Skandinavien mod Indsendelse af Beløbet pr. Porto (ogsaa i Frimærker).

Prøvebilleder til Skoler og Foreninger tilsendes gratis og franco.

Af Netto Indtægten vil 10% blive anvendt til *velgjørende Øjemed*, nemlig 5% til fattige Børn af den katholske Menighed i Kjøbenhavn og 5% til Sct. Josefs Hospital.

Eneforhandler for Skandinavien

Grosserer ALB. J. HITZINGER,

Sølvgade 86 Stuen, Kjøbh. K.↓

eller Dronningensvej 24 Frederiksberg.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. Januar 1888. Herrens Omskærelse. Nytaarsdag.

Sct. Ansgars Kirke: Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken og Te Deum i Anledning af vor h. Fader, Pave Leo XIII's 50aarige Præstejubilæum. Samme Dags Aften Kl. 6 højtidelig Festandagt med Prædiken. Paa Nytaarsdagen afholdes den første Kvartalskollekt af Peterspenge for Aaret 1888. — 2. M. Oktav af Sct. Stefans Fest. — 3. Ti. Oktav af Sct. Johannes' Fest. — 4. O. Oktav af de uskyldige Børns Fest (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 5. To. Vigilie til Epifania (uden Faste).

Fredagen den 6. Januar. Epifania, Herrens Aabenbarelse's Fest eller Hellig tre Konger. (Befalet Festdag; Gudstjenesten som paa Festdagene. I Sct. Ansgar holdes Aften-Andagt Kl. 8.) Paa Hellig tre Kongers Dagen finder i alle Præfektorets Kirker og Kapeller en **Kollekt** Sted til Bedste for den **ydre Mission**: Lyoner Missionsforeningen eller den saak. Xaveriusforening. — 7. L. Oktavdag.

Søndag den 8. Januar. Første Søndag e. Hellig tre Konger.

Den h. Barndoms Forening. Forstanderne for den h. Barndomsforening anmodes om at sende de indsamlede Bidrag for 1887 inden den 8. Januar til undertegnede. Tillige bedes angivet, hvor mange Optagelsesformularer, Medailler og Lister (med dansk Text) for Samlerne man ønsker.

Kolding St. Michaels Præstegaard d. 27. December 1887.

C. Storp.

Trykfejl i forrige Nr., som bedes rettede: S. 825. sidste Linie; umiddelbart, læs middelbart; S. 827. trettende Linie f. n. læs 3 + 3 er kun 6.

Indbydelse.

I Anledning af vor h. Faders 50aarige Præstjubilæum vil der finde **en festlig Sammenkomst** Sted med Prolog, Kantate, Festtaler og Hymne, **Mandagen den 2. Januar Kl. 6** præcis i Hr. Larsens Lokale. Sct. Annæ Plads, Hj. af Amaliegade.

Generalkomiteen før Festligholdelsen af Pavejubilæet tillader sig herved at indbyde alle Menighedens Medlemmer til at deltage i denne verdslige Manifestation til Ære for vor h. Fader Pave Leo XIII, for ogsaa paa denne Maade offentlig at vise ders Kjærlighed til og Hengivenhed for Kirkens synlige Overhoved.

Adgangskort til Festen erholdes paa følgende Steder: Præsteboligen ved Sct. Ansgar; Hr. Fabrikant Hoffmann, Pilestræde 6; Hr. Fabrikant Siegler, Gammeltorv 4; Hr. Muremester Günther, Bangertsgade 11; Hr. Uhrmager Heinlein, Prinsessegade 27; samt hos Hr. Grosserer Lohrer og Hr. Billedhugger Hartmann.

Priserne ere: Reserveret Plads 2 Kr. Gulvet 1 Kr. Balkon 50 Øre. Efter Festen afholdes et Festmaaltid à 3,25 Øre pr. Kuvert.

General-Komiteen.

Billige Festgaver. Et stort Parti elegante Paraplyer anbefales som billige og passende Julegaver. Dameparaplyer fra 1 Kr. 85 Øre; Herredø. fra 2 Kr. Stokke, Piber, Cigarrør, Cigarfoderaler, Portemonæer, Brevtasker og elegante Syæsker forefindes i stort Udvalg. Et Parti Ravsager bortsælges til betydelig nedsatte Priser. **C. A. Roland**, Frederiksberggade 22.

Devotionaliehandelen (Gammeltorv 4,) anbefaler sig med smukke og passende Festgaver. Blandt andet fremhæves: Større og mindre Krybber, Kors, Statuetter, Vievandskar, Rosenkranse og Billeder. Tillige henledes Opmærksomheden paa et smukt Udvalg af Statuetter og Billeder af Leo XIII.

Bladet 32 Sider; medfølger en Kalender.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 2.

Søndagen den 8. Januar.

1888.

Indhold. „Et velsignet Nytaar.“ Pavefesten i Danmark. Religionsstriden i Svendborg. Paverne „Leo.“ Nidkjærhed, men ikke med Kundskab.

„Et velsignet Nytaar!“

Sent er bedre end aldrig. „Et velsignet og i enhver Henseende lykkeligt Nytaar!“ — det ønsker jeg Eder i Dag, kjære Læsere; jeg havde ikke glemt det i forrige Nr., men jeg havde ligefrem ingen Plads. Vi ere allerede godt inde i det ny Aar. Det Gamle er med sine Glæder og Lidelser, med sine Kampe og Sorger, med sit Arbejde og sine Taarer sunket ned i Evighedens Skjød, og det Ny er steget op med sine Forhaabninger og Ønsker, med sine Forsætter og Planer. Hvem kan vel være Vidne til, at det Gamle forsvinder, uden endnu en Gang at kaste et Blik paa det? Maatte Enhver kunne gjøre det med Tilfredshed, uden Selvanklage; maatte det ikke være et Stykke forspildt, bortødslet Liv! Og hvem kan vel se det Ny begynde,

uden at nære i Hjærtet et eller andet fromt Ønske for sig selv og for Andre, som han har kjær henede? Endnu er det indhyllet i Mørke, vi vide endnu ikke, hvad det vil bringe os, Lykke eller Ulykke, Glæde eller Sorg, eller om det maaske endog afskærer vor Livstraad. Vi gribes paa en Maade af en Smule Forsagthed — Redaktionen har i alt Fald erfaret dette, — men et hjærteligt Ønske om Lykke og Velsignelse lyder derfor dobbelt trøstefuldt og opmuntrende, fordi det siger os, at Kjærlighed, Deltagelse og Venskab ere beredte til at gaa med os paa den ubekjendte Vej. Børnene kommer springende og flokkes med deres Lykønskninger om Forældrene; Forældrene omfavne Børnene, som endnu ikke kjende til Tid og Evighed, til Arbejde og Sorger, til Kamp for Tilværelsen, thi dem bringer enhver Time endnu Lykke og Glæde; Manden iler sin Hustru i Møde, Hustruen sin Mand; de smile nok saa fornøjede og trykke i trofast Kjærlighed hverandres Hænder, glade over at kunne besidde hinandens Kjærlighed; hist og her rinder maaske ogsaa en Taare mellem Mand og Hustru, — det guddommelige Forsyn har maaske gjort et Skaar i Glæden; dets barmhjærtige og vise Raadslutninger stemme jo ikke altid overens med vore Forhaabninger, — men nyt Mod, ny Tillid øse de dog af denne Nytaarshilsen, af dette Haandtryk, og selv af den stille Taare nyt Haab! Alle, som holde af hverandre, ønske hverandre et nyt Aar fuldt af Lykke og Velsignelse, og dette ønsker ogsaa jeg af ganske Hjærte alle mine Læsere, med hvem jeg jo 52 Gange i Aarets Løb udvexler Tanker om dette og hint, om Alt, hvad der fornemlig fremmer vort Aandsliv.

Mangen kjær Læser er gaaet over i Evigheden i det henrundne Aar, mangt et Haab er ikke blevet opfyldt, mangen Taare er faldet i Kalken, som vi have drukket. Forældre have set deres skjønneste Forhaabninger tilintetgjorte, Børn have sørget over Tabet af

Fader eller Moder, Ægtefæller have maattet tage Af-sked med hverandre, for først at gjenses i Evigheden, eller deres Haab om at maatte beholde hverandre i det nye Aar hænger maaske kun ved en Traad! Taalmodighed, kjære Læsere; Hengivenhed i Guds Villie! Den barmhjærtige Gud vil kun vort sande Vel. Du baade tør og skal bede Ham om Hjælp; men du skal ogsaa tilføje: „Dog ske ikke min Villie, men Din Villie ske!“ Du har jo baaret Korset i det gamle Aar; bær det nu ogsaa i det nye Aar; thi kun naar du holder ud indtil Enden, kan du gjøre dig Haab om at opnaa Livets Krone. Ved Siden af Vunderne, som Forsynet slog, have vi ogsaa selv været Skyld i mangan bitter Time ved Ufordragelighed, Ukjærlighed, Egenkjærlighed, Paastaaelighed. Lad derfor al Kævl og Tvedragt være glemt i det nye Aar, lad Egenkjærlighed og Hovmod fare; Enhver være opfyldt af Ønsket om at sætte det store og almene Vel over sit eget smaalige og at arbejde i Endrægtighed og Glæde paa Alles Vel. Fred, Lykke og Velsignelse ønsker jeg enhver enkelt, enhver Familie, de katholske Læsere saa vel som de protestantiske.

Redaktionen.

Pavefesten i Danmark.

(Referat for Nord. Ugeblad).

Tidlig fra Morgenstunden vajede to store pavelige Faner med et mægtigt Dannebrogssflag i Midten fra den med Gran smykkede Sct. Ansgars Kirke og forkyndte Byens Indvaanere, at Hovedstadens katholske Menighed paa Aarets første Dag fejrede Jubilæumsfesten for Kristenhedens synlige Overhoved, Hs. Hellighed Pave Leo XIII. Talrige Skarer samlede sig hele Dagen paa Gaden udenfor Kirken, for at iagttage det uvante

Skue af den festsmykkede Kirke. Dennes Indre var rigt prydet med exotiske Potteplanter, og ved den højtidelige Pontifikalmesse, som afholdtes Kl. 10, kunde Kirken knapt rumme det store Antal af Menighedens Medlemmer, som havde indfundet sig, og blandt hvilke ogsaa bemærkedes Hds. kgl. Højhed Prinsesse *Marie*. Pontifikalmessen, hvortil sluttede sig et højtideligt Te Deum, ledsaget af Basuner, var *Fr. Witts* berømte Komposition. Den ledsagedes af Orgelakkompagnement, Basuner og Strygeinstrumenter og foredroges med sædvanlig Dygtighed og Præcision af Sangforeningen under Hr. *F. Michaelsens* Direktion og bidrog i høj Grad til at forherlige Gudstjenesten. Frk. *Dahl* akkompagnerede paa Harpe Adams „Noël“ med Orgelakkompagnement, som blev sunget af Frk. *Grunnert*, der ligeledes udførte et „Ave Maria“ af Cherubini. Mange hellige Kommunioner opofredes for Kirkens Overhoved, navnlig vidnede de talrige Kommunikanter under selve Pontifikalmessen om Menighedens Kjærlighed til vor h. Fader.

*

*

*

Den verdslige Fest for Paven afholdtes efter Bestemmelsen i Mandags Aftes i Larsens Lokale paa Sct. Annæplads. Lokalets overordentlig smagfulde Udsmykning gjorde Hr. Dekorator *J. Cohen* stor Ære.

I den store Festsal vare exotiske Potteplanter opstillede til begge Sider langs Spejlpillerne og Orkester-Estraden. — Hele Salens Baggrund optoges af det danske Vaaben i en særdeles pragtfuld Væg-Dekoration med Dannebrogssflag; umiddelbart foran denne havde Orkester-Estraden Plads. Sangerne (dels Damer, dels Herrer) vare placerede paa Gulvet til begge Sider af Orkestret — alt under Ledelse af Hr. Organist *Hammermiller*. Midt paa Orkester-Estradens Ballustrade saas paa et højrodt Fodstykke en Buste i Gips af *Hs. Hællighed Pave Leo XIII*, til begge Sider flankeret af de mægtige, fra Galleriet nedhængende, gulhvide pavelige

Faner med Petrus-Nøglerne, bag hvilke paa begge Sider af Orkestret de store korssmykkede Kirkebannere viste sig.

Hele Galleriet var paa Siden behængt med store Faner, repræsenterende alle Jordens Folkeslag, og Fanerne vare forbundne ved en rig Fylde af fra Loftet udgaaende Dannebrogsvimpler. De Besøgende fik ved Ankomsten deres Pladser anviste af Festmarskalker, kjendelige ved store højrøde Skjærf fra Skulder til Lænd. Foran Orkester-Estraden var der paa Gulvet oprejst en Talerstol, til begge Sider smykket med Lavrbærtræer.

Efter at Orkestret havde udført Mendelssohns Overture af „Atthalia“, fremsagde Hr. Løjtnant *C. Lohrer* en versificeret Festprolog, som modtoges med stærkt Bifald. Derefter udførtes en i Dagens Anledning komponeret Festmarch og første Del af Festkantaten, begge komponerede af Hr. Organist *Hammermüller*.

Kor:

Fryd Dig, Du danske Menighed,
Med hele Jordens Kristenhed,
Og fejr i enigt Brødrelag
Vor fælles Hyrdes Jubeldag.

Solo:

For femti Aar tilbage kaldtes han
Den ædle Præstegjærning at tiltræde,
Som end i Dag fra Petri høje Sæde
Som Præsters ypperste han røgte kan.

Hyldest af Børn:

God er Du, englemild og from,
Vor høje Fader hist i Rom,

af Kvinder:

Og fredsæl er Du, gavnlig Fred
Du skjænker mangt et Kirkens Led;
Du mægler Fred blandt Folk og Folk,
Som kjærlig Guddoms bedste Tolk.

af Mænd:

Men aldrig hvile
De onde Magter,

Og naar de ile
 Til Angreb frem,
 Du alt paa Vagt er
 Og rammer dem.

Kor:

Fryd Dig, Du danske Menighed o. s. v.

Den smukke Komposition blev modtagen med stormende Bifald.

Derefter betraadte den højærværdige Hr. Præfekt *Joh. von Euch* Talerstolen. Vi levede i en stærkt bevæget Tid, bemærkede han, men midt i al denne Omskiftelse var der dog et, som blev staaende fast, lige urokkeligt imod alle Storme og alle Sirenerøster, nu igjennem 1900 Aar. Denne Institution var den katholske Kirke, og i Spidsen for denne stod vor hellige Fader, som var støttet af den guddommelige Avtoritet. Kun den katholske Kirke kunde fejre en Fest, som den i Aften; thi kun den hang paa ethvert enkelt Punkt sammen med hele det kristelige Liv: *ubi Petrus, ibi ecclesia*. I 50 Aar havde nu den hellige Fader frembaaret det hellige Messeoffer. Dette var vel det samme, hvad enten det frembares af en simpel Præst eller af Paven, men hin frembar det kun for en enkelt Menighed, denne derimod for hele Jorden. Derfor skuede nu ogsaa den hele Jord hen paa Pavens Offer. Kun 16 af St. Peters 262 Efterfølgere foruden Leo XIII, havde faaet den Naade, at fejre deres 50. Præstjubilæum, deraf de 4 i vort Aarhundrede, nemlig Pius VI, Pius VII, Gregor XVI og Pius IX. Men hvilken Forskjel imellem før og nu! I Begyndelsen af dette Aarhundrede saa det næsten ud, som om Paven skulde bukke under for Napoleon, men saa indtraadte Vendepunktet med Gregor XVI. Pius IX gik sejerrig fremad, men først Leo XIII høstede Sejrens rige Frugter. Vel vidste vi, at Sejren ikke var vunden fuldt ud, Hs. Hellighed var endnu en Fange i Vatikanet, og vi Katholiker kunde ikke lade os nøje med den italienske Garantilov. Men

fra hele Jordens Kreds hylkede man i disse Dage Paven i Rom; fra Indien og fra Kapstaden, fra alle Verdensdele, fra Muhamedanismen som fra Buddhismen fejrede man ved denne Lejlighed Paven i Rom, og Vatikanet kunde ikke rumme alle de Gaver, som indkom fra hele Verden. Mindede dette ikke om hin Tid, da Vise fra Østerland kom for at bringe deres Hyldest? Vi Katholiker takkede først Gud for dette, men dernæst blandede sig heri ogsaa vor Glæde. Over hele Verden erkjendte man i disse Dage, hvilken udmærket Mand, der beklædte Sct. Peters Stol. Taleren udkastede et kort Billede af hans Hs. Helligheds Levnet; overalt i dette se vi den stærke og den rene religiøse Karakter. Endnu er hans Pontifikat ikke helt hjemfaldet til Historien, men vi kunde dog allerede nu glæde os over, hvad der alt var fuldendt. Det katholske Liv havde taget et mægtigt Opsving under hans Pontifikat. Han havde fremmet baade Bønnen, og den dygtige Prædiken, særlig havde han fremdraget Rosenkransbønnen og den tredie Orden; han havde værnet om Religionen som Skolens Bærer og mægtigt fremmet Missionen; han havde hævet en af Armeniens Bisper til Kardinalværdigheden, befæstet Kirken i Orienten og omsider gjenoprettet Hierarkiet i Skotland, Rumænien, Bosnien, Algier og Ostindien. Han kunde dog ikke fordybe sig for meget i alt dette. Kun skulde han minde om Pavens Kamp i sine herlige Encyklikaer imod Naturalismen, Socialismen, de hemmelige Selskaber og alle de nedbrydende Samfundsmagter i det hele. Han var Arbejderens sande Ven og værnede om Haandværket. Man har kaldt hans Pontifikat Lærdommens og Videnskabernes Pontifikat. Taleren akcepterede dette. Paven frygtede ikke Videnskaben; han havde aabnet Vatikanets rige Skatte for hele Verden; men han var ikke en tør Videnskabsmand, han besad ogsaa det praktiske Blik til at styre alle Kirkens Omraader; det bedste Exempel herpaa afgav hans Bestræbelser for Kultur-

kampens foreløbige Afslutning. Men Paven stolede aldrig paa sin egen Kraft, han vidste, at alt hvad han havde udført, havde han alene udført ved Jesu Kristi Kraft. Derfor vilde vi aldrig svigte Paven, som var den gode Hyrde: saa længe vi stod sammen med ham, frygtede vi ikke. — Sluttelig skulde han endnu udtale, at de danske Katholiker værdig havde fejret Pavens Fest. 1000 Francs, smukke Adresser og Paramenter vare vore Gaver. Vel vare vi smaa, men saa meget kjærere vare Gaverne her fra Norden. Med Paven vilde vi staa fast. Hs. Hellighed længe leve! — (Stærke Bifald, i det alle rejste sig for at udbringe dette Leve).

Derefter fulgte Udførelsen af Kantatens anden Del.

Kor:

Ophøjet er hvert Skridt af ham,
Som fri for Stolthed, uden Bram,
Forkynder Naade, Trøst og Fred
Til den betrængte Menn'skehed
Ved Krist, som steg fra Himlen ned.

Solo:

Og blidt og mildt hans Hyrdestav
Os skjærmer bort fra Syndens Grav,
Som Fader han os i sin Favn
Aftørrer Taarer, stiller Savn
Saa trøsterig i Jesu Navn.

Solo:

Han leded os som Stjærnen klar,
Hans Bøn en Naadens Kilde var,
Han ejed Ord med Malmets Klang,
Og var end Vejen til os trang,
Han trolig fandt os mangen Gang.

Kor:

Var end hans Blik mod Himlen vendt,
Har aldrig nogen bedre kjendt
At lindre Jordelivets Nød,
Dets tunge Kamp for dagligt Brød,
At slukke Krig og Ufreds Glød.

Du Kirkens Fyrste, mild og god,
Vi ydmyg knæle for din Fod,
Og alle Kristnes Salighed,
Hvorfor Du kæmped, led og stred,
Omstraaler Dig i Evighed.

Saa vel Soloerne som Korene udførtes med stor Præcision, og den stemningsrige Komposition lønnedes med stærkt og vedholdende Bifald.

Da Bevægelsen havde lagt sig, betraadte Grev *Holstein-Ledreborg* Talerstolen og udtalte sig omtrent saaledes:

Enhver, der kunde huske en Menneskealder tilbage i Tiden, vilde kunne mindes den uhyre Forskjel, der var imellem den Maade, hvorpaa man den Gang betragtede Katholicismen, og den Maade, man betragtede den paa nu. Man ansaa den Gang Katholicismen for en ormstukken Rest fra Fortiden; i vor Tid derimod saa man i Katholicismen det eneste livskraftige Værn for Supernaturalismen imod Naturalismen. Dette stærke Omslag laa i Tidens klare Blik. Midten af dette Aarhundrede var Kompromissernes Tid paa alle Omraader. Paa Religionens Omraade var det derfor Protestantismens Tid, thi denne er jo ogsaa et Kompromis. Skridt for Skridt gik det fremad. Den fri Tanke rejste sig og naaede sit Højdepunkt i 1870. Det viste sig da, at Protestantismen er magtesløs imod den frie Tanke. Efter Kulturkampen er derfor ogsaa Protestantismen sat ud af Spillet. Dette er, som sagt, en Følge af, at Protestantismen kun er et Kompromis, et „Baade-Og“ men intet „Enten-Eller“. Hverken Luther eller Kristian den Tredie have skabt Protestantismen. Den er fremgaaet af sin Tids Tilstand; hin Tid, Rennæssancens Tid, vilde først og fremmest *leve*, den vilde frigjøres fra de 10 Guds Bud. Rennæssancen vilde baade leve og dog have en Religion; derfor sluttede den *Kompromisset imellem Livshysten og Forsagelsen*, og dette Kompromis er Protestantismen. Derfor var ogsaa Lutherdommen forbi med det 18. Aarhundrede, man havde ingen Brug for den længere, man morede sig *uden* Religion. Derimod kommer Protestantismen frem igjen i det 19. Aarhundrede; det er Fortrydelsen over Revolutionen og Frygten for Filosoferne, der kalder den til Live. Men

det 19. Aarhundredes Protestantisme er det modsatte af det 16. Aarhundredes, kun Kompromisset er det samme. Det 19. Aarhundredes Protestantisme er en troende Protestantisme. Men i samme Grad som Protestantismen svigtede sin Opgave, løste Katholicismen, eller rettere Pavedømmet, *sin* Opgave.

Katholicismen er den gennemførte Kamp for *Klarhed*. Det er urigtigt at rose Leo XIII. paa Pius IX's Bekostning. Det er et vist Parti i Pressen (først den tyske Presse, den danske er saa fulgt bagefter), der har fremkaldt denne Misforstaaelse. Kulturkampen begyndte simpelthen med, at Bismarck vilde skaffe sig en parlamentarisk Majoritet for den billigste Pris. Derfor kastede han de katholske Interesser i Grams til Fodring for det liberale Parti. Partiet blev ganske vist tamt og fjøeligt, som alle vilde Dyr blive, naar de faa nok at æde, men paa den anden Side voxede der et katholsk Parti frem, som Bismarck *ikke* kunde tæmme; derfor maatte Kampmaaden forandres, Leo XIII. maatte roses paa Pius IX's Bekostning for derved at splitte Ultramontanismen. Pius IX's Virksomhed er ikke alene i Harmoni med Leo XIII's, men den er endog aldeles den samme, den er af et og samme Stykke med denne, uadskillelig fra denne. Pius IX's Syllabus indeholder ganske det samme som Leo XIII's Encyklikaer. Et ringe Gran af Sandhed er der dog i Legenden. Skjønt ganske et og det samme, er det nemlig ligesom om der gik en noget anden Luft igjennem Leos Udtalelser. Maalet og Midlerne derimod ere de samme; thi Rom er den konsekventeste Magt i Verden, som der ikke er nogen Mage til; men lidt Forskjel er der i Røsten. Det bør særlig betones, hvorledes det hænger sammen med den liberale Katholicisme fra Pius IX's Dage. Liberalismen havde saa højrøstet og saa vedholdende bebrejdet Katholicismen, at den ikke kunde følge med Tiden, og de liberale Ideer traadte

frem med saa stor Kraft, at Bebrejdelserne i mange Katholikers Øjne fik et Skin af Berettigelse.

Den liberale Katholicisme er et Udslag heraf, den er en vis Nedslaaethed hos visse Katholiker i Begyndelsen af dette Aarhundrede; man vilde i Forstaaelse med de moderne Magter, og dette var berettiget, men det var tillige en Mangel paa rigtig stærk Tro, og derfor begyndte Grunden at vakle, da man kom noget længere frem. Dette saa Pius IX. i rette Tid, og derfor sagde han Stop, førend Giften endnu havde gennemtrængt hele Legemet. Gammelkatholicismen er Frugten af denne liberale Katholicisme. Men at det ikke blev værre, ja at Kulturkampen ikke blev til Fiasko — det skyldes alene Pius IX's Fasthed. Men derved fremkom en ny Fare for Leo XIII.; Taleren vilde kalde den „den bornerte Katholicisme,“ den Retning der vilde identificere Katholicismen med den politiske Reaktion; den Retning, der vilde holde sig borte fra Verden: der vilde gjenoprette Middelalderen. Dette er en Taabelighed, thi Fortiden kan ikke saaledes gjenoprettes. Herimod ere Leos Encyklikaer rettede: I skal ud i Livet, sige de, Kirken har intet at gjøre hverken med Monarkiet eller med Republiken, Kirken *er alene for Gud*; Kirken staar over alt andet, den vil ingen falske Alliancer slutte med denne Verdens Magter. Dette Standpunkt gjør Kirken saa uendelig overlegen. Leo XIII. gjorde Ende paa den bornerte Katholicisme. Men atter en ny Fare opstod derved: Kirken bøjer sig ikke for noget, men kun for sig selv, sagde man, Statterne kunne ikke komme ud af det med den. Leo XIII. lod nu derfor Verden vide, at Kirken ikke bøjer sig for noget, men at den heller ikke nærer nogen politisk Rancune. Derfor staar Pavedømmet nu som den ledende Aandsmagt i Verden.

Nærværende Jubilæum var meget forskjelligt fra Pius IX's 25aarige Pavejubilæum, trods dette sidstes enestaaende Sjældenhed. Hvoraf kom det, at Festen

nu samlede saa langt større Interesse om sig i Sammenligning med hint mærkelige Jubilæum? Deraf at Jubilæet i Aar havde mere end en blot *personlig* Karakter, det samlede alle Katholiker til kristelig Klarhed. Det var det samlede Baand imellem os. Pressen, og særlig den ikkekatholske Presse, roste Paven næsten altfor meget, ja, den spaaede endog, at Middelalderen vilde komme tilbage med Paven som Voldgiftsmand i Staternes Tvistigheder. Alt dette var dog kun en Vildfarelse.

I Middelalderen søgte nemlig Staterne Pavens Voldgift, fordi de ærede ham som Troen Midtpunkt; man vendte sig til ham, som troende Kristne til deres Fader.

Men i vor Tid søgte man kun Pavens Venskab af Egennytte. Vor Tidsalder var langt fra Middelalderen, vor Tid var mere lig Slutningen af den græsk-romerske Oldtid. Man kom kun til Rom for bag efter at falde Paven i Ryggen. Maalet var derfor ikke at skaffe en Pave som i Middelalderen, men at skaffe kristelig Klarhed. Pavens apostoliske Renhed og klare katholske Tanke — det alene havde skabt Kirkens Magt i vor Tid, og det var Maalet.

Absolutismen havde gjort ubodelig Skade, den havde nedtrykt Katholikerne — omtrent noget i Lighed med Jøderne — den havde berøvet os noget af vor katholske Ære, vi manglede katholsk Æresfølelse; vi skulde ikke skamme os ved at være Katholiker. Gid dette maatte være en Dag, hvor vi alle samledes om Pavens katholske Dygtighed og dygtige Ledelse. Den, der holdt de ti Guds Bud og stillede sine Sønner under Kirken, fejrede Jubilæet bedre, end den største Rigmand. Maatte dette Jubilæum bringe os alle til i Gjerningen at samle os om det ene store fælles Maal:

Omnia ad majorem Dei gloriam!

Herefter afsang alle Tilstedeværende under Orkestrets Ledelse følgende:

Leo-Hymne.

Jubeltoner, Jubelklang,
 Nu vort Hjærte helt opfylder,
 Glade vi med Højtidssang
 Dig, o hell'ge Fader, hylder;
 Hil Dig, Leo, Olding-Præst,
 Ved din gyldne Højtidsfest!

Hil Dig, høje Jubilar!
 Smykket med Tiara-Kronen,
 Som Dig Gud forlenet har,
 Styrer Du fra Klippe-Tronen
 Kirkens Skib med kyndig Haand,
 Ledet af den Helligaand.

Op til Danmarks skjønnne Strand
 Vendt Du har dit Faderøje;
 Du i Helgenernes Stand
 Lod Knud Konges Søn ophøje —,
 Derfor og paa denne Dag
 Danmarks Sønners Tak modtag.

Overalt fra Øst og Vest
 Og fra Syd og Nordens Zoner
 Lyder til din Højtidsfest
 Vivat Raab fra Millioner
 Kristne i Guds Kirkes Skjød,
 I Begejstrings hell'ge Glød.

Lov og Tak og Pris modtag
 Du, o Gud! som lod oprinde
 For vor Fader denne Dag;
 Og lad ham fra Romas Tinde,
 Gode Gud! i mange Aar
 Vogte Kristi Lam og Faar.

Festen var besøgt af over 600 Deltagere. Efter Afslutningen af Festen i den store Sal samledes omtrent 130 Deltagere til et Maaltid i den lille Sal nedenunder, der ligeledes var festlig smykket med Vimpler og det pavelige Vaaben og Pavens Buste. Hr. Uhrmager *Heinlein* dirigerede. Efter Afsyngelsen af følgende Sang:

Mel.: Der er et Land, o. s. v.

De siger, Nordens Kulde Sangen dræber,
 At Følelsen maa krybe ræd i Ly —,
 Hvad vil vort Hjærte da paa vore Læber?
 Og hvorfor stiger Sangens Ørn mod Sky?
 Nej, der skal spørges Tidende fra Norden,
 I Sekler uhørt indtil denne Stund:
 Det Pulsslag, som fra Rom gaar rundt om Jorden,
 Det banker ogsaa varmt ved Øresund.

Ja, løft dit Hoved, som Du løfter Stemme,
 Du lille Flok, saa vant at kaldes „faa“!
 Føl rigtig Dig i Verdenskirken hjemme,
 Og husk, din Røst vil Faders Øre naa.
 Saa vidt som Solen skinner paa en Hytte,
 Gjør Faders Fest hvert Barnehjærte glad,
 O, hvilken Jubel, som kan sammenknytte,
 Hvad Sprog og Blod og Skikke skiller ad!

O, ædle Bryst, ved hvilket Kirken hviler,
 O, store Hjærte, Sandheds faste Borg!
 Se, Fader, i din Favn Alverden iler,
 Saa smil da gjennem Taarer i din Sorg!
 Vel er Du, elsk'de Fader, fattig Fange,
 Vel er Du, stærke Løve, stængt i Bur;
 Men husk, at dine Børn er tro og mange,
 Af Hjærter bygger vi din Fæstningsmur!

Ja, Fader, stæng de tunge Tanker ude
 Og lyt til dine fjærne Sønners Bøn:
 Gid længe Du maa styre Petri Skude
 Til Gavn for os, for Dig til evig Løn.
 O, ædle Løve, ryst din gyldne Manke,
 Slaa Løgnens Lindorm ned og Helveds Trods;
 Vi følge Dig, har ej for Farer Tanke;
 Thi Juda Løve kæmper jo med os.

udbragte Hs. Højærværdighed Hr. Præfekt v. *Euch*
 Skaalen for Pave Leo XIII. Dernæst fulgte Sangen:

Mel.: Vift stolt paa Codans Belge.

Et „*Hil Dig, Leo!*“ runger
 Nu over Bjærg og Dal,
 Fra alle Jordens Tunger
 Det kraftig lyde skal.
 Det gjælder Kirkens Fader,
 Vor Paveolding stor,
 Paa Ham vi os forlader
 I Syden som i Nord.

I fem Aartier lange
 Han bar sit Præsteskrud;
 Og derfor vore Sange
 Skal takke Himlens Gud.
 Gid saa han maatte stande
 I mange Aar endnu
 Og komme Nordens Lande
 Med Kjærlighed i Hu!

Nei, Leo vil ej glemme
 Paa denne Mindedag
 Sin lille Flok herhjemme,
 I Kamp for Ansgars Sag.
 Han ser, vi har en Hyrde,
 Præfekt han kaldes her,
 Som magte kan den Byrde,
 Der ham betroet er.

Og er den tung at bære,
 Vi hjælpe ham dermed,
 Det love vi paa Ære,
 Krist styre vore Fjed!
 Hil være da vor Pave!
 Gud giv ham Sejren god,
 Og her i Danmarks Have
 Præfekten Kraft og Mod!

Hr. Murmester *Günther* udbragte derefter Hr. Præfektens Skaal, og efter at følgende Sang var Afsungen

Mel.: Hvor Belgen larmer hejt om Sø.

Sct. Ansgars Kirke staar saa bly
 Som en Viol i Dale;
 Den knejser ei med Spir i Sky,
 Kan ej med Torden tale.
 Men derfra Bønnens Ringe gaa
 Som Virakskyer, lette, blaa.
 Helt ind i Himmelsale.

Og den Gang Friheds Sol stod op
 I Ly af vore Bøge,
 Da mødtes der en hden Trop
 For deres Gud at søge;
 Af Fortids Storhed var de Vrag,
 Men Mismod var ej deres Sag,
 De lod sig ikke krøge!

Nu har de lagt de trætte Ben
 I Jordens Skjød til Hvile;
 Men deres bedste Mindesten
 Er Troens ranke Pile;
 De planted dem som spæde Skud,

Nu er der voxet Stammer ud,
Som kan ad Stormen smile.

Naar først fra gothisk Spir mod Sky
Sig svinge Klokkerøster,
Og Ansgarskirken staar saa bly
Blandt mangen yngre Søster,
Da skal den minde vore Børn
Om vore Fædres haarde Tørn,
Før Sol stod op i Øster.

Nu er det os, som staar paa Vagt,
Mens Livets Traad vi spinde,
Snart har vi os til Hvile lagt
Og levnes kun et Minde;
Gid da en Gang vor elsk'de Tro
Maa signe os i Gravens Ro,
Mens Tidens Bølger rinde.

udbragte Hr. Grosserer *C. B. Lohrer* Menighedens Skaal. Efter Bordet tilbragtes endnu nogen Tid i Konversationslokalerne, og Kl. 12 skiltes Selskabet ad.

*

*

*

Pavefesten er forøvrigt ogsaa paa anden Maade bleven fejret i den kjøbenhavnske Menighed, navnlig ere de fattigere Familier i Byen og paa Nørrebro i Anledning af Pave-Jubilæet bleven betænkte med Spi-sevarer og Lignende baade af Vincentskonferentserne og af Private. En smuk Gave er ogsaa bleven ydet til Fondet for Oprettelsen af en Skole paa Nørrebro, idet Hr. Pastor Neuvel har haft den Glæde, at modtage i Anledning af Jubilæet 1000 Kr. i nævnte Øjemed fra en kjøbenhavnsk Velgjører. Hovedstadens Blade have alle haft upartiske Referater af Festligheden, naar undtages „Socialdemokraten“, der er gnaven over, at den katholske Kirke er bleven fremstillet som et Bolværk mod Socialismens nedbrydende Ideer, og „Aftenbladet“, som har skrevet en hoben Dumheder. Fra Provinserne have vi modtaget følgende Efterretninger om Jubilæums-

festligheder, som ere blevne afholdte i de derværende Menigheder.

*

*

*

Fredericia, d. 2. Jan. 1888. (*F. M.*) Paa Aarets første Dag, Pave Leo *XIII's* Hædersdag, afholdtes i vor herværende Kirke en efter vore Kaar og Forhold overordentlig festlig Gudstjeneste. Opløftende var den smukke Børnesang, og man maa navnlig beundre den Præcision, med hvilken Børnene udførte den af Hr. *Siegler* indøvede flerstemmige Messe. Efter Hr. Pastor *Heidens* Festprædiken sluttede Gudstjenesten med *Te Deum* og sakramental Velsignelse.

Der var Festglæde paa alle Ansigter da Menigheden om Aftenen samledes i Skolelokalet, som flittige Hænder og smagfuld Skjønhedssans havde prydet paa det prægtigste. Festkommiteen, Dhrr. *Møller*, *M. Spetzler* og *H. Wenk* fortjener i Sandhed Tak for deres ihærdige Arbejde og smagfulde Arrangement, thi alle vare enige om, at det var den skønneste Dekoration, der endnu havde prydet vort Forsamlingslokale. Midt i en dejlig grøn Granbue, der fra Salens Gulv hævede sig op til Loftet, prangede vor hellige Faders Billede i en nydelig forgyldt Ramme og Aarstallene 1837 og 1887. Ligeoverfor hang det danske Vaaben rigt og smukt udstyret, omgivet af Flag og Emblemer. Væggene vare smykkede med Skjolde, hvorpaa saas Navnene *Leo XIII*, *I. v. Euch*, *F. Heiden* og de fra *Fredericia* udgaaede Gejstlige *F. Kerff*, *J. Braun* og *F. Pohl*. Alt dannede et harmonisk Hele, der tiltalte Øjet og glædede Hjærtet. Paa Festkommiteens Vegne bød Formanden Forsamlingen Velkommen med Ønsket om at Enhver vilde bidrage sit til, ved et godt Humør at forhøje Festglæden. Festtalen holdtes af Hr. Pastor Heiden, der i begejstrede Ord og i et beaandet Foredrag skildrede Forsamlingen Betydningen af Dagen og fremdrog de vigtigste Tildragelser i vor hl. Faders Liv. Da

Talen var til Ende gjendlød Salen af et nifoldigt „Leve Leo XIII“, ledsaget af Fanfarer, hvorpaa den første Festsang: „Et Hil Dig Leo! runger nu over Bjærg og Dal“, blev afsungen.

For Kongen og Kongehuset talte derpaa Hr. Skomagermester *Møller* i velvalgte Ord. Han fremdrog det smukke Familieliv og den store Anseelse, det danske Kongehus nød i hele Europa, og mindede om den Kjærlighed, hvormed samme omfattedes af det danske Folk, hvilket i rigeligt Maal gav sig Luft i de derpaa rungende Hurra'r. Ikke mindre Lykke gjorde det derpaa af Hr. Bogbindermester *Wenk* udbragte Leve for Fædrelandet. Med begejstrede Ord skildrede han det frodige og skønne Danmark og fremdrog de Følelser, hvoraf enhver dansk Mands Bryst gennemtrængtes naar Talen var om Fædrelandet. Han sluttede med H. C. Andersens smukke Digt: „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme“. Rungende Hurra'r ledsagede det derefter af Hr. Kjøbmand *Schrøder* udbragte Leve for den højærværdige apostoliske Præfekt, Joh. v. Euch. Derefter blev den anden af Festsangene afsungen. For Sognepræsten Hr. Pastor Heiden talte Hr. Lærer *Siegler*. Han fremdrog den Enighed og det kjærlige Forhold, der herskede mellem Præst og Menighed og sluttede med et Leve; hvorefter andet Vers af „Kongernes Konge“ blev afsunget af Sangforeningen. Hr. Pastor *Ærff*, som bærede Festen med sin Nærværelse, talte for Jubeloldingen, hvis Herskergaver han særlig fremdrog. Denne Tale fulgtes ligeledes af et begejstret Leve. Hr. Uhrmager *Spetzler* sluttede de officielle Taler med et humoristisk Foredrag og Leve for Kvinden, som vakte almindelig Munterhed og Bifald. De forskjellige Numre, som Sangforeningen udførte, bidrog ikke lidet til at vedligeholde den gemytlige Stemning og bevare Interessen usvækket fra Festens Begyndelse indtil dens Slutning.

Under et rungende Leve for Jubeloldingen i Rom

sluttede den i alle Maader vellykkede Fest ved Midnatstid.

For at Børnene ogsaa kunde faa Del i den almindelige Glæde, afholdtes der Mandag Eftermiddag i det pyntede Lokale en Fest, som var arrangeret af enkelte Velgjørere og hvori henved 90 Børn deltog.

Kolding, den 1. Jan. 1888. (X.) Vor hellige Faders 50-aarige Præstejubilæum blev fejret i vor Menighed paa en værdig Maade. Om Morgenen opofrede omtrent alle Menighedens Medlemmer den h. Kommunion for den hellige Fader, som den bedste Gave de kunde bringe. Efter Festandagten samledes man i Skolelokalet, som var smykket paa en meget smuk Maade. Overalt var anbragt Flag og især var den ene Ende af Salen smukt dekoreret med Guirlander, Lavrbærtræer, Dannebrogflag og pavelige Flag, som omgave et Transparent Billede af vor hellige Fader. Pastor *Storp* holdt et længere oplysende Foredrag om Kirkestaten, dens Historie og dens Nødvendighed for Pavens frie Virksomhed. Efter Foredraget samledes man om Punschebollerne. Taler og Sange vedligeholdte endnu længe den festlige Stemning.

*

*

*

Som Appendix til Pavefestlighederne kunne vi endnu tilføje følgende Efterretning, som „Berlinske Tidende“ af 4. ds. meddeler og som sikkert har glædet alle danske Katholikers Hjærter: Under 31. Dec. har Hs. Majestæt *Kongen* ved Telegram sendt Pave Leo XIII Lykønskninger i Anledning af dennes 50-aarige Jubilæum, hvorefter Hs. Hellighed paa samme Maade har svaret med at udtale sin Tak og sine bedste Ønsker for *Kongen* og for den danske Stat.

Et Indlæg i Religionskrigen.

(Indsendt af en gammel Jurist).

Naar man bor i Hovedstaden, tager Aandslivet i en Provinsby sig noget fattigt ud. Men Svendborg danner i denne Tid en Undtagelse. Kirkestriden har hævet dens aandelige Liv, og herfor skyldte de hæderlige Svendborgere Hr. Prip Tak. En Straale fra Ideernes Verden har ude fra det intelligente Evropa fundet Vej til den afsides liggende, naturskønne lille By ved det dejlige Sund, og denne Straale vil forhaabentlig endnu i lang Tid lyse op under Politikens lange, mørke Vinternat. Religionskrigen i Svendborg hører ikke til de farlige Fremtoninger, den vil tværtimod, naar den føres paa urban Vis, kunne sprede aandelig Klarhed over mangt og mange.

Jeg har hidtil kun læst Referatet af Hr. Prips fire første Foredrag og skal, i det mindste foreløbig, atholde mig fra at komme nærmere ind paa Indholdet af dem, kun maa det være mig tilladt at fremføre nogle Bemærkninger om Bibelen som Religionens og Troens eneste Grundlag. Dette Punkt er Hr. Prip efter min Mening gledet altfor let hen over, fordi det er Protestantismens Hovedhjørnestein, hvorpaa til syvende og sidst dog alting hviler. Brister Beviset for Bibelens Troværdighed, saa brister dermed selve Grundlaget under Protestantismens Fødder, og den synker ned i Intethedens bundløse Svælg. Det burde derfor have været Hr. Prips Hovedopgave i sine Foredrag at fremføre og tilrettelægge de Beviser, som Protestantismen *uafhængig af Katholicismen* ser sig i Stand til at fremføre for, at de hellige Skrifter ere ægte, det vil sige skrevne af de Forfattere, som de selv udgive sig for at være skrevne af. Om dette allervigtigste Punkt tier imidlertid Hr. Prip, saa vidt jeg kan se af Referaterne, bomstille, han berører ikke engang, at der er Brug for

Afgjørelsen af dette Spørgsmaal, medens han dog ingenlunde mangler Blik for, at Katholicismen bør bevise Pavedømmets Sammenhæng med det Primat, Frelseren overdrog Apostelen Petrus. Hvoraf kommer det da, at Hr. Prip fordeler Sol og Vind saa ulige? Simpelthen deraf, at det endnu ikke efter snart fire Aarhundreders Forløb er lykkedes Protestantismen, trods de skændigste Granskninger, at bevise den hellige Skrifts Ægthed. Universitetsprofessor Dr. theol. C. *Henrik Scharling*, hvis Avtoritet Hr. Prip næppe vil have noget imod at underkaste sig, siger herom: *Spørgsmaalet om de enkelte bibelske Skrifers Oprindelse er endnu ikke løst og vil formodentlig aldrig blive løst ad ren videnskabelig Vej af den simple Grund, at det fattes paa de fornødne kritiske Hjælpemidler, og disse ville formodentlig efter saa mange Aarhundreders Forløb aldrig kunne bringes til Veje*“ . *)

Saaledes giver altsaa det theologiske Fakultet ved Kjøbenhavns Universitet Protestantismen officiel Attest for, at den *mangler* det videnskabelige Troesgrundlag, hvorpaa den skulde støtte sig for at undgaa at ty til Katholicismen om Hjælp.

Hvorledes redder nu Protestantismen sig fra at synke i Grus, efter at dens egne saa skaanselløst have frataget den sit Fodfæste?

Den kaster sig i Armene paa Katholicismen, annekterer den *katholske Kirkes Traditionsbevis* for Skriftens Ægthed og holder sig saaledes oven Vand ved Hjælp af den samme Tradition, som den selv saa haanlig forkaster. Ovennævnte officielle Forfatter siger herom (Side 30):

„*Dogmatiken kan roligt bygge paa Skriftgrundlaget, idet den, som hidtil, følger den kirkelige Tradition*.“ Tanke-

*) Indbydelsesskrift til Kjøbenhavns Universitets Aarsfest for 1883, Side 29.

rigtig (logisk) er denne Fremgangsmaade ikke, og det indser Professoren ogsaa meget godt, men han indser tillige, at der nu en Gang ikke er anden Udvej for ham end at bide i det sure Æble. Han tilføjer beroligende, at den sidste Afgjørelse i religiøse Spørgsmaal „*ikke ligger i de videnskabelige Grunde, men i den personlige Grebethed.*“

Professoren sætter saaledes de religiøse Spørgsmaal udenfor Videnskaben og erklærer Afgjørelsen af dem i sidste Instans for en ren *Smagssag*; men om Smagen kan man jo som bekjendt ikke disputere. Alle Retter kunne smage godt for den, der kan lide dem, og alle Religioner ere efter Professorens Mening lige gode, naar man blot synes tilstrækkelig om dem til at føle sig greben.

Hvori bestaar Traditionsbeviset for Bibelens Ægthed? I hele den store katolske Kirkes Vidnesbyrd om Ægtheden lige fra den apostoliske Tidsalder ned til vore Dage, udtalt af alle Kirkefædre, Kirkeforfattere og Koncilier. Men dette Bevis er det samme, som den katolske Kirke fører for, at Primatet (Pavedømmet), indstiftet af Kristus i Apostelen Petrus' Person, fra Petrus er fortsat igjennem hans retmæssige Efterfølgere i over 1800 Aar indtil den nuregerende Pave Leo XIII, som er det 263. Led i denne levende Kjæde, der i uafbrudt Rækkefølge knytter Jordens nulevende 300 Millioner Katholiker til Petrus, Apostelkredsen og Frelseren.

Protestantismen finder altsaa Traditionsbeviset i enhver Henseende fyldestgjørende, forsaavidt det gaar ud paa at bekræfte Bibelens Ægthed, men derimod aldeles ufyldstgjørende, forsaavidt det samtidig bekræfter Pavedømmets Ægthed. Overfor en saadan Falliterklæring er Professor Scharlings Smags-Theori et komplet intetsigende Forsvar. Den hele Tankegang — eller rettere Mangel paa Tankegang — minder om Professorens Forsvar for Morten Luther, da Dr. *Brandes* for

et Aarstid siden i „Tilskueren“ havde citeret en Række usædelige Udtalelser af den store Reformator angaaende Ægteskabet. Professoren indrømmede, at Luther havde brugt disse Ord, at Citaterne vare fuldstændig nøjagtige og stemmede med Udgaven af Luthers Skrifter, men han ytrede samtidig den Formodning, at Dr. Brandes maaske ikke havde skrevet dem af efter Luthers egne Skrifter, men efter en eller anden katholsk Bog; hvis dette sidste skulde være Tilfældet, kunde man naturligvis ikke tillægge Citaterne nogen Betydning, *thi de havde da tabt deres Ægthed ved at staa i en katholsk Bog.*

Professoren skrev først en Række Artikler i „Dagbladet“ og senere en hel Brochure, for at forelægge det store Publikum dette geniale Ræsonnement, og — der var ikke en eneste af dette store Publikum, der saa meget som blot satte en sur Mine op til det.

Resultatet er altsaa følgende: Protestantismen støtter sig udelukkende paa Bibelen, men kan ikke videnskabelig bevise dens Ægthed. Den beder derfor Katholicismen om at maatte laane dens Traditionsbevis for *saavel Pavens som Bibelens Ægthed*; den takker for Beviset, for saa vidt det redder Bibelen, som den skal bruge til at „protestere“ mod den katholske Kirke, men kasserer Beviset, for saa vidt det bekræfter Paven, som den ingen Brug har for.

Men ser det galt ud for Protestantismen med selve Grundlaget: det ufejlbare Guds Ord i Bibelen, saa bliver det ikke bedre, naar dette Ord skal fortolkes. Hr. Prip erklærer beskedent, at hverken han eller nogen anden protestantisk Prædikant, holder sig for ufejlbar. Men kan denne Beskedenhed ikke let komme til at gaa ud over det ufejlbare Guds Ord? Hvad nytter det nemlig, at Ordet selv er ufejlbart, naar dog Fortolkningen af det kun er fejlbar? Menigheden kan jo saa ikke komme til at faa fat i det ufejlbare Ord, men maa nøjes med Præstens fejlbare Forkyndelse. Skal da Menighe-

den tro paa det fejlbare, men lade det ufejlbare ligge? Herefter skulde det næsten synes, at det var det rigtigste, om Menigheden rent sprang det fejlbare over, slet ikke gik i Kirke, hvor den dog efter Hr. Prips eget Udsagn ikke kan stole paa, hvad Præsten siger, men derimod blev hjemme i sin egen Stue og selv gav sig til at studere Bibelen. Da nu vel Menighedens Medlemmer ikke vilde være mere ufejlbare i deres Bibelgranskninger, end Hr. Prip og hans Kolleger ere det i deres, saa vilde der ganske vist ikke være vundet stort i Retning af at komme til Kundskab om Guds klare ufejlbare Ord, men der vilde dog altid kunne spares en mægtig Hoben Penge, thi man behøvede saa slet ingen protestantiske Præster mere. For de Penge, der spares herved, kunde man jo saa købe Bibler og uddele dem gratis over hele Landet. Der vilde magelig blive nok til hver eneste Mand og Kvinde, og endda blive mange Penge tilovers.

Men hvorledes staar det da vel egentlig til med *Troen* under disse Omstændigheder? At *tro* er jo enslydigt med at *stole paa*; det, man ikke kan stole fast og sikkert paa, det kan man heller ikke tro paa. Hvis jeg i al Beskedenhed turde rette et Spørgsmaal til Hr. Prip, da skulde det blot være det, om han kunde og vilde gjøre mig den Tjeneste at paapege mig et eneste, *blot et eneste*, Punkt i Protestantismen, som det er muligt at stole fast paa, altsaa muligt at tro paa. Selv har jeg aldrig kunnet finde noget saadant, og ingen Præst i Folkekirkèn har nogen Sinde kunnet paavise mig det. Jeg frygter derfor næsten for, at der ikke findes noget.

Hvis nogen vilde spørge mig om min Mening angaaende Protestantismen i Almindelighed og den danske Folkekirke i Særdeleshed, saa vilde jeg svare, at jeg finder den ganske fortræffelig; den har kun en lille Fejl: *den indeholder ikke noget man kan tro paa*. Hvis den katholske Kirke havde samme Fejl, vilde jeg give

Kristendommen en god Dag og en glad Aften og frejdig erklære mig for Gudsfor nægter.

Naar Katholikerne ikke vilde give Møde paa den evangeliske Alliance i Kjøbenhavn, saa var det ganske rigtigt, fordi de staa paa et andet Grundlag end Protestanterne; men man tager Fejl, naar man giver Biblen Skylden for Modsætningen. Denne er langt dybere. Katholicismen staaer nemlig helt og holdent paa *Troens Grund*, fordi den er den apostoliske Kirke, den eneste, som Kristus *selv* har garanteret Ufejlbarhed; Protestantismen derimod staaer helt og holdent paa *Tvivlens Grund*, fordi den er, ikke en Kirke, men en efterapostolisk Filosofi med de mest forskjellige, indbyrdes modstridende Tankesystemer, blandt hvilke der ikke gives et eneste, for hvis absolute Ufejlbarhed nogen tør indestaa, eftersom de allesammen kun ere skrøbeligt Menneskeværk. Og det vil derfor altid blive en Umulighed for den katholske Kirke at deltage i et Sammensurium som den „evangeliske Alliance“.

»Paverne „Leo“.

(Sluttet.)

Leo X. (1513—1521), forhen *Giovanni Medici*, næstældste Søn af *Lorenzo di Medici*, blev født i Florents 1475 og havde før Begyndelsen af de theologiske Studier nydt den fineste humanistiske Uddannelse. Som Pave udmærkede han sig navnlig ved den gavmilde Maade, paa hvilken han fremmede Kunst og Videnskab. Han restaurerede det romerske Universitet, det saak. *Archiginnasio della Sapienza*, udstyrede det rigeligt med timeligt Gods og Privilegier og hidkaldte de berømteste og mest udmærkede Mænd som Professorer, grundlagde under Grækeren *Fanus Laskaris* Ledelse et særligt

Kolleg til Udgivelsen af gammelgræske Forfattere og indbød Ejerne af klassiske Haandskrifter i alle Lande til at sende ham dem til Offentliggjørelse. Han anordnede Opførelsen af den storartede Sct. Peterskirke i Rom og lod desaaarsag forkynde en fuldkommen Aflad i hele Kristenheden, som skulde blive dem til Del, der ved Siden af de andre sædvanlige foreskrevne Betingelser, Modtagelsen af Bodens og Alterets hh. Sakramenter, tillige ydede et Bidrag til denne Bygning. Forkyndelsen af denne Aflad i Tyskland var som bekendt den ydre Anledning til den saak. Reformation, som har bragt saa megen Ulykke over Tyskland og næsten hele Europa. I politisk Henseende bestræbte han sig for, at holde ethvert Fremmedherredømme borte fra Italien.

Leo XI. (1605) regerede blot 27 Dage. — *Leo XII.* (1823—1829), forhen Hannibal della Genga fra Spoleto, havde været Nuntius ved to tyske Hoffer, Kardinal siden 1816; han var en Lærd i Ordets sande Betydning, et Mønster paa alle præstelige Dyder. Hans Valg til Pius VII.'s Efterfølger fandt Sted den 28. September 1823. Det varede ikke længe, førend den nye Paves vise, øjensynlig af Gud oplyste Styrelse af Kirken vakte hele Verdens Beundring. Han ordnede de kirkelige Forhold i Hannover, Baden, Würtemberg, Hessen, Mexiko og Sydamerika; han bekæmpede Levningerne af Jansenismen i Holland; han indsatte paa ny Jesuiterne i Besiddelsen af det romerske Kolleg (Collegium Romanum). *Leo XII.* nærrede ogsaa stor Interesse for sine Undersaatters legemlige og timelige Fornødenheder; de Fattiges Understøttelse var en af hans Hovedopgaver, 12 Fattige fik daglig et rigeligt Middagsmaaltid i hans Palads. Paa Kroningsdagen overraskede han dem ved Bordet, velsignede dem og betjente dem med sand faderlig Elskværdighed. Nogle Dage senere besøgte han uventet et offentligt Hospital og undersøgte der Sygesalene, Maden og Klæderne, for at overtøye sig

om, at der ikke manglede dem noget, som han holdt for den kostbareste Del af sin Hjord; ligeledes besøgte han Fængslerne, overalt efterladende Beviser paa sin virksomme Kjærlighed til Næsten.

I Aaret 1825 publicerede Leo XII. paany et Jubelæum eller helligt Aar, efter at sammes Afholdelse i Aaret 1800 var bortfaldet paa Grund af Pius VI.'s Fangenskab og Død. Den 24. December 1824 foretog Leo XII. selv, under alle de foreskrevne traditionelle Ceremonier, den højtidelige Aabning af Peterskirkens „*Porta santa*“ og gav fire Kardinaler det Hverv, at foretage den samme højtidelige Handling i Sct. Johannes Laterankirken, i Sct. Pauls Kirken udenfor Roms Mure, i Sct. Maria Maggiore Kirken og i Sct. Laurentius Kirken udenfor Rom. De 5 Patriarkalbasilikaer i Rom have hver en saak. „*Porta santa*“, (*hellig Port*), som ellers er tilmuret, men paa en festlig Maade aabnes i Jubelaaret (det næste indtræffer Aar 1900). Tusinder af fromme Pilegrimme kom til Rom og utallige Naadesbevisninger bleve den kristne Verden til Del i disse Frelsens Dage. I Aaret 1823, medens Pius VII. laa paa Dødslejet, var Sct. Pauls herlige Basilika udenfor Roms Mure bleven et Offer for Flammerne; Leo lod udgaa et Opraab til hele Kristenheden, for at skaffe Midlerne til den herlige Bygnings værdige Gjenopførelse til Veje, og under Pius IX. fandt den højtidelige Indvielse af det gjenopførte Gudshus Sted. Den 10. Febr. 1829 berøvede Døden den sørgende Kirke Leo XII.

Vende vi os nu atter til vor h. Kirkes nuværende Overhoved, *Leo XIII.*, saa maa vi tilstaa, at de herunderne ni Aar af hans hæderfulde Pontifikat allerede i enhver Henseende have aflagt Vidnesbyrd om, at han er en *værdig Arving* til Navnet Leo. Man læse og læse paa ny hans herlige Encyklikaer, Brever, Taler og Regerings-Aktstykker, og man vil finde, at han forstaar at forny Leo den Stores Vidunder, idet han tæmmer de moderne Attilaer; at efterligne en h. Leo III., idet

han tvinger sin Samtid til Beundring og til at forsvare hans uantastelige Rettigheder; at han ligner Leo X., idet han atter lader oplomstre en gylden Tidsalder og paany bringer Literatur, Videnskaber og Kunst til Ære; at han, i Aandsstorhed en Leo XII. lig, er i Stand til at slaa alle de moderne Vildfarelser til Jorden. Men er det sandt, at „Stilen er Mennesket“, saa finde vi i Leo XIII.'s i Sandhed gyldne Skrivelser Leo IX.'s ivrige Efterligner, en Pave, hvis Liv var en beundringsværdig Virksomhed for Fredens Oprettelse og Bestaaen; thi paa samme Maade tilkjendegiver ogsaa Leo XIII. i sine Skrifter overalt den kjærlighedsfuldste Omsorg for Fredens og Verdens Frelse og Vel. Næppe havde han overtaget Nøglemagten, saa var hans første Omsorg en Appel til Folkenes Styrere angaaende Freden. Om Fred tale alle hans talrige Encyklikaer, i hvilke han overfor Regeringerne og Folkene udvikler den rigtig opfattede Ordens, Friheds og Fremskridts sikre Principer, hvorfra der tilflyder Familierne saavel som Staterne heldbringende Fred. En Tanke besjæler den h. Fader: han vil tilintetgjøre de opløsende Elementer, bringe de sunde Grundsætninger til Veje igjen, oplyse den menneskelige Aand, give Hjærtet den tabte Fred tilbage og bane Vejen for og sikre den religiøse og borgerlige Fred, med eet Ord: med Guds Naade og Bistand frelse det menneskelige Samfund fra Elendighed og Undergang.

„Nidkjærhed, men ikke med Kundskab“.

(Fortsat fra Nr. 1).

Femte Urigtighed hos Hr. Pastor Prip: „*Katholikerne give sig Paven i Vold.* Paven indsamler sine Troendes Lydighed gennem Skriftemaalet.“

Vi give os *Gud* i Vold, Hr. Pastor, og ikke i noget Menneskes. Det er Gud, hvem vi lyde, og vi kunne gjerne sige: det er Gud alene. Thi naar vi lyde Mennesker, da er det for Guds Skyld; vi lyde Gud i dem. Vi sige til Børnene: Værer lydige mod eders

Forældre; thi de ere Guds Stedfortrædere, den Guds, som har sagt: „Du skal ære din Fader og Moder.“ Vi lyde Kongen og hans Embedsmænd og prædike Lydighed mod dem i statslige Anliggender for alle Undersaatterne; thi i vor Bibel staar der: „Hvert Menneske være de foresatte Øvrigheder underdanig; thi der gives ingen Øvrighed uden af Gud. . . Værer derfor underdanige af Nødvendighed, ikke alene for Straffens Skyld, men ogsaa for Samvittighedens“ (Rom. 13, 1—5.). Saa langt er Pastor Prip vel med, uden at indrømme, at han har givet sig i Kongens Vold?

Paa samme Maade lyde vi Paven og de andre gejstlige Foresatte paa det gejstlige Omraade og prædike Lydighed mod dem i gejstlige Ting for vore Trosfæller paa Prædikestolen og, om det skulde være fornødent, i Skriftestolen. Men, Hr. Pastor, er dette da andet end den nærmeste Konsekvens for vor Trosætning, at Paven byder i Guds Navn paa det gejstlige Omraade, ligesom Kongen byder i Guds Navn paa det verdslige Omraade, at Begge ere suveræne hver paa sit Omraade?

Kan De for Alvor være bange for, at denne Lydighed kunde „være saa farlig“? Har De maaske hørt noget om blind Lydighed? Nej, vor Lydighed har aabne Øjne. Vi se ganske klart Grunden til den og Grænserne for den. Vi vide, *hvorfor* vi lyde Paven, at vi nemlig lyde for Guds Skyld. Vi vide, *hvor* vi bør lyde ham, at det nemlig er vor Pligt at lyde ham i alle de Ting, angaaende hvilke han har Ret til at byde over os. Vi vide, at ét Tilfælde er tænkeligt, i hvilket vi ikke have Lov til at yde ham Lydighed. Til vor Børnelærdom hører nemlig ogsaa det Katekismus-Spørgsmaal (Nr. 337): „I hvilket Tilfælde maa man ikke adlyde Øvrighederne?“ Svar: „Naar de befale noget, som ikke er tilladt for Gud; thi man skal adlyde Gud mere end Menneskene“ (Apost. Gj. 5, 29.). Vi vide endelig, hvornaar vi nok *kunne* føje ham, men *ikke ere forpligtede* dertil, naar han nemlig blot ytrer et Ønske, men ikke paalægger et Bud, eller naar en Pave en Gang skulde byde noget, som laa udenfor hans Omraade.

Hr. Pastoren er saa lidt kjendt med den katholske Lære; De synes heller ikke at kjende en Begivenhed paa det katholske Livs Omraade, som i sin Tid, knapt

et Aar siden, vakte almindelig Opsigt. I den tyske Rigsdag existerer der nemlig et anseligt Parti paa omtrent 100 Medlemmer; det kalder sig „Centrum“. Modstanderne kalde det gjerne det katholske eller klerikale Centrum. Alle Medlemmerne ere Katholiker og forsvare Katholicismens Rettigheder. Fyrst *Bismarck* arbejdede paa at gennemføre „Septenatet“, d. e. at faa Rigsdagen til at bevilge Udgifterne for Hæren lige strax for 7 Aar. Dertil behøvede han de 100 Centrumsmedlemmers Stemmer, og han haabede at kunne sikre sig dem ved Pavens Hjælp. Han søgte derfor at overbevise Paven om, at den evropæiske Freds Opretholdelse vilde være afhængig af Septenatets Bevilling. Paven gik ind paa *Bismarcks* Forestillinger og lod Førerne for Centrumspartiet vide, at han ønskede, at de gjorde hvad de kunde, for at Partiet stemte for Septenatet. Men de svarede, at de intet kunde gjøre; de vare nemlig af en hel anden Mening angaaende denne rent verdslige Sag; de kunde ikke skjønne rettere, end at de svigtede deres Pligt, dersom de stemte for Septenatet. Og Centrum stemte imod det. Paven tog det ikke ilde op. Endnu for faa Uger siden har han benyttet en tilfældig Lejlighed til, at bevidne Centrums Hovedfører, *Windthorst*, sin særlige Bevaagenhed og Paaskjønnelse af hans Holdning paa Rigsdagen. Da nemlig en Neveu af Dr. *Windthorst* havde Audiens hos Paven den 13. Dec. f. A., ytrede denne det Ønske, „at Gud maatte bevare Centrums velfortjente Fører endnu i mange Aar og give ham Mod og Uforfærdethed til at gjøre sine Fjenders Angreb til Skamme, samt til at foragte en løgnagtig Presses Bagtalelser og Falskhed.“

Saaledes ser det ud med den Lydighed, vi Katholiker sværge Paven, og Paven selv fordrer eller venter af os. Mon det kan siges, at være det samme som: „at opgive sig selv og give sig Paven i Vold?“ — Men lad os gaa videre.

Pastor *Prips* **sjette Urigtighed** lyder saaledes: „For Katholikerne er *Overleveringen Hovedsagen*.“ Nej, Hr. Pastor; den hellige Skrift og *Overleveringen* ere hinanden sideordnede; de staa paa samme Trin; de ere to Kilder, hvoraf den aabenbarede Sandhed øses; de fremvælde, saa at sige, ved Siden af hinanden. Tridenter-Konciliet (ikke Kollegiet!) erklærer udtrykkelig: at den af Kristus aabenbarede og af Apostlene udbredte:

Tros- og Sædelære indeholdes i skrevne Bøger (den h. Skrift) og i ikke opskrevne Overleveringer, som Apostlene have modtaget af Kristi Mund eller den Helligaand, og som ere blevne bevarede i den katholske Kirke indtil den Dag i Dag; og derfor erklærer Konciliet, at de skulle annammes med *samme* Hengivenhed og Ærbødighed, som den h. Skrift (4. Møde). Hvor højt den katholske Kirke skatter Bibelen, derom kan De faa Oplysning i „Vore Fædres Tro,“ S. 80 ff., især S. 93,

Syvende Urigtighed: „Man er pligtig at skrifte alle Dødssynder, dvs. alle store, endog med *Biomstændigheder*.“

„*Biomstændigheder*“? — Nej; det lærer ingen katholsk Katekismus, ej heller nogen katholsk Moraltheolog. *Biomstændigheder* ere Omstændigheder af mindre Betydning, af underordnet Vigtighed. Dem har man ikke engang Lov til at fortælle i Skriftestolen; Skriftemaalet skal være muligst kort.

Men Referenten har maaske hørt fejl; Foredragsholderen har maaske sagt: med Omstændigheder. Er dette da rigtig sagt? Man kunde sige: Skriftebarnet behøver kun at skrifte sine Dødssynder. Men for Tydelighedens Skyld plejer man at sige (se Kathekismen, Sp. 612. 614): Enhver er pligtig at skrifte alle Dødssynder samt deres Tal og *væsentlige* eller *fornødne* Omstændigheder, de nemlig, som gjøre en Dødssynd af en Art til en Dødssynd af en anden Art, f. Ex. gjøre et Tyveri til et Sakrilegium. Hvad der her siges udtrykkelig, det indbefattes i Grundregelen: Skrift *alle* Dødssynder; thi en Tyv, der stjæler et helligt Kar fra Gudshuset, gjør sig ved denne Gjerning skyldig i to Synder; han synder baade mod det syvende Bud og mod det første; han gjør ikke blot et Indgreb i Ejendomsretten, men han vanhelliger ogsaa en til Gud indviet Ting. Skriftede han kun: Jeg har stjaalet en værdifuld Gjenstand, saa vilde han ikke skrifte *alle* de Dødssynder, han i Virkeligheden havde begaaet.

Men det var naturligvis Foredragsholderen om at gjøre, at hans Tilhørere maatte blive bange for Skriftemaalet og det pinlige Forhør, som Præsten formenes at kunne holde over sine ulykkelige Skriftebørns Samvittighed. I dette Øjemed kunde „*Biomstændigheder*“ jo gjøre god Virkning, samt hvad der tilføjes: „Og man skal svare Skriftefaderen paa hans nærmere Spørgsmaal i saa Henseende. Hvilken Adgang til at blande

sig i alle Forhold, selv i Familiens inderste Liv, Skriftestolen paa den Maade giver Kirken, er indlysende af sig selv.“

Pastor Prip er ikke „Papist;“ han har aldrig knælet i en „papistisk“ Skriftestol. Hvoraf véd han da, hvad der i den spørges og svares, og hvad man i den kan faa at høre og ikke at høre? Man kunde i det højeste faa Oplysning derom i en katholsk Bog, der giver Skriftefædre Vejledning til paa rette Maade at forvalte Bodens Sakramente. Men der vilde Pastor Prip have fundet den Regel indskærpet: Stil saa *faa* Spørgsmaal som mulig.

Skulde den Tvivl ikke være opdukket blandt mange af Pastorens Tilhørere: Hvorledes kan vor Præst have saa nøje Kundskaber om det katholske Skriftemaal, at han endog fordrister sig til at sige: En katholsk Hustru faar om sin protestantiske Ægtefælle i Skriftestolen at høre det Modsatte af hvad den katholske Kirke ellers lærer om os Protestanter? Mon Hr. Pastor Prip selv ikke skulde være sig bevidst, at han har ovovet sig ud paa et Omraade, hvor han slet ikke kan vide Besked?

(Fortsættes).

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. Januar. Første Søndag e. Hellig tre Konger. — 9. M., 10. Ti., 11. O. og 12. To. Oktavdage. — 13. F. Oktav af Epifania. — 14. L. Hilarius, Biskop og Kirkelærer.
Søndag den 15. Januar. 2. Søndag efter Hellig tre Konger. Jesu Navnefest.

Unio. I Dag Søndag den 8. Januar Kl. 8 præcis Juletræ for Foreningens Medlemmer og Børn i Foreningslokalet. Entré gratis. Besøgende kunne ikke medtages.

Sct. Josefs Gilde. Almindeligt Møde for alle Brødre Mandag den 9. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften i Lokalet, Frederiksberg Allé 17. Indgang fra Boyegade.

Ved Juleindsamlingen indkom 217 Kr., der bleve uddelte til 55 Familier, bestaaende af 218 Personer. En hjertelig Tak til de Fattiges Velgjørere og til alle hine, som havde bidraget til Børnenes Juletræer.

Bladet 32 Sider.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 3.

Søndagen den 15. Januar.

1888.

Indhold. Leo XIII. og Pressen. Catholicismen og Pastor Jespersen. Pavefesten i Danmark. Pavefesten i Sverige og Norge. Jubilæumshøjtiden i Rom.

Pave Leo den XIII og den katholske Presse.

Alverden roser vor h. Fader for, at han forstaar „Tidens Tegn“, at han efter Evne stiller sig forsonlig overfor Nutidens Anskuelse og med stor Visdom forstaar, at benytte de moderne Fremskridt, Opdagelser og Indretninger til Opnaaelsen af sine ophøjede Formaal. At denne Ros er berettiget, viser allerede hans Forhold til *Pressen*. Leo XIII ansér den med Rette for en Stormagt, frygtelig i slette Menneskers Hænder og den mægtigste Hjælper i Kampen mod Autoritet, Ret og Sædelighed; men velsignelsesrig derimod i de Godes Hænder, en ihærdig Forsvarer af Tronen og Alteret, en aarvaagen Vogter af Dyden og Retten.

Presseforholdene ere endnu den Dag i Dag ikke saa godt ordnede i Italien, som mange andre Steder.

Men det var Pave Leo, der allerede som Biskop af Perugia var en af de første, som betjente sig af den gode Presse, for eftertrykkelig at modarbejde de pseudo-liberale og revolutionære Ideers fremstormende Magt. I den officielle Samling af Biskop Joakim Pecci's Aktstykker findes ogsaa de fra Pecci's Pen hidrørende Resolutioner, som bleve vedtagne i Aaret 1849 i Spoleto af de dersteds forsamlede Biskopper fra den umbriske Kirkeprovins. Blandt disse Resolutioner er der en, som angaar *Pressen* og er af særlig Interesse. Den fremgaar af den Overvejelse, at man med al Kraft og med de formaalstjenligste Midler bør imødegaa Nutidens tre Hoved-Vildfarelser: Rationalismen, Revolutionen og Socialismen, og som egnede Midler maa anses Prædikenen, Sjælesorgen, Undervisningen, Foreningslivet og navnlig *Pressen*. Der paalægges enhver Biskop den Forpligtelse, ikke at indskrænke sig til den blotte mundtlige Forkyndelse ved Prædikener, men ogsaa *med Pennen* at træde op imod de herskende Vildfarelser; at oprette Bibliotheker for Gejstlige saa vel som for Lægfolk og at indlemme i disse Bibliotheker de bedste Skrifter over Dagens religiøse og kirkepolitiske Spørgsmaal. Særlig besluttedes det, at grundlægge strax *en stor katholsk Avis*, som skulde advare Folket og tjene som Værn mod de religiøse og politiske Vildfarelsers Stormflod, forsvare Kirken og Pavedømmet mod Fjendernes skændige Mistæneliggjørelser og afsløre og forstyrre de hemmelige Selskabers snedige Planer. *Perugia* skulde være Centralpunktet for denne literære og publicistiske Virksomhed, og ved frivillige Bidrag fra alle Umbriens Dioceses skulde der i denne By oprettes et stort katholsk Trykkeri til Udgivelsen af et katholsk Dagblad og tidssvarende Broschyter og Flyveskrifter.

De daværende daarlige Tider hindrede rigtignok den øjeblikkelige Udførelse af denne Plan; men efter kort Tids Forløb overtog Perugias vise Overhyrde den

igjen og paabegyndte for egne Midler og med personlige Ofre, for sit eget Bispedømmes Vedkommende, Ugebladet „*Il cultore cattolico*“ („Den katholske Landmand“) og Maanedsskriftet „*Apologista*“ („Forsvareren“), i hvis Sted traadte det mere politiske Blad „*Il paese*“ („Fædrelandet“) i Aaret 1875. I Spidsen for dette Blad stod en af Ærkebiskoppens bedste Venner, Geremia Brunelli, Professor i „de skjønne Videnskaber“ ved det biskoppelige Seminar i Perugia, og som senere har udgivet „*Carmina Leonis XIII*“ (Leo XIII's Digtsamling). Brunelli har i Løbet af de sidste 10 Aar ofte haft Lejlighed til, at udtale sig med den største Beundring om den nuværende Paves Omsorg og Virksomhed for den katholske Presse. I sin Beretning om Pressen paa Katholikernes Generalforsamling i Modena sagde Brunelli saaledes følgende: „Da jeg vendte tilbage fra Kongressen i Florents, hvor jeg havde den Ære, at repræsentere Kardinal Pecci, vor nuværende regerende hellige Fader, og meddelte Kardinalen, at jeg agtede at grundlægge et Blad i Perugia, mit nuværende „Paese“, sagde han: „De kan ikke bringe mig nogen glædeligere Efterretning; et katholsk Blad opfylder Dag for Dag en sand Mission i mit Dioces.“ Derefter opmuntrede han mig, understøttede mig rigelig og anbefalede alle Sognepræster, Gejstlige og Lægfolk at abonnere, udbrede og støtte Bladet. Mod derfor, mine kjære Kolleger, Mod! Hvad min dyrebare Biskop Joakim Pecci sagde mig som Kardinal, har han gjentaget for mig som Pave. Javel, Paven agter og ærer de katholske Journalister, han kjender de Ofre, som de bringe, de Anstrængelser, Sorger og Bekymringer, som de maa underkaste sig; men han mindede mig ogsaa om Verset hos Virgil: „*Tu ne cede malis, sed contra audentior ito,*“ (Vig ikke tilbage for de Onde — gaa dem kun dristigere i Møde!)

I sin ulige større Virkekreds som Overhoved for hele den katholske Kirke, har Leo XIII i endnu langt højere Grad lagt sin Interesse og Omhu for den katholske

Presse for Dagen. En stor Glæde for ham var det derfor, da han den 22. Februar 1879 kunde modtage i højtidelig Audients Repræsentanterne for den katholske Presse i hele Verden under Msgr. *Trippepi's* Ledelse. „I Sandhed, elskede Sønner,“ saaledes begyndte Leo XIII sin Tale til de katholske Journalister, „i Dag opfyldes Vi af overordentlig Glæde og Fryd, over at I saa mandstærke have givet Møde og, følgende Eders fortræffelige Førers Opfordring, ere komne hid fra alle Jordens Egne, for i Eders eget og i alle Eders Avisers Navn offentlig at bevidne Os ved Begyndelsen af Vort Pontifikats andet Aar den Troskab og Kjærlighed, som I bære i Hjærtet. I, som ere besjælede af oprigtig Hengivenhed for Sct. Peters Stol og gløde af brændende Iver for Religionen og som ere opfyldte af ædelmodig Kraft til at forsvare Sandhedens og Retfærdighedens Grundsætninger og Rettigheder, — I ere for Os, i Sandhed, en udvalgt Skare Stridsmænd, som, erfarne i Krigen og udrustede til Kamp, ere rede til paa Generalens Bud og Befaling at begive Eder midt ind i Fjendernes tætteste Vrimmel, ja, at opofre endog Livet for Guds og Kirkens Sag. Og Vi glæde Os desto mere herover, fordi det er Vor Overbevisning, at Nutiden netop trænger til saadanne Hjælpetropper og saa godt bevæbnede Forsvarere. Thi efter Opnaelsen af hin tøjlesløse Frihed, eller rettere sagt Grænseløshed, til at bringe alt muligt ud iblandt Folk, have alle Nyhedssyge strax gjort sig ivrig Umage for, at udbrede en uoverskuelig Mængde Blade, der bekæmpe Sandhedens og Retfærdighedens evige Grundsætninger, drage dem i Tvivl, for at bagvaske Kristi Kirke, og gjøre dem forhadte, for med Flid at gennemsyre den menneskelige Aand med fordærvelige Lærdomme. Thi de indsaa tidlig den store Nytte for Udførelsen af deres fjendtlige Planer, som kunde opnaas ved Dagblade, for lidt efter lidt at fylde Folkets Forstand med Vildfarelsens Gift og fordærve dets Hjærte ved Begunstigelse af de onde

Tilbøjeligheder og sandselige Tilløkkelser. Og det gik dem saa fuldstændig efter Ønske, at hine synes at dømme rigtig, som skrive Størstedelen af de sørgelige Tidsforhold, hvori vi befinde os, paa Pressens Regning. Da det nu altsaa er bleven en almindelig Skik, at udgive Blade, ja, næsten en Nødvendighed, saa maa de katholske Skribenter gjøre sig ivrig Umage for, at anvende til Fordel for Samfundet og til Kirkens Beskyttelse hine Vaaben, som Modstanderne bemægtige sig til Fordærvelse baade for Kirken og Samfundet..“

Den h. Fader sluttede sin Tale til Journalisterne, idet han formanede dem til Enighed og Udholdenhed i deres vanskelige, men ophøjede Kald: „*En* Kjærlighed, *et* Sindelag maa besjæle Alle, dette nemlig, at I forsvare Kirkens Sag og værne om den romerske Paves Rettigheder. Naar I stride for Retfærdigheden, for Religionen, for Kirkens Frihed, saa kunne I rigtignok vente Møjsommeligheder og Vanskeligheder i rigt Maal og I ville komme til at taale og lide en Del. Men vogter Eder for at lade Modet synke; at arbejde og at lide sømmer sig for en Kristen. Maatte Gud og de himmelske Gavers rige Hjælp staa de kæmpende bi! Og for at disse Gaver Dag for Dag maa blive Eder til Del i stedse rigere Maal, meddele Vi som Underpant paa Vor Velvillie baade Eder og alle katholske Journalister af Vort ganske Hjærte den apostoliske Velsignelse“.

Dette er meget lærerige Ord, som vel bør lægges paa Hjærte, Ord, der ere udtalte af ham, som for os Katholiker ikke blot er en ædel Olding og en stor Vismand, men selve Sandhedens ufejlbare Lærer. De vise os den høje Betydning, som vor h. Fader tillægger *den katholske Presse*, og den vigtige Stilling, han anviser den i den sande apostoliske Virksomhed, for at den kampberedt og modig skal forsvare Kirkens Rettigheder og Frihed, bevare Sjælene for Vildfarelse og begejstre det katholske Folk for det Gode. Disse den h. Faders Ord opfordre tillige Katholikerne til, som han,

at højagte og vakkert at understøtte den katholske Presse.

I vor h. Faders Encyklika til de portugisiske Biskopper af 15. Sept. 1886 anbefaler Leo XIII. navnlig tre Ting, som han anser for at være af største Vigtighed: Uddannelsen af dygtige Præster, Aarvaagenhed over de Gejstlige og *den vedvarende Omsorg for Pressen*. „I kjende vor Tid,“ siger han til Biskopperne; „paa den ene Side er Folk opfyldt af en umættelig Lyst til at læse, paa den anden Side udbredes en sand Syndflod af slette Skrifter, og det er umulig at beskrive den Fare, som derved daglig truer de gode Sæder, og den Ruin, som derved beredes den religiøse Tro. Bliver derfor ikke trætte af, med al den Magt, som staar til Eders Raadighed, og ved Hjælp af alle Grunde, at prædike og formane uafsladelig, for at det maa lykkes eder, at holde Folk borte fra disse fordærvelige Kilder og at bringe dem til *frelsende Vande*. Til stor Nytte vil det være, naar der paa Eders Tilskyndelse og under Eders Ledelse *udgives Blade*, som modarbejde de Giftstoffer, der tilbydes fra alle Sider, og forsvare Sandhed, Dyd og Religion“.

Vi kunde endnu anføre en hel Række lignende Udtalelser, vi kunde fortælle om de mange Udmærkelser, som Leo XIII. har ladet fortjenstfulde, katholske Journalister blive til Del, saaledes f. Ex. begge *Veuillot*, Redaktørerne af „Univers“, men den indskrænkede Plads i Ugebladet tillader det ikke. Jeg vil her kun minde om, at Leo XIII., som forhen i Perugia saaledes nu ogsaa i Rom, gjør sig paa den virksomste Maade Umage for, med store aarlige Ofre, at udgive gode katholske Organer og til enhver Tid søger at vedligeholde deres Livskraft. Ved Begyndelsen af sit Pontifikat understøttede han den netop paabegyndte Udgivelse af Bladet „Aurora“ (Morgenrøden), hvis Redaktion han anbettede til en fortrolig Ven og kundskabsrig Mand, den nuværende Kardinal *Schiaffino*, Præsident

for Komiteen i Anledning af Pavens 50 aarige Præstebubilæum; til Medarbejder hidkaldte han den for sine historiske Arbejder i Italien saa ærefuldt bekendte Professor *Balan*, der senere forfremmedes til den h. Stols Under-Arkivar.

„Moniteur de Rome“ tilvendte han sin hele Sympati. Til at redigere det vigtige Blad blev Kardinal Franchi's fortrolige Ven, den Gang Professor i Kirkehistorie i Propaganda-Kollegiet, Msgr. *Galimberti* kaldet. Ogsaa denne fremragende Gejstlige forfremmede Leo XIII. efter nogen Tids Forløb til vigtige Æresposter og anbettede ham vigtige Tillidshverv; jeg minder kun om hans overordentlige Sendelse sidste Foraar til Berlin til Kejser Wilhelms 90-aarige Fødselsdag, og hans Udnævnelse til Nuntius i Wien. Galimbertis Medarbejder, den schweitsiske Præst *Carry* blev nu udnævnt til Direktør for det meget læste Blad og paa Grund af sin Virksomhed i Pressen for nylig udnævnt til Kommandør af Gregorius Ordenen. En anden Medarbejder, den elsassiske Præst *Boeglin* udnævntes samtidig til pavelig Kammerherre.

Sluttelig ville vi endnu bemærke, at vor h. Fader, trods sine utallige, næsten overmenneskelige Arbejder, dog alligevel finder daglig Ro og Tid til, at se sig om i Bladene. Hver Aften Kl. 8 maa man nemlig bringe ham Hovedaviserne fra Verdens forskjellige Egne. De italienske og franske Blade læser han selv; vigtige Artikler i andre Landes Blade, f. Ex. de engelske og de i tyske Blade meddelte større Taler af Centrums ledende Mænd, lader han oversætte for sig. Ikke sjældent plejer han ogsaa at lade besørge direkte Informationer til gode Blade, undertiden tager han sig endog Tid til, personlig at skitsere Stoffet til vigtige Artikler eller endog at udarbejde dem fuldstændig.

Hvad vi hidtil have anført, vil sikkert være tilstrækkeligt til at bevise, hvad vi forhen sagde, at den katholske Presse indtager en fremragende Plads i den

h. Faders Planer, og at han med mange Ofre, baade i Henseende til Penge, Tid og Kraft, drager Omsorg for at grundlægge, vedligeholde og udbrede den. Leo XIII. forstaar „Tidens Tegn;“ han véd med sin store Visdom og Erfaring fortræffelig at benytte et af de bedste og virksomste Vaaben i Kampen mod det Onde og til Støtte og Fremme af det Gode.

Hvad ligger vel nærmere netop i disse Dage, hvor vor h. Faders mange herlige Egenskaber rosende fremhæves i hele den civiliserede Verdens Blade, end ogsaa at minde om denne prisværdige Side af hans Virksomhed; men tillige at anvende det ogsaa netop i disse Dage paa *os selv*, nu, da „*Nordisk Ugeblad for katholske Kristne*“ har begyndt sin 36. Aargang? Maatte det lysende Forbillede, som den ærværdige Pave-Olding paa Sct. Peters Stol giver os, begejstre og opmuntre alle hine blandt Nordens Katholiker, som med Pennen i Haanden eller ved Pengebidrag allerede understøtte vor katholske Presse i Danmark, til endnu større og mere omfattende Virksomhed paa dette saa vigtige Omraade; maatte det aabne Øjnene paa alle i dette Punkt sløve Katholiker, saa at de dog indse, at det *ikke blot er en god Gjerning, men en ligefrem Pligt* virksomt at understøtte den gode Presse, ved at arbejde med paa den, ved at abonnere paa Ugebladet, ved at indskrive sig som Medlemmer af Ansgariusforeningen, ved at indsende Annoncer, ved at fortrænge slette eller farveløse Blade fra Hjemmene, og det saa meget mere, som Ugebladet er det eneste katholske Organ i Norden! Det vilde være en udmærket Jubilæumsgave til Leo XIII's Jubilæum; thi han har hele Livet igjennem understøttet og udbredt den katholske Presse efter en saa fremragende Maalestok, og det vil derfor glæde ham, naar han ser sine aandelige Børn gjøre ligesaa.

Katholicismen og Pastor Jespersen.

I „Svendborg Amtstidende“ af 15. Dec. f. A. findes følgende Indlæg i Kirkestriden af Hr. Pastor *Ortvad*:

Stridens Kjærne, finder vor Angriber, ligger i Matth. 16,18, nemlig i en „vilkaarlig Fortolkning“ af Stedet: Du er Petrus osv. Dette Sted oversætter den danske protestantiske Bibeludgave vilkaarligt saaledes: Du er Klippemanden og paa denne Klippe vil jeg bygge min Menighed. Evangeliet er skrevet paa syrochaldæisk, hvor der kun findes et Ord, Kephass, som betyder Klippe, og dette kan gjengives baade ved Petros og Petra. Følgelig hedder Stedet: Du er Klippen (se Joh. 1,43), og paa denne Klippe vil jeg bygge — ikke blot min Menighed, men min Kirke. De to danske Ord Kirke og Menighed ere ikke ensbetydende. Ethvert Samfund, selv det mest demokratiske, maa have Orden og følgelig Øvrighed; det har enhver Stat, Orden, Forening; det maa ogsaa Kirkens Samfund have. Øvrighed og Folk 3: Gejstlighed og Menighed bestaar Kristi Kirke af. I Skriften tages Ordet *Ecclesia* sommetider for Menigheden, sommetider for Øvrigheden og sommetider for begge Dele sammen — altsaa for Kirken i dens Helhed; Enhver kan finde det i Bergs græske Ordbog. Saa er vor da ingen vilkaarlig Oversættelse og Fortolkning; den er sproglig aldeles korrekt, og var den i Kristenheden enegjældende, indtil Reformationen brød med Kirken og som værdig Banebryder for Revolutionen afkastede Øvrighedsmyndighed. Protestantismen kunde ikke bruge kirkelig Øvrighed (rigtignok blev den Staternes Træl i Stedet); derfor opfandt den en anden Oversættelse, medens Kirken holdt fast ved den gamle. Hele Kristi Kirke med sin Øvrighed og Menighed er bygget paa Klippen; og at denne ikke er Peters Tro, men ham selv, siger os Kristus (Joh. 1,43): Du skal hedde Kephass; det er Peters Værdighed, at være Kir-

kens *Grundvold* — en Grundvold, der naturligvis hviler paa Kristus (1. Kor. 3,11), ja som dennes Stedfortræder i Grunden bliver En med ham.

Petrus var ikke blot Apostlenes Repræsentant, men deres Hoved: Han nævnes stedse *forrest* i deres Række (Matth. 10,2. Mark. 3,16. Luk. 6,14. Ap. Gj. 1,13); ja Matth. siger: Den *første* er Simon, som kaldes Petrus; og da Petrus ikke var den førstkaldede, maa Evangelisten mene, at Petrus staar som Nr. 1 i Værdighed. Fremdeles nævnes kun han *særskilt*, naar de andre slaas i Hob (Mark. 16,7. Ap. Gj. 2,14; 5,29). Og da kun Petrus fik Paalæg om at græsse den hele Hjord som Overhyrde under Kristus (Joh. 21,15—17), d. v. s. nære med Troens Sandhed og føre ved Lydighed saavel Øvrighed som Menighed; og da Peter fik særlig Paalæg om at styrke sine Brødre — altsaa Apostlene med — i Troen, efter Kristi Bøn for hans Tros Fasthed (Luk. 22,32); og da Peter alene fik Himmeriges Nøgler med fuld Magt til at give og nægte Syndsforladelse, overhovedet til at binde og løse, (Matth. 16,19) saa staar Petrus der med sin Overmyndighed, og i Bevidsthed derom udøver han den uden Protest fra nogen Side (Gj. 2,14; 4,8; 10,47; 15,7).

Se det er Peters Stilling i Biblen, anvist ham af selve Kirkens Herre, anerkjendt af Apostlene, Evangelisterne og Menigheden; indtagen ved Embedsudøvelse af ham. Men ingen af de Grunde, der bevægede Kristus til at give Kirken en urokkelig Grund, en ufejlbar Bestyrker i Troen, en belærende Overhyrde, er mindre paatrængende for vor Tid end for Apostlenes — tværtimod, da jo Kirken nu er saa mangfoldige Gange større. Var det altsaa nødvendigt dengang at have et synligt Overhoved til at bevare Troens Renhed, saa er det endnu mere nødvendigt nutildags. Altsaa findes der endnu i Kristi Kirke et synligt Overhoved for hele Kirken. Hvem er det? Kun En gjør Krav paa at være det; hvis altsaa ikke han er det, saa var der slet

intet. Hin Ene er Paven; han er følgelig den kristne Kirkes ufejlbare Overhyrde, og Forbindelsen med ham er et Hovedkjendetegn paa, om man er Medlem af Kristi Kirke eller ej. Saa er da den katholske Kirke den eneste Kirke og ikke en Kirkeafdeling.

Pastor Jespersen gjør for sit Trossamfunds Vedkommende Afkald paa de 4 Kjendetegn for Kristi sande Kirke og frakjender hvert enkelt af de øvrige Trossamfund dem med Henviſning til, at de alle tilsammentagne udgjøre Kirken. Men hvis denne var samſat af alle hine Sekter, da var ingen Steds Enhedens Skjælnemærke at finde — den Enhed i Troen, hvilken blandt andet 1. Kor. 1,10 kræver: Jeg formaner ved Vor Herre Jesu Kristi Navn, at I alle føre den samme Tale, at der ikke maa findes Splidagtigheder (Schismata, Spaltninger) iblandt Eder, men at I skulle være forenede i det samme Sind og i den samme Mening. Altsaa udgjøre ſamtlige Sekter ikke Kirken, ej heller er den enkelte en Kirkeafdeling; men det Trossamfund er Kirken, som alene beſidder Tros-Enhedens Skjælnemærke: den katholske Kirke. Heraf følger, at enhver Ikke-Katolik maa føle grundet Bekymring for ſin Sjæl, ved at ſtaa udenfor den katholske Kirke, og bør vende tilbage til den gamle Kirke, i hvilken ogsaa Protestanterne bevidne, at Salighedsvejen findes. Efter Pastor Prips Erklæring (⁷/₁₂) garanterer den protestantiske „Kirke“ Intet — ikke engang, at naar man ſkrifter og kommunikerer mindſt en Gang om Aaret, beder, hvad man ſkal bede, og gjør, hvad man ſkal gjøre, man ſaa bliver ſalig; men det garanterer den katholske Kirke.

Skjønt nu Kjendetegnene paa Kirken gives ſom 1) ſamme Troſbekjendelse, 2) ſamme Sakramenter, 3) fælles Overhoved, hvad der alt er noget Udvoſtes, ſaa ligger Hovedvægten dog paa det *ſamtidig* beſtaaende Indvoſtes, nemlig 1) paa den levendegjørende Tro, der har ſit Udtryk i Bekjendelsen, 2) paa den levende Kjærlighed, hvilken Sakramenternes værdige Annæmmelse

bevirker, samt 3) paa Lydigheden mod Kristi Villie, tilkjendegiven af Ham umiddelbart eller gjennem den Øvrighed, Han har indsat i Kirken. I disse 3: Tro, Kjærlighed og Lydighed, ligger Katholikens sjælelige Liv. Troen, ved hvilken Katholiken personlig og direkte tilegner sig Sandheden, og Kjærligheden, ved hvilken han lever et haabrigt Samliv med Gud — disse to sikre hans selvstændige Personlighed, hvilket den fordrede Lydighed ikke tilintetgjør, efter som Personen med fri Villie maa yde, hvad der kræves af ham. Lige som „den fri Tankes“ Forkæmpere med Uret paastaa, at vi som Kristne sige Farvel til personlig, aandelig Selvstændighed, saaledes siges det med samme Uret om dem, der blive Katholiker.

Et Slutningsord om „Reformationen“! det er en Udtalelse af Kofoed-Hansen, som i 35 Aar har været Præst og Provst i den danske Statskirke: „Man maa vinde et helt andet Syn paa Reformationen end det nedarvede, som om den virkelig var en Kirkerenselse eller en Kirkeforbedring, skjønt det er tydeligt nok, at Kirken selv er nærved at opløses og forsvinde under Følgerne af denne Forbedring. Tilbøjeligheden til at forkaste og tilintetgjøre var større end Attraaen efter at rense og reformere. Man maa snarest i Reformationen se en Tugtens Svøbe over det faldne Samfund, end en velsignelsesrig Fornyelse af den oprindelige kristelige Sandhed“. (Hvor er Menigheden? Pag. 48, 49, 94).

Pavefesten i Danmark.

(Sluttet).

I Ugens Løb have vi modtaget følgende Meddelelser om Pavefestligheder, som ere blevne fejrede i Provin-

serne. I *Randers* fejredes Jubilæumshøjtiden paa følgende Maade; Om Morgenen overværede Menigheden den højtidelige Højmesse og Festprædikenen og Te Deum, ved hvilken Lejlighed man for første Gang benyttede det Præfektoret givne Privilegium, at bruge Røgelse og højtidelig Incensation af Alteret under Højmassen. Om Eftermiddagen holdtes en Festandagt med Prædiken. Kirken var i Dagens Anledning smykket med Blomster og Alteret straaledede i et Lyshav.

Om Aftenen samledes man til en festlig Sammenkomst med Fællesmaaltid i Hotel Rose. Næsten alle voxne Katholiker havde indfundet sig, medens Ungdommen samtidig holdt sin egen Fest med Chokolade hos Søstrene. Under Maaltidet herskede den herligste Feststemning og den ene Skaaltale fulgte paa den anden. Et Lykønskningstelegram afsendtes til den h. Fader, som ved Kardinal-Statssekretæren sendte Sognepræsten i *Randers* følgende Svar: „Rom, d. 8. Januar. Den h. Fader takker for Lykønskningerne og meddeler af ganske Hjærte Sognepræsten og Sognebørnene i *Randers* den apostoliske Velsignelse. *M. Kardinal Rampolla.*“ I Dagens Anledning oprettedes et velorganiseret Sangkor, under Navn af „Leo-Sangforeningen“, efter at man ved den kraftige Sang under Gudstjenesten var bleven overbevist om, at Menighedens Medlemmer nok vare præstationsdygtige i denne Henseende. Længe varede det, inden man skiltes, og der er ingen Tvivl om, at Mindet om denne Fest vil være uforglemmelig for alle Deltagerne, der ved Jubilæumshøjtideligheden have høstet ny Begejstring for vor h. Kirke og dens synlige Overhoved.

*

*

*

Horsens. Fra denne By skrives: Ogsaa den her-værende katholske Menighed har mindedes Pave Leo XIII's 50-Aars Præstejubilæum.

En kirkelig Højtidelighed holdtes Nytaarsdag, og

i Aftes, Søndag d. 8. ds., samledes en Del — c. 40 — af Menighedens Medlemmer i Skolelokalet i Kildegade til en lille Fest.

Den rummelige Skolestue var i Dagens Anledning festlig smykket; paa Væggen saas et prægtigt Billede af Paven — tegnet og skænket af en Ikke-Katholik — samt det pavelige Vaaben.

Efter at man i Fællesskab havde indtaget et Maaltid, holdt Menighedens Sognepræst, Hr. Pastor *Kerff*, Talen for Paven.

Han mindede om, hvilket Opsving Pavedømmet havde haft under den nuværende Pave. I hans Forængers, Pius IX's, Tid havde man henvist Paven til Vatikanet og sat en fremmed Vagt ved dets Port, ja, der gaves endog store Diplomater, der havde tænkt paa at lægge Hindringer i Vejen for det sidste Pavevalg.

Dog, Gud styrede det anderledes. Den før saa ubemærkede Pecci blev Pius' Efterfølger under Navn af Leo XIII.

Skjønt han stadig sad som „Fangen i Vatikanet“, havde han vidst med Klogskab at styre Kirkens Anliggender, og hvad der især havde hendraget alles Opmærksomhed paa ham var, at selv Tysklands jærnfaste Rigskansler var „gaaet til Kanossa“. Og dog holdt alle, Katholiker og Ikke-Katholiker, Leo XIII for at være Fredspaven.

Taleren udbragte derpaa et Leve for Pave Leo XIII.

Efter at en Sang var sunget, tilføjede Pastor Kerff endnu et Par Ord for Danmark, sluttende sig til Pavens Svar paa Kongetelegrammet: „Tak og bedste Ønsker for Konge og Land.“

Han omtalte, at denne Menighed samt dens Præst havde opnaaet Anerkjendelse af den nuværende Regent. Det var en Følge af den Religionsfrihed, som den sidste Konge af den oldenborgske Stamme, Frederik VII,

havde givet os; det var, som om den sidste af denne Stamme vilde gjøre godt, hvad hans Forgængere havde forset sig, idet de ved Magtbud stængede Porten for Katholicismen i Danmark.

Han sluttede med at udtale Ønsket om vort Fædrelands Vel saavel i aandelig som timelig Henseende.

Bogbinder *Marquardt* talte for den apostoliske Præfekt, Johannes v. Euch. Det var denne, der som Præst i Fredericia havde grundlagt den katholske Menighed her i Byen, og hans Interesse for den havde givet sig til Kjende paa forskjellige Maader. Hr. Marquardt sluttede med Ønsket om, at Hr. Præfekten maatte opleve den Dag, da han kunde indvie den nye Kirke i Horsens; vi vilde da atter samles til en fælles Fest som i Dag. Et Leve for Præfekten!

Lærer *Holst* talte for Paven som „Lyset paa Himlen“ (en Hentydning til en Stjerne i den nuværende Paves Vaaben). Leo XIII havde virket meget for Oplysningen, saa vel for Folkeoplysningen som for Videnskaben. Det var Katholikernes Pligt at følge med Tiden og erhverve sig de bedst mulige Kundskaber. Pave Leo var i saa Henseende et lysende Forbillede for os alle.

Efter at endnu Typograf *Winther*, hvem der skyldes særlig Tak for hans opofrende Iver for Arrangementet af Festen, havde udbragt et kort motiveret Leve for Pastor Kerff, sluttede denne Del af Festen.

Man underholdt sig nu paa bedste Maade, der blev afsunget Sange — hvoraf tre skrevne i Dagens Anledning — og musiceret: flerstemmig Sang, Oplæsning og Solosang bragte Afvexling i Aftenunderholdningen.

Først ved Midnat skiltes man efter den vellykkede Fest.

Pavefesten i Sverige og Norge.

Fra Sverige har vi modtaget følgende Meddelelser om Festlighederne i Anledning af Leo XIII's Præstejubilæum.

Den katholske Svendeforening i *Stockholm* fejrede Pavens Jubilæum Søndagen d. 8. ds. i sit Foreningslokale *Götgatan* 46, som i Dagens Anledning var smykket med Grønt og prægtigt oplyst. Ved en af Salens Vægge var anbragt et Transparent med følgende Indskrift, der var omgivet af en Laurbærkrans: 8. *Januar 1888 — Leo XIII — Ora et labora* (Bed og arbejde). Ovenover Transparentet tittede en større Guldramme frem, over hvilken var hængt et Slør. Foreningens Præsæs, Hr. Dr. theol. *Kiesler*, holdt Festtalen.

Han udviklede, hvorledes den storartede og almindelige Plan om at fejre Pavens Jubilæum, var begrundet i, at den katholske Verden ærede i Leo XIII sin aandelige, af Gud givne Fader, og at Leo XIII havde gjort sig vel fortjent af dette Navn ved sin faderlige Omsorg for hele Kirken, men i Særdeleshed for de fattige og arbejdende Klasser, paa hvilke han lige fra sin Udnævnelse af havde henvendt den største Opmærksomhed og Omsorg. „Maatte Foreningens Medlemmer stedse vise sig som Leo XIII's aandelige Sønner, elske ham, lytte til hans Raad og agte paa hans advarende Ord mod al Deltagelse i Omstyrtningspartierne.“ Derefter bragte Taleren en hjertelig Tak til alle de Medlemmer, som paa en saa smagfuld og sindrig Maade havde smykket Foreningens Lokale; til Æresgjæsterne, som havde indfundet sig, til alle Tilstedeværende og navnlig til de Medlemmer, som havde beredet ham og hele Foreningen en overraskende Glæde.

Nu faldt Sløret og ovenover Transparentet viste sig et vellykket *Oliemaleri*, et Portræt af Leo XIII, malet af et Foreningsmedlem, Dekorationsmaler *C. A. Sandahl*;

den smukke Gulddramme var en Gave fra Foreningsmedlemmerne. Foreningens Kvartet istemte nu Pavehymnen, sat i Musik af Dekant *H. F. Müller* i Kassel, og som havde følgende Ordlyd:

Långt bort till Vatikanen,
till Tiberflodens strand
i dag vår tanke ilar —
ett bud från Svealand.
Hos dig, o helge fader,
stå folk i långa rader;
med dem ur trogna bröst
vi höja gladt vår röst:
Hell, fader Leo, hell!
Hell, fader Leo, hell!
Hell! Hell! Hell! fader Leo, hell

Re'n femti är förflutit,
se'n du till prest blef smord
och offret fram har burit,
förkunnat lifvets ord.
Re'n syns af äldern spären
och sillverkrans i håren —
i dag i högtidsglans
dig pryder gyll'ne krans.
Hell, fader Leo, etc.

I alla lefnadslägen,
vid ödets hårda slag,
I bränningar och stormar
var Gud din högsta lag.
Han var din väg, den stjerna,
hvars ljus du följde gerna;
och nu till Guds behag
vi sjunga denna dag:
Hell, fader Leo, etc.

Bland dina söner alla
välsignelse du strör,
ej minst bland dem, som idka
sitt yrke som sig bör.
Må Gud ditt lif bevara
för sjukdom, nöd och fara;
om det i denna stund
vi be af hjertans grund:
Hell, fader Leo, etc.

Jubilarens Skaal udbragtes af den apostoliske Vikar *A. Bitter*, som mindede om, at Leo XIII svarede til sit Navn, at han nemlig viste sig som en Løve i Henseende

til Mandsmod og Sjælsstyrke, naar det gjaldt om at forsvare Kirkens Rettigheder. Et nifoldigt svensk Hurra drønedes gennem Salen. Den ene Sang fulgte den anden, saaledes „*Integer vitæ*“ og de svenske Folkesange „Ur svenska hjertans djup“, „Hell dig, du höga Nord“ samt til Slutning „Jag ved ett Land.“ Inden Medlemmerne skiltes, udtaltes der Ønsket om, at anskaffe et lignende Billede af Kong Oskar II som Pendant til Pave Leo XIII's.

*

*

*

Den katholske Menighed i *Malmö*, som tæller ca. 80 Medlemmer, højtideligholdt i den derværende katholske Kirke paa Nytaarsdagen Pavens Jubilæum ved et højtideligt *Te Deum* efter den sædvanlige Messe. I Prædikenen gjorde Pastor *Popp* Rede for Maaden, paa hvilken Jubilæet fejredes i Sverige. Han omtalte saaledes, at Kollekten, som var bleven indsamlet i de forskjellige katholske Menigheder — i *Malmö* afholdtes den paa Allehelgensdagen — udgjorde 500 Frcs., som vare blevne sendte til Rom. En smuk udstyret latinsk Adresse var ligeledes bleven sendt fra Sverige til Hs. Hellighed, tilligemed en Samling paa 31 Bind smukt indbundne, katholske religiøse Skrifter i det svenske Sprog.

*

*

*

I *Kristiania* er Jubilæet bleven fejret paa en overordentlig højtidelig Maade, baade ved en kirkelig og en verdslig Fest. Det norske „Morgenblad“ meddeler følgende: Pave Leo XIII's gyldne Præstejubilæum fejredes i den herværende katholske Kirke ved en Festmesse, der holdtes Nytaarsdag af Hs. Høiærværdighed den katholske Præfekt for Norge, Msgr. Dr. *Fallize*, som Pontifikalmesse med Assistance af Præsterne *Holfeldt-Houen* og *Wang*. Før Messen sang Menighedens

blandede Herre- og Damekor en Koralhymne af stor og gribende Virkning. Under Messen udførtes en latinsk Messe for blandet Kor med Orgelledsagelse. Festprædikenen holdtes af Pastor Wang, der i en varm Tale skildrede Pavedømmets Indstiftelse og Betydning.

Saa vel Kirkens Kor som Skibet var festligt prydet i Dagens Anledning, ligeledes saas det pavelige Banner — Tiaraen med de korslagte Nøgler — at vaje fra Taarnet.

Efter at have fejret denne kirkelige Højtid paa selve Jubilæumsdagen — Nytaarsdag — var til igaaftes, den 3die Januar, bestemt en festlig Sammenkomst af den katholske Menighed og en talrig Forsamling var mødt i St. Olafskirkens Præstebolig, hvor Skolelokalerne vare smykkede til den særdeles vellykkede Fest, hvortil de herværende katholske Sangforeninger „Harmonia“ og Cæcilia-Foreningen vare Indbydere.

Festlokalet var, omend noget lidet i Forhold til de mange af alle Samfundsklasser, som her vare mødte, paa en meget tiltalende Maade arrangeret, med den hellige Faders overordentlig smukke Portræt omvundet med Guirlander, og forøvrig prydet med smagfulde Festons og Symboler.

Festligheden begyndte omtrent Kl. 7 og aabnedes med en smuk og livlig Velkomst-Sang, efter Melodi: „Ja, vi elsker dette Landet“, forfattet særlig for Anledningen og udført af Sangkoret „Harmonia“, hvorpaa fulgte en beaandet og løftende Tale — den egentlige Festtale — til Ære for den fejrede Pave Leo; strax derefter en smuk Leo-Kantate sat i Musik af en herværende Komponist; hvorpaa Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt Dr. Fallize tolkede paa egne og Forsamlingens Vegne i bevægede og veltalende Ord det mægtige Indtryk, som Festens høje Betydning var saa vel egnet til at fremkalde.

Siden afvexledes med mindre Taler og Sange af

de nævnte to Foreninger, hvoraf især en overmaade smuk og livlig italiensk Festsang: Inalziam sulle rive del Tebro . . , udført med ægte italiensk Klang og fuldendt Harmoni af et Herre- og Damekor af „Cæcilia og Harmonia Foreningen“, gjorde stormende Lykke.

Efterat der derpaa var indtaget en Dessert med udbragte „Skaaler“, fortsattes under oprømt Høitidsstemning den festlige Sammenkomst, indtil man skiltes med skyldig Tak til Indbyderne, som med saa megen Offervillighed havde faaet den vellykkede og mindeværdige Fest i Stand.

Ogsaa Norge har sendt Festgaver til den h. Fader, blandt hvilke vi særlig fremhæve en smukt udstyret Lykønskingsadresse, en Bogsamling paa 20 Bind, indeholdende den i Norge udkomne katholske Literatur, smagfuldt indbunden, med den norske Løve og Indskriften „Norvegia Jubilari“. Tillige indsamledes i de forskjellige Menigheder en Pengegave som Bidrag fra det norske Præfektur til den h. Faders Jubilæums-Messe.

Jubilæumshøjtidelighederne

i

Rom.

Om den h. Faders højtidelige Jubilæumsmesse paa Nytaarsdagen meddeles der os følgende Enkeltheder fra Rom: Den længselsfuldt ventede Dag, paa hvilken vor h. Fader atter vilde frembære det h. Messeoffer paa Højalteret over Apostelfyrsternes Grav i Kristenhedens Hovedkirke, en Begivenhed, som ikke havde fundet Sted siden Italienernes Overfald paa Rom i 1870, var endelig oprunden. Som alle katholske Kristne paa hele Jordkredsen havde deres Tanker og Hjærter henvendt paa

Peterskirken i Rom, saaledes strømede ogsaa paa Aarets første Dag Pavens trofaste Sønner i Italien og utallige Pilegrimme fra alle Verdens Egne til Roms Domkirke. Allerede Kl. 6 om Morgenen vækkedes vi ved Vognenes Raslen henover Stenbroen, og paa Gaderne, hvor der ellers plejer at herske Stilhed ved denne Tid, rørte der sig et travlt Liv; de fjærnestliggende Gyder og Stræder gave Gjenlyd af bortilende Menneskers Trin. De havde alle det samme Maal for Øje: Sct. Peterskirken.

Himlen havde atter iført sig sin mørkeblaa Festklædning, efter at den i længere Tid havde været graa og overtrukken med Skyer, og Solen smilede nok saa venlig ned paa Menneskevrmlen, som ilede til Sct. Peter. En frisk Nattefrost havde rensset de forhen saa opblødte Veje; det var en smuk og klar Dag. Fra den italienske Regerings og den romerske Magistrats Side var der denne Gang truffet omfattende *Forholdsregler*, for at opretholde Ordenen. I Hovedgaderne og paa Engelsbroen, hvor der paa almindelige Hverdage ofte forefalder store Standsninger, var der opstillet talrige Politibetjente, der med Iver droge Omsorg for, at skaffe Vogne og Fodgængere Plads. Den store Petersplads var bagved Obelirken afspærret ved Hjælp af italienske Soldater, som kun tillode de med Kort forsynede Personer, at overskride Pladsen. Gjennem Sakristiet naede man ind i Peterkirken, hvor der var opslaaet en Mængde Tribuner. Paa Fyrsternes Tribune ved Kuppelens sydlige Pille saa man *Storhertuginde af Toskana* med Følge og Korsriddernes Stormester, Fyrst *Ceschi* tillige med en fransk Malteser-Ridder og Repræsentanten for de schlesiske Malteser-Riddere. Paa en anden Tribune bemærkedes de øvrige tilstedeværende Malteser-Riddere og de tyske Riddere i sorte, lange Fløjskapper, med det store, sølvbroderede Ridderkors paa Brystet; Ordenens Chefer, Greverne *Praschma*, *Ballestrem* og *Droste-Vischering* havde Plads

her. Bagved Alteret stod paa venstre Side Tribunen for den romerske Adel, lige over for Diplomaternes, blandt hvilke Dronning Viktorias Gesandt, *Hertugen af Norfolk*, den tyske Kejsers Repræsentant, Grev *Brühl* og Gesandterne fra næsten alle europæiske Stater, fra Amerika, Kina, Japan, Persien m. m. Mellem disse Tribuner var der opstillet Bænke for Kardinalerne, Biskopperne og Prælaterne. Ved den nordøstlige Kuppel-Pille havde Sangkoret Plads. Foran Alteret var oprejst en Tribune for Medlemmerne af den internationale Jubilæums-Komite. I Tværskibene paa begge Sider af Alteret var oprejst Tribuner for Folket. I Kirken var der forsamlet en uhyre Menneskemængde; enhver Krog var opfyldt; der var ialt bleven uddelt 50,000 Adgangskort.

Kl. 8¹/₂ forlod den h. Fader Vatikanet og steg ned i Sct. Peterskirken. I Sakraments-Kapellet, som staar i Forbindelse med Vatikanet, opholdt Paven sig en Stund foran det udstillede allerhelligste Sakramente og forrettede der Forberedelsesbønnen før den h. Messe, assisteret af to Biskopper. Derfra begav den h. Fader sig til Kapellet med Mikael Angelos Pietà, hvor han iførte sig Messeklæderne, der tildels var hentede fra de kostbare Jubilæumsgaver. Kl. 9¹/₂ blev Hs. Hellighed paa *sedes gestatoria* (Thronstolen) baaren ud i Domkirken. Ved Synet af ham grebes Folket af en saadan Begejstring, at det, mod al Skik, brød ud i høje Leveraab, som toge til i Styrke og Omfang for hvert Skridt, Bærerne gjorde henimod Alteret, og det var, som vilde de ingen Ende tage. Det var et ophøjet, overvældende Øjeblik, en jublende Mængdes Glædesraab ved Synet af deres Fader. Et Jubelraab gjenlød som Torden gennem Kirkens uhyre Haller. Hs. Hellighed bar den kostbare Mitra, som den tyske Kejser havde skjænket ham, medens han velsignende opløftede sine Hænder over Folket. Det glimrende Tog, som langsomt nærmede sig Alteret, aabnedes af en Afdeling af den pavelige Nobelgarde; dem fulgte Domherrene ved Sct. Peter;

derpaa det tredobelte pavelige Kors, og tilsidst Kardinalerne.

Efter at Leveraabene vare forstummede, istemte Koret Sangen: „*Tu es Petrus*“. Efter den korte Bøn ved Alterets Fod, ved hvis Sider Nobelgarden havde opstillet sig, steg den h. Fader op til Alteret. Under Frembærelsen af det h. Messeoffer assisteredes Paven af to Biskopper, to apostoliske Protonotarer, en Kammerherre og Peterskirkens Domherrer. Selve Messen var en *stille Messe* og blev ledsaget af forskellige Sange, som udførtes af det Sixtinske Kapel. Gribende var det Øjeblik, da den h. Fader under Forvandlingen opløftede den hellige Hostie, og Sølvbasuner lod deres blide Toner høre oppe fra Kirkens Kuppel. Efter den h. Messe steg Leo XIII ned foran Alterets laveste Trin, forrettede derefter Bønnen efter den h. Messe og istemte derpaa med tydelig og klar Stemme *Te Deum*, hvorpaa det Sixtinske Kapel og Folket, med hvilket sidste Paven stedse sang med, svarede vekselsvis hinanden. Efter at den gribende Hymne var tilende, besteg den h. Fader atter Tronstolen, som blev baaren af otte Domherrer. I Stedet for Mitraen bar Hs. Hellighed nu den kostbare Tiara, som Ærkebispedømmet Paris havde skjænket ham. Foran Apostelfyrstens Grav dannede Kardinalerne en Kreds. Thronstolen blev stillet paa en lille Estrade, og den h. Fader lyste herfra den højtidelige Velsignelse *urbi et orbi* (over Byen Rom og over hele Jorden) efter det Rituel, som forhen under Pius IX var bleven iagttaget paa Paaskefesten. Paa Hovedet havde han den tredobelte Krone; en Ærkebiskop holdt den opslagne Bog, en anden Lyset. Efter en kort Bøn, rejste Kristenhedens Fader sig, udbredte med bønligt Blik sine Arme mod Himlen og lyste derefter den apostoliske Velsignelse. En Kardinal-Diakon forkyndte derpaa den fuldkomne Aflad, som Paven havde knyttet til den højtidelige Gudstjeneste, og Toget vendte atter

tilbage, paany ledsaget af Mængdens stormende Leve-
raab.

Den 5. Januar læste Leo XIII i Sct. Peterskirken en anden h. Messe, som særlig var bestemt for de italienske Pilegrimme, som talte 100 Biskopper og 25,000 Lægfolk. Festligheden havde samme festlige Karakter, som paa Jubilæumsdagen. — *Kejseren af Rusland*, Storfyrst *Sergius* og Ruslands og Tysklands Kanslere, *Giers* og *Bismarck*, sendte Lykønskningstelegrammer. Ligeledes *Khediven* af Ægypten, *Sultanen* og *Schahen af Persien*. I Konstantinopel bivaanede Sultanens Repræsentant Festgudstjenesten. Kejseren af Tyskland, Dronning *Viktoria*, Kongen af Grækenland og Hertug *Ernst* af Cumberland sendte længere Skrivelser.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. Januar. 2. Søndag efter Hellig tre Konger.
Jesu Navnefest. — **16. M.** Marcellus, Pave og Mart. — **17. Ti.** Antonius, Abbed og Bekj. — **18. O.** Petri Stol i Rom. — **19. To.** Knud Konge og Mart. — **20. F.** Fabianus og Sebastianus, Mart. — **21. L.** Agnes, Jomfru og Mart.

Søndag den 22. Januar. 3. Søndag efter Hellig tre Konger.

Mariaforeningen lader Mandag den 16. Jan. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læse en h. Sjælemesse for sit afdøde Medlem, Fru Kammerherreinde Riegels.

Sct. Andreas Kirken.

Søndag den 22. Jan. fejres i Sct. Andreas Kirken i Ordrup Beatifikationen af de i England under Henrik VIII. og Elisabeth henrettede og fornylig af Leo XIII. for salige erklærede Martyrer. Gudstjenesten holdes i følgende Orden: Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 5 Festandagt med Te Deu'm.

Den levende Rosenkrans' Forening. Søndag den 22. Jan. Kl. ca. 11 $\frac{1}{4}$ Møde med Exhortation om den h. Agnes.

Unio. 1 Dag, Søndag den 15. Januar Kl. 9 præcis: Foredrag af Hr. Grosserer C. B. Lohrer. Æmne: Forsikringsvæsenet.

Trykfejl. I Nr. 2, Side 53, Linie 7 f. o. staar: skændigste; læs: ihærdigste.

Hermed et Jubilæumsbillede.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 4. Søndagen den 22. Januar. 1888.

Indhold. Rom og England. Leo XIII's Levevis. Apostelfyrsten og hans Efterfølger. Efterretninger: Rom.

Rom og England.

Blandt de forskjellige Magters Gesandter, som i disse Dage have været i Rom, for at lykønske den h. Fader i deres Suveræns Navn, tiltrak navnlig den katholske *Hertug af Norfolk* sig Alles Opmærksomhed. Ledsaget af en Mængde Sekretærer, var han mødt i Rom, for at lykønske Leo XIII. i Dronning *Viktorias* Navn. Tilsyneladende gjengjælder den engelske Dronning kun den Opmærksomhed, Paven viste hende ifjor, idet han ved en særegen Gesandt — den nuværende Nuntius i München, Msgr. *Ruffo Scilla* — lod overbringe sin Lykønskning til hende i Anledning af hendes 50-aarige Regeringsjubilæum. Men af forskjellige Ytringer i den engelske Presse, og navnlig af en Artikel i det ministerielle „Standard“, fremgaar det, at Hertugen af *Norfolks Mission* maaske kan blive Indledningen til Op-

rettelsen af en *regelmæssig diplomatisk Forbindelse* mellem den h. Stol og Dronning Viktorias Hof.

Ved første Øjekast maa Manglen paa en diplomatisk Forbindelse mellem England og Rom synes paa-faldende. England er jo, hverken i Henseende til Ørigets tre Kongeriger, eller til dets Kolonier, en ren protestantisk Stat. Ved talrige Konversioner er Katholikernes Antal i *England* og *Skotland* steget Aar for Aar, og den katholske Kirke tæller i de højeste Embeder i Staten mange og hengivne Sønner. *Irland* er næsten udelukkende katholsk. Blandt de engelske Kolonier ere Kanada, engelsk Vestindien, engelsk Sydamerika for en overvejende Del katholske og i Ostindien tæller den katholske Kirke ligeledes mange Bekjendere blandt den indiske Kejserindes, Dronning Viktorias, Undersaatter.

Allerede dette store Antal katholske Undersaatter vilde tale for Nødvendigheden af et direkte diplomatisk Samkvem mellem England og Rom. Dertil kommer, at de truende Forhold i Irland synes at gjøre hyppige Forhandlinger mellem Londoner Kabinettet og den katholske Kirkes Overhoved til en ligefrem Nødvendighed. England har i Løbet af de sidste Aar gjentagne Gange søgt at erstatte denne Mangel ved Afsendelsen af en diplomatisk Agent, det bekjendte Parlamentsmedlem *Errington*, men denne Agents Mission maatte paa Grund af de manglende nødvendige Fuldmagter mislykkes og kunde ikke erstatte regelmæssige Forbindelser.

Men naar England gjentagne Gange har erkjendt Nødvendigheden af en Forhandling med den h. Stol, *hvorfor* opretter det da ikke en Gesandtskabspost i Rom? Det ministerielle „Standard“ giver paa dette Spørgsmaal følgende lige saa aabenhjærtige som betegnende Svar: „*Det protestantiske Had*“, som endnu ulmer i England, er Skyld deri. Englands Katholiker kunne ikke beklage sig over Intolerance i England. En Mængde højere katholske Skoler og Ordenshuse

blomstre jo i England. Men deres Existens muliggyøres ene og alene ved den *Frihedsfølelse*, som er enhver Englænder medfødt. I alt, hvad der gaar ud over denne Frihedsfølelses Bud og Fordringer, gjør sig desværre endnu stadig det nedarvede Had til Paven gjældende.

Ligesom de tyske Orthodoxe af Hofpræst *Stöckers* Farve skjælve for en *Nuntius i Berlin*, saaledes gaar det ogsaa deres Trosfæller i London. Ligesom Hofprædikanterne og Superintendenten i Berlin frygte for at blive stillede i Skyggen af en pavelig Nuntius, saaledes gribes ogsaa *den engelske Statskirkes Dignitarer*, de anglikanske Ærkebiskopper og Biskopper af en sand Panik, ved Tanken om en pavelig Nuntius i London. Denne Angst, denne Opposition hos de anglikanske Dignitarer er i Forbindelse med Massernes Uvidenhed og Fordomme en Aarsag til, at der mangler en staaende diplomatisk Forbindelse mellem den katholske Kirke og Dronningen af England.

Men som det i England, det praktiske Land, allerede er gaaet med saamange Fordomme mod Katholicismen, de have maattet gjøre Plads for den paatrængende *Nødvendigheds* Fordringer, saaledes vil det ogsaa gaa i *dette* Spørgsmaal. Den ovenfor omtalte Artikel i Ministerpræsident Lord *Salisbury's* Organ kan tjene som Fingerpeg og tillige som *Føler* i denne Henseende. „Standard“ anerkjender ikke alene de nuværende mislige Forhold, men det gaar endog direkte de protestantiske Fordomme paa Livet, idet det henviser til det ligeledes *protestantiske Preussen*, som ikke har været bange for, at oprette en Gesandtskabspost ved Vatikanet. Men ligefrem slaaende er den Henvisning, som det ministerielle Blad foreholder alle dem, der skjælve for en romersk *Kardinal* som Nuntius i London. Er det, siger „Standard“, ikke en Skandale, at en kristelig Stat med aabne Arme tager imod *den tyrkiske Sultans* Gesandt og samtidig tøver med at tage imod Pavens

Gesandt? Paa en stærkere Maade kan det protestantiske Had og Bornerness ikke tilbagevises.

Det er naturligvis solekart, at de engelske Statsmænd kun for deres *egne* Interessers Skyld udstrække Haanden efter Rom. *Irlands* Beroligelse træder dem med stadig voxende Nødvendighed i Møde. De sidste Tvangs- og Skræmmemidler, som ere blevne forsøgte, vise sig nu at være ikke alene resultatløse, men endog farlige. Derfor sætter man nu sit Haab til Leo XIII. Gjentagne Gange har han allerede søgt, at berolige de forbitrede Irlændere og mindet dem om den kristelige Retfærdigheds Bud og den kristelige Statsborgers Pligter. Endnu i dette Øjeblik er Rom beskæftiget med en *Undersøgelse* af de irske Forhold, og hvor alvorligt Leo XIII. tager det irske Spørgsmaal, fremgaar bedst deraf, at han har sendt en særegen Gesandt, Msgr. *Persico*, til den „grønne Ø.“ Rigtignok vilde Oprettelsen af diplomatiske Forbindelser ikke helt og holdent skaffe det irske Spørgsmaal ud af Verden; med ved hyppige personlige Samtaler mellem Ministeren og den pavelige Gesandt vilde de modstridende Interesser i mange Henseender kunde bringes i *Samklang* med hverandre.

Paa den anden Side vilde Oprettelsen af et engelsk Gesandtskab i Rom ogsaa forskaffe *den h. Stol* adskillige Fordele. Afset fra Forøgelsen af den pavelige Anseelse ved denne Anerkjendelse fra det protestantiske Englands Side i et Øjeblik, da *Italien* træder særlig fjendtlig op imod den h. Stol, vilde Paven ogsaa ved Gesandtskabet fra det store engelske Kolonialrige langt lettere kunde træde i Forbindelse med Episkopatet i de fjærnestliggende Lande, og paa denne Maade vilde der være vundet meget for de katholske *Missioner*. „Standard“, hvis Artikel underkastes en livlig Drøftelse ikke blot i hele den engelske Presse, men ogsaa i den franske, tilstaar selv, at *Paven* ikke vilde lægge Hindringer i Vejen for Oprettelsen af det gjensidige Gesandtskab.

Og naar nu Hovedfordelen derved ligger paa *Englands* Side, saa tør man vel nære berettiget Haab om Planens Virkeliggjørelse.

Leo XIII's Hverevs.

(Efter Nat. Tidende).

Leo XIII. fører et meget tarveligt og arbejdsomt Liv. Naar han skal udstede et eller andet Aktstykke, dikterer han det til sine Sekretærer paa Italiensk efter de Notitser, han har opskrevet paa smaa Stykker Papir. Disse Diktater fortsættes ofte i to eller tre Timer. Naar han er færdig, lader han Sekretæren oplæse det skrevne, medens han selv gaar op og ned i Stuen, og Stilen er altid saa korrekt og omhyggelig udarbejdet, at der næsten aldrig er nogen Rettelse at foretage. Først efter at de pavelige Dokumenter ere skrevne paa Italiensk, blive de af en af Kardinalerne oversatte paa Latin.

Leo XIII. er i Besiddelse af en sjælden Arbejds-kraft. Han vil gjøre alt selv og kan uden synderlig Anstrængelse arbejde 7 eller 8 Timer i Rad. Naar han har begyndt paa et Arbejde, under han sig ingen Hvile, før det er færdigt, men arbejder uafbrudt i flere Dage med Undtagelse af de Timer, der optages af Audienser og Embedsforretninger. Man fortæller i saa Henseende en karakteristisk Anekdote. Paven havde en Gang paalagt en Prælat at udarbejde en Beretning om de katholske Skoler i Rom, deres Elevantal, deres Fremskridt, deres Forældres Stilling o. s. v. „Jeg haaber,“ tilføjede Paven, „at dette Arbejde bliver færdigt iaften.“ Der findes i Rom 150 katholske Skoler med over 15,000 Elever. „Det er mig umuligt,“ stammede Præ-

laten, „at faa dette Arbejde færdigt i saa kort Tid; jeg vil ikke være i Stand til at samle Oplysningerne saa hurtig . . .“ — „Nu vel,“ svarede Paven, „saa bring mig Arbejdet — iovermorgen.“ Han mente at have gjort en stor Indrømmelse ved at give Prælaten saa lang Tid!

Leo XIII.'s Kundskabsfylde, ikke blot paa det theologiske, men ogsaa paa alle andre Omraader, er overordentlig stor. Selv med Botanik og de exakte Videnskaber er han nøje fortrolig. Han skriver latinske og italienske Digte med stor Smag og Færdighed, og han blev allerede som ung Mand valgt til Medlem af en Forening af Digtere, der kalder sig „Akadiernes Akademi“ og især skrive Idyller, bukoliske Digte, Elegier o. s. v. Da Paven om Dagen ikke har Tid til at hengive sig til denne Beskjæftigelse, digter han Vers om Natten, især naar han ikke kan sove, og om Morgenens lader han en af sine Sekretærer nedskrive de Vers, han har forfattet i sine søvnløse Timer. En Samling af Leo XIII.'s Digte er nylig bleven offentliggjort og har vundet almindeligt Bifald.

Leo XIII.'s Levemaade er højst tarvelig. Han staar op Kl. 6 om Morgenens, baade Sommer og Vinter, frembærer derpaa det h. Messeoffer, overværer som Taksigelse en anden h. Messe og modtager dernæst Statssekretæren, der forelægger ham de løbende Forretninger. Denne Audiens varer i Reglen en Times Tid. Derefter modtager han Kardinalerne og Cheferne for de forskjellige Kongregationer samt de højtstaaende Personer, der ønske en særlig Audiens. Naar Vejret er godt, afbryder han Modtagelserne en halv Time for at gjøre en Spaseretur i Vatikanets Haver, og Kl. 2 indtager han en tarvelig Middag. Overensstemmende med Etiketten spiser han altid alene. Derefter hviler han sig en Times Tid, spaserer atter lidt og giver derpaa atter Audienser, der i Almindelighed vare til Kl. 6. Derpaa arbejder han Resten af Aftenen alene eller

med sine Sekretærer og gaar til Ro Kl. 11. Han forandrer aldrig noget i sin Levemaade eller i sine Maaltider, der altid ere lige tarvelige. Man fortæller, at den Dag, da han blev valgt til Pave, blev der serveret ham en Ret mere en sædvanlig. „Hvad betyder dette?“ spurgte han forundret Tjeneren. „Hvem har bestilt denne Ret?“ Tjeneren svarede, at man i Dagens Anledning havde troet at kunne servere en Ret mere. „Tror De da,“ sagde Leo XIII., „at jeg idag, fordi jeg er bleven Pave, ikke mere har den samme Mave som igaar, da jeg var Kardinal? Lad mig sige Dem det en Gang for alle: jeg vil ikke have, at der skal forandres noget i min sædvanlige Levemaade.“ Det er vel ogsaa denne regelmæssige og tarvelige Levemaade, der har bidraget til at styrke Pavens Sundhed, der tidligere var meget vaklende, men i de sidste Aar har bedret sig betydelig, skjønt Opholdet i Vatikanet om Sommeren, som bekendt, er alt andet end gunstigt for Sundheden.

Apostelfyrsten og hans Efterfølger.

(Af —r.)

Vi kunne ikke rose Hr. *Prip* for hans Kundskaber om den katholske Kirkes Lære. Men hvad der kan roses, det er vi gjerne villige til at rose. Rosværdig er Grundtanken i hans tredie Foredrag samt den Bestemthed og Klarhed, hvormed han fremsætter den. Ifølge Referatet har Pastoren nemlig sagt:

„Var virkelig Apostelen Peter en Apostel-Fyrste, og er virkelig Paven Sct. Peters Efterfølger, saa kan der ikke længere være Spørgsmaal, saa maa vi Vejen til Rom.“

Dette er logisk tænkt og tydelig fremsat. Vi fortsætte: Men 1. *Peter* var virkelig en *Apostel-Fyrste* — og 2. *Paven* er virkelig *Sct. Peters Efterfølger*.

Ganske vist bruger Skriften ingensteds Ordene „Apostelfyrste“, „Kristi Statholder“ eller „Kristi Stedfortræder“; men den h. Skrift lærer, hvad vi kortelig sammenfatte i disse Ord, at Frelseren satte ham i Spidsen for hele Kirken, indbefattet hans Medapostle, at Frelseren gav Petrus det Hverv og den Magt efter hans Himmelfart paa hans Vegne at styre Kirken, at være i hans Menighed paa Jorden, hvad Kongen er i Staten, at være Kirkens Overhoved, alle de Troendes øverste Hyrde.

Petrus hed egentlig Simon. Men saa snart hans Broder Andreas forestillede ham for Frelseren, sagde denne til ham: „Du hedder Simon, Jonas' Søn; men for Fremtiden skal du kaldes „Kefas“ (Joh. 1,42.), d. e. paa Dansk „Klippe“, paa Græsk „Petros“, paa Latin „Petrus“, hvorefter vi saa have gjort Peter eller Peder. Var denne Navneforandring uden dybere Betydning? Det vil ingen af os paastaa, der tro paa, at Jesus er den evige Faders evige Visdom, højlovet i Evighed. Hvad den skulde betyde, derom oplyste Herren to Aar senere.

Han havde spurgt sine tolv Apostle om, hvem de sagde ham at være, og Petrus havde paa Alles Vegne erklæret: „Du er Kristus, den levende Guds (salvede) Søn.“ Da erklærede Herren til Gjengjæld: „Salig er du, Simon Jonas' Søn,“ fordi du ved min Faders Naade tror og bekjender, at jeg er Messias og Gud; „og jeg siger dig, at du er Klippen og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte“ — Djævelens eller Dødens Magter — „skulle ikke faa Overhaand over den.“ Matth. 16, 15—18. Disse Ord ere klare i og for sig; Sammenhængen gjør dem endnu klarere. Jesus taler til den ene Mand, „Simon, Jonas' Søn“, og ikke til alle Apostle. Det er den Mand, hvis Navn „Simon“ han selv tidligere har forandret til „Klippe“. Han forklarer hvad dette mærkelige Navn skal betyde. Herren agter at bygge en Kirke som et stort, himmel-

højt Hus; som klog Bygmester vil han bygge den paa Klippegrund (Matth. 7, 26—27), for at Huset kan staa sig mod Storme og Skylregn; til at være denne Klippe har han udkaaret Simon, Søn af Jonas og Broder til Andreas, Fiskeren fra Bethsaida. Denne Mand har en særdeles stærk og levende Tro; han har lige bekendt den med Mod og Frejdighed. I Anledning af denne Bekjendelse siger Herren til ham: „Du er Klippen.“

Hr. Prip derimod siger: „Nej; ikke du, men den Tro, du har bekendt, er Klippen.“ Hvem af de to mon har Ret? — —

Læste vi i Skriften intet andet om Peters Forrang end disse Herrens Ord, saa kunde og maatte de allerede være tilstrækkelige til at overbevise os om, at Petrus skal være for Kristi Kirke, hvad Grundvolden eller Fundamentet er for et Hus, til alle Tider lige indtil Dommedagen; thi saa længe skal Kristi Kirke staa. Ordene indeholde rigtignok kun et Løfte; Herren siger: Jeg *vil* i Fremtiden bygge min Kirke paa dig. — han siger ikke: Jeg bygger den nu. Men hvad Herren lover, det gjør han ogsaa. Vi kunne paa Forhaand være forvisede om, at han har indfriet sit Løfte, selv om Skriften tav derom. Men den fortæller os udførlig, ved hvilken Lejlighed og med hvilke Ord Jesus har indsat Simon til at være, hvad hans nye Navn antyder, Kirkens evige Klippegrund. Mon Hr. Prip slet ikke har omtalt dette allervigtigste Skriftsted? Referatet indeholder ikke et Ord derom, medens det bringer en Hoben andre Skriftsteder, hvilke Referenten ikke kan antages at kunne have citeret rigtig og nøje uden ved Hjælp af Foredragsholderen eller dennes Manuskript.

Evangelisten Johannes beretter som Øjenvidne, at Frelseren efter sin Opstandelse viste sig for Petrus og sex andre Disciple, da de vare ude paa Genesareth-Søen for at fiske. Efter at have forundt dem en vidunderlig rig Fiskefangst, spurgte han Petrus i de Andres Paahør tre Gange: „Simon, Jonas' Søn, elsker du mig? elsker

du mig mere end disse dine Meddisciple? Petrus svarede ydmygt og beskedent tre Gange: „Herre, du véd al Ting; du véd, at jeg elsker dig.“ Og tre Gange sagde Herren: „Vogt mine Lam,“ henholdsvis: „Vogt mine Faar.“ Joh. 21, 15—17.

Den, som siger dette, var af Profeterne Isajas, Ezekiel og Zakarias (Kap. 40. 34. 13.) bleven forudforkyndt som en Hyrde; han selv havde med særdeles Eftertryk sagt, at han selv var den gode Hyrde, at han vilde sætte sit Liv til for sine Faar og samle alle i én Faaresti, under én Hyrde (Joh. 10.). Han havde allerede opfyldt det første af disse Løfter, han var død for sine Faar og atter opstanden. Han vilde nu, lydig mod sin himmelske Fader, om kort Tid tage Afsked med sin Hjord. Under disse Omstændigheder siger han til Petrus, Jonas' Søn, — og til ham alene i Modsætning til hans Medapostle —: „Vogt du mine Lam og Faar“, som om han sagde: „Jeg skal vende tilbage til Himlen, hvorfra jeg er kommen; jeg kan ikke længer i synlig Skikkelse røgte mit Hyrdeembede, men kun ved min usynlige Naades Bistand vaage over mine Troende. Træd du derfor i mit Sted, paatag dig Omsorgen for min Hjord, overtag Bestyrelsen af min Menighed, mit Rige, min Kirke her nede; thi min Hjord trænger til en synlig Overhyrde, mit Rige trænger til en synlig Leder, min Kirke trænger til et synligt Overhoved, lige saa fuldt som Staterne foruden det guddommelige Forsyns usynlige Ledelse trænge til at styres af en Fyrste, et synligt, menneskeligt Overhoved. Denne Mening have Herrens Ord til Petrus baade i og for sig og i Forhold til Sammenhængen. I denne Mening bleve de ogsaa forstaaede af Petrus selv.

Siden han har hørt dem, er han sig bevidst, at han er sat til øverste Hyrde saa vel over Kirkens Forstandere som over dens mange Medlemmer; thi naar Herren skjelner imellem sine Faar og sine Lam, kan denne Forskjel ikke betyde andet. Det er Petrus, der

foranlediger Valget af Mathias i Forræderen Judas' Sted. „I de Dage stod Petrus op midt iblandt Discipulene“, hedder det i Apost. Gj. 1,15. Det er Petrus, der først af alle forkynder Ordet efter den Helligaaands Udgydelse. „Da (Mængden var stimlet sammen foran det Hus, hvor den lille kristne Menighed var samlet,) stod Petrus frem med de elleve og opløftede sin Røst og taledede til dem“, læses sammesteds 2,14. Det er Petrus, der fremfor sine Medapostle giver Svar paa Mængdens Spørgsmaal. „Da de hørte dette, sagde de til Petrus og de andre Apostle: Brødre, hvad skulle vi gjøre? Men Petrus sagde til dem: Gjører Bod o. s. v.“ Apost. Gj. 2,37. 38. Det er Petrus, der taler først paa Apostelmødet i Jerusalem, og hvis Mening bifaldes af Jakobus, der tager Ordet efter ham, og af hele Forsamlingen. „Da man havde tvistet meget, stod Petrus op og sagde til dem“, o. s. v. Ap. Gj. 15,7.

(Sluttes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Den højtidelige Aabning af Vatikaner-Udstillingen fandt Sted den 6. Januar i en dertil særlig indrettet Sal. Paa den ene Side stod Tronen, de tre andre Sider vare reserverede for Kardinalerne, Biskopperne, det diplomatiske Korps, o. s. v. Omtrent 1000 Personer vare tilstede, deriblandt 300 Ærkebiskopper og Biskopper. Skjønt Udstillingen endnu langtfra er færdig, er den dog allerede nu yderst pragtfuld og overgaar langt den, som fandt Sted ved Pius IX's Jubilæum.

Kl. 12^{1/2} traadte Pave Leo XIII ind i Salen, ledsaget af Kardinalerne og Hofstaten. Han var klædt i hvidt og bar paa Brystet det store Kors, der er en Gave fra Republiken Kolumbia, og paa hans Højre Haand straaledede Sultanens kejserlige Foræring, den

store Diamantring. Efter at „*Tu es Petrus*“ var afsunget, rettede Kardinal Schiaffino som Præsident for den internationale Udstillings Komite en Tale til den h. Fader. „Det drejer sig ikke,“ sagde Kardinalen til Leo XIII. „om et delvist Resultat, men den hele Verden ligger for Deres Helligheds Fødder, ærer Dem og anerkjender, at De paa en beundringsværdig Maade har baaret Deres Embedes tunge Byrde under et 10aarigt, vanskeligt Pontifikat. De har bevist Kirken og Samfundet uforlignelige Tjenester, og Deres Velgjerninger ere ikke faldne i en utaknemmelig Jordbund. Ophøjede Festligheder have vi bivaanet andensteds . . . men ingen Fyrste har modtaget eller blot kunnet tragte efter at modtage, hvad Dem er bleven givet og hvad vi her beundre. Deres Triumf har ikke sin Lige i Fortiden. Det er en Triumf, i hvilken Usurpationen ingen Andel har, og som ikke har kostet Nogensomhelst Taarer eller bitre Erindringer. Det er en smuk og glædelig Fest for hele Verden, der berettiger os til at blande vore Stemmer med de Toner, som en berømt Tonedigter (Gounod) fandt i sin kristelige Sjæls Grund, og raabe med vore Brødre i hele Verden: Leve Leo XIII!“ Ved disse Ord udbrød Forsamlingen i høje Evviva-Raab; hvorefter Kardinal Schiaffino endnu knyttede nogle Udtalelser angaaende Festlighederne, som allerede havde fundet Sted i Anledning af Jubilæet og om Gaverne, som vare strømmede ind fra alle Verdens Egne, fra alle Klasser af Samfundet, fra Suveræner, Fyrster, Epigoner af berømte Familier, Videnskabsmænd og Forfattere, fra Kunstnere og Arbejdere. Efter kortelig at have svaret paa Kardinalens Tale og fremhævet det trøstelige for hans Faderhjærte, at disse Gaver, som vare sendte baade af Fyrster og Folk, fra kristne saavel som fra hedenske Lande, paa en højtidelig Maade kundgjorte deres Kjærlighed og Agtelse for det apostoliske Embede, erklærede Leo XIII Jubilæumsudstillingen for aabnet. Paven tog derefter alle Gaverne i Øjesyn, gjenemgik alle Etager, endog den øverste, hvor Belgiens, Hollands, Missionernes, de apostoliske Vikariaters og Præfekturers Gaver vare udstillede. Henad Kl. 5 forlod den h. Fader Udstillingen. Trods de store Anstrængelser, som den 78aarige Olding har maattet underkaste sig i disse Festdage, er han vedblivende rask, og at han kunde dvæle 4½ Time i Udstillingsbygningen beviser tilstrækkeligt, at han endog befinder sig overmaade vel.

— Sidst i forrige Maaned meddelte Telegrafen, at den italienske Regering havde *afskediget* Roms Borgmester, Hertug *Torlonia*, fordi han kort i Forvejen havde aflagt et Besøg hos den pavelige Kardinalvikar. *Torlonia* havde nemlig ved denne Lejlighed udtalt overfor Pavens Stedfortræder Byen *Roms Lykønskninger* i Anledning af Hs. Helligheds Jubilæum. I kirkelige Kredse er man meget opbragt over denne Afskedigelse og ser deri en udfordrende Krænkelse af Katholikernes Følelser. Om Borgmesterens Afskedigelse bemærker „*Osservatore Romano*“: „Det er betegnende for denne Kjendsgjerning, at Afskedigelsen finder Sted Aftenen før Pavejubilæet og paa Grund af et Høflighedsbevis mod Paven Hidtil manglede der kun Et ved den universelle Fest, den italienske Regering. I Dag giver den ogsaa Møde, og den kommer som det passer til dens Natur, med raa Vold. I Leo XIII's Triumf manglede endnu kun, at hans Fjender tabte Hovedet. Som Statsmand har den hæderlige Hr. *Crispi* tabt Hovedet.“ „*Moniteur de Rome*“ skriver: „Borgmester Fyrst *Torlonias* Afskedigelse har givet Romerne Lejlighed til at bevidne Fyrsten deres Overensstemmelse. Tusinder af Visitkort ere blevne afgivne i Fyrstens Palæ: et Bevis paa, hvor meget det Skridt, han gjorde, og som havde hans Afskedigelse til Følge, svarede til den ægte romerske Befolknings sände Følelser“. Endog det liberale Blad „*Popolo Romano*“ forsikrer, at denne Voldsgjerning har gjort det pinligste Indtryk i Rom.

Angaaende Omstændighederne, som have været knyttede til Borgmesterens Afskedigelse, fortæller man følgende: Kaldt til Palæet *Braschi*, Indenrigsministeriets Sæde, for at aflægge Regnskab over sit Besøg hos Kardinalvikaren, indvendte Hertugen: „Jeg har troet, at handle ifølge min Samvittighed.“ Herpaa svarede *Crispi* (Indenrigsministeren) med Heflighed: „Desto værre for Dem; Deres Samvittighed maatte sige Dem, at en Borgmester ikke tør have et andet Synspunkt i Spørgsmaal af national Betydning, end Regeringen. Ikke alene er Deres Opræden ukorrekt, men ogsaa Deres Forsøg paa, at forskanse Dem bag en vilkaarlig Udlæggelse af kongelige Ord“. (Kongen af Italien havde nemlig den 20. September omtalt Leo XIII's Jubilæum som en *glædelig Begivenhed*). Paa *Crispi*s Opfordring til strax at nedlægge Borgmester-

Embedet, svarede Torlonia: „Jeg anser det for unødvendigt. Giv mig deres Bemærkninger skriftlig, og jeg vil da forelægge dem for Byraadet. Endnu samme Dag fulgte Torlonias Afsættelses-Dekret, undertegnet af Kongen.

— Ifølge det liberale Blad „Tribuno“, holdt Paven den 3. Januar en *Tale* til Repræsentanterne for de italienske Bispedømmer, som har vakt en Del Opsigt i den kirkefjendtlige Lejr. Jubilæet, som Forsynet havde forundt ham at fejre, sagde den h. Fader, havde fremkaldet en storartet Demonstration til Fordel for Troen fra alle Regeringers, alle Nationers, alle katholske og ikke-katholske Suveræners Side. Pavedømmet havde stedse ydet *Italien* store Tjenester, som gjorde Landet til en Gjenstand for Misundelse og som kun benægtedes af hine hemmelige Selskaber, der vovede at erklære, at Pavedømmet var en *evig Fjende* af Italien. *Det romerske Spørgsmaal* var ikke noget indre, men et *internationalt, universelt*. Paven omtalte dernæst de Vanskeligheder, som Italien beredede ham i Udøvelsen af sin aandelige Myndighed, og den Smerte, som aabenbare og hemmelige Forfølgelser foraarsagede ham. Han erklærede: *han vilde aldrig bøje sig for Revolutionens Ønsker og aldrig underkaste sig Nogen*; han haabede, at den Vækkelse, der var sket blandt Katholikerne i hele Verden i Anledning af Jubilæet, maatte bidrage i høj Grad til Kirkens og Pavedømmets Triumf.

— Ved den Audiens, som Msgr. *Marangó*, den latinske Ærkebiskop og apostoliske Delegat i Athen, havde hos Pave Leo XIII, for at overrække den h. Fader Hs. Majestæt *Kong Georg af Grækenlands* egenhændige Lykønskningsskrivelse, holdt Biskoppen følgende Tale: „Hellige Fader! Jeg skatter mig i højeste Grad lykkelig over at kunne udføre det ærefulde Hverv, som min Suveræn har anbetroet mig: at overbringe Hellenernes Konges Lykønskningsskrivelse og Forsikringen om Hs. Majestæts Hengivenhed i Anledning af Deres Helligheds gyldne Præstejubilæum. Deres Hellighed ville heri se et Bevis paa den dybe Ærefrygt, som den kongelige Familie i Grækenland nærer for Dem, og paa den velvillige Interesse, hvormed den omfatter Kongerigets Katholiker“.

Paa Biskoppens Tale svarede Pave Leo følgende: „Vi modtage allernaadigst Hs. Majestæt Kongen at

Grænkenlands Brev og de Hengivenhedsforsikringer, som han har overdraget Dem at overbringe mundtlig. Dette Hs. Majestæts Sindelag imod Os er Os ingenlunde ubekjendt, da Vi allerede gjentagne Gange har haft Lejlighed til at lære det at kjende, navnlig den Gang, da Vi havde den Fornøjelse at modtage Hs. Majestæts Besøg her.“ Paven udtalte sig dernæst paa den mest rosende Maade om Kong Georg og vedblev: „Disse Hengivenhedsbeviser, som Vi modtage i Anledning af Vort Jubilæum, ere Os dyrebare, naar de udgaa fra katolske Suveræner, men i forøget Grad ere de Os kjærkomne, naar de hidrøre fra ikke-katolske Herskere. Vi takke Gud af ganske Hjærte og er dybt bevæget over disse Tegn, som forene sig med Kjærligheds- og Troskabsytringerne fra Biskoppernes og de Troendes Side. Vi skulle ikke undlade at besvare Hs. Majestæts Brev og giver Dem foreløbig det Hverv, mundtlig at udtale overfor Hs. Majestæt Kong Georg Vor dybtfølte Anerkjendelse.“ Leo XIII underholdt sig derefter i længere Tid med Ærkebiskoppen angaaende Forholdene i Grænkenland og tog med Venlighed mod de fra Kongeriget medbragte værdifulde Gaver. For yderligere at bevidne sin Deltagelse i Anledning af Jubilæet, har Kong Georg ad telegrafisk Vej ladet Msgr. Marangò underrette om, at han har benaadet ham med Storkorset af Frelserens Orden.

— Deres kgl. Højheder *Hertugen og Hertuginde af Cumberland* have i Anledning af Jubilæet ladet overrække den h. Fader et kostbart Relikviskrin tilligemed følgende Haandskrivelse, som vi meddele efter den franske Text: „Hellige Fader! Deres Hellighed fejrer Jnbilæet for Deres Præstevielse, og i Anledning af denne store og hellige Fest opsende Millioner af Troende, spredte over hele Jordkredsen, varme Bønner til Himlen og frembære Taksigelser til Gud Faderen, Sønnen og den Helligaand. Ved denne mindeværdige Begivenhed beder jeg Deres Hellighed, ogsaa at ville modtage mine varmeste Lykønskninger og være forvisset om, at de komme fra mit Hjertes dybeste Grund, der — som det er Deres Hellighed bekjendt, — er Dem fuldstændig hengivent. Og for at kundgjøre min Glæde ved denne store religiøse Festlighed, har jeg besluttet at tilegne Deres Hellighed Reproduktionen af et af Skatkammerets skønneste Relikviskrin. Skrinet stammer fra Welfernes

Stiftelse til Fordel for Sct. Blasiuskirken i Braunschweig og er siden Aaret 1671 Huset Braunschweig-Lyneborgs Privatejendom. Det omslutter en Relikvi af den h. Blasius, som gjennem Aarhundreder er bleven æret i Sct. Blasiuskirken i Braunschweig. Ved Hs. Eminents, Kardinal-Fyrstbiskop Ganglbauers Omsorg er den bleven indesluttet i det for Deres Hellighed bestemte Skrin og vil ifølge min Befaling blive overbragt til Rom ved Hs. Højærværdighed P. Neumann af Cistersienser-Ordenen, Professor og Doktor i Theologien ved Universitetet i Wien. Jeg nærer det Haab, at Deres Hellighed vil modtage Gaven med Velvillie.

I det jeg med Inderlighed beder til Gud, at han vil forunde Deres Hellighed endnu mange Aar, griber jeg med Iver denne Lejlighed, for at fornye overfor Deres Hellighed Forsikringen om mit fuldkomneste Venskab og min højeste Agtelse. Lothringer-Haus, Penzing ved Wien, den 21. Dec. 1887. *Ernst August.*

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. Januar. 3. Søndag efter Hellig tre Konger. — 23. M. Marias Formæling. — 24. Ti. Timotheus, Martyr og Biskop. — 25. O. Pauli Omvendelse. — 26. To. Oktav af Kong Knud. — 27. F. Johannes Chrysostomus, Kirkelærer og Biskop. — 28. L. Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.
Søndag den 29. Januar. Septuagesima. Den h. Ansgar, Nordens Apostel (Samme Dag afholdes den aarlige Ansgarius-Bonifacius Kollekt).

Elisabethforeningen afholder Generalmøde Søndag den 29. Januar efter Højmessens i Sct. Ansgarskirken. Aarsregnskabet fremlægges og Valg af Bestyrelse foretages. Alle Medlemmer bedes at give Møde.

Unio. Søndag den 29. Januar Kl. 9 præcis holder Hr. Gros-serer C. B. Lohrer et populært Foredrag om Forsikringsvæsenet.

Set. Andreas Kirken.

Søndag den 22. Jan. fejres i Sct. Andreas Kirken i Ordrup Beatifikationen af de i England under Henrik VIII. og Elisabeth henrettede og fornylig af Leo XIII. for salige erklærede Martyrer. Gudstjenesten holdes i følgende Orden: Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 5 Festandagt med Te Deum.

Den levende Rosenkrans' Forening. Søndag den 22. Jan. Kl. ca. 11 $\frac{1}{4}$ Møde med Exhortation om den h. Agnes.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 5.

Søndagen den 29. Januar.

1888.

Indhold. Apostelfyrsten og hans Efterfølger. Vore Foreninger. Efterretninger: Kjøbenhavn, Stockholm, Rom, Amerika.

Apostelfyrsten og hans Efterfølger.

(Sluttet.)

Hvad de to første Skriftsteder (Matth. 16 og Joh. 21) bevise, det stadfæstes ved de 4 sidste, at nemlig Kristus selv har givet Petrus en vis Forrang for selve hans Medapostle og beskikket ham til i hans Sted at forestaa hele Kirken. Hvad gjør nu imidlertid Hr. Prip for ikke at maatte sige: Ja, Petrus er virkelig en Apostelfyrste —? Han lukker sine Øjne for dem, som om de slet ikke stode i hans Bibel, og opramser en Del andre Skriftsteder, hvor der ikke siges, at Petrus er det. Men er det da nødvendigt, at Skriften siger det samme, hver Gang den nævner Petrus? Hvor ofte skal Noget da staa i Skriften, for at Hr. Prip kan være villig til at tro derpaa? Han gjør 6 Indvendinger; han siger:

1) Paulus omtaler (Gal. 2,9) Petrus som en Kirkens Pille, ligesom de to andre Apostle Johannes og Jakobus; Paulus siger her ikke, at Petrus er Kirkens Grundvold. — Svar: Petrus var baade Grundvold og Pille. Efter Forholdene kan snart det Ene udhæves, snart det Andet. Paa det anførte Sted fortæller Sct. Paulus, at han under sit Ophold i Jerusalem fik Arbejdsmarken delt mellem sig og de andre Apostle, som han der traf: der blev afgjort, at han skulde vedblive fortrinsvis at prædike for Hedningerne, medens de øvrige Apostle skulde vedblive fortrinsvis at tage sig af Jøderne; det Hver var fælles for alle andre Apostle; her var der ingen Grund til særlig at udhæve Petrus. For Resten har Sct. Paulus alligevel gjort det i det umiddelbar foregaaende Vers; det er blevet overset eller oversprunget af Hr. Prip. Der omtales Sct. Petrus nemlig som Repræsentant for alle tolv Jøde-Apostle: „Thi han, som gav Petrus Kraft til sin Apostelgjerning blandt de Om-skaarne, gav ogsaa mig Kraft dertil blandt Hedningerne.“ Ligeledes har Hr. Prip overset, hvad Paulus har fortalt i det foregaaende Kapitel (1,18), at han efter sin Omvendelse og førend han begyndte paa sin apostoliske Gjerning, rejste til Jerusalem for at se Petrus og opholdt sig hos ham i femten Dage. Hvad drev ham vel til just at opsøge Petrus og nøjes med at have set ham? Thi han tog Afsked med Jerusalem uden at have truffet nogen af de andre Apostle, undtagen Jerusalems Biskop, Jakobus den Yngre (V. 19).

2) I 1. Kor. 3,11 kaldes Herren selv „Grundvolden“, ikke Petrus. — Svar: Begge to ere Kirkens Grundvold; Herren er den usynlige, Petrus er den synlige, som faar al sin Myndighed og Bæreevne af den usynlige.

3) I 1. Kor. 1,11 er der Tale om en Trætte i Menigheden; havde nu Peter været en Kirkens Fyrste, vilde Paulus have henvist dem til at gaa til Peter, men det gjør han ikke. — Svar: Og det behøvedes ikke. Paulus kunde nok forlige de stridende Parter i Kraft af sin

egen Myndighed. Ja, Pilen rammer Skytten. Netop denne Indvending kalder os i Erindring, at der senere atter opstod en Trætte i den samme Menighed i Korinth, og at det den Gang var den *romerske* Klemens, der paa den romerske Kirkes Vegne skrev sit (saa kaldte første) Korintherbrev, hvori han gjorde sig al Flid for hurtigst muligt at stifte Fred, — og det, skjønt der paa den Tid endnu levede en af Apostlene, Kjærlighedens Discipel Johannes, der havde sit Opholdssted ikke langt fra Korinth, i Efesus.

4) Hos Matth. 19,28 gjøres der ingen Forskjel imellem de tolv Apostle; alle tolv skulle engang sidde paa en Trone,} for at dømme Israels tolv Stammer. — Svar: Petrus indtog den første Plads blandt sine Medapostle i Kirken, i det *jordiske* Gudsrige. Paa det anførte Sted taler Herren om sit himmelske Rige; men hverken siger Herren, at alle Apostlene i Himmelen skulle indtage en *lige* høj Plads, ej heller paastaa vi, at Petrus ogsaa *der* indtager den højeste Plads. Derom kunne vi ikke have nogen Mening. Den retfærdige Dommer gjengjælder enhver efter hans Gjerning. Dømme og veje de enkelte Apostles Gjerninger, det kunne vi ikke; det overlade vi til den Alvidende, der ransager Nyre og Hjerter.

5) Hos Luk. 22,24 stilles Apostlene ved Siden af hverandre. — Svar: Nej, men de formaner til at være ydmyge af Hjærtet, til at anse hver sin egen *Person* for ringest og at forekomme hverandre med ydmyge Kjærlighedstjenester. Om deres indbyrdes Stilling i Kirken er der derimod ingen Tale her. Kan der afledes Noget af dette Sted, saa er det snarere, at Apostlene vare ulige stillede; thi i V.26 taler Herren om „den Største“ blandt dem og om „den Øverste“ eller „den som staar i Spidsen“.

6) Hos Matth. 23,8 siger Frelseren: „Én er eders Vejleder, Kristus; men I ere alle Brødre“. — Svar: Ganske rigtigt. Men til den ene af disse tolv Brødre sagde den samme Herre Kristus: „Simon, Simon! se, Satan begjærer eder, at sigte eder som Hvede. Men jeg bad for

dig, at din Tro ikke skal aflade; og naar Du engang er omvendt, da *styrk dine Brødre*“ (Luk. 22, 31. 32). Mærkeligt, at Hr. Prip har oversat disse for vort Spørgsmaal særdeles vigtige Ord, om hvilke den nuværende Gammelkatholik Døllinger skrev i sin Tid, at Herrens Bøn „ikke blot var rettet til den enkelte Person [Simon Petrus] og den nærmeste Tid, men den var grundlæggende og byggende; den gjaldt frem for alt Kirken og dens fremtidige Trang, som Herren i Aanden forudsaa,“ d. e. Kristus bad ikke alene for Petrus, men ogsaa for hans Eftermænd i Overhyrdeembedet.

Medens Hr. Prip ikke anfører noget Skriftsted, der modsiger Herrens ovenfor omtalte Ord (Matth. 16, 18 og Joh. 21, 15—17) og Sct. Peters Primat (hvilket for øvrigt forstaas af sig selv, da Herren ikke kan modsige sig), kunde vi nok anføre en Række Begivenheder, der maa siges at indeholde en Hentydning til Peters Førrang. Det er Petrus der kaldes udtrykkelig „den Første“ blandt Apostlene (Matth. 10, 2), — hvis Kaldelse berettes udførligst (Matth. 4, 18. 19; Luk. 5, 4—10), — i hvis Skib Herren sidder og lærer Folkmængden ved Strandbredden (Luk. 5, 3), — der findes værdig til med Zebedæus' Sønner at være Øjenvidne baade til Herrens mest glimrende Mirakler, Opvækkelsen af Jairus' Datter (Mark. 5, 37—42) og Forklarelsen paa Taborbjærgget (Mark. 9, 1—12), og til hans dybeste Bedrøvelse i Oliehaven (Mark. 14, 33), — hvem Jesus forudsiger Martyrdøden for hans Navns Skyld (Joh. 21, 18. 19), — der virker det første Mirakel (Ap. Gj. 3, 6, 7) — og ved et vidunderligt Syn af Herren selv kaldes til at optage de første Hedninger i Kirken (Ap. Gj. 10). De to afgjørende Steder forudsat, kan alt dette ikke andet end befæste os i vor Anskuelse, at Petrus virkelig var den Første blandt Apostlene, i Sandhed en Apostel-Første, Kirkens øverste Hyrde og Styrrer.

Hvad det andet Spørgsmaal angaar, om den romerske Biskop (Paven) er hans *Efterfølger* i denne

Værdighed og Styrelse, saa har Hr. Prip efter Referatet sagt, at „man intet véd derom.“ Her kan man i Sandhed tvivle om, at Referatet er nøjagtigt. Skulde Referenten ikke have hørt fejl? Kunde Foredragsholderen maaske ikke have sagt, at *han* ikke vidste noget derom? I saa Fald kunde man jo ikke trættes med ham. Men har han virkelig sagt, hvad Referatet lader ham sige, saa kunde Hr. Pastor *A. Hansen* have givet ham nogen Oplysning angaaende det Spørgsmaal. Thi denne skrev i „Svendborg Avis“ af 13. Decb. f. A.: „Jeg véd vel, at Traditionen beretter, at Apostlen Peter skal have været Biskop i Rom fra Aar 42 til Aar 67, da han led Martyrdøden.“ Han tilføjer rigtignok meget beskedent: „Historien, *saa vidt mig bevidst*, beretter intet derom,“ og: „Jeg for mit Vedkommende kan ikke tage det [Traditions-Bevis] for noget fyldestgørende Bevis;“ men det som han véd, er dog noget og nok til, at man ikke kan sige: „derom véd man intet.“

Vi ville ikke disputere om, hvor længe Petrus har været Biskop i Rom. Men hvad Spørgsmaalets Kjærne angaar, om Petrus *døde som Byen Roms Biskop*, da har Hr. Hansen Uret i at skjelne mellem „Historien“ og „Traditionen.“ Det er ikke et Sagn, ej heller en uhjæmlet Overlevering, men den sandfærdige Historie, der beretter os det; vil man saa kalde de historiske Vidnesbyrd „Tradition“, saa kan man for os gjerne gjøre det (thi Tradition betyder jo Overlevering), naar man bare ikke vil antyde derved, at Petri Ophold og Død i Rom kun er et Sagn eller en Legende.

Vi kunde her anføre de ældste kristelige Forfatteres Vidnesbyrd, Hieronymus', Irenæus', Klemens', navnlig Eusebius', thi af hans Kirkehistorie have vi jo en fortræffelig dansk Oversættelse, som man næppe vilde tie ihjel, hvis Oversætteren ikke var Katholik. *) Vi ville

*) Den i 1886 afdøde forhenværende Universitetsbibliothekar C. A. Høffding-Muus.

gaa en kortere Vej, og paaberaabe os en Mand, for hvis Autoritet baade Hr. Prip og Hr. A. Hansen uden Tvivl bøje sig. Manden kan ikke mistænkes for at have katholske Sympathier, men han er en besindig Gransker; og hans omhyggelige Granskning aftvinger ham det Vidnesbyrd: „Hele den kristelige Oldtid vidner os, at Petri Vej ogsaa førte ham til Verdens Hovedstad, og at han i Rom led den Skæbne, hans Herre forud havde tilkjendegivet ham. Vel har *de protestantiske Skribenters Lidenskab* bevæget dem til ogsaa at tvivle herom, og disse Tvivl samlede sig endog til sidst i et Skrift under den dristige Titel: om Petri opdigtede Rejse til Rom; dog følte selv de, der ellers vare rede til at nægte alt, hvad der kunde nægtes, at man her *var gaaet for vidt*; og den hele Række af Traditioner, af udtrykkelige og umiskjendelige Vidnesbyrd, endog af bevarede Mindesmærker, er saa ofte anført, at det vilde være overflødigt her at føre denne Strid paa ny. Men næsten lige saa enstemmig, som de Gamle berette, at Petrus endte sit Liv i Rom, vidne de ogsaa, at han først havde udmærket det i denne Stad; de kaldte ikke blot den romerske Biskops Sæde Petri Stol, sige ikke blot, at Petrus plantede Kristendommen i Rom, men de fortælle ogsaa Tiden, da det skete, og adskillige Omstændigheder derved.“ Saaledes skriver Biskop *J. P. Mynster* i „blandede Skrifter“ 4. B., S. 286.

Vore Foreninger.

Det var lidt efter Nytaar, jeg havde just gjort en lille Spadseretur med en af mine Venner og ledsagede ham nu til hans Hjem. Vi vare knapt komne indenfor Døren og havde lagt Hatten fra os, før min Ven fik Øje paa en lille Seddel, der laa paa Bordet og som var

afleveret i hans Fraværelse. Han tager Seddelen og læser, men næppe har han faaet den mellem Fingrene, før han udbryder: „Nej det er alt for meget, det koster alt for mange Penge!“ Da jeg forundret spørger, hvad han mener, rækker han mig Sedlen, og jeg ser, at det er en Kvartalskvittering paa 50 Øre fra Ansgariusforeningen. Da jeg gjorde min Ven opmærksom paa det ubetydelige Kontingent, og ønskede Oplysning om, hvorfor han kaldte det „alt for meget“, svarede han: „Jeg mener i sin Helhed er det for meget; jeg er nu i saa mange Foreninger og det koster mig for meget om Aaret, jeg er ingen rig Mand.“ „Men just heller ikke fattig“, svarede jeg, „og de Penge ere vel anvendte.“ Ganske rolig satte jeg mig og søgte nu at forklare ham min Mening og bevise ham, at det ikke var for meget. Jeg indbyder nu dig, min Læser, til at tage Del i vore Overvejelser, og da især dig, min Ven, som ikke er rig og heller ikke er fattig, dig hvem den gode Gud har givet det daglige Udkomme og lidt til.

Udentvivl er Du Medlem af flere af de Foreninger, som ere oprettede i vor Menighed. Hvad angaar rent kirkelige Foreninger, da er Du maaske Medlem af *den tredje Orden af den hellige Franciskus* med sin mere end 650aarige storartede Virksomhed, med sine mange Hundreder af Helgener og Helgeninder, og som endnu i vor Tid, trods sin høje Alder, blomstrer og voxer med usvækket Livskraft. Er det ikke en stor Ære og en stor Lykke for dig, at være i et saa helligt og ærværdigt Selskab.

Som en brav Mand er Du naturligtvis Medlem af *Maria Kongregationen*, ikke sandt, det er en herlig Forening med et stort og ophøjet Formaal. Er Du en brav Kongregationist, da længes Du hver Uge efter, at det skal blive Torsdag, for at Du atter paa en synlig Maade kan bevise din hellige Moder, som Du har udvalgt til din Beskytterinde, din Troskab og Kjærlighed. Men som en sand katholsk Kristen véd Du ogsaa, at

det hedder: „Vis mig din Tro ved dine Gjæringer“ og „Jeg var nøgen og Du klædte mig, jeg var hungrig og Du bispiste mig,“ osv. Du véd, at Du ikke bør være Egoist og kun tænke paa dig selv; Du véd, at Du lever i et Samfund, hvor der findes megen aandelig og timelig Nød, og at Du efter bedste Evne bør søge at afhjælpe den, og derfor, min Ven, blev Du Medlem af *Vincentforeningen*.

Hvor mange Aar har Du været Medlem? Angrer Du, at Du lod dig optage som Medlem? Er Du et ivrigt Medlem, da véd jeg, at Du svarer nej, thi over de Ofre, Du har bragt for dine stakkels Medmenneskers Vel, glæder Du dig nu. Du bør give Almisse, det er din Pligt som Menneske og god Kristen, og ingensinde kan Du være mere sikker paa, at din Gave ikke bliver misbrugt, end naar Du giver den til *Vincentforeningen*.

Det er et Særkjende for vor Tid, at alle Mennesker ville læse. Enhver har lært at læse, og derfor læser han i ledige Timer gjerne det første det bedste, han faar i Haanden. De fleste Menneskers daglige aandelige Føde ere Aviserne; uden Kritik sluges den ene Avis efter den anden, og jeg tvivler paa at der findes mange Mennesker, i det mindste i Kjøbenhavn, som gaa til Hvile om Aftenen, uden at have læst deres Avis. Herfra maa naturligvis dog regnes de Børn, som endnu ikke have lært at læse, og de Gamle, som ikke mere kunne sé at læse. Skolebørnene læse i Almindelighed alle deres Avis. Vil Du altsaa ogsaa her arbejde med i en god Sags Interesser, saa bliv Medlem af *Ansgariusforeningen*. Allerede i en Række af Aar har den nu arbejdet paa at skaffe god, sund Læsning, dels ved „Ugebladet“ og dels ved Udgivelse af anden katholsk Literatur. Hold derfor Ugebladet, min Ven, og vær Medlem af *Ansgariusforeningen*. Naar de Par Aar ere forløbne, som Du endnu har tilbage hernede, kan Du ikke selv gjøre noget godt mere, men de Bøger, til

hvis Trykning og Udgivelse, Du hjalp med ved dit ringe Bidrag, vandre endnu fra Haand til Haand og stifte umaadelig meget Godt, lang, lang Tid efter at Du er død, begravet og dømt. Vær derfor klog og lad ikke denne Lejlighed til at gjøre Godt gaa ubenyttet hen.

Er Du ogsaa Medlem af *Svendeforeningen*? Kjender Du dens ophøjede, ædle Formaal? Hvis ikke, saa behøver Du blot at lægge Mærke til, hvad Lære Socialdemokratiet prædiker, hvorledes det ved alle tænkelige og utænkelige Midler, søger at undergrave al Tro og al Autoritet, hvorledes det roser alle Udskejelser og svækker og haaner al Moralitetsfølelse. Se, min Ven, just det modsatte heraf er den katholske Svendeforenings Program. Naar hint søger at ødelægge de stakkels uerfarne, unge Haandværkere, og ender med at gjøre af en ordentlig ung Mand en usædelig Vagabund; saa søger Svendeforeningen at bevare den unge Haandværksvend rén paa Sjæl og Legeme og uddanne ham til en brav, kristelig Mand.

Blandt andre Foreninger, som Du bør støtte, vil jeg blot nævne *Elisabethforeningen*, som antager sig forsømte Børns Frelse, og *Mariaforeningen*, som sørger for Klæder til fattige Børn. Vær dog ingen Gnier, men giv ogsaa her et ringe aarligt Bidrag til Opnaaelse af saa ædle Formaal. Vær overbevist om, at Du ikke bliver fattig deraf; Gud skal nok vide at gjengjælde dig, hvad Du ofrer af Kjærlighed til ham.

Til din egen Adspredelse og til gjensidig Støtte bør Du ogsaa være Medlem af *Unio*. „Hvad skal jeg dér?“ svarer Du, „jeg bryder mig ikke om Adspredelser“. Ja det kan nok være, men uden nogensomhelst Adspredelse kan Du ikke godt leve og bevare dig aandsfrisk. Ethvert Menneske behøver af og til Adspredelse, og endog i Klostrene holdes der regelmæssig hver Dag, ofte to Gange om Dagen, en saakaldet Re-creationstid, hvor det er Enhvers strænge Pligt, at være

tilstede. Naar Du altsaa siger, at Du ingen Adspredelse behøver, saa tager Du ganske sikkert fejl. Men det er afgjort, at Du ingen Steder kan nyde en uskyldigere og bedre Adspredelse, end netop blandt dine Trosfæller i *Unio*.

Betragte vi saaledes hver enkelt Forening og dens Formaal, da se vi, at de alle have omtrent det samme Formaal: den praktiske Udøvelse af Kjærligheden til Gud og til Næsten, eller netop det, som bør være enhver sand katholsk Kristens kjæreste Øvelse hele Livet igjennem.

Men endnu Et. Du er en katholsk Kristen. Det vil sige, Du er Medlem af Jesu Kristi ene sande og hellige, katholske Kirke. Banker ikke dit Hjærte af Stolthed og Glæde ved den blotte Tanke, at Du er Medlem af dette ærværdige, store og hellige Samfund, som tæller henved 300 Millioner Bekjendere paa hele Jorden, og iblandt disse de ædleste Mennesker, i Sandhed, store Mænd og Kvinder! Kast nu engang Blikket ud over Jorden og se, hvilket Liv der rører sig i vor h. Kirke. Se alle disse Tusinder af Bekjendere, som have ofret alt hvad de ejede, for at tjene Gud og Næsten, og saa spørger jeg dig: vil Du da slet intet gjøre? Vil Du slet ikke være med? Gud har ikke fordret af dig, at Du ligesom de andre skal give Afkald paa alt, eller rettere sagt Gud fordrede det heller ikke af dem, de bragte sig frivilligt som Offer. Vil Du da intet Offer bringe? Vil Du da ikke engang ofre disse faa Kroner, for hvilke Du jo dog kan takke Guds Velsignelse, som et ringe Takoffer for den store Lykke, at Du er et Medlem af vor h. Kirke og kan nyde den store Ære, at arbejde med for Guds Sag? Hvis dette er Tilfældet, da er din Kjærlighed til Gud og til Næsten i Sandhed ikke meget værd, da fortjener Du næppe Navn af katholsk Kristen.

Mit Raad til dig, min Ven, hvem Du end er, er altsaa dette: Slut dig til saa mange af vore Foreninger,

som Du formaar, der findes jo endnu flere end dem, jeg her har nævnt; der er *Mødreforeningen*, som enhver katholsk Moder bør tilhøre; *Sct. Josefs Gildet*, som enhver katholsk Kjøbmand, Haandværker, Arbejder bør være Medlem af, og *Tyendeforeningen* til Værn for den kvindelige Ungdom under den h. Nothburgas Beskyttelse. Jeg kan forsikre dig, Du vil ikke fortryde det, naar Du engang skal tage Afsked fra dette Liv; Du vil da dø, med Bevidstheden om, ikke at have levet forgjæves.

Ved en Parade, som Napoleon den Store engang holdt paa de elysæiske Marker ved Paris, saa han blandt de forbimarscherende Soldater en gammel Graaskæg, som endnu var Menig, og hvem han syntes at kjende. Han spurgte den gamle Soldat, i hvilke Slag han havde deltaget: „Var du med ved Arcole?“ — og lige saa hurtig svarede Soldaten: „Jeg var med.“ — „Ved Rivoli?“ — „Jeg var med.“ — „Ved Marengo?“ — „Jeg var med.“ — „Ved Eglau?“ — „Jeg var med.“ — „Ved Austerlitz?“ — „Jeg var med.“ Det syntes dog den gamle Feltherre lidt for galt, at en saadan Mand endnu var Menig. Rask gik han hen til ham, slog ham paa Skulderen og sagde: „Det er bravt gjort Kaptain“ og heftede derpaa Æreslegionens Ridderkors paa hans Bryst.

Men i en endnu højere Forstand gjælder dette, naar der er Tale om, at være med for Guds hellige Sag. Ved den store Parade paa Dommedag vil der blive os endnu større Ære til Dél, end der blev den gamle Soldat ved Paris til Dél, naar vi kunne svare som han, naar Spørgsmaalet lyder: „Var Du med i Mariakongregationen?“ — „Jeg var med.“ — „I Svendeforeningen?“ — „Jeg var med.“ — „I Unio?“ — „Jeg var med.“ — „I Elisabethforeningen?“ — „Jeg var med.“ — „I Mariaforeningen?“ — „Jeg var med.“ — „I Ansgariusforeningen?“ — „Jeg var med.“ — „I Vincentsforeningen?“ — „Jeg var med.“ — „I Sct. Josefs

Gilde?" — „Jeg var med.“ — Vor store Feldherre og Konge vil da sige: „Det er bravt gjort, kom med op i den himmelske Æreslegion.“

j.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Vi anbefale de forskjellige Foreningers forestaaende *Generalmøder* til Medlemmernes Interesse, da de alle ville komme til at behandle Sager af største Vigtighed for Menigheden. Navnlig *Elisabethforeningens*, hvor nyt Bestyrelsesvalg foretages, og *Ansgariusforeningen*, hvis literære Virksomhed, i Medfør af gjentagne Udtalelser om Pressen fra den h. Faders Side, fortjener den største Opmærksomhed. Tillige kunne vi meddele vore Læsere den paa Forenings-Omraadet saa glædelige Efterretning, at Hs. Højærværdighed Hr. Præfekten en af de første Søndage agter at indvie og overrække til den herværende *Svendeforening* en overordentlig smuk *Fane* af svært, rødt Silkedamask, med den h. Josefs Billede, udført i Olie og omgivet af en Krans af broderede hvide Lilier.

Sverrige. „Alg. Evang.-luth. Kirchenzeitung“ hender Opmærksomheden paa, at *Kongen af Sverrige og Norge* er den eneste europæiske Monark, naar undtages Italien, som *ikke har gratuleret Paven* til dennes Jubilæum. *Jubilæums-Komiteen* havde, hvad ovennævnte Blad tilføjer, anmodet en svensk Diplomat om at udvirke en saadan Æresbevisning. Men Regeringen i Stockholm skal have svaret, Kongen var Monark i et protestantisk Rige og følte sig *ikke foranlediget* til, at bevise Paven nogen Æresbevisning. Skulde det virkelig bekræfte sig, hvad den lutherske Kirketidende saa hoverende véd at berette om, kan man kun beklage, at den svenske Regering ved Fordomme har udelukket sig selv fra hele den *civiliserede* Verdens fælles Demonstra-

tion overfor den h. Fader og at den har ladet sig lede af saare *vrang* Begreber om en *konstitutionel* Regerings Pligter overfor Landets Børn.

Rom. Den pavelige General *Kanzler* er afgaaet ved Døden den 6. Januar. General Herman Kanzler, født 1822 i Mannheim, var først badisk, derefter i Aaret 1845 pavelig Officer. Med fremragende Tapperhed har Kanzler taget Del i næsten alle den pavelige Hærs Kampe. Efter Slaget ved *Castel Fidardo* i 1860 slog han sig igjenmen Piemontesernes Hær og naaede hen til Ancona. Romis Befæstning i 1870 ledede han med største Klogskab og havde ogsaa den 20. September med Eftertryk optaget Kampen mod den piemontesiske Overmagt. Paa Pius IX's Befaling maatte han — det var den haardeste Dag i hans Liv — efter en kort Modstand, strække Vaaben, efter at Rom var bleven bombarderet i tre Timer fra tre forskjellige Sider, og det ved Porta Pia var lykkedes Piemonteserne at skyde Bresche i Muren.

— Fra Slottet Gatschina modtog den h. Fader i Anledning af Jubilæet et Lykønskningstelegram fra *Kejseren af Rusland*. Tilligemed sine Lykønskninger udtaler Kejseren, der mener at være besjælet af Ønsket om at sikre sine romersk-katholske Undersaatters Interesser, det Haab, at Pavens *høje Visdom*, som Leo XIII har aflagt saa mange Beviser paa, vil tillade Kejseren, at forsone den romerske Kirkes Fordringer med Rigets Fundamentalgrundsætninger.

Amerika. *Præsidenten* for de nordamerikanske Fri-stater har ved Kardinal Gibbons af Baltimore ladet overrække Leo XIII en Lykønskningsskrivelse og en Gave, som bestod i en kunstfærdig udført og prægtig indbunden Afskrift af de *forenede Staters Konstitution*, med en Dedikation af Præsidentens egen Haand. — I *Pittsburg* fejredes Jubilæet ved en Procession paa 12,000 Deltagere.

Oversigt

over

Indtægter og Udgifter

i

den hellige Barndoms Forening i 1887.

Indtægter.

	Kr.	Øre
A. Danmark. 1. Fra <i>Kjøbenhavn</i>:		
Resterende Bidrag fra 1886	32	41
St. Ansgars Drengeskole.....	10	48
St. Knuds Skole	100	00
Fra de forskjellige Pigeskoler.....	50	00
Indsamling ved Børnegudstjenesten i		
St. Ansgars Kirke.....	20	18
Ved Hr. Pastor Neuvel	5	00
Ved Søster Josefa		52
2. Fra <i>St. Andreas Kollegium</i> paa <i>Ordrupshøj</i>		
Medlemmernes Bidrag	14	56
Til Løskjøb af et Hedningebarn ved Navn Georg	18	67
Til Løskjøb af et Hedningebarn ved Navn Josef	17	78
3. Fra <i>Odense</i>:		
Medlemmernes Bidrag og Kirkekollekten...	23	47
4. Fra <i>Kolding</i>:		
Medlemmernes Bidrag	15	00
Kirkekollekten paa 2. Juledag	5	00
5. Fra <i>Fredericia</i>:		
Medlemmernes Bidrag	42	77
6. Fra <i>Horsens</i>:		
Medlemmernes Bidrag til Løskjøb af et Hedningebarn ved Navn Agnes	24	00
7. Fra <i>Aarhus</i>:		
Medlemmernes Bidrag	87	00
Indsamlede ved en Aftenunderholdning	15	00
Fra Voksne	8	00
8. Fra <i>Randers</i>:		
Medlemmernes Bidrag	8	46
Fra en Velgjører	9	54
	<hr/>	
	Ialt 507	84

B. Fra Norge:	Kr.	Øre.
1. Fra Medlemmerne i <i>Throndhjem</i>	20	00
2. Fra en Basar i <i>Tromsø</i>	42	00
	Ialt	62 00
C. Kassebeholdning fra 1886	00	97
	Samlet Indtægt	570 81

Udgifter.

Til Trykning og Forsendelse af	Kr.	Øre
„Aarbogen“	77	44
Porto Udgifter	1	27
Told for Billeder og Medailler	3	50
	Samlet Udgift	82 21
Indtægt i 1887	570	Kr. 81 Øre.
Udgift	82	— 21 —
	Rest	488 Kr. 60 Øre.

Deraf er den 2. Febr. 1887 sendt til Paris 20 Kr. og den 15. Januar 1888, 468 Kr.; bliver altsaa tilbage som Kassebeholdning 60 Øre.

Kolding, St. Mikael's Præstegaard d. 16. Jan. 1888.

Clem. Storp.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. Januar. Septuagesima. Den h. Ansgar, Nordens Apostel (Samme Dag afholdes den aarlige **Ansgarius-Bonifacius Kollekt**). — **30. M. Martina Jomfru og Mart.** — **31. Ti.** Ihukommelsen af Frelserens Bøn i Oliehaven. — **1. Februar, O. Ignatius, Biskop og Mart.** (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **2. To.** Mariæ Renselse eller Kyndelmisse (fejres offentlig paa Søndag). — **3. F.** Ansgarius, Biskop og Nordens Apostel. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu h. Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Broderskabsandagt med Prædiken.) — **4. L.** Andreas Corsini, Biskop.

Søndag den 5. Februar. Sexagesima. Mariæ Renselse eller Kyndelmisse. (Agatha, Jomfru og Mart.) Den højtidelige Lysevise begynder i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9³/₄.

Ellisabethforeningen afholder Generalmøde Søndag den 29. Januar efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke. Aarsregnskabet fremlægges og Valg af Bestyrelse foretages. Alle Medlemmer bedes at give Møde.

Unio. Søndag den 29. Januar Kl. 9 præcis holder Hr. Grosrerer C. B. Lohrer et populært **Foredrag** om Forsikringsvæsenet. Fastelavnssøndag Kl. 7¹/₂ afholdes i Hr. Larsens Lokale Sct. Annæplads Nr. 18, en Aftenunderholdning, som sluttes med et lille Bal.

Sct. Josefs Gildet lader Mandagen den 30. Januar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læse en h. Messe for sit afdøde Medlem, Bogbindermester **Oscar Vilh. Petersen**.

Den katolske Syge- og Ligkasse afholder sin aarlige Generalforsamling Mandag den 30 Januar Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved Sct. Ansgars Kirke, Bredgade 64. I.

P. B. V.

F. M. Jensen.

H. J. ADENEUER,

(Nørre Søgade 45—47.)

Forgylderi & Guldlistefabrik,

anbefaler sig med alt til Glarmester- og Forgylderfagct henhørende Alle Slags Billeder indfattes smukt og billigt.

En ung Pige, 24 Aar, ønsker Plads snarest mulig som **Stuepige**, helst hos en katolsk Familie. Udmærkede Anbefalinger haves. Billet bedes indlagt hos Redaktionen.

Løse Ark fra
40 Øre til Kr. 1.
Billeder fra Kr. 1—10.

HOVEDOPLAG FOR NORDEN
af imiteret
Glasmaleri
A. Hitzinger Sølvgade 86

Nye Dessins
ere ankomne.

Transparent-Papir til Opklæbning paa Glas, i saavel antike som moderne Mønstre, leveres passende til alle Størrelser. Dekorationer udføres Prøveruder med religiøse Billeder forefindes. Imiteret Glasmaleri samt dertil hørende Tansparentmasse erholdes i enhver vclassorteret Bog- og Papirforretning i Skandinavien.

Wm. V. Mohns Bogtrykkeri,

Nørre-Farimagsgade 55 — 2. Sted fra Frederiksborggade,
leverer alle større som mindre typografiske Arbejder, elegant og smagfuldt udførte og i saavel Guld- som Farvetryk.

Bogtrykkeriet er rigt forsynet med de mest moderne, smukke Skrifter, Indfatninger og Vignetter samt med hensigtsmæssige Maskiner — alt nyt og fortrinligt Materiel.

Wm. V. Mohn,

Bopæl: Frederiksborggade 48.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 6.

Søndagen den 5. Februar.

1888.

Indhold. Den h. Rimberts 1000-aarige Jubilæum. Efterretninger: Aarhus, Rom, Jerusalem.

Den h. Rimbert's 1000-aarige Jubilæum.

Igaar, den 4. Februar, var det 1000 Aar siden den h. Ansgars Efterfølger paa Bispestolen i Hamburg og i Apostolatet her i Norden, *den h. Rimbert*, indgik til Himlens evige Salighed. Som sin Forgænger og Lærer har ogsaa den h. Rimbert været en af vor hellige katholske Kirkes herligste Troshelte, et ægte apostolisk Sendebud, hvis Fortjenesters Glans et Aartusinde ikke har været i Stand til at formørke, og hvis Minde vil blive fejret her i Norden, saa længe Jesu Kristi hellige Navn nævnes og æres her oppe. Hvad den h. Ansgar, Nordens Apostel og den katholske Kirkes apostoliske Sendebud, havde begyndt, det fortsatte den h. Rimbert i den samme Kirkes Navn. *Den kristelige Sandhed*, som Ansgar havde forkyndt for de nordiske Folkeslag, be-

fæstede Rimbart endnu mere i vore Forfædres Hjærter, saa at den slog dybe Rødder og trivedes frodig fra Slægt til Slægt gennem Aarhundreder, indtil Lutherdommen paa en saa sørgelig Maade nedbrød Størstedelen af det, den h. Ansgar og Rimbart havde arbejdet for: Guds Riges Fremvæxt i de nordiske Lande. Ved Sagtmodighed og Kjærlighed, ved et ubeskrivelig selvfornægtende Liv, ved utrættelig Opofrelse for Sjælens Frelse overvandt den katholske Kirkes Sendebud vore Forfædres haarde Hjærter, og der gik her i Opfyldelse Frelserens Forjættelse, at de Sagtmodige skulle arve Jorden. Det var netop Hemmeligheden ved disse Fredens Sendebud, som den katholske Kirke udsendte i hin store Missionstid, at de ikke blot i naturlig Forstand vare mægtige i Ord og Gjærning, men at de i Sandhed vare, hvad Kirken kalder dem: *Hellige*, levende Afbildninger af Jesus Kristus, der har overvundet Verden, og hvis Aand i hans Hellige stadig aabenbarer Troens Magt til at overvinde Verden.

*

*

*

Om den h. Rimbarts Barndom og Ungdom berettes følgende*):

Da engang Ansgar opholdt sig i Klostret Turholt, saa han en Del Dreng gaa til Kirke under Leg og Spøg. Imellem dem var der en lille Dreng, vel den mindste af dem allesammen, som gik ganske alvorligt og ikke legede med de andre. Med Andagt og fuld af Ærefrygt sagde han sin Bøn frem, og da han rejste sig, korsede han sig over Panden og viste et Alvor, der var langt forud for hans Alder. Ansgar lagde Mærke til den lille Dreng med det fromme, alvorlige Væsen, og da han havde spurgt om hans Navn og faaet at vide, at det var Rimbart, lod han Forældrene hente, og af dem fik han nu Tilladelse til at lade ham kronrage og iføre ham præstelig Dragt. Derefter blev han

*) Tildels efter *Schebel*: De danske Helgene.

af Ansgar sat i Klosterskolen og anbefalet Lærernes særdeles Omsorg.

Det varede ikke længe, førend Rimbart udmærkede sig fremfor alle de andre Drengene i Skolen ved sin Guds frygt og Lærdom, og da han stadig øvede sig i Bøn og flittigt Studium af Skriften, naaede han i nogle faa Aar til Mands Modenhed. Men især overtænkte han, hvad der vel kunde være Livets Maal, og da han overvejede dette, fandt han hos en af de hedenske Vise, at Vejen til al Visdom var Eftertanken over Døden. Dette greb ham i den Grad, at han fra da af stedse levede i Betragtning over Dødens Nærhed, for at han ikke i sin Dødsstund skulde fortryde ikke at have overvejet denne Sag, men snarere fulgte han i Alt Skriftens Formaning: „Tænk paa Din Død i al Din Tale, og Du skal ikke synde evindeligt.“ (Jesu Sirachs Bog 7, 36).

Da Rimbart forlod Skolen i Turholt, kom han til Hamborg til Ansgar og levede med denne i det fortroligste Forhold. Og hvor inderligt de elskede hinanden, derom vidner følgende Fortælling. Da de nemlig en Gang havde været i Kirken for at bede tilsammen og skulde til at forlade den, sagde den fromme Biskop til Rimbart: „Du bør altid, min Søn Rimbart! at takke ham, som kaldte Dig fra denne Verdens oprørte Bølger til Fredens Havn, og da jeg sér, at Du altid har ham i dine Tanker, er min Kjærlighed til Dig bleven stærk, og Du skal ikke tvivle paa, at jeg jo vil bevare den indtil mit Livs Ende.“ Derpaa svarede Rimbart: „Jeg er uværdig, Herre, til en saa stor Kjærlighed, men da Du dog viser mig den, saa beder jeg Dig, at det ved Din Fortjeneste maa blive mig forundt hos Gud i det tilkommende Liv at faa Lod i din Salighed.“ Men Biskoppen, der havde den Naade hos Gud i Forvejen at faa Oplysning om de Ting, der skulde ske, svarede ikke strax. Først da tre Dage vare gaade, i hvilken Tid Rimbart var meget bedrøvet, fordi Ansgar taug saalænge med sit Svar, sagde denne omsider til

hans store Trøst: „Nu har jeg faaet at vide af Herren, at vi, saaledes som Du har begjæret, aldrig skulle skilles i det tilkommende Liv. Der skulle vi begge blive delagtige i en evig Salighed; men ikke maa vi formene at kunne naa dertil ved vor egen Dygtighed, hvad der vilde være Hovmods Brøde, ved hvilken de ere faldne, som lægge Vind paa Uret, og lader os ikke glemme det Ord: al vor Dygtighed er af Gud (2 Kor. 3, 5), men daglig beflitte os paa, at der saaledes kan være en god Gjerning i vor Villie, som den hellige Gregorius formaner os til.“

Da Ansgar var bleven syg og skulde drage bort herfra, og man spurgte ham, hvem der skulde være hans Efterfølger, og Nogle endogsaa begjærede at vide hans Mening om Rimbart, svarede han: „Det er ikke min Sag at afgjøre dette, og det kunde jo være, at jeg har faaet mange Fjender under min Embedsstyrelse, og naar jeg nu valgte Nogen, kunde der maaske deraf opstaa mange bitre Klager imod ham. Men vil Nogen vide, hvad jeg mener om Rimbart, saa er han mere værdig til at være Erkebiskop end jeg til at være Subdiakon.“ Dette sagde han, fordi han ikke selv vilde udvælge sin Efterfølger, skjønt han godt vidste, at Rimbart skulde blive det. Thi længe iforvejen var han bleven overtydet derom i et Syn, Han drømte nemlig den Nat, da Rimbart var kommen til ham i Hamborg, at han saa sin Discipel sidde øverst i Kirken, og at der i Himlen kom en Kirkeklokke til Syne, hvorfra der hængte et Linnedbaand ligesom et Reb ned til Rimbart. Denne trak nu i Baandet og glædede sig over den dejlige Lyd, der kom fra Klokken. Dette var for Ansgar et Tegn paa, at hans Discipel skulde komme til den højeste Værdighed, og at han ved sin livsalige Tale skulde kalde Folket til Herrens Hus. Da nu Ansgar laa paa sit Yderste, aabenbarede han tre Dage før sin Død for denne sin kjæreste Discipel, at han skulde beklæde Erkebispestolen efter ham. Men

Rimbert begyndte at tale imod, at han hverken havde Kræfter eller Fortjeneste nok til saa stort et Embede. Da foreholdt Biskoppen ham, at det saa var Guds Villie, og han føjede den Formaning til, at han burde bøje sin Villie under Guds Dom efter hint Ord af den hellige Apostel Thomas: „Du er min Herre, og jeg Din Tjener, Din Villie ske!“ Saa kunde da Rimbert ikke længere staa imod, thi han vidste, at Biskoppen havde faaet dette at vide fra Gud.

*

*

*

Da Ansgar var død, var der heller ingen Tvivl mellem de Gejstlige og Folket om Valget, thi strax den samme Dag blev Rimbert enstemmigt valgt til at være hans Efterfølger. Derpaa blev han af Biskop Theodorik af Minden og Abbed Adelgar i Ny-Korvej ført til Kong Ludvig, der tog imod dem med megen Ære og forlenede Rimbert med Biske-Staven, som Skik og Brug var, og paa Kongens Befaling blev han ført til Maintz, hvor han indviedes af den hæderlige Erkebiskop Liutbert. Dette skete om Foraaret 865, og i December samme Aar modtog han Palliet af Pave Nikolaus.

Rimbert havde gjort det Løfte at blive Munk efter Ansgars Død. Derfor drog han strax efter Indvielsen til Ny-Korvej, hvor han tog Klædet og lovede at følge den hellige Benedikts Regel, forsaavidt hans Gjerning som Erkebiskop tillod det. Og for at han med desto større Troskab kunde overholde Reglerne, bad han, om der maatte gives ham en af Brødrene med, som bestandig kunde være hos ham og vejlede ham i de fromme Øvelser. Hertil blev den ærværdige Adelgar, en Slægtning af Abbeden i Klostret, udset, og han blev Rimberts Diakon. Ingen af Brødrene i Klostret overholdt Reglerne med større Strængthed end Rimbert, og saa stor var hans Nidkjærhed, at han ansaa det for Synd at tilbringe nogen Tid uden at beskæftige sig med de hellige Ting, thi altid fulgte hos ham Studiet

i de hellige Skrifter efter Bønnen, og Bøn efter Studierne. Og dersom der undertiden hændte noget, som syntes at hindre ham i Bønnen, saa maatte han dog ansees for at bede uden Afladelse efter det Ord af den hellige Augustinus: „den, der gjør Guds Gjerning, ham tilregnes alle hans Handlinger og Ord, som var det Bøn.“

I alle Ting øvede Rimberty sig i at følge sin Lærer efter, og saaledes blev han da ogsaa en saare sagtmødig Mand, saa ingen overgik ham heri. Naar han forhandlede Noget med Nogen, var han altid fast og bestemt i sin Mening, og dog viste han aldrig nogen Vrede mod dem, som sagde ham imod, ej heller brugte han nogensinde heftige Ord imod sine Modstandere. Da en Gang En spurgte ham, hvorledes han havde opnaaet denne Ro i Sindet, svarede han: „Hvadsomhelst jeg skal gjøre eller lade, eller hvad der skal vederfares mig i Fremtiden, derom faar jeg altid et Vink ved en Aabenbarelse af min Herre og Forgænger Ansgar. Thi han plejer altid ved sit Minespil at give mig tilkjende, hvorledes jeg skal bære mig ad med de Ting, jeg har for, og hvad jeg saaledes erfarer fra ham, kan Intet bevæge mig til at lade være at rette mig efter.“

Ligesom sin Lærer vaagede og fastede Rimberty, dog aldrig mere end at han kunde have Kræfter nok til at udføre de Pligter, der paalaa ham som Præst og Biskop. Alt, hvad Ansgar havde bestemt til de Fattiges Nødtørft, sørgede han for ikke blev formindsket, men stræbte altid, at Noget kunde føjes dertil. Saaledes blev det Hospital, som var oprettet i Bremen, saare rigt, og udenfor dette Stift indsatte han, hvor han kom frem, Nogle, som kunde give Penge til de Fattige. Selv bar han altid Penge i sit Belte, for at han ufortøvet kunde give dem, der trængte til hans Hjælp. Thi det voldte ham Sorg, om Nogen skulde gaa bort fra ham uden at være hjulpet, og sine Medbrødre opmuntrede han altid til at handle paa samme

Maade, idet han plejede at sige: „Vi maa ikke tøve med at komme alle de Fattige til Hjælp, thi vi vide jo ikke, hvem af dem der er Kristus, eller naar han kommer til os.“ Paa at løskjøbe Fanger tilsatte han næsten Alt, hvad han ejede, og ved at se den elendige Tilstand, hvori mange endnu fastholdtes af Hedningene, tog han ikke i Betænkning at sælge Kirkens Kar, idet han sagde med den hellige Ambrosius, „det er bedre at bevare Sjæle for Herren end Guld.“ Der var nu Nogle, som syntes, det ikke var rigtigt at anvende det, der var bestemt til det Hellige til saadant Brug, og da En spurgte, hvorfor han handlede saaledes, svarede han: „Jeg ved nok, at de Ting, som høre Kirketjeneren til, bør behandles paa en værdig Maade. Men det gjælder dog mere hos Gud med disse Ting at komme kristne Fanger til Hjælp, som ere stedte i Nød, end at bevare det, der maatte være henlagt. Og hvis Nøden fordrer at vælge det ene af de to Goder og give Slip paa det andet, maa man tage det bedste og opgive det mindre Gode. Naar der derfor ikke gives anden Udvej, handler jeg ikke Uret i med Kirkens Skatte at løskjøbe en Kristen, som er et Guds Barn, thi hvad der er fornødent til Kirkens Brug kunne vi altid faa, medens det vilde være et ubodeligt Tab, om en Kristen faldt fra under Trældommens Pine.“ I hvor høj Grad dette laa ham paa Sinde, viste han en Gang, da han var kommen i de Danskes Egne til Byen Slesvig, hvor en stor Mængde Kristne blev tørt forbi ham i Lænker. Iblandt dem var der ogsaa en Nonne, og saasnart hun fik Øje paa Rimberty, begyndte hun at bøje Knæ for ham og hilse ham med Ærbødighed, og for at give tilkjende for ham, at hun var en Kristen, istemmede hun en Salme med høj Røst. Derved blev Rimberty stærkt bevæget, og han bad til Gud, at hun maatte befries. Da brast ved hans Bøn den Lænke om hendes Hals, hvormed hun var bundet, men Vogterne holdt fast paa hende med deres Hænder, saa at

hun ikke kunde komme bort. Biskoppen tilbød nu Penge og sine Klenodier, for at Hedningene skulde lade hende fri, men de vilde det ikke paa anden Betingelse, end at han gav dem den Hest, hvorpaa han red. Uden Betænkning sprang han strax af Hesten og gav dem den tilligemed alt Tilbehør, men Kvinden, han havde løskjøbt, lod han drage, hvorhen hun ønskede.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Aarhus. (S.) Den *kirkelige* Højtidelighed i Anledning af Pave Leo XIII's gyldne Præstejubilæum afholdtes her i Aarhus ligesom i de andre Menigheder paa Nyt-aarsdagen. Festprædikenen under Højmessens holdtes af Hr. Pastor *Brüggemann*, og efter Messens Slutning intoneredes den Ambrosianske Lov- og Takkesalme „Te Deum“, hvortil sluttede sig den sakramentale Vel-signelse. Under den højtidelige Messe afsang Koret bl. a. „Ecce sacerdos“ (Koral) af Dr. Katschthaler. Hele Højtideligheden sluttede med den samme Forfatters 4stemmige „Leo-Hymne“ i dansk Oversættelse. Det var med ublandet Glæde, at man lyttede til de smukke og majestætisk opløftende Sange, som med sædvanlig Dygtighed foredroges af det fortrinlig indøvede Sangerkor. At Menigheden tog levende Del i Festen, saaes deraf, at c. 90 af dens Medlemmer indfandt sig til Herrens Bord, for at opofre den h. Kommunion for den h. Fader. I Dagens Anledning vajede den pavelige og danske Fane fra Kirkens Taarn.

Den *verdslige* Fest maatte desværre foreløbig udsættes, da Skolelokalerne, som særlig egnede sig til Afbenyttelse, i Juleferien vare optagne af Scenen til Opførelsen af de sædvanlige Julespil. Tirsdagen den 24. Januar, om Aftenen Kl. 8, blev det Forsømte imid-

lertid indhentet. Den af Festkomiteen udsendte Indbydelse fandt livlig Tilslutning, idet 70 af Menighedens Medlemmer tegnede sig for Bidrag til Arrangementet m. m., og for at faa Plads til de mange, der havde indfundet sig til den højtidelige Del af Festen, havde man maattet nedtage Bræddevæggen, som adskiller de to rummelige Skolelokaler i Drengeskolen. Der var ikke sparet paa Arbejde, for at give Lokalet et saa festligt Præg som vel muligt. De flinke Elever i Pige-skolen havde saaledes bundet sirlige Guirlander, der slyngede sig langs Væggene, som var prydede med nette Skjolde, der fremviste Leo XIII's Navnetræk, de pavelige Symboler og Indskrifter, som: „Lys fra Himlen“, „Du er Petrus“, „Vogt mine Lam“, „Vogt mine Faar“, m. m. og som i Forening med en Mængde Faner, pavelige og danske, i alle mulige Størrelser, gjorde et overordentlig tiltalende Indtryk. Navnlig tiltrak Talerstolen sig Opmærksomheden ved sin smagfulde Dekoration. Øverst i Baggrunden saaes i Transparent det pavelige Vaaben med Indskriften: Pastor, Pontifex, Pater, Rex (Hyrde, Ypperstepræst, Fader, Konge), og foran, ovenover det danske Rigsvaaben, var anbragt den h. Faders Brystbillede i Transparentmaleri, forfærdiget af et Medlem i Menigheden; det Hele omgivet af et Draperi, Faner og Guirlander.

Festen indledes med en 4-stemmig Leo-Hymne, hvorefter Sognepræsten, Hr. Pastor Bryggemann besteg Talerstolen med den katholske Hilsen: „Lovet være Jesus Kristus!“ og i et længere, ypperligt Foredrag paaviste, hvorledes Pavedømmet under vor nuværende h. Fader havde opnaaet en Anseelse, som næsten aldrig tilforn. Da Ufejlbarehedsdogmet proklameredes under Pius IX, raabte hele den liberale Lejr, at nu var det ude med Pavedømmet; men i disse Dage havde man været Vidne til det Særsyn, at hedenske, muhamedanske, protestantiske og katholske Kejsere og Konger, Herskere og Undersaatter kappedes om at ære og hylde

Paven. Liberalismens Spaadom var saaledes alt andet end gaaet i Opfyldelse. Taleren sluttede med i begejstrede Ord at opfordre sine Tilhørere til sammen med ham, at istemme et „Leve Pave Leo XIII!“ hvilket Forsamlingen besvarede med at rejse sig og istemme et ni Gange gjentaget, rungende Hurra. Under Afsynelsen af et Par Sange omdeltes til alle Tilstedeværende et smukt udført Billede af den h. Fader.

Ved de Forfriskninger, som indtoges efter denne alvorlige Del af Festen, herskede den hjærteligste og muntreste Stemning, den ene Skaaltale fulgte den anden: for den h. Fader, for Kongehuset, for den apostoliske Præfekt, for Menighedens nuværende og forhenværende Gejstlige, og mange private. Det var øjensynlig, at Alle ansaa Højtideligheden for, hvad den skulde være, en sand Familiefest; Glæde og Tilfredshed straaede paa alle Ansigter, og det var med et hjærteligt og gjen­sidigt „Tak for i Aften“, at man skiltes fra hverandre sent paa Aftenen.

Følgende Telegram sendtes i Løbet af Aftenen til den h. Fader: „Katholikerne i Aarhus, der ere forsamlede i Anledning af den h. Faders 50-aarige Præst­jubilæum, sende deres underdanigste Lykønskninger og bede om den apostoliske Velsignelse.“ Dagen efter indløb følgende Svar: „Med Tak for Lykønskningerne meddeler den h. Fader med Glæde Katholikerne i Aarhus den attraaede apostoliske Velsignelse.“

Rom. *Den tyske Kejser* havde, som allerede med­delt her i Ugebladet, sendt en overordentlig Gesandt, den katholske Greve *v. Brühl-Pforten*, til Rom, for at lykønske Pave Leo XIII. i Anledning af Jubilæet. Ved den højtidelige Audients, som fandt Sted den 7. f. M. holdt Grev Brühl følgende Tale i det franske Sprog: „Hellige Fader! Hs. Majestæt Kejser og Kong *Vilhelm*, min ophøjede Herre, sender mig til Deres Hellighed, for at nedlægge denne Skrivelse i Deres indviede Hænder. Idet jeg har den sjældne Ære, at efterkomme

denne Befaling, er jeg samtidig en Tolk for Hs. Majestæt, som har paalagt mig, at forsikre Deres Hellighed om Hs. Majestæts stadige Venskab og om de oprigtige Ønsker, som opfyldte Hs. Majestæts Hjærte i Anledning af den ophøjede Fest, hvilken den katholske Kristenhed har den Lykke at fejre. Maatte Gud forunde Deres Hellighed endnu mange Leveaar og give Dem Kraft til at varetage Deres Regering i Fred, til Bedste for Hs. Majestæts, min Kejsers og Konges Undersaatter og for hele Verden.

Som min ophøjede Suveræn, saaledes har ogsaa Hds. Majestæt *Kejserinden og Dronningen* paalagt mig, at forsikre Deres Hellighed om Hendes Venskab og oprigtige Højagtelse. Hds. Majestæt forener sine Ønsker med Kejsersens og sender indtrængende Bønner til Himlen om lang Varighed for Deres Helligheds fredelige Regering.

Ligeledes sender Hs. kejserlige og kgl. Højhed *Kronprinsen* mig den udtrykkelige Befaling fra San Remo, at jeg skal forene hans Ønsker i Anledning af Deres Helligheds Jubilæum med Majestæternes“.

Paa denne Tale svarede den h. Fader ligeledes i det franske Sprog følgende:

„Med sand Glæde erfarede Vi, at Hs. Majestæt Kejseren af Tyskland havde givet Dem det høje Hverv, at tolke for Os hans Lykønskninger i Anledning af Vort Præstjubilæum, og denne Glæde er i Dag bleven fornyet, ved at se Dem her foran Os, for at udføre dette ærefulde Hverv.

Under hele Vort Pontifikat har det stedse været Os magtpaaliggende at staa i et godt Forhold til Hs. Majestæt Kejseren, og det er en Pligt for Os, at anerkjende, at Vi ofte havde Lejlighed til at skatte hans Velvillie imod Os. Hs. Majestæt har ved mange Lejligheder givet Os utvivlsomme Beviser herpaa, navnlig under de langvarige Forhandlinger, som lykkeligvis have ført til den *religiøse Fred* i Tyskland, og i hvilke

Vore Anstrængelser og Ønsker understøttedes af Hs. Majestæt. Dette nye Bevis paa Hs. Majestæts velvil- lige Sindelag maa derfor ogsaa være Os saameget kjær- komnere, som det giver Os Grund til at haabe, at Hs. Majestæt *vil sætte Kronen paa et Værk*, hvortil knytter sig Religionens højeste Interesser og hans katholske Undersaatters Lykke (*que Sa Majesté voudra couronner une oeuvre à la quelle se rattachent les plus hauts inté- rets de la religion et le bonheur de ses sujets catholi- ques*).

Vil De nu, Hr. Greve, være Vor tro Tolk overfor Hs. Majestæt, og forsikre ham om Vor levende Tak- nemlighed og om Vore Ønsker for den saa vigtige Opholdelse af hans ophøjede Person, som ogsaa for Hds. Majestæt Kejserinden og alle den kejserlige Fami- lies Medlemmer. Vil De ogsaa underrette Hs. kejser- lige Højhed Kronprinsen om den levende Interesse, Vi nære for hans Sundhed, og om de Ønsker, Vi udtale med Hensyn til hans fuldstændige Heldbredelse“.

Ved Audientsen vare tilstede Grev v. Brühls Søn, der er Ritmester i Livgardens Regiment, samt den tyske Gesandt v. Schlözer og Sekretæren, Hr. von Lin- denau.

— Ifølge Indbydelse fra Valfarts-Komiteen i Frank- furt a. M. ville de tyske Katholikers Pilegrimstog til Rom i Anledning af Jubilæet finde Sted fra Breslau, den 17. Februar, fra München den 18., og fra Freiburg den 20. ds., saa at Pilegrimmene indtræffe i Rom den 22., 23. og 24. Februar. Samtlige tre Tog organiseres og føres af Medlemmer af Komiteen og berøre paa Henreisen Valfartsstederne Loretto og Assissi.

— Den 15. Januar fandt *den højtidelige Kanonisa- tion* af 10 af Kirkens Bekjendere Sted i det nye Kano- nisationskapel ovenover Peterskirkens Vestibule. De Kanoniserede vare Serviterordenens syv Grundlæggere og Medlemmerne af Jesuiterordenen, den h. Petrus Claver, Johannes Berchmanns og Alfons Rodriguez.

En kort Beretning derom lyder saaledes: I „Sala Ducale“ ventede Kardinalerne, som bare hvide Silke-Mitraer, og Patriarkerne og Biskopperne, paa Paven. Den verdslige Hofstat ventede derimod i „Sala Regia“, derfra gik Processionen med Paven paa „Sedia gestatoria“ til det Sixtinske Kapel. Paven og hele det kirkelige Følge bare brændende Lys i Hænderne. Ved Døren til det Sixtinske Kapel istemte Paven Hymnen „Ave maris stella“, som fortsattes af Kapellets Sangkor og Følget. I Kapellet var oprejst et Alter, der straaledede i et Lys-hav. Paven forrettede en kort Bøn foran det allerhelligste Sakramente, hvorefter Processionen drog ind i Kanonisationskapellet. Her blev Paven hilset med Motetten: „Tu es Petrus“, besteg derpaa Tronen tilhøjre for Alteret og ombyttede Tiaraen med den gyldne Mitra. Præfekten for Rituskongregationen, Kardinal *Bianchi* traadte nu frem foran Tronen og anmodede den h. Fader om at erklære de Beatificerede for Hellige. Paven svarede „Lader os bede“ (*Oremus*). — Derpaa istemtes Litaniet til Alle Helgener og „*Veni Creator*“ (Kom Skaberaand o. s. v.), hvorefter Paven foretog den højtidelige Kanonisation. I dette Øjeblik bleve alle Roms Klokker satte i Bevægelse og Basuner lode deres Toner høre til Ære for de himmelske Sejrherrer. Paven istemte derpaa *Te Deum*. Til Højtideligheden sluttede sig en højtidelig Pontifikalmesse, under hvilken Paven holdt en Homilie over de nye Helgener. Tolv Kardinaler og Ordensfæller af de nye Helgener frembare derpaa forskellige symbolske Gaver: Blomster, Frugter, o. s. v. Paven modtog sluttelig den h. Kommunion af Kardinaldiakonens Haand.

— En Depesche fra *Rio-de-Janeiro* til „Osserv. Rom.“ meddeler, at en Del katolske Damer i *Brasilien* under den kejserlige Prinsesses Forsæde have fejret Pavens Jubilæum derved, at *de skjænkede 250 Slaver Friheden*.

— Til de mest gribende Gaver som ere blevne

sendte Paven i Anledning af Jubilæet, hører, som „*Courrier de Bruxelles*“ meddeler, en kostbar Casette af Bjærkkrystal, rigt udstyret med Ædelstene, som Republiken *Ecuador* har sendt Paven. Skrinet, som er forfærdiget i Paris, indeholder de løse Papirer, som den sidste Præsident af Ecuador, *Garcia Moreno*, netop havde forberedt til Oplæsning fra Tribunen i Parlamentssalen, da han blev myrdet af Logens Haandlangere. Flere af Papirerne bære Blodspor. Præsidentens Medborgere ære Garcia Moreno som en Martyr, og det sidste Vidnesbyrd, som han har givet om sin Tro, paatrykker ham i Virkeligheden et saadant Stempel, saa at de blodplettede Papirer, som ere blevne forærede Paven, have Betydning som en national Relikvi.

— Den 29. Januar modtog Paven 350 Pilegrimme fra *Schweiz* og udtalte i sit Svar paa Biskop *Mermillods* Adresse det Haab, at alle svævende Vanskeligheder i Schweiz ved Statsmyndighedernes gode Villie vilde blive bortryddede; navnlig fremhævede han den udvidede *Frihed*, som Biskopperne i Schweiz for Tiden kunde glæde sig ved. — Den 1. Febr. skulde de *irske* Pilegrimme have Audients. I Spidsen for dem staar Ærkebiskoppen af Dublin, Msgr. *Walsh*.

— „*Moniteur de Rome*“ skriver: „Flere Korrespondenter for udenlandske Blade paastaa, at Jubilæumsfestlighederne i den Grad angreb Pavens *Sundhed*, at han flere Gange besvimed i Peterskirken. Disse Meddelelser, som synes at have en taktisk Bagtanke, ere *fuldstændig opdigtede*. Vi ere saa lykkelige, at kunne forsikre, at Leo XIII's Helbredstilstand er *udmærket*“.

Jerusalem. Ogsaa i Jerusalem er Pavejubilæet bleven fejret paa en festlig Maade. Patriarkatsbygningen, Franciskanerklostret, de kristelige Skolebrødres, Dominikanernes, de barmhjærtige Søstres, Karmeliternes Klostre, Vaisenhuset og mange katholske Privathuse vare paa Aarets sidste Aften smykkede med Tusinder

af Laterner, Fakler og Lampions af forskjellig Form og Farve. Flagdekorationer, Oriflammer, Banderoler, Transparenter med Indskrifter vidnede om Kjærlighed og Ærefrygt mod den h. Fader. Paa Nytaarsdagen fejrede Patriarken en højtidelig Pontifikalmesse i Domkirken og Kl. 3 om Eftermiddagen fandt et højtideligt *Te Deum* Sted i den h. Gravs Kirke, overværet af en Masse Kristne, Muhamedanere, Orthodoxe og Jøder.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. Februar. Sexagesima. Mariæ Renselse eller Kyndelmisse. (Agatha, Jomfru og Mart.) Den højtidelige Lysvielse begynder i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9³/₄. Efter den h. Messe foretager den højærv. apostoliske Præfekt den højtidelige Indvielse af Svendeforeningens ny Fane. — **6. M.** Titus, Biskop og Bekj. — **7. Ti.** Ihukommelse af Frelserens Lidelse. — **8. O.** Johannes af Matha, Bekj. — **9. To.** Blasius, Biskop og Mart. (Blasiusvelsignelsen meddeles paa denne Dag efter hver h. Messe.) — **10. F.** Oktav af Sct. Ansgar — **11. L.** Johannes af Britto. Mart.

Søndag den 12. Februar. Quinquagesima.

Mariakongregationen for Mænd afholder Fælleskommunion i Dag, Søndag den 5. Febr., Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Mariaforeningen afholder Møde i Dag, Søndag den 5. Febr. efter Højmessens i Sct. Ansgar. Mødested: Forsamlingsværelset i Præsteboligen.

Mødreforeningen. Tirsdag den 7. Februar Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningens Anliggender.

Den offentlige Examen med Kirkeskolens Elever afholdes i Skolebygningen i Fredericiagade 15. Bagbygn. Mandag den 6. Febr. i begge Drengklasserne, Tirsdagen den 7. Febr. i begge Pigklasserne fra Kl. 8—2¹/₂ og Onsdagen den 8. Febr. i Forberedelsesklassen fra Kl. 9.

Børnenes Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes herved til at overvære denne Examen. Efter Examensferien aabnes Skolerne i de nye Lokaler.

Joh. Braun,
Sognepræst.

Ansgariusforeningen holder Generalmøde den 12. Febr. efter Højmessens i Sognekirken.

Den katolske Svendeforening. 1 Dag, Søndag den 5. Febr., Kl. 9^{3/4}, Form. indvies Foreningens nye Fane i Sct. Ansgars Kirke, hvorefter den højtidelige OVERRÆKKELSE ved den højærv. apostoliske Præfekt finder Sted. Øskeligt vilde det være, om ret mange af Foreningens Medlemmer ved denne Lejlighed vilde modtage den h. Kommunion uuder den højtidelige Gudstjeneste i Sognekirken

Om Aftenen Kl. ca. 8 fejres denne for Foreningen saa vigtige Begivenhed ved en lille Festlighed i Foreningslokalet, Frederiksberg Allé 15—17, Indgang fra Boyesgade. Efter nogle indledende Sange vil blive opført Skuespillet „Hurlumhej eller det tabte Testament,“ expres bearbejdet for Svendeforeningen af A. J. — Billetter à 50 Øre og 25 Øre faas hos Dhrr. Gejstlige og Medlemmerne. Skolebørn kan ikke medtages. Intet Billetsalg finder Sted ved Indgangen.

Unio. Fastelavnssøndag den 12. Febr. Kl. 7^{1/2} Aften- underholdning som sluttes med et lille Bal i Hr. Larsens Lokale paa Sct. Annæ Plads. Besøgende indbydes til Deltagelse. Nærmere af Programmet, som er opslaaet i Foreningslokalet. Billetter faas hos Bestyrelsens og Fornøjelseskomiteens Medlemmer og bemærkes det, at der ikke finder Billetsalg Sted ved Indgangen.

P. B. V.

J. May.

En Pige ønsker Hjemmearbejde, helst Linnedsyning og Lignende, saa vel Nyt som Reparationer. Man bedes henvende sig i Tordenskjoldsgade 32. 3. Sal o. G. Opgang C. D.

Mindeblad

Chromofotografi af den h. Fader,

faas à 35 Øre Stk. hos Hr. Sakristan Jensen, Bredgade 64, samt hos Grosserer Albert Hitzinger, Sølvgade 86, Kjøb. K. Prøvebilleder til Skoler og Foreninger tilsendes gratis og franco.

Kollekten, paa Hellig tre Kongers Fest for Missionsgjerningen blandt Hedningefolk havde følgende Resultat. Kjøbenhavn: Sct. Ansgar Kr. 27,65; Jesu Hjertes Kapel Kr. 29, 60; Sct. Mariæ Kapel Kr. 2; Sct. Josefs Kapel Kr. 15,64. Ordrup: Kr. 7,40. Odense: Kr. 13,36. Svendborg: Kr. 7. Kolding: Kr. 10. Fredericia: Kr. 12. Horsens: Kr. 4. Aarhus: Kr. 13,77. Randers: Kr. 14,60. Ialt: 157 Kr. 2 Øre.

Kjøbenhavn den 26. Januar 1888.

B. Hansen, Dr. th.
Præfektrets Sekretær.

For al udvist Deltagelse i Anledning af min afdøde Mand Bogbindermester Oskar Petersens Begravelse bringes herved hans Families hjærteligste Tak.

Juliane Petersen, f. Thelle.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 7. Søndagen den 12. Februar. 1888.

Indhold. Fastemandatet. Den h. Rimberts 1000-aarige Jubilæum. Brev fra en Landsbypræst. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Fastemandatet

for Tiden fra Askeonsdag 1888 indtil den samme Dag 1889 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fader Os overdragne Special-Fuldmagter for Præfektorets Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte *Faste*, som kun tillader ét fuldstændigt Maaltid, én Kollation og en Smule Brød om Morgenen*), men udelukker al anden Nydelse af *Spise* bliver bestaaende paa alle Dage af den 40 Dages *Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage* og *Vigilie-Fastedagene* før Jul, før Pintse, før Petri og Pauli Fest, Mariæ Himmelfart og Allehelgen. De øvrige *Vigilie-Fastedage* ere forlagte til *Onsdagene* og *Fredagene i Adventstiden*. Fastedagene skulle hvergang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.
- II. *Abstinentsbudet*, som forpligter til fuldstændig Af-

*) Theologerne pleje at regne indtil 4 Lod.

holdelse fra Kjødspise, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag, Skjærtorsdag, Paaskelørdag* og Aarets *samlige Fredage*. Paa alle øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede *Fastedage* (cfr. Nr. 1) tillades Nydelsen af Kjød kun *én Gang*, nemlig ved Hovedmaaltidet, og at paa dem saavel som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespiser* er forbuden ved ét og samme Maaltid.

- III. *Kjødssupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. *Langfredag*, og det ogsaa i Forening med Fiskespiser.
- IV. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller, — fremdeles Gjæstgivere og Spiseværter og deres Gjæster, samt alle de, som jævnlig faa deres Mad fra et offentlig Spise-sted, Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undtagelse af den h. *Langfredag*, fritagne for *Abstinentsen*.
- V. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot *Sanseligheden* forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentsbudet for *enkelte* Troende til en anden from Gjerning.
- VI. Med Hensyn til den for *Alle* eftergivne Stræng-hed af det oprindelige Faste- og Abstinentsbud *skulle alle de Troende, som ere i Stand dertil*, i Fastetiden nedlægge en *Almisse* i de Bøsser, som til den Ende blive at anbringe i alle Kirker og Ka-

peller med Overskrift: „**Faste-Almisser**“. Disse Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for Præfektorets kirkelige Anstalter, blive at *indsende* til Præfektoret strax efter Fastetidens Afslutning. Hvo, som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens Anliggender.

- VII. I Overensstemmelse med det h. Tridentiner-Koncilis Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4.), forordne Vi, at der i samtlige Sognekirker i den h. Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*, bestaaende af en Prædiken, Salmer og Bønner, hvorom Vi overlade d'Hrr. Sognepræster at anordne det Nærmere. Disse Andagter skulle slutte med den sakramentale Velsignelse og Prædikenerne have Menneskets sidste Ting eller Frelserens Lidelse og Død eller et andet dermed i nær Forbindelse staaende Æmne til Gjenstand.

Paa *Søgnedagene* i den h. Fastetid bliver, under eller efter Skolemessen, Litaniet eller Rosenkransen om Kristi Lidelse at forebede for Kirkens Anliggender.

- VIII. I de saakaldte *lukkede Tider*, d. e. fra Askeonsdag indtil den første Søndag efter Paaske, og fra første Adventssøndag indtil Herrens Aabenbarelse inkl., maa ingen højtidelige Bryllupper finde Sted. Men i *selve Faste- og Adventstiden* skulle de Troende ogsaa overhovedet afholde sig fra alle *Danse- og andre støjende offentlige Forlystelser*.

- IX. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om *Paaske-Kommunionen* fastsættes, i Medfør af et paveligt Indult, at skulle vare fra Palmesøndag indtil Kristi Himmelfart, og for Katholikerne, som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden Pintse-dag.

- X. *Højtideligholdelsen af den første h. Kommunion*

bliver fastsat til den *første* Søndag efter Paaske, forsaavidt der ikke af særdeles Grunde udtrykkelig maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forskrift.

Nærværende Fastemandat bliver at oplæse i alle katholske Gudshuse i Præfektoret Søndag Quinquagesima — d. 12. Februar.

Kjøbenhavn, den 6. Februar 1888.

Den apostoliske Præfekt for Danmark
Johannes von Euch.

Den h. Rimb^{er}t's 1000-aarige Jubilæum.

(Sluttet).

Ufortrødent røgtede den h. Rimb^{er}t det Kald, der i Henseende til Evangeliets Forkyndelse for Hedninger oprindeligt var overtaget af hans Forgænger, men som nu tilfaldt ham som lovligt Arvegods. Baade efterkom han selv denne Sendelse, saa ofte andre Forretninger tillode ham det, og altid havde han sine dertil beskikkede Præster, af hvem Hedningene kunde faa Guds Ord at høre og kristne Fanger blive trøstede. Og disse Præster havde visse Kirker, der vare opførte langvejs borte blandt de raa Hedninge, og som tildels kun vare tilgængelige ved farefulde Sørejser. Disse farlige Veje prøvede han selv mere end en Gang; ofte var han i Havsnød eller nær derved og kunde med Apostlen sige: „en Dag og Nat har jeg været i Havets Dyb.“ Men det agtede han ikke stort, idet Haabet om den tilkommende Salighed lettede ham alle dette Livs Byrder, og hint Apostelord stadig randt ham i Hu, „denne Tids Lidelser ere intet at agte mod den Herlighed, som skal aabenbares paa os.“ Saa megen Fremgang skal han have haft blandt Hedningerne, at han baade skal

have døbt en dansk*) og en svensk Konge; men hvem det var vide vi ikke.

Mange Undergjæringer fortælles der om den helige Rimberty. Ofte naa han var paa Vejen til Sverrig, dæmpede han ved sin Bøn Stormen paa Havet. En Blind gjengav han engang Synet, da han som Biskop ved Haandspaalæggelse, Salvelse og Bøn meddelte ham Konfirmationens h. Sakramente. En anden Gang blev han i et Drømmesyn bønfuldt af en afdød Præsts Sjæl om at udfri ham af Skjærsildens Pine, og ved at faste i 40 Dage, idet han kun nød Brød og Vand, frelste han da ogsaa Præsten fra denne Pine. Ogsaa fortælles det om ham, at han helbredede en Kongesøn, der var besat, paa en stor Forsamling, hvor mange Biskopper vare tilstede. Mangt et Raab udstødte den urene Aand gennem den Ulykkeliges Mund, og Rimberty var den eneste, der var i Stand til at besejre den onde Aand. — Engang da Rimberty opholdt sig blandt Friserne i Landsbyen *Nordvid*, som ligger ved Vesterhavet, væltede Vikingerne sig pludseligt ind over Landet. Indbyggerne tænkte kun paa Flugt, men ved Rimbertys kraftige Tale og trøstefulde Opmuntringer holdt de Stand, og det kom til et Slag, hvori over 10,000 af Vikingerne omkom, foruden dem, som druknede, da de vilde gaa over Floderne. Derfor var ogsaa Rimbertys Navn i høj Anseelse hos Friserne, og den Høj, paa hvilken den Hellige bad under Slaget, var kjendelig derved, at den altid var grøn.

Med Evangeliets Forkyndelse var han altid tilrede for Alle, og i dette Øjemed sørgede han for Uddrag af den hellige Pave Gregors Taler, som han ogsaa egenhændig afskrev. Forskjellige Breve har han skrevet til Flere, hvoriblandt et fortrinligt Brev til nogle Klosterjomfruer, hvori han priser Legemets Kyskhed.

*) Almindeligt antager, man at den danske Konge, Rimberty skal have døbt, er Erik Barn; men dette er ikke historisk godtgjort.

Men det Herligste, vi have fra ham, er hans Beskrivelse over den hellige Ansgar.

I det sidste Aar af sit daadrige Liv mærkede Rimbart visse Forbud paa sin Død. Det forekom ham nemlig, at han var i Kirke sammen med Ansgar, men skilt fra denne ved en Mur, saa at han selv var paa den ene Side, men hans Herre og Forgænger paa den anden. Han saa nu en umaadelig Mængde af begge Kjøn, der ligesom søgte Noget, men Ingen af dem kunde finde det, de søgte. Da sagde Ansgar til dem: „Hvad søge I?“ De svarede: „Rimbarts Bispering“. Men Ansgar bød dem at høre op med at søge, thi den vilde Rimbart selv have med sig. Ved dette og flere andre Tegn tilkjendegaves det ham, at han skulde dø i det Aar. Tolv Dage før sin Død kom han fra en Rejse til Bremen, og da var han meget syg. Medens Sygdommen tog til, læste han bestandig Salmer og de hellige Lektier for saaledes at berede sig til sin Bortgang. Den syvende Dag før sin Død modtog han Herrens Legems og Blods Sakramente og den sidste Salvelses Sakrament. Og da han saa mærkede, at han skulde drage bort herfra, sammenkaldte han alle Præsterne og Brødrene og bad dem, at de maatte tilgive ham, hvad han kunde have forsyndet sig imod Enhver af dem, ligesom han ogsaa selv tilgav alle dem, som havde tilføjlet ham nogen Uret. Stor Sorg greb Alle ved Rimbarts Død, især de Fattige, som udbrød med Taarer: „Ve os, hellige Fader! Hvorledes skulle vi nu kunne leve, efterat Du er gaaet bort? Af dig have vi faaet Føde og Klæder, og af hvem skulle vi nu faa disse Ting? Men Dig, Kristus, bede vi, at Din Tjeners Sjæl maa erfare, at Du kommer Dine Ord ihu, i hvilke Du har lovet, at Du vil gjengælde hver den, som i Dit Navn har trøstet den Mindste af Dine Brødre.“ — Den h. Rimbart døde den 11. Juni 888.*)

*) Ved en Fejltagelse er i Begyndelsen af denne Artikel den 4. Februar bleven betegnet som Helgenens Dødsdag.

Rimbert havde befalet sine Nærmeste, at de ikke maatte begrave ham i Kirken. Dette hans Forbud turde Brødrene ikke overtræde, hvorfor de begravede ham udenfor den østre Kirkemur, nærved den h. *Villehads* Grav. Over hans Grav byggede hans Efterfølger Adelgar et Kapel, som han indviede til den hellige Stefanus og Vitus. Saaledes gik det ovenfor omtalte Syn i Opfyldelse, at han skulde skilles fra Ansgar ved en Mur, da Kapellet laa lige op til Kirken, hvor Ansgar hvilede. Ikke mange Aar efter sin Død, endnu medens Adelgar levede, blev Rimbert optaget blandt Kirkens Helgene, og hans Festsdag fastsat til den 4. Februar paa Grund af hans store Kjærlighed til den h. Ansgar.

*

*

*

Dette er i al Korthed den Helgens Liv, hvis 1000 aarige Mindefest vi fejre i Aar. Maatte vi stedse vise os som værdige Børn af den h. Rimbert og bede Gud, om, at den Tro som den h. *Ansgar* og hans Discipel og Efterfølger, den h. *Rimbert* for 1000 Aar siden prædikede for vore Forfædre, og som var den selvsamme Tro og Moderlære, som den Dag i Dag forkyndes i ethvert katolsk Gudshus her i Norden, atter en Gang maa aabne de nordiske Folks Hjærter og bringe dem Lykke og Velsignelse!

Omtrent for 300 Aar siden ødelagde den saak. „Reformation“ det Værk, som Ansgar havde plantet og Rimbert befæstet under saa mange Møjsommeligheder og Ofre her i Norden, og en ny, mere moderne, menneskelig Lære indførtes istedenfor den gamle katolske Kristendom. Paa den sørgeligste Maade forstyrredes hele det kirkelige Liv med Vold og Magt ved *Luthers* Lære; thi denne fik ingenlunde Indpas her i Norden, fordi der hos Folket rørte sig et Ønske eller en Længsel efter noget Nyt, men der blev simpelthen af Magthaverne skikket Bud efter den i fremmede Lande. Indført blev den fra

Tyskland og paatvunget Folket med Vold. Historien aflægger tilstrækkeligt Vidnesbyrd herom.

I høj Grad uvidende og latterligt lader det derfor, at høre Folk omtale den katholske Kirke som en *fremmed* Kirke her i Landet, naar den tværtimod er *Moderkirken* her i Norden, grundlagt af Ansgar og Rimberty, den ældste Kirke heroppe, fra Danmark var et kristent Kongerige, fra Tyra byggede sit Dannevirke, og uden hvilken vi sikkert vilde have været Hedninger den Dag i Dag. Er der noget, der er *dansk*, saa er det sikkert den Tro og Lære, som Rimberty udbredte over Nordens Lande for 1000 Aar siden, den Tro som opførte alle vore herlige Domkirker, som besjælede en Knud og Valdemar, en Absalon, en Tyra, Dagmar og Margrethe og som skjænkede vort Fødeland sit ophøjede og dyrebare Symbol, den „fra Himlen faldne“ Dannebrogsgfane. Vi ville haabe at det sønderlemmede ved Guds Barmhæertighed atter maa heles engang her i Norden, saa at der bliver kun „én Hjord og én Hyrde“, og at han vil lade forsvinde som Sne for Solen alle de igjennem Aarhundreder indgroede Fordomme og Bagvaskelser mod den Kirke, som i Herrens Navn havde udrustet Rimberty med Fuldmagt til at forkynde Evangeliet for Nordens Folkeslag!

Brev fra en Landsbypræst.

Bakken, 6. Februar 1888.

Kjære Ven! — Du ytrer din Forundring over, at jeg forundres over de lutherske Præsters Uvidenhed om katholske Ting og Lærdomme; Du spørger lidt spodsk, om jeg ikke var gammel nok til at kunne have gjort Erfaringer i saa Henseende. Jeg kan jo ikke nægte, at jeg om kort Tid allerede vil have naaet Abrahams

Aar; men jeg skal ogsaa villig indrømme, at jeg hidtil ikke vidste endnu, hvor dristig protestantiske Theologer tale om Katholicismen, uden at kjende hvad de tale om. Jeg mente, Hensynet til Publikum og til dem selv bød dem, at de først satte sig ind i de Ting, som de vilde fremdrage for Offentligheden. Men i de sidste Dage, antager jeg, er jeg bleven grundig kureret for denne godmodige Anskuelse. Kan Du gjætte, ved hvem og hvorledes? Jeg tror næppe. Hør altsaa.

Blandt de Bøger, som efter Sædvane sendtes mig til Gjennemsyn, fandtes ogsaa „Ledetraad i Kirkens Historie af Professor *Frederik Nielsen*. II. 1887.“ I sin Tid har jeg læst hans „Pavedømmet i 19de Aarhundrede“; Bogen har imidlertid ikke gjort det Indtryk paa mig, som Forfatteren haaber den vilde gjøre paa alle Katholiker; hans Synskreds er for indskrænket, hans Kilder ere alle forplumrede; af dem kan han ikke øse den historiske Sandheds rene Vande. Men han har en flydende Pen, han læses let. Jeg, som altid har Vanskelighed ved at faa en tykkere Bog gjenlæst, fik den læst fra først til sidst. Den beskedne Ledetraad kunde ikke just skræmme mig ved sin Tykkelse. Jeg slog den op paa Maa og Faa; mit Blik faldt paa Side 41 om *Trienterkonciliet*. Nu, det er jo et Lykketræf. Lad mig se, hvad Professoren véd at sige om denne katholske Reaktion mod den protestantiske Revolution, tænkte jeg.

„I Stedet for at vedtage en grundig Reform“, læste jeg, „nøjedes Trientermødet med at afskaffe enkelte af de mest skrigende Misbrug i det kirkelige Liv“.

Hvad for noget! Trienterkonciliet varede med Afbrydelser i 18 Aar, fra 1545 til 1563; det holdt 11 offentlige Møder, i hvilke der forhandlede saa vel om Troslæren som om Sædernes Reformation. Der blev givet særdeles vigtige Love om Foranstaltning af en ny, korrekt Bibeludgave, om Bibellæsninger og Prædikener, om Biskoppernes Residenspligt og Hyrdeomsorg, om

de Gejstliges Uddannelse og Opdragelse fra Ungdommen af, om de Gejstliges Levemaade og Biskoppernes Tilsyn med dem, om Klostre og Hospitaler, om Messe, Kommunion, de andre Sakramenter og den øvrige Guds-tjeneste, om Aflad, Forbøn for de Afdøde, Helgenernes Dyrkelse og Paakaldelse m. m.

Har Hr. Nielsen aldrig læst Trienterkonciliet's Dekreter? Der haves jo mangehaande Udgaver af dem og de findes paa et hvilket som helst større Bibliothek; — men lad mig ikke sige for meget, de kjøbenhavnske Bibliotheker ere jo paafaldende fattige paa katholske Skrifter; for nogle Aar tilbage blev Døllingers berømte Værk om „Reformationen“ efterspurgt paa et af de to store Bibliotheker — maaske endog paa begge, det kan jeg ikke sikkert huske — dog, det fandtes ikke der; muligvis er det imidlertid blevet anskaffet. Døllinger er jo nu „gammekatholsk“, hans Navn har nu faaet en bedre Lyd for visse Øren. — Har Hr. Nielsen, spørger jeg, aldrig læst Trienterkonciliet, som han ned-sætter i de ovenfor anførte Ord? Men det vilde jo være en Fornærmelse mod Manden at antage dette; han er jo Doktor i Theologi og Professor ved Kjøbenhavns Universitet. Men har han nogen Sinde læst det, om end nok saa overfladisk, hvorledes var det da muligt, at han skrev, hvad han skrev? „Hvor der tales meget, tales der ofte fejl“, har en gammel Vismand sagt. Man kan ogsaa sige: hvor der skrives meget, skrives der en Gang imellem fejl. Hr. Nielsen er en overordentlig flittig Skribent. Deraf synes det at komme, at han hurtig kan glemme, hvad han har skrevet lige i Forvejen. Thi endnu paa samme Side taler han om „Udbyttet af dette *betydningsfulde* Koncilium“ og fortæller, at „noget senere udarbejdede lærde romerske Theologer den romerske Katekismus, der indeholder en Fremstilling af Hovedpunkterne i Kirkelæren; der udkom ogsaa i den følgende Tid gennemsete Udgaver af den romerske

Messebog (Missale) og af Præsternes Andagtsbog, den saakaldte Farebog.“

Hvorvidt han omtaler, at alt dette skete paa Konciliets Bud, det fik jeg ikke læst, da jeg ellers maatte have skaaret Bogen op, hvad jeg dog ikke kunde beslutte mig til. Sæt nu, Konciliet ikke havde gjort andet for den kirkelige Reform end foranlediget Affattelsen af den lige saa omfangsrige som grundige romerske Katekismus og indskærpet Præsterne, hver Søn- og Helligdag at forklare Menigheden noget af hvad den indeholder: maatte man da ikke sige, at Konciliet alene derved havde lagt et solidt Grundlag til en grundig Reform? Hvor meget mere nu, da det gav saa mange dybt indgribende Love!

Professoren skriver fremdeles: „*Semipelagianismen blev tildels godkjendt.*“ — Paa ingen Maade! Professoren bedes at se efter i Konciliets sjette Møde, saa vil han nok selv overbevise sig om, at han tager fejl. Pelagius lærte: Mennesket kan *alt* af egen Kraft, uden Guds Naade. Semipelagianerne (Halvpelag.) lærte: Mennesket kan *noget* af egen Kraft. Konciliet lærer i den anførte Session: Mennesket kan *ingen Ting* uden Guds Naade; „uden den Helligaands Indskydelse og hans Hjælp er det ude af Stand til at tro, haabe, elske eller angre [sine Synder], som det sig bør, for at Retfærdiggjørelsens Naade kan blive det meddelt. Og hvad selve de Retfærdige angaar, da lader Kristus en Kraft strømme i dem, ligesom Hovedet og Vinstokken lade en Livskraft strømme i Lemmerne og Rankerne; og denne Kraft forekommer, ledsager og efterfølger stedse alle deres gode Gjerninger, som uden den ikke kunde være Gud velbehagelige og fortjenstlige*.“ Hvad Konciliet hævder, er, at Mennesket ogsaa under Naadens Paavirkning beholder sin Frihed og ikke bliver til en Træklods eller et dødt Redskab, ligesom en Sav, i Guds Haand**). Men mon dette er Semipelagianisme?

*) Can. 3. Cap. 16. **) Can. 4.

„*Det gamle Testamentes Apokryfer, der havde afgivet Støtter for Læren om Skærsilden og om Helgenernes Forbøn, bleve satte paa lige Trin med de kanoniske Skrifter.*“

Ja, i Makkabæernes anden Bog læse vi om det Drømmesyn, som Judas Makkabæus havde, og hvori Profeten Jeremias blev vist ham bedende for den hellige Stad Jerusalem og for hele Folket. Sammesteds er der Tale om et Soneoffer for de Afdødes Synder, og at det er en hellig og heldbringende Tanke at bede for de Afdøde. De ere jo Støtter for den ældgamle katholske Lære om Skærsilden og de Helliges Forbøn; men mon det er de eneste Støtter, saa hin Lære kunde siges at staa og falde med dem. Det være langt fra. Dog kunne de anførte Ord nok gjøre Indtryk af, at de skulle antyde det.

Men der er noget andet, som endnu mere støder mig, og jeg tvivler ikke paa, at Du, kjære Ven, siger: Ogsaa mig støder det. Der er jo ogsaa katholske Theologer, der dele det gamle Testamentes Bøger i to Klasser: protokanoniske og deuterokanoniske. Protokanoniske ere de Bøger, som Alle altid vare enige om, at de hørte til „Kanon“, d. e. til Samlingen af de inspirerede Bøger. Deuterokanoniske ere de, hvis Inspiration af Enkelte blev betvivlet. I Virkelighed ere begge Slags Bøger lige fuldt inspirerede; vi skylde dem lige stor Ærefrygt. Protestanterne kalde de protokanoniske for kanoniske og de deuterokanoniske for apokryfe. Dette sidste Ord er, mildest talt, uheldig valgt og misvisende. Ordet „apokryf“ bruges gjerne ensbetydende med „uægte“; ved en apokryfisk Bog forstaas gjerne en Bog, som anses for skreven af den, der sikkert eller muligvis ikke har skrevet den. Virkelig forstaas Ordet ogsaa her saaledes; man vil hermed betegne, at den Helligaand, der kan siges at have skrevet eller dikteret de inspirerede Skrifter, *ikke* var Ophavsmand, saa at sige Forfatter til disse Bøger. *F. P. I. Dahls* Fremmedordbog siger om „Bibelens apo-

kryfiske Bøger“, at de „bleve lagte til Side og skjulte, fordi man ikke troede dem udrundne af umiddelbar guddommelig Aabenbaring, men ansaa dem for mindre troværdige, ja endog for farlige og uægte.“ Selve den officielle danske Bibeludgave indeholder den Bemærkning om dem, „at de have tildels her og der nogle Ting i sig, som ikke stemme vel overens med de kanoniske Bøger“, d. e. „alle de øvrige Bøger i det gamle og nye Testamente, som ere indblæste af Gud.“

„Nu skriver Hr. Nielsen: „Apokryferne bleve af Trienterkonciliet satte paa samme Trin med de kanoniske.“ Jeg spørger, kjære Ven, hvad Du synes, om en protestantisk Læser kan forstaa denne Sætning anderledes end saadan: Hine Bøger vare før hin Tid ansete for tvivlsomme, uægte, farlige, for Bøger, som man kun maatte læse med Varsomhed; men saa kom Trienterkonciliet 15 Aarhundreder efter deres Affattelse og erklærede dem ved et Magtsprog for lige ægte, gode, hellige og gudelige!

Hr. Nielsen er Historiker. Historien lærer, at de ikke først af Trienterkonciliet bleve stillede paa lige Trin, men allerede af de ældste Bibelhaandskrifter, den alexandrinske og den sinaitiske, der indeholde *alle* de Bøger, hvilke Trientermødet opregner som kanoniske, — af Klemens af Alexandrien og Origenes i det tredje Aarhundrede, som citere samtlige deuterokanoniske Bøger paa samme Maade, som de protokanoniske, — af deres Samtidige Tertullian, hos hvem der ligeledes findes Citater af alle Bøger, undtagen Tobias' og Esthers, — af de afrikanske Kirkeforsamliger i Hippo 393 og i Karthago 397 samt af Pave Innocens I (død 417), der allerede opstille den samme Kanon som Konciliet i Trient. Jeg tager det ikke ilde op, at en Protestant kalder de deuterokanoniske Bøger apokryfiske. Vilde vi bebrejde ham det som uhistorisk, saa vilde han rimeligvis undskyldte sig med at sige: Mine Trosfæller vilde jo slet ikke forstaa mig, om jeg vilde kalde dem deu-

terokanoniske. Men hvad skulle og kunne vi sige om saa svævende et Udtryk: Trienterkonciliet stillede dem paa lige Trin med de kanoniske!? og det ovenikjøbet med den Tilføjelse: De havde jo afgivet Støtter for Læren om Skærsilden og Helgenernes Forbøn!

Jeg havde i Sinde endnu at gjøre dig opmærksom paa to andre — lad mig sige Unøjagtigheder i Hr. Nielsens Omtale af Trienterkonciliet. — De vilde nok interessere dig; jeg kjender jo din Smag. Men skal Brevet afgaa i Dag, er jeg nødt til at afbryde. Vi have her paa Højen ikke saa hyppig og prompt en Brevbefordring som I Kjøbenhavnere.

Lev derfor vel! En anden Gang mere. Hils dine Husfæller, men vær især hilset fra

din trofast hengivne

X.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Fra *Kardinal-Statssekretæren* i Rom har Hs. Højærværdighed den Apostoliske Præfekt, Msgr. von Euch, modtaget følgende *Takskrivelse* i Anledning af de danske Katholikers Jubilæumsadresse til den h. Fader.

Højærværdigste Herre!

De Lykønskninger og Beviser paa Ærefrygt og Kjærlighed, som i Anledning af vor h. Faders 50aarige Præstebubilæum ere blevne frembaarne i Form af en kunstnerisk udført Adresse fra Gejstligheden og de Troende i det Apostoliske Præfektur, have været Hs. Hellighed overordentlig kjærkomne, og i hans Navn og efter hans Befaling sender jeg Dem herved den hjærteligste Tak.

Tillige kan jeg underrette Dem om, at Hs. Hellighed af ganske Hjærte giver Dem og Alle, som have undertegnet ovennævnte Adresse, samt alle de Troende overhovedet, der ere anbetroede til Deres Hyrdeomsorg, den Apostoliske Velsignelse.

*Idet jeg bevidner Dem min særegne Højagtelse og
ønsker Dem alt Godt i Herren, forbliver jeg Deres hengivne*

*M. Kard. Rampolla,
Statssekretær.*

Rom, 4. Febr. 1888.

— I Søndags fejrede den herværende katholske Svendeforening paa en højtidelig Maade Indvielsen og Overrækkelsen af en smuk *Foreningsfane*. I Dagens Anledning var der i Sognekirken anvist Medlemmerne Plads paa Knælebænke i Kirkens Midtgang. Næsten alle Svendene vare mødte til denne sjældne Højtidelighed og mange iblandt dem modtog under Højmessens den h. Kommunion, til stor Opbyggelse for den talrigt forsamlede Menighed, der med Stolthed og Glæde sluttede Kreds om de unge Haandværkere, dens Fremtids Haab. Efter Højmessens holdt den højærv. apostoliske Præfekt en Tale, i hvilken han fremhævede Foreningens sociale Betydning og dens deraf fremgaaende Vigtighed for Menigheden, samt mindede om Foreningens Stiftere her i Hovedstaden, Dhrr. Pastorer *Böhmer* og *Diessel*, som for 18 Aar siden havde grundlagt den herværende Svendeforening og derved gjort sig i høj Grad fortjente at Menigheden. Hs. Højærdigheden dvælede dernæst ved selve den højtidelige Fanevielses Betydning for Foreningen og sluttede med at rette en indtrængende Opfordring til Svendene, om at holde ud som værdige Medlemmer af Foreningen, og til Menigheden, om at staa Foreningens Bestræbelser bi med Raad og Daad, navnlig derved at ret Mange tiltraadte den som Æresmedlemmer. Efter Indvielsen overrakte Hr. Præfekten Fanen til Foreningens Præsæs, Hr. Kapellan *Slump*, som atter overrakte den til Foreningens Fanebærer, Hr. Gartner *Viggo Hansen*. — I Dagens Anledning afholdtes en lille Festlighed om Aftenen ude i Foreningens Lokale, der var overfyldt af Gjæster. Enhver Stand og Stilling i Menigheden var repræsenteret, og de Tilstedeværende syntes at more sig fortræffeligt over det righoldige Program, som Svendeforeningen bød sine Gjæster og som i enhver Henseende udførtes med Dygtighed af Medlemmerne, hvis smukke Optræden og Aand sikkert har erhvervet Svendeforeningen mange nye Venner blandt de Tilstedeværende og udryddet Fordommene hos En eller Anden, der maaske hidtil havde anset det for under sin Værdighed at være Gjæst ved Svendeforeningens Fester og derfor var mødt med en vis Mistillid.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 12. Februar. Quinquagesima. — 13. M. XXVI. j. panesiske Martyrer. — **14. Ti.** Scholastika, Jomfru. — **15. O.** Aske-Onsdag (I Sct. Ansgars Kirke er Kl. 9 højtidelig Askevielse og Højmesse; samme Dag begynder de 40 Dages Faste). — **16. To.** Cyrillus Alexandrinus, Biskop og Kirkelærer. — **17. F.** Ihukommelse af Frelserens Tornekrone. — **18. L.** Frants af Sales, Biskop og Kirkelærer.
Søndag den 19. Februar. 1. Søndag i Fasten.

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Korsvejsandagt; første Gang den 17. ds.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar komme trængende Neokommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger have at udfylde og aflevere inden den 18. Februar hos Fru Günther eller Frk. M. Siegler, kunne faas hos Undertegnede.

Joh. Braun,
Sognepræst.

Ansgariusforeningen.

Søndag den 12. Februar efter Højmessens i Sognekirken afholdes i Forsamlingsværelset den aarlige Generalforsamling, hvortil herved alle Medlemmerne indbydes.

Dagsorden:

Meddelelse om Foreningens Virksomhed.

Regnskabets Fremlæggelse.

Valg af Bestyrelse for 1888.

Bestyrelsen.

Unio. Fastelavnssøndag den 12. Februar Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aftenunderholdning i Hr. Larsens Lokale. Emblem bæres Besøgende indbydes. Nærmere af Programmet, som er opslaaet i Foreningslokalet Biletter faas hos Bestyrelsens og Fornøjelseskomiteens Medlemmer. Intet Billelsalg ved Indgangen.

Søndag den 19. Februar: Kl. 9 præcis holdes Foredrag af Hr. Dr. C. F. Pechyle.

Sot. Josefs Gilde. Almindeligt Møde for alle Brødre, Mandag den 13. Febr. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften, sædvanligt Sted.

H. J. ADENEUER,

(Nørre-Søgade 45—47.)

Forgylderi & Guldlistefabrik,

anbefaler sig med alt til Glarmester- og Forgylderfaget hørende. Alle Slags Billeder indfattes smukt og billigt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 8.

Søndagen den 19. Februar.

1888.

Indhold. Historiske Løgne. Don Bosco. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, Dresden, Rusland.

Historiske Løgne.

Augustin Thierry, en betydelig fransk Historie-skriver, men ingenlunde „Ultramontan“, har en Gang sagt: „Protestantismen og Historien ere ligefrem ufor-enelige. Det protestantiske System saa sig derfor nød-saget til at bygge en *opdigtet* Historie til sit eget Brug.“ Og den forhenværende Protestant, *Frants de Florencourt*, spinder videre i samme Retning, naar han siger: „Ingen Begivenhed i Historien har fremkaldt saa mange For-drejelser af Sandheden, saa mange Løgne, der have forplantet sig tankeløst fra Slægt til Slægt, som netop det 16. Aarhundredes saakaldte Reformation.“ Hvem vilde vel ogsaa være i Stand til at optælle alle de Løgne og Fabler, som siden Luther og Flacius, Re-formationens Hoved-Historiefabrikant, ere blevne ud-slyngede imod den katholske Kirke? Den berømte *Gørres* har en Gang omtalt dem, idet han mindede om en Bændelorm, som fra ethvert Led stadig udskyder et

nyt fuldkomment Exemplar, der atter paa sin Side er i Besiddelse af en lignende Frugtbarhed, og som saaledes afgiver et træffende Billede paa hin „infusoriske Løgnevrimmel“, som har udviklet sig af den efterreformatoriske Tids sædelige Raaddenskab og lidt efter lidt har udbredt sig over hele Norden.

Dette historiske Falskmøntneri virker som en pestagtig Luft, der gennem Aarhundreder forgifter Land og Folk; det danner ligesom en mørk, tæt Dunstkreds, der tilslører Sandhedens Sol for Mange. Havde en falsk og partisk Historieskrivning ikke huseret saa længe og saa uforsvarlig, saa vilde der ikke have eksisteret halvt saa mange Fordomme, Anklager, Bagtalelser og Forhaanelser mod alt, hvad der er os helligt og dyrebart; mange ædle Naturer vilde have staaet Kirken nærmere eller indenfor samme. Det er derfor en stor og fortjenstfuld Opgave, at afsløre et saadant Falskmøntneri og at ihjelslaa disse historiske Løgne.

Ogsaa den h. Fader, Pave *Leo XIII.*, har gjentagne Gange og paa den højtideligste Maade henvist til denne Opgaves Vigtighed og ved Ord og Gjerning søgt at fremme den ægte og sande historiske Videnskab overfor den falske og løgnagtige. Dette skete navnlig i den mindeværdige Skrivelse af 20. August 1883, angaaende de historiske Studier. I samme minder Paven om de saak. Magdeburger Centuriatorer, hvis Hoved den ovennævnte Flacius var, og om deres store Værk, som ved en planmæssig Forfalskning af Historien ned sætter og haaner den katholske Kirke og dens Fortid. Centuriatorernes Exempel, saaledes vedbliver *Leo XIII.*, efterfulgtes af næsten samtlige Skoler, som faldt fra den gamle Lære; og nu bleve, alt i samme Øjemed, de hemmeligste Kroege i Arkiverne gjenne søgte, de latterligste Fabler bragte for Dagens Lys, og opdigtede Begivenheder, som hundrede Gange vare blevne gjendrevne, atter fremdragne paany. Men ogsaa i vore Dage, fortsætter Paven, anvendes de samme Krogveje,

og man kan med Rette mere end nogensinde paastaa, at *Historieskrivningen er en Sammensværgelse mod Sandheden*. De tidligere Tiders Mistænkeliggjørelser se vi jo sædvanligvis gjentagne og Løgnene kjækt snige sig ind i lærde Værker, saa vel som i overfladiske Skrifter, i Dagblade og Flyveskrifter og i tillokkende Theaterforestillinger.

Den h. Fader har sandelig fuldkommen Ret. Vi behøve kun at minde om de saak. „historiske“ Artikler i de gængse jødisk-protestantiske Konversationslexika, om den Nederdrægtighed, som visse Forfattere af „gudelige“ Traktater og saak. historiske Romaner lægge for Dagen, naar det gjælder om at smøre nogle dygtige Løgne op om den katholske Kirke og dens Institutioner; for ikke at tale om den liberale Dagspresses løgnagtige Tendentsromaner og Fortællinger. Endog paa Kunstens Omraade øves der Vold mod Historien; Digtekunsten bringer de gamle Tendentsløgne paa Scenen, Malerkunsten overfører dem med friske Farver paa Lærredet, og Billedhuggerkunsten overleverer dem i Bronze og Marmor til Efterkommerne. Sandelig, i vore Dage er *Historieskrivningen* bleven til en „Sammensværgelse mod Sandheden“ og Historien selv til en „Tjenerinde for Parti-Øjemed“ og til en „Slavinde af de menneskelige Lidenskaber“.

*

*

*

Hvilke ere da de farligste og hyppigst forekommende historiske Løgne? Det indskrænkede Rum tillader os kun et kort Svar paa dette Spørgsmaal. Den historiske Løgn har strax fra Kristendommens Begyndelse af povet sig hen til selve Kirkens guddommelige Stifter, til *Jesus Kristus*. Man har tvivlet om eller frækt nægtet Kristi Guddom, hans Undergjerninger, ja endog hans Tilværelse, saa vel som det nye Testaments Skrifter og deres Sandhed. Mændene, som gjorde dette, kaldte sig „Lærde“, og deres Fremgangsmaade skulde være

„Videnskab“. Beviser kunde de rigtignok ikke skaffe tilveje, men desto kjækkere vare de i deres Paastande, desto frugtbarere i at finde paa Forudsætninger og Skingrunde. Et *Resultat* er der hidtil ikke blevet opnaaet; men det er ligefrem morsomt at se, hvorledes næppe to af disse „Lærde“ ere af *samme* Mening; den Ene bekæmper skaanselløst den Anden, det ene „Resultat“ fortrænger og „opæder“ det andet.

Fra Kristus vender denne løgnagtige historiske Videnskab sig strax til hans Apostle, navnlig til den h. *Petrus*. Den nægter hans Nærværelse og Martyrdød i Rom, og dermed tillige den h. Petri og hans Efterfølgeres øverste Forrang, Pavedømmets guddommelige Indstiftelse. Og dog støtter denne Kjendsgjerning sig mere end nogen anden fra den graa Oldtid paa de sikreste og talrigste historiske Beviser. Allerede den h. Paulus hentyder i Romerbrevet til Petri Nærværelse i Rom, og den h. Petrus selv skriver jo sit første Brev fra „Babylon“, hvorved der kun kan underforstaas det hedenske og ugudelige Rom. Fra det andet Aarhundrede have vi dernæst Udtalelser af Dionysius af Korinth, af den h. Irenæus, af Præsten Kajus, Tertullian o. A., som klart og bestemt vidne om den h. Petri Nærværelse og Martyrdød i Rom. Dertil kommer de romerske Katakombers Vidnesbyrd, saa vel som den ældgamle almindelige Tradition, som gjennem femten Aarhundreder stadig var den samme, indtil den først blev draget i Tvivl af de protestantiske Historiefabrikanter, Magdeburger Centuriatorerne, og derefter ligefrem benægtedes af det forrige Aarhundredes saak. Oplyste. Men Beviserne for Apostlen Petri Nærværelse og Død i Rom ere dog saa stærke og overbevisende, at det nu kun er enkelte Uvidende, som bestride hin Kjendsgjerning, medens alle indsigtfulde og besindige Mænd blandt Protestantismens Videnskabsmænd bekræfte den og erklære det for en Absurditet og Umulighed at antage det modsatte.

Vor guddommelige Herre og Frelser har forudfor-
kyndt Apostlene og deres Efterfølgere: „*De ville tale
allehaande Ondt imod Eder.*“ Hvor rigeligt er ikke dette
Ord gaaet i Opfyldelse! Eller gives der maaske Noget
i hele Verdenshistoriens Løb, som er blevet saa skarpt
og haardnakket forfulgt af Had og Ondskab, Løgn og
Bagvaskelser af enhver Slags, end netop *Pavedømmet*
og dets Bærer, Kristi Statholder paa Jorden og Sct.
Petri Efterfølger? Det er næsten utroligt, hvad det
historiske Falskmøntneri har ydet i denne Henseende
fra Luthers Tid indtil vore Dage. Netop her belyses
og stadfæstes klart og utvivlsomt Thierrys og de Flo-
rencourt's overfor anførte skarpe Ord; thi som en
„infusorisk Løgnevimmel“ har den „reformatoriske“
Historieskrivning kastet sig over Pavedømmets Historie
og skabt Legioner historiske Løgne, som i Virkeligheden
ikke ere andet, end en „Sammensværgelse mod Sand-
heden.“ Luther, Protestantismens Fader, er ogsaa deres
Fader. Han lærte, at Pavedømmet var indstiftet af
Djævelen og at Paven i Rom var den skinbarlige Anti-
krist. Selv om dette ikke altid blev trot, saa paastode
og udbredte Protestantismens Lærde, der hadede Rom,
det dog gemytligt i Løbet af de følgende Aarhundreder,
og ved Lutherfesten i Aaret 1883 paa forskellige Ste-
der i Tyskland forkyndtes det Folket fra Talertribunen
og Prædikestolen. Skulle vi gjendrive slige historiske
Løgne? Det fortjene de ikke, lige saa lidt som hin,
der ved Lutherfesten i Frankenstein i Schlesien offentlig
udtaltes af den protestantiske Diakon Küntzel, at Paven
var den „personifiserede Satan.“

Til saadanne Fostre af fanatisk Had har sandelig
historiske Kundskaber og Sandhedskjærlighed ikke
staaet Fadder, men Dumhed og Gemenhed. — Dette
gjælder ogsaa om de øvrige Fabler af denne Slags, f.
Ex. Fablen om „*Pavinde Johanne,*“ o. s. v. Intet for-
nuftigt Menneske tror længere paa disse Æventyr;
men paa Reformationstiden bleve de med fanatisk Iver

udbredte blandt Folket i Skrifter og Flyveblade og fra Prædikestolene, „til Forbandelse for den romerske Antikrist og alle Papister.“

Netop de bedste og største Paver bleve mest forfulgte af Reformationsmændenes Bagtalelser. Gregor VII, en af Verdenshistoriens mest fremragende Mænd, skildredes den Gang som det største Uhyre, der efter eget Forgodtbefindende havde rystet Helvedes Ild ud af sine Ærmer og spyet Edder og Gift ud af sin Mund. Navnlig ivrede man, endog helt ind i den nyeste Tid, imod Gregor VII's Haardhjærtethed og Herskesyge overfor den „ulykkelige“ Kejser Henrik IV, som havde maattet staa i tre Dage med bare Ben og i bar Skjorte ude i Sneen foran Slottet i Kanossa, for at gjøre Bod og bede om Tilgivelse. Hvad sandt er der i den Historie? Ifølge *protestantiske* Lærdes Forskninger er det Modsatte Sandheden: Henrik IV var ikke nogen ædel Bodfærdig, men et herskesygt, sædelig forkommet Menneske, som mod Pavens Villie, af Snuhed og frivillig kom til Kanossa og her hyklede Bodfærdighed, ikke i tre Dage, men kun enkelte Timer i Løbet af tre Dage, og ikke halv nøgen, men forsvarlig paaklædt og med Sandaler paa Fødderne, og tilsidst tiltvang sig Tilgivelse, for kort Tid efter at glemme al Bodfærdighed og paa en fejj og skjændig Maade at bryde alle sine gode Forsætter og Løfter.

Løgnens Aand i Reformationens Tidsalder er sluttelig naaet saa vidt, at den dømmer alle Paver uden Undtagelse som „Mordere, Troldmænd, Rakkerknægte, Satans Haandlangere og Djævle.“ Overfor disse Titler, som Luther og hans Venner daglig førte i Munden, naar de prædikede „det rene Evangelium“, ville vi kun minde om den Kjendsgjerning, at blandt disse Paver findes der 46, som have udgydt deres Blod for Troens Skyld, 36, som allerede af Folket bleve betegnede som Hellige, længe førend Kirken havde fældet nogen Dom, at der blandt Petri 262 Efterfølgere

alene findes 75 hellige Paver, og at der endog ifølge protestantiske Skribenters Vidnesbyrd ikke findes nogen Fyrstetrone paa Jorden, der er saa gammel og ærværdig og som har virket paa en saa storartet Maade for Menneskeslægtens Vel og kan fremvise saa mange Indehavere, der udmærke sig ved Dyder, Karakterstyrke og Visdom, end netop Sct. Petri Stol i Rom.

Som man har forfalsket Pavernes Historie, saaledes har man ogsaa paa mangfoldige Maader forfalsket den Tids Historie, da deres Anseelse og Indflydelse var uantastet. Derfra stammer endnu bestandig den latterlige Frase om den „mørke“ *Middelalder*. Rigtignok er det nu kun de Udannede, som benytte sig af denne Frase; de virkelig Dannede vide jo meget godt, at hin Tid i mange Henseender stod langt højere end Nutiden, at den klassiske Oldtid med sin Dannelse ved de middelalderlige Munkes Flid frelstes fra uoprettelig Forglemmelse, at Middelalderen modnede hin store, første Blomstringsperiode i Literaturen, at den byggede hine herlige Domkirker og kaldte hine prægtige Kunstfrembringelser tillive, som Nutiden med Beundring betragter og forgjæves søger at efterligne. Og Enhver, som taler om Middelalderens Overtro, han véd netop ikke, at Kirken den Gang som nu kæmpede imod Overtroen, han glemmer, at Overtro netop raader til enhver Tid og er stærkest der, hvor Troen er svagest. Eller hvor findes der vel nu flere overtroiske Personer, hvor blomstre Spaa-kvinderne mere, end netop i Hovedsædet for den moderne Intelligens, i „Protestantismens Metropol“, i Berlin? Og kjender maaske den Protestant, som tror at ramme den katholske Kirke med denne historiske Løgn, ikke den bekjendte, uomtvistelige Kjendgjerning, at netop Luther for ramme Alvor troede paa Varulve og Hexe, som burde brændes?

(Slattes).

Don Giovanni Bosco.

Den fromme Grundlægger af *Salesianerbrødrenes* Kongregation, den ædle, offervillige, af Gud benaadede Ven og Velgjører af fattige og forladte Børn, den ivrige Befordrer af de katholske Missioner er afgaaet ved Døden den 1. Februar i Turin i en Alder af 71 Aar. Med Don Bosco er en Mand bleven bortkaldt fra den jordiske Skueplads, som — vi tør sige det med Stolt-
hed — kun den katholske Kirkes Aand er i Stand til at frembringe. I Italien, gav man ham ikke med Uret Ærestitlen: den italienske Sct. Vincents af Paul, og overalt i Verden, hvor Buddet om kristelig Kjærlighed til de Fattige og Forladte staar ved Magt, vil han stedse staa som et lysende Forbillede paa Velgjørenhed og Handlekraft til at lindre Lidelser.

Giovanni Bosco fødtes i Aaret 1815 i Murialdo ved Castelnuovo, nogle Mil fra Turin. Hans Forældre vare fattige Bønderfolk og tænkte ikke paa at uddanne deres Søn til nogen anden Stilling i Livet. En Præst, som imidlertid var bleven opmærksom paa Drengens skarpe Forstand, tog sig af ham, underviste ham i Begyndelsesgrundene i det latinske Sprog og forskaffede ham en Friplads i Kollegiet i Chierri. Denne Kjærlighedstjeneste har Don Bosco senere gjengjældt tusindfoldigt paa andre fattige Børn. Efter glimrende Studier fejrede han i 1841 sit første h. Messeoffer og sluttede sig til den h. Frants af Assisi's Præsteinstitut i Turin, for at fortsætte sine theologiske Studier indtil Fuldkommenhed. Hans hyppige Besøg i Fængslerne modnede mere og mere Tanken hos ham, at hellige hine ungdommelige Existentser sit Liv, som enten paa Grund af manglende Opdragelse modnedes for Tugthusene, eller som efter afsonet Straf ikke fandt Hjælp og Støtte

hos Samfundet og derfor nødvendigvis faldt tilbage til deres gamle Synder. Han tog sin Tilflugt til Gud og gode Mennesker og udkastede sine Planer.

Hans første Discipel var en pjaltet Dreng, *Bartholomæus Garelli*, som ogsaa blev Grundstenen til hans senere store Værk, den h. Frants af Sales Selskab, de saak. *Salesianere*. Begyndelsen var nu gjort. Allerede et Aar senere, i 1842, omgave 100 Børn og Ynglinge Don Bosco, for at modtage af ham Undervisning i Religionens Grundsandheder og i Læsning og Skrivning, og almindeligvis ogsaa legemlig Spise og Hjælp. De vare hans Børn, i deres Midte tilbragte han sin Fritid; han forsamlede dem overalt, hvor det lod sig gjøre, i sit Værelse, paa Byens Torv, paa en Eng udenfor Byen, thi han havde endnu ikke faaet noget Hjem til dem; for disse sine Børn søgte han Plads hos gode, kristelige Mestere og for dem tiggede han, naar hans Midler slap op. Den lille Forening, som han stillede under den saligste Gudsmoders Beskyttelse, kaldte han „Oratorium“, for at hentyde til, at den var grundlagt paa Bøn.

Men eftersom Drengenes Antal voxede, voxede ogsaa Vanskelighederne. 200—300 støjende Drengene vare et ubehageligt Naboskab for Mange, og det hændte derfor ikke sjældent, at Don Bosco atter maatte opgive Forsamlingssteder, han lige havde lejet sig, fordi Naboerne klagede, og mange andre Gange slet ikke kunde skaffe nogen Plads, der egnede sig for hans Drengene. Heller ikke manglede det paa Ildesindedes Trudslers, Haan og Spot, endog hans Venner raadede ham til atter at opgive Foretagendet, Velgjørere trak sig tilbage, man beskyldte ham for revolutionære Planer, ja vilde endog indespærre den ivrige og nidkjære Mand i en Galeanstalt. Men Don Bosco lod sig ikke vildlede. Det lykkedes ham endelig at leje en gammel Lade for 250 Kroner om Aaret og fik af Biskoppen Tilladelse til at læse den h. Messe i samme. Stedet, hvor Laden stod,

hed „Valdocco“, og siden den Tid førte den unge For-
 ening Navn af „Den h. Frants af Sales' Oratorium i
 Valdocco.“ Men Don Bosco maatte endnu stadig taale
 og lide en Del, navnlig fra Politidirektør *Cavours* Side,
 indtil endelig Kong *Karl Albert* begyndte at interessere
 sig for ham og befalede, at man skulde lade ham i
 Fred med hans Drengene. En Gang sendte Kongen ham
 300 Lire med følgende skrevne Bemærkning: „Til Don
 Bosco's smaa Skjælmer“. Kort efter lejede Don Bosco
 ved Siden af Oratoriet ogsaa et Høloft, som han ind-
 rettede til Soveplads for sine forladte og forsømte Yng-
 linge, og selv om ogsaa en Bande fremmede Døgenigter,
 som han havde optaget paa Prøve, en Gang løb bort
 med alle hans Tæpper, saa tabte han derfor dog ingen-
 lunde Modet.

Men Drengenes Antal voxede og det varede ikke
 længe, førend Oratoriet ikke mere var i Stand til at
 rumme de 800 Gjæster. Der lejedes nu i et andet Kvar-
 ter af Byen et nyt Lokale, som gik under Navn af den
 h. Aloysius' Oratorium. — At han fra Begyndelsen af
 ogsaa drog Omsorg for en ordentlig Undervisning i
 Elementarfagene, Sang og Musik, ja endog indrettede
 Aftenskoler for Læredrengene, fremmede i høj Grad
 Foretagendet. Lidt efter lidt voxede ogsaa de højere
 Stænders og Borgernes Interesse, Byraadet tilkjendte
 ham en Præmie paa 6000 Lire og senere en Præmie
 paa 1000 Lire for Musik, hvortil endnu kom et aarligt
 Bidrag, som imidlertid kun udbetaltes ham indtil 1872.
 I 1849 oprettedes allerede det tredie Oratorium, den h.
 Skytsengels, i Turin, og Stifteren havde den Glæde, at
 se fire af sine Disciple hellige sig den gejstlige Stand.

Lidt efter lidt havde Don Bosco lejet hele Huset,
 hvortil Laden i sin Tid havde hørt. Men i 1857 købte
 han det for 30,000 Lire, og endskjønt han ikke ejede en
 Øre, kunde han dog betale det i Løbet af 14 Dage.
 Det følgende Aar indviedes en ny Kirke, og nu rejste
 det ene Hus sig efter det andet omkring Kirken, saa at Don

Bosco tilsidst kunde optage alle sine Disciple hos sig selv og virkeliggjøre en Plan, for hvilken man faa Aar i Forvejen havde villet indespærre ham i et Galehus. I sit nuværende Omfang kan Oratoriet rumme over 1000 Personer; der findes i det Værksteder, hvor Børnene lære alle mulige Haandværk, et Bogtrykkeri, et Skriftstøberi, et fotografisk Atelier o. s. v. I 1856 nedlagde Don Bosco ved Siden af Oratoriet Grundstenen til en prægtig Kirke, der fuldentes to Aar senere og indviedes under Titlen „Maria, de Kristnes Hjælp.“

(Sluttes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Fra Bestyrelsen for *Elisabethforeningen* have vi modtaget følgende Oversigt over Foreningens Regnskab, som det fremlagdes paa Mødet den 29. Januar d. A. Ved Slutningen af Aaret 1887 henstod i Sparekassen 3214 Kr. 8 Øre; den kontante Beholdning udgjorde 103 Kr. 58 Øre, saa at den samlede Kapital beløb sig til 3317 Kr. 66 Øre. Heraf tilhøre dog 800 Kr. et særegent Legat. Desuden ejer Foreningens saak. *Fond* en Kapital paa 667 Kr. 25 Øre, som henstaa i Sparekassen. Den specificerede Indtægt og Udgift i Aarets Løb var følgende:

Indtægt:

Kontant Kassebeholdning fra forrige Aar	34	Kr.	43	Øre.
Medlemmernes Kontingent	347	—	90	—
Paaskebazaren og Tombolaen	626	—	18	—
Udtagne af Sparekassen	100	—	„	—
Kollekt i Sognekirken paa Sct. Elisabeths Dag	13	—	„	—
Anonyme Gaver	20	—	„	—
	Ialt: 1141 Kr. 51 Øre.			

Udgift:

Til tre forældrelose Dreng i Pensionat	160	Kr.	20	Øre.
„ en Dreng i Pleje	155	—	45	—
„ tre forældrelose Piger	420	—	„	—
„ tre forældrelose Piger	140	—	50	—
Indsatte i Sparekassen	150	—	„	—
Andre Udgifter	11	—	78	—
	Ialt: 1037 Kr. 93 Øre.			

Den samlede *Indtægt* har altsaa i Aarets Løb udgjort 1141 Kr. 51 Øre; den samlede *Udgift* 1037 Kr. 93 Øre og *Kassebeholdningen* for 1888 blev herefter 103 Kr. 58 Øre, hvilket vidner baade om den jævne Fremgang, Foreningen har haft i det forløbne Aar, og om det smukke Resultat, der kan opnaas ved ringe Midler. Vi undlade ikke at benytte Lejligheden til at bede alle Foreningens Medlemmer om ogsaa fremdeles med Iver og Udholdenhed at støtte dens Sag, samt om muligt at vinde endnu flere Medlemmer for den og dens Filial, *Syforeningen*, som i det henrundne Aar ogsaa har udfoldet en saare velsignelsesrig Virksomhed, hvilket til dels fremgaar af følgende Fortegnelse over Gaver, som ere uddelte i 1887: 5 Kaaber, 10 Chemiser, 15 Par Benklæder, 13 Klokker, 11 Skjorter, 11 Trøjer, 5 Brystlapper, 28 Par Strømper, 5 Underliv, 2 Par Støvler, 17 Kjoler, 2 Overstykker, 2 Hatte, 2 Schawls, 10 Forklæder, 9 Skjorter, 3 Frakker, 1 Hue, 1 Jersey-Trøje, 6 Veste, 1 Krave og 6 Par Drengbenklæder. — I Januar Maaned d. A. uddelte den samme Forening 3 Kaaber, 8 Chemiser, 10 Par Benklæder, 6 Klokker, 6 Skjorter, 6 Par Strømper, 2 Underliv, 1 Par Støvler, 1 Trøje, 2 Kjoler, 7 Forklæder, 2 Skjorter, 6 Huer, 2 Veste, 6 Par Drengbenklæder, 1 Par Handsker, 3 Strikkeposer, 1 Muffe, 1 Lommetørklæde og 1 Uldtrøje.

I en Hovedstad som vor findes der desværre altfor mange forsømte Børn, hvilke Elisabethforeningen ikke evner at hjælpe, hvor gjerne den end vilde. Aar for Aar bliver Trangen til Oprettelsen af et katolsk Vajsenhus i Forbindelse med en Kommunikantanstalt for hele Præfekturet stedse føleligere. Det gjælder derfor om, at Katholikerne voxe i Offervillighed. Foreløbig bringes Elisabethforeningens forestaaende *Paaske-Bazar* i de Troendes velvillige Erindring; med Taknemlighed modtages til den Gaver af enhver Slags, store og smaa. Det drejer sig jo om at drage Omsorg for de stakkels forældreløse Børn, og ogsaa under de nuværende trykkende Forhold at efterfølge paa en virksom Maade Frelserens Ord: „Giver, og der skal Eder gives“, og hine andre: „Hvad I have gjort imod den mindste blandt mine Brødre, som tro paa mig, det have I gjort imod mig!“

— Søndag den 12. Februar afholdt *Ansgariusforeningen* sit aarlige Generalmøde. Efterat Beretning om

Foreningens Virksomhed, som fornemmelig havde udstrakt sig til Udgivelsen af Ugebladet, var aflagt af Formanden, Hr. Greve *Holstein-Ledreborg*, foretoges Valg af Bestyrelse, hvis Resultat blev, at hele den gamle Bestyrelse gjenvalgtes enstemmig. Af Regnskabet fremgik det, at Foreningen i det forløbne Aar havde haft en Indtægt paa 2111 Kr. 3 Øre, og en samlet Udgift paa 1842 Kr. 14 Øre, saa at Foreningens Kassebeholdning beløber sig til 268 Kr. 89 Øre.

Rom. Den 4. Februar modtog den h. Fader de Delegerede fra *Vincent-Konferentserne* i Frankrig, Tyskland, Belgien, Spanien, England, Amerika og Rom, anførte af Generalraadet i Paris, præsideret af Grev *de Pagés*, og Præsidenterne for de forskjellige Landes Over-Bestyrelsesraad. Som Jubilæumsgave overakte Konferentserne den h. Fader en anseelig Sum Peterspenge og et rigt udstyret Album, som optæller alle Konferentserne i hele Verden, over 4200, samt Navnene paa deres Medlemmer, der beløbe sig til over 80,000. General-Præsidenten, Grev de Pagés, oplæste en Adresse, som udtalte de Følelser, af hvilke Vincentsforeningens Medlemmer lade sig lede i deres Virksomhed, og til lige fremhævede den urokkelige Hengivenhed, der ved Ærefrygt og Lydighed knytter dem til den h. Stol.

Ifølge „*Moniteur de Rome*“ svarede den h. Fader følgende:

„Vi føle en sand Tilfredsstillelse, dyrebare Sønner, ved at se den h. Vincents af Pauls Konferentser saa talrigt repræsenterede her i Dag; Vi billige af ganske Hjærte de Følelser, som besjæle dem, og modtage med Glæde de Lykønskninger, som I frembære for Os i deres Navn. Det er ogsaa en stor Trøst for Os, at Vi i Anledning af Vort Præstejubilæum kunne henvende nogle rosende og opmuntrende Ord til Eders fromme Forening og stadfæste hin rosende Omtale, der saa ofte og — føje Vi til — saa velfortjent er bleven Eder til Del. Vi vide, hvorledes Eders Konferentser blomstre overalt, og Vi se i denne deres Blomstring fornemmelig et Værk af det guddommelige Forsyn. Netop i vore Dage, mere end nogensinde tilforn, føler det syge Samfund, at det trænger til Kjærlighedsgjærninger. Den kristelige Kjærlighed er jo det egentlige Distinktions- og Kjendetegn paa Kristi sande Disciple. Derfor søge ogsaa vore Fjender, hvis Formaal det er, at bringe

Folkene bort fra Kristendommen, paa alle mulige Maader at forvirre Begrebet og Forstaaelsen af denne Dyd i den menneskelige Bevidsthed; derfor søge de i en lumsk og raffineret Hensigt at sætte en falsk og løgnagtig Velgjørenhed i den kristelige Velgjørenheds Sted.

Overfor et saa uheldbringende Foretagende, dyrebare Sønner, sømmer det sig, ja, er det aldeles nødvendigt, at I optræde energisk, og da navnlig derved, at I stedse udvide Eders velgjørende Foreninger, at I gjøre deres Virksomhed mere og mere indtrængende og overbevisende, at I udvide den kristelige Velgjørenheds gavnlige Indflydelse til alle Samfundets Klasser og anvende den som det virksomste Middel overfor alle Samfundets Lidelser og Fornødenheder. Og i maa gjøre det altsammen med en ubegrænset Tillid til denne Dyds guddommelige Kraft, som er i Stand til at besejre den egensindigste Modstand og tøjle den gjenstridigste Aand.

Dette, dyrebare Sønner, er den Ager, som ligger aaben for Eders Iver og Virksomhed. Opfyldte af Begejstring og Ædelmodighed have I begyndt paa Værket, ledede af den kristelige Kjærligheds Apostels, den h. Vincent af Pauls Exempel og under hans Beskyttelse. Holder ud i Eders Bestræbelser med Mod, uden Forsagthed og Menneskefrygt, men ogsaa med Beskedenhed og uden at ville gjøre Opsigt. I ville da kunne bevise Verden, hvad Jesu Kristi sande Aand er og kan være for Menneskeslægtens Lykke og Velfærd.

Denne Aand, det vide I meget vel, dyrebare Sønner, giver ikke alene det Raad, at komme de fysiske Fornødenheder til Hjælp, at lindre de legemlige Lidelser, nej, den kristelige Kjærlighed har et højere Formaal: Sjælenes aandelige Vel, deres evige Salighed. Det er dens karakteristiske Side, dens ophøjede Mission: at forlænge og føre selve den guddommelige Frelzers Mission videre.

Det er i denne Aand, Vi ere overbeviste derom, dyrebare Sønner, at Eders Forening lever; det er denne Aand, der styrer den; det er denne samme Aand, den hellige og overnaturlige Kjærligheds Aand, som lader Eders Hjærter banke og leve. Drager Omsorg for at bevare den hos Eder i dens hele Renhed, og gjører Alt, hvad der staar i Eders Magt, for at meddele den ogsaa

til Eders Omgivelser. *Den kristelige Kjærlighed* vil om-
danne baade Eder og dem til lige saa mange Apostle.
Ved denne Dyd ville I paany tænde Troens klare Lys
i mange Sjæle, hvor Tvivlen havde formørket eller ud-
slukt det, I ville atter gjenopvække Haabet der, hvor
Modløshed og Fortvivlelse hersker. Ved den kristelige
Kjærlighed ville I gjenopvække i Familiernes Skjød
den kristelige Livsvandel, Udøvelsen af de religiøse
Pligter, Kjærligheden til Kirken, Lydighed mod dens
Bud, Ærefrygt for dens Autoritet. Dette, dyrebare Søn-
ner, er den kristelige Kjærligheds kostbare Frugter;
maatte det behage Gud at velsigne disse Frugter, at
mangfoldiggjøre dem i Eders Hænder og at styrke Eder
i Eders fromme og byrdefulde Bestræbelser!

Som Underpant paa den guddommelige Naade med-
dele Vi alle Tilstedeværende, alle Konferenterne, som
have sendt Eder, og alle de talrige fattige Familier,
som understøttes af Eder, Vor Apostoliske Velsignelse
i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn.“

Dresden. Det første Kammer i den *sachsiske Landdag*
fældede for nogle Dage siden Dom over *Ligbrændings-*
spørgsmaalet, idet det enstemmig lagde en Petition til
Side, som Ligbrændingsforeningen „Urne“ i Dresden
havde indsendt om Tilladelse til *fakultativ Ligbrænding*
i Kongeriget Sachsen. Den *katholske* Biskop Dr. *Ber-*
nert erklærede ved denne Lejlighed, at det overhovedet
var forbudt *katholske* Kristne, at tiltræde Foreninger,
som søgte at fremme Ligbrændingen, og den *protestan-*
tiske Over-Hofprædikant Dr. *Kohlschütter* konstaterede,
at det evangelisk-lutherske Rigs-Konsistorium havde
meddelt de Gejstlige, at de hverken vare forpligtede
eller berettigede til, at deltage som Sjælesørgere ved
Ligbrændingen. Og Superintendent *Pank* fra Leipzig
udtalte sig med stor Bestemthed *imod* Ligbrænding og
ytrede blandt andet, at en Afvigelse fra de hidtidige
kristelige Grundsætninger vilde have en højst skadelig
Indflydelse paa Folkelivet.

Rusland. Fra forskellige Sider meddeles der, at
der i denne Tid arbejdes paa Gjenoptagelsen af en
officiel Forbindelse mellem *Rusland* og *Vatikanet*, og
skal den pavelige Nuntius i Wien for nylig have haft
en længere Samtale med den russiske Gesandt des-
angaaende.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. Februar. 1. Søndag i Fasten. — 20. M. 21. Ti.
 Ferialdage. — **22. O.** (Tamperfastedag) Petri Stol i Antio-
 kien. — **23. To.** Petrus Damianus, Biskop og Kirkelærer. — **24.**
F. (Tamperdag) Ihukommelse af Frelserens h. Landse og Nagler.
 — **25. L.** (Tamperdag) Mathias, Apostel.
Søndag den 26. Februar. 2. Søndag i Fasten.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommu-
 nion Søndagen den 26. Februar i Jesu Hjærtens Kapel paa Vesterbro.

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag
 Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Korsvejsandagt.

Unio. Søndag den 19. Februar: Kl. 9 præcis holder Hr.
 Dr. C. F. Pechyle Foredrag over Maanen.

Ærede Familier og tidligere Elever af de katholske Skoler,
 som maatte have brugte Skolebøger og være villige til at skjænke
 disse til Uddeling blandt fattige Skolebørn, bedes enten sende dem
 til Undertegnede eller opgive, hvor de kunne afhentes.

F. M. Jensen.

Til **Rosenkranskirken** og **Skolen** paa Frederiksberg
 ere endvidere indkomne følgende Bidrag siden sidste Bekjendtgø-
 relse den 10. Juli 1887 f. A:

Kjøbenhavn: P. J. 15 Kr. 50 Øre; x. 1 Kr. 17 Øre; O. P. 1
 Kr.; J. L. 3 Kr.; F. G. 25 Kr.; E. nærligt Bidrag 25 Kr.; F. J.
 2 Kr.; F. H. 12 Kr.; fra Frederiksberg 31 Kr. 5 Øre; fra Bøssen
 i Sct. Ansgar til Rosenkranskirken 78 Kr. 90 Øre; M. R. 50 Kr.;
 F. H. 10 Kr.; H. B. 10 Kr.; Renterne 192 Kr.

Aarhus: Soli Deo Gloria 50 Kr. — Ialt: 506 Kr. 62 Øre. Med det
 tidligere Indkomne: 7083 Kr. 36 Øre.

Kjøbenhavn d. 9. Febr. 1888.

J. von Euch,
 Apost. Præfekt.

Løse Ark fra
 40 Øre til Kr. 1.
 Billeder fra Kr. 1—10.

HOVEDOPLAG FOR NORDEN
 af imiteret
Glasmaleri
 A. Hitzinger Sølvgade 86

Nye Dessus
 ere ankomne.

Transparent-Papir til Opklæbning paa Glas, i saavel antike
 som moderne Mønstre, leveres passende til alle Størrelser. Deko-
 rationer udføres; Prøveruder med religiøse Billeder forefindes.
 Imiteret Glasmaleri samt dertil hørende Transparentmasse erholdes
 i enhver velassorteret Bog- og Papirforretning i Skandinavien.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 9. Søndagen den 26. Februar. 1888.

Indhold. Historiske Løgne. Don Bosco. Om Skriftemaalet. Efterretninger: Ordrup.

Historiske Løgne.

(Sluttet).

Middelalderen, eller snarere den katholske Kirke i hin Tid, bebrejder man dernæst navnlig to Ting: *Kjætterstraffene* og *den spanske Inkquisition*. Paa disse Bebrejders Berettigelse og Sandhed tror det store lutherske Publikum lige saa fast som paa Evangeliet, for saa vidt det da endnu tror paa dette sidste. Det er imidlertid kun Uvidenhed og Fordomme, som ere i Stand til tankeløst at fremplapre slige Bebrejdelser. Har ikke allerede Kristus selv, have ikke Apostlene Paulus og Johannes, have ikke ogsaa de store Kirkefædre energisk og strængt dadlet hine utro Børn, som ikke vilde høre Kirken, deres Moder, og med *vel beraad Hu* og *Haardnakkethed* rettede deres Angreb mod Troens Renhed, d. v. s. Kjætteerne, og bleve de ikke allerede i hine første Tider idømte strænge kirkelige Straffe? Og senere, da Staten var bleven kristelig og i inderlig

Harmoni havde forenet sig og hele Samfundet med Kirken, saå man i Kjætternes haardnakkede og stadige Angreb med Rette lige saa mange Attentater mod den bestaaende Samfundsorden, som fordrede stræng Tilbagevisning og Straf; navnlig naar disse Kjættere, som Donatisterne, Albigerserne og Hussiterne, røvede, plyndrede og myrdede. Eller farer man maaske nu til Dags med Læmpe mod de moderne Kjættere af samme Slags, mod Socialisterne, Kommunarderne, Nihilisterne, Anarkisterne og Dynamitarderne? For øvrigt maa man holde fast ved, at Kirken den Gang kun udtalte Dømmen, medens *Staten* i sin egen Interesse lod Dødsstraffen fuldbyrde paa de Skyldige.

Og hvad *den spanske Inkquisition* angaar, da hylde de fleste katholske og protestantiske Historieskrivere den Anskuelse, at den har været en Stats-Anstalt med Stats-Embedsmænd, men alle ere enige om, at den er fremvoxet af ganske særegne Forhold og Omstændigheder, at den er bleven indført af Statsmagten og navnlig plejet af denne, at alle Dømmene fuldbyrdes af Stats-Myndighederne, og endelig, at den først og fremmest har tjent Stats-Interesserne. I det ene som i det andet Tilfælde er det derfor aldeles ubilligt og uretfærdigt, at skrive den spanske Inkquisitions virkelige og foregivne Synder og Skjændselsgjerninger paa den katholske Kirkes Regning. Men ogsaa med Hensyn til disse „Skjændselsgjerninger“, dette Inkquisitionens „blodige Arbejde“ har man gjort sig skyldig i storartede Løgne og Overdrivelser. Hovedkilden til disse Løgne og Overdrivelser har Protestantismens Historieskrivning fundet i *Llorente's Bog*: „Den spanske Inkquisition's Historie“. Llorente var en frafalden spansk Præst, som lod sig forføre af Frimurerne, og hvis Ærgjærrighed en „oplyst“ Regering søgte at drage Fordel af, ved hurtig at befordre ham til vigtige Embeder, en Mand, som traadte sin Stands-, Familie- og Nationalære under Fødder, forraadte sit Fædreland, solgte sig til de

franske Undertrykkere, hjalp med til at udplyndre Kirken, dernæst anklagedes for Underslæb til et Beløb af 11 Millioner og landsforvistes for Højforræderi, for derefter i Paris og med Logens Understøttelse at skrive usædelige Romaner og den berygtede Inkvisionshistorie, fra hvilken alle kirkefjendtlige Skribenter, Fabrikanter af liberale Konversationslexika, Feuilletonskrivere o. s. v. nu hente deres Rædselsæventyr om den „mørke, blodige Inkquisition“, rigtignok først fra anden og tredje Haand.

Misbrug og Skavanker gaves der i Middelalderen som i enhver anden Tid, men til Gjengjæld ogsaa fromme og hellige Mænd, som dadlede dem, ofte meget skarpt, og med Iver og Nidkjærhed søgte at raade Bod paa dem. Forunderlig nok har Protestantismen gjort saadanne Mænd som den h. Bernhard, den fromme Berthold af Regensburg, Dante, Savonarola og endog den ærværdige Thomas af Kempis til „Vidner for den protestantiske Sandhed“, til „Forløbere for Reformationen“, til „*Reformatorer før Reformationen*“. Dette Forsøg paa at kapre katholske Mænd er lige saa latterligt og usandfærdigt, som hint andet er falskt og anmassende, at tilskrive Luther fortjenstfulde Foretagender og Indretninger, som vare til Stede længe førend han saå Dagens Lys. Det er saaledes Usandhed, at *Luther har trukket Biblen frem* og besørget den første tyske Bibeloversættelse; der fandtes tværtimod i hele Middelalderen talrige Oversættelser og Forklaringer i det tyske Sprog, og af fuldstændige Bibeloversættelser før Luther er der endnu den Dag i Dag ikke mindre end 18 til Stede, 14 i det højtyske og 4 i det plattyske Sprog. Ligesaa usande ere de andre Paastande, at Luther var *den første tyske Prædikant, Skaberen af det højtyske Sprog, Grundlæggeren af Folkeskolen, Skolevæsenets Reformator* o. s. v. Og det er netop protestantiske Forskere, som have paavist dette i Reformationens Interesse drevne Falskmøntneri.

Der gives vel overhovedet næppe nogen anden Tid i Verdenshistorien, som har været saa yppig og frugtbar i Legende-Digtning, saa ivrig og nidkjær i forretningsmæssig Fabrikation af historiske Løgne, som netop „Reformationens“ Tidsalder. Man løj i et dobbelt Øjemed: først, for under alle Omstændigheder at forherlige selve Reformationen, dens Helte og deres Bedrifter, dernæst, for under alle Omstændigheder at foragtelliggjøre Modstanderne, den katholske Kirke og dens trofaste Børn. Denne æventyr- og løgnagtige Reformationshistorie har desværre hersket kun altfor længe, og visse protestantiske Professorer og Gejstlige søge ogsaa med al Kraft at opretholde dens Herredømme endnu den Dag i Dag, fordi de tro, at de ved at miste den tabe Protestantismens bedste og sidste Støtte. Imidlertid have katholske og ogsaa *protestantiske* Lærdes ivrige Forskninger angrebet denne hidtil gjældende, helt protestantisk farvede Reformationshistorie saa kraftigt og rystet den saa voldsomt, at den stolte Bygning tidlig eller silde vil falde sammen, og Sandhedens Lys endelig gaa op endog for de Folk, som ere udviklede i de værste Fordomme, saa at de faa Øjnene op for, hvad Reformationen egentlig har været, hvorledes den kom i Stand, hvilke Følger den i Virkeligheden har haft, og hvad man skal tænke om selve Reformatorerne, som hidtil gjaldt for sande Helgener og Dyds-mønstre. Eller hvem iblandt de virkelig dannede Protestanter ser vel endnu i vore Dage i Luther og Zwingli hine Mænd med Helgenglorien, som de den Gang og senere afbildedes? Hvem tror vel endnu paa Æventyret om *Tetzel's Afladskiste*, paa Legenden om Rigsdagen i Worms, paa Reformationens velsignelsesrige Frugter for Familien, Skolen, Menigheden og Folkets Sædelighed? Hvem iblandt dem bryster sig vel endnu af Reformatorerne Tolerants og Samvittighedsfrihed, hvem ser vel længere i *Gustav Adolf* en protestantisk Troshelt og Tysklands Befrier, og i *Tilly*

en blodtørstig Tyran og Magdeburgs Ødelægger? Gud være lovet! Denne Slags historiske Løgnes Blomstringsperiode og Herredømme er forbi, forhaabentlig for bestandig!

Desto stædigere holder man fast ved andre, som mer eller mindre direkte skulle ramme den katholske Kirke og dens nyere Historie. Dertil høre frem for alt de talrige, til Dels bundløs gemene Løgne om *Jesuitenre*. Hvad den lærde *Gørres* sagde for et halvt Aarhundrede siden, det passer ogsaa paa Nutiden: „Enhver Daare, der har slaaet en Krukke i Stykker, kaster Skaarene paa den Skarndyngge, hvormed man har overdænget Jesuitenre, vrider Hænderne og raaber: Ogsaa det have de slemme Jesuiter gjort.“ Netop saadanne Personer, som ikke have ringeste Kjendskab til det katholske Liv, som maaske aldrig have set en Jesuit, paadigte ham de forrykteste Sager. Spørger man saadanne elendige Kræmmere om, hvorfra de hente sligt usselt Tøjeri, saa tie de bomstille, eller kunne i det højeste nævne en eller anden gammel Smudsbog, hvori den Slags stinkende Vare var lagret. Det kommer for deres Vedkommende ikke an paa *Beviser*, men kun paa at finde ret mange lettroende Kjøbere, og at bringe i Miskredit hos Folket hine Mænd, som netop bruge den skrappeste Kost mod al den moderne Dannelses og Forkommenheds Smuds.

Vi gjentage det derfor: Vor h. Fader, Pave Leo XIII., handler overordentlig fornuftigt og klogt, naar han paa alle Maader søger at fremme den *sande* Historieskrivning og opfordrer til med al Kraft at træde op imod den falske og løgnagtige, for at Sandheden mer og mer maa blive aabenbar og Løgneren afsløret. Og det er ogsaa i dette Øjemed, at ovenstaaende Linier ere skrevne.

Don Giovanni Bosco.

(Sluttet).

Foretagendet udvidede sig, først i Italien, derefter i Frankrig, Spanien, Amerika og navnlig i Buenos-Ayres. Overalt er det Præster af Salesianer-Kongregationen, der, bortrevne af Don Bosco som Børn fra Fordærvelse og Undergang, nu fortsætte og udvide til fjærne Lande hans Værk. Der findes saaledes nu for Tiden 150 Anstalter med henved 300,000 Elever, og i millionvis beregnes alle hine, som siden 1841 have høstet legemlig og aandelig Fordel af den uegennyttige Præsts kjærlighedsfulde Omsorg.

Ogsaa i Missionsvirksomheden blandt Hedningerne vilde han tage Del. Alle Missionærer, som hidtil vare trængte ind til det vilde Folkefærd i Patagonien, Sydspidsen af Amerika, vare blevne myrdede. Don Bosco vilde forsøge med sine Salesianerbrødre og i 1875 sendte han de første salesianske Præster under Don Cagliero's Ledelse til Buenos-Ayres, og efter mange Vanskeligheder er det lykkedes dem, at plante Korsets h. Tegn i Patagonien.

Don Bosco havde personlig kun befattet sig med Opdragelsen af den forsømte mandlige Ungdom, men der var intet, han ønskede inderligere, end at udvide sit Værk ogsaa til de for alle Farer og Fristelser ikke mindre udsatte Børn af Kvindekønnet. Dette Ønske blev opfyldt, i 1872 aflagde de første Søstre af den nye Institution, som han oprettede under Titlen „Maria de Kristnes Hjælp,“ deres Ordensløfter. Den første Forstanderinde var Søster *Maria Mazzarello*, som under Don Bosco's Ledelse havde uddannet sine Medsøstre. Pius IX godkjendte denne nye Orden og underordnede

den Don Bosco, ligesom Søstrene af den h. Vincents af Paul ere underordnede Lazaristordenen.

Det er ikke muligt her i Ugebladets Spalter, at trænge dybere ind i denne fromme Mands Liv og Virksomhed, at forfølge hans Foretagender i deres enkelte Phaser, eller endog kun at gjengive nogle af de Karaktertræk, som ere saa betegnede for Don Bosco, de morderiske Attentater, for hvilke han gjentagne Gange var udsat fra skarnagtige Menneskers Side og som ofte forhindredes paa en ganske underfuld Maade. Det er jo forøvrigt hellerikke første Gang, at Ugebladet beskæftiger sig med Don Bosco, den store italienske Børne-Apostel. I Aargangen 1884, Nr. 34 og flg. findes et baade interessant og opbyggeligt Biografi af den Afdøde.

Don Bosco har i Tide tænkt paa Fremtiden og betegnet sin Efterfølger. Det er Don *Michele Rua*, som, efter at have staaet ham trofast bi i mange Aar, nu skal fortsætte hans Gjerning. Denne Mand har nu faaet det store Hverv, at føre de 1500 Missionærer og 400,000 Elever videre fremad paa den af den berømte Grundlægger betegnede Vej.

I en Skrivelse, ved hvilken Don Rua underretter sine Medbrødre om Don Bosco's Død, siger han: „Endnu i de sidste Dage har Don Bosco erklæret, at hans Foretagende ikke vilde komme til at lide ved han Død, fordi det var grundet paa Guds Godhed, beskyttet ved den h. Gudsmoders mægtige Forbøn, og understøttet af Medarbejdernes trofaste Kjærlighed. — Kaldet til at indtage hans Plads paa Jorden, vil jeg gjøre mig Umage for, at svare til de almindelige Forventninger. Støttende mig til mine Medbrødres Hjælp og Raad, er jeg forud med Sikkerhed forvissat om, at Salesianernes fromme Institution vil fortsætte de Foretagender, som, deres ærværdige Grundlægger har skabt, navnlig *den kristelig Opdragelse* af den fattige og forladte Ungdom og *Missionerne* i de hedenske Lande“.

Den 2. Februar fandt Begravelsen Sted. Der var indgivet en Ansøgning til Minister *Crispi* om Tilladelse til at bisætte den berømte Mands og Velgjørers Lig i Salesianernes Kirke, og Prinsesse *Clotilde*, en Søster til Kong *Umberto*, havde understøttet Ansøgningen; men, som det var at vente af den nuværende antikristelige Regering, blev der givet et afslaaende Svar. Den højtidelige Sjølemesse holdtes af Biskoppen, Msgr. *Cagliero*, en Salesianer og Elev af den Hensovede. En Mængde fremragende Personligheder vare indtrufne til Turin, for at overvære Ligbegængelsen, og over 100,000 Italienerne toge Del i den.

Don Bosco var atter en af hine Barmhjærtighedens Mænd, om hvilke den h. Skrift siger, at deres Fromhed ikke glemmes, at deres Ros ikke vil ophøre fra Slægt til Slægt, og at deres Goder gaar i Arv til Efterkommerne. Hvad Resultaterne angaa, som Don Bosco har opnaaet, da vil hans Navn blive mindet som den største Pædagogs, Historien kan fremvise. Med Ære og Stolt-hed omtaler den katholske Kirke ham som et af de herligste Idealer, der nogensinde ere udgaaede af dens Midte. Dens Fjender og Modstandere have endnu kun lidet agtet paa ham, et Bevis paa, hvor vanskeligt det falder den vantro Verden, i Følelsen af at det vilde være til dens Beskæmmelse, at rive sig løs fra sine Afguder, for tvungen dertil af uhorste Kjendsgjerninger at anerkjende eller undersøge, hvad der voxede paa den levende Tros Guldgrund, hin Tros, som man i Forblindelse og Hovmod bebrejder, at den ikke længere er spiredygtig for humanistiske Bestræbelser. Hvor er der vel større Humanitet, hos Bosco, som forenede sin Pædagogik med Kirken, eller hos *Rousseau* og alle de vantro Epigoner, som vende Kirken og dens Lære Ryggen? Her se vi den menneskelige Humanitet uden Støtte, med alle dens Svagheder, med dens Tomhed og Hulhed, hist Humaniteten, aandeliggjort og indviet af Kirkens Naadeskatte til kristelig Barmhjærtighed!

Bosco's Værk viser Nutiden og Fremtiden den konfessionelle Skoles Sejr over det konfessions- og religionsløse Opdragelses- og Dannelses-Systems Usselhed og Forfængelighed; det er et Exempel paa, hvorledes den rigtige Forbindelse mellem den naturlige Viden og den overnaturlige, mellem det naturlige Liv og Naadelivet, kan blive Herre over Tidens Strøm. Forsynet har ikke uden Grund ladet ham komme til Syne paa Tidens Horisont. Maatte hans Exempel være et vækkende og advarende Raab, saa at man atter vender om, hvor man er faret vild, for ved Hjælp af den positive Tros Traad at komme ud af Labyrinten, i hvilken moralsk Fordærvelse lurer paa Ungdommen.

Om Skriftemaalet.

Hr. Stiftsprovst emer. *Kofoed-Hansen* har i 1881 udgivet en lille Bog om „Skriftemaalet,“ hvori han udtaler det Ønske, at Skriftemaalet maatte blive gjenindført i den danske Folkekirke. Den er egentlig hidtil bleven tiet ihjel; men nu efter 7 Aars Forløb, har Fængselspræsten ved Horsens Tugthus, *S. M. Hafstrøm*, troet at maatte tage til Orde derimod i en lille Piece: „Det romersk-katholske hemmelige Skriftemaal“. Trængte Kofoed-Hansens Skrift til nogen Anbefaling kunde det ikke have faaet nogen bedre end dette Modskrift. Thi naar Stiftsprovstens tidligere Kolleger i en saa lang Aarrække ikke have fundet bedre Vaaben imod ham, maa man nødvendigvis sige, at det er spildt Ulejlighed at løbe Storm imod ham.

Det var med en vis Interesse, at jeg aabnede Hr. Hafstrøms Piece, idet jeg haabede at finde i samme en videnskabelig og alvorlig Drøftelse af dette for den lutherske Kirke saa vigtige Spørgsmaal; men jeg blev

desværre fuldstændig skuffet. Piecen var ikke andet end et nyt Bidrag til den i vore Dage saa yndede Skandale-Literatur, en „cronique scandaleuse,“ uden ringeste Spor af theologiske Kundskaber eller af Alvor, ene og alene beregnet paa at hverve Kjøbere og mistænkeliggjøre, for ikke at sige værre, den katholske Gejstlighed og Skriftemaalet. Hvorvidt Hr. Hafstrøm tror paa sin egen Piece, skulle vi lade være usagt; men saa meget vide vi, at *enhver* Katholik medlidende smiler ad og *faa* Protestanter fæste Lid til dens fade Historier. Betegnende for Piecens Beskaffenhed er det ogsaa, at „*Socialdemokraten*“ var det første Blad, som tog Notits af den. Mon Hr. Hafstrøm anser det for en anbefaling af sit Produkt?

Bogen vrimler af gamle, forslidte Paastande, som vi ere vante til at se anvendte mod Catholicismen og dens Institutioner: den gamle Sandhed, at mulige enkelte Ulemper følge med Alt paa Jorden, ja, at selv det Helligste muligvis lader sig misbruge — blandt Apostlene var ogsaa en Judas —, den gamle Uvidenhed i Kirkehistorien: vi erfare, at Skriftemaalet blev indført i Aaret 1215, — det gamle Ubekjendtskab med den katholske Katekisme: Katholikerne forgude Maria; Lægfolk forbydes det at læse i den h. Skrift; den skriftende Katholik skal skildre sine syndige Gjerninger i alle deres Enkeltheder.

Paa den sidste Paastand bygger Fængselspræsten hele sin Argumentation mod Hr. Kofoed-Hansen. Enhver Katholik véd imidlertid, at den er usandfærdig; den Skriftende skal tværtimod anklage sig for sine Synder saa kort og sømmelig som muligt, og Skriftefaderen skal i de muligvis fornødne Spørgsmaal undgaa alt, hvad der kunde forarge en af de Smaa (Matth. 18.). Hr. Hafstrøm har bygget paa en tynd Isskorpe; Skorpen er bristet og hele hans Bygning styrtet sammen.

Dog er der i Maaden, hvorpaa, han bruger de

rustne Vaaben, de aftærskede Fraser, noget Nyt: en beundringsværdig Naivitet, dobbelt beundringsværdig hos en Mand af Hr. Hafstrøms Livsstilling.

Naivt er det, at han prøver paa at bekæmpe en næsten totusindaarig Institution ved Hjælp af en amerikansk Humbugs-Brochyre fra 1880 og at han paabe-raaber sig som sin eneste Hjemmelsmand dens Forfatter, en for 30 (trediv) Aar siden frafalden katholsk Præst, hvis Bog han mener at kunne anbefale ved at fortælle, at Forfatteren til den for 37 Aar siden, i 1851, blev rost af sin gejstlige Foresatte for sin Nidkjerhed, og at han senere 34 (fire og trediv) Gange blev anklaget og altid frikjendt for forskellige Forbrydelser, saa han maatte udrede 14,000 Dollars i Procesomkostninger, — et uroligt Hoved, der flakkede om i den nye og i den gamle Verden og lod sine Skandale-Skrifter trykke snart i Canada (1872), snart i Australien (1880), snart i Ny-Zeeland (samme Aar), snart i Chicago (s. A.) snart i Filadelfia (1882), — en snakkesalig Olding, der ud-plaprer Løst og Fast, om saa end selve Skrifteseglet kommer i yderste Fare.

Naivt er det fremdeles, at Fængselspræsten opka-ster sig til Dommer over vor nidkjære Biskop, Ordens-stifter og Kirkelærer, *den hellige Alfons af Liguori* og frakjender ham Titlen „hellig“ — Hr. Hafstrøm skriver: „Sanct“ Liguori — fordi denne i en videnskabelig Af-handling om de ti Guds Bud ogsaa omtaler det sjette Bud.

Endnu naivere er det, at Hr. Hafstrøm selv netop gjør det samme, som han i hellig Vrede dømmes den hellige Alfons for — og det i et Flyveskrift, uden nogensomhelst Undskyldning, medens Sanct Alfons gjør det i et lærd Værk paa mange Bind, som er skrevet fra først til sidst paa Latin, saa der er ingen Fare for at det bliver misbrugt af de Umyndige. En enkelt latinsk Sætning derimod, saaledes som den forekommer

i Hr. Hafstrøms Piece, er som et tyndt Slør over et Maleri; det pirrer Nysgjærrigheden og er let at løfte.

Sluttelig skulle vi endnu bemærke, at det maa være en ganske ejendommelig Udgave af Kirkefædrene, Hr. Hafstrøm øser sine Kundskaber af, naar han mener, at „ingen Lære om det hemmelige Skriftemaals Nødvendighed har været fastslaaet paa Kirkefædrenes Tid,“ og at „de store Kirkefædre, som Cyprian, Gregor af Nycæsarea, Basilius, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus og Chrosostomus ikke have tænkt sig sligt, intet kjende til Skriftemaal af den Art.“ Det er nemlig Visvas som alt det øvrige. Et Par Udtalelser af nogle Kirkefædre ville være tilstrækkelige til at overtyde os herom. *Basilius* skriver: „Guds Barmhjertighed mod Synderne er sikker; thi det hedder, han vil ikke Synderens Død, men at han skal omvende sig og leve. Men fordi Bekjendelsen egner sig dertil, og de, som have omvendt sig fra Synden, maa fremvise Bodens værdige Frugter, saa er det nødvendigt, at *bekjende Synderne for den, hvem Forvaltningen af Guds Hemmeligheder er anbetruet; thi saaledes have ogsaa de gamle Bodfærdige bekjendt deres Synder for de Hellige.*“ *Basilius*, som levede fra 330—376 og var Ærkebiskop af Cæsarea i Cappadocien, henviser her endog ligefrem til *Oldtiden*, ikke blot til Tiden, der gik umiddelbart forud for ham, men til hele den kristelige Fortids *Praxis*. Men ifølge Hr. Hafstrøm kjender *Basilius* intet til Skriftemaal! *Chrysostomus* (†407) siger i sin 4. Homil. over Lazarus: „Hvorfor skammer du dig for at sige dine Synder? Siger du dem maaske til en *Medtjener, for at han skal offentliggjøre dem?* Dine Vunder viser du ham, som er Herren, som bærer Omsorg for dig, som er menneskekjærlig, som er *Lægen*. Jeg tvinger dig ikke til at træde offentlig frem paa Skuepladsen, og bekjendtgjøre det for mange Vidner. *Mig alene* siger du dine hemmelige Synder, for at *jeg* skal læge Saaret og befri dig for Smerten“. I sin 4. Homilie over Samaritanerinden siger den samme

Kirkefader: „*Hvo som skammer sig for, at aabenbare sine Synder for et Menneske, men ikke skammer sig for, at begaa dem for Guds Aasyn, og ikke vil bekjende og gjøre Bod, vil paa hin Dag ikke komme til at staa til Skamme overfor en Eneste eller To, men overfor Alverden.*“ Der er endnu mange andre lignende Udtalelser hos Chrysostomus, men dem kan Hr. Hafstrøm selv finde, f. Ex. i Homil. 30. in. c. 11. Genes. n. 5; Homil. 20. in. c. 4. Genes. n. 3; Homil. 27. in. c. 9. Genes. n. 6 og Homil. 3. de Dav. et Saul. n. 2. — Den h. *Ambrosius*, Ærkebiskop af Mailand, Augustinus' Lærer og Omvender, kjender ogsaa en hel Del til det hemmelige Skriftemaal og var selv ifølge hans Biografs, den h. Paulinus' Udsagn, en mild og barmhjærtig Skriftefader. I sin Homilie over Mandagen efter første Fastesøndag siger denne Kirkefader: „Se, nu er den naaderige Tid der, i hvilken *I maa bekjende eders Synder for Gud og Præsten* og udslutte dem ved Faste, Bøn, Graad og Almisse“. Og paa et andet Sted (Lib. de parad. c. 14.) siger Ambrosius udtrykkelig: „Ingen kan befries for Synden, naar han ikke først har *bekjendt* den.“ — Er det overfor saadanne Udtalelser af Kirkefædrene vel Sandhedskjærlighed at paastaa. at de store Kirkefædre intet kjende til det hemmelige Skriftemaal? Mon ikke den engelske Protestant *Gibbon* lægger en ganske anden Sandhedskjærlighed for Dagen, naar han skriver: „Den Underviste kan ikke modstaa Vægten af *den historiske Sandhed*, som fastslaar, at *Bekjendelsen* har været et af Hovedpunkterne i den papistiske Kirkes Tro *gjennem alle Perioder af de fire første Aarhundreder*“.

Hr. Fængselspræst Hafstrøm slutter sin Pjece med følgende Ord: „Herren fri os fra saadan Gjerning, som de katholske Skriftefædre have! . . . Lad os Præster arbejde paa at blive saadanne Sjælesørgere, at enhver Mand og Kvinde kan have fuld Tillid til os, da ville de vel selv føle sig henviste til os, naar de behøve Raad og Hjælp.“

Paa dette Ønske og denne Opfordring ville vi lade Hr. Hafstrøms Kollega, Overhofpræst, Dr. *Ackermann* i Meiningen svare. Han skriver: „Det hemmelige Skriftemaal er den vigtigste, indflydelsesrigeste Handling i *Sjælesorgen*. *Med Tabet af Skriftestolen synker Muligheden for Udøvelsen af Sjælesorgen næsten ned til en Umulighed*; thi hvor skal den Gejstlige vel nøje lære Sjælenes Tilstand og Fornødenheder at kjende, naar de ikke længere aabenbares for ham i Skriftemaalet? Og hvorledes skal han vel sørge for disse Fornødenheders sande Tilfredsstillelse, naar enhvers særegne Længsel i saa Henseende ikke længere tilkjendegives ham? Den, som skrifter, siger ikke alene noget, men han spørger ogsaa. Han spørger: hvad skal jeg gjøre for at blive salig? *I Sandhed! En bedre Mark, for at bringe Sjælesorgen til at blomstre og sætte Frugt, end Privatskriftemaalet, gives der ikke. Er det og kan det være en Sjælesørger, som aldrig spørger om Sjælenes Tilstand?* Det er ikke papistiske, hierarkiske, pietistiske, superstitiøse Anskuelser og Grunde, som lade os tale et Ord for Privatskriftemaalet. Det er vor Kollega, afdøde *Bretschneider*, en Antipapist og Antipietist med Liv og Sjæl, som har ført slaende Beviser for, at *ved det almindelige Skriftemaal er det snævre Baand, som forenede Hyrden med Hjorden, bleven løst*. Præsterne ere sunkne ned til blotte *Talere*, som *intet virke og intet kunne virke netop for dem, som trænge mest til Hjælp*. Bebrejd os derfor ikke, at vi ville *gjenindføre* Privatskriftemaalet, men bebrejd os, at vi have ladet det *forsvinde!* Saa I Tingen fra den rette Side, vilde I tilraabe os: *Skammer Eder, at I have været saa dovne og pligtforglemmende, og alene have været Prædikanter og holdt smukke Taler, men det Tungeste i Loven og i eders Embede, den specielle Sjælesorg have I tilsidesat!*“

Saa vidt vi vide, har ingen anden *Lutheraner* talt saa sande og varme, saa træffende og begejstrede Ord om det hemmelige Skriftemaals Nødvendighed, Nytte

og Skjønhed; men haabløse maa disse Ord være overfor Hr. Hafstrøms Arbejden paa at blive en virkelig Sjælesørger.

Vi slutte med en anden *Protestants* Udtalelser angaaende det hemmelige Skriftemaal. Det er den protestantiske Forfatter *Fitz William*, som ved Tanken om det katholske Skriftemaal ikke kunde holde sin Beundring tilbage og udraaber: „Hvilken Sikkerhed, hvilken Borgen fordres her ikke af Enhver for Opfyldelsen af hans Pligter i Samfundet, for Udøvelsen af alle Dyder, for Retskaffenheden, Velvillien, Kjærligheden og Barmhjærtigheden! *Kan man vel finde noget Lignende andet Steds?* Samvittigheden ordnes her for Guds Domstol alene, ikke ved denne Verdens Dom. Den Skyldige er her selv sin egen Anklager, men ikke sin Dommer. Og medens Protestanten overfladisk prøver sig, dømmer i sin egen Sag og hensynsfuldt frikjender sig, prøves Katholiken strængt af en Anden, venter sin Dom fra Himlen og længes efter den trøstefulde Absolution, som meddeles, nægtes eller opsættes i den Allerhøjestes Navn. Hvilket beundringsværdigt Middel til at gjenoprette den gjensidige Tillid blandt Menneskene og den fuldkomne Harmoni i Opfyldelsen af deres Pligter.“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Ordrup. Den aarlige Fastelavns-Forestilling paa Sct. Andreas Kollegiet fandt Sted den 14. Februar Kl. 5—7. Eleverne opførte ved denne Lejlighed med megen Dygtighed og Forstaaelse den pudsige Farce „*Lige for Lige*“ efter Trautmann, og Holbergs bekjendte Komædie „*Den pantsatte Bondedreng*“; denne sidste naturligvis med adskillige Tillempninger. En humoristisk Spøgelses-scene „*Aandernes Time*“, vidnede om den dygtige Sang- og Musikundervisning, som Eleverne nyde paa Kollegiet. Den store Festsal var opfyldt af Gæster baade fra Hovedstaden og Omegnen, og efter de livlige Bifaldsyttringer at dømme, syntes Alle at more sig fortræffeligt.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. Februar. 2. Søndag i Fasten. — 27. M., 28. Ti., 29. O. Ferialdage. — 1. Marts, To., Ferialdag. — 2. F. Ihukommelse af Herrens Ligklæde. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Korsvejsandagt.) — 3. L. Karl den Gode, Martyr (Leo den Trettendes Kroningsdag.)
Søndag den 4. Marts. 3. Søndag i Fasten.

Mariaforeningen holder Møde i Dag, den 26. Febr., efter Høj-messen i Sognekirken. Skemaerne fremlægges.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Dag, Søndag den 26. Februar, i Jesu Hjærtets Kapel paa Vesterbro.

Sct. Ansgars Konferents lader Mandag den 27. Februar Kl. 8¹/₄ læse en h. Messe for afdøde Vincentsbroder *Oscar Petersen*.

Unio. Søndag den 4. Marts Kl 9 præcis: Foredrag af Hr. Pastor Neuvel.

Vincentsforeningen holder **Generalmøde** Tirsdag den 28. Februar Kl. 8 i Svendeforeningens Lokale, Frederiksberg Allé 17 (Indgang fra Boyes Gade); hvortil alle Konferentsernes Medlemmer samt Æresmedlemmerne herved indbydes.

Sct. Ansgars-Bonifatius-Kollekten til Bedste for Præfektorets mest trængende kirkelige Anstalter har indbragt: Kjøbenhavn: Sct. Ansgar 11 Kr. 32 Øre; Jesu Hjærtets Kapel 10 Kr.; Sct. Josefs Kapel 8 Kr. 6 Øre; Sct. Mariæ Kapel 4 Kr. — Ordrup: 7 Kr. 15 Øre. — Odense: 7 Kr. — Svendborg: 5 Kr. — Kolding: 10 Kr. — Fredericia: 10 Kr. 37 Øre. — Horsens: 6 Kr. — Aarhus: 15 Kr. 42 Øre. — Randers: 12 Kr. 36 Øre. — I alt 101 Kr. 68 Øre.

Kjøbenhavn, d. 22. Febr. 1888.

B. Hansen, Dr. th.,
Præfektur-Sekretær.

Wm V. Mohns Bogtrykkeri,
Nørre-Farimagsgade 55 — 2. Sted fra Frederiksborggade,
 leverer alle saavel større som mindre typografiske Arbejder, elegant og smagfuldt udførte og i saavel Guld- som Farvetryk.
 Bogtrykkeriet er rigt forsynet med de mest moderne, smukke Skrifter, Indfatninger og Vignetter samt med hensigtsmæssige Maskiner — alt nyt og fortrinligt Materiel.

Wm V. Mohn,
Bopæl: Frederiksborggade 48.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 10.

Søndagen den 4. Marts.

1888.

Indhold. Leo XIII's Kroningsdag. Vor katholske Literatur. Sct. Josefs Hospital. Pastor Hafstrøm og Skriftemaalet. Efterretninger: Kjøbenhavn, Hamborg.

Leo XIII's Kroningsdag.

De to sidste Dage i forrige Uge vare Mærkedage for vor h. Fader, Pave Leo XIII. Den 2. Marts fejrede han sin 78aarige Fødselsdag og Dagen efter, den 3. Marts, var det den tiende Aarsdag for hans Kroning.

For 10 Aar siden, den 20. Februar 1878, havde Kardinalerne forsamlet sig i det Sixtinske Kapel, for at foretage den sidste Afstemning for Pavevalget, og faa Timer efter proklameredes Kardinal *Pecci*, den h. romerske Kirkes Kamerlengo, som Pave og den store Pius IX's Efterfølger. Den Udvalgte, saaledes berette Øjenvidner, blev bleg som Væggen, skjælvede heftig, men opløftede kort efter Øjnene mod Himlen, for i stille Bøn at nedbede Hjælpen ovenfra, og erklærede: „Da Gud vil, at jeg skal være Pave, saa gjør jeg ingen Indvendinger.“ Ogsaa i sin første Allokution aflægger den ny Pave med rørende Ord den ydmyge Tilstaaelse, at Udvælgelsen til det uforlignelig ophøjede og byrde-

fulde Embede havde opfyldt ham med den yderste Ængstelse og Forsagthed, naar han saa hen til de vanskelige Tidsforhold og hans egen Svaghed. „Men,“ tilføjede han, „Vi tro at burde paatage Os dette øverste Hyrde-Embede og adlyde den guddommelige Villie, idet Vi samtidig sætter Vor Tillid til Herren, at Han, som har overdraget denne Værdighed til Os, ogsaa vil forunde Vor Uværdighed den nødvendige Kraft.“

Ti Aar ere henrundne siden Leo XIII's højtidelige Kroning og med Taknemlighed tør vi sige: Ja, i Sandhed, Gud er det, som har givet Kirken og Verden en saadan Pave og belønnet den svage, ydmyge Oldings Tillid paa en herlig Maade, idet Han forundte ham en Fylde af vidunderlig Kraft til den trofaste Opfyldelse af et saa ophøjet og byrdefuldt Embedes mangfoldige Pligter! Ved Slutningen af det første Decennium af vor h. Faders velsignelsesrige Virksomhed kunne vi med den inderligste Tak til Gud forkynde Verden: Gud være lovet! Vor h. Fader Leo XIII har fra den første Dag af, han tiltraadte sit Embede, indtil denne Time, understøttet af Herrens Naade, ført Kirkens Styrelse med en saadan Iver, Udholdenhed og Standhaftighed, men ogsaa med saa heldige Resultater, at en ny kraftig Livsstrøm gjennemrisler Kirkens Ager, at Guds Rige stedse mere og mere udbredes over Jorden, indtil dens fjærneste Egne, at alle Nationerne og Verdens mægtigste Herskere frembære deres Hylding for den katholske Kirkes ærværdige Overhoved, at dette selv og Pavedømmet paa ny viser sig for Verden i sin verdensomfattende og velsignelsesrige Virksomheds gamle Glans, og at en fordomsfri og retfærdig Efterverden vil regne den nuværende Paves Personlighed blandt Tiaraens hæderfuldeste Bærere og hans Pontifikat blandt de velsignelsesrigeste i Kirkehistorien.

Endog vor h. Kirkes Modstandere kunne ikke nægte hverken den eller dens synlige Overhoved deres Agtelse og Ærbødighed, deres Beundring. Det svenske

illustrerede Blad „*Hemvännen*,“ som udkommer i Stockholm, skriver saaledes i en Artikel: „*En blick på påfvedømet som verldsmakt*,“ som Bladet bragte i Begyndelsen af dette Aar tilligemed et smukt Portræt af den h. Fader, i Anledning af hans Præstejubilæum, blandt andet følgende:

*

*

*

„Den 7. Februar 1878 døde Pius IX efter en næsten 30aarig Regering. Skjønt han ikke var nogen stor Mand, er hans Pontifikat dog et af de mærkeligste, den katholske Kirkes Historie kan fremvise. Under hans Regering ophørte Paven rigtignok at være verdslig Regent, men ikke desto mindre har Pius IX dog under sin Regering vist Kejsere, Konger, Fyrster og Folk, at den katholske Kirke er en Verdensmagt og fastere, stærkere og mægtigere end noget andet Samfund i Verden. Man kan skraale hvormeget man lyster over hans Encyklika af 1864 og over „Syllabus,“ man kan ansé det berygtede Ufejlbarhedsdogme for en Uriemlighed, saa tvinges man dog alligevel til at have Respekt for det Samfund, som i vore urolige Tider har vist sig i Besiddelse af en saadan Fasthed Majlovenes Forandring i 1886 var en lysende Sejr for den katholske Kirke i Tyskland, thi disse Love vare fra Begyndelsen af netop fremkomne for at knuse den. Vi Protestanter maa beklage, at en hovedsagelig protestantisk Stat trak det korteste Straa i denne Kamp, men Udfaldet af den har dog givet det nittende Aarhundredes Statsmænd og Folk en nyttig Lære. Det har nemlig vist vort realistiske Aarhundredes Mennesker, at den aandelige Magt, ja, selve den ringeagtede Kirke endnu er en Stormagt, og det endog en af første Rang Paven har i denne Kamp vist, at mod hans Kirke formaa Krupp's Kanoner, Verdens bedste Hær og Feltherre Intet. Æren for at have ført denne Kamp til en lykkelig Afslutning tilkommer Pius IX's

Efterfølger Leo XIII. Ved sin Tronbestigelse fandt den 68aarige Olding den katholske Kirke i Strid med Tyskland, i spændt Forhold til Italien, den franske Republik og Rusland. Men nu er der sluttet Fred med alle Magter — naar undtages Italien. Frankrig har ikke vovet, at fortsætte sin Strid med Kirken, en Fortsættelse vilde have været ødelæggende for Republikens Bestaaen. Endog den store Republik i Amerika har nærmet sig Paven. Præsident Cleveland har tilkjendegivet Paven, at de Forenede Stater atter staa i Begreb med, at træde i diplomatisk Forbindelse med den katholske Kirkes Overhoved.

Leo XIII har saaledes forstaaet at hævde sin Plads og at forskaffe sig Agtelse baade hos Venner og Fjender. I Anledning af sit 50aarige Præstejubilæum har han tillige i Slutningen af forrige Aar modtaget Beviser paa Højagtelse og Ærbødighed fra hele den civiliserede Verdens Monarker og Statschefer. Herskeren over „Orientens Hellas,“ Mikadoen af Japan, har, skjønt selv Kejser og Pave, alligevel sendt Sct. Petri Efterfølger en egenhændig Lykønskningsskrivelse, hvori han med varme Ord udtaler sin Beundring for Leo XIII. Hans Sendebud overleverede paa sin Herres Vegne til Paven et Guldkors, besat med store Topatser, en Kalk af ciseleret Guld og et Portræt af Mikadoen i Legemsstørrelse. De Forenede Staters Præsident har gennem Kardinal Gibbons lykønsket Paven og underrettet ham om, at han agter at sende ham en egenhændig Skrivelse tilligemed sin Jubilæumsgave. Den franske Republiks Præsident har sendt en overordentlig Gesandt, som ligeledes medbragte en Lykønskningsskrivelse og Gaver. Den syriske Kirkes Biskopper have heller ikke forsømt at yde Leo XIII deres Hylding. Kejseren af Østerrig sendte Fyrst Lichtenstein som overordentlig Gesandt. Iført Maltheser-Riddernes Dragt og i Spidsen for hele det østerrigske Gesandtskab, overrakte Gesandten i højtidelig Audients sin Suveræns.

Lykønskninger. Kejserens Gave var et massivt Guld-kors, over en Fod langt og bogstavelig oversaaet med Ædelstene og de sjældneste Perler.

At Regentinden af Spanien sendte en overordentlig Gesandt og kostbare Gaver, falder af sig selv. Men den for sin glødende katholske Tro saa berømte spanske Nation har desuden ladet sig repræsentere af en særegen Deputation, bestaaende af flere Tusinde Personer, som medbragte Gaver til en Værdi af flere Millioner.

Den mærkeligste Gesandt, som Paven modtog, var dog Dronningen af Storbritanien og Irlands, Kejserinden af Indiens overordentlige Gesandt; og dette Sendebud var den første Hertug, den første Markis, den første Greve, den første Baron i Riget, Hertugen af Norfolk, der, som bekendt, er Katholik. Det var næsten 200 Aar siden, at en engelsk Gesandt var optraadt hos Paven. Jakob II er nemlig den sidste engelske Monark som før Dronning Viktoria viste Paven denne Opmærksomhed. Men man maa vel huske paa, at Jakob II var Katholik, Dronning Viktoria er derimod, som bekendt, Protestant.

Endog Kejser Wilhelm sendte en Gesandt med en Lykønskningsskrivelse og kostbare Gaver. Det samme har en Mængde andre Fyrster gjort, men Pladsen tillader os ikke at omtale dem. Vi kunne af alt dette se, at den katholske Kirkes Overhoved mere end nogen anden Kirkes hædres og æres af denne Jords Mægtige; men endnu mere hædres og æres Paven dog af den store Masse, af de Millioner Mennesker, som i ham se Jesu Kristi Statholder. Naar undtages den engelske Dronning og Indehaveren af den kinesiske Dragetrone, er der ingen anden Monark, som hersker over saa mange Undersaatter, som Bæreren af den pavelige Tiara. Hans Undersaatter naa op til over 200 Millioner Mennesker. Den romerske Kirke er det ældste Monarki paa Jorden og den kommer nok til at

overleve alle Monarkier og Republikker, som nu findes. Det eneste Samfund, som i Henseende til Alder skulde kunde sammenlignes med den romerske Kirke, maatte være det kinesiske Rige, dersom Mongolernes og Mandschurerens Erobringer ikke havde gjort, at det Rige, som „Himlens Søn“ nu hersker over, strængt taget ikke længere er det gamle kinesiske Rige. Men hvor gammel denne Kirke end er, saa er den dog ingenlunde udlevet. Her i vort Land — fjærnt fra Evropas storpolitiske Liv — kan der tales, hvormeget man end lyster, om hvor forældet og urimelig denne Kirke er — en Kjendsgjerning er det dog, at den er livskraftigere og stærkere end nogensinde . . . Og kan ingen anden Magt faa Bugt med Socialismen og Anarkiet, saa skal Roms Kirke nok faa Bugt med dem. Vort Aarhundredes Brændinger, som bortskyllede saa mangen tusindaarig Stats- og Samfundsbygning, brydes forgæves mod Foden af den Trone, fra hvilken Sct. Petri Efterfølger som Odin i sit Hlidskjalf ser ud over Verden og byder sin Tid. De sidste Aartiers Hændelser bekræfte Lord Macaulays berømte Spaadom, „at den katholske Kirke vil bestaa i uformindsket Kraft paa en Tid, da en Rejsende fra Ny-Zeeland, midt i det største Øde, fra en af Londonerbroens bristede Halvbuer forgjæves spejder efter Sct. Poulskirkens Ruiner“.

*

*

*

I skærende Modsætning til dette Billede af den katholske Kirkes Enighed og sikre Fasthed under sit ærværdige Overhoved Leo XIII, som den protestantiske Forfatter af ovenanførte Artikel i „Hemvännen,“ *A. Hammerskjöld*, opruller det for Bladets Læsere, staar den Uenighed og tvivlende Famlen, som altid giver sig tilkjende i den lutherske Kirke. Man søger „Alliance“ med Alverdens Sekter og er ikke engang enig med sig selv. Den forløbne Uge har atter givet os et slaaende Bevis herpaa i flere Retninger, blandt andet

have to af Hovedstadens Gejstlige offentlig vist, at man end ikke er naaet saa vidt, at være enig om, hvad man overhovedet skal kalde den lutherske Kirke herhjemme: om *Statskirke* eller *Folkekirke*. Den Ene fastslaar, at den lutherske Kirke her i Landet er en *ægte Statskirke* og aldeles ikke nogen Folkekirke; den Anden slaar det modsatte fast, at den er en *ægte Folkekirke* og ikke nogen Statskirke; tilstaar dog samtidig, at han egentlig ikke rigtigt véd *hvad en Folkekirke er*, men at dette ubestemmelige Væsen dog *kan være en god Ting, baade for Folket og Kirken*.

I en Artikel angaaende den for nylig i Folkethinget stedfundne Interpellation om „Daab af udtraadte Forældres Børn“ er Hr. Pastor *Dalhoff* i „Berl. Tid.“ af 25. Febr. fremkommen med følgende Anskuelse: „De fleste have næppe gjort sig klart, at Spørgsmaalet (om ovennævnte Børns Daab) netop derfor ikke kunde være saa ganske let at besvare, fordi det rimeligvis aldrig har foreligget før, i de 18 $\frac{1}{2}$ Hundrebaar, Kirken har været til. Det ligger nemlig i, at Kirken aldrig har været til før i den Skikkelse, den nu har faaet hos os som Folkekirke. Man har kjendt *Statskirker*, der sagde: *cujus regio, ejus religio!* hvor alle Undersaatter skulde og maatte have Herskernes Religion. Og man har kjendt *Frikirker*, der har staaet ganske uafhængige overfor Staten, uden at kunne kræve dens Beskyttelse, men ogsaa uden at mærke noget til dens Indgreb. Og der har været forskjellige andre Ordninger af Forholdet mellem Stat og Kirke; men en *Folkekirke* har man ikke kjendt før, hverken Navnet eller Sagen; derfor har man heller ikke strax saa lige vidst, hvad det vilde sige, og hvad heraf maatte følge“.

At den danske lutherske Kirke er en *Folkekirke* fastslaar Hr. Dalhoff paa ny senere hen i Artiklen, men tilstaar samtidig, at der skal en god Hjærne til, for at forstaa, hvad dette Begreb egentlig betyder. Vilde man stille det Spørgsmaal til ham: *hvad er Folkekirken?* saa

vilde han sandsynligvis give det temmelig dunkle Svar: Folkekirken er „*en Ting, som kan være god baade for Folket og for Kirken*“. Hr. Dalhoff skriver nemlig: „Medens vi i det Foregaaende fremhævede, at det ikke er saa let at vide rigtigt, hvad en *Folkekirke* egentlig er, er saa meget dog klart, at det kan være *en god Ting, baade for Folket og for Kirken*. Den er fri for Statskirkens Tvang, som til alle Tider vil sænke den ned i Sløvhed og Udvorteshed; men den overlader heller aldrig som Frikirken Folket til sin Skjæbne, saaledes at der bliver en hel Del af Folket, Ingen bryder sig om, fordi de ikke høre Nogen til . . . Dermed følger rigtignok ogsaa paa den anden Side, at den faar sine Grænser noget flydende, saa at den knapt nok véd, hvem der er i den og hvem der er udenfor den, og at den ved en og anden Lejlighed maa finde sig i, hvad der kan synes at træde dens Ære for nær. Det er en stoltere Stilling at være enten Statskirke eller Frikirke, men Hovedsagen er dog ikke Kirkens Stolthed og Ære, men at den kan tjene saa Mange som muligt“.

Dagen efter at Pastor Dalhoff i „Berl. Tid.“ havde skildret den danske lutherske Kirke som en ren og skjær *Folkekirke*, beviste Pastor C. J. Brandt i „Dansk Kirketidende“ af 26. Febr. lige det modsatte, at samme Kirke er en ren og skjær *Statskirke*, og ytrede blandt andet „at det klinger som en Spot, at tale om en *Folkekirke*, medens man med større Ret end nogen Sinde kan tale om en *Statskirke*“. Pastoren skriver nemlig: „Da man i Grundloven fik indsat det — i alt Fald i de Aaringer — mere velklingende Navn „*Folkekirke*,“ var Meningen, at den gamle *Statskirke* skulde omdannes og gives en Skikkelse, der tog mere Hensyn til Folket Tarv, og ikke blot var Udtryk for Regeringens Villie. Det viste sig imidlertid snart, at man gjorde sig meget forskjellige Tanker om, hvad der var til Folkets Tarv, og at det blev vanskeligt om ikke helt umuligt, at finde „en Forfatning,“ der kunde svare til disse ind-

byrdes modstridende Tanker. Følgen blev, at det blev gaaende i den gamle Skure, indtil vi er naaet det nuværende Standpunkt, hvor det klinger som en Spot, at tale om „en Folkekirke“, medens man med større Ret end nogen Sinde kan tale om „en Statskirke“ Kongerne blev fra Reformations-Tiden betragtede som og kaldte de øverste Biskopper, der i Lighed med Paverne tidligere bar Ansvar og havde Myndigheden til at raade over deres Undersaatter, ogsaa i deres Salighedssag. Og da de saa blev „enevældige“, blev det endmere fastslaaet, og gik over i den almindelige Bevidsthed, at denne Enevælde omfattede ikke mindre de kirkelige end de borgerlige Anliggender. Det kunde i al Troskyldighed gaa, og det gik saa længe den gamle Statsform bestod; men da vor Konge opgav Enevælden og stadfæstede den Grundlov, hvorefter han med Rigsdagen delte den lovgivende Magt, tænkte ganske sikkert ingen af de Mænd, der udarbejdede Lovene andet, end at Ændringen ligeledes skulde gjælde de kirkelige Sager, og man indførte Løfteparagrafen om at Folkekirken skulde have en ny „Forfatning“ Da imidlertid „Forfatningen“ udeblev, skyndte man sig fra en vis Side at proklamere, at paa det kirkelig Omraade havde Kongen som øverste Biskop beholdt sin Enevælde, og da man fra anden Side umulig kunde indrømme det, men holdt paa, at saavel de kirkelige som de borgerlige Anliggender laa under Rigsdagens Myndighed, fremkom den besynderlige Tilstand, at de kirkelige Sager, der dog, mere eller mindre staa i Forbindelse med Tros- og Samvittigheds-Spørgsmaal, laa under en „bekjendelsesløs“ Forsamlings Afgjørelse. Det er sikkert indrømmet fra alle Sider, at Rigsdagen, i Følelsen heraf, har taget lempelig derpaa og helst skudt dem fra sig. Men noget skulde der dog gøres, Kirkevæsenet som alle andre „Væsener“ kan ikke undvære en Styrelse for at holdes i Gang, og derved fremkom da den ikke mindre besynderlige Tilstand og om man

vil „Forfatning“, vi nu har, at dette „Væsen blev udelukkende styret af det „bekjendelsesløse“ Ministeriums Haand. Da det vel tør siges, at der ved Valget af Kirkeministrene udelukkende er taget politiske Hensyn, saa Spørgsmalet ene blev hvad der, efter Konsejlspræsidentens Opfattelse, bedst kunde tjene Statens Tarv, lader det sig ikke nægte, at vi har faaet en „Statskirke“ i saa ren en Form, som vi ingen Sinde har haft. Ministeren, der ikke er bunden til noget religiøst Hensyn og derfor paa samme Maade som Rigsdagen maa kaldes „bekjendelsesløs“, udsøger og udnævner Kirkens Biskopper, han ansætter dens Præster, og i alle kirkelige Spørgsmaal har han Afgjørelsen, saa det er intet Under, at efter den folkelige Opfattelse er han „Kirkens Primas“.

*

*

*

Nogen større Kontrast i Henseende til Anskuelser om en og samme Ting indenfor den danske lutherske Kirke, end disse to gejstlige Mænd have offentliggjort i Løbet af to Dage, vil man vanskelig kunne tænke sig. Og det er langt fra det eneste Omraade, paa hvilket der hersker den mest skjærende Uenighed indenfor den lutherske Kirke; den findes paa langt væsentligere Omraader, for ikke at sige paa alle. Hvor ganske anderledes ser det ikke ud indenfor den katolske Kirke! Vi have et levende Midtpunkt for hele Kirken, Jesu Kristi ufejlbare Statholder og Apostlen Petri Efterfølger, der i Kraft af guddommelig Bistand bevarer alle Kirkens Børn i Troens Enhed paa hele Jorden. Her er der ikke Tale om „Folkekirker“ eller „Statskirker“; her holder man sig til Frelserens Ord til Petrus: „Paa dig vil jeg bygge min Kirke,“ og bekjender: „Jeg tror paa den ene, hellige, almindelige apostolske Kirke,“ der ikke er bunden til nogle enkelte Nationer, Riger og Sprog, men som omspænder hele Jordkredsen, og i Leo XIII anerkjender sin øverste synlige Hyrde,

Arvtageren efter „Klippen“ Petrus! Vi glæde os af inderste Hjærte og takke Gud, fordi han har givet os dette levende Enheds-Midtpunkt i Kirken og udrustet den Mand, som i hans Navn styrer hele Kirken med Klippekraft og Klippemod overfor Tidens Storme. I Forening med hele den katholske Jordkreds sende vi i Dag i Anledning af Aarsdagen for Leo XIII's Kroning vore hjærteligste Lykønskninger til Rom og bønfulde Himlen om, at den endnu længe vil opholde og bevare vor elskede Fader, Pave Leo XIII!

Vor katholske Literatur

er i den allersidste Tid bleven værdig forøget med en Oversættelse af *F. J. Baudreaux's Lyksaligheden i Himlen*. Det er en fra den engelske Original med Smag udarbejdet Oversættelse, som præsenterer sig i en nobel Skikkelse, udstyret i Lighed med Kristi Efterfølgelse (A. Høst's Forlag). Det turde som anbefaling for Bogen være nok at gjøre opmærksom paa, at den, skjønt først udkommen for 18 Aar siden, allerede har naaet 7 betydelige engelske Oplag og ogsaa er bleven oversat paa flere evropæiske Sprog.

I et blomster- og billedrigt Sprog skildrer Forfatteren Saligheden, for saa vidt denne lader sig udmale; thi om det end ikke er opkommet i noget Menneskes Hjærte, hvad Gud har beredet dem, som elske Ham, saa giver dog Troen og Fornuften mangan en Oplysning. Og enhver saadan Oplysning maa vi jo føle største Interesse ved — saa mange, som haabe paa, selv engang at delagtiggjøres i Lyksaligheden i Himlen; saa mange, som ønske at ryste den timelige Tomheds og Jordiskheds Støv lidt af Aandens Vinger, for til Afvexling at bade sig i Solstraaler fra Paradiset;

saa mange, som have erfaret Nødvendigheden af, mest mulig at styrke de Drivfjedre, der skulle holde os inde paa og drive os fremad paa den smalle Vej til Lysets Boliger. Derfor vil enhver, i hvem Salighedshaabet aander, have Gavn og Glæde af Boudreaux's Bog. Den skildrer os paa yderst tiltalende Maade, hvilken Herlighed Legemet har i Vente, idet det forklaret og fritaget for al Lidelse vil blive stedet til de højeste, reneste Nydelser med sine Sanser; hvorledes Menneskets Aand vil blive mættet ved Beskjæftigelsen med de op-højede Æmner, Guds Visdoms uransagelige Dybheder, den paa Jorden ej har kunnet fatte; hvorledes Sjælen vil finde sine Længsler tilfredsstillende i Hvilen i Gud, i Hans Kjærlighed og i Samlivet med de andre Hellige. Og ved at skildre forskellige Trin i Saligheden, ansporer Bogen sine Læsere til altid fornyet Anstrengelse.

Forfatterens flittige Brug af *Sct. Thomas* borger for Skildringens theologiske Paalidelighed.

Bogen faas i alle Landets Boglader, og Prisen (1,50 Kr.) er i Forhold til Udstyrelsen billig.

—d.

Sct. Josefs Hospital.

Fra *Sct. Josefs Hospitalets* Forstanderinde have vi modtaget en Beretning over Hospitalets Virksomhed i de to sidste Aar. Det fremgaar af denne Beretning, at der ved Begyndelsen af Aaret 1886 fandtes 30 Patienter, medens der indkom 517 med et samlet Antal af 17,298 Forplejningsdage. Af disse 517 Patienter vare 195 Mænd og 322 Kvinder: 343 Patienter hørte hjemme her i Hovedstaden, 131 vare udenbys og 43 udenlandske. Katholikernes Antal var 55. 155 større Operationer foretoges i Aarets Løb. Nattevagten, som besørger af

Søstrene, er bleven holdt i 1325 Nætter. Gratis Pleje have 28 Patienter nydt i 2,438 Dage, og da en Patients Underhold beregnes til 2 Kr. 30 Øre pr. Dag, har Udgiften i saa Henseende været 5,607 Kr. 40 Øre. 53 Patienter have ligget for moderat Betaling i 2,803 Dage. I Aarets Løb døde 54 Patienter, 417 bleve udskrevne som helbredede og 46 forbleve paa Hospitalet ved Aarets Slutning.

I Aaret 1887 indkom til Hospitalet, foruden de 46 tilbageblevne, 621 Patienter med 19,637 Forplejningsdage. Af disse 621 Patienter vare 230 Mænd og 391 Kvinder; 413 Patienter vare hjemmehørende i Kjøbenhavn, 176 udenbys og 32 udenlandske. Katholikernes Antal var 45. 197 større Operationer foretoges. Nattevagt er bleven holdt i 1,466 Nætter. 16 Patienter ere blevne forplejede gratis i 1,237 Dage, og Udgiften for deres Vedkommende beløber sig altsaa til 2,845 Kr. 10 Ø. 51 Patienter have ligget for moderat Betaling i 3,505 Dage. I Aarets Løb døde 68 Patienter, 497 bleve udskrevne som helbredede og 56 bleve tilbage ved Aarets Slutning.

De ovenanførte Tal have i al deres Simpelhed og Nøgenhed en ganske ejendommelig Veltalenhed; de afsløre tydeligt Klosterlivets Hemmeligheder; de vise, hvortil Klosterfolk due, at de, selv set fra den rent humane og sociale Side, indtage en fremragende Stilling i Samfundet. For dem, der staa indenfor det katholske Trosliv, behøver det næppe at paapeges, hvilken Sum af kristelig Kjærlighed og Heroisme, af Taalmodighed og uegennyttig Hengivenhed er indeholdt i disse Tal, der angive Nattevagterne og Forplejningsdage i Tusindvis.

Det er med en berettiget Stolthed, at vi, uden at vi behøve at frygte for at møde Modsigelser, kunne sige, at Ven og Fjende ere enige om at rose Sct. Josefs Hospitalets Virksomhed, og at takke dets Søstre for den kjærlighedsfulde, omhyggelige, frejdige Pleje,

som disse, uden Hensyn til Stand eller Alder, Trosbekjendelse eller Nation lade Alle og Enhver blive til Del, der banker paa deres Dør og appellerer til deres Kristen- og Menneskekjærlighed. Saalænge der er en tom Vraa i Hospitalets gjæstfri Hjem, staar Søstrenes Kjærlighed aaben for Enhver; gjerne indskrænke de dem selv til det Yderste og med blødende Hjærte sige de, naar Huset er overfyldt fra øverst til nederst, til den, som beder om Optagelse: Ven, vore Evner svare desværre ikke til vor gode Villie. Ja, naar gode Mennesker vilde hjælpe os til at bygge en ny Etage eller sætte en ny Fløj til, saa vilde vi glæde os derover endnu mere, end de Syge vilde være i Stand til.

Vi tro paa denne Maade at kunne gjengive Søstrenes Hjærtensstemning, uden at træde Sandheden for nær. Men om saa er, maa vi da ikke desto mere beklage, at Hospitalet har at arbejde under saa haarde materielle Kaar!? Endnu tynger en Gjæld paa 80,000 Kroner paa selve Bygningen! Det er en stor Gjæld, og regne vi dertil, at hverken Kommunen eller Staten eller nogensomhelst af de mange offentlige Stiftelser, Fundatser, Sparekasser eller andre humane Institutioner her i Byen ved deres aarlige Uddelinger tage Hensyn til Hospitalet, saa voxer vor Beundring for den Uegenyttighed, Orden og økonomiske Sands, med hvilken denne Kjærligheds-Anstalt bliver styret og sat i Stand til at opnaa saa store Resultater med saa smaa Midler.

Vi kunne ikke slutte disse vore Bemærkninger, uden paa ny at henlede vore Trosfællers Opmærksomhed paa den ligesaa opportune som hensigtsvarende Maade, paa hvilken de kunne understøtte Søstrenes Virksomhed og hjælpe de fattige Syge, ved nemlig at stifte en *Friseng*. En saadan Friseng bringer som varig Indretning Velsignelse til de kommende Slægter og bevarer de kjærlige Givere eller Giverinder det bedste og kostbareste Minde i de Efterlevendes Hjærter.

Pastor Hafström

og

det hemmelige Skriftemaal.

Med en anerkjendelsesværdig Upartiskhed har Redaktionen af „Horsens Folkeblad“ aabnet Bladets Spalter for et længere Gjenmæle fra Pastor *F. Kerff* i Horsens mod Fængselspræst Hafstrøms kritikløse Skandale-Skrift om det hemmelige Skriftemaal, som vi omtalte i forrige Nummer af „Ugebladet“. I sit Indlæg skriver Pastor Kerff blandt andet Følgende:

Pastor Hafström holder alt for rigtigt, hvad Chiniquy fortæller, men Fortællinger kan man tro, om man vil, og man kan ogsaa tvivle. Jeg tvivler nu om Rigtigheden af alt dette; thi i det af Chiniquys Citater, som jeg har kunnet kontrollere, har jeg fundet ham upaalidelig. Muligt er det, at et eller andet kan være forekommet, men at den katholske Gejstlighed øver en heldig Indflydelse netop paa Kvindens sædelige Opdragelse i Amerika, det hørte vi jo i Vinter udtalt af Bjørnstjerne Bjørnson, der roste de irske Kvinders Sædelighed frem for vore egne.

Fremstillingen af de italienske kirkelige Forhold kan jeg, der selv har opholdt mig i 10 Aar i Italien, kun betegne som usandfærdig.

Omtalen af Pius den fjerde og Sevilla viser, hvor lidt Forfatteren er kjendt med de kirkelige og politiske Forhold paa Filip den andens Tid.

Visselig, enhver Stand, ethvert Trossamfund har gode og daarlige i sin Midte, en Judas fandtes selv iblandt Herrens Apostle; men at ville slutte og sige: se, saaledes ere 100,000 katholske Præster i Verden, — det er urigtigt, for ikke at sige æreskændende.

For øvrigt kan en Enkeltmands *Misbrug* af en guddommelig Institution, der altid har været anerkjendt som saadan, ingenlunde berettige nogen til at forlange Brugen

afskaffet, ellers maatte man jo ogsaa forlange Bibelen udryddet og Kristendommen afskaffet, da jo Historien tilstrækkelig beviser, hvilke Misbrug der er bleven dreven dermed og drives endnu den Dag i Dag.

Det synes, som Chiniqy og Pastor Hafstrøm selv har indset dette, og derfor forsøger den første at bevise, at Læren om det hemmelige Skriftemaals Nødvendighed ikke er fremsat i Kristenhedens første 1000 Aar, men at Budet derom først blev givet 1215. Pastor Hafstrøm finder det af de mange Citater, Chiniqy anfører, „*ubestrideligt*“, at Basilius, Ambrosius, Augustin, Chrysostomus etc. aldrig have tænkt sig sligt, og til Bevis anføres tre, ét af Augustin og to af Chrysostomus. Jeg vil nærmere berøre disse Beviser, som *kunne* kontrolleres; thi de vise, hvor upaalidelig Chiniqy er.

Paa 4. Lateran-Koncil blev bestemt, at enhver var pligtig til i det mindste én Gang om Aaret at skrifte og lige saa én Gang om Aaret (i Paasketiden) at kommunikere i Sognekirken. Hvorfor omtaler Chiniqy ikke det sidste? Naar han altsaa deraf vil slutte, at man før ikke har kjendt til Syndsbekjendelsen, saa maatte han jo nødvendigvis ogsaa slutte, at Kommunionen (Altergangen) havde været ukjendt før 1215. Hvad siger Pastor Hafstrøm til denne Slutning?

Nej, før den Tid finde vi mange Bestemmelser baade om Skriftemaal og Altergang i de forskjellige Lande, men for at fastslaa en Regel for hele den katholske Kirke, gav Lateran-Konciliet ovennævnte Bestemmelser. Det bestemte, at Sakraments-Annammelsen skulde ske i Sognekirken, for at de middelalderske Ridderborge med deres Borgkapellaner ikke skulde danne et Sogn i Sognet.

Det første Citat af Kirkefædrene, Pastor Hafstrøm anfører, er taget af S. Augustins *Confessiones* (Bekjendelser); han taler deri ikke et Ord om en Skriftefader, tværtimod siger han (3. Kap.): „Hvad har jeg at gjøre med Mennesker, at de skulle høre mine Bekjendelser, som om de kunde helbrede mine Svagheder“ o. s. v. At citere

3die Kapitel uden videre Angivelse er nu en mærkelig Citationsmaade; thi Augustins Bekjendelser er delte i 13 Afsnit eller Bøger (*libri*), hver i Kapitler, det sidste Afsnit i nogle og tredive; altsaa: i Augustins *Confessiones* findes tretten Gange 3die Kapitel. Jeg har ved en flygtig Gjennemlæsning ikke fundet ovennævnte Ord; men selv om det stod skrevet, vilde det intet bevise, thi Augustin omtaler kun i sine Bekjendelser de Fejltrin han har begaaet i de ca. 33 Aar, han var Manikæer, altsaa før han modtog Daaben. Man skrifter ikke, hvad man har begaaet før *Daaben*.

Det andet Bevis er taget af Chrysostomus i *de incomprehensibili Dei natura*: „Jeg besværges dig: bekjend altid dine Synder for Gud! Jeg beder dig ingenlunde at bekjende dem for mig. Vis Gud alene din Sjæls Vunder og vent Lægedom af ham alene!“

Mit Svar paa dette Bevis er, at Chiniquy har *forfalsket* Chrysostomus Ord; bekjend „*altid*“ staar der ikke, men *hyppigt*; „*jeg beder dig ingenlunde at bekjende dem for mig*“ staar der intet om i Chrysostomus; vis Gud „*alene*“, findes heller ikke; vent Lægedom af ham *alene* — det sidste „*alene*“ vil man ogsaa forgjæves søge. — Kan man vel endnu kalde Chiniquy „en sandhedskjærlig Mand?“

Det sidste Bevis er ogsaa taget af Chrysostomus' Homili til Ps. I: „Bekjend dine Synder hver Dag i Bøn! Jeg siger ikke, at du skal gaa at bekjende dem for et Menneske, en Synder som du selv, som kunde foragte dig, om han kjendte dine Fejl; bekjend dem for Gud, som kan tilgive dig.“

Dette sidste Bevis er snart besvaret; thi Chrysostomus har *aldrig* skrevet nogen Homili over Ps. I.

Af alt dette er jeg vel dog berettiget til at sige: Chiniquy er en *upaalidelig* Skribent.

For øvrigt har saa vel Augustin som Chrysostomus, Basilius som Ambrosius meget godt kjendt til Skriftemaalets Nødvendighed. Jeg skal her blot anføre nogle

Udtalelser af de mange, der findes ikke blot hos ovennævnte, men hos de kirkelige Skribenter i de forskjellige Aarhundreder.

Augustin skriver i Bogen *de vera et falsa Poenitentia* 9de og 10de Kapitel: „Hvo, som altsaa gjør Bod, fremstiller sit Levnet for Gud ved Præsten, forekommer Guds Dom ved Skriftemaalet. Hvem de (Præsterne) tilgive, tilgiver Herren, thi han har sagt: hvad som helst I løse paa Jorden, er løst i Himlene, det er: „Jeg, Gud, og alle himmelske Hærskarer og alle Hellige i min Herlighed love og bekræfte med os, hvad I binde og løse . . . Hvo, som derfor vil, for at opnaa Naade, bekjende Synderne, han opsøge Præsten, der véd at binde og løse.“

Chrysostomus siger i *Comm. in Matth.*: „Skrift ikke blot for mig din Urenheds Synder, og ikke blot, hvad Alverden kjender til, men aabenbar tillige alle dine hemmelige Bagvaskelser og din onde Tale . . . og alle saadanne Ting.“ Og i *Lib. III De Sacerdotio*: „Præsterne er givet en Magt, som Gud ikke har villet give til Englene eller til Ærkeenglene, saa at hvad Præsten udfører heneden, det godkjender Gud i det høje, og Herren stadfæster sine Tjeneres Dom. Thi han siger: Hvem I beholde Synderne, dem er de beholdne.

Ambrosius Lib. 2 de Poenitentia cap. 6: „Vil du retfærdiggjøres, saa tilstaa din Overtrædelse, thi Syndernes skamfulde Bekjendelse løser Misgjærningernes Baand.“

Basilus Interrogationes 288: „Til hvem skal man aabenbare Synderne? Det er nødvendigt at skrifte Synderne for dem, hvem Uddelingen af de guddommelige Hemmeligheder er anbetret.“

Hieronymus Comm. in Math. cap. 16: „Hos os binder og løser Biskoppen eller Præsten ikke uden videre dem, der er skyldige; men efter at han har hørt Bekjendelsen af Syndens forskjellige Arter, som det er hans Pligt, véd han, hvem der skal være bunden og hvem der skal være løst.“

Tertullian omtaler i sin Bog *de Poenitentia*, især i

9., 10. og 12. Kapitel, udførlig Syndsbekjendelsen og kalder den indstiftet af Herren (institutam a Domino).

Clemens Romanus skriver i sit Korinther-Brev: „Herren kan, kjære Brødre, undvære alle Ting og forlanger intet undtagen Syndsbekjendelsen . . . Medens vi nu ere her paa Jorden, er det følgerig rettest, at vi gjøre Bod og Bedring . . . thi ere vi først fra denne Verden komne over i hin, kunne vi dér ikke mere gaa til Bekjendelse (confiteri) eller skifte Sind.“

Clemens døde i Aaret 100, Tertullian i Aaret 245, Basilius 379, Ambrosius 397, Chrysostomus 407, Hieronymus 420, Augustinus 430.

Kan man vel, idet man læser oven anførte Citater, sige: „Det synes ubestrideligt, at de store Kirkefædre ikke have tænkt paa det hemmelige Skriftemaal; men dets Nødvendighed er først fremkommet 1000 Aar efter Kristus?

Jeg har nu hermed bevist Chiniquys Upaalidelighed paa alle de Punkter, hvor han *kan* kontrolleres. Derfor havde Pastor Hafstrøm gjort bedst i ikke at ændse hans Fortællinger, men i Stedet for at holde sig til Sagen, lige som Kofoed-Hansen, da han udgav sin Bog om Skriftemaalet.

Jeg havde egentlig ventet at Pastor Hafstrøm vilde være bleven saa forskrækket ved Læsningen af Chiniquys Bog, at han vilde have banlyst enhver Tanke, der kom i Berøring med Ordet „Skriftemaal“; men nej, han vil, at *man kan skrifte*; den ugifte Kvinde for Moderen, den gifte Kone for sin Ægtefælle. Hvad blev vel Resultatet af et saadant Skriftemaal? Vilde det ikke fremme Ufred i Familielivet o. l.? Hvilken hel anden velgjørende Indflydelse har ikke det katholske hemmelige Skriftemaal, baseret paa Kirkefædrenes Vidnesbyrd, der naar helt op til Aposteltiden, til Kristus selv, haft? Betynges den menneskelige Sjæl, kan dér trygt aabenbares; det angerfulde Menneske finder dér Fred. Hvor megen Fristelse til Selvmord er ikke i Tide bleven forhindret, hvor mange

ere ikke blevne advarede og saaledes forhindrede fra at komme paa Syndens og Forførelsens Vej?

Den troende Katholik holder derfor Skiftemaalet højt i Ære, og den nidkjære katholske Præst virker netop fortrinnsvis gennem Skriftemaalet til Sjælenes Velfærd; han er jo ikke Sjælesørger i *Almindelighed*, men Sjælesørger for hver enkelt.

Alt dette burde Pastor Hafstrøm helst have tænkt paa, før han oversatte amerikanske — Historier.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Med en Lækkerbidsken i Form af en „*spansk Klosterhistorie*“ opvartede for nylig nogle danske Blade deres Læsere. Historien, som var hentet fra et udenlandsk Blad, drejede sig om en mindreaarig spansk Nonne, som uden sin Faders Samtykke skulde være bleven bortført til et Kloster og der tvungen til at aflægge Ordensløfterne. Blandt de udenlandske Blade, som bragte denne Historie til Torvs, befandt sig ogsaa det meget udbredte tyske Blad „*Frankf. Ztg.*“. Men da Historien dog forekom den altfor spansk, saa forskaffede den sig paalideligere Underretning fra „en Person, som kjendte den omtalte Nonnes kirkelige Foresatte, *Biskoppen af Tuy* i Spanien, og nu har sendt Bladet følgende nærmere Oplysninger: 1. „Det trænger til en *Berigtigelse*, at „*Faderen ikke gav sit Samtykke*“ til sin Datters Indtrædelse i Klosteret; thi Frk. Manuela Paz Leis fra Mugia, Provins Pontevedra, blev efter to Maaneders Prøvetid højtidelig iført Ordensdragten i Klosteret de la Ensennanza i Santiago den 6. Januar 1886, ved hvilken Lejlighed hendes Moder Innocencia Leis var tilstede, medens hendes Fader, Manuel Paz, gjentagne Gange besøgte hende baade i Klosteret i Santiago og i Vigo, hvorhen Datteren rejste i Sept. 1886. Først 22 Maaneder senere, nemlig i Novbr. 1887, forlangte Faderen, at Datteren skulde træde ud.

2. *Urigtigt* er det, at „*Faderen henvendte sig til Biskoppen af Tuy*“; Biskoppen modtog tværtimod først den 22. November 1887 fra Guvernøren i Pontevedra Meddelelse om, at Faderen forlangte sin Datter tilbage, fordi han ikke havde givet sit Samtykke til hendes Indtrædelse i Klosteret. 3. *Urigtigt* er det, at „Biskoppen har givet Forstanderinden Dispens til at modtage *den Mindreaariges Ordensløfter før Tilendebringelsen af Noviciatet.*“ Manuela Paz Lejs skulde ifølge Ordensreglen have aflagt Løfterne den 6. Januar 1888. I stedet for at give Dispens til en tidligere Aflæggelse af Ordensløfterne, lod Biskoppen Søster Manuela endog vente, i Haab om en fredelig Afgjørelse. Da Biskoppen erfarede, at Alkaden i Vigo vilde trænge ind i Klosteret med Magt, gav han Tilladelse til, at Løfteaflæggelsen maatte finde Sted den 21. Januar. Den „*Mindreaarige*“ vilde den 31. Maj 1888 have fuldendt sit 25de Leveaar; hun var altsaa tilvisse i Stand til selv at træffe en Afgjørelse. 4. *Urigtigt* er det frem for alt, naar der til Slutning siges: „Klosteret er — hendes leende Arving“; Biskoppen meddeler tværtimod udtrykkelig, at Søster Manuela imidlertid er død uden Testament og at *hele hendes Formue* fuldtud og *uformindsket er i hendes Faders Værge*. — Alt, hvad der maatte siges i modsat Retning, erklærer Biskoppen udtrykkelig for Løgn.“

Denne uforbeholdne Tilstaaelse gjør „Frankf. Ztg.“ Ære. Men hvor sjældne ere ikke slige Gjenkaldelser af alle de Løgne og Bagvaskelser, som udslynges i Bladene mod den katholske Kirke og dens Institutioner! Man afskriver Løgnene, men glemmer at underrette Læserne om Gjendrivelserne. „Frankf. Ztg.“ har i denne spanske Klosterhistorie gjort et godt Skridt fremad; mon de danske Blade, som bragte Historien, ville vise sig ligesaa noble og ærlige? Der er kun lidet Haab derom; thi i deres Øjne „helliger Hensigten jo Midlet.“

Hamburg. Ifølge Aarsberetning fra *den katholske Svendeforening* i Hamburg talte Foreningen ved Begyndelsen af 1887 ialt 810 Medlemmer. Af 649 tilrejsende

Svende fandt kun 255 Arbejde i Byen, foruden disse optoges 86 nye Svende, tilsammen 551, af disse rejste 165 atter bort, 100 bleve udelukkede og 16 strøgne. Den 1. Januar 1888 talte Foreningen altsaa 255 Medlemmer, blandt hvilke fandtes 48 Skomagere, 32 Snedkere, 26 Skrædere; 23 Klejnsmede, 16 Bagere, 16 Bogbindere, 8 Smede, 7 Murere, 7 Malere, 7 Tapetsere, 6 Drejere, 3 Instrumentmagere, Bødkere, Børstenbindere, Bundtmagere, Gravører, 2 Gartnere, Farvere, Garvere, Guldsmede, Arbejdere, Billedhuggere, Typografer, Sadelmagere, 1 Tømrer, Slagter, Karethmager, Stukkatør, Forgylde, Stenhugger, Skiferdækker, Paraplymager, Metalstøber, Barber, Kobbersmed, o. s. v., ialt 41 Haandværk.

Jule-Bortlodningen, hvortil der var skjænket 138 Mark, og ved hvilken 6000 *Lodder* bleve solgte, gav et Overskud af 1573 *Mark 80 Pf.* Aarsindtægten beløb sig til 1815 *Mark 52 Pf.*, Udgifterne til 2297 *Mark. 70 Pf.* Aarsdeficiten paa 482 *Mark 18 Pf.* blev saaledes rigelig dækket ved Bortlodningen. I Foreningshuset blev, trods de billige Priser — Middagsmad koster 50 *Pf.*, en Flaske Øl 10 *Pf.* — omsat ikke mindre end 14000 *Mark*, siden det nye Hus bestaar, altsaa i 14 Maaneder. Foreningen modtog i Aarets Løb flere Gaver, bl. a. en smuk Regulator, et Leo-Relief og et stort Fotografi af Pastor Dickebohm; en Del af Omkostningerne til et stort og smukt Krucifix blev dækket ved frivillige Gaver. Den i Gaarden anbragte Keglebane betalte sig selv. De aarlige Festligheder bragte alle et Overskud, en Udflugt henved 200 *Mark*, Stiftelsesfesten 39 *Mark* og en Februarfest 2 *Mark*. 90 Medlemmer havde i Aarets Løb deltaget i Foreningens Sparekasse med en indsat Kapital paa over 15000 *Mark*.

Aarsberetningen slutter med følgende smukke Pas-sus: „Hamburger-Foreningen er vant til at se mangt et kjært Medlem tage Afsked, men sjældent har Foreningen været Vidne til en smerteligere Afsked end forgangen Aften, da Julius Eberenz sagde Medlemmerne Farvel. — Eberenz havde i flere Aar været Foreningens Bibliothekar,

8 Aar dens Senior, og da han nedlagde sine Tillidshverv, vedblev han at være den bedste Raadgiver i alle Foreningsanliggender. Efter sin Moders Død, hvem han havde taget til sig og med barnlig Kjærlighed plejet indtil hendes Død, opbød han alt, for at virkeliggjøre sit Yndlingsønske og hellige sig Klosterlivet. Nu havde han naaet Maalet, han forlader os, for at indtræde i Kapucinerklostret i Werne i Westfalen. I sin Afskedstale fremhævede han, hvorledes han havde Foreningen at takke for saa meget, han glædede sig over at han havde helliget Foreningens Anliggender sin hele Fritid, derved var han bleven bevaret for mange Ungdomsgalskaber og Dumheder, og vilde han opfordre Alle til stedse at holde med Troskab fast ved Foreningen. Han sluttede derpaa sin hjærtelige Tale, idet han lovede at vilde bede flittig for Svendeforeningen, med et Leve for den katholske Svendeforening. Medlemmerne lode deres Julius leve ikke blot 3 Gange, men 9 Gange og stadig paany. Maatte han i sit nye Kald blive en Pryd for sin Orden! *Gud velsigne det hæderlige Haandværk!*

— Til Opførelsen af *en ny Sognekirke* i Hamburg, hvortil Trangen Dag for Dag bliver større paa Grund af Menighedens voxende Antal og Byens Udvidelse, har man nu sat *en Subskription* i Gang, for at indsamle Bidrag, som fordeles paa Aarene 1888, 1889 og 1890. Flere betydelige Bidrag ere allerede tegnede i Menigheden, saaledes et paa 10,000 Mark, et paa 4,000, et paa 3,000, to paa 2,000, et paa 1500, et paa 1200 og sex paa 1000 Mark. Paa Listen findes ogsaa en Mængde mindre Bidrag fra 100 Mark og nedefter, indtil 10 Pf. Alle Stænder og Stillinger i Menigheden ere repræsenterede; et talende Bevis paa de hamborgske Katholikers Iver og Offervilighed, der giver det bedste Varsel for Fremtiden.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. Marts. 3. Søndag i Fasten. — 5. M., 6. Ti.
 Ferieldage. — **7. O.** Thomas af Aquino, Bekj. og Kirkelærer
 (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **8. To.** Jo-
 hannes af Gud, Bekj. — **9. F.** Ihukommelse af Frelserens 5 hh.
 Saarmærker. — **10 L.** 40 Martyrer i Sebaste.
Søndag den 11. Marts. 4. Søndag i Fasten.

Unio. Idag, Søndag den 4. Marts, Kl 9: Foredrag af Hr.
 Pastor Neuvel. Æmne: Se „Uniognisten“ 1ste Side, Spalte 1.

Mødreforeningen. Tirsdag den 6. ds. Kl. 8¹/₄ h. Messe for
 Foreningen.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 5.
 ds. Kl. 8¹/₄.

Trykfell. Nr. 9, Side 184, under Sct. Ansgars-Bonifacius-
 Kollekten: I alt 101 Kr. 68 Øre; læs 106 Kr. 68 Øre.

Literatur. Udkommen er og faas i alle Boglader: **den h.**
Franciskus' tredie Orden eller Ordenslivet i Verden. S. 506.
 Heftet 1 Kr. 50 Øre.

Lyksaligheden i Himlen af Rev. J. T. Boudreaux, S. J.
 Oversat fra Originalsproget. S. 244. Heftet 1 Kr. 50 Øre.

H. J. Adeneuer, Nørresøgade 45—47, **Forgylderi & Guldlistefabrik,**

anbefaler sig med alt til Glarmester- og Forgylderfaget henhørende.
 Alle Slags Billeder indfattes smukt og billigt.

Sct. Mariæ Skole paa Fredriksberg afholder Torsdag d.
 8. Marts den aarlige Examen, hvortil Børnenes Forældre
 og Skolens Venner indbydes.

Bogbinderi.

Det bringes herved til Menighedens Kundskab, at det af min
 afdøde Mand, Bogbindermester Oscar Petersen, drevne Værk-
 sted vedbliver at være i Gang under en dygtig Bogbinders Ledelse,
 og beder jeg de ærede Kunder unde Værkstedet deres Arbejde
 som forhen.

Juliane Petersen, f. Thelle,
 (Gothersgade 55.)

Til Konfirmationen anbefales: Smukt indbundne Bønne- og
 Salmebøger, Majandagter, Filothea m. fl. fra 3 Kroner til
 højere Priser. Flere af Bøgerne der ere smukt forarbejdede med
 ciseleret Guldsnit og Spænder, vare bestemte for den store nordiske
 Udstilling.

24 Sider.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° II. Søndagen den II. Marts. 1888.

Indhold. Den blødende Kjærlighed. Leo XIII og de tyske Pilegrimme. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom.

Den blødende Kjærlighed.

(16. Marts. Ihukommelsen af Frelserens h. Blod).

Sælge, laane mod Renter, bytte, det gjør Havesygen eller Omsorgen for Ens eget Husvæsen; men *forære, skjænke* — det gjør alene *Kjærligheden*. Og jo kostbarere Gaven er, desto rigere er Kjærligheden. Bortgiver man noget, som man selv ikke kan bruge, saa koster det ikke meget at give, og der er derfor heller ikke stor Kjærlighed i *Gaven*. Men naar man bortgiver, hvad man selv nødvendigvis behøver og hvad der er En kjært og dyrebart, saa vidner ogsaa Gaven om stor og glødende Kjærlighed.

En Moder har mangen Gang opofret sit Liv for sit Barn; det tvang *Moderkjærligheden* hende til. Millioner Martyrer have udgydt deres Blod for deres Herre og Gud; dertil tvang *Kjærligheden til Gud* dem. *Barnet* er vel Moderens Kjærlighed værd; det er jo Blod af hendes Blod, Kjød af hendes Kjød. Og *Gud* er Menne-

skenes Kjærlighed værd, fordi han er det Bedste og Skjønneste og fordi Menieskene kunne takke ham for Livet og alt Godt. Men hvad skulde vel bevæge en Fyrste og Dommer til at udgyde sit ædle Blod for et unyttigt Menneske, for en dødsdømt Forbryder? Og ikke desto mindre er Sligt hændet, og jeg er selv levende Vidne dertil.

Det er et Par Timer siden, da stod jeg foran Alteret, og holdt i mine Hænder en Kalk, og i Kalken var der *Blod*. Om Vinen siger man, at den virker som Ild og ophidser Blodet. Ogsaa i Blodet, som var i Messekalken, er der Ild, en usigelig, uendelig mægtig Kjærligheds-Ild. Thi dette Blod er en Gave fra Guds Hjærte; Kjærligheden har opofret det, den ædleste, højeste Kongesøns Kjærlighed for den syndige Menneskeslægt. Skal denne Ild i Blodet ogsaa opvarme vort Hjærte og Sind til hellig Kjærlighed, saa maa man tage sig det til Hjærte, lægge sig det paa Sinde. Kirken siger om det h. Blod i Kalken, at det er en „*Troens Hemmelighed*;" at der er en uendelig Fylde af Underbart, Ophøjet, Ærværdigt skjult i samme; men for at se det, maa man have et Kjenderblik; det er den hellige, katholske Tro. Den alene er i Stand til at se Kjærlighedens Ild i dette Blod, den alene lader os føle Varmen derfra i vort eget Hjærte.

*

*

*

Om en Helgen, der selv var usigelig fattig, fortælles der, at han en Gang traf paa en anden endnu fattigere Stakkel, som laa bunden til Sygelejet, forladt af Alle, sulten og rystende af Kulde. Denne Syge bad Helgenen om en Almissee; men da denne ikke ejede det ringeste, som han kunde skjænke den Fattige, begyndte han saa bitterlig at græde af Medlidenhed, at den Syge endog maatte søge at trøste ham. Mon ikke disse Taarer, som kom fra et medlidende Hjærte, vare den Fattige kjærkomnere, end et Pengestykke, som en Rig

havde tilkastet ham i Forbigaaende? Taarer, søm udgydes af Kjærlighed til en Fattig, ere i alt Fald den *sødeste* Almisse.

Saadanne Taarer har Frelseren en Gang udgydt over Jerusalem; han forudsaa i Aanden de Ulykker og Trængsler, som vilde bryde ind over Indvaanerne. Men han elskede Byen og vilde have gjort godt imod den, saafremt den selv blot havde villet. Men i sin Blindhed og Ondskab vilde den ikke; og derfor græd Gud saa bitterlig over den. Havde man kunnet samle disse Taarer, som Kristi medlidende Hjærte udgød, og vare de blevne opbevarede indtil denne Time, de vilde have været Relikvier, tusinde Gange kostbarere og ærværdigere end en Splint af det hellige Kors eller en Torn af Kristi Lidelseskrone.

Men se! — i Messekalken er der opbevaret noget langt kostbarere; det er Frelserens højhellige Blod. Der er her ikke Taarerne, som han græd over Jerusalem, men det kostbare Blod, som han udgød i Getsemani Have. Med et sørgmodigt Hjærte er han knælet ned der i Lidelsesnatten; for hans Aand stod hele Verden, og han saa der tillige Menneskesjælene nedsunkne i Sydens Elendighed og fordømte til den evige Ild. Det gaar ham saa dybt til Hjærte, at Sorgen ikke mere fremtvinger blot Taarer, men Blod, som rinder til Jorden. Disse Blodsdraaber ere Taarer, som Øjet ikke har grædt, men Hjærtet; den medlidende Kjærlighed har grædt dem og denne Kjærlighed har efterladt os dem i Messekalken; der ere de den Dag i Dag saa friske, som vare de først blevne udgydte i Dag.

Og de gjaldt os, de ere blevne udgydte for os! Hvor ophøjet og herlig maa ikke den menneskelige Sjæl være, naar Kjærligheden til den, Angsten og Sorgen over den fremtvang blodig Sved hos Guds enbaarne Søn! Maa vi ikke tilstaa, saa inderligt have vi selv ikke engang elsket vor Sjæl; og dog var den det vel værd, at man græd blodige Taarer over dens Elendighed

i Synden. Gaar den tabt, da gaar den ikke tabt for os alene, men ogsaa for ham, som af Kjærlighed til den har udgydt sit Hjærteblod.

*

*

*

En *Røst* har dette Blod. Om Kristi Blod siger Apostelen Paulus, at det har en bedre Røst, end Abels Blod. Hvorfor? Abel blev myrdet mod sin Villie; men Kristus er fuldstændig frivillig gaaet i Døden, og har saa at sige fremstillet sig selv for Morderne og blottet sine Hænder og Fødder og sin Side, for at de skulde gjennembore dem, og hele sit Legeme, for at de skulde flaa det med Svøberne under Hudstrygningen, saa at hans hellige Blod kunde flyde ud. Abels Blod har raabt til Gud og opfordret hans Retfærdighed til *Straf* over Kain; Kristi Blod derimod raaber om *Naade* for Menneskene. Vel har hans Hjærtes Kjærlighed mangfoldige Gange i Livet opsendt indtrængende Bønner til den himmelske Fader om Forbarmelse og Naade for Menneskeslægten; men den sidste Dag, han levede, har han endog udgydt alt sit Hjærteblod foran den himmelske Fader, for ligesom at give sine Bønner og Ønsker en uendelig Styrke og Kraft, som den himmelske Fader ikke vilde kunde modstaa. Og den almægtige Gud kunde heller ikke modstaa længere. Denne Røst og denne Bøn fra Jesu dyrebare Hjærteblod har formildet hans Retfærdighed, saa at den, istedenfor Hævn og Straf og Død, har tilbudt Alle, som vilde tage imod det, lutter Naade og et evigt lykkeligt Liv.

Siden Kristi blodige Dødsdag ere nu snart 2000 Aar henrundne, men lige saa lidt som Solen har mistet noget af sin lysende og varmende Kraft i Løbet af de 6000 Aar, den nu har staaet paa Himlen, lige saa lidt har Kristi Blod tabt noget af sin mægtige Røsts Kraft. Ogsaa den Dag i Dag raaber det fra Messekalken paa

Alteret med samme Styrke og Kraft til Gud om Naade for Menneskeslægten

*

*

*

„Hvo som synder, er Syndens Slave,“ siger Frelseren; Synden er som en tung Sten, man har bundet sig om Halsen; atter og atter drager den Mennesket ned i nye Synder; den er som en Jærnlænke, hvormed Villien er bunden. Den er som en Rus, der overvælder Sjælen og foraarsager, at Mennesket ikke længere har et klart Blik for det Rette, ikke længere kan staa fast.

I dette sørgelige Slaveri faldt hele Menneskeslægten ved Arvesynden; og der er vel kun faa Voxne, som ikke oven i Kjøbet have solgt sig selv ved en eller anden svær Synd til denne Trældom. Og hvad der er det sørgeligste, det er, at Mennesket vel kan *sælge* sig selv til Synden, og det saare let; det koster ingen Anstrængelse og tilfredsstillen en kort Tid; men *løskjæbe* sig selv fra Synden, det kan intet Menneske! — Kan og vil en Anden gjøre det? — eller bliver der intet andet tilbage end Fortvivlelse og Helvede for Tid og Evighed?

Vi have selv saa ofte givet os Svar herpaa, hver Gang vi bad sammen med Præsten i den h. Messe eller efter Litaniets: „O, Du Guds Lam, som borttager Verdens Synder“. Dette Lam er Kristus; fordi Guddommen boede i ham, var han i Stand til at bryde Slavelænkerne og løskjæbe Menneskene fra Synden. Og Løsepengene er hans Blod, som han har udgydt til Syndernes Forladelse. Hans Hjærte paa Korset var Smelteovnen, hans Blod var Guldet og hans Kjærlighed var Myntmesteren, som har myntet Løsepenge for os af dette Guld og henlagt dem i Guds Riges Skatkammer, for at Enhver kan tage deraf, saa ofte han vil og saa meget han behøver.

Og Dag for Dag stiger Frelseren nu op paa den

katholske Kirkes Alter, og bringer den store Løsesum med sig og henlægger den i den gyldne Kalk. Og ligesom den h. Messe daglig vandrer med Solen omkring hele Jorden, saaledes vandrer ogsaa denne Guds kostbare Fattigblok omkring Verden, og Hundreder, som vare Slaver af Synden, løskjøbes daglig og sættes i Guds Børns Frihed. Hvor et Barn modtager den h. Daab, hvor En angerfuld og sønderknust føres til Gud, hvor Præsten meddeler Absolutionen i Skriftestolen, hvor en Døende gaar over i Evigheden forsonet med Gud — der har Blodet gjort det — Kristi Blod i Messeofferet! Med Rette kan man derfor sige: Enhver hellig Messe er et Pulsslag af Jesu Hjærte, som uophørlig tilfører alle Kirkens Medlemmer Velsignelse fra sit kostbare Blod. Havde Menneskene saa klare Øjne, at de kunde se alle de Vidundere, som fra denne Kalk strømme ud over hele Jorden, saa vilde de sikkert lade Alt staa, for i det katholske Gudshus at være Vidne til det store Stykke trøstefulde Verdens- og Menneskeslægtshistorie, som fuldbyrdes der under Forvandlingen i det h. Messeoffer!

*

*

*

Naar en troende Kristen alvorlig beskjæftiger sig med Tanken om, hvad en eneste svær Synd, som han maatte have begaaet, vil sige overfor Gud, og hvorledes han ikke er i Besiddelse af Noget, hvormed han kan afbetale sin store Gjæld, uden Kristi Blod alene, saa kunde den Tanke vel let opstaa hos ham: Havde jeg dog ogsaa været saa lykkelig som Johannes og Magdalena, at jeg kunde have knælet ved Foden af Jesu Kors og være bleven besprængt med det Blod, som flød ud af Jesu hellige Hjærte. Der havde jeg vel faaet Tillid og som den bodfærdige Røver vovet at bede om Himlen.

Ønsker Du ikke andet, kjære Læser, saa gaa der

hen, hvor dette Blod endnu den Dag i Dag bønfalder Gud om Naade; gaa til den hellige Messe. Præsten opløfter der under Forvandlingen Kalken til Gud for Alle, som med Tro, Haab og tillidsfuld Bøn deltage i det h. Messeoffer og ved hans Haand frembære Kristi Blod for Gud. Ja, endnu mere, den Gejstlige er kun Tjeneren; den egentlige Præst dér er Kristus selv; og det er ham, som selv opofrer sit Blod for Dig. Det er endnu i Besiddelse af den samme Kraft, som det havde, da Jesu guddommelige Hjærte udgød det i Oliehaven; det er endnu den samme stærke Røst, som paa Korset bad om Naade for sine Fjender; det har endnu det samme ophøjede Værd, hvormed Frelseren har indløst og kvitteret for hele Verdens Gjældsbrief. „Læg alle gode Gjæringer“, siger den h. Laurentius Justiniani, „Bønner, Faster, Almisse, Selvfornægtelse, Kjødets Spægelse, o. s. v. paa den ene Vægtskaal, og læg et eneste Messeoffer og Kristi Blod paa den anden. I ville da se, hvorledes den Sidste uendelig langt opvejer den Første. Thi i den h. Messe ofres han, der er Gud selv, hvis Fortjenester ere saa uendelig rige og hvis Forbøn er almægtig.“

Leo XIII og de tyske Pilegrimme.

De tyske Pilegrimmes højtidelige Audients hos den h. Fader, som fandt Sted den 27. Februar, var en af de mest storartede, man havde været Vidne til under Jubilæumshøjtidelighederne. Den store „Sala Ducale“ eller Hertugsalen, saaledes kaldet, fordi Paverne forhen plejede at modtage Hertugerne i samme, var fyldt indtil sidste Plads, henved 1500 Personer vare tilstede. Foruden Pilegrimmene vare ogsaa de i Rom bosiddende

Tyskere og Medlemmerne af de forskjellige tyske Institutioner og Foreninger til Stede, blandt andre Eleverne fra det tyske Kolleg, Svendeforeningen og Tyendeforeningen.

Kl. 12¹/₄ traadte Paven ind i Salen, omgiven af en usædvanlig stor Mængde Kardinaler, blandt hvilke Kardinal Melchers, Hergenrøther, Ledochowski, Sacconi, Bianchi, Ricci, Christofori, Serafini, Verga, Mazella, Zigliari, Vanutelli, Laurenzi, Parocchi, Mertel og Statssekretær Rampolla. — Da Paven traadte ind i Salen raabte Grev *Preysing*: „Hs. Hellighed Pave Leo XIII leve!“ og med Begejstring istemte Alle et nifoldigt Leve. Biskoppen af Mainz, Dr. *Haffner*, oplæste derpaa, efter at den h. Fader havde taget Plads paa Tronen, en latinsk Adresse, som Paven besvarede paa følgende Maade:

„Tysklands Katholikers bekjendte Hengivenhed for Os, elskede Børn, stadfæstes paa ny i Dag ikke alene ved eders Ord, men ogsaa ved denne store og udvalgte Forsamling. Vi glæde Os derfor højliggen ved Synet af eder, og modtage med faderlig Velvillie de Følelser, som i lige Maade besjæle eder Alle. Og hvad Haabet om Kirkens videre Fremvæxt angaar, hvortil eders Ord lige have hentydet, da tage Vi med Glæde imod dem som et godt Varsel for Fremtiden. Thi hvad kunde Vi vel ønske højere og hvad kunde vel være en værdigere Gjenstand for Vort hellige Embedes Omsorg, end den katholske Sags varige og med Freden forbundne Fremskridt? Og det navnlig iblandt eder, elskede Børn, hvis Troskab i Fædrenes Religion paa mangfoldige Maader og under vanskelige Forhold tilfulde have bestaaet en Ildprøve.

Forøvrigt kan Ingen nægte, at den Interesse, som alle Vegne er bleven vist Kristi Statholder, og som Vi i disse Dage med Forundring have været Vidne til, har en stor Betydning og indeholder en vis særegen Villiesytring, navnlig da Vore Fjenders Ondskab og Magt

er saa stor. I alle Verdensdele ser man hen til denne h. Petri Stol og en utallig Skare aflægger aabent Vidnesbyrd om deres Tro paa Jesus Kristus og forkynde derved den frelsende Kraft, som det romerske Pontifikat er i Besiddelse af. Ønskeligt vilde det derfor være, og Vi maa bede Gud derom, at hans Naade vilde styre og daglig udbrede mere og mere denne Strømning blandt Aanderne: det vilde ikke alene være til Gavn for Kirken, men ogsaa til sand og varig Gavn for Staterne og Folkene.

I dette Øjemed ville Vi tilvisse, som Vort Embede paalægger Os det, med den største Anstrængelse og Omhyggelighed virke hen til, at de bedragerske og falske Meninger endelig vige for Sandheden, og at Menneskene opgive alle Fordomme, og søge Lægedom for deres Tids Onder, og at de ikke længere unddrage sig for, at den Kraft, som Gud har givet den katholske Kirke, efter en større Maalestok udøver sin Indflydelse paa hele det private og offentlige Liv. Ja, i Sandhed, naar Vi vægre Os for, at taale en anden Magt (i Rom), og naar Vi med Bestemthed gjøre og for Fremtiden ville gjøre Vore Rettigheder gjældende, saa er Hovedgrunden den, Vi lige omtalte: for at Vi nemlig, efter at have gjenopnaaet og paa en værdig Maade sikret Vor Frihed, fuldkomment og uhindret i enhver Retning maa kunne gjøre vel imod Menneskeslægten.

Men Folkenes tilsvarende Understøttelse maa komme Vor Apostoliske Autoritet og Vore Apostoliske Anstrængelser til Hjælp; en ufortrøden Aand maa være tilstede, der er lærevillig i Henseende til kristelig Tugt, og som navnlig er udrustet og styrket med Standhaftighedens Dyd, saa at den er beredt til at yde Hjælp og til villig at taale og lide, naar Lidelser og Gjenvordigheder komme over os for Religionens og Retfærdighedens Skyld.

Hvad angaar eder, elskede Børn, da have Vi i vore Rundskrivelser til Preussens Biskopper, og senere

til Bayerns, foreskrevet meget, hvad Omstændighederne fordrede, og hvad I, saafremt eders Frelse er eder magtpaaliggende, hvad der jo er Tilfældet, ville efterfølge og overholde helligt og ubrødeligt, enhver i sit Hjem. — Det er vanskelige Tider, som ere oprundne; men Tysklands katholske Mænd ere jo vante til vanskelige Tider. Desforuden have vi jo, takket være Forhandlingerne med Hs. Majestæt Kejseren og Kongen, understøttet af hans Ministre, opnaaet, at det, som mest stod i Modstrid med den katholske Kirkes Vel og Frihed i Preussen, for største Delen er ryddet af Vejen. Og i lignende Anliggender have Vi ogsaa stor Tillid til de andre tyske Fyrsters Billighed.

Der er endnu kun tilbage, elskede Sønner, at I stedse bevare og fremme iblandt eder Enigheden i Tænke- og Handlemaade, hvis store Vigtighed I jo kjende af Erfaring, og tillige ogsaa stedse mindes, at Standhaftighedens Dyd i alle Ting maa have Klogskaben til Ledsagerinde. — Men til enhver Tid vil Gud, der kæmper for sin Kirke, staa eder bi med sin Naade: med hans Bistand ville I høste rige Frugter af eders Udholdenhed; og et Varsel om hans himmelske Beskyttelse og tillige et Tegn paa Vor Velvillie være Vor Apostoliske Velsignelse, som Vi med den inderligste Kjærlighed meddele enhver især iblandt eder og eders Familier og alle Tysklands Katholiker.“

Efter at Paven havde endt sin Tale, fremstillede Biskop Haffner og Grev Preysing Medlemmerne af Pilegrims-Komiteen og den romerske Lokal-Komite samt flere af Pilegrimmene for Paven. Blandt andre fremstilledes ogsaa de to ældste kvindelige Pilegrimme, af hvilke den ene, en 75aarig, var mødt i en smuk Nationaldragt. Msgr. *de Waal* overrakte den h. Fader en Adresse fra *Svendeforeningen*, som var mødt med sin Fane, og en anden fra *Tyendeforeningen*, som ligeledes staar under hans Direktion.

Henimod Kl. 1¹/₂ rejste den h. Fader sig, for at

trække sig tilbage. Til Afsked sang Pilegrimmene den Ambrosianske Lovsang „Store Gud vi love Dig“, som gjorde et i Sandhed overvældende Indtryk i den store Sal og hvortil den h. Fader lyttede med stor Interesse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. (*) *Vincentforeningen* afholdt sin første Generalforsamling for i Aar i Sct. Mariæ Skole paa Vesterbro Tirsdagen den 24. f. M. Den præsideredes af højærv. Hr. Præfekt *von Euch* og overværedes af 26 Medlemmer. Ifølge Sekretærens Meddelelse har Foreningens herværende tre Konferentser tilsammen i Aaret 1887 haft en Indtægt af c. 920 Kr. og en Udgift af c. 800 Kr., der dels vare benyttede til kontant Pengehjælp, navnlig til Huslejhjælp, dels til Naturalier. Det samlede Medlemsantal var 72, nemlig 53 aktive og 19 bidragydende Medlemmer. Gjennemsnitsantallet af de fattige Familier, der ugentlig vare blevne besøgte og hjulpede, var 36. Antallet af Lærlinge, der var blevet draget Omsorg for, var 6. Lokalraadets Kasse havde ved Aarets Udgang en Reservebeholdning af 392 Kr., Vajsenhusfondet ejede 3920 Kr.

Angaaende de enkelte Konferentsers Virksomhed siden sidste Generalforsamling den 9. December f. A. meddeltes følgende: *Ansgars-Konferentsen* under Hr. Pastor *Brauns* Ledelse havde faaet to nye aktive Medlemmer, Dhrr. Stud. med. *West* og Værkfører *Rietschel*, et nyt bidragydende Medlem, Hr. Skomagermester *Simonsen*. Et Medlem, Hr. Bogbindermester *Oskar Petersen*, var afgaaet ved Døden, og det nidkjære og nu haardt savnede Medlem, Hr. Skomagermester *G. Møller*, var flyttet til Fredericia. Konferentsen tæller saaledes 31 aktive og 15 bidragydende Medlemmer. Der var

blevet holdt 9 Møder, gjennemsnitlig besøgte af 14 Medlemmer; 15 Familier og 6 enestaaende Personer havde været fast og 4 Familier lejlighedsvis understøttede. Indtægterne havde været 221 Kr., Udgifterne 168 Kr., deriblandt 129 Kr. til Huslejhjælp. Endvidere er der blevet uddelt en Del brugte Klæder, Brød- og Kulkort og 50 Pd. Ris, som Velgjørere havde indleveret. Fra Randers er der fire Gange indsendt i alt c. 1500 Pd. „Kjødaffald“, der ere blevne fordelte til 138 Familier, bestaaende af 663 Personer. Bibliotheket har gjort 41 Udlaan og faaet 3 nye Bøger; det bestaar nu af 351 Bind.

Sct. Josefs Konferentsen under Hr. Pastor *Neuvels* Ledelse har faaet et nyt aktivt Medlem, Hr. *Jansen*, og tæller saaledes 16 aktive og 3 bidragydende Medlemmer. Der var bleven afholdt 8 Møder, gjennemsnitlig besøgte af 11 Medlemmer. 18 Familier ere optagne til fast Understøttelse. Indtægterne vare 152 Kr., Udgifterne 88 Kr., deriblandt 30 Kr. til kontant Hjælp og 44 Kr. til Kul. Brugte Klæder ere blevne uddelte, men der trænges navnlig haardt til Kvindeklæder. 25 Brødkort ere blevne modtagne og uddelte. En ny Bog er foræret til Bibliotheket.

Sct. Mariæ Konferentsen under Hr. Pastor *Stumps* Ledelse tæller 8 aktive og 3 bidragydende Medlemmer. Der var afholdt 13 Møder, gjennemsnitlig besøgte af 6 Medlemmer. 11 Familier er optagne til fast Understøttelse. Indtægten har været 37 Kr., Udgiften 64 Kr.; men Underskuddet var blevet dækket af en Velgjører.

Der omtaltes derefter forskellige Forenings-Anliggender, blandt hvilke vi kunne fremhæve *Vaisenhusfondet*. Efter Hr. Partikulier *C. F. Grüders* Død har Hr. Pianofortestemmer *Benzen* nu paataget sig, at indsamle de tegnede Subskriptions- og andre Bidrag i nævnte Øjemed. Det ordinære Bidrag til Vaisenhuset er 3 Kr. om Aaret, der ogsaa kunne forlanges indkrævede med 75

Øre kvartaliter eller 25 Øre maanedlig. Større og mindre extraordinære Bidrag modtages dog ogsaa med Taknemlighed. Den højærv. Apostoliske Præfekt takkede Hr. Benzen for den betydelige Ulejlighed, han saaledes paatog sig, og overrakte ham en Legitimations-skrivelse. Hr. Sakristan *Jensen* meddelte, at han med Taknemlighed vilde tage imod brugte Skolebøger til Uddeling blandt de mere trængende Børn.

Til Slutning rettede den højærv. Apostoliske Præfekt en Appel særlig til Kjøbenhavns katholske Kvinder, idet han opfordrede dem til ogsaa at støtte Vincentsforeningens Virksomhed for de Fattige ved rigelige Bidrag. Han mindede i saa Henseende om Sct. Josefs Hospitalets Søstre, der trods deres store Prioritetsgjæld i 1887 havde ydet for over 5000 Kr. gratis Hospitals-hjælp. Ikke for Intet havde Protestanten *Nils Herzberg* i den nylig i Kristiania udkomne Bog „Kvindens Kald, Uddannelse og Gjærning“ skrevet, at religiøs Hovmod, som den saa ofte fostres af Sekter og enkelte kirkelige Retninger i de skandinaviske Lande, anser han for saa meget mindre berettiget hos den nordiske Kvinde, som den katholske Kirke i lang Tid, hvad selvfornægtende Kjærlighed og Offervillighed hos den troende Kvinde angaar, har beskæmmet den evangeliske Kirke. — Efter at forskjellige andre mindre Sager endnu vare drøftede, sluttede Mødet med Bøn.

Rom. Den h. Fader har erklæret, at han ikke agter at betragte de mangfoldige Jubilæumsgaver som sin personlige Ejendom, men overdrager dem alle til det kirkelige Overhyrde-Embedet. De ville efter Forlydende blive inddelte i to Partier; det ene Parti vil blive opstillet i et særegent Musæum i Propagandaens Bygning paa „Piazza di Spagna“, det andet Parti tilfalder Missionerne og fattige Kirker. 50,000 Andragender om Anvisning paa saadanne kirkelige Gjenstande skulle allerede være indløbne til Udstillings-Komiteen.

— Man lægger i denne Tid meget Mærke til *den*

apostoliske Delegerede i Bulgarien, Msgr. Menninis Nærværelse i Rom, og en Mængde Rygter ere i Omløb om, hvorvidt hans Mission her er en ren kirkelig, eller ogsaa har en politisk Karakter.

— Foruden *de tyske Pilegrimme*, som den 27. Februar overrakte Leo XIII en Lykønskingsadresse, vil den h. Fader ogsaa modtage en Mængde franske, hollandske, belgiske, spanske og østerrigske Pilegrimstog. Tillige er der anmeldt et nyt Pilegrimstog fra Bosnien og Herzegovina.

— Et *paveligt Breve* opfordrer samtlige katholske Biskopper til at foranstalte en *Kollekt paa den h. Langfredag*, til Bedste for *Franciskaner-Kustodiet* ved de hellige Steder i Jerusalem.

— I Løbet af de to sidste Maaneder fandt flere *Saligerklæringer* Sted ved Kirkens Overhoved. Den Første, hvem denne Ære blev til Del, var den ærværdige Guds Tjener, *Ludvig Gragnon de Monfort*, Stifteren af Helligaands-Missionærerens Institution; dernæst den ærværdige *Klemens Maria Hofbauer* fra Wien, Medlem af Redemptoristordenen; den ærværdige *Ægidius Maria de Sct. Josepho*, Lægbroder i Alkantarinerordenen; den ærv. *Felix af Nikosia*, Lægbroder i Kapucinerordenen; den ærv. *Johannes Baptista de la Salle*, Stifter af Skolebrødrenes Institution, og den ærv. Søster *Maria Josef de Sct. Agnes*, kaldet de Benigamin, Augustinerinde fra Dioceset Valencia i Spanien.

— Den 25. f. M. afholdt de tyske Pilegrimme *Fælleskommunion* i Sct. Peterskirken, ved hvilken Lejlighed Kardinal *Melchers* holdt Pontifikalmessen og Prædikenen. *Te Deum* og en tysk Salme sluttede Højtideligheden. I sin Tale ytrede Kardinalen blandt andet følgende: I en Konferents i Vatikanet var for nylig Lykønskningerne og Jubilæumsgaverne blevne omtalte, som hele den katholske Verden og endog Anderledestroende, endog muhamedanske og hedenske Fyrster havde sendt den h. Fader, og der var da fremkommet det Spørgsmaal: hvad kunde vel

være Grunden til denne usædvanlige Hyldest, som vistes den nuværende Pave? Hvorfor behandlede man vel Leo XIII paa en ganske anden Maade, end man havde behandlet hans salige Førgænger Pius IX? Leo XIII lærte jo ganske det samme som Pius, han holdt fast ved de samme Dogmer og ved den samme „Syllabus, som fordem havde fremkaldt saa stor Ophidselse og Vrede. Han var en from og nidkjær Præst ligesom hin. Hvorfor var Pius IX da bleven angrebet saa heftigt, og hvorfor bringer man Leo XIII Hyldest? Paa disse Spørgsmaal havde Konferentsen i Vatikanet svaret, og det var ogsaa hans egen faste Overbevisning: man maatte ikke saa meget søge Grunden hertil i menneskelige og politiske Omstændigheder, men meget mere i det guddommelige Forsyns Styrelse, som netop nu, da Vantroen anrettede saa store Ødelæggelser i Verden, vilde forherlige Pavedømmet for hele Verden og henvise til samme som til den kristelige Sandheds og den kristelige Autoritets sande Fundament. Kardinalen opfordrede sluttelig Pilegrimmene til at holde fast ved dette Fundament i Kirken og efter Evne og Kræfter at virke hen til, at ogsaa Andre kom til Sandhedens Erkjendelse; et overordentlig virksomt Middel hertil vilde det være, naar Katholikerne selv førte en sand kristelig Livsvandel og naar de vare ivrige og udholdende i Bønnen.

— Den ældste Pilegrim, som var tilstede ved de engelske Katholikers Audients i Vatikanet i forrige Maaned, var den 89aarige Forfatterinde *Mary Howett*, velbekjendt i England for sine populært skrevne Bøger. Denne Veteran i den engelske Literatur mistede for ni Aar siden sin Mand i Rom, hun vendte kort Tid efter fra Kvægersekten tilbage til den katholske Kirke og var nu kommen med Pilegrimmene for ved sit Livs Ende at modtage Leo XIII's Velsignelse. Da hun af Hertugen af Norfolk fremstilledes for den h. Fader, sagde hun til ham: „Hellige Fader, jeg er kommen for at dø ved dine Fødder.“ „Javel,“ svarede Paven, idet han lagde sin Haand paa

hendes Hoved, „vi ere begge gamle og nærme os Graven.“ Derefter gav han hende sin Velsignelse og sagde til Afsked: „Lev vel, i Himlen gjenses vi atter.“ Den gamle Forfatterindes Ønske om at maatte dø i Rom gik snart i Opfyldelse: faa Dage efter Audientsen hensov hun blidt og hviler nu ved Siden af sin Mand paa den engelske Kirkegaard i Rom.

— Den 25. Februar modtog Leo XIII *et marokkansk Gesandtskab*, som medbragte rige Gaver og en Skrivelse fra Sultanen af Marokko. Den marokkanske Udenrigs-Minister oplæste en arabisk Adresse, som den Apostoliske Præfekt for Marokko i Afrika, *P. Lerschundi*, oversatte. Sultan *Mouley Hassans* Gaver bestode blandt andet i kostbare vævede Silkestoffer, prægtige Tæpper, guldbroderede Puder og en stor Agraf af Guld, rigt besat med Ædelstene. De afrikanske Gjæster med de brune Ansigter toge sig overordentlig maleriske ud i deres lange hvide Burnusser, og vakte stor Opsigt over alt, hvor de kom frem.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. Marts. 3. Søndag i Fasten. — 12. M. Gregorius den Store, Pave og Kirkelærer. — **13. Ti., 14. O., 15. To.** Ferialdage. — **16. F.** Ihukommelse af Frelserens h. Blod. — **17. L.** Patritius, Biskop, Irlands Apostel.
Søndag den 18. Marts. — Passions-Søndag. (I Sct. Ansgars Kirke: Prælatmesse Kl. 9, efter hvilken **Konfirmationens h. Sakramente** meddeles. Kl. 7 og 11 stille h. Messe. Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken.)

Unio. I Dag, Søndag den 11. Marts: Oplæsning Kl. 9 præcis af Hr. Stud. West.

Den levende Rosenkrans. I Passions-Ugen afholdes aandedige Exerцитier i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel, Toldbodvejen 14. Exerцитierne begynde Søndagen den 18. Marts Kl. 7½ Aften og fortsættes hver Aften indtil Palmesøndag.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 12.

Søndagen den 18. Marts.

1888.

Indhold. Et Paveligt Breve. Sct. Josef. Foraars-Jævndøgn. † Karl Sørensen. Leo XIII's Tale til Kardinals-Kollegiet. Efterretninger: England, Australien, Ceylon.

Paveligt Breve
om en aarlig Langfredags-Kollekt.

Leo XIII

til stedsevarende Ihukommelse.

Udvalgt trods Vor Uværdighed til Vor Herres og Frelsers Jesu Kristi Statholder paa Jorden, han som hengav sig selv for Verdens Frelse og var lydlig indtil Døden, ja, indtil Døden paa Korset, er det Vort Ønske midt under det øverste Apostolats mangfoldige og ansvarsfulde Forpligtelser, som fuldtud lægge Beslag paa Os, ogsaa at have Vor særegne Aarvaagenhed og Hyrdeomsorg henvendt paa, at Minderne om denne Forløsningens store og hellige Hemmelighed, som endnu ere bevarede i Jerusalem og Omegn, maa blive oprettholdte og bevogtede med al mulig Omsorg og Ærbødighed. Vi agte derfor at vaage over, at Vore Forgæn-

geres, de romerske Pavers, Anordninger og vise Instruktioner nøjagtig blive overholdte. Fra de ældste Tider af havde Paverne deres Opmærksomhed henvendt paa disse med Gudmenneskets kostbare Blod vædede Steder og opmuntrede de katholske Nationer til at tilbageerhverve sig Kristi Grav. Da de hellige Steder atter vare faldne i de Vantroes Hænder, og det alene tillodes Brødrene af den hellige Frants af Assisis Orden, at være deres Vogtere, saa undlode Paverne aldrig efter Evne og Kræfter at vaage over deres Opretholdelse og efter Omstændighederne at sørge for Franciskanerbrødrene, som hverken ved Forfølgelser eller Forulempelser eller ved de grusomste Lidelser lode sig afskrække fra at holde ud i deres hæderlige Mission.

Gjentagne Gange opfordrede Paverne dels mundtlig dels ved apostoliske Skrivelser Patriarkerne, Biskopperne og andre gejstlige Foresatte i Kristenheden til at tilskynde den dem anbettede Hjord til at foranstalte Indsamlinger af Almisser til Bedste for de hellige Steder; i apostoliske Skrivelser, baade i Form af Buller og Brever, opstillede de særegne Regler i saa Henseende og foreskrev i Overensstemmelse hermed alle Bispedømmer i hele Verden, at bestemme en Dag, paa hvilken det i Kraft af Lydigheden anbefales de Troende at yde en Almisse til Bedste for de hellige Steder. Endelig formanede Vor salige Forgænger, Pius VI., i Bullen „*Inter cetera divinatorum indiciorum abdita arcana*“ af 31. Juli 1778 alle Biskopperne til fire Gange om Aaret at anbefale til de Troendes Velgjørenhed det hellige Lands Fornødenheder. Generalministeren for Franciskanerbrødrene, Vor elskede Søn Bernardinus af Porto Romatino har nu tilmed erklæret, at Trangen er bleven større i de sidste Aar og at de Troendes Bidrag ikke mere ere tilstrækkelige, navnlig paa Grund af, at et Aarhundrede er henrundet, siden Pius VI udstedte hin Anordning og derfor af mange Biskopper er bleven glemt paa en Maade, som var den fuldstændig sat ud

af Kraft, saa at de ikke længere med den nødvendige Iver anbefale til deres Troende Kollekten for det hellige Land. Ydmygst og indstændigst har han derfor anmodet Os om, at bringe hele Vor apostoliske Autoritet til Anvendelse og at træffe nye Forholdsregler i ovennævnte Øjemed. Idet Vi nu ønske at opfylde denne Bøn og tillige paa Grund af den særegne Interesse, Vi have for Kustodiet af de hellige Steder, bestemme Vi ved foreliggende Skrivelse i Kraft af Vor apostoliske Autoritet og for evige Tider, at Vore ærværdige Brødre, Patriarkerne, Biskopperne og andre gejstlige Foresatte i hele Verden ifølge hellig Lydighed skulle vaage over, at der *i enhver Sognekirke* i deres Bispedømmer *i det mindste én Gang om Aaret, nemlig paa den hellige Langfredag eller paa en anden Dag i Aarets Løb efter Ordinarius Skjøn* sker en *Anbefaling af det hellige Lands Fornødenheder til de Troendes Velgjørenhed.*

I Kraft af denne Autoritet forbyde Vi udtrykkelig Enhver at forandre Bestemmelsen af den for det hellige Land paa hvilkensomhelst Maade indsamlede Almisser eller at anvende den i andre Øjemed. Vi anordne desuden, at det indsamlede Beløb skal sendes af Sognepræsten til Biskoppen, og af Biskoppen til den nærmeste Franciskaner-Superior, som er udnævnt til Kommissarius for det hellige Land, og endelig, at denne ifølge Skik og Brug snarest mulig skal sende de samlede Almisser til Pater Kustos for det hellige Land i Jerusalem.

Givet i Rom ved Sct. Peter, under Fiskeringen, den 26. Dec. 1887, i Vort tiende Pontifikats-Aar. (Kontrasigneret: *M. Kardinal Ledochowski*).

Den hellige Josef.

(Den 19. Marts).

Jesu Kristi Plejefader, den h. Josef, stammede, ligesom Maria, fra Davids kongelige Slægt. Da han var fattig paa jordisk Gods, valgte han Tømrer-Haandværket til sin Profession, for derved at forskaffe sig det nødvendige til Livets Underhold. Om hans Ungdom vides der intet; men vi maa antage, at han overgik alle sin Tids Mænd i Dyd og Hellighed. Thi ham valgte det guddommelige Forsyn til den jomfruelige Gudsmoders Brudgom og Beskytter og til Frelserens Plejefader. Om hans Liv er saa lidt bekjendt, men i den h. Skrift hentydes der dog til den Kjærlighed og Troskab, hvormed han værnede om Jesu Moder, til den opofrende Omsorg, hvormed han beskyttede det guddommelige Barn imod Herodes' Raseri, og til den samvittighedsfulde Lydighed, han viste Guds Befalinger. Efter Tilbagekomsten fra Paaskefesten i Jerusalem omtales Frelserens hellige Plejefader ikke mere i den h. Skrift; almindeligvis antager man, at han er død i sin guddommelige Plejesøns Arme, førend dennes offentlige Optræden. Det maa have været en salig Død! At dø med Jesus og Maria ved sin Side! Derfor bede vi ham om, at han ved sin mægtige Forbøn vil hjælpe os hos Gud til Opnaaelsen af en salig Dødsstund. Som den hellige Jomfru værnede ogsaa den h. Josef med særegen Omhyggelighed om Hjærtets Renhed, og derfor fremstilles han med en Lilie i Haanden.

Den h. Josef var Haandværker, derfor æres han som Haandværkernes særegne Skytspatron. Paa Grund af sin ømme Omsorg for det guddommelige Barn og den jomfruelige Gudsmoder er han et ophøjet Forbilde for en kristelig Husfader og Familiens særegne Skytspatron. I vore Dage blev denne hellige Patriark, hvis

Livs Begyndelse og Afslutning er indhyldet i et hemmelighedsfuldt Mørke, erklæret af den h. Fader, Jesu Kristi Statholder paa Jorden, for hele Kirkens Skytspatron.

Det er sikkert ikke vanskeligt at forstaa, at Jesus Kristus heller ikke i Himlen vil nægte den h. Josef Bønhørelse, efter at han her paa Jorden var denne sin Plejefader underdanig og lydig. Med tillidsfuld Andagt tør vi derfor ære denne Helgen og anraabe om hans Forbøn. Den h. Theresia forsikrer os om, at hun aldrig forgjæves har bedet Gud om Noget ved den h. Josefs Forbøn. Kirken fejrer hans Fest den 19. Marts og en anden Fest, „den h. Josefs Skytsfest“, paa den tredie Søndag efter Paaske. Blandt Ugens Dage er Onsdagen og blandt Aarets Maaneder er Marts særlig indviet til den h. Josefs Ære.

„Føraars-Jævndøgn.“

Lad Verden ogsaa se nok saa vinterlig ud, det hjælper ikke noget: paa Tirsdag den 20. Marts begynder *Føraaret!* Dhrr. Astronomer have udregnet det saaledes og mod Mathematiken tør man, som bekjendt, ikke gjøre Indsigelser.

Punktlighed er Kongernes Høflighed, ikke blot de jordiske, men ogsaa de straalende Kongers paa Firma-mentet, som vi kalde Sole eller Fixstjærner. Ogsaa den majestætiske Sol indtræffer stadig bestemt i det aftalte Øjeblik paa det Sted, hvor den skal være. Solen har, som bekjendt, i alt Fald hvad det tilsyneladende Ydre angaar, ikke noget blivende Sted i Himlens Stjernevrimmel, men befinder sig stadig paa en Rundrejse. Hver Maaned skifter Solen Bolig: i Julen f. Ex. slaar den sin Residens op i „Stenbukken“, et af de 12 æld-

gamle Slotte, som siden Verdens Begyndelse omgive Himlen i en stor Bue, kaldet „Dyrekredsen“. I Januar gaar den over i „Vandmanden“, Februar-Slottet hedder „Fisken“ og i Marts flytter den over i „Vædderen“. Denne „Vædder“ ligger lige paa Ækvator, d. v. s. midt imellem de to Poler. Naar Solen opholder sig paa denne Midterlinie, ere Dag og Nat lige lange; den staar da op Kl. 6 og gaar ned Kl. 6. Dette Tidspunkt kalde vi „*Foraarets Begyndelse*.“

Naar Solen nu fortsætter sin Rundrejse, saa fører dens Vej den stadig højere op paa vor Himmel, indtil den den 21. Juni har naaet „Krebsens“ Stjernebillede. I Overensstemmelse med dette Navn gaar den derefter baglængs atter ned til Midterlinien, og kommer den 22. September til Stjernebilledet „Vægten“, som atter ligger paa Ækvator, *vis-à-vis* Stjernebilledet „Vædderen“. Den 22. September ere Dag og Nat derfor atter lige lange.

Hvilken Forskjel er der ikke mellem Efteraars-Vejret i September og Foraars-Vejret i Marts. Og dog staar Solen nu lige saa højt og lyser lige saa længe som mod Slutningen af September! Man ser deraf, at Varmen og Vejret ikke umiddelbart afhænge af de daglige Solstraaler. Det kan ofte midt om Vinteren blive varmt og midt om Sommeren køligt. Naturen arbejder nemlig stadig paa Forraad. Ved Polerne er der opsamlet en Bunke bidende Kulde og i Troperne, i det hele Bælte, som løber rundt omkring Jorden, har der samlet sig et endnu større Kvantum Hede. Man tænke sig en Iskjælder og en Bagerovn ved Siden af hverandre; i den aabne Dør mellem begge disse Rum bo vi Medlemmer af det tempererede Bælte. Naturligvis hersker der her en frygtelig Træk; snart blæser den kolde Luftstrøm fra Norden os imøde, snart den varme fra Syden. Navnlig i Foraartiden opstaar der en Kamp paa Liv og Død mellem Kulde- og Varmemagasinet; derfra hidrører det lunefulde og urolige Vejr i April. Først

i Maj have de varme Solstraaler bragt det saa vidt, at Kuldestrømmen har maattet krybe til Korset. Den hævner sig rigtignok henimod Midten af Maj ofte nok ved snedige Angreb, idet den under Mørkets Dække, naar Solen har lagt sig til Hvile, søger at ødelægge det unge Foraar ved Nattefrosten; men sluttelig maa den dog bukke under.

Selv om det officielle Foraar ogsaa begynder paa Tirsdag, saa behøver vi altsaa ingenlunde at kaste Vintertøjet og bringe Kakkelovnen paa Pulterkammeret. De kolde Fødders og røde Næsers Tid er endnu ikke forbi. Vinteren overgiver sig først efter langvarige Kampe. Som Foraarsbebudere plejer man sædvanligvis at betegne Blomsterne og Fuglene. Langt regelmæssigere og sikrere Forløbere for Foraaret ere de mangehaande Ulykker, navnlig Skibs-Ulykker, som staa paa Dagsordenen i den stormfulde Periode Marts—April. Enhver Begyndelse er vanskelig — ogsaa Begyndelsen til den bedre Aarstid.

Mennesket indbilder sig saa gjerne, at han er „Jordens Herre“, men i Virkeligheden er han dog kun en Tjener eller endog kun en Boldt for de ophøjede Kræfter, som med uimodstaaelig Haand regere Natur og Liv. Sol og Stjærner, Storm og Skyer, Varme og Kulde, Is og Væxt — alt gaar og kommer det efter Skaberens evige Love, og vi ere med al vor Visdom og Magt ikke i Stand til at rykke ved det mindste lille Hjul i det store Verdens-Uhr. „Al Visdoms Begyndelse er Herrens Frygt!“ siger den h. Skrift. Al Lykkes Begyndelse er Taalmodighed og Hengivelse i Guds Villie. Foraaret i Naturen saa vel som i Folkelivet lader sig ikke *lave* af vor Svaghed, men kun *forvente*. Skaberens og Styrreren af alle Ting er det, som alene kan forny Jordens Aasyn.

Karl Sørensen.

Fra *Mankato* i Minnesota, Nord-Amerika, have vi modtaget følgende Sørgebudskab om en kjær Ven og Landsmands, menneskelig talt, altfor tidlige Bortgang. Man skriver os under 13. Febr. d. A. følgende:

„Højærværdige Hr. Pastor *Karl Sørensen*, forhenværende Elev af Sct. Andreas-Kollegiet i Ordrup, en overordentlig elskværdig ung Mand, Sognepræst i Sct. Peter, henved 12 (engelske) Mil herfra, blev bortkaldt sidste Onsdag, d. 8. Februar. Det var i November Maaned, at han ved at springe af en Vogn kom til Skade med sit Knæ. Han ændsede det imidlertid ikke nok og undte sig ikke tilstrækkelig Hvile; da han i Januar Maaned d. A. vendte tilbage fra et Sygebesøg, ved hvilken Lejlighed han havde maattet tilbagelægge tre Fjerdingsvej tilfods, var han meget lidende og Knæet saa slemt ophovnet, at han maatte indlægge sig paa Hospitalet i New Ulm, hvorfra Herren over Liv og Død kaldte sin tro Tjener til sig. Den Hedengangne var ualmindelig afholdt, altid uforsagt og ved godt Humør, en sjælden nidkjær Præst og Sjælesørger. Naar hans mange Arbejder tillode det, besøgte han os hver ottende Dag, og vi gjengjældte ofte Besøget; jeg var hos ham i Sct. Peter før Julen; P. Graffvay så ham endnu kort før hans salige Død. Begravelsen fandt Sted i Tirsdag, den 14. Febr. Herfra var P. Friderici taget derhen; desuden havde sex andre Præster indfundet sig; endnu flere vilde være komne, dersom stærkt Snefald ikke havde hindret dem deri.“

Karl Kristian Emil Sørensen var født i Fredericia den 2. Febr. 1861 og opnaaede saaledes kun en Alder af 27 Aar 6 Dage. Efter at have frekventeret den katholske Skole i sin Fødeby, gennemgik han Sct.

Andreas-Kollegiets Kursus fra 1873 til 1881, studerede Filosofi og Theologi i det amerikanske Kolleg i *Louvain*, Belgien, blev præsteviet den 7. Juni 1884, frembar det h. Messeoffer første Gang den følgende Dag, Trinitatis Søndag i *Louvain* og rejste i August s. A. til Nord-Amerika, til Diøceset Sct. Paul. Biskoppen her ønskede en dansk Præst, der ogsaa kunde tage sig af de mange Skandinavere i hans Bispedømme. I Karl Sørensen fik han en Sjælesørger, der med sjælden Nidkjerhed og højmodig Selvopofrelse helligede sig helt og uforbeholdent til sit ophøjede Kald. Under 6. August 1886 skrev han til en af sine tidligere Lærere: „Ifjor havde jeg tre Missioner ude paa Landet, temmelig fjærntliggende fra hverandre, og mit Hverv var det, at aflægge disse Missionsstationer stadige Besøg. I Efteraaret blev jeg stationeret i Sct. Peter, hvor der er en katholsk Menighed paa over 200 Familier, uden at jeg derfor fritoges for Besøgene paa de andre tre Missioner. Saaledes har jeg nu Sjælesorgen for over 300 Familier, og der er sikkerlig nok at gjøre for én Præst. Det vilde jo ogsaa nok gaa, hvis jeg blot havde dem alle her i Byen; men jeg maa besøge dem 12, jo endog 18—20 Mil ude paa Landet. De ser, det er en Slags Missionærliv; kun behøver jeg ikke, som mange andre, at gaa tilfods, men kan tage mine Heste, et Par smukke Ponnies, og min Vogn, og hurtig gaar det henad de ofte nok ufremkommelige Veje.“

Uegennyttig Kjærlighed, især til fjærne Landsmænd, havde ført ham over Oceanet. Men Menneskekjærligheden havde ikke udslukt Fædrelandskjærligheden i ham; hans Hjærte vedblev at hænge ved hans dyrebare Fødeland og hans Kjære her. I samme Brev skrev han: „Hvis jeg havde Raad og Lov dertil, vilde jeg fremstille mig selv *in persona* for Dem; thi nu (1886) er det jo allerede 5 Aar siden, jeg forlod dansk Jordbund, Slægt, Venner og Bekjendte; ikke desto mindre

maa jeg endnu vente et Par Aar, — men saa kommer jeg sikkert.“

Herren havde besluttet det anderledes. De mange, som havde lært at kjende og skatte hans mønsterværdige Samvittighedsfuldhed, ubøjelige Energi, utrættelige Iver og aabne, elskværdige Væsen, alle hans Paarørende, Lærere, Skolekammerater og Meddisciple ville give os Ret, naar vi mene paa ham at kunne anvende Skriftens Ord: „*Han blev elsket af Gud og Menneskene ; hans Ihu-kommelse er i Velsignelse.*“

Hans dyrebare Sjæl anbefales til Dhrr. Gejstliges Memento i det h. Messeoffer og til hans Meddisciples og alle de Troendes fromme Forbøn. Han hvile i Fred!

Leo XIII's Tale til Kardinals-Kollegiet, holdt den 2. Marts 1888, den 10. Aarsdag for hans Kroning.

En stor Glæde har det beredet Os, at se det h. Kollegium paa en saa værdig Maade tage Del i den katholske Verdens Manifestationer i Anledning af Vort Præstejubilæum, og ikke mindre Glæde bereder det Os nu i Dag, at erfare af Dem, Hr. Kardinal, at det h. Kollegium har delt med Os Glæden over denne lykkelige Tildragelse og tillige vil forene sig med Os i Takken, som Vi frembære for Herren. Beviserne paa Hyldest, Hengivenhed og Kjærlighed, som Vi modtog, kunde i Virkeligheden ikke være almindeligere, talrigere, ejheller mere glimrende og rørende. Idet Vi herfor takke alle Vore elskede Børn af alle Tungemaal, Stænder og Klasser paa Jorden, navnlig hine, som have medvirket paa en fremragende Maade ved Opofrelse, Gavnildhed og Kjærlighed, er det Vor Attraa, at al

Hæder og Ære maa tilvendes Ham, der er Giveren af alt Godt og som ved sit Forsyn leder alle menneskelige Tildragelser, hvad enten glædelige eller sørgelige, til Bedste for Kirken og Pavedømmet.

Men de virkelige Forhold maa derfor ingenlunde tabes af Sigte; thi i Jubelfestlighedernes talrige og trøstefulde Minder blander sig megen Bitterhed og pinlig Frygt, frem for alt med Hensyn til Vor og den h. Stols nuværende Stilling. Midt under alle Manifestationerne er den vedbleven at være, hvad den forhen var: uværdig for Kirkens Overhoved, uforenelig med hans Uafhængighed og Frihed. — Vi beraabe Os her paa Kjendsgjæringer og Tildragelser fra den nyeste Tid, som, tilskyndet og begunstiget af selve Regeringens Mænd, ikke ere satte i Scene i noget andet Øjemed, end for at krænke Kirken under Vore egne Øjne, og samtidig at ophidse den oprørske Fornuft imod Troen og opvække det mest djævelske Had imod Pavedømmet. Det er godt, at den katholske Verden lærer disse Angreb at kjende, for at den stedse bedre maa kunne overbevise sig om de sande, Dag for Dag tydeligere fremtrædende Hensigter, som de hemmelige Selskaber havde med Okkupationen af Rom, og se den Maade, paa hvilken Rom skulde vedblive at være Katholicismens og dens Overhoveds agtede Sæde.

Naar det var muligt, hvad man rosede fremhæver, at fejre Jubilæet i Rom — forøvrigt kun imellem de fire Vægge, uden nogensomhelst ydre Højtidelighed —, saa véd dog Enhver, at dette ene og alene skete, fordi Statens Styrere ikke ansaa det for formaalstjenligt under de nuværende Forhold, at lægge Hindringer i Vejen. Det laa i dens Magt. Men skulde det maaske ved en anden Lejlighed synes fordelagtigt for den eller af en anden Grund behage den, at slaa ind paa en modsat Vej, hvad Beskyttelse, hvad Sikkerhed kunde Vi da vel gjøre Os Haab om? Det fremgaar deraf, hvad Vi allerede gjentagne Gange have sagt, at Vi ere af-

hængige af Andres Naade og Vilkaarlighed; at Vor Uafhængighed er intetsigende og at den Frihed, som man foregiver at tilstaa Os, kun er tilsyneladende og prekær. Ondet sidder, hvad Vi allerede have bemærket paa et andet Sted, dybt og fremgaar af selve Forholdenes Natur: *Saalænge disse Forhold ikke undergaa en væsentlig Forandring, kunne Vi ikke give Os tilfreds med dem eller nogensinde tilpasse Os dem* — selv om man tager nok saa mange Hensyn overfor Os. Selv om Pavedømmet ogsaa da omgiver sig med Hæder og modtager Beviser paa Hyldest, naar Paverne leve i Katakomberne eller i Fængsel, eller ere udsatte for idelige Forfølgelser, saa er det derfor ingenlunde bevist, at det er deres Bestemmelse, uafadeligt at skulle leve under slige voldelige Forhold. Den hæderlige Stilling, som Pavedømmet i nærværende Tid indtager, kan derfor heller ikke regnes dets Fjender, som bekæmpe det, til Fortjeneste; men det er en Virkning af hin guddommelige Kraft, som det er i Besiddelse af, og et Bevis paa den himmelske Magt, der drager Omsorg for det og har styret det gennem Aarhundreder; Fjenderne derimod yde kun Skyggen til dette Billede, for at Tegningen maa træde desto bedre frem.

Denne guddommelige Kraft og omsorgsfulde Magt giver Os Haab om, at den Dag endelig vil frembryde, da Pavedømmet atter gjenopnaar den Værdighed og sande Frihed, som tilkommer dets Væsen og dets ophøjede Opgave. Mod dette Maal var Vort Blik rettet i de ti Aar, som nu ere henrundne af Vort Pontifikat, og det er Vor faste Beslutning, at holde fast ved det, saa længe det er Os forundt at leve. Vi regne i saa Henseende paa det h. Kollegiums Bistand, Vi takke det inderligst for dets Bønner og Lykønskninger, og med et glad Hjærte nedbede Vi til Gjengjæld den guddommelige Velsignelses hele Fylde over det. Og som et Underpant paa samme og som et Bevis paa Vor særegne Kjærlighed meddele Vi det h. Kollegium og alle

Tilstedeværende af ganske Hjærte den Apostoliske Velsignelse i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

England. I England gjør den bekjendte protestantiske Gejstlige, Mr. *Morden Bennetts* af Bournemouths og *Hustrus* Konversion stor Opsigt i denne Tid. Begge Konvertiterne modtog den første hellige Kommunion af Kardinal Mannings Haand i Sct. Patriks Kirke i London. Mr. Bennett har forfattet flere bekjendte homiletisk-asketiske Skrifter. Kort i Forvejen vare to andre protestantiske Gejstlige vendte tilbage til den katholske Kirke, nemlig Pastor *Duthrie* af Trinity-College i Oxford og Pastor *Condex*, som tilligemed sin Hustru vendte tilbage til den katholske Kirke i Manchester. Condex gjaldt hidtil blandt Protestanterne for en af de mest begavede yngre Gejstlige i London.

Ifølge „*Directory of the Roman Catholic Church*“ (katholske Kirkekalender) for Aaret 1888, gjør Katholicismen glædelige Fremskridt i England. I England og Wales findes der for Tiden 2314 Præster imod 1728 i 1875, som ere beskjæftigede i 1304 Kirker, Kapeller og Missionsstationer. Skotland har 5 Biskopper og 334 Præster, som drage Omsorg for 327 Kirker og Stationer. I England have Ærkebiskoppen af Westminster og Biskoppen af Birmingham hver en Koajutor eller Hjælpebiskop. Den katholske Befolkning i 1887 angives saaledes: England og Wales med 1,354 000 Sjæle, Skotland med 326,000, og Irland med 2,961,000, ialt 5,641,000 Sjæle. Naar *Kolonierne* regnes med, forøges Katholikernes Antal til ca. 10 Millioner Sjæle. England har tre Repræsentanter i Kardinal-Kollegiet: Kardinalerne *Manning*, *Newman* og *Howard*. Der findes i hele Kongeriget 40 katholske Pairs, 51 Baronets og 16 Medlemmer af Gehejmraadet.

Australien. Bispedømmet *Brisbane* i Australien er nylig bleven hævet til et Ærkebispedømme, i hvilken

Anledning Biskop Dr. *Dunne* for kort Tid siden modtog det ærkebiskoppelige Pallium. Til Højtideligheden mødte den nye Ærkebiskop af Melbourne, Dr. *Carr* og Kardinal *Moran* af Sidney. Øvrigheden i Queensland — for største Delen Protestanter — viste Kardinalen den største Ærbødighed og Forekommenhed. En Regerings-Damper blev sendt Postdamperen i Møde, som bragte Kardinalen, for at optage ham og føre ham til Brisbane; efter Landingen bragte Guvernørens Vogn Ærkebiskoppen af Melbourne til en af de mest ansete protestantiske Indvaaneres Bolig, som uden Vederlag var stillet til Ærkebiskoppens Disposition under hans Ophold i Brisbane. Efter Gudstjenesten, som overværedes af en Mængde ansete Protestanter, fandt et Festmaaltid Sted til Ære for Kardinalen og den nye Ærkebiskop, ved hvilket den protestantiske Overdommer i Queensland førte Forsædet. Han udbragte en Skaal for Kardinalen og fremhævede i samme den katholske Kirkes Fortjenester af Kulturen og af Menneskeslægtens Forædling og Oplysning. Ogsaa Skaalen for den nye Ærkebiskop blev ved denne Lejlighed udbragt af en fremragende Protestant; et Bevis paa den store personlige Yndest, hvori den katholske Overhyrde staar hos den protestantiske Befolkning i hine Egne og hvor lidet denne lader sig lede af pjankede Fordomme overfor den katholske Kirke.

Ceylon. Om Pavejubilæet blandt *Singaleserne* bringer „Wien. Vaterld.“ følgende Meddelelse: „Under mit Ophold i *Colombo* paa *Ceylon* (Ostindien) havde jeg Lejlighed til at se den Varme og Pietet, hvormed de indfødte *Singalesere* og *Tamils* fejrede Leo XIII's Præstejubilæum. Gaderne, som førte til Kirkerne eller Kapperne, vare smykkede med nedgravede Bambus, herlige brogede Crotons og kæmpestore Kroner af Kokuspalmer, som alle vare forenede med hinanden ved Hjælp af Blomsterguirlander og smykkede med pavelige og engelske Faner, samt med Transparenter og Portræter af Paven og en Mængde Indskrifter. I enkelte Gader var der oprejst storartede og rigt dekorerede Triumfbuer. Kl. 9 om Morgenen var der paa Jubilæumsdagen samlet en stor Menneskemængde udenfor den ufuldendte Domkirke og i de tilstødende Gader, for at se Ærkebiskoppen kjøre til Højmessens. Et broget Skue frembød de brune Indfødte i deres hvide og høj-

røde Festklæder i Forening med de indfødte Konstabler, som Regeringen havde sendt, for at bane Vej og holde Orden i den bølgende Menneskemængde. — Grupper af Ynglinge droge med hvid-gule Faner i Spidsen gennem Gaderne, Pigerne vare iførte hvide Klæder med gule Bælter. Om Aftenen var der storartet Illumination, og larmende Festtog fejrede efter Landets Skik Jubilæet paa en karakteristisk Maade.“

Vincentforeningens Brændselshjælp.

Da Kulden vedvarer med al sin Nød og Bitterhed, ja endog tiltager i Styrke, opfordrer vi indtrængende alle Bladets ærede Læsere til ikke at trættes i deres Bestæbelser for at lindre den Fattiges Nød. Et Besøg hos de elskværdige Snefolk „*Hans og Trine*,“ Pilestræde 6, vil være paa rette Sted; man kan der saa ganske ugenert nedlægge sin Skjærv i Cigarkassen, som jo i denne Vinter er bleven hævet til en Sparebøsses Værdighed. Bidrag til *Brændselshjælp* modtages ogsaa af alle Dhrr. Gejstlige, som gennem Vincentforeningens tre Konferentser vil lade Gaverne uddele i Forhold til de Fattiges virkelige Trang.

Indkomne Bidrag i Redaktions-Brevkassen: X. 5 Kr. — E. 2 Kr. — X. 5 Kr. — Nix. 1 Kr. — Snup 50 Øre. Ialt: 13 Kr. 50 Øre.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 18. Marts. — **Passions-Søndag.** (I Sct. Ansgars Kirke: Prælatmesse Kl. 9, efter hvilken **Konfirmationens h. Sakramente** meddeles. Kl. 7 og 11 stille h. Messe. Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken.) — **19. M.** Josef, Herrens Plejefader. — **20. Ti.** Johannes Sarcander, Martyr. — **21. O.** Benedikt, Abbed og Ordensstifter. — **22. To.** Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkelærer. — **23. F.** Ihukommelse af Marias syv Smerter. — **24. L.** Gabriel, Ærkeengel.

Søndag den 25. Marts. — Palmesøndag. (Gudstjenesten i Sognekirken begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$ med Palmevielse og Procession). Tiden fra den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion tager sin Begyndelse.

Den levende Rosenkrans. I Passions-Ugen afholdes aandelige Exerцитier i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel, Toldbodvejen 14. Exerцитierne begynde Søndagen den 18. Marts Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften og fortsættes hver Aften indtil Palmesøndag. Adgang for Alle.

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn, tillader sig at anbefale sin vanlige Paaske-Bazar til Menighedens velvillige Erindring. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Bazaren, som afholdes i begge Paaskedagene, modtages med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru Tronier, L. Strandstræde 20, 4. S. Kasserinden Fru Larsen, Vingaardsstræde 10, St. og Sekretærinden, Fru Osterhammel, Nørre Farimagsgade 53 2. S. samt hos Dhrr. Gejstlige.

Devotionallehandelen (Gl. Torv 4) bringes i Erindring i Anledning af Konfirmationen. Navnlig fremhæves en Samling forniklede Kors, og blandt Statuetterne en nydelig „Pieta“ (smertefuld Gudsmoder) og en „Ecce Homo“.

Maria-Kongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Palmesøndag den 25 Marts Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Husfid. En smuk Kirkebygning, forfærdiget af Pap, 1 Alen høj, staaer til Salg hos et Medlem af Vincentsforeningen. Prisen er 6 Kroner, hvoraf Halvdelen tilfalder Vincentsforeningens Fattige. Viktoriagade 6. 3 Sal.

Sct. Josefs Gilde højtideligholder sin Stiftelsesfest, Søndagen d. 25. Marts. I Sognekirken er Fælleskommunion Kl. 8 Morgen. I Forsamlingsalen i Præsteboligen, Bredgade 64. 1. Sal finder Optagelsen Sted af dedertil bestemte Brødre Kl. 7 Aften, derefter er Generalforsamling med Valg af Bestyrelsen for næste Aar.

NB. Nye Brødre kunne ikke optages før efter Generalforsamlingen.

Til Fordel for de Fattige.

„**Hans og Trine**“ (Se Unio-Gnisten:) udført i Is og Sne, kan, saalænge Frosten vedvarer, hver Dag ses i Pilestræde 6. Bøssens Bestemmelse er at fyldes og tømmes til Fordel for Vincentsforeningen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 13.

Søndagen den 25. Marts.

1888.

Indhold. Den h. Langfredag. Det danske Folk i Middelalderen og den h. Messe. Det hemmelige Skriftemaal. Efterretninger: Kjøbenhavn, Fredericia, Paris.

Den hellige Langfredag.

Den stille Uge har begyndt med den h. Palmesøndag; det er den helligste Uge i hele Kirkeaaaret. I stille Sorg mindes Kirken Jesu Kristi bitre Lidelse og Død. Hele Verden burde tage Del i denne Sørgenhøjtid med stille Taknemlighed for den store Naade, som ved Jesu Kristi Lidelse er bleven hele Verden til Del: dens Forløsning. Men frem for alt har *den h. Langfredag* en verdenshistorisk Betydning.

Paa denne Dag staa vi ved Kongernes Konges Dødsleje. Kirken fører os ud paa Kalvariebjerget. Nattens Mørke ruger over Omegnen; thi Solen har sørgende tilhyllet sit Aasyn. Paa Toppen af Bjerget staar Korset, og paa samme hænger den myrdede Konges blege, blodige Lig. Hans kongelige Hoved er bøjet mod Jorden, hans Øjne ere lukkede, hans Hjærte banker ikke mere; hans Arme ere udstrakte, som vilde han elskende omfavne hele Verden; men han kan ikke

drage den til sig, de grumme Nagler holde hans velsignede Hænder fast til Korset og Livet er udslukt.

Jesu Kristi Død paa Korset er Langfredagens sørgeligt ophøjede Hemmelighed. Ved sin Død, ved sit h. Kors har Kristus overvundet Verden; det er Langfredagens verdenshistoriske Betydning.

Lad os en Gang kaste Blikket paa denne Verdens-Overvinder, som hænger paa Korset. Disse Vunder, denne dødelige Bleghed, denne forsmædelige Død, denne Kongernes Konges Ligestilling med Mordere og Forbrydere, denne Forhaanelse og Spot, som Jøder og Hedninger lade ham blive til Del: det er altsammen et Værk af Helvede, som gjorde Jøderne blinde; det er et Værk af Satan, som ifølge Skriftens udtrykkelige Ord var faret i Judas; det er et Værk af Synden, som bevægede Gudmennesket til at underkaste sig en saa blodig Afsoning; det er et Værk af den verdslige Øvrighed, som toer sig i Uskyldighed. Alle Kristi Fjender ere delagtige i hans Død og tro at kunne triumfere jublende over hans Død. Men forgjæves! Helvedes Værk er gjort til Skamme og overvundet ved Korset, ved hvis Kraft Tusinder og Millioner ere udrevne af Helvedes Vold. Judas, Forræderen, dør den forsmædeligste og mest vanærende Død, og det havde været bedre for ham, om han aldrig var bleven født; Jøderne ere adsplittede over hele Jorden, de have ophørt at være en Stat; Menneskeslægtens Synd er udslettet, Døden har mistet sin Braad; det romerske Rige sender ikke længere Landshøvdinge til Jerusalem, det er omstyrtet, forsvundet fra Jorden. Det er den Skjæbne, som har ramt Verden, der fæstede Jesus til Korset. Men Korset og Kristi Navn lever og regerer blandt alle Folkeslag. For Kristi Navn og hans hellige Kors bøje alle Knæ sig gennem Aarhundreder, Helvede skjælver for det, men Korsets Disciple gjemme Korset i deres Hjærte og paa den h. Langfredag i Aar mindes de atter med Taknemlighed Korsets Hemmelighed og

se i Korset Kristi Sejr over Verden. De fatte den hellige Langfredags verdenshistoriske Betydning.

Korset har overvundet Verden. Men ikke alene paa Golgotha, nej, i hele Verdenshistorien har det besejret Verden. Hvem har vel erobret Verden efter Kristus? Apostlene have erobret Verden, idet de forkyndte Korsets Lære, døbte og velsignede med Korsets hellige Tegn. Martyrerne have overvundet Verden, i det de bekjendte det h. Kors, fandt de Styrke og Kraft i Korset, bar det Kors, som var lagt paa deres Skuldre, og smykkede det med deres Blod. Kejsere som Konstantin have vundet Sejre, men „i Korset skal du sejre,“ saaledes lyder den profetiske Stemme fra Himlen. Bekjenderne og Jomfruerne, de Hellige have overvundet Verden, men hvorved? Fordi de troede paa Korset, fordybede sig i Korsets ophøjede Hemmeligheder, søgte Trøst og Hjælp i Korset, benyttede Korset som Vaaben mod deres Frelses Fjender, kun roste sig af Korset og i Korset fandt deres Salighed. Endelig har Kirken overvundet Verden. Medens Riger forsvandt, Troner styrtede sammen, Kroner faldt af Herskernes Hoveder, Sceptere sønderbrødes, Nationer forsvandt fra Jordens Overflade, triumferede Kirken sejrrig i Korset — selv om den just ikke var fri for Lidelser, eller forskaanet for Storme, ikke sikret mod Forfølgelser; men i Korset sejrede den dog; den var vel stedse lænket til Korset, men i Korset sejrede den stedse; ofte gjennemgik den den stille Uge, meget ofte var der hensat i Langfredags Sorg; men tilsidst kunde den dog stadig glæde sig ved Korset over Paaskemorgen. Korset var stedse et Underpant for den paa Sejren. Den erkjender og erfarer paa sig selv Langfredagens verdenshistoriske Betydning.

I Dag er det atter Langfredag; ikke alene i Kirkens Festkreds, nej, ogsaa i Kirkens Liv. Helvede og Hedenskab, Jødedom og kristne Sekter, Folk og Riger, Vantro og Videnskab, Had og Foragt have oprejst Korset for Jesu Kristi Brud, den h. Kirke.

Men netop dette Kors, hvormed Verden truer Kirken, giver Kirken Kraft, opfylder den med Haab i den klare Erkjendelse af dens verdenshistoriske Betydning, som viser Langfredagen for den som en Sorgens Dag, det er vel sandt, men ogsaa tillige som et Underpant paa dens Sejr over Verden. Maatte Korset, som Kirken i vore Dage maa bære i saa mange Lande, ret vise sig i denne Betydning! Om denne Naade beder den katholske Kristen, idet han med takopfyldt Hjærte sørger over Jesu Kristi bitre Lidelse og Død, og ned-sænker sit Haab i Vunden paa det guddommelige Hjærte, som paa Korset er bristet for den syndige Verden i uendelig Kjærlighed.

Men lad ogsaa Kristi Kors triumfere over Eders egne Hjærter, idet I ved Synet af den lidende og døende Frelser, som lider og dør for os, aflægge alt, hvad der hører Verden og Mørket til: Synden. Lad os søge Haab i Korset, Anger i Korset, Tilgivelse i Korset, idet ogsaa vi tage Bodens Kors paa vore Skuldre, aflægge et værdigt Skriftemaal og fatte det faste Forsæt, daglig at ville bære Kristi Kors med Taalmodighed, d. v. s. standhaftig kæmpe mod vore Lidenskaber og onde Tilbøjeligheder. Naar Korset da en Gang ved Verdensdommen viser sig paa Himlens Skyer, ville vi hilse det med Glæde, thi det vil da være et Frelsens Tegn for os.

Det danske Folk i Middelalderen og den hellige Messe.

(Efter *Christiern Pedersen*).

Christiern Pedersens Værker fra hans katholske Periode, ere samlede i de to første Bind af hans „Danske Skrifter“, som ere udgivne af Brandt og Fenger.

De indeholde hans Homilier og Prædikener paa alle Søn og Hovedfestdage, Tidebogen og Bogen om Messen, og give os mange værdifulde Oplysninger om hans Samtid. Den første Udgave af disse Værker udkom 1514 i Paris, den anden allerede 1518 i Leipzig.

Da Mindedagen om det første Messeoffer, som Frelseren selv frembar i Nadversalen i Jerusalem, nærmer sig, skulle vi af ham erfare, hvorledes vore katolske Forfædre benyttede sig af dette store Naademiddel. Det maa ikke støde Læseren, at Christiern Pedersen kun omtaler de *Fejl*, Folket i denne Tid med Hensyn til den hellige Messe gjorde sig skyldig i. En gejstlig Taler plejer jo ikke at rose Tilhørerne, men at foreholde dem deres Fejl, for at forbedre dem. Selve disse Fejl kunde muligen fremkalde fromme Tanker og heldbringende Beslutninger hos ham. Hvad Christiern Pedersen i saa Henseende har at bebrejde vore Forfædre, forudsætter nemlig bestemt, at saa godt som Alle bivaanede den hellige Messe om Søndagen og de Fleste ligeledes om Hverdagene.

Vi kunne vel strax drage denne Slutning af hans Ord, naar han ved at opkaste dette Spørgsmaal, om det var tilladt under Søndagsmessen at bede den af Skriftefaderen paalagte Bod, siger: „der er mange enfoldige oc simpell folk, som komme sielden til kirken uden om søndaghen“ (II 463). Disse Ord syntes dog at røbe, at de Fleste ogsaa kom i Ugen, i al Fald de, som just ikke burde henregnes til de Enfoldige og Simple og ligeledes en Del af selve disse Enfoldige. Fremdeles sigte ikke saa faa af de bebrejdede Fejl unægtelig til Hverdagsmessen. Saaledes f. E. naar han siger: „Som fige (Somme hige) saa suarlige effter verdenss rigdom, at de icke giffue dem stwnder till at høre en messe eller tiene worherre en tiende part aff en time om dagen“ (I. 27). Ved de sidste Ord mener han vist Morgen- og Aftenbønnen. Der bliver fortalt et Exempel paa to Skomagere, hvoraf den ene blev en velhavende

og formuende Mand, fordi han hver eneste Dag med Andagt bivaanede den hellige Messe, medens den anden hjemfaldt til Fattigdom og Elendighed, fordi han forsømte at gjøre det (II 225).

Derimod fremfører han en anden Gang en tysk Adelsmand og det store Uheld, der skal have ramt ham, fordi han endog om Søndagen gik paa Jagt, i Stedet for i Kirken (I 157). Atter bliver der anket over Mødre, som „haffue saa stor omhygge for deres børn, serdelis om hellige dage for de fonge prydes deris haar och klæder oc kommet dem til kirke, at de glemme den tieniste oc lesning, som de for dem selfue skulde offre gud i hiemmerige“ (I 109). Hovedgrundene, hvorfor især paa Hverdagene efter Christiern Pedersen Messen blev forsømt, vare dog Gjærrighed og Ladhed. For Søndagens Vedkommende ivrer han mod hine gjærrige Kjøbmænd, som paa denne Dag enten sendte deres Folk paa Rejse, eller ogsaa selv „fore effter købmanskaff eller andre erende om Søndagen oc store hellighedaghe och forsøme ath høre messe“ (II 460). Han synes derfor ikke engang om, at „gonge pillegrims gong“ om Søndagen. Ialtfald skulle de, som foretage Valfarter om Søndagen, forinden høre Messe (II 460). Det eneste, som under almindelige Forhold om Søndagen kan fritage fra at høre Messe, er efter ham enten en saadan Sygdom, at Kirkebesøget kunde have Livsfare til Følge, eller ogsaa naar en Moder umulig kunde faa nogen Anden til at passe hendes spæde eller smaa Børn (II 459).

Enhver, som vilde til Kirken for at høre den hellige Messe, skulde komme derhen „met stor gwdelighed och ydmyghed.“ Aldrig saa „strax han hører ringe till messe, tha skall han legghe fra sig hwad han haffuer for hender och gonge till kirken.“ Han skal gjøre det ene og alene for derved at tjene Gud, men ikke for der at se Andre og selv blive set i smukke Klæder (II 469). Gjentagne Gange opfordrer han Læseren eller

Tilhørerne til under Messen at bede og at betragte „over Christi svare død och pine som betegness oc udleggis i messen (II 471, 469 o. s. v.) Den første Halvdel af hans Bog om Messen er da i Grunden heller ikke Andet end en Vejledning for Folket til at høre den hellige Messe med Andagt og aandelig Frugt.

Fremdeles formaner Christiern Pedersen, helst at overvære Højmessen om Søndagen i Sognekirken. Klosterkirkerne anbefales for Prædikenerne og særlige Andagter. Selv om Nogen allerede havde hørt en stille Messe, skulde han dog derfor ikke forsømme Højmessen i Sognekirken (II 461, 463).

Ofte og indtrængende forlanger han, at man endelig ikke skulde forlade Kirken forinden den hellige Messe fuldstændig var endt. Nogle havde nemlig den slemme Vane, at forlade Kirken ved „Ite missa est“, hvor de „løbe aff kirken effter dieffuelens yndskydelse (Indskydelse, Tilskyndelse) och onde raad Oc gonge paa kirkegaarden eller paa gaden oc vaske oc bagtale andre“ (I 165). Engang glemmer han sig over denne tidlige Løben fra Kirken ved „Ite missa et“ saa meget, at han betegner det som en Dødssynd, naar man sædvanlig gjør det (II 448), som han overhovedet ikke kan frikjendes for enkelte Overdrivelser. Engang fortæller han, hvorledes det er gaaet en Bonde, som forlod Kirken blot for ikke at maatte høre Prædikenen (I 146). Ellers bliver der ikke anket over Forsømmelse af Prædikenen. Enkelte skiftede Plads i Kirken for at gjøre sig bemærkede. De forstyrrede Andre derved i deres Andagt. og medens Gud selv er tilstede i det helligste Sakrament, „haffue iøderne dem meget erligere i deriss tempel paa deriss maade, en somme kristne menniske haffue dem i kirken“ (II 470). (Sluttes).

Det hemmelige Skriftemaal.

Under denne Titel findes i „Horsens Folkeblad“ for 12. Marts følgende:

Hr. Pastor *Haffstrøm* har i „Horsens Avis“ for 2den Marts skrevet nogle Modbemærkninger til mit Gjenmæle i „Horsens Folkeblad“ for 25de Februar. Jeg tillader mig derfor at anmode den ærede Redaktion om Plads for følgende:

Ved en Forglemmelse omtalte jeg ikke Citatet af Hieronymus' Brev til Nepotianus. Gjennemlæser man Hieronymus' Brev, vil man finde, at det kun indeholder almindelige Leveregler, men om Skriftemaalet er der ikke Tale.

Hieronymus' Mening om Skriftemaalet findes jo tilstrækkelig tydeligt i mit sidste Citat: „Hos os binder og løser Biskoppen eller Præsten ikke uden videre dem, der ere skyldige, men efter at han har hørt Bekjendelsen af Sydens forskjellige Arter, som det er hans Pligt, véd han, hvem der skal være bunden og hvem der skal være løst.“

Hr. Pastor *Haffstrøm* henviser til Fortroligheden mellem Ægtefæller, Børn og Forældre. Det er jo højst rosværdigt, ja ønskeligt, at denne Fortrolighed maatte findes over alt i Familielivet; den kan være til stor Velsignelse, naar der er Aabenhjærtighed paa den ene Side og fornøden Klogskab paa den anden Side. Her tales imidlertid ikke blot om en gjensidig Forstaaelse eller Tilgivelse mellem Menneske og Menneske, men mellem Gud og Mennesket. Spørgsmaalet er, om Gud forlanger Syndsbekjendelsen for Præsten.

Hr. Pastor *Haffstrøm* har i sit Skrift og i sin Bladartikel indrømmet, at utallige Menneskers Erfaring kan vidne om, at Nød og Sorg kan blive til aandelig Sygdom og Sjæleskade, naar man bærer det i sit Indre og ikke vil udtale det, altsaa at Skriftemaalet kan være

til stor Velsignelse. Jeg akcepterer denne Indrømmelse. Dog, hvorfor ikke gaa dybere ind i Hjærtets Inderste og erkjende Trangen til Aabenbarelse af, hvad der bevæger sig derinde? Det syndige Menneske trænger til Bekjendelse for en upartisk og dog naadig Dommer, saa *naturlig* er Syndsbekjendelsen.

Men heraf slutte vi Katholiker endnu ikke, at Syndsbekjendelsen er nødvendig til Syndsforladelse; dette slutte vi af Kristi Ord, saaledes som de gennem Aarhundrederne ere blevne forstaaede i Kristendommen.

Dette indrømmer Hr. Pastor Haffstrøm tildels ogsaa, idet han skriver: „Det (Skriftemaalet) har været brugt før Laterankonciliet 1215, har ofte været til stor Velsignelse, har af mange kristne Forfattere været stærkt anbefalet, af nogle været anset for aldeles nødvendigt, men paabudt, paatvunget har det ikke været før. Alle Pastor Kerff's egne Citater — hvis Rigtighed jeg ikke betvivler — viser kun, hvad jeg har indrømmet.“

Sammenligner man mine Citater (det er jo kun enkelte af de mange, der kunde anføres), saa vil man deraf se, at man altid har betragtet Syndsbekjendelsen som nødvendig til Syndsforladelse og derfor som en Pligt, der paahvilede enhver Kristen, hvem det var om at gjøre at komme tilbage til Guds Venskab og blive salig, og man vil ikke kunne anføre en eneste kirkelig Skribent af Hr. Pastor Haffstrøms Mening.

Syndsbekjendelsen for Præsten har derfor været betragtet som nødvendig paabudt paa samme Maade som Troen paa en treenig Gud, paa Kristi Guddom o. desl., og Laterankonciliet 1215 har ikke beskæftiget sig med det dogmatiske Spørgsmaal, af den simple Grund, at der ingen fandtes, der nægtede det dogmatiske Paabud om, at Mennesket skal skrifte.

Hr. Pastor Haffstrøm siger henimod Slutningen af sin Artikel, at katholske Øjne ser anderledes end protestantiske. Ganske vist, hvor vidt Skriftemaalet er nødvendigt til Saligheden eller ikke, vil vanskelig en prote-

stantisk og en katholsk Præst blive enige om; vilde den protestantiske Præst indrømme dette, saa vilde han næppe fra det Øjeblik af mere kunne kaldes protestantisk Præst.

Saa vidt med Hensyn til Hovedspørgsmaalet.

Med Hensyn til Chiniquy siger Pastor Haffstrøm, at han, lige over for Kofoed-Hansens Opfordring til at „erklære til den, der nægter at skrifte, at han ikke hører til Menigheden og ingen Andel har i Kirkens Goder, har advarende fremdraget den fhv. Skriftefader Chiniquys Vidnesbyrd om hvad den Tvang fører til.“ „Jeg har,“ tilføjer han, „saa vidt det overhovedet er muligt, forvisset mig om, at han maa gjælde for en sanddru og vederhæftig Mand, og det maa være tilstrækkeligt Forsvar for, at jeg har gjort den danske Læserveden bekjendt med ham. Dermed vil jeg ikke gjøre mig solidarisk ansvarlig med ham for hvert Ord, han har sagt og skrevet.“ Saa vidt Hr. Pastor Haffstrøm.

I min sidste Artikel beviste jeg Chiniquys Citaters Upaalidelighed og udtalte mig om hans Skrifter i Almindelighed. Jeg ser mig nu nødsaget til at maatte omtale denne Mand nærmere. Jeg bemærker udtrykkelig, at jeg ingenlunde betvivler, at Hr. Pastor Haffstrøm har antaget Chiniquy for paalidelig, men man kan jo ogsaa i vor kritiske Tid tage fejl en enkelt Gang.

Hvad der blandt andet var mig paafaldende i Hr. Pastor Haffstrøms Skrift, var Chiniquys Forsvinden fra Kanada, hvor han havde virket for Totalafholdssagen, til Chicago (Illinois).

Det er jo katholsk Kirkelov, at en Præst ikke tør forlade sit Bispedømme og aller mindst sit Ærkebispedømme for at blive ansat i et andet Land *), med mindre han har sine Dimissorialier (skriftlig Tilladelse etc.)

*) Kanada er jo engelsk Besiddelse, Illinois derimod hører til de Forenede Stater.

fra sin Biskop og samtidig har forelagt sine Skrivelser for sin tilkommende Biskop. Men havde alt dette været ordnet, da Chiniquy forlod Kanada, hvorledes kom det da, at man forlangte af ham et særlig Lydighedsløfte, som Hr. Pastor Haffstrøm omtaler? Lydighedsløftet aflægges jo ved Præstevielsen. Alt dette førte mig paa den Tanke, at her maatte Chiniquy have fortiet noget.

Jeg har derfor henvendt mig til en mig bekendt Herre fra Amerika, som for Tiden er Rektor for det nordamerikanske Kollegium i Rom, og som i Følge sin Stilling staar i nøje Forbindelse med Episkopatet i de Forenede Stater og Kanada, og udbedt mig aldeles sikker og paalidelig Underretning om Chiniquys Fortid og Skrifter. Jeg har modtaget Svar og tillader mig derfor at aftrykke, hvad jeg ved Brev har erfaret om denne Mand.

Paa denne Maade kan Læseren bedst danne sig en Mening om, hvem Chiniquy er.

Brevet lyder i Oversættelse saaledes:

„Som Svar paa Deres Forespørgsel om den stakkels Chiniquy, kan jeg i Korthed meddele Dem følgende:

Chiniquy begyndte sin præstelige Virksomhed som stor Totalafholds-Prædikant. Han opnaaede en Del, men blev lidt efter lidt saa indbildsk af sin Virksomheds Resultater, at han mere prædikede sig selv end Kristus. Derpaa faldt han i Usædelighedssynder, hvilket blev saa almindelig bekendt, at han maatte forlade Kanada. Selvfølgelig blev han øjeblikkelig *afsat*, saa snart man fik Nys om hans Levnet. Han blev derefter Overhoved for nogle hundrede Kanadiere i Illinois. En enkelt Gang er han kommen til Kanada for at prædike mod den katholske Kirke, men da han var kjendt som et usædeligt Menneske, blev han afskyet selv af de mindre gode. Dertil kommer endnu, at han har Hustru og Børn.

Hans Skrifter kan for saa vidt ikke modbevises, som de i det hele taget ere et Produkt af Forfatterens urene Fantasi; de ere velkjendte i Kanada, hvor enhver nogenlunde fornuftig Familiefader, han være Katholik, Protestant eller Atheist, før kaster dem i Ilden, end

giver sine Paarørende dem til Læsning. Hans Smaaskrifter ere ligefrem væmmelige. Der omtales næsten aldrig andet end Usædelighedssager: selv Jesu Kristi Moder forskaanes ikke, hvilket tilstrækkelig viser, at den fornuftige Protestant vil vise dem fra sig.

Protestanterne i Amerika gjorde i Begyndelsen et stort Nummer af ham, men nu omtales han næppe mere. Det er gaaet med ham som med saa mange andre, der ere blevne udelukkede af Kirken, at Protestanterne alt for ofte (som Protestanten Swift siger) har sanket Ukrudtet op, naar Paven lugede sin Have.

Det er ikke videre smukt, naar man i Deres Fædreland vil tage denne elendige Mands Opspind til Indtægt, for dermed at bekæmpe katholske Institutioner; det vilde man sikkert ikke gjøre der, hvor Chiniquy er kjendt.

Ønsker De endnu yderligere og detaillerede Oplysninger, saa skriv kun til det ærkebiskoppelige Sekretariat i Quebec (Kanada); der findes alt vedrørende Chiniquys Afsættelse osv.

Jeg anbefaler mig til Deres Forbøn og forbliver

Deres ærbødige

John P. Farrelly.“

,F. Kerff.

Man ser tilvisse af ovenstaaende Brev i Pastor Kerff's Gjensvar, hvad Kilde det er, hvoraf Pastor Hafstrøm har øst sit Smædeskrifts Visdom. Nedværdiger Protestantismen sig først til at benytte saadanne Mænd og Pamfletfabrikanter som Vaaben imod den katholske Kirkes Lære og Institutioner, saa maa den sandelig staa paa meget svage Fødder; thi Beviser fra Smudslitteraturen, selv om denne er *methodistisk*, hvilket Chiniquys Skrift jo maa siges at være, da han siden sin Forfattervirksomhed ogsaa optræder som *Methodistprædikant*, have intet Værd i rettænkende Menneskers Øjne. Til Ære for Pastor Hafstrøm maa man imidlertid med Pastor Kerff antage, at han ikke har kjendt Chiniquy tilstrækkelig, men alligevel for et godt Ord har ment at kunne antage Chiniquy for en paalidelig Person. Men nu, da

Pastoren har hørt Chiniqy's Skudsmaal af en Mand, der kjender ham nøje fra Amerika, maa man haabe, at han faar en anden Mening om den amerikanske Methodistprædikant og hans Skrifter. Den eneste Vanskelighed, der maaske kunde afholde Pastor Hafstrøm fra at opgive Chiniqy, maatte den Sympathi være, som Pastoren synes at nære overfor Methodismen overhovedet. Der fortællessaaledes fra paalidelig Kilde, at Methodistpræsten (Jakobsen) en Gang ugentlig har haft Adgang til Tugthuset og arbejdet paa Fangernes Omvendelse og saaledes paa en vis Maade været en Slags Hjælpepræst paa Tugthuset, medens Pastor Hafstrøm til Gjengjæld et Par Gange har prædiket i Methodistkapellet, naar Jakobsen var syg, og saaledes ageret Hjælpepræst ved Methodistkapellet. Er dette virkelig Tilfældet, saa opklares jo en Del med Hensyn til Benyttelsen af Chiniqy og hans Skrifter; men Tugthuspræstens Stilling til *Folkekirken* bliver derved *saare uklar!* — Eller ere slige Forhold maaske en Følge af den berømte „Evangeliske Alliance“?

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Paa Passions søndagen blev i Sognekirken af den højærværdige Apostoliske Præfekt *Konfirmationens h. Sakrament* meddelt 32 Børn; 12 Dreng og 20 Piger.

— Alle Venner af *Svendeforeningen* vil det vist glæde at erfare, at samme Dag er Hr. Lærer og Sakristan *Jensen* af Hs. Højærværdighed Hr. Præfekten bleven udnævnt til Vicepræs for *Svendeforeningen*. Som vi altid have fulgt denne herlige Forenings gradvise Fremgang, saa se vi i denne Udnævnelse en ny Borgen for, at den vil vinde stedse fastere Fodfæste og

rigeligere Tilgang. Under saa dygtige og utrættelige Forstandere, som den højærv. Kapellan *Slump* og Lærer *Jensen*, nære vi det faste Haab, at Svendeforeningen snart vil samle alle katholske Svende under sin Fane. Uden Tvivl vil ogsaa den forestaaende Dannelselse af et „Skytsforstanderskab“, bestaaende af ansete og indfyldelsesrige Medlemmer i den herværende Menighed, som det sidste Led i Organisationen ydermere bidrage til at konsolidere Foreningen og til navnlig at fremme dens smukke Formaal: Oprettelsen af *et katholsk Svendehjem*.

— Med den h. Palmesøndag begynder Tiden for Modtagelsen af den aarlige hellige *Paaskekommunion*, som en god katholsk Kristen aldrig forsømmer. Det synes som om en stor Del af Menighedens Medlemmer i Aar agte at opfylde denne kjære Pligt allerede paa den første Dag, derom vidne de talrige Indbydelser til *Fælleskommunion*, som findes paa Ugebladets sidste Side. Den h. Messe Kl. 8 paa Palmesøndag vil faa et overordentlig festlig Præg i Sognekirken, idet baade *Maria Kongregationen for Mænd*, *Sct. Josefs Gildet* og *den levende Rosenkrans-Forening* ville fejre deres h. Paaskekommunion sammesteds. Paa nogen skjønnere og velsignelsesrigere Maade kunde Menighedens Medlemmer næppe have begyndt den stille Uge med dens ophøjede Mindedage.

At *den levende Rosenkrans-Forening* denne Gang deltager i en *Fælleskommunion* maa anses for en velsignelses Frugt og værdig Afslutning af de *aandelige Exercitier*, som Foreningens Medlemmer i den henrundne Passions-Uge have deltaget i med stor Iver. Øvelserne, som fandt Sted i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel paa Toldbodvejen, lededes af Foreningens *Direktør* og omfattede hver Aften en Betragtning, hvortil knyttedes en Instruktion. Møderne, som sluttede med den sakramentale Velsignelse, vare hver Aften besøgte af over 80 Medlemmer af den ældre og yngre Afdeling. Maatte

disse aandelige Øvelser have draget ny Naade og Velsignelse ned over Deltagerne og befæstet dem i det Gode! Exerцитiernes Øjemed vilde derved være opnaaet.

Fredericia. Fra Sct. Josefs Hospitalet i Fredericia have vi modtaget følgende Beretning om Hospitalets Virksomhed: Ved Begyndelsen af Aaret 1887 fandtes paa Sct. Josefs Hospital i Fredericia 14 Patienter, medens-der i Aarets Løb er forplejet 135. Forplejningsdagene ere 3795. Af Patienterne vare 10 Katholiker. 40 Operationer foretoges. Nattevagten er bleven holdt i 834 Nætter. Gratis Pleje have 5 Patienter nydt i 305 Dage. Udgiften for dem har været 381 Kr. 25 Øre. I Aarets Løb døde 9 Patienter, 118 bleve udskrevne som helbredede og 7 bleve tilbage ved Aarets Slutning.

Paris. Den 8. April træder *den katholske internationale videnskabelige Kongres* sammen i Paris i det geografiske Selskabs Sal, Boulevard Saint-Germain, 184. Rektoren for det katholske Universitet i Paris, Msgr. *d'Hulst* fører Præsidiets. Kongressens Arbejder, som ville fremme Videnskaben og forsvare og forherlige den katholske Tro, udstrække sig til alle videnskabelige Omraader og ere et nyt Vidnesbyrd om, at Lysets Børn ikke frygte for Lyset.

Kirkelig Kalender.

- Søndag den 25. Marts. — Palmesøndag.** (Gudstjenesten i Sognekirken begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$, med Palmevielse og Procession). Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion tager sin Begyndelse. — **26. M., 27. Ti., 28. O.** Ferialdage. (Tirsdag og Onsdag Kl. 8 $\frac{1}{4}$ oplæses Lidelseshistorien efter Markus resp. Lukas under den h. Messe).
- Skærtorsdag den 29. Marts.** Kl. 10 Levitmesse og derefter Procession. — Kl. 6 Aften: Andagt til det hh. Sakrament.
- Langfredag den 30. Marts.** Kl. 10 Formiddagsgudstjeneste med Prædiken. — Kl. 6 Aften: Andagt til Jesu syv Ord paa Korset. (Kollekt for de hh. Steder i Palæstina afholdes Kl. 10).
- Paaskelørdag den 31. Marts.** Kl. 8. Ildens Indvielse, Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til Alle Helgener og henvend Klokken 9 $\frac{1}{4}$ Højmesse med Vesper.
- Søndag den 1. April. Herrens Opstandelse. 1ste Paaskedag.** Kl. 6 Morgen Korsets højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Aften Kl. 6: Andagt med Prædiken.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der under begge Højmesserne Kl. 6 og 10 blive foranstaltet en offentlig Indsamling istedenfor den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter. To af Forstanderne ville ligesom i Fjor foretage Indsamlingen.

Kirkeforstanderskabet.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 23 Martii 1888.

Secretarius Præfecturae.

Mariakongregationen for Mænd. Paa Grund af Gildebrødrenes Fælleskommunion i Dag Søndag den 25. Marts (Palmesøndag), holder Kongregationen sin Fælleskommunion sammen med dem i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8.

P. B. V.

J. M a y, Sekretær.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion paa Palmesøndag den 25. Marts, Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel paa Vesterbrogade 28.

Sct. Josefs Gilde højtideligholder sin Stiftelsesfest, Søndagen d. 25. Marts. I Sognekirken er Fælleskommunion Kl. 8 Morgen. — I Forsamlingsalen i Præsteboligen, Bredgade 64. 1. Sal finder Optagelsen Sted af de dertil bestemte Brødre Kl. 7 Aften, derefter er Generalforsamling med Valg af Bestyrelsen for næste Aar.

NB. Nye Brødre kunne ikke optages før efter Generalforsamlingen.

Den levende Rosenkrans-Forening holder efter tilendebagte Exercitier Fælleskommunion paa Palmesøndag Kl. 8 i Sognekirken, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes.

Gudstjenesten i Jesu Hjertes Kapel i den stille Uge: Skjærtorsdag Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Højmesse. — Langfredag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Præsantifikatmesse; Kl. 7 Aften: Prædiken og Fasteandagt. — Paaskelørdag begynder Gudstjenesten Kl. 7; Højmesse henved Kl. 8 $\frac{1}{2}$

Elisabethforeningens Bazar og Tombola, som afholdes i begge Paaskedagene i Kirkebygningens Skolelokaler i Stuen, anbefales til Menighedens velvillige Besøg.

Vincentforeningens Brøndselshjælp. H. 10 Kr. — O. 1 Kr. — E. 2 Kr. — Ada 50 Øre. — P. 10 Kr.; med det tidligere indkomne ialt: 37 Kr.

Næste Nr. af Ugebladet udbringes senere paa Grund af den h. Langfredag. Annoncer indleveres inden Tirsdag Aften.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 14.

Søndagen den 1. April.

1888.

Indhold. Den hellige Paaskefest. Det danske Folk i Middelalderen og den h. Messe. Pavens Stilling i Tilfælde af Krig. Efterretninger: Kjøbenhavn, Brasilien, Berlin, Rom, Schweits, Rusland. Smaating.

Den hellige Paaskefest.

Atter er den ophøjede og glædefulde Paaskefest oprunden, dobbelt glædelig for den, som med et troende Hjærte har fulgt sin Frelser paa hans Lidelses blodige Bane i den stille Uge. Hvad er der da sket, siden Kirkens Børn glæde sig saa meget? Hvorfor istemme de i disse Dage det festlige „Alleluja“? — For 1800 Aar siden har en Grav aabnet sig, en Grav, som, forsynet med den romerske Statholders Segl og omgivet af en Skare vagthavende Krigere, skjulte Liget af et stakkels Menneske, der var blevet forhaanet, hudstrøget og korsfæstet af Verden. Saa lavt stod han i Menneskenes Øjne, at den værste Forbryder i Statsfængslet i Jerusalem, en Røver og Morder, blev foretrukket for ham. Og denne Begravede frigjør sig nu fra Dødens Baand, vælter ved egen Kraft

den store Sten bort fra Indgangen til Graven, kaster med sejrrig Haand Vogterne til Jorden og gaar som en Sejrrherre og Konge straalende og forherliget ud af Graven.

Et storartet Syn! En glædelig Tildragelse for alle dem, som i denne Sejrrherre anerkjende deres Gud og i denne Gud deres Ven og Broder, hvem de have skjænket deres Hjertes hele Kjærlighed, og over hvis Smerter og Vunder de deltagende have sørget. Nu lider han ikke mere, nu kan han ikke lide længere. Og henrykt ved denne Tanke istemmer Kristenheden Jubelsangen: Jesus lever! Alleluja!

Det er den første Grund til vor Glæde paa den h. Paaskefest: vor korsfæstede og nu gjenopstandne Frelzers og Forløzers Forherligelse og Sejr. Men Paaskefesten er ogsaa en Glædesfest for vor h. Tro. Opbyder ikke Verden og Helvede Alt, for at haane og foragteliggjøre denne Tro i Menneskenes Øjne, denne Tro med sine Hemmeligheder og Vidundere? Men derfor fejrer Kirken netop ogsaa Paaskefesten, idet den minder sine Børn om en eneste Kjendsgjerning: *Kristus er opstanden fra de Døde*, — og overfor denne ene Kjendsgjerning maa Vantroen og Spottesygen forstumme, og glad Sejrsjubel opfylder de Troendes Hjerter. Thi naar Kristus er opstanden, saa er han ogsaa *Gud*; er Kristus Gud, saa ere hans Ord ogsaa Sandhed; ere hans Ord Sandhed, saa er ogsaa den Tro, han forkynder, den eneste sande, og opfyldte af Jubel og Glæde fejre vi derfor Paaskefesten, som det herligste Vidnesbyrd om Kristendommens Sandhed.

Endnu en tredie Grund har den Kristne til at glæde sig paa Paaskefesten; nemlig i Henseende til hans egen herlighedsfulde Opstandelse med Kristus. Er Kristus, vort Hoved, opstanden, saa skulle ogsaa Lemmerne en Gang opstaa med ham, saafremt de kun stadig bevare Forbindelsen med dette deres Hoved. Denne Forjættelse har netop han givet, som er opstanden fra de Døde.

Og det er en sød Trøst i enhver Lidelse. Ogsaa jeg vil en Gang opstaa! Da er al Sorg og Lidelse, al Smerte og Kummer til Ende. Ogsaa de, som ere gaaede forud for mig, ville en Gang opstaa. Og i Haabet om at blive gjenforenede med dem i Himlen leve vi herved, indtil Gud maatte kalde os. Men i Ydmyghed bede vi ogsaa til den gjenopstandne Frelser: Lad os stedse vandre dine Veje, at vi ogsaa en Gang maa opstaa forherligede med dig.

Er der ikke flere Grunde til at glæde sig paa Paaskefesten? Der er endnu Tanken om, at Paaskedag er en Triumfs og Glædens Fest for hele vor hellige katholske Kirke. Thi den Opstandne er det netop, som ogsaa har efterladt den Forjættelsen om Sejr og Triumf med de Ord: „Hovedes Porte skulle ikke overvælde den.“ Den er den kongelige Brud, som trofast ledsager sin Brudgom paa Lidelsernes Korsvej, paa Korsets kongelige Vej. Og paa denne Korsvej har Kirken vandret gennem Aarhundreder, utallige Gange talte Vantroen om denne hellige Kirkes Begravelse; men medens Riger og Kroner gik til Grunde, Sværd og Sceptere sønderbrødes, lever den katholske Kirkes Verdensrige endnu den Dag i Dag i usvækket Herlighed og forkynder Evangeliet om den opstandne Frelser. Derfor giver Paaskefesten os ogsaa nu Tillid midt i Nutidens Trængsler og Bekymringer. Over Kalvariebjerget og Korset skimter man allerede Opstandelsens Straaleglans. Ogsaa for Kirken frembryder der en ny Paaske morgen; vi maa kun drage Omsorg for, at vi stedse ere levende Medlemmer af denne Kirke, i Troen og i Livet.

Maatte Frelserens Sejrsfane, *Korset*, ogsaa være den store internationale Verdensfane, under hvilken Konger og Fyrster, Nationer og Folkeslag forsamle sig. En frygtelig Sandhed staar med blodige Bogstaver skrevet i Verdenshistorien: „Der er alene Frelse for Fyrster og Folk i Korset.“ Da den h. Helena, Kejser

Konstantins fromme Moder, fandt Korset paa Golgotha, tog hun en af Naglerne og smykkede dermed sin Søns gyldne Krone. Begejstret herover udraaber den h. Ambrosius: „O, velsignede Nagle, som skjænker det romerske Rige Fasthed og lægger Jorden for dets Fødder. Se, Kongerne, som fordem vare Kirkens Forfølgere, ere nu blevne dens Apostle, og Korset er i deres Hænder blevet Scepteret for en retfærdig og mild Autoritet. Maatte de stedse bevare dette Jesu Kristi kostbare Klenodie!“ — Dette Ønske er ogsaa vor Bøn til den opstandne Frelser.

Det danske Folk i Middelalderen og den hellige Messe.

(Efter *Christiern Pedersen*).

(Slutt:t.)

Endvidere vilde Chr. Pedersen: „At de skulle lade deriss hwnde, høge oc falke bliffue hiemme och icke draghe dem til kirken“ (II 462). Det gjaldt de adelige Herrer og Damer, som vilde være vigtige og vise, at de gik paa Jagt. Ligesom de maatte lade de Vaaben, som de førte med sig, tilbage i Vaabenhuset, saaledes var ogsaa Vaabenhuset vistnok det midlertidige Opholdssted for slige Ledsagere. Af kulturhistorisk Interesse er det fremdeles, at der gaves Mænd, som i Kirken „ey ville tage deriss bonit eller hat aff“; „thü at stor rigdom oc verdenss lycksalighed komer mennesken til ath hoffmode sig.“ De store Herrer mente vist, at deres Biretter med de vaiende Strudsfjer lige saa lidt skulde tages af som Fruernes Hatte, da der næppe var nogen Forskjel imellem dem. Der gaves saadanne, som „naar de op voxer, da gide de icke hørt en messe stonendis paa deriss kne“, og rige Folk, som i Modsætning til dem, der bredte

deres Klæder paa Vejen, da Frelseren holdt sit Indtog i Jerusalem, „icke vilde falde paa knæ, for at de icke skulle gøre deriss kaastelige klæder w rene.“ Andre igjen vare „saa styfft bundne i hoser och troyer, at de ey kunde boye dem.“ „Somme qwindfolk“ bliver beskyldt for, at de „besætte oc bestycke deriss klæder saa met sølff, guld, perler oc spenger, at de befrycte, at noget paa dem skwlde brydiss eller gonghe aff laffue, om de fulde (faldt) paa knæ.“ Og atter: „Somme blwess oc ved at boye deriss hoffuit ned till iorden, som icke haffue flettet, børstet eller skikked deris haar som de vilde. Thii de befrycthe ath noget skwlde syniss paa dem som andre icke vel behage skwlde. Somme beræ (bære) och saa meget gwldh, sølff, span och krantze paa deriss hoffuit och siden bestycke deriss halss meth halss bond, som er ny kommen seed fra de høffmodige tydske, ath de ey kwnde bøye deriss halss eller hoffuit modh iordhen.“ Saadannè Kristne undlode derfor, i Ydmyghed at bøje deres Knæ, engang imellem vilde de ikke engang staa oprejste, men bleve ved at sidde. Eller ogsaa bøjede de „det ene ben lidet, naar præsten løfter wor herre“, som Jøderne gjorde, da de bespottede Frelseren (I 155—156 og II 469—470).

Det var jo Anker, som fremfor Alt gjaldt fornemme Folk, især de i denne Tid saa talrige adelige Herrer og Damer. Men Alle uden Undtagelse blive formanede til, ikke at „tale, snakke eller viske“ eller endog at le i Kirken. De skulle istedetfor af et inderligt og frømt Hjærte bede til den Gud, som „de hellige engle oc andre hannss helgen tiene hoss altered met stor Ydmyghed.“ (II. 2. 70). Disse sidste Formaninger vedkomme jo rigtignok hverken udelukkende det danske Folk eller blot Middelalderens Slutning, men vise i alt Fald, at man i denne Tid ikke lod sig nøje med kun udvortes Religjøsitet eller blot og bar Formelvæsen. Men for at Alle saa meget lettere maatte kunne tage Del i det hellige Messeoffer med Andagt, skrev Chri-

stiern Pedersen en Vejledning dertil, saa let fattelig, at den uden altfor stor Møje ogsaa kunde bibringes Dem, som ikke forstode at læse. Af ham saa vel som af Paulus Eliæ have vi ogsaa en Bønnebog paa Dansk.

Gejstligheden havde desforuden lært Folket nogle Skikke, som særlig vare egnede til, stedse at vække dets Opmærksomhed og fornye dets Andagt. Christiern Pedersen kunde derfor minde sine Tilhørere og Læsere om, at de under Evangeliets Oplæsning skulde „staae overende,“ for derved at tilkjendegive, at de med deres Liv vilde indestaa for deres hellige Tro (II 462). Blev Navnet Jesus udtalt eller sunget, saa skulde de knæle ned eller i det mindste bøje deres Hoved. De skulde gjøre det med Andagt og derved følge Davids Exempel, der havde sagt: „Herre, jeg har raabt til Dig af mit ganske Hjærte.“ Herom skulde de dog især mindes ved de Ord: *Sursum corda* (Opløfter Eders Hjærter) (II 462). Under Messen skulde ogsaa Alle ofre; hvis de ikke vare i Stand dertil, skulde selve deres trange Kaar tilskynde dem saa meget mere til at bede med Andagt.

Der mangler heller ikke saadanne Formaninger, som igjen vidne om, at den hellige Messe flittig blev bivaaret. Endskjønt Kirkernes Antal var saa stort, saae Christiern Pedersen sig dog nødt til, at forlange, at man ikke burde nærme sig Højalteret for meget eller staa „Præsten for Næsen.“ Især skulde Kvinderne ikke staa eller ligge (knæle) for nær op til Alteret (II 462). For Kirkernes Overfyldelses Skyld skulde ogsaa ved Kanons Begyndelse „cortiner (Gardiner) dragiss for hannwm“ (dvs. Præsten) (II 433). Dette Sidste skete dog vist mere, naar den hellige Messe blev læst ved Sidealtrene, som vare anbragte ved Pillerne.

Dette flittige Kirkebesøg fortjener saa meget mere Anerkjendelse og Paaskjønnelse, som det jo i Grunden var frivilligt og ikke fremtvunget ved udvortes Tvangs-

midler. Den katholske Kirke har aldrig gjort Andet, end at fremstille Kirkebesøget som en Pligt, Alle og Enhver maatte opfylde overfor Gud. —z.

Pavens Stilling i Tilfælde af Krig.

Det romerske Blad „Voce delle Verita“ bringer en af „Osservatore Romano“ reproduceret Artikel over Pavens Stilling i Tilfælde af Krig. Argumenterne, som anføres i den, ere saa træffende og overbevisende, at de vække almindelig Interesse og fordre en videregaaende Udbredelse. Artiklen begynder med en Henvisning til de Rustninger, som alle Vegne drives med feberagtig Uro, og til den Frygt, som hersker overalt, for et nærforstaaende almindeligt Sammenstød. Overfor disse Forhold spørger det ovennævnte Blad nu, hvorledes Pavens Stilling vel vil blive under en Krig, og hvorledes den romerske Verdensmagts Uafhængighed skal sikres. Kirken har, som bekjendt, lige saa lidt at gjøre med visse Staters Rivaliteter og smaalige Skinsyge, som med andre Staters ærgjærrige Planer og Erobringsdrømme; men den er, ophøjet over alle disse jordiske Tvistigheder, ene og alene betænkt paa, at udbrede og befæste Jesu Kristi Riges Sandhed og Anseelse blandt alle Nationerne. Hvorledes vilde vel Pavedømmets Stilling blive, naar f. Ex. det Italien, som nu behersker Rom, blev indviklet i en Krig med Østerrig eller med Frankrig, med en anden katholsk Magt, eller endog blot med en Regering, som har katholske Undersaatter under sit Scepter? Vare de indre naturlige Grunde ikke allerede tilstrækkelig overbevisende om, at Pavedømmet har absolut Ret til sand, positiv Uaf-

hængighed, saa maatte dog Antagelsen af ovennævnte Tilfælde overbevise endog de bitreste Modstandere af Pavens berettigede Fordringer om deres Nødvendighed. Uden Tvivl vilde i et saadant Tilfælde alt Samkvem, baade i religiøs og juridisk Henseende være afbrudt mellem den h. Stol og den eller de Nationer, med hvilke Italien førte Krig. Pavedømmet, hvis Virksomhed og Stræben er i høj Grad forskjellig fra den i Rom herskende politiske Magts, og som derfor er fremmed overfor alle Motiver, som egne sig til at skjærpe Rivalitet, opflamme Hadet og hidføre Udbrud af Fjendtligheder mellem Nationerne, vilde se Opfyldelsen af sin apostoliske Opgave paralyseret og Udøvelsen af sit hellige Embede hæmmet; den øverste Hyrde vilde se sig skilt fra en Del af sin Hjord, og paa en vis Maade se sig bunden til og slæbt bagefter Vognen for en Politik, der var fremmed for hans egen Sag, ja maaske endog stod i Modstrid med den. Men en Krig i Italien vilde ikke alene hæmme fuldstændig den h. Stols Embedsvirksomhed overfor en Del af den katolske Verden, men ogsaa give dens Fjender og Alle, som have Interesse af, at berede den Vanskeligheder og Forviklinger, Anledning til Mistæneliggjørelser, til falske Beskyldninger og Insinuationer. I Udlandet kunde man let mistæneliggjøre Paven for, at han begunstigede Italiens politiske Interesser; ja, han kunde snart til sidst ikke længer staa som alle de Troendes fælles Fader, og Folk, som vilde skade ham, vilde snart finde paa en Grund, for at beskyldte ham for, at han gjorde sin Anseelse og Indflydelse gjældende til Gunst for en Nation, som han tilhører i Kraft af Fødsel og hos hvem han har sit Sæde. Faren for en religiøs Omvæltning, et Skisma, kunde blive den umiddelbare Følge af en saadan Stilling.

Paa den anden Side kunde Paven, som alle de Troendes fælles Fader, i Tilfælde af en Krig dog vel heller ikke stille sig fjendtligsindet overfor en Nation,

blot fordi den italienske Regering var denne Nation fjendtligsindet; thi Grundene, som i Politiken avle Fjendskab og Had imellem Nationerne, have jo hverken Betydning for eller Indflydelse paa Forholdet mellem disse og Pavedømmet. Paven er en Ven af alle dem, som elske, beskytte og agte hans Kirke; han er ogsaa en Ven af alle dem, som, endskjønt de ikke kjende og tilhøre Kirken, dog ikke tilføje den Overlast. Efter Guds Kjærligheds Mønster, som omfatter alle Menneskene uden Undtagelse, udstrækker ogsaa Jesu Kristi Statholders Kjærlighedsfulde Omsorg sig uden Forskjel til Alle, naar undtages hine, som med Vidende og Villie støde den fra sig. Der gives desværre utaknemlige og ugudelige Sønner, som bekæmpe Pavedømmet heftigt; men Paven paafører Ingen Krig. At hævde sine Rettigheder, at værne om sin Existens, at forsvare den guddommelige Institutions Ære og Værdighed, det kan dog vel ikke kaldes, at paaføre Nogen Krig.

„Voce delle Verita“ minder her om en „Højforræderi-Proces“, som fandt Sted for nylig i Rom. Endskjøndt det under Forhandlingerne viste sig, at det Hele ikke var noget, saa havde dog den Omstændighed, at en Medarbejder ved et katholsk Blad var indviklet i Sagen, fremkaldt de heftigste Angreb og Bagvaskelser mod den h. Stol. Hvad vilde der nu ske, vedbliver det romerske Blad, dersom der indtraf lignende Forhold i Anledning af en Krig, Forhold, der maaske vare af langt ringere Betydning end Omstændighederne ved en Højforræderi-Proces? Hvad Sikkerhed vilde den h. Stol da have? Hvem vilde høre paa dens Retfærdiggjørelse? Hvem vilde tage den i Beskyttelse mod Følgen af falske Anklager, ondskabsfulde Mistænkeliggjørelser og Insinuationer? Man kjender jo Loyaliteten og Ærligheden hos visse Folk, i hvis Hænder Pavedømmets Existens hviler. Men Garantiloven, denne lasede Purpurkaabe, dette Rørcepter, hvormed man vilde haane Jesu Kristi Stedfortræders kongelige Majestæt, hvorledes

vilde den vise sig i Tilfælde af Krig? Hvad vilde der f. Ex. blive af den Artikel, som har ladet Paven beholde Ret til, at modtage Gesandter, Ministre og Repræsentanter for fremmede Nationer og Regeringer? Kunde Paven maaske beholde hos sig, Gesandten fra hin Stat, hvormed Italien førte Krig? Og selv om man vilde se bort fra Gesandterne og fra de politiske Repræsentanter, vilde Biskopperne og de Troende da i hint Land være i Stand til, at vedligeholde Samkvemmet med den apostoliske Stol?

Disse Overvejelser, saaledes slutter Bladet, maa overtyde Enhver om: 1. At en sand, pavelig Suverænitæt er en absolut Nødvendighed; 2. om den uretfærdige Stilling, i hvilken den h. Stol er bleven bragt; og 3. om den dybe Omvæltning, som Roms voldelige Okkupation har hidført i Ordningen af den europæiske Folkeret.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Som det vil være Ugebladets Læsere bekendt fra det næstsidste Nummer af Bladet, er Exemplet med at oprejse Snefigurer, som modtage Bidrag til de Fattige, ogsaa bleven efterfulgt til Fordel for *Vincent's-Foreningens Brændselsuddeling*; idet en Paraplymager-Lærling havde opført tvende Snefigurer i Gaarden i Pilestræde Nr. 6. Ogsaa disse appellerede, som de fleste af deres Kolleger, til Godgjørheden med nogle Vers, som vi her gjengive:

„Mit Hjærte er Is, mit Kjød af Sne,
 Min Hjemstavn ved Nordpolens Tinde.
 Hvor jeg kommer frem, der bringer jeg Vè,
 Der Fattigfolks Taarer mon rinde.

Dog ogsaa jeg vækker hin Kjærligheds Aand,
 Som Næsten i Nøden ej glemmer.
 Jeg derfor Dem beder med aaben Haand
 Følg Armodens bedende Stemmer.

Paa Grund af Tøvejret ere Figurerne nu sunkne sammen, og deres Virksomhed er altsaa afsluttet. Det smukke Resultat af deres Indsamling udviser en Indtægt af i Alt 35 Kr., som ere blevne fordelte til de herværende Vincentskonferentser.

Brasilien. I Brasilien har *Slavespørgsmaalet* givet Anledning til et *Ministerskifte*. Gejstligheden har som bekjendt energisk agiteret for Afskaffelsen af Slaveriet og Biskopperne have benyttet den h. Faders Præstejubilæum til at forskaffe en Mængde Slaver Friheden. Slavernes Antal i Brasilien beløb sig endnu i 1871 til 1½ Million, i Dag er Antallet gaaet tilbage til 500.000, hovedsagelig ved Loven af 28. Sept. 1871, ved hvilken Børn af Slavinder bleve fri og en Række Forholdsregler toges til Værn for de voxne Slaver. Ophavsmanden til denne Lov, *Correia d'Oliveira*, forlangte nu, at hele Uvæsenet hurtigst muligt skulde afskaffes. medens Ministeriet *Conteziga* ønskede Forholdene bevarede som de øjeblikkelig ere. Det saa' sig derfor nødsaget til at demissionere, og Prinsesse-Regentinden (Kejseren opholder sig for Tiden i Europa) overdrog til *Correia d'Oliveira* at danne et nyt Kabinet med *Joas Alfredo* som Premierminister. Forhaabentlig betyder denne Forandring en Vinding for Civilisationens Sag og de kristelige Ideers Sejr.

Berlin. Den apostoliske Nuntius i Wien, Ærkebiskop *Galimberti*, ankom den 19de Marts til Berlin og tog ind i British-Hotel. En Time efter sin Ankomst modtog han af Fyrst Bismarck en Indbydelse til *Audients hos Kejser Friedrich*, ved hvilken Lejlighed Msgr. Galimberti overrakte Kejseren en egenhændig Lykønskningsskrivelse fra Pave Leo XIII.

Pavens Skrivelse til Kejser Friedrich lød saaledes: „Den sørgelige Efterretning om Deres Majestæts berømte Faders Bortgang har opfyldt Vort Hjærte med stor Bedrøvelse. Thi det er ikke faa og ringe Beviser paa Hans venlige Sindelag imod Os, som Vi have modtaget af Ham, og Vi nærede ikke ringe Forhaabninger for Fremtiden. Deres Majestæts bitre Smerte vide Vi at vurdere i hele dens Omfang; skulde dette Vort Brev bidrage til at lindre den, vilde det være en Trøst og Tilfredsstillelse for Os.

Efter at have opfyldt denne Pligt, bringe Vi Deres Majestæt Vore Lykønskninger i Anledning af Tronbestigelsen i et saa berømmeligt og mægtigt Rige og fatte Fortrøstning til, at Vi hos Deres Majestæt ville møde den samme Velvillie, som Vi glædede Os ved hos den uforglemmelige hensovede Kejser. Maatte Deres Majestæts Sundhed befæstes, og maatte Deres Majestæt glæde sig ved et langt Liv til Gavn for Deres Majestæts Undersaatter. Derom bede vi den almægtige Gud og bønfalde Ham tillige om, at Han vil omfatte i Naade Os og Deres Majestæt ved Kjærlighedens uopløselige Baand.

Til den ophøjede og mægtige Fyrste Friedrich III, Kejser af Tyskland, Konge af Preussen.

Givet i Rom ved Sct. Peter, den 15de Marts 1888,
i vort Pontifikats 11te Aar.

Leo P. P. XIII.

Ved den højtidelige Audients var Kejserinde *Viktoria* og hele Hoffet til Stede. Den pavelige Gesandt overrakte Kejseren Skrivelsen, idet han rosende udtalte sig om Kejser Friedrichs proklamerede Regeringsgrundsetninger, navnlig de, som angaa den religiøse Tolerants og Ungdommens Opdragelse, samt omtalte Kejserens Besøg i Rom, hvilket Paven stedse mindedes med særegen Tilfredsstillelse. Kejserinden svarede i det italienske Sprog.

— Den katholske Fyrste, *Hermann von Hatzfeldt-*

Trachenberg, Hs. Majestæt Kejserens Overhofmarskalk, rejste den 20de Marts til Rom, for at notificere *den Apostoliske Stol* Kejser Friedrichs Tronbestigelse.

— I Løbet af den afdøde Kejser *Wilhelms* 91aarige Liv ere ikke mindre end 73 Regenter stegne ned af deres Troner, nemlig 53 Konger, 8 Kejsere, 6 Paver og 6 Sultaner. Kongerne vare: Friedrich Wilhelm II, Friedrich Wilhelm III og Friedrich Wilhelm IV af Preussen; fire Konger af Bayern: Max Josef I, Ludvig I, Max II og Ludvig II; to Konger af Hannover: Ernst August og Georg V; to Konger af Württemberg: Friedrich I og Wilhelm I; en Konge af Westfalen: Jerome; en Konge af Belgien: Leopold I, og en Konge af Grækenland: Otto I; tre Konger af Holland: Ludvig, Wilhelm I og Wilhelm II; tre Konger af England: Georg III, Georg IV og William IV; tre Konger af Frankrig: Ludvig XVIII, Karl X og Louis Philippe; fem Konger af Sverrig: Gustav IV, Karl XIII, Karl Johan XIV (Bernadotte), Oskar I og Karl XV; fire Konger af Danmark: Kristian VII, Frederik VI, Kristian VIII og Frederik VII; syv Konger af Spanien: Karl IV, Ferdinand VII. Josef, Isabella, Amadeus og Alfons XII; tre Konger af Portugal: Josef, Johan og Maria Da Gloria; fem Konger af Sardinien: Karl Emmanuel, Viktor Emmanuel I, Karl Felix, Karl Albert og Viktor Emmanuel II; sex Konger af Neapel: Ferdinand I, Josef, Joakim Murat, Frants I, Ferdinand II og Frants II; desuden 2 Kejsere af Østerrig: Frants I og Ferdinand I; to Kejsere af Frankrig: Napoleon I og Napoleon III; fire Kejsere af Rusland: Paul I, Alexander I, Nikolaus I og Alexander II; sex Sultaner: Selim III, Mustafa IV, Mahmud II, Abdul Medjid, Abdul Aziz og Murad V; sex Paver: Pius VI, Pius VII, Leo XII, Pius VIII, Gregor XVI og Pius IX; endelig 21 Præsidenter for de Forenede Stater i Amerika: George Washington, John Adams, Jefferson, Madison Munroe, J. Quincy Adams, Jackson, Van Buren, Harrison, Tyler, Polk,

Taylor, Fillmore, Franklin-Pierce, Buchanan, Lincoln, Johnson, Grant, Hayes. Garfield og Arthur. Af alle disse 94 Regenter og Præsidenter ere kun fire ilive: Amadeus og Isabella af Spanien, Frants II af Neapel og Sultan Murad V; alle de andre havde Kejsers Wilhelm overlevet.

— Et italiensk Blad bringer den Efterretning, at Enke-Kejsersinde *Augusta* af Tyskland agter at vende tilbage til den katholske Kirke og 'at tage Ophold i Florents (?). Det skulde glæde os, om det virkelig var Tilfældet; umuligt er det jo ikke, da Kejsersinde *Augusta* altid har næret megen Sympathi for den katholske Kirke.

Rom. En af vor h. Kirkes Kardinaler, *Wladimir Czacki*, som nedstammede fra en gammel Adelsfamilie i Polen, er for nylig afgaaet ved Døden. Kardinal *Czacki* var en overordentlig lærd og from Mand, som i mange Henseender har erhvervet sig store Fortjenester, om hvike Verden dog kun har erfaret lidet. Da han ikke beklædte noget Embede, der bragte ham i Forbindelse med Offentligheden, virkede han stedse i Stilhed. Man kan navnlig takke ham for, at det Værelse, hvori den h. Stanislaus *Kostka* døde, ikke blev ødelagt i sin Tid af det antikristelige Rom, men blev bevaret for Efterverdenen. Fra 1870 til 1882 opholdt *Czacki* sig i Paris som apostolisk Nuntius hos den franske Regering.

Schweits. Fra dette Land meddeles der, at en ny *Overenskomst* er bleven afsluttet mellem Forbundsregeringen og den h. Stol, hvorved *Kanton Tessins* kirkelige Forhold er bleve ordnede. Katholikerne i dette italiensk talende Kanton havde gjort Fordring paa at faa oprettet et eget Bispedømme, medens Forbundsraadet vilde forene det med et tilgrænsende Diöces. Takket være den pavelige Delegerede, Msgr. *Ferrata's* diplomatiske Takt, og den schweitsiske Regerings Forsonlighed er en *Overenskomst* nu indgaaet, som er tilfredsstillende for begge Partier. „Moniteur de Rome“ kalder *Overens-*

komsten et dygtigt og genialt Arbejde, som er et nyt Bevis paa, at man i Schweits mere og mere begynder at sætte Pris paa den konfessionelle Freds Velsignelser.

Rusland. Ifølge „Daily Chronicle“ har Czaren ved en Special-Gesandt sendt en *egenhændig Skrivelse til Paven* angaaende Ruslands Forhold til Vatikanet. Rusland ønsker kun at akkreditere en *officiøs Agent* ved Vatikanet, medens Paven ønsker en *virkelig Gesandt*. Til Gjengjæld fordrer Rusland Indførelsen af *det russiske Sprog* i alle katholske Kirker i Polen, baade i Bønner, Sang og Prædiken.

Smaating.

Et sørgeligt Bevis paa Sektvæsenets Udskejelser gav den københavnske Prædikantliste i den stille Uge. I Methodistkirken fejredes Skjærtorsdagen om Aftenen med en „*kristelig Aftenunderholdning*“; i Blaagaardsgade 40 (Kjøbenhavns kristl. Missionsforening) optraadte en *Dame*, en Frøken Juul fra Norge, om Aftenen som Evangeliets Forkynder, og fra Lille Kongensgade 25, 1ste Sal. indbødes „de Førstefødte levende Guds Mænd og Kvinder til Forsamling“. De sædvanlige „Thefester“, „Kaffefester“ og „Chokoladefester med Guitar“, som man ellers har kunnet læse om, synes ikke at være blevne afholdte i den stille Uge.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. April. Herrens Opstandelse. Iste Paaskedag.

Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Aften Kl. 6: Andagt med Prædiken.

Mandag den 2. April. 2den Paaskedag*). (Gudstjeneste som paa Søndagene: — **3. Ti., 4. O.** Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **5. To., 6. F.** (Kl. 8¹/₄, Broderskabsmesse til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Broderskabsandagt og Prædiken). — **7. L.** Oktavdage.

Søndag den 8. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne forny Daabspagten og annamme deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl.

9. — Kl. 7 og 11 stille hh. Messe; Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“.

*) **NB.** De Troende mindes om, at de paabudte **Fastealmisser** maa være nedlagte i de dertil opstillede Bøsser i Præfektorets Kirker og Kapeller inden anden Paaskedag inkl.

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. April Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe for Foreningen. Mødrene anmodes om at opofre den h. Kommunion for Neokommunikanterne.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der under begge Højmesserne Kl. 6 og 10 blive foranstaltet en offentlig Indsamling istedenfor den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter. To af Forstanderne ville ligesom i Fjor foretage Indsamlingen.

Kirkeforstanderskabet.

Elisabethforeningens Bazar og Tombola, som afholdes i begge Paaskedagene i Kirkebygningens Skolelokaler i Stuen, anbefales til Menighedens velvillige Besøg.

Unio. Ordentlig halvårlig Generalforsamling afholdes Tirsdag den 10. April Kl. 8 Aften i Foreningslokalet paa Sct. Annæ-plads. Eventuelle Forslag bedes indgivne til Bestyrelsen senest Tirsdag den 3. April, for at de kunne averteres i næste Nummer af Ugebladet.

Ægtevielser

i Sct. Ansgars Kirke.

Artist Julian Alexandrowitsch Aposmansky og Anna Petrowna Küligoffskaja (29. Januar). — Opvarter Jens Valdemar Mortensen og Henriette Schæfer (5. Februar). — Maler Helfred Niels Vilhelm Peter Svenningsen og Johanna Margarethe Amann (8. Februar). — Gartner Viggo Georg Christian Hansen og Nielsine Nielsen (9. Februar). — Kjøbmand Jørgen Andreas Bølling Messerschmidt og Maria Christiane Dølle (9. Februar). — Arbejdsmand Hans Jens Peter Jensen og Alma Caroline Hallberg (12. Februar). — Konditorsvend Carl Ludvig Foght og Hedvig Hansen Bénfeldt (11. Marts).

I Coblenz ægteviiede: Forretningsfører Julius Ramm og Josefine Brüninghausen (7. Marts).

Dødsfald.

1. Januar: Enke Caroline Petersen (52 Aar). — 10. Januar: Barnet Louis Martinus Larsen (3 Aar). — 18. Jan.: Kontorist Larsens Hustru, Susan, (24 Aar). — 21. Jan.: Bogbindermester Oscar Vilhelm Petersen (37 Aar). — 21. Jan.: Barnet Ewelina Anna Larsen (2 Aar). — 24. Jan.: Barnet Mary Anna Kobel (2 Aar). — 30. Jan.: Barnet Anna Louise Raith (6 Aar). — 19. Februar: Enke Johanna Christine Nielsen (39 Aar). — 2. Marts: Snedker Cæcilus Thorvald Petersen (36 Aar). — 8. Marts: Barnet Henriette Elisabeth Petersen (8 Maaneder). — 24. Marts: Barnet Peter Henry Nielsen (3 A.).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 15.

Søndagen den 8. April.

1888.

Indhold. Hvide Søndag. Greven af Paris' første h. Kommunion. Catholicismen i Norge. Efterretninger: Rom, Bremen, Kjøbenhavn. Unio's Generalforsamling.

Hvide Søndag.

Endelig er Dagen da oprunden, hvortil saa mange Forældre med Længsel have set hen, hvortil de saa længe have glædet sig, da deres Søn eller Datter for første Gang skulde nærme sig Herrens Bord og bispises med Englenes Brød. Hvad Daabsfadderne fordem have lovet i Børnenes Navn, det forny Børnene nu selv højtidelig i hele Menighedens Nærværelse, og Himlens Herre forener sig til Gjengjæld med Børnenes Sjæle, for at hjælpe dem med sin Naade til den trofaste Overholdelse af deres Daabspagt.

For hele Menigheden er „Hvide Søndag“ en Glædes Dag; thi den er jo Mindedagen om ethvert enkelt Medlems første hellige Kommunion. En salig, en lykkelig Time var det, ja maaske den lykkeligste Time i hele vort Liv, da Frelseren for første Gang anbettede sig til os i den hellige Kommunion. Hvor kjærligheds-

fuldt kaldte han os ikke til sig! Hvor trofast har han ikke staaet os bi og hjulpet os over alle Farer og Fristelser siden hin lykkelige Time! Hver Gang vi følte os udmattede af den anstrængende Vandring gjennem Jordelivets Sorger og Bekymringer, hver Gang Korset trykkede paa vore Skuldre, har Livets Brød i den h. Kommunion atter givet os ny Kraft og Tillid til modigt at tage Korset op og hengivent at vandre videre. Styrkede af Frelseren i den h. Kommunion, følte vi ret, hvor let Kristi Byrde er, hvor sødt hans Aag; thi i Alterets ophøjede Hemmelighed fandt vi stedse, hvad vi søgte, Freden, hin Fred og Sindslikevægt, som Verden aldrig er i Stand til at give os.

I Dag fejrer Du, kjære Læser, Aarsdagen for din første h. Kommunion; i Dag for fem, ti, tyve, tredive Aar siden kom din Frelser for første Gang til Dig i den h. Kommunion. Mon der ikke skulde være al Aarsag til at fejre Dagen med Taknemlighed, naar Du mindes al den Naade, Gud har forundt Dig i saa mange hellige Kommunioner, som Du har fejret siden hin første? „Lader os elske Gud, fordi han har elsket os først“ (1. Joh. 4,19), og vise ham vor Gjenkjærlighed ved trofast at tjene ham, i det vi holde hans hh. Bud.

*

*

*

En hjærtelig Lykønskning bringer „Ugebladet“ i Dag alle sine unge Læsere, som for første Gang skulle deltage i den h. Kommunion. Aabner Eders Hjærter for Jesus og skjænker Eder til ham helt og holdent med Legeme og Sjæl — evindeligt! Drager Omsorg for at modtage ham værdigt, i det I aflægge et ydmygt og oprigtigt Skriftemaal, og fatter et godt Forsæt for hele Livet. Et saadant godt Forsæt kan i al Korthed sammenfattes saaledes:

Min Gud og Skaber, jeg vil alle mit Livs Dage, allerede nu fra min Ungdom af, tjene Dig trofast. Thi

jeg er ikke skabt for Jorden og for et kortvarigt Liv, men for Evigheden. Gik min Sjæl engang tabt, saa havde jeg tabt alt evindeligt; thi „*hvad gavner det Mennesket, om det vinder hele Verden, men tager Skade paa sin Sjæl?*“ Matth. 16,26.

Min hellige katholske Tro vil jeg stedse anse for min kostbareste Skat og med Omhyggelighed søge at bevare den ren og uforvansket. Derfor vil jeg vogte mig samvittighedsfuldt for alle hovmodige og nysgjærige Grublerier over Trossandheder, for alle religionsfjendtlige Skrifter, for Omgang med irreligiøse Mennesker og for al vantro Tale, og derimod ofte bede Gud om at styrke og befæste mig i min hellige Tro. „*Hvo som tror paa Guds Søn, han har det evige Liv; men hvo som ikke tror paa Guds Søn, skal ikke se Livet, og Guds Vrede forbliver over ham.*“ Joh. 3,36.

Med samme Iver vil jeg vaage over mit Hjertes Uskyldighed og Renhed og for enhver Pris undgaa Dødssynden. En eneste Synd kan gjøre mig ulykkelig hele Evigheden igjennem. Derfor vil jeg fly enhver Lejlighed til Synd og strax undertrykke enhver Fristelse og alle mit Hjertes syndige Følelser, saa snart de maatte vise sig, idet jeg ihukommer Guds og min hellige Skytsengels Nærværelse og beder en kort Bøn. „*Hvo som elsker F'aren, gaar til Grunde i den.*“ Sir. 3,27.

Aldrig vil jeg blive en Forfører for Andre, navnlig ikke ved irreligiøse, urene, tvetydige Talemaader. Thi „*ve det Menneske, ved hvem Forargelsen kommer.*“ Matth. 18,7.

Min Sjæl vil jeg bestræbe mig for at smykke med enhver Dyd, som det sømmer sig for en sand Kristen, navnlig med Lydighed mod mine Forældre og Foresatte, med Kjærlighed og Venlighed mod min Næste, med Oprigtighed og Sandhedskjærlighed, Ydmyghed og Beskedenhed, Maadeholdenhed, Kyskhed, Arbejds-

somhed, Kaldstroskab. „*Værer fuldkomne, som eders himmelske Fader er fuldkommen.*“ Matth. 5,48.

Stedse vil jeg mindes, at jeg ikke kan kæmpe denne aandelige Kamp lykkelig til Ende uden Guds Naade. „*Uden mig kunne I Intet gjøre.*“ Joh. 15,5. Derfor vil jeg daglig forrette min Morgen- og Aftenbøn. „*Hvo som forstaar at bede ret, forstaar ogsaa at leve ret.*“ S. Augustinus.

De hellige Sakramenter vil jeg regelmæssig modtage, om muligt hver Maanedsdag, og kun efter en omhyggelig Forberedelse. „*Sandelig, sandelig siger jeg eder, dersom I ikke æde Menneskenes Søns Kjød og drikke hans Blod, skulle I ikke have Livet i Eder.*“ Joh. 6,54.

Søn- og Helligdage vil jeg som Herrens Dage indvie til Herrens Tjeneste og ikke vanhellige dem ved Forsømmelse af det h. Messeoffer og Prædikenen, eller ved unødvendigt Arbejde eller syndige Forlystelser. „*I sex Dage skal du arbejde, men paa den syvende skal du hvile.*“ 2. Mos. 23,12.

Som udmærkede og prøvede Midler til Udførelsen af disse gode Forsætter vil jeg anse og øve mig i Andagten til Jesu guddommelige Hjærte og til den allerseligste Jomfru og Gudsmoder Maria, hvem jeg navnlig vil ære og paakalde ved Rosenkransbønnen.

Disse Forsætter vil jeg ofte forny, navnlig ved hver h. Kommunion, og randsage mig angaaende deres Overholdelse. „*Vær tro indtil Døden, og jeg vil give dig Livets Krone.*“ Joh. Aab. 2,10. —e.

Greven af Paris' første hellige Kommunion.

Efter at Kong *Ludvig Filip* af Frankrig ved Revolutionen i 1848 havde mistet sin Trone, levede han

sammen med sin Gemalinde paa et Gods i Nærheden af London og helligede sig ene og alene Omsorgen for sin Familie, navnlig sit Barnebarns, *Greven af Paris'* Opdragelse. Da Prinsen havde naaet den Alder, da han skulde modtage sin første hellige Kommunion, forsamlede alle den kgl. Families Medlemmer sig, for at lægge den unge Prins Dagens Hellighed og Betydning ret paa Hjærte, og Dagen var for hele Familien en sand Glædens Dag. *Prinsens Moder*, den protestantiske Hertuginde af Orleans, beskriver denne Festlighed saaledes:

„Den 20. Juli 1850 begave vi os alle tilligemed Kong Ludvig Filip og Dronningen, ledsagede af hele Familien og talrige trofaste Venner, henimod Kl. 8 til det lille franske Kapel i London. Ved Foden af Alteret, mellem Kongen og mig, havde Greven af Paris taget Plads, foran ham stod en Knæleskammel, paa hvilken et brændende Lys var opstillet. Om den venstre Arm bar han som Symbol paa sin barnlige Uskyldighed et hvidt Bind. Før den h. Messe rettede hans Religionslærer, Abbè *Guelles* en smuk og gribende Tale til ham, derefter fejredes det h. Messeoffer af Biskoppen af London, *Dr. Wiseman*. Umiddelbart før den h. Kommunion rettede ogsaa Biskoppen nogle smukke og opløftende Ord til Prinsen, hvorefter Abbè *Guelles* førte det kjære Barn, hans Discipel, hen til Alteret. Han knælede ned og modtog Herrens Legeme med en Ærefrygt og Andagt, som var i Sandhed opbyggelig. I det han vendte tilbage til sin Knæleskammel, gik han tæt forbi sin Bedstefader, Kongen, som opløftede sin Haand, for at velsigne ham. Derpaa vendte det kjære Barn sig til mig og aldrig i Livet vil jeg glemme det ubeskrivelige Blik, han rettede paa mig. Endnu en Gang henvendte Biskoppen nogle formanende Ord til Prinsen; derefter endte den hellige Handling, og vi forlode Kapellet dybt grebne. Min Søns religiøse Holdning var ligefrem overraskende for hans Alder. Alle

Tilstedeværende vare opbyggede deraf, og endog den gamle Konge sagde, at dette havde været den skønneste Dag i hans Liv. Om Middagen læste Prinsen ved Foden af Alteret med tydelig og kraftig Stemme sin Daabspagts Fornyelse. Derefter vendte vi hjem, med Hjærtet opfyldt af Taknemlighed imod Gud, som elsker og velsigner Børnene saaledes.“

Katholicismen i Norge.

Fra Norge have vi modtaget følgende interessante Meddelelser om de kirkelige Forhold i Løbet af forrige Aar, og som nærmest kunne betegnes som en kortfattet Kronik for Aaret 1887.

Den 6. Februar udnævntes Generalvikar *in temporalibus* i Luxemburg og Medlem af Deputeretkammeret sammesteds, Msgr. Dr. *J. B. Fallize* til Apostolisk Præfekt for Norge istedenfor højærv. Msgr. *B. Bernhard*, som paa Grund af Alder og Sygdom havde andraget om Afsked og af den h. Stol faaet den bevilget under Bibeholdelsen af Titlen „Apostolisk Præfekt emerit. for Norge.“ Den 18. Marts udnævntes den nye Præfekt til Apostolisk Protonotar og pavelig Husprælat, under et Besøg, som Msgr. Fallize aflagte i Rom, inden Tiltrædelsen af sit nye Embede. To Maaneder senere, den 18. Maj, indtraf Præfekten til Kristiania og overtog strax den øverste Ledelse af Præfekturet, som hidtil var bleven besørget af Msgr. *Cl. Hagemann* som Vice-Præfekt.

Den 6. April døde Pastor *Edv. Kjelsberg* ved Sct. Birgittæ Kirke i Frederiksstad, og i hans Sted traadte Pastor *Aloysius Crul*.

Den 20. Maj udnævntes Msgr. *Hagemann*, hidtil Sognepræst ved Sct. Mikæls Kirke i Hammerfest, til

Sognepræst ved Sct. Olafs Kirke i Kristiania. Samtidig ansattes Vikar *Maitrehut* i Hammerfest som Sognepræst sammesteds, med Vikaren ved Sct. Josefs Kirken i Alten, højærv. Hr. *Burill*, som Vikar. Til Alten forflyttedes Vikar *Besson* af Tromsø som Vikar ved den derværende Missionsstation. Samme Dag udnævntes ogsaa højærv. Hr. *Erik Wang* til Præfektur-Sekretær.

Den 13. Juni fejredes Kristi Legemsfest-Processionen i Kristiania for første Gang siden Reformationen udenfor Kirken.

Den 27. Juli tiltraadte den Apostoliske Præfekt sin første Visitatsrejse. I Løbet af denne bestemtes det, at Drengafdelingen i Kommunikantanstalten i Trondhjem skulde henflyttes til Kristiania, Norges egentlige Livscentrum. I Hammerfest byggedes Præsteboligen færdig, og den 13. Juli foretoges sammesteds den højtidelige Indvielse af tvende nye Klokker. Samme Dag deltog Msgr. Fallize tilligemed fire katholske Gejstlige i den højtidelige Modtagelse af Deres kgl. Højheder Kronprinsen og Kronprinsessen af Sverige og Norge, som netop paa den Tid befandt sig paa en Rundrejse i hine nordlige Egne.

Den 21. Juli blev hidtilværende Direktør for Kommunikant-Anstalten i Trondhjem, højærv. Hr. *Hartmann*, udnævnt til Vikar ved Sct. Peters Kirke i Frederikshald; medens Anstaltens Økonom, højærv. Hr. *Vignon*, ansattes som Vikar ved Jesu Hjertes Kirke i Trondhjem.

Den 22. August overtog *Sct. Josefs Søstre* fra Chambéry Skolerne og Sygeplejen i Frederiksstad og virke nu begge Steder med det skønneste Resultat.

Siden 25. August udkommer der regelmæssigt „*Kirkelige Bekjendtgjørelser*,“ et Blad, som har til Formaal, at bringe kirkelige Forordninger og Efterretninger til de forskjellige Gejstliges Kundskab.

Den 1. September overtog *de graa Søstre* af den h. Elisabeths Orden fra Neisse Skolen og Sygeplejen i

Trondhjem. De have aabnet et Hospital sammesteds, som stadig gaar fremad.

Den 25. September fejrede Pastor *Stub* ved Sct. Pauls Kirken i Bergen sit 50aarige Præstjubilæum. Festligheden overværedes af den Apostoliske Præfekt, og Jubilaren modtog i Dagens Anledning en praktfuld Kirkefane af Præfektorets Gejstlige.

Den 1. November bevilgedes der højærv. Hr. *Blancke*, Præst ved Sct. Peters Kirken i Frederikshald, paa hans Ansøgning desangaaende, Tilladelse til at fratæde sit Embede og til at vende tilbage til sit Fædreland, Belgien.

I Aarets Løb er den hidtil ufuldendte Kirke i *Frederiksstad* bleven fuldført og er nu en Pryd for Byen. Ogsaa Kirken og Præsteboligen i *Alten*, som vare en Del forfaldne, have gennemgaaet en grundig Restauration.

For at rekrutere Gejstligheden studerede to theologiske Kandidater i Propaganda-Kollegiet i Rom, og to unge Nordmænd opholde sig for Tiden paa Sct. Andreas-Kollegiet paa Ordrupshøj.

Til Slutning turde det maaske interesse vore Læsere, at høre lidt nærmere om en Audiens, som Msgr. Dr. Fallize i Aar havde hos Hs. Majestæt Kong *Oskar*, under dennes Besøg i Kristiania. „*Ami de l'ordre*“, et Blad, som udkommer i Namur i Belgien, bragte følgende Meddelse derom i en Artikel af 3. Marts d. A. Bladet skriver:

„Vore Læsere ville mindes, at iblandt alle Europas, for ikke at sige Verdens, Suveræner, vare Kongen af Italien og Kongen af Sverrige og Norge de eneste, som ikke sendte den h. Fader Lykønskninger i Anledning af hans Jubilæum, og man sluttede i Almindelighed deraf, at den svenske Konge maatte være uvenlig stemt mod den katholske Kirke og dens Overhoved. At dette ikke forholder sig saaledes, beviser en Audiens, som den Apostoliske Præfekt for Norge, Msgr.

Fallize, for nylig havde hos Kongen, under dennes Vinterophold i Kristiania. Kongen modtog den Apostoliske Præfekt med megen Elskværdighed og erfarede med synlig Glæde, at den h. Fader havde givet Msgr. Fallize, under dennes Ophold i Rom, det Hverv, at meddele Hs. Majestæt, at Præfekten, Gejstligheden og Katholikerne stedse ansaa Troskab og Hengivenhed mod deres Landsfyrste for en hellig Samvittighedspligt. Præfekten udtalte ogsaa sin Tak for den Frihed, som den katholske Kirke glæder sig ved i Norge. Kong Oskar svarede, at han ansaa det for sin skjønneste Pligt som Fyrste, at værne om Religionens fri Udvikling. Han takkede hjærteligt for Trokabsløftet, paa hvilket han desto sikrere kunde bygge, da jo Troskab og Agtelse mod den af Gud indsatte Øvrighed havde deres fasteste Grundlag i de kristelige Grundsætninger og saa indtrængende anbefaledes af den h. Paulus. Han kunde med Glæde bevidne, at Norges og Sverriges Katholiker stedse havde været blandt hans trofasteste Undersaatter. Desværre havde den af Kristendommen forkyndte og baarne Ærefrygt for Øvrigheden taget betydelig af i hele Verden; alle vilde befale, ingen adlyde; Degnen vilde spille Præfekt, den almindelige Borger Konge; denne usunde Friheds- og Ligheds-Svindler maatte tilsidst ødelægge hele Samfundet, dersom den ikke blev kraftig modarbejdet, navnlig fra Gejstlighedens Side, som var kaldet dertil af Gud. Kongen anvendte derpaa disse Bemærkninger specielt paa Sverrig og belyste de derværende sørgelige Tilstande med en beundringsværdig Sagkundskab. Han nærer den varmeste Kjærlighed for sit Folk og vil indtil sit sidste Aandedræt arbejde for dets Vel; desto mere smerter det ham, at Forførelse udbrede falske, fordærvelige Grundsætninger iblandt det, og udsætte det almindelige Vel for de største Farer. Dog haabede han sikkert, at Sandhed og Ret vilde faa Overhaand i Kraft af Folkets sunde Fornuft. — Til Slutning bad han Præfekten overbringe den h. Fader:

en hjærtelig Hilsen og sige ham, hvormeget det havde glædet Hs. Majestæt, at den h. Fader havde tænkt paa ham og næret saa stor Tillid til hans Retfærdighed overfor Katholikerne. Denne Tillid skulde aldrig blive skuffet.“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Msgr. *del Val*, som ledsagede den apostoliske Nuntius og den pavelige Gesandt, Msgr. *Galimberti* til Berlin, er vendt tilbage til Rom med en egenhændig Skrivelse fra Kejser *Friederich* til Paven. Ligeledes er ifølge „Agent. Stef.“ Kammerherre *Iswolski* ankommen til Rom med en egenhændig Skrivelse fra *Kejseren af Rusland* til Paven og bleven modtagen af Kardinal-Statssekretær *Rampolla*, hvem han overrakte en Skrivelse fra Minister *v. Giers*.

Angaaende Forhandlingerne mellem Rusland og Vatikanet erfarer man Følgende. De bleve aabnede ved Aarets Begyndelse med Czarens Lykønsknings-telegram til Pave Leo den XIII. Derefter fortsattes de i Wien ved den pavelige Nuntius *Galimberti* og den derværende russiske Gesandt, Fyrst *Lobanow*. Det første Forhandlingssemne drejede sig om Gjenoprettelsen af den diplomatiske Forbindelse mellem Vatikanet og Rusland. Rusland viste sig villig til at ansætte en „officiøs“ Repræsentant ved Vatikanet, men den h. Stol erklærede strax, at den kun vilde indlade sig paa videregaaende Forhandlinger, naar Regeringen havde givet Garanti for, at den vilde ansætte en virkelig „officiel“ diplomatisk Minister ved Vatikanet. Samtidig sendte den h. Stol Nuntiaturet i Wien en Liste over Katholikernes Klager over, at Konkordatet, som afsluttedes i 1883, i forskjellige Punkter var bleven omgaaet.

Hr. *Buteniew*, som i 1882 opholdt sig i Rom som officiøs Agent og for Tiden er første Raadgiver ved det russiske Gesandtskab i London, sendtes til Wien, for at raadføre sig med Fyrst Lobanow om de svævende Spørgsmaal. Med Msgr. Galimberti er han dog ikke kommen i Berørelse. For Tiden opholder Hr. *Buteniew* sig i Rom, efter Sigende for at besøge sin gamle Moder, som er bosiddende i Rom; men man tror, at han i Virkeligheden er kommen for at forhandle med Vatikanet om en endelig Overenskomst. Man siger, at den russiske Udenrigsminister, Hr. *v. Giers*, har fast besluttet, at hidføre en Forstaaelse, medens Indenrigsministeren søger at holde fast ved de russiske Principer. Personlig ønsker Czaren, at slutte direkte Fred med Paven. Derfor har Kejseren nu sendt en særegen personlig Befuldmægtiget til Rom med et egenhændigt Brev, som denne Befuldmægtigede personlig skal overrække Paven. Man mener, at dette Dokument er af stor politisk Betydning og indeholder Ruslands Propositioner i Henseende til en Overenskomst. De konkrete Spørgsmaal, som dette kejserlige Brev indeholder, undrages endnu Offentligheden. Den h. Stol synes at ville gaa meget reserveret fremad i hele denne Sag. Sikkert er det, at de positive Spørgsmaal endnu ikke have været Gjenstand for Forhandlingerne, og at deres videre Udvikling afhænger af, om Rusland vil opfylde Vatikanets første Ønske angaaende en officiel Repræsentant efter Preussens Forbillede. Siden Kejserens personlige Indskriden haaber man, at dette vil ske, for lidt efter lidt at kunne løse de forskjellige religiøse Spørgsmaal vedrørende den katholske Kirke i Rusland.

— Den italienske Minister-Præsident *Crispi* har i den korte Tid, har har regeret, erhvervet sig den Ros, at være den mest forbitrede Modstander af Katholicismen og Pavedømmet, som Italiens Loger kunde udspy. Han har svoret Katholicismen i Italien Fordærvelse og

arbejdet derpaa med en Kraft og Energi, der var en bedre Sag værdig. Men det eneste Resultat, som han hidtil har opnaaet, er, at alle Italienerne lidt efter lidt faa Øjnene op for, at alle Angreb mod Pavedømmet kun stille dette i et endnu herligere Lys. Højtideligholdelsen af Leo XIII's Jubilæum i selve Italien har netop ved Angrebene ovenfra vundet betydelig i Glans, og Crispi's diplomatiske Rænker have ikke kunnet afholde nogensomhelst Fyrste eller Privatmand fra, at bringe den suveræne Pave deres Hyldning. I afmægtigt Raseri staar Italiens Minister overfor disse Kjendsgjerninger og afkjøler sin Vrede paa Undergivne, der have været saa dristige, at handle, som alle Katholikerne paa hele Jordens Kreds, idet han stadig afskediger en Mængde Borgmestre rundt omkring i Landet, som have sat deres Underskrift paa Lykønskings-Adressen til Paven i Anledning af Jubilæet.

Som Balsam paa de brændende Vunder modtog Crispi for nylig en Spanier, ved Navn *Gabarro*, som overrakte ham en Protest fra 60,000 spanske Fritænkere imod deres Landsmænds Pilegrimsrejse til Rom. Ministerens Aviser jublede og Crispi gav Gabarro højtidelig Broderkysset. Kongen var derimod ikke til at bevæge, til at modtage Spanieren. Nu viser sig imidlertid det Hele, at være en jammerlig Fiasko! Det liberale spanske Blad „Correo“ har ført Bevis for, at denne Gabarro er en Vindmager, for hvem Spaniens Jordbund af visse Grunde var bleven for hed, og at de 60,000 Underskrifter lige saa lidt existerede, som de 260 konfessionsløse Skoler og 1800 Fritænkerforeninger, af hvem Gabarro skulde være bleven sendt. Ingen i hele Spanien vidste det Ringeste om Sagen og „Correo“ udtaler sin Beklagelse over den Letsindighed, med hvilken den italienske Presse og Hr. Crispi kunde berede dette Menneske en saa glimrende Modtagelse. Om Hr. Crispi vil lade sig belære af denne Blamage er tvivlsomt, og Enden bliver, at han, naar hans Herredømme er forbi, kan sige sig selv og Logen,

at han har arbejdet *pro nihilo*, for ikke at sige for Pavedømmet og Kirken.

— *Pilegrimstogene*, som efter Paaskefesten ankomme til Rom i Anledning af Jubilæet, ville blive modtagne af Paven i følgende Orden: Et Pilegrimstog fra Malta den 7. April, det store franske Tog den 11. April, det østerrigske den 15. April, det bosniske og rumæniske under Biskop *Stroszmayers* Ledelse den 17. April, det belgiske den 19. April, et Pilegrimstog fra Barcellona i Spanien den 22., det portugisiske den 25., og det hollandske den 29. April. I Maj Maaned modtager Paven den 5. Pilegrimme fra Bergamo, Jesi, Zagarola og andre italienske Byer, den 10. det andet tyske Pilegrimstog, og den 17. Pilegrimme fra Bologna. I Maj Maaned skal tillige organiseres et almindeligt Pilegrimstog af Maria-Kongregationernes Medlemmer.

Bremen. Som et Bevis paa de sørgelige Forhold indenfor Protestantismen kunne vi anføre følgende Dom, som „Allg. Evang. Luth. Kirchztg.“ fælder over en Katekismus, som Pastor Dr. *Schramm* i Bremen har udgivet for nylig. Den lutherske Kirketidende skriver saaledes: „Som bekjendt, havde 22 evangelisk-lutherske Præster i Bremen henimod Slutningen af forrige Aar indsendt en Klage til Senatet angaaende Pastor Dr. Schramms „Ledetraad for Konfirmandundervisningen“ og navnlig paa Grund af nogle Ytringer i Ledetraadens Nr. 155, hvor Tilbedelsen af Jesus sammenlignes med Katholikernes Maria-Tilbedelse, ja endog betegnes som en Afgudsdyrkelse. I Senatets Svar af 20. Decb. 1887 erklæredes Klagen hævet derved, „at Pastor Dr. Schramm havde erklæret sig beredt til, ikke at optage de saarende Ytringer i en ny Udgave af Ledetraaden, som skulde udkomme i en nær Fremtid og fra dette Aars Paaske kun at vilde benytte saadanne korrigerede Exemplarer af Ledetraaden.“ Hvad gjør nu Pastor Schramm? Han offentliggjør ikke alene i Bladene i Bremen Berigtigelser, hvori alt dette betegnes som urigtigt, men offentlig-

gjør ogsaa et Brev til en Embedsbroder af 27. Febr. d. A., hvori han bestemt benægter, at han „hverken fra Senatet, eller fra Kirkekommissionen har modtaget nogensomhelst Forespørgsel, end sige en Tilrettevisning“. „Sagen“, siger han, „forholder sig derimod saaledes: En liberal Kollega besøgte mig og bad mig, for den kjære Freds Skyld, om ikke at bruge Udtrykket Afgudsdyrkelse om Tilbedelsen af Jesus, da de orthodoxe Kollegaer saa' en Fornærmelse deri. Jeg har gjerne indvilliget heri og lovet at sige *Menneskeforgudelse* i Stedet for Afgudsdyrkelse, hvad der efter min Mening er ganske det samme, men dog udelukker en saarende Hensigt hos Ordene, hvad der i Virkeligheden laa mig fjærn. De véd jo, at man blandt Theologer ogsaa ofte taler om „fin Afgudsdyrkelse“, som vel Ingen iblandt os kan sige sig fri for. Men, som sagt, jeg vil for Fremtiden lade trykke „Menneskeforgudelse“, hvilket, som jeg haaber, ganske vil svare til Deres Mening, saafremt De hensætter Dem paa vort Standpunkt, at betragte Jesus ene og alene som et Menneske“. „Menneskeforgudelse“ i Stedet for „Afgudsdyrkelse“, det er altsaa Alt, hvad der er opnaaet, og paa denne Maade har Staden Bremens kirkelige Øvrighed affærdiget en Klage fra 22 af dens Præster!“ — Den dybe Smerte hos alle *troende* Protestanter over saadanne Tildragelser indenfor deres Religionssamfund kunne vi saa godt forstaa, navnlig i disse Dage, da vi Katholiker med inderlig og urokkelig Tro saa' op til den verdensforløsende *Gudssøn* paa Korset og i hans Opstandelse fejrede det herligste Vidnesbyrd om hans *Guddom*.

Kjøbenhavn. I „Dagbladet“ af 4. April har Hr. Pastor P. *Krag* ved Sct. Jacobs Kirke paa Østerbro knyttet nogle interessante Bemærkninger til en Artikel, som Ugebladet „Fra Bethesda“ fornylig havde optaget efter det tyske Tidsskrift „Deutsch-Evang. Blätter.“ Artiklen drejer sig om et trykt Cirkulære, som ifølge Tidsskriftet omsendes til velhavende Katholiker i Tyrol

og Vorarlberg, for at opmuntre dem til at yde Bidrag til Opførelsen af en ny katolsk Sognekirke i Kjøbenhavn. Vi have hidtil ikke set nogen Original af dette Aktstykke og skulle derfor senere ved given Lejlighed komme tilbage dertil. I Dag indskrænke vi os til, at meddele vore Læsere som en Kuriositet en af Pastor Krag's Bemærkninger, der kaster et ejendommeligt Lys over en luthersk Gejstligs Begreber med Hensyn til den katolske Kirke i Danmark. Pastoren gjør den utrolige Bemærkning, at vi danske Katholiker nu i ca. 40 Aar have faaet Lov til at være Gjæster i vort eget Fødeland. Det er en original Opfattelse; Hr. Pastoren synes at hylde den Anskuelse, at en Vært, ved at blive smidt ud af sin retmæssige Ejendom, som har været i hans Families Besiddelse i over 1000 Aar, kun har Lov til at være Gjæst, naar han atter under gunstigere Forhold vender tilbage til sit Fædrenehjem. Det er tilvisse en interessant Anskuelse! For øvrigt slutter Hr. Pastoren sine Bemærkninger med følgende Advarsel til os: „Hidtil har den danske Kirke ladet Propagandaen arbejde i Fred, uagtet den „nordiske katolske Kirketidende“ har været alt andet end hensynsfuld overfor den Bekjendelse, Flertallet i det danske Folk kalder sin, men vil den ikke lade os i Fred, ere vi rede til Kampen. Ret til at bære Kristennavn skal den ikke berøve os.“ — Mon dette skal betyde, at man for Fremtiden ikke vil tie os ihjel og tillige aabne Dagbladets Spalter for os, hver Gang et Selvforsvar bliver fornødent? Det vilde være glædeligt i Sandshedens Interesse, om dette var Tilfældet.

Unio's Generalforsamling.

Ifølge Lovene afholder Foreningen „Unio“ sin halv-aarlige Generalforsamling Tirsdag den 10. April Aften Kl. 8 i Foreningens Lokale i Hotel „Union“, St. Annæ Plads. Det vil vistnok være flere af Foreningens Medlemmer bekjendt, at der vil ske en Forandring i Bestyrelsen, idet den nuværende Formand, Hr. Uhrmager *Heinlein*, ser sig nødsaget til at trække sig tilbage af Helbredshensyn. Vi maa dybt beklage dette, naar vi ser hen til den store Nidkjærhed, hvormed Hr. Heinlein hidtil havde styret Foreningens Anliggender. Vi vide:

alle, at Unio's Skib sejler i et vanskeligt Farvand, men vi vide ogsaa, at dette Skib er bygget af godt og stærkt Materiale, at dets Indretning er praktisk, og dets Besætning sammensat af kraftige og arbejdsdygtige Folk. Men hvad nytter vel den gode Besætning, naar Kaptejnen mangler? Derfor, ærede Medlemmer af Unio, viser nu Eders Interesse for Unio's Sag ved at møde talrigt paa Tirsdag Aften, for der at vælge en Mand, hvem I tiltror Dygtighed til at kunne føre Unio fremad paa den Bane, Foreningen har betraadt, til Gavn for den katholske Menighed her i Kjøbenhavn.

Et Medlem.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 8. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne forny Daabspagten og annamme deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille hh. Messe; Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken om „Te Deum“. — 9. M. Mariæ Bebudelse (fejres offentlig d. 27. April). — 10. Ti. Isidor, Biskop og Kirkelærer. — 11. O. Leo den Store, Pave og Kirkelærer. — 12. To. Votiv-officium til det allerh. Sakramente. — 13. F. Hermenegildus, Martyr. — 14. L. Justinus, Martyr.

Søndag den 15. April. 2den Søndag efter Paaske.

Unio. Ordentlig halvårlig Generalforsamling afholdes Tirsdag den 10. April Kl. 8 Aften i Foreningslokalet paa Sect. Annæ-plads. Dagsorden: 1. Beretning om Foreningens Virksomhed i Vinterhalvaaret; 2. Regnskabets Fremlæggelse; 3. Forslag til Forandring af Lovenes Paragrafer 2, 10a, 22, 23 og 28; 4. Forslag om Ansættelse af en Materialforvalter i Foreningen; 5. Forslag om et Tilskud af Foreningens Kasse til „Unios Sangkor“; 6. Valg af Formand og Sekretær; 7. Valg af 2 Revisorer. — Den nuværende Formand ønsker af Helbredshensyn ikke Gjenvalg. Talrigt Møde forventes.

P. B. V.

J. May, Sekretær.

Elisabethforeningens Bazar. Smykkerne bleve vundne paa Nr. 127, 141, 137; Skilderiet paa Nr. 62. Den lykkelige Ihænde-haver af Nr. 62 skjænkede strax efter Lodtrækningen sin Gevinst til Svendeforeningen, som med Glæde og Taknemlighed modtog Budskabet herom og efter Forlydende udbragte et dundrende „Leve!“ for Giverinden.

R. I. P.

Blidt og roligt indgik Dags Morgen vor kjære Tante **Gerhardine Mørck** til den evige Hvile. Paa Familiens Vegne.

M. Spetzler.

J. Spetzler.

Fredericia, den 5. April 1888.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 16.

Søndagen den 15. April.

1888.

Indhold. Fra Protestantismens Lejr. „Who is Chiniqy?“ Det religiøse Liv i Rom. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom.

Fra Protestantismens Lejr.

I det Opraab fra en dansk katolsk Præst til Katholikerne i Tyrol og Vorarlberg, for at tilskynde dem til at yde en lille Sten til en ny katolsk Sognekirke i Kjøbenhavn, som Pastor *P. Krag* ved Sct. Jakobs Kirken har offentliggjort i „Dagbladet“ for 4. April, mener Pastoren at skulle „understrege“ sex Paastande som „særlig værd at mærke sig.“ Vi skulle i det Følgende give et ganske kort Svar paa hvert af disse sex Punkter i Opraabet, som særlig have tiltrukket sig Pastorens Opmærksomhed.

Først maa vi dog meddele Hr. Pastor Krag, at „Nordisk Kirketidende“ allerede nu paa fjerde Aar kalder sig „*Nordisk Ugeblad.*“ Kjender Hr. Pastoren det kun under det gamle, siden Nytaar 1885 aflagte Navn, hører han næppe til dets flittigste og opmærksomste Læsere; naar han derfor giver Bladet det Skudsmaal, at det har været „alt andet end hensynsfuldt

overfor den Bekjendelse, Flertallet i det danske Folk kalder sin," saa lyder en saadan almindelig Dom om den i Ugebladet herskende Tone, som en blind Mands Dom om Farver. Pastoren burde dog i det mindste vide, hvad det Blad hedder, han beskylder for Hensynsløshed.

„Vil den (romerske Propaganda) ikke lade os i Fred,“ tilføjer Pastoren, „ere vi rede til Kampen. Ret til at bære Kristennavn skal den ikke berøve os.“ Hvor vil De hen, Hr. Pastor? At berøve Dem Kristennavnet, har hverken „Propagandaen“ eller „Nordisk Ugeblad“ nogensinde tænkt paa. „Ugebladet“ har i alle sine 35 Aargange betegnet sig selv som et Tidsskrift „for katholske Kristne;“ selve denne Benævnelse antyder, at vi ogsaa erkjende *ikke-katholske Kristne*. Kristennavnet tilkjende vi enhver, som er døbt, især naar han bekjender, at Jesus af Nazareth er Guds Søn, højlovet i Evighed med Gud Fader og Gud den Helligaand. — Efter at have forudskikket disse Bemærkninger, gaa vi nu over til de sex Punkter, som Pastoren særlig har mærket sig.

Pastor Krag stødes ved, at „Reformationens Indførelse kaldes *Revolution* og skildres saaledes: Ved den verdslige Regerings Magtsprog og Interesser, ved Havesyge, List, Mened og Vold blev den katholske Religion afskaffet.“ Villig indrømmer han dog, at der ved Reformationens Indførelse „blandede sig urene Motiver ind hos mange,“ men paa den anden Side mener han, at „man stoler paa, at de gode Folk i Tyrol og Vorarlberg ikke have læst Danmarkshistorie.“

Det have de vel næppe. Men havde de Lejlighed og Raad dertil, saa vilde det gjøre dem endnu mere rundhaandede mod deres Trosfæller i et Land, der saaledes er berøvet det, som Tyrolerne og alle Katholikerne ansé for deres dyrebareste Skat. For øvrigt kan det ogsaa godt hælde, at i selve Danmarks Rige mange gode Folk heller ikke vide Besked om den Maade, paa

hvilken Reformationen vandt Sejr her hos os. Enhver, som véd Besked derom, kan ikke stødes ved noget som helst af de anførte Ord: Revolution, Magtsprog, Havesyge osv. Samfulde 300 Aar efter Reformationens Indførelse skrev en beundrende Tilhænger af samme: *) „Man kan gjerne have meget at udsætte paa den *revolutionære* Maade, hvorpaa den blev indført her i Landet; og da jeg ikke véd, om Sagen nogen Sinde er bleven drøftet fra denne Side, ansér jeg det ikke for overflødigt her at gjøre opmærksom paa et og andet, man vel med et Slags Grund kunde have at udsætte paa Methoden i Reformationen. Og maa man da med Hensyn dertil, som mig synes, især beklage, at saa mange uædle Lidenskaber i dette Øjemed sattes i Bevægelse; thi man vilde virkelig gjøre Tidsalderen alt for megen Ære, hvis man troede, at det var Overbevisning om Sandheden, der ledede Mængden; nej! ingenlunde! — Vistnok var der ivrige og nidkjære Kristne, for ikke at tale om redelige Sværmere, blandt Reformatorerne; men til disse sloge sig alle de, der kunde have Fordel af en *Statsrevolution* og en Kuldkastelse af den bestaaende Tingenes Orden; [mon det ikke er det, man ellers kortelig betegner ved Ordet *Revolution*?]; og saaledes var det Misundelse, Hævn-gjærrighed og Herskesyge, ja: endogsaa Sandselighed og Vellyst og alle andre slette Lidenskaber, der dreve og, saa at sige, besjælede den største Mængde iblandt dem.“ Hr. Pastoren maa ikke glemme, at det er en Protestant, der har skrevet dette.

Graabrødrenes Udjagelse af deres fredelige Klostre ca. 1530 er bleven beskrevet af en Samtidig paa Latin. Denne mærkelige Bog, der efter *C. Paludan-Møller* **) „uimodsigelig godtgjør, at Reformationens Sejr her i Landet ikke har været saa fri for Voldsomheder og Forfølgelse,

*) *Vedel Simonsen*, Bidrag til Odense Byes ældre Historie II., 2. Odense 1844.

**) De første Konger af den Oldenborgske Slægt. S. 533.

som *det almindelig siges*“, henlaa i over 300 Aar upaaagtet i Bibliothekerne. Først, efter at et saa langt Tidsrum var gaaet, fandtes der en upartisk og retsindig Mand, som lod den udkomme i Boghandelen. Og atter hengik der en Tid, førend dette vigtige Aktstykke blev oversat paa Dansk til „Folkets Oplysning af en Protestant.“ *)

Oversætteren har sagtens Ret, naar han i Forordet bemærker: „Det er da endelig kommet for en Dag, at ikke alt, hvad saakaldte Reformationshistorier og statskirkelige Deklamatorer i højtravende Ord have budt deres Læsere og Tilhørere om Reformationens „Lemfældighed“ og „frivillige Antagelse i Danmark“ længere kan tages for gode Varer. Det kunde det kun tages for saa længe en temmelig tyk Uvidenhed om den Maade, hvorpaa den iværksattes i vort Fædreland, fandtes hos alle, naar undtages de faa, der havde Adgang til Arkiverne; og disses Oplysninger desangaaende holdtes omhyggelig tilbage af det herskende Parti, Reformationens ubetingede Beundrere. Er det saaledes ikke ret mærkeligt, at et Skrift, som det nærværende, der bringer saa meget Lys i de daværende Regeringers og Magthaveres Færd i hine mærkelige Aar, først efter et Tidsrum af omtrent 320 Aar kunde udkomme i Boghandelen i et Land, som vort, hvor man dog i mer end ét Aarhundrede har vist saa megen Iver for at oplyse dets Historie og udgive alle didhenhørende Kildeskrifter, og hvor der i det Hele taget bliver skrevet og trykt saa meget?“

En preussisk Admiral *Johan Pein*, der havde hjulpet Kong Kristian III, skrev til sin Herre den 12. August 1536: „I Gaar lod Kongen mig kalde til sit Raad. . . . Det blev da i Guds Navn besluttet, uopholdelig *at tage Biskopperne ved Hovedet*, hvilket blev i al Hemmelighed udført om Natten, saa at i Dag

*) Findes som Tillæg i „Den katholske Kirke i Danmark., S. 289 ff.

ganske tidlig Kl. 4 ere de tre Biskopper af Sjælland, Skaane og Ribe arresterede af Profos og Landsknægte, strax førte op paa Kjøbenhavns Slot og under stærk Bevogtning af Hageskytter og Drabanter indsatte hver i sit faste Gemak. I samme Stund, da man paagreb dem, blev Kjøbenhavn bestilt med Vagt til Lands og til Vands, saa at ingen kan komme ud eller ind uden Vedkommendes Befaling. Og saaledes skal det blive indtil den tredie Dag . . . De her fangne Biskopper skulle skikkes til Holsten i sikker Forvaring; saa er ogsaa i Dag Skibe og Krigsfolk affærdigede til Fyn, og Jylland, for at paagribe de andre Biskopper. Ligeledes har Kongen i Dag sendt nogle Ryttere for at indtage Biskoppen af Sjællands Slot Dragsholm, ogsaa til Skaane, at tage Biskoppens Gaarde. Saa skal ogsaa Hr. Johan Rantzau udrette det samme i Jylland. Vil Dragsholm ikke overgive sig til Kongen, vil man flux sende svært Skyts og Landsknægte derhen, for at tage det med Magt.“ *)

Efter saaledes at have skaffet Biskopperne til Side, forsamlede man Mængden paa Gammel Torv og lod den erklære, at de ikke længer vilde have saadanne Biskopper. Paa denne Maade blev Reformationen indført i Danmark. Mener Pastoren, at de gode Tyrolere vilde forandre deres Anskuelse om Reformationen, hvis de vidste dette?

(Fortsættes.)

„Who is Chiniquy?“

„*Hvem er Chiniquy?*“ Det er et Spørgsmaal, som nødvendigvis maa besvares, for at man kan danne sig et rigtigt Begreb om Beskaffenhed af den Piece, som Pastor *Hafstrøm* ved Horsens Tugthus i Begyndelsen

*) *Paludan-Møller*, a. S. S. 620.

af dette Aar fandt sig foranlediget til at bearbejde for det danske Publikum, for at rette et hæsligt Angreb paa Skriftemaalets hellige Sakramente i den katolske Kirke. Pastoren, som efter Pastor *Kerff's* sidste Indlæg (Nord. Ugeblad Nr. 13) har bevaret den dybeste Tausshed, kalder den amerikanske Forfatter „en højt begavet og sandhedskjærlig Mand.“ En saadan Ros kan kun Uvidenheden tildele den ulykkelige Apostat; den samme Uvidenhed, som senere meddeler, at Chiniquy ved sit Frafald fra Kirken „strax blev fulgt af 1000 Tilhængere, en Flok, som inden et Aar var voxet til 4000, og i alt skulde 25000 Mennesker have fulgt ham ud af Romerkirken.“ Nu, det er jo menneskeligt, at tage Fejl, og Uvidenhed undskylder jo en Del her i Livet; heltemodigt derimod er det, at bekjende, at man har taget Fejl, men det er desværre de Færreste, der kunne bekvemme sig til saadan en Heltegjerning. Mange foretrække at indhylde sig i fornem Taushed. I Sandhedens Interesse og for at vore Læsere fuldtud kunne komme til Klarhed om, hvem Chiniquy er, meddele vi her et Brev, som vi fornylig have modtaget fra selve den By, hvor den ulykkelige Apostat virkede, da han blev exkommuniceret af sin Biskop, og hvor man nøje kjendte hans forkastelige Levevis. Muligvis kunde Offentliggjørelsen af dette Brev bidrage til, at Piecen om det katolske Skriftemaal forsvandt fra de forskjellige Boghandlervinduer, hvor den endnu stadig ligger til Skue med sin pikante Titel. Brevet, der er dateret „*Kamouraska, d. 12. Marts 1888*“, lyder saaledes:

„Den ulykkelige Chiniquy opholdt sig i Kamouraska, da han exkommuniceredes af Biskoppen af Quebec. Kort efter rejste han til Chicago, hvor han giftede sig. Jeg kjender godt Brochyren, som De omtaler: for at haane sine gamle Medbrødre, sendte han et Exemplar til enhver af os. Chiniquy's Usædelighed var notorisk, hvorfor han ogsaa blev suspenderet og exkommuniceret under Navns Nævnelser. Protestanterne i Kanada føle

sig heller ikke smigrede over at tælle Chiniquy blandt deres Trosfæller, og det er kun med stor Besvær lykkedes den urene Apostat, at faa Adgang nogle Gange til et schwejsisk Kapel, som sædvanligvis stod øde og forladt. Anglikanerne foragte og forkastede ham. Tre Gange har dette Menneske uden Skamfølelse vovet at komme tilbage til Quebec, hvor han har forsøgt at tale offentligt paa Gaderne i Forstæderne, og hver Gang har Folket (Anglikanerne saa vel som Katholikerne) forfulgt ham, i det det kastede raadne Æg efter ham. Dersom Gendarmeriet ikke havde beskyttet ham den sidste Gang, vilde Folkehoben have pryglet ham for-dærvet. Chiniquy roser sig af at have omvendt Tusinder af Katholiker *til sin Tro*. Det er absolut Usandhed. Nogle kanadiske Emigranter i de Forenede Stater, som vare uden nogensomhelst Gejstlig, lode sig overrumple af Bedrageren, som altid udgav sig for katholsk Præst. Disse stakkels uvidende Folk havde ingen Ahnelse om, at Præsten var en exkommuniseret Apostat. Da de senere fik Kundskab om, hvem de havde at gjøre med, vendte de næsten alle tilbage til den katholske Kirke, fra hvilken de havde skilt sig, uden at vide det.

Det bedste Bevis paa, at det aldeles ikke er lykkedes Chiniquy at gjøre Propaganda for sin Tro, afgiver det Sogn, som han efterlod sig under det tunge Tryk af et Interdikt og som han saa højlig havde for-arget; dette Sogn, hvortil jeg hører, er eminent katholsk. Det tæller 4000 Sjæle, og jeg kan bevidne, at der ikke findes 10 Personer, som ikke opfyldte deres Paaskepligt. Hvad den sidste *Bagtalelse* angaar, at nemlig 33 Præster skulde være faldne fra Kirken i Kanada i 1881, da er den for os her ovre latterlig i højeste Grad. *Ikke en eneste Præst* er, saa vidt jeg véd, falden fra, og jeg kjender fuldkomment og nøje mit Fædreland. De danske Lutheranere maa nødvendigvis have udtømt alle Kilder, for at være i Stand til at opfinde slige Historier og gjøre sig den Ulejlighed at opsamle Chiniquy's

Uhumskheder; — men vi ere jo saa langt fra Danmark! Hvilke Bagvaskelser kan der ikke udslynges imod os, uden at det opdages! Med Højagtelse forbliver jeg Deres hengivne P. *Beaudet*.“

Ogsaa fra *Montreal* i Kanada, hvor Chiniquy er optraadt, have vi modtaget et Brev, der giver en nøjagtig Beskrivelse af den ulykkelige Apostat og blandt andet fremhæver, at „endog Protestanterne her have for megen Respekt for Kirken, til at de skulde have Lyst til at røre ved denne Apostats Smuds. Mange protestantiske Aviser have skrevet imod ham.“ Om Historien angaaende de 20—30 Præsters Frafald i Øvre-Kanada har Ærkebiskoppen af Toronto bedet Brevskriveren forsikre os om, at „det er en kolossal Usandhed fra Ende til anden.“

„*Who is Chiniquy?*“ Hvem er Forfatteren til den skandaløse Smudsbog: „*The priest, the woman and the confessional*“, som Pastor Hafstrøm kalder „et knusende Angreb mod det romersk-katholske hemmelige Skriftemaal“, og hvis Indhold han har „søgt at gjengive i Korthed“ i sin Piece? Svaret herpaa overlade vi til Ugebladets Læsere. „Der er vistnok ingen Rimelighed for, at Bogen bliver oversat paa dansk“, sukker Pastor Hafstrøm. Deri ere vi enige med Pastoren til Ære for den sunde danske Fornuft og den danske Literatur. Vi gad se den Forlægger, der vilde besudle sin Forlagskatalog med saadant et Værk.

Det religiøse Liv i Rom.

(Af en Protestant).

Da jeg opslog min Bolig i Rom, hyldede jeg med Hensyn til Katholikerne de Anskuelse, som Protestantismen plejer at udbrede; jeg ventede at blive besværet

med paatrængende Omvendelsesforsøg og fristende Tilbud. Jeg blev derfor i høj Grad skuffet, da jeg lærte Præsterne og Prælaterne at kjende og overalt fandt en hjertelig Modtagelse, men næsten aldrig stødte paa den ringeste Hentydning til Forskjelligheden af vore religiøse Anskuelser. De katholske Gejstlige synes at være overordentlig selvopofrende, ikke blot ved større almindelige Ulykker, som Jordskjælv og Oversvømmelser, men ved enhver Lejlighed. Jeg kan meddele en Kjendsgjerning i saa Henseende. I Sognet, hvor jeg bor, beløber Sognepræstens Gage sig til 600 Kroner. Af disse Penge maatte han oven i Kjøbet lønne Sakristanen. Sognet husede, som alle Roms Sogne, en Mængde fattige Folk, og Sognepræsten kunde ikke bringe det over sit Hjærte, at nægte dem Hjælp, saa vidt det laa i hans Magt, ja han gik endog udover sine finantsielle Kræfter, og plejede at laane Penge til Almisse, saa at en Del af hans ringe Gage strax ved Modtagelsen maatte benyttes til at dække hans Velgjørenhedsgjæld. For nylig udnævnte Paven denne Mand til Biskop. Det var naturligtvis en Forfremmelse baade i Henseende til Rang, Ære og Indtægter. Men Præsten var ikke glad. Han udbad sig en Audiens hos Paven og bønfuldt ydmygt om, at han dog maatte blive, hvor han var, da hans Sognebørn holdt af ham og trængte til ham. Pavens Ord kjender jeg ikke, men Meningens i dem var, at denne Præst duede til at være Biskop og maatte blive Biskop, hvor nødvendig han end vilde.

Den religiøse Opdragelse drives med Iver og paa en Maade, der ikke gjør Lærerne til en Skræk for Eleverne. Jeg har ofte i Rom og andensteds, i fjærntliggende Smaabyer og Landsbyer i Italien set rørende Exempler paa Børnenes Hengivenhed overfor disse milde Opdragere; smaa lasede Fyre, som forlode deres Leg paa Gader og Veje for at kysse Haanden paa deres aandelige Fader og til Gjengjæld modtog et Smil, et Par venlige Ord. Sognegejstligheden kjender sædvan-

ligvis nøje Sognebørnene, navnlig de fattigste iblandt dem, forstaar deres Karakter og deres Trang og med velvillig Redebonhed er den stedse beredt til, at følge enhver Kaldelse.

Ikke mindre oprigtig maa Selvfornægtelsen og Opofrelsen være blandt Ordensfolkene. Medens de frivillig give Afkald paa alt, hvad man plejer at anse for en velfortjent Løn for vel anvendte Talenter, arbejde de dog med en Travlhed og Iver, som endog er det ærgjærrigste og mest pengegridske Menneske ubekjendt. Se vi f. Ex. hen til Benediktinerordenen, hin store, praktiske udødelige Personlighed, i hvilken Individet, som i alle lignende Korporationer, gaar helt og holdent op. Alle arbejde, og naar Pennen falder af Haanden paa den Ene, tager strax en Anden baade Pennen og Themaet op, indtil der i Tidens Løb ved Hjælp af en saadan umærkelig Række Arbejdere er skabt et Værk, som vedbliver at leve og aflægger Vidnesbyrd om denne Ordens Flid, Lærdom og store Duelighed, — Vidnesbyrd om Lærde og Videnskabsmænd, som Verden kun kjender under Navn af „Benediktinermunkene“. Overfor saadanne Kjendsgjærninger er det umuligt at drage disse Mænds rene Hensigter, Ydmyghed og Uegennyttighed i Tvivl, hvor haardnakket man end kan nægte Rigtigheden af deres Tro.

Sognebørnene holdes til at opfylde deres religiøse Pligter, eller opfylde dem frivillig. For nylig var jeg i Anzio, det gamle Antium, hvor en Del af Befolkningen, navnlig om Foraaret og Sommeren, bestaar af Fiskere fra Gaeta, Neapel og andre Kyststeder — en Mængde ordentlige og ædruelige Mænd og Ynglinge, som leve og bo i deres Baade. Ved Gudstjenesten var den store rummelige Kirke opfyldt af dem og af Byens stadige Indvaanere, alle alvorlige, opmærksomme og andægtige; højt og tydeligt svarede de paa Litaniet, som Præsten bad foran Alteret, og under hele den højtidelige Messe, så jeg ikke en eneste, som ikke knælede

paa det haarde Stengulv; men fattigklædte vare de fleste, langt fra rene nok, til at sidde i vore elegante Kirker. Slige Scener have ofte rørt mig næsten til Taarer, baade i Rom og andensteds, ved de Bedendes ukunstlede Oprigtighed og alvorsfulde Andagt. De ere i Besiddelse af Kristendommens Fundamentalsandheder, som ere fælles for os Alle, og mange Traditioner ere for dem Kjendsgjerninger, saa haandgribelige Kjendsgjerninger som Pantheon eller Kolosæet eller Titus' Triumfbue. Have de ikke for deres Øjne, saa de kunne gribe det, Billedet af den Korsfæstede, af hans Moder med det gjennemborede Hjærte og som holder hans afsjælede Legeme i sine Arme, Billeder af hans Opstandelse og Himmelfart? Kunne de ikke lejlighedsvis se Stykker af det sande Kors, paa hvilket han døde, navnlig i Kirken „*Santa croce di Gerusalemme*“, med Naglerne og næsten hele Indskriften, som hang over hans Hoved paa Kalvariebjærget? Kunne de ikke paa deres Knæ gaa op ad den h. Trappe, som han fordum gik op ad i Pilati Hus? Kunne de ikke kysse Lænkerne, som fordum bandt Petrus, og besøge Stedet, hvor han blev korsfæstet? Kunne de ikke ogsaa be-
tragte Paulus' Lænker og de tre Kilder, hvor han blev halshugget? Vandre de ikke paa den samme Jordbund og indaande den samme Luft som flere Apostle og Martyrer i Kirkens første Tider?

Have vi vor Opmærksomhed henvendt paa Patri-
cierne, paa den rigere og fornemmere Del af den ro-
merske Befolkning, saa lægge vi med Forundring Mærke
til Børnenes lydige Ærefrygt mod Forældrene, selv naar
de allerede ere modne Mænd, og til de unge Pigers
beskedne Væsen; ingensteds hører man gudsbespottelig,
utugtig, tvetydig eller slibrig Tale; de religiøse Pligter
opfyldes regelmæssigt, Religionen og de hh. Ting be-
handles med Ærefrygt, ingensteds skjændes man om
bestemte Pladser i Kirken, da Fyrsten og Tiggeren
bogstavelig knæle ved Siden af hinanden paa Sten-

gulvet. Velgjørenhed er traditionel og en staaende Opgave i disse Kredse. Enkelte Personer ere ligefrem fremragende i denne Henseende. For nylig døde en 40aarig Fyrste. Hans Godgjørenhed stod i Forhold til hans anselige Midler og hans fornemste Livsopgave var Godgjørenhed. Hans Begravelse var meget beskeden og uden al Stads efter Reglerne i et Broderskab, som han var Medlem af. En anden Fyrste, en rig Mand, optagen tidlig og silde af Forretninger, uden at han derfor forsømte den h. Messe en eneste Dag, underholder et Vajsenhus, hvor 70 forældreløse Børn opdrages, et Asyl for smaa Børn, en Søndagsskole for Dreng og Piger, et Hospital for gamle Mænd og Kvinder, hvor de plejes indtil deres Død, en Læge, en Kirurg, et Hospital for Øjensygdomme og forsyner de Fattige i et helt Sogn i Rom med Brød og Lægemedler. For nylig byggede han et Hospital for fattige Folk, som skulle underkastes kirurgiske Operationer. Desuden giver han en stor Mængde Trængende maanedlige Almisser. Han lader uddele Senge og Lærred, forsyner flere Klostre med Brød og Vin; uddeler gode Bøger, underholder Missionærer, understøtter Præster og Fattige baade i Italien og i Udlandet. Han har restaureret og dekoreret en Mængde Kirker og saa fremdeles.

Alt dette forekommer mig at være Frugter af Religionen, og: „Paa deres Frugter skulle I kjende dem.“ Lad der ogsaa siges nok saa meget mod den katholske Kirkes Tro, saa har jeg dog intet andet Sted set Kristendommen saa levende, saa udpræget som Kjendsgjerning, saa indgribende i Folkelivet, som netop i det romersk-katholske Rom. Alt, hvad jeg her har sagt, gjælder naturligvis kun det kierikale, eller om De vil, det pavelige Rom i Modsætning til det kongelige Rom. At der findes sorte Faar i Hjorden, kan ikke drages i Tvivl, lige saa lidt som, at der blandt Hyrderne findes Ulve i Faareklæder. Da baade Hjorden og Hyrderne

ere Mennesker, saa vilde det være et Vidunder om saadanne manglede.

Men naar jeg betragter Lægfolkets Religion i alle Stænder og navnlig Gejstlighedens Selvfornægtelse og Alvor som et Hele, og nødsages til at tilstaa, at alle verdslige Motiver bortfalde, saa kan jeg ikke drage disse Mænds Kaldstroskab og deres Tros Alvor i Tvivl eller undlade at yde dem en Tribut af dyb og ærefrygtsfuld Højagtelse.

Dette er det Indtryk, som en opmærksom og langvarig Iagttagelse af den romerske Katholicisme i Rom har fremkaldt hos mig.“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Ifølge „Osnabr. Volkztg.“ er forhenværende Sognepræst ved Sct. Ansgars Kirke i Kjøbenhavn, højærv. Pastor *C. Freund*, som siden sin Bortrejse fra Hovedstaden i 1882 har været ansat som Generalvikariats-Assessor i Osnabrück, nu bleven udnævnt til Sognepræst og Dekant ved Sct. Johannes Kirken sammesteds.

— Af en Meddelelse fra Bestyrelsen for *Maria-Kongregationen for Ynglinge* fremgaar det, at der i Ugen fra den 23. April indtil den 29. s. M. vil blive afholdt *aandelige Exerцитier* for Ynglingene, i Lighed med dem, som en af Sognekirkens Geistlige afholdt for Medlemmerne af den levende Rosenkrans i Passions-Ugen. Exerцитierne holdes hver Aften Kl. 8½ i Jesu Hjertes Kapel paa Vesterbro og kunne overværes af alle Ynglinge i Menigheden.

Rom. Dronning *Viktoria* af England, som for Tiden opholder sig i Florents, skal have haft til Hensigt at komme til Rom, for at aflægge et Besøg hos Pave

Leo XIII. Da den italienske Minister Crispi imidlertid fik Nys derom, satte han alt i Bevægelse, for at forhindre dette Besøg. Hr. Crispi arbejder ogsaa af alle Kræfter paa, at bringe den engelske Regering bort fra den Tanke, at gjenoprette den diplomatiske Forbindelse med Vatikanet. Forhandlingerne mellem England og Vatikanet fortsættes imidlertid trods alle Vanskeligheder, og omendskjønt der hidtil[!] ikke er opnaaet noget praktisk Resultat og Paven har afslaaet enhver politisk Intervention i Irland og heller ikke vil rette noget offentligt Dokument til Irlænderne, for at give dem Forskrifter, tror man dog, at en Forstaaelse til sidst vil komme i Stand. Paven er tilbøjelig til, at anbefale den irske Gejstlighed Maadehold, for at Folket kan afholde sig fra al revolutionær Propaganda, saafremt Regeringen paa sin Side paatager sig den Forpligtelse, at gjøre noget til Fordel for de irske Forpagtere. Paven gaar ud fra den Forudsætning, at det vilde modsige hans Politikks Værdighed og Frugtbarhed, om han anbefalede Irlænderne nogetsomhelst, naar han samtidig ikke kunde forvise dem om, at England virkelig agter at forbedre deres Stilling. Ærkebiskoppen af Dublin, Dr. *Walsh*, er for nylig vendt tilbage til Rom. Han har i længere Tid opholdt sig i Gennazaro, hvor han i al Stilhed skal have udarbejdet et Memorandum over det irske Spørgsmaal, som han nu agter at forelægge Vatikanet.

— Paaskelørdag er en i den anglikanske Højkirke velbekendt Præst, Mr. *Rivington*, som var Medlem af det protestantiske, saak. *Cowleyfather'* Kloster, vendt tilbage til den katolske Kirke. Paaskemorgen modtog han sin første h. Kommunion af Leo XIII's Haand. Hans Konversion har vakt stor Opsigt i højkirkelige Kredse, hvor han skattedes højt.

— *Spion-Systemet*, som den italienske Ministerpræsident Crispi anvender overfor Vatikanet, har snart naaet en ligefrem oprørende Udstrækning. Den hellige Fader kan, som det synes, ikke længere anbetre noget til det

italienske Postvæsen og ser sig nødsaget til, at tage sin Tilflugt til overordentlige Kurerer. Hr. Crispi har omringet Vatikanet med et Bælte af Spioner; ingen Hemmelighed er sikker. Den italienske Regering anvender al mulig List, for at vaage over den h. Stols intimeste Foretagender og fortroligste og alvorligste diplomatiske Meddelelser. Hidtil har Regeringen aarlig udgivet 400,000 Francs til sit hemmelige Politi ved Vatikanet; men Hr. Crispi har forøget baade Udgifterne og Spionhæren. Den h. Stol har aldrig befundet sig i en vanskeligere Stilling. „Vi ere i fremmed Vold“, sagde Leo XIII. i sin Skrivelse til Kardinal-Statssekretær Rampolla. Det er i Virkeligheden sandt baade i politisk, kirkelig og diplomatisk Henseende. Den h. Stol er hemmet i alle sine Bevægelser, i hele sin Frihed, og Garantilooven er kun et dødt Bogstav med Hensyn til Leo XIII's Forbindelse med Regeringerne og den katolske Verden. Nogen mere forbitret Fjende af alt hvad der hedder Kristendom og Religion, end den nuværende Ministerpræsident Crispi, har Italien ikke haft i mange Aar.

— For nylig modtog den h. Fader i Privataudiens Repræsentanterne for hele *Propaganda Kollegiet*. De Tilstedeværende vare alle gamle Elever fra Kollegiet, som nu arbejde i Apostolatet i alle fem Verdensdele som Patriarker, Ærkebiskopper, Biskopper, Apostoliske Vikarer og Præfekter eller som simple Missionspræster. Disse Veteraner paa Troens og den kristelige Kulturs Omraade, som nu i saa mange Aar have kæmpet for Herrens Sag og udspreedt Evangeliets Sæd overalt paa Jordkloden, fremstilledes for den h. Fader af Msgr. *Azarian*, armenisk Patriark af Konstantinopel og forhenværende Elev af Propaganda Kollegiet. Forskjellige nationale Gaver overraktes Leo XIII tilligemed en i sin Tid indsamlet Peterspenge til et Beløb af ca. 6000 Francs. Blandt Gaverne fremhæves især et Fotografi i en elegant Ramme, skænket af Msgr. Adam af Californien. Det forestillede en katolsk Indianer, en vis Gabriele, som bevislig har opnaaet den høje Alder af 140 Aar, og som beder for den h. Fader og anmodede ham om hans Velsignelse. Følgende Nationer vare repræsenterede som Bidragydere: Maroniter, Syrier, Kaldæer, Armeniere, Grækere, Kaukasiere, *Danskere* (10), *Svenskere* (1), *Nordmænd* (1), Schwejts, Skotland,

England, Irland, Bøhmen, Albaniet, Slavonien, Amerika, Kapstaten i Afrika, Ceylon og Australien. Blandt Bidragyderne fra Australien findes ogsaa opført en dansk katholsk Gejstlig, højærv. Hr. Jørgensen, som allerede i flere Aar har virket som Missionær i Adelhaide.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. April. 2den Søndag efter Paaske. — 16. M.
 Benedikt Josef Labre, Bekjender. — **17. Ti.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **18. O.** Ferialdag. — **19. To.** Votivofficium af det allerh. Sakramente. — **20. F.** Ferialdag. — **21. L.** Anselm, Biskop og Kirkelærer.
Søndag den 22. April. 3die Søndag e. Paaske. Den h. Josefs Skytsfest.

Den levende Rosenkrans' Forening. Søndag den 15. April Kl. ca. 11¹/₄ Møde med Exhortation.

Søndag den 29. April fejrer **Maria-Kongregationen for Ynglinge** sin Hoved- og Titularfest. Om Morgenen Kl. 8 er Fælleskommunion, og om Aftenen Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer. Begge Højtideligheder finde Sted i Sct. Ansgars Kirke.

Kongreganisterne forberedes til denne Fest ved **Exercitier**, som tage deres Begyndelse Mandag den 23. April Kl. 8¹/₂, præcis i Jesu Hjertes Kapel paa Vesterbro.

Foruden Kongreganisterne ere alle katholske Ynglinge indbudte til disse Exercitier.

Chr. Rasmussen, Sekretær.

Stuepige. En Stuepige-Plads er ledig i et herskabeligt Hus til 1. Maj. Anvises af Redaktionen.

Undertegnede er flyttet til den ny Skolebygning i Bredgade 67, 3. Sal o. G. tilvenstre.

Chr. Ertner, Overlærer.

Kollekten til den hellige Grav paa Langfredag har indbragt: Kjøbenhavn, Sct. Ansgar 21 Kr. 70 Øre, Ordrup 8 Kr. 79 Øre, Svendborg 8 Kr. 8 Øre, Odense 13 Kr. 80 Øre, Kolding 2 Kr., Fredericia 7 Kr. 5 Øre, Horsens 4 Kr. 52 Øre, Aarhus 12 Kr. 56 Øre, Randers 17 Kr. 39 Øre. — Ialt: 95 Kr. 89. Øre.

B. Hansen. Drzth.
 Præfektur Sekretær.

Korrespondents. Fr. — g. Jeg venter med Længsel paa Bidrag fra Deres udmærkede Pen. Come va col piccola Carmen Sylva?

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 17.

Søndagen den 22. April.

1888.

Indhold. Fra Protestantismens Lejr. Catholicismen i Danmark. Et nyt Angreb. Kardinal Howard og „Nationaltidende.“ Efterretninger: Kjøbenhavn. Indsendt.

Fra Protestantismens Lejr. .

(Fortsat).

Hr. Pastor *Krag* forarges over den Paastand, at „ved den verdslige Regerings Magtsprog og Interesser, ved Havesyge, List, Mened og Vold blev den katholske Religion afskaffet“ her i Danmark. Pastoren mener endog, at dette er en Paastand, man kun tør fremkomme med overfor enfoldige og troskyldige Tilhørere eller Læsere, hvor man kan være vis paa, at de ikke kunne se efter i Danmarkshistorien og overtude sig om, hvorledes det virkelig forholder sig med Catholicismens Afskaffelse og Lutherdommens Indførelse. „Man stoler paa,“ skriver han, „at de gode Folk i Tyrol og Vorarlberg ikke have læst Danmarkshistorie.“

Forfatteren af det nævnte Opraab beskyldes altsaa for, at have skrevet *falskelig* og *svigagtigt* i Haab om *ikke at kunne blive opdaget!* I Sandhed, en meget graverende Beskyldning! Lad os da en Gang sé, hvem det egentlig er, der maa antages at have gjort Regning

paa sine Læseres Ubekjendtskab med Danmarkshistorie!

Danmarks nyeste og mest ansete historiske Forfattere ere *C. Paludan-Müller* og *L. N. Helveg*. Den Første er navnlig Profanhistoriker, den Anden Kirkehistoriker.

C. Paludan-Müller giver os en detailleret Fremstilling af Kong Frederik I's og Kong Kristian III's Kirkepolitik fra Reformationens første Opkomst i Danmark indtil dens Sejr i sit Værk: „De første Konger af den Oldenborgske Slægt,“ SS. 512 til Enden. Det Følgende er et Uddrag deraf med Angivelse af Siderne, hvor den ærede Læser kan eftersé hver enkelt Paa-stand.

I *Frederik I's* Haandfæstning, der vedtoges d. 3. Avg. 1523 paa et almindeligt Herremøde fra alle Landets Egne i Roskilde, lød den første Artikel saaledes: „*Item* skulle Vi først elske over Alt den himmelske Gud og den hellige Kirke, og hendes Tjenere ret styrke, forsvare og beskærme; og alle deres Privilegier, Friheder, Statuter og gode gamle Sædvaner, som dem friest undt og givne ere af *den hellige romerske Kirke* og hellige fremfarne Fædre, christne Konger, Fyrster, Fyrstinder og Forstandere, i alle deres Artikler stadfæste Vi dem saa ubrødelig at skulle dem nyde, bruge og beholde.“ (S. 512) Saaledes lød den første Artikel i Haandfæstningen, som Kongen højtidelig lovede at vilde holde.

Den 28. Juni 1524 forbandt de verdslige *Rigsvaader* sig med Biskopperne i en Erklæring til Kirkens Forsvar: som deres Forfædre vilde de holde sig efter den hellige Fader Pavens og Romerkirkens Lydelse og staa imod det aabenbare Kjættereri, som Morten Luther og hans Disciple prædikede. En Del af den *udenraads* Adel indgik en lignende Forening til Kirkens Forsvar den 5. Juli s. A. (S. 517.)

Men allerede som Hertug havde Frederik vist Spor af Tilbøjelighed for „Guds rene Ord og Evangelium,“

— „et uklart Udtryk,“ tilføjer Paludan-Müller, „hvormed Reformationens Tilhængere dækkede den lutherske Prædiken saa længe, indtil de kunde bruge det, som deres Fane i Kampen mod den katholske Kirke.“ (S. 520.) I Begyndelsen af hans Regering som Konge var Forbundet med de danske Biskopper Betingelsen for hans Sejr over den landflygtige Kristian II. Men fra Sommeren 1526 tillode Forholdene ham at vise Danmarks Prælater sit sande Aasyn. (S. 521.)

I Aalborg kastede han Handsken til de danske Biskopper, i det han den 23. Oktober udstedte et Beskærmelsesbrev for Mester *Hans Tausen*, hvorved han tog ham i sin kongelige Hegn, Værn, Fred at forsvare ham til al Ret, ja annammede ham i sin Tjeneste som sin Kapellan. Det var et Tordenslag for Prælaterne; thi Tausen var en afgjort Discipel af Luther, og det var aabenlyst, at Kongen ved at tage ham under sin Beskyttelse, brød *Haandfæstningens klare Ord*; det var et Greb i Hjærtet af Biskoppernes Magt over de rent kirkelige Forhold. (S. 521, 522.) I Aaret 1526 vendte det samlede Rigsraad i Odense sig mod Kongen med Opfordring om at holde den kristelige Skik her i Riget saaledes som de foregaaende Konger, indtil en almindelig Kirkeforsamling, og bade ham om ikke at udgive noget Brev *imod hans Haandfæstning og svorne Ed*. Kongen svarede undvigende herpaa og forlod Odense (S. 523.). I 1527 trængte Rigsraadet paa ny stærkt ind paa ham. Kong Frederik erklærede, at *Bisper og Prælater skulde beholde deres Jurisdiktion**) som hidtil (S. 524, 528.). Men i 1529 lod han Joakim Rønnov vælge og nominerede ham til Biskop i Roskilde „uden al ydermere Stadfæstelse af Romerkirke“ eller (for at bruge Paludan-Müllers Ord) „uden at gaa de ældre Kongers Omvej gennem Rom, hvormed nu al Forbindelse var afbrudt,“ og mod at Rønnov forpligtede sig

*) Denne Udhævelse er af selve Paludan-Müller.

til at taale og forsvarede de lutherske selvgjorte Prædikanter eller gifte Præster og Munke*) (S. 528, 529.).

Malmø var den første Stad, hvor Reformationen (i 1529) trængte fuldstændig igjennem; Kongen understøttede Magistraten og Prædikanterne paa flere Maader, ogsaa derved, at han trykkede et Øje til for de Voldsomheder og Brud endog paa hans egne Befalinger, de derved tillode sig (S. 531). Samme Aar 1529 kaldte han selv Hans Tausen til Prædikant ved Nikolaj Kirke i Kjøbenhavn (S. 532).

Men Odense Reces (af 1526) stod endnu retslig uanfægtet som gjældende Landslov, der stadfæstede Biskoppernes gejstlige Jurisdiktion, altsaa deres Ret til at dømme over Lære og Gudstjeneste og til at bruge Kirkens Ban. Den bekræftede saaledes middelbart deres Øvrighedsmyndighed over Prædikanterne, som førte en ny Lære og egenmægtig omdannede Gudstjenesten i de Kirker, hvorfra de fortrængte de katholske Gejstlige. Det kan ikke nægtes, at Kong Frederik talte *med to Tunger* i sin Mund og søgte at være begge Parter tilpas. Reformationens Fremgang i dette første Tidsafsnit havde her i Landet et virkelig *revolutionært* Præg. Den fremgik ikke som i Sachsen, i Hessen, i Holsten og Slesvig af Fyrsternes Overbevisning; de danske Prædikanter optraadte af egen Myndighed som Fripræster; de toge sig selv Magten og rørte op i Folkets Dyb; deres Virksomhed var rent demokratisk; de brøde den endnu lovlige bestaaende Forfatning; thi de havde Loven og den lovgivende Magt, Konge og Rigsraad imod sig. Kongens partiske Gunst, hans Tilladelse til at prædike, kunde ikke give dem nogen Retsstilling eller gjøre dem til lovlige Præster (S. 535, 536).

Klostrene kom mer og mer i verdslig Besiddelse. Det synes at Kongen har af egen Magt efter Lejlighed taget sig Ret til at bortforlene nu et, nu et andet af de saakaldte Herreklostre, der havde Gods, og at Rigs-

*) Jfr. Kongens Haandfæstning. S. 513, 514.

raad og Adel lod det ske uden Modsigelse for den store Fordels Skyld. Tiggermunkene gjorde man ikke saa mange Omstændigheder med. Da Prædikanterne vendte Folkets Sind fra dem, kom de i stor Nød, der tvang flere og flere af Munkene til at søge ud af Klostrene. De Tilbageblevne trængtes paa alle Maader af enten Aristokrater som Magnus Gøje, den store Munkefjende, eller af Kjøbstædernes Magistrater og Borgerskaber, der ønskede at komme i Besiddelse af Bygningerne; og *Kongen rakte villig Haanden dertil*. Vel tilføjede han sædvanlig i sine Bevillinger, at Byen maatte tage disse Klostre til sit Brug — til en Sognekirke, et Raadhus, en Skole, naar Munkene forlode dem, og at der ikke maatte øves Vold imod disse. Men dette efterkom man ingenlunde i Virkeligheden. Varede det Borgmester og Raad for længe, *plagedes og trængtes de ulykkelige Fratres*, indtil de ikke kunde udholde det; og *Kongen lod det ske*. Vi have endnu en ganske mærkelig samtidig latinsk Bog om Graabrødrenes Fordrivelse fra Danmark der uimodsigelig godtgjør, at Reformationens Sejr her i Landet ikke har været saa fri for Voldsomheder og Forfølgelser, som det almindelig siges (S. 533). Alt det Ovenanførte er Professor Paludan-Müllers Udtalelser og Tanker om Reformationens Fremgangsmaade i Danmark, Tanker, der ifølge Forfatteren ere modnede under et mangeaarigt Studium af Danmarks Historie. — Den sidste Sætning har vi allerede gjort Læseren bekendt med ligesom med det afsluttende Skridt, Biskoppernes Fængsling og den biskoppelige Jurisdiktions Ophævelse ved Kong Kristian III og Herredagen paa Gammeltorv i Kjøbenhavn i Oktober 1536. Vi skulle derfor ikke gjentage dette, men kun tilføje, hvad *L. N. Helveg* dømmer om dette Skridt. Han skriver derom ¹⁾: „Saaledes gjorde Kong *Kristian*, hvad vi i vore Dages politiske Sprog vilde kalde, sit *Statskup*; thi det var hans Gjering, et *vilkaarligt Magtsprog*, som ikke var hjemlet ved

¹⁾ Den danske Kirkes Historie til Reformationen. II. 1019.

nogen Lov.“ Helveg protesterer endogsaa med Eftertryk mod den „gængse Fremstilling“, hvorefter Kongen i Forvejen indhentede de tilstedeværende Rigsraaders Samtykke, *førend* han lod Biskopperne tage til Fange. Den er efter ham opfundet „for at give Handlingen mere Skin af Lovlighed. Nej, det var et *Magtsprog* fra Kongens Sde*.“

Alt dette læses i Danmarkshistorie, som den er skreven af to alvorlige Videnskabsmænd, af hvilke den ene var Præst i den dansk-lutherske Kirke, den anden, der til-egnede Hs. kgl. Højhed Kronprinsen sin Bog, Professor ved Kjøbenhavns Universitet og som lige til sin Død stod med begge Fødder paa Folkekirkens Grund. Men naar nu En siger det selv samme, tildels med de selv samme Ord, til Katholikerne i Tyrol, saa beskyldes han af Hr. Pastor P. Krag ved Jakobskirken for *mala fides* og fremstilles som En, der stoler paa, at hine gode Folk ikke kunne læse Danmarkshistorie!

Vi skjelne imellem *mala fides* og Uvidenhed eller Glemsomhed, imellem bevidst Løgn og ubevidst Usandhed. Ellers kunde vi sige: Pastor Krag stoler paa, at de gode Folk, der læse hans Artikel, ikke nøje have læst det vigtigste Stykke af Danmarkshistorien, Reformationens Indførelse; ellers kunde han ikke vove at paastaa, at Kirkeforandringen her foregik *uden Blodsudgydelse*, da jo den første lutherske Superintendent over Sjælland, Peder Plade, tilvisse et paalideligt Vidne i denne Sag, offentlig og uforbeholdent erklærede, at Blod var flydt. Men, som sagt, vi antage gjerne, at Hr. Pastoren aldrig har læst derom eller atter har glemt det.

For at Ugebladets Læsere selv kunne overbevise sig, hidsætte vi *Plades* egne Ord. De findes i hans Visitats Bog, udgiven af Svend Grundtvig i 1872, Side 43, Linierne 13—16. Han taler om, at Kommunionen, som i den katholske Tid blev meddelt under Brødets

*) Samst. 1017.

Skikkelse alene, for Fremtiden skulde meddeles under begge Skikkelser, og med sin sædvanlige Djærvhed beskylder han de katholske Gejstlige for „skammelig og skændig at have røvet og stjaalet fra os den ene Part af det højærværdige Sakramente, som var Jesu Kristi velsignede Blod“. Derefter fortsætter han i samme smagfulde Sprog: „Nu ere de Tyve uddrevne af Landet og en Part *ophængte*“. Det er da tydeligt talt, Hr. Pastor! En Del katholske Præster bleve „ophængte!“ Det Ord lader sig ikke bortfortolke; det blev udtalt i offentlige Prædikener, som „Doktor Petrus Palladius, den første Evangeliske Superintendent, ved Aaret 1540 holdt udi alle Sognekirker i Sjællands Stift, besynderlig i Landsbyerne.“

Men selv om vi ikke havde dette uimodsigelige Vidnesbyrd om, at Kirkeomvæltningen ikke skete uden Blodsudgydelse, saa har den i forrige Nummer af Ugebladet omtalte *Vedel Simonsen* dog Ret, naar han skriver: „Dernæst er det ligeledes at beklage, at ved denne Lejlighed ikke blot saa meget uskyldigt Blod maatte udgydes (under Grevens Fejde), men at saa mange uskyldige Mennesker maatte lide det, som ikke sjældent er *værre end Døden*, alle de Krænkelser, Forhaanelser, Forfølgelser, Udsugelser, Udplyndringer, Mishandlinger og Plager, dem den hele katholske Gejstlighed maatte udstaa og lide, og det blot fordi den bekjendte sig til den gamle Religion, der nu skulde afskaffes i Landet, hvori maaske den større Mængde ikke blot var uskyldig, men hvorom den maaske endogsaa tildels var aldeles uvidende.*)

Ikke mindre Uret har Pastoren, naar han paastaar, at „Pavekirken fik den allerkristeligste Konge Ludvig XIV til at kvæle i Blod den skjønneste, opblomstrende evangeliske Kirke i Frankrig“.

Nej, Hr. Pastor, der var ikke Pavekirken, der

*) Bidrag til Odense Bys ældre Historie. II. 2. S. VI.

foranledigede Hugenotternes Tvangsomvendelse ved Hjælp af kongelige Dragoner (de saakaldte Dragonader). Den mest absolutistiske og egenraadigste blandt alle Monarker, der nogen Sinde have siddet paa den hellige Ludvigs Trone, og der som Frankrigs Regent bar Titlen den „allerkristeligste Konge“ ligesom alle hans For-gængere og Efterfølgere, stod paa en spændt Fod med Pavestolen. Og selv om Paven end havde villet bevæge Kongen til Dragonaderne, vilde Paven dog *aldrig have kunnet* faa ham dertil. Men det var ogsaa saa langt fra, at Paven ønskede Dragonaderne, at han tværtimod søgte at gjøre, hvad han kunde, fra at afholde Kongen fra slige Midler.

Professor *J. J. Dollinger* er en lærd Mand og kundskabsrig Historiker; men han er langt fra at være Pavestolen hengiven; han bør tværtimod anses som Fader til den saakaldte Gammelkatholicisme, d. e. den Sekt, der i 1870 nægtede at underkaste sig Vatikaner-Konciliets Afgjørelse angaaende Pavens Ufejlbarhed og opsagde Romerkirken Huldskab og Troskab. Naar den Mand siger noget Gunstigt om Pavestolen, kan man være vis paa, at det er sandt. Men i Fortalen til sin Bog „Kirke og Kirker, Pavedømme og Kirkestat“*) skriver han følgende: „Paa Side 78 agtede jeg at anføre den mærkelige Kjendsgjerning, at Pave Innocents XI har misbilliget de franske Protestanternes Undertrykkelse og at han har gjort Skridt for at man maatte vise større Skaansomhed mod dem. Jeg kunde ikke mere huske, hvor jeg havde fundet det; imidlertid har jeg atter opdaget mine Kilder, nemlig *Histoire de la revolution de 1688* af Mazure (Paris 1825, II. 129) og Macaulays bekjendte Værk (Tauchnitz edet. II. 250). Da Forholdet imellem Kongen og Paven, som bekjendt, var temmelig spændt og fjendsk, maatte Innocents søge ad en Omvej at naa til sit Maal; han gav sin Nuntius

*) Side XXXIII.

(Gesandt) i London *d'Adda* det Hverv, at bede Kong Jakob II. af England om at mægle hos Ludvig XIV til Gunst for de undertrykte Protestanter. Men Jakob var ikke villig dertil, skjønt han gjorde meget for at lette dem deres Stilling.“ Innocents fulgte heri sine Forgængeres Exempel og blev fulgt af sine Eftermænd. Da den franske Konge Frants I. i 1534 havde dømt 6 Hugenotter til Baalet paa Grund af skamløse Forhaanelser af den katholske Religion, var det Pave Poul III, der rettede en Skrivelse til Kongen, for at faa ham til at tilbageholde Dødsdommen. Og Pave Klemens XI erklærede senere, at man maatte prøve paa at *føre* de Vildfarende tilbage til Kirken, men derimod ikke *slæbe* dem derind.

Som Paverne dømte, dømte ogsaa et stort Antal af de franske Biskopper om deres egen Konges Dragonader. Da den bekendte Ærkebiskop Fénelon blev sendt til Saintogne og Aunis for at omvende Hugenotterne, der netop i disse Provinser endnu vare særdeles talrige, frabad han sig al Ledsagelse af Soldater. Det var Biskoppens milde og overbærende Aand, hans pletfri, opbyggelige Livsvandel, hans overbevisende og salvesfulde Veltalenhed og endelig den Nødladenhed, hvormed han forstod at være alt for alle og at læmpe sig efter hver enkelts Fatteevne — det var disse moralske Midler, der udrettede mere end alle Kongens Dragoner.

Den katholske Kirke prædiker og øver Tolerance og irettesætter sine egne Sønner, selv de kronede og salvede, naar de overtræde Tolerancens Bud; men alligevel skal den ikke have Lov til at klage over „Vold“, naar Sligt udøves imod den! ej heller Lov til at sige til Tyrolerne, hvad den sandfærdige Historieskrivning vidner om for hele Verden, at „Magthavernes Haand lagde sig her som et Liglagen over hele Landet“. Læseren huske, hvad Paludan-Müller og Dr. Helveg have berettet om Frederik I og Kristian III.

Endnu i Kristian V's Lov, der blev promulgeret i 1683, hed det, at „Munke, Jesuiter og *deslige papistiske gejstlige Personer* ikke, under deres *Livs* Fortabelse, maa lade sig finde eller opholde sig i Kongens Riger og Lande. Ingen maa huse dem eller tilstede dem Lov til at fuldføre deres Ceremonier (frembære det h. Messeoffer), da sligt straffes, som om de havde huset Fredløse“. Det blev forment dem, som forfaldt til den papistiske Religion, at tage Arv. De maatte ikke bo i Kongens Riger og Lande. *)

At Kong Frederik VII saa i 1849 gav Religionsfrihed og vor hellige katholske Religion nu nyder godt deraf ligesom Sekterne, det erkjender Opraabet med Taknemlighed; og det er noget, som Pastor Krag har aldeles overset.

Dette bringer os til Pastorens øvrige Ankeposter, som for Resten have mindre Betydning. De tre, vi hidtil have omtalt, røbe Mangel paa Kundskaber i Reformationshistorien. De tre tilbageblevne ere kun fremgaaede af Overilelse. Pastor Krag har grebet Pennen i Ophidselse, og den har ikke tilladt ham at tænke rolig.

Som Prædikant maa Pastor Krag vide, at gejstlige Talere gjerne indklæde deres egen Tanke i et Skriftsted. Men sker dette, saa er det en Selvfølge, at ikke just hvert Ord i det saaledes benyttede Skriftsted maa lægges paa Guldvægten. Pastoren burde derfor ikke forarges, ej engang forundres over Anvendelsen af Ps. 2, 1. 2, uagtet David der bruger Ordet „Hedningerne“.

„Nu flammer Troens Lys op igjen“ — hedder det i Opraabet. „Vi Protestanter erklæres *altsaa* rent ud for vantro“, slutter Pastor Krag. Dette „altsaa“ er ikke paa sin Plads; den Slutning, Hr. Pastor, er en Fejlslutning. Naar en *katholsk* Præst taler til de *katholske* Tyrolere om „Troens Lys“, saa kan han ikke for-

*) D. Lov VI. 1. 2. 5.

staas anderledes end at han taler om den *katholske* Tro. Men den *katholske* Tro er ikke blot Vantroen modsat, men ogsaa den *lutherske* Tro.

Vi vide godt, at mange godtroende Lutheranere læse hele den apostoliske Trosbekjendelse sammen med os, maaske paa det eneste lille Ord „*katholske*“ (Kirke) nær. *Katholicisme* og *Lutherdom* staa just ikke overfor hinanden som Ja og Nej, som Bekjendelse og Nægtelse; de betragtes i Almindelighed rigtig som en mere fuldstændig Bekjendelse og en mindre fuldstændig Bekjendelse af den ene Sandhed. Det kan ses af følgende Sammenstilling. Der læres i

Lutherdommen:

1. Vi retfærdiggjøres ved Troen (d. e. Hjærtets Hengivelse til Gud og Kristus i Tro paa hans Ord og Haab paa hans Forjættelser.
2. Gode Gjerninger ere nødvendige som Retfærdiggjørelsens Frugt.
3. Den h. Skrift er Guds Ord.
4. Kristus har indstiftet 2 Sakramenter, Daaben og Naveren.
5. Nadveren er et Maaltid.
6. I Skriftemaalet tilsiges Syndsforladelse.
7. Du skal tilbede Gud alene.

Katholicismen:

1. Vi retfærdiggjøres ved Tro, Frygt, Anger, Haab, Kjærlighed og Syndsbekjendelse.
2. Gode Gjerninger ere nødvendige som Retfærdiggjørelsens Frugt og som Middel til at bevare og forøge Retfærdigheden.
3. Den h. Skrift og Traditionen er Guds Ord.
4. Kristus har indstiftet endnu 5 andre Sakramenter foruden de nævnte.
5. Nadveren er et Maaltid og et Offer.
6. I Skriftemaalet tilsiges og meddeles Syndsforladelse.
7. Du skal tilbede Gud alene, men Du gør godt i at ære og paa kalde hans Venner i Himlen.

Vi gjentage her, hvad vi for nylig sagde. Vi anerkjende villig foruden *katholske* Kristne endnu andre Kristne. De ere i Vildfarelse; men vi antage gjærne, at saare mange af dem ere det uden deres egen Skyld; de ere troende i Ordets fuldkomneste Betydning, ikke *vantro*.

Hr. Pastoren skriver: „Vi have intet at sige til, om de (Katholikerne) ad Overbevisningens Vej vinde nogle Tilhængere.“ Hvis saa er, kan Pastor Krag være rolig, og han kunde godt have undt baade sig selv og sin Pen Hvile. Vi ville ikke andet end lede Folk, der muligvis kunde ønske at lære deres Fædres Tro at kjende, ad *Oplysningens og Overbevisningens* Vej.

Saalænge En ikke er overbevist om, at Katholicismen alene er den *rette*, af den Herre Kristus selv givne Religionsform, kan han for os gjerne „have Lov til at bevare sin Religionsform.“

Katholicismen i Danmark.

Under ovenstaaende Titel har Hr. Provst emerit. *Kofoed-Hansen* i „Dagens Nyheder“ for 13. April offentliggjort følgende Kommentar til Pastor P. Krags Artikel i „Dagbladet“ for 4. s. M.:

Hvis Hr. Professor *Beyschlag* har haft til Hensigt at udsaa Splid og Strid mellem de forskjellige Troesamfund her i Landet, da han stræbte at bringe for „danske Øjne“ den Opfordring til Bidrag for en katholsk Kirkebygning her i Byen og den samme Opfordring ledsagende Beretning om Katholicismens Situation og Forhold her, skjønt han selv indrømmer, at den næppe var bestemt for „danske Øjne“, saa synes han unægteligt at skulle naa denne sin Hensigt. Der har alt lydt Kampraab, først i Bladet „Bethesda“ og dernæst i „Dagbladet“, hvor saavel Opfordringen som Beretningen, der var stilet til Katholiker i det sydlige Tyskland, har været optagen, saa vidt det skjønnes, *in extenso*, og i sidstnævnte Blad har Hr. Pastor *Krag* ledsaget dem med en Kommentar, igjennem hvilken der netop toner et Opraab til Krig, og som ganske vist ikke just

udmærker sig ved en kyndig, human og sandhedskjærlig Opfattelse af Sagen og Situationen.

Ser man nogenlunde uhildet paa Forholdene, saa synes det temmelig rimeligt, at den katholske Menighed og dens Gejstlighed her i Kjøbenhavn maa ønske at kunne opføre og besidde en virkelig Kirkebygning, da den ingen saadan har, men maa nøjes med Kapeller for Gudstjenesten. Selv den saakaldte Ansgarskirke er dog egentlig kun et udvidet Kapel, der kun rummer faa Medlemmer af Menigheden og ikke en Gang har Mulighed for ved Klokkeringning, som ellers fra alle protestantiske Kirker om Søndagen lyder trindt omkring den, at kalde til Andagt og angive Gudstjenestens Begyndelse. Da nu fremdeles den katholske Kirke, saa vidt den i Danmark har vundet et Hjem og ingenlunde, som Pastor Krag mener, er forpligtet til at betragte sig blot som Gjæst under den protestantiske Gejstligheds Naade, ingen særegne Midler har, ingen Hjælp eller Understøttelse kan vente fra Statens Side, og Menigheden, skjønt den i de sidste Aar er vokset, dog forholdsvis er lille og kun tæller faa Velhavende, saa er det noget, der ligger saa slaaende nær for Forstaaelsen, at den søger Hjælp og Bidrag hos Trosfæller i Udlandet, hvor den maatte kunne haabe eller vente at erholde saadanne. Det er ogsaa lige saa rimeligt og selvfølgelig, at naar man stiller en saadan Opfordring som den her paagjældende, ledsager man den med en Fremstilling af den forhaandenværende Tilstand og søger at vække Interessen ved at udtale sine Forhaabninger om Fremgang for den Sag, i hvis Tjeneste man virker. Det kan jo nok ske, at der i en saadan Fremstilling, hvor man naturligt nok fremhæver Situationen som lovende og gunstig i Forhold til tidligere Tider, kan forekomme et eller andet stærkt Ord, udtales lysere Forhaabninger, der kunne saare et ømfindeligt Øre og gjøres til Gjenstand for perfid Fortolkning, men som dog alligevel for en rolig og forstandig Be-

dømmelse kan vise sig at have en berettiget Grund eller i al Fald en ved tidligere Forhold og Omstændigheder naturligt virkende Anledning. En saadan rolig og forstandig Bedømmelse synes nu imidlertid ikke Hr. Beyschlag at have haft til Raadighed og heller ikke Hr. Pastor Krag.

Naar det saaledes i den Beretning, der ledsager Opfordringen, hedder: „nu flammer Troens Lys op igjen“, da fortolker Pastor K. dette, som om det dermed var Katholikernes Mening at erklære Lutheranerne for vantro, medens han dog helt vel maatte forstaa, at dermed kun menes den katholske Tro, den Troes Lys, som Katholiken bekjender og stræber at leve i, og at derved aldeles ikke er tænkt paa at fraskrive Protestanterne Ret til at bære Kristennavnet eller anse sig som Kristne. Hvis Hr. K. værdigedes at læse den katholske Kirketidende, vilde han have fundet, at den virkelig skjelner mellem Troende og Vantro indenfor Protestantismen og nævner troende Protestanter. Forøvrigt synes han dog alligevel at maatte kjende noget til samme Tidende, siden han klager over, at den er „alt andet end hensynsfuld“ ligeoverfor den Bekjendelse, Flertallet i det danske Folk kalder sin, en Klage, der dog vistnok kan afvises som uberettiget især ligeoverfor den Maade, hvorpaa den katholske Kirke omtales i dansk-protestantiske Kirketidender, i hvilken Henseende man blot behøver at henvise til en Artikel, der for nogle Maaneder siden fandtes i den af Provst Wahl udgivne „almindelige Kirketidende“, en Artikel, der unægteligt røbede en høj Grad af Fanatisme. I „dansk Kirketidende“ omtales sædvanligt den katholske Kirke under Navnet „Papisme“ og „Papister“, en Benævnelse, der naturligvis har sin Sandhed og forsaavidt sin Berettigelse, men dog egentlig og kjendeligt nok anvendes som et Skjældsord.

Med Hensyn til Citatet af den 2. davidiske Salme, der findes i Beretningen, saa ved Pastor Kr. meget

godt, at hin profetiske Udtalelse fra Arilds Tid har været anvendt som en Trøst under den kristne Menigheds Forviklinger og Strid mod Verdensmagten. Den velvillige Fortolkning, han har given dets Anvendelse, troer han næppe selv paa skulde være dens Mening, det vilde være en Fornærmelse at antage ham for saa enfoldig. Hvilke Grunde han har haft til at give den, maa blive hans Sag og Ansvar. Han ved jo forøvrigt ligesaa godt som Katholikerne, at vi have Hedninger nok iblandt os, som de findes ogsaa nu overalt i Kristenheden, i protestantiske som i katholske Lande, Vantro, Fornægttere, Bespottere og Trælle under Verdsligheden. Forsaavidt han forstaar Tidernes Tegn og de nuværende Verdensforhold, ved han ogsaa, at Farerne ikke nu true Kirke og Kristendom fra Konger og Fyrster, men fra den dæmoniske Aand, der som Hjælp for sin Stræben har taget ogsaa den politiske Agitation og gjærer overalt i det nuværende Verdensliv, dog fornemmelig i Samfundets lavere Lag.

Man skulde næsten antage, at Pastor Kr. ikke selv havde læst Danmarks Historie, som han anbefaler Indbyggerne i Tyrol og Vorarlberg, siden han ikke véd, at Havesyge, List, Mened og Vold spillede en betydelig Rolle under Reformationens Indførelse i Danmark som andensteds. Han behøver jo kun at anføre Frederik I.'s Løfte i hans Haandfæstning og hvorledes det blev holdt, samt den Adfærd, der blev udvist navnlig mod Klostrene, hvis Beboere bleve forjagne; „Mester Hans Tausen“ uddrev saaledes Nonnerne af St. Klara Kloster. Vore Revolutioner her til Lands have jo sædvanligt været uden Blodsudgydelse, i al Fald tildels, og der spørges saa naturligvis, naar først Sagen er ført igjennem, ikke om, hvor mange Hjærter der blødt, hvor mange Sjæle, der bleve forvirrede, og hvor mange Uretfærdigheder, der ledsagede Sagens Gjennemførelse.

Med Hensyn til de virkelig historiske Forhold lægger Pastor Krag i sin korte Kommentar den samme

Ukyndighed for Dagen som sædvanligt protestantiske Præster, naar de ytre sig om de religiøse Konflikter i det sextende og de følgende Aarhundreder. Naar han saaledes taler om den „*skjønne* opblomstrende evangeliske Kirke“ i Frankrig, kjender han selvfølgelig intet til de Grusomheder, som denne *skjønne* kalvinistiske Kirke udøvede, og de Rædsler den fyldte Frankrig med, véd f. Ex. heller ikke, at de franske Calvinister udrustede Korsarer, der skulde opsøge og forfølge de Jesuiter, der drog til Sydamerika som Missionærer blandt de Vilde, og som saa ogsaa, naar de kom over disse Missionærer, mishandlede og myrdede dem. Sligt véd han naturligvis intet om, saa lidt som han har nogen Garanti for, at det just var, hvad han kalder „Pavekirken“, der tilskyndede Ludvig XIV til hans Dragonader, denne ultra-absolute Monark, der forøvrigt ikke saa let lod sig lede af Nogen, heller ikke af Paven, til noget, han ikke selv vilde. Calvinisterne, „de *skjønne* opblomstrende Menigheder“, fulgte nu i hin ovenfor anførte Daad kun deres Mesters Opfordring, at Jesuiterne enten skulde dræbes eller forjages eller, naar det ikke kunde ske, tilintetgjøres ved Hjælp af Løgn og Bagvaskelse, og denne sidste Anvisning er ogsaa trolig bleven fulgt baade af Calvinister og Lutheranere gjennem alle Aarhundreder indtil denne Dag.

Kofoed Hansen.

Et nyt Angreb.

I den saak. indre Missions Tidende „Fra Bethesda“ har Pastor *J. Steen* ved Sct. Johannes Kirken paa Nørrebro for nylig aabnet en Diskussion angaaende Betimeligheden af Oprettelsen af en „*Gustav Adolfs Forening*“ efter tysk Mønster her i Danmark, for ved dens Hjælp at „modarbejde den katholske Propaganda.“ En Pastor

Esmann i Karise nedlagde imidlertid Indsigelse i Dagbladet for 7. April mod Oprettelsen af en saadan Forening, idet han blandt andet mente, at „den romerske Kirkes Propaganda maatte have Modvægt nok i det vaagnende kristelige evangeliske Liv i Folket, og fordi en polemisk organiseret Kamp med Romerkirken var forvirrende for de Troendes Bevidsthed og endelig fordi Gustav Adolf Foreningen kæmpede med Bitterhed og Skarphed paa mange Steder mere for det Nationale, „Das Deutschthum“, end for den lutherske Lære.“ Pastor Esmann synes at være en rolig og besindig Mand, som vel overvejer, hvad han skriver og som véd, hvor lidet Polemik baader hans Kirke. Pastor Steen derimod vil ligesom Pastor Krag *Kamp*. I et Gjensvar i Dagbladet for 19. April læser han Pastor Esmann Texten paa Grund af dennes „sørgelige *laisser aller* Standpunkt“ overfor den katholske Kirke, der naturligvis fremstilles som den *angribende* Part. Ugebladets Udgivelse tillader os ikke at gaa nærmere ind paa Pastor Steens Artikel denne Gang; men for at vore Læsere kunne faa et foreløbigt Begreb om Pastorens Tankegang tillade vi os at aftrykke Slutningen af hans Artikel. Den lyder saaledes:

Naar Pastor E. fremdeles taler om, at vi skulde lade Dommen fare over „det græsselige Pavedom“ og trøste os ved den Tanke, at Kristus dog prædikes paa enhver Maade, da lyder det ganske skjønt i Theorien, men passer kun daarlig paa de virkelige Forhold; thi Enhver, der har opholdt sig blot kort Tid i de katholske Lande, véd, at det ikke er Kristus, men de to Ting: *Mariedyrkelse* og det *udvortes Ceremonivæsen*, der spille Hovedrollen i Menigmands Gudstjeneste. Det katholske Opraab taler heller ikke synderlig om en Kirke til *Kristi Ære*, men om en Kirke til Ære for Guds Moder, *Den hellige Rosenkrans Dronning*. Det hvormed Pastor E. vil, at vi skulde trøste os, er i Virkeligheden kun et sørgeligt „*laisser aller*“, et Stand-

punkt, der kan være mageligt at staa paa, men som man saa mange Gange senere bitterlig kommer til at fortryde. En saadan Betragtningssmaaede, som den, Pastor E. gjør gjældende her, er i Virkeligheden den frugtbarste Jordbund for den romerske Propagandas Væxt.

Nej, lad os endelig ikke være saa godtroende, at vi stole paa, at den romerske Kirke vil lade sig nøje med at være Gjæst i et fremmed Land og bede om Tilladelse til at have sin Gudsdyrkelse i Fred. Hvis dette var Tilfældet, da var der ikke Spor af Anledning til at gjøre Modstand eller kæmpe imod den, og da vilde jeg sandelig være den sidste til at raabe Vagt i Gevær. Men lad os huske, at Romerkirken hverken *kan* eller *vil* lade sig nøje hermed; lad os huske, at den aabent erklærer: „*Det drejer sig faktisk om at gjenvinde det protestantiske Norden for vor hellige katolske Kirke.*“ Og saa siger jeg rigtignok med Pastor Krag: Vil en Gjæst smide Værten ud til Tak for god og velvillig Behandling, da finder denne sig næppe rolig deri, da ere vi rede til Kamp. Men en Kamp *kan* ikke føres, uden at vi organisere os og slutte os sammen mod dem, der angriber os med den Magt, som den romerske Kirke har. Og dette har jeg ment kunde ske ved at danne en Gustav Adolf Forening. Vil man ikke dette, nuvel, saa maa man finde en anden Udvej, for at der kan skaffes Midler tilveje, saa at Folket ved Skrifter og Foredrag kan blive oplyst om og advaret mod Romerkirkens Vildfarelser (et saadant Skrift, der er godt at faa Forstand af, er f. Ex. Pastor Hafstrøms Bog om det hemmelige Skriftemaal).

Vi maa støtte Præsterne i de Byer, hvor den katolske Propaganda særlig har Fremgang; vi maa give Menighederne Oplysning om, hvorledes Propagandaen virker, og om, hvorledes Romerkirken i det Hele ser paa den evangelisk lutherske Kirke (som naar Pave Leo XIII. i en Rundskrivelse af 3. Decbr. 1880 kalder

de evangeliske Missionærer for „Satans Sendebud“); vi maa se at faa Oplysning om, hvorfor saa Mange foretrække det katholske St. Josefs Hospital fremfor andre Hospitaler som f. Ex. Diakonissestiftelsen; vi maa bede om at saadanne Arbejder som f. Ex. Bygningen af den nye Kirke paa Nørrebro maa gribes energisk an, at vi dog ikke skulde opleve, at se en katholsk monumental Kirke rejse sig før den paatænkte Helligkorskirke; vi maa advare mod, at Folk der kalder sig evangelisk lutherske Kristne, sende deres Børn til „Nonnerne“ for at lære Fransk, osv. osv. Skulde der ikke være Præster og Lægfolk, der vilde stille sig i Spidsen for en saadan Virksomhed ved Dannelsen af en Gustav Adolf Forening da kunde den maaske optages af den danske Gren af den evangeliske Alliance eller af „kirkelig Forening for indre Mission“ baade paa Landet og i Kjøbenhavn, men da saaledes, at der særlig gaves Bidrag til dette Formaals Fremme.

Der kunde være Adskilligt mere at fremdrage i den Sag, men en længere indgaaende Diskussion herom mener jeg ikke hører hjemme i de politiske Dagblade, og en anstrængende Embedsgjerning, der optager al min Tid og Kraft, vil hindre mig i at deltage deri, ligesom jeg ogsaa mener, at der i den Sag maa tales af Mænd, hvis Ord har større Vægt end mit. Men — *dixi et animam meam liberavi!*

Kardinal Howard

og

„Nationaltidende“.

Jødiske og jødevenlige Blade i Udlandet, navnlig i Østerrig, finde i den senere Tid en særegen Fornøjelse

i at samle alle Slags Skandale- og Smudshistorier om katholske Kirkefyrster, Præster, Munke og Nonner fra forskjellige kirkefjendtlige Blade i alle Verdens Lande, og efter at have forandret lidt ved dem, serveres de paa ny med en pikant Sauce for Publikum. Saaledes bragte for nylig de tyske Jødeblade „*Frankf. Ztg.*“ og „*Neue Wiener Tageblatt*“ ganske komiske „Afsløringer“ over den syge *Kardinal Howards* tidligere Levned. Ifølge disse „Afsløringer“ skulde Kardinal Howard egentlig være Søn af en Jøde i Prag og slet og ret hedde *Jakob Austerlitz*. Efter at have flakket om baade i Europa, Amerika og Afrika, havnede han endelig paa et Kontor i London hos en Bankier *Jackson*, hvor han erhvervede sig Husets Datters Gunst. Den rige Bankier vilde imidlertid ikke høre Tale om nogen Forbindelse og det unge Par flygtede derfor til Antwerpen og førte i længere Tid et meget bevæget Liv, stiftede Gjæld og tabte alt hvad de ejede i Spillebanken i Wiesbaden. I Brünn bleve de endelig anholdte, førte tilbage til Prag, og Jakob dømt til 6 Maaneders Fængsel. I Fængslet blev Jøden undervist i den katholske Religion og senere døbt af Kardinal, Fyrst-Ærkebiskop *Schwarzenberg*. Austerlitz valgte Navnet Edmund, og med Autoriteternes Tilladelse antog han Familienavnet *Howard*. Efter nogen Tids Forløb forlod han sin Hustru, blev Jesuit og er nu endt med at være *Kardinal*.

Hele denne Levnedbeskrivelse havde „Nationaltidende“ for 13. April meddelt sine Læsere under Overskriften „En Kardinals Historie“. Den fik imidlertid kun Lov til at staa i Bladet uimodsagt en eneste Dag, thi allerede Dagen efter, den 14. April, underrettede Bladet sine Læsere om, at der ikke var et sandt Ord i hele Æventyret. „Det viser sig nu alligevel“, skriver „Nationaltidende“, „at det er en fuldstændig Opdigtelse“, hvorom den herværende engelske Gesandt, Sir *Edmund Monson*, igaar har været saa venlig at underrette os. Sir Edmund skriver: „Da jeg har haft den Ære at

kjende Hs. Eminence og Medlemmerne af hans Familie, vil jeg tillade mig at sige, at Kardinalen var ældste Søn af en Fætter af Hertugen af *Norfolk*, at hans Fader var Nabo til os i Lincolnshire, at Kardinalen selv var Officer i Garden, før han indtraadte i den gejstlige Stand, og at han siden den Tid altid har boet i Rom. Der er, kort sagt, ikke et Ord sandt i den offentliggjorte Beretning.“

Til disse den engelske Gesandts sande „Afløringer“ skulle vi endnu tilføje Følgende: Kardinal Howard er født 1829 i Haiton i England og er, som Gesandten skriver, i Familie med Hertugen af *Norfolk*. Howard tilbragte sin Barndom og Ungdom i England og traadte efter tilendebagte Studier ind i Dronningens beredne Livgarde - Korps, hvor han tilbragte nogen Tid. Under et Besøg i Rom fattede han der den Beslutning at ville indtræde i den gejstlige Stand og blev af Pius IX optaget i *Accademia degli Ecclesiastici nobili*. Her begyndte og fuldendte han sine filosofiske og theologiske Studier og lagde Grunden til sit overordentlig kostbare Bibliothek, et af Roms smukkeste Privat-Bibliotheker. I Trediverne arbejdede den unge engelske Prælat i forskellige Kongregationer og benyttedes gjentagne Gange ved diplomatiske Missioner. I September 1870 udnævnte Pius IX ham til Titulærbiskop af Neo-Cæsarea og tillige til Auxiliærbiskop af Frascati. Howard opfyldte sit nye Embedes Opgave med *største* Iver; ofte kunde man se ham opsøge *de fattigste Hytter*, hvor han meddelte de syge Børn, som ikke kunde besøge Kirken, Konfirmationens h. Sakramente. Hans *Velgjørenhed* er bleven til et *Ordsprog* blandt alle det gamle Tuskulums Indvaanere. Den 12. Marts 1877 blev Howard udnævnt til Kardinal og fik anvist som Titulærkirke den samme Kirke, som en Kardinal af hans Familie havde forestaaet i det 16. Aarhundrede. Siden den Tid boer Kardinal Howard i Rom, hvor han repræsenterer den katholske Kirkes Interesser i England.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn (*M.*) *Unio's* ordentlige halvaarlige *Generalforsamling*, som fandt Sted den 10. April, kunde glæde sig ved en overordentlig talrig Tilslutning, som tilfulde vidner om Medlemmernes store Interesse for Foreningen. Paa Formandens Forslag valgtes Hr. Lærer *F. M. Jensen* enstemmig til Dirigent. Af Beretningen om Foreningens Virksomhed fremgik, at den for Tiden tæller 90 Medlemmer, 56 Herrer og 34 Damer. I Vinterhalvaaret bleve holdte 5 Foredrag samt flere Oplæsninger; Saisonens Aabning, Stiftelsesfesten, Julefesten og Fastelavnsfesten bleve særlig højtideligholdte. Ligeledes havde *Unio* paataget sig det verdslige Arrangement med Hensyn til Pavefesten i Januar, der ikke var en Foreningsmen Menighedsfest, Den 24. Novbr. blev den første hellige Sjælemesse læst for Foreningens afdøde Medlemmer, og vil fremtidig aarlig blive læst i November. Dernæst fremlagdes Regnskabet og blev enstemmig godkendt.

En mere eller mindre væsentlig Forandring i Lovenes §§ 10, 22, 23 og 28 blev vedtagen, samt Ansættelsen af en Materialforvalter og Spørgsmaalet om Kassens Tilskud til Foreningens Sangkor lagt i den kommende Bestyrelses Haand. Sluttelig skredes til de nye Valg.

Dirigenten gjorde opmærksom paa, at den hidtidige Formand kun paa Grund af Helbredshensyn saa sig nødsaget til at give Afkald paa Gjenvalg, takkede i Foreningens Navn Hr. *Heinlein* for den Iver og Omsorg, han stadig havde vist for Foreningen og anbefalede Medlemmerne at vælge en Mand, som Foreningen ogsaa fremtidig kunde stole paa og have Gavn af. Med stor Akklamation blev Hr. Murermester *J. C. Günther* valgt til Formand. Den hidtidige Sekretær Hr. *J. May* blev gjenvalet; ligeledes de forrige Revisorer, Hr. Grosserer *C. B. Lohrer* og Hr. Stud. *P. West* for det kommende Halvaars Regnskab. Repræsentanterne bleve supplerede med Hr. *F. Simonsen*.

Indsendt.

I Anledning af at „Unio's“ Generalforsamling af 10. d. M. har valgt Undertegnede til sin Formand, tillader jeg mig i al Ærbødighed at henvende nogle Ord til Foreningens Medlemmer, navnlig til dem, som ikke vare tilstede ved Generalforsamlingen eller, som jeg endnu ikke kjender personlig. Naar jeg imod min Bestemmelse har modtaget Valget, har det sin Grund i min Interesse for Unio's Program. Jeg maa meget beklage, at jeg tildels savner de nødvendige Evner, som en Leder af Foreningen maa være i Besiddelse af, og at det derfor vil falde mig vanskelig at udfylde Pladsen. Jeg skal imidlertid bestræbe mig for, at vinde Foreningens Sympathi; under alle Omstændigheder er det mit urokkelige Standpunkt, at ville hævde Unio's Stilling i Samfundet paa Grundlag af dens Egenskab af *katholsk* Forening, hvorhos jeg tillige i alle andre Retninger vil bære Omsorg for, at de Forlystelser og Adspredelser, som ligge indenfor Moralens Grænse, ville blive afholdte, for saa vidt Foreningens materielle Midler tillade dette. I Tillid til, at Foreningsmedlemmernes Velvilje bliver mig til Del under min Funktion, nærer jeg det Haab, at Foreningens Formaal og Udvikling maa fremmes ved en velsignelsesrig Virksomhed til Gavn for Unio selv og til Ære for Menigheden,

Kjøbenhavn, d. 18. April, 1888.

F. C. Günther.

p. T. Formand.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. April. 3die Søndag e. Paaske. Den h. Josefs Skytsfest. — **23. M.** Georg, Martyr. — **24. Ti.** Fidelis af Sigmaringen, Martyr. — **25. O.** Markus, Evangelist (Bededag; efter Skolemessen Kl. 8¼, Bøn- Procession og Litani). — **26. To.** Kletus og Marcellus, Paver og Mart.

Fredag den 29. April. Mariæ Bebudelse (Gudstjenesten som paa Festdagene). — **28. L.** Paul af Korset, Bekjender.

Søndag den 29. April. 4. Søndag e. Paaske.

Maria-Kongregationen for Mænd. I Dag, Søndag den 22. April, Sct. Josefs Skytsfest, holdes Fælleskommunion Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 26.

Søndag den 29. April fejrer **Marin-Kongregationen for Ynglinge** sin Hoved- og Titularfest. Om Morgenen Kl. 8 er Fælleskommunion, og om Aftenen Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer. Begge Højtideligheder finde Sted i Sct. Ansgars Kirke.

Kongreganisterne forberedes til denne Fest ved **Exercitier**, som tage deres Begyndelse Mandag den 23. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$ præcis i Jesu Hjertes Kapel paa Vesterbro.

Foruden Kongreganisterne ere alle katolske Ynglinge indbudte til disse Exercitier

Chr. Rasmussen, Sekretær.

Unio. Søndag den 29. April sluttet Vintersæsonen i Vinterlokalet paa Sct. Annæ Plads. Talrigt Møde udbedes.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 23. April Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften holdes almindeligt Møde for alle Brødre i Lokalet, Frederiksberg Allé 17. Alle Brødre i 4. og 5. Kreds bedes møde. — Nye Brødre kunne atter optages, dog kun Mænd i selvstændig Stilling, og som have fyldt det 25. Aar.

Vincentforeningens Konferentser afholde Generalmøde Fredag den 27. April (saak. Store Bededag) Kl. 8 Aften i Lokalet Frederiksberg Allé 17. Æresmedlemmerne indbydes til at overvære Mødet.

Ark fra
40 Øre til Kr. 1.
Billeder fra Kr. 1—10.

HOVEDOPLAG FOR NORDEN
af imiteret
Glasmaleri
A. Hitzinger Sølvgade 86

Nye Dessins
ere ankomne.

Transparent-Papir til Opklæbning paa Glas, i saavel antike som moderne Mønstre, leveres passende til alle Størrelser. Dekorationer udføres; Prøveruder med religiøse Billeder forefindes. Imiteret Glasmaleri samt dertil hørende Transparentmasse erholdes i enhver velassorteret Bog- og Papirforretning i Skandinavien.

J. A. KJØRSCHEN,
Skrædermester, Gothersgade 38, 2. Sal,
anbefaler sig med alt til Faget henhørende. For Soliditet, flot
Snit og Billighed indestaas.

Bladet 24 Sider.

Næste Nr. af Ugebladet udkommer først Lørdag.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 18.

Søndagen den 29. April.

1888.

Indhold. Maj Maaned. Pastor Julius Steen. Pastor Krag og Catholicismen. Brev til Kolding. Efterretninger: Sverige, Kjøbenhavn, Italien, Rom, Paris. *Grundlæggelsen*

Maj Maaned.

Maj-Maaned kaldes ogsaa Marias Maaned, fordi denne Maaned i mere end et Aarhundrede fortrinsvis har været helliget den jomfruelige Gudsmoder. Maj er Foraarets Maaned, Blomsternes Maaned, den forkynder os, at den skjønnere Aarstid vender tilbage. Den h. Jomfru er den smukke himmelske Blomst, som gjennemtrængt af den guddommelige Naadesols Straaler, udbreder Vellugt over hele Jorden og hvis Frugt det guddommelige Jesubarn er, vor Frelser, vor Forløser. Hun er Foraaret i det ny Paradis, som Gud har skabt ved Grundlæggelsen af sin Kirke efter den lange, stivnende, ufrugtbare Vinter, som gik forud for Kristi Komme, et Paradis, som er saa rigt paa Frugter for Himlen, at Alle, som befinde sig i samme, som ville arbejde deri, ikke behøve at beklage sig over Tabet af det første Paradis, men tværtimod kunne sige, som

Kirken paa den h. Langfredag: „O lykkelige Brøde, som har erhvervet os en saadan Forløsning!“

Fra Rom, Kirkens Midtpunkt, udbredte Majandagten sig hurtig til hele Italien, Frankrig, Tyskland, Spanien, og nutildags findes der ikke et Land i hele den vide Verden, hvor Majmaaned ikke fejres med Iver og særegen Andagt. Er det ikke opløftende, at kunne tage Del i denne store Bønforening, i denne Lovprisning, som daglig finder Sted i denne Maaned i alle fem Verdensdele til den saligste Gudsmoders Ære, og hvorved hendes profetiske Ord i hendes Højsang gaa i Opfyldelse: „Fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig!“

Velan da, lad ikke nogen Dag i denne Maaned gaa forbi, uden at frembære for Majdronningen din ydmyge Hyldest. Tag Del i de offentlige Majandagter, saafremt det paa nogen Maade er dig muligt. Fælles Andagtsøvelser fremme Iveren, de ligne Arnestedet, hvor Gløderne opvarme hverandre, medens de, naar de spredes og skilles fra hverandre, slukkes og afkjøles. Der synges en smuk Salme til Jomfruens Pris, Præsten holder et lille Foredrag eller læser en Betragtning. Hvor mange fromme Følelser stige ikke op fra Hjærtets Dyb, hvor mange heldbringende Forsætter fremkomme ikke som af sig selv i Sjælen, hvor rigt et Forraad af Naadegaver samles ikke for den kommende Sommer!

Er det dig ikke muligt, at bivaane Andagterne, maa Du bede alene i dit Hjem, saa husk paa, at Du har en h. Skytsengel ved din Side. Det er en udmærket Ledsager i Maj-Maaned, en Ven, som opvejer mange andre; bed sammen med ham i det mindste hver Dag et Led af den h. Rosenkrans og bed hver Morgen og Aften din himmelske Moder om hendes Velsignelse.

Men lad dig dog heller ikke nøje med Bøn og Lovprisning. For at din Andagt til den h. Gudsmoder maa være hende velbehageligere og dig til større Gavn, maa Du heller ikke lade nogen Dag gaa forbi, uden at have bragt et eller andet lille Offer til hendes Ære; øv dig

navnlig i Selvovervindelse, bekæmp dine Skødesynder og øv dig navnlig i den Dyd, som Du føler dig svagest i. Det er de skønneste Blomster, som Du daglig kan lægge for hendes Fødder. Modtager Du saa ogsaa en Gang i denne Maaned de hh. Sakramenter, saa kan Du være forvisset om, at en saadan Festligholdelse af Maj-Maaned ikke alene vil være en ny Grund for dig til at haabe Himlens Opnaaelse, men selve Andagten vil ogsaa smykke din Krone i Himlen med en ny Ædelsten.

Kunne vi vel nogensinde ære og lovprise vor Herres Moder tilstrækkelig! „Hvilken Tunge,“ skriver den h. Augustinus, „kan vel forherlige, love og prise tilstrækkelig hende, hvem Gud selv forherligede og hævede over alle Skabninger i Himlen og paa Jorden? Og hvorledes har Herren da forherliget Maria? Hun er den eneste blandt alle Adams Børn, som aldrig besmittedes af Helvedes giftige Aande, som straaede uden Lyde allerede fra Undfangsens første Øjeblik af; thi om hende gjælder den Helligaands Ord i Højsangen: „Du er fuldkommen skjøn, min Veninde, og der er ingen Plet paa Dig.“ Allerede fra sin Tilværelses første Øjeblik af straaede Maria langt skønnere end alle himmelske Aander, smykket af Gud med alle Himlens Naadegaver. Men hvad er denne Hæder vel i Sammenligning med hendes Værdighed som Gudsmoder! Ved denne Værdighed traadte hun i den inderligste Forening med Gud. Hun blev den evige Faders Datter og deler med ham de Rettigheder, som enhver Moder har over sit Barn. Hun er den Helligaands Brud og har Ret til den fortroligste Omgang med Gud. Hun er Jesu Moder, og æres og elskes af ham med sønlig Kjærlighed. Hvor højt har Guddommen ikke forherliget hende frem for alle øvrige Skabninger! Hvor sandt har hun ikke talet, da hun sagde i sin Højsang: „Herren har gjort store Ting imod mig; alle Slægter skulle fra nu af prise mig salig.“

En Hovedbetingelse for en værdig og velsignelsesrig Festligholdelse af Marias Maaned bestaar i, at vi efterligne hende. Men denne Efterfølgelse af Maria sigter ikke til de ophøjede og overordentlige Naadegaver og Fortrin, hvormed Herren til Fuldkommenhed har smykket Maria. Det er Fortrin og Naadegaver, som hæve Maria over Engle og Mennesker; thi kun Een er den Ubesmittede, kun Een Guds Fortrolige, kun Een den Helligaands Brud, kun Een Herrens Moder; kun Een Himlens og Jordens Dronning. Gud kunde have skabt en skjønnere Himmel, men ikke en skjønnere Gudsmoder. I saa Henséende kunne vi kun tilbede, love og forherlige den Almægtige, som har hævet en menneskelig Skabning, en menneskelig Jomfru saa højt; kunne vi kun ønske Maria til Lykke og beundrende udraabe med Englenes Kore: „Du er skøn som Maanen, udvalgt som Solen.“

Hvad vi skulle efterligne hos Maria, er hendes Dyder, hvormed hun oplyser Verden. Dertil opmuntrer hun os og tilraaber os fra Himlen: „Værer mine Efterfølgere, som jeg er Jesu Efterfølger. Efterligner mig, som jeg har efterlignet min guddommelige Søn.“ Ja, Enhver som efterfølger Maria, efterfølger Jesus, og det er den sikreste, den eneste visse Vej til Himlen. Man tager højlig fejl, naar man tror, at være sikker paa Himlen, fordi man indmelder sig i en eller anden Maria-Kongregation, eller mener, at Andagten til Maria blot bestaar i nogle smaa Andagtsøvelser og Ofre, som kun smigre Egenvillien og Egenkærligheden; saadan en Andagt, saadanne Ofre foragter den h. Gudsmoder. Snak er det, at tale om Kjærlighed og Andagt til den ydmyge og beskedne, sagtmodige Jomfru og Gudsmoder, naar man samtidig løber Byen rundt og pjatter om sine store og gode Gjæringer eller er saa ømfindtlig som et raadent Æg og ringeagter alle, der ikke gjøre Stads af En. Ville vi i Sandhed ære Maria, ville vi elskes af hende som Børn og staa under hendes be-

skyttende Omsorg, saa lad os søge at forbedre os selv, at efterligne hendes Dyder, at blive hende lig i Et og Alt, i det Ydre og i det Indre, at være ydmyge, sagtmødige og beskedne, thi kun saaledes kunne vi være værdige Børn af „Herrens Tjenerinde.“

Hr. Pastor Julius Steen

har ment at maatte fylde næsten to Spalter i „Dagbladet“ med et Opraab til „en polemisk organiseret Kamp (paa den Maade?!) imod Katholicismen, og det, skjønt han kan forsikre os om, at „en anstrængende Embedsgjerning optager al hans Tid og Kraft.“

„Ugebladets“ Læsere, der allerede kjende den væsentlige Del af dette Kampraab, ville vistnok være med os overbeviste om, at den tilføjede Forsikring er vel begrundet. Selve Opraabet bærer tydelige Spor af Forfatterens Overlæsselse. Thi hvad den kamplystne Sjølehyrde i det vidt udstrakte Sct. Hans Sogn skriver, er dels *wrigtigt* — dels *intetsigende* — dels *selvmodsigende*.

For at begynde med det sidste, den Haandfuld Katholiker her i Landet skal som „et stort sluttet Samfund“ rykke aggresivt frem. „Propagandaen“, forsikrer Pastoren, „har Fremgang, ikke mindst i de højeste Samfundsklasser.“

Det var en interessant Nyhed for os. Vi vilde gjerne have glædet os over denne Fremgang. Men ak! Pastoren tilintetgjorde lige strax den kjønne Illusion ved at fortælle os, at „mange foretrække det katholske St. Josefs Hospital fremfor andre Hospitaler, som f. Ex. Diakonissestiftelsen, og at Folk, der kalde sig evangelisk-lutherske Kristne, sende deres Børn til „Nonnerne“ for at lære Fransk“. — Hvis saa er, Hr. Pastor, maa franske Damer vel være gode Lærerinder i deres Mo-

dersmaal, og Søstrene maa vel være kjærlige, opofrende og flinke Sygeplejersker; men „Nonnerne“, Propagandaens nidkjæreste Repræsentanter, maa være alt andet end aggressive; ellers vilde evangelisk-lutherske Kristne ikke helst indlægge sig i deres Pleje, ej heller sætte Pigebørnene i deres franske Skole.

Naar Theologen J. Steen saa siger, at „den katolske Kirke sætter Menneskeordet ved Siden af eller over Guds Ord“, saa er det rigtignok en forslidt Frase, men den er urigtig af to Grunde. Over Guds Ord sætte vi ingen Ting. Ved Siden af det i Bibelen nedskrevne Guds Ord sætte vi Traditions læren. Men Traditions læren er ikke Menneskeord; det er det Guds Ord, som ikke er nedskrevet i Bibelen, men paa anden Maade er overleveret os fra Kristi og Apostlenes Tid.

Urigtig er den Paastand: „Enhver, der har opholdt sig blot kort Tid i de katolske Lande, véd, at det ikke er Kristus, men de to Ting: Mariadyrkelse og det udvortes Ceremonivæsen, der spille Hovedrollen i Menigmands Gudstjeneste“.

Hr. Pastor Steen er altsaa saa uvidende om den katolske Kirke, som han mener at maatte „polemisk organisere Kampen“ imod, at han ikke engang kjender de 5 Kirkebud; at han ikke véd, at det andet Kirkebud byder Menigmand hver Søn- og Helligdag at høre den h. Messe; at den h. Messe er den eneste Gudstjeneste, som Menigmand er forpligtet til at tage Del i. Den h. Messe spiller, om jeg saa tør sige, Hovedrollen i Menigmands Gudstjeneste, og i den er det Kristus, Præsten og Offergaven tillige, der spiller Hovedrollen.

Det lader til, at Pastor Steen selv slet ikke eller *blot kort Tid* har opholdt sig i katolske Lande, saa han ikke har fundet Lejlighed til at befatte sig med en nøjere og dybere Iagttagelse. En Trosfælle og Kollega af ham, den senere Ribe-Bisp *S. C. W. Bindesbøll*, der kunde rose sig af: „Jeg er nu kommet saa vidt, at jeg kan sige: jeg har set noget af Katholicismen, at jeg af

eget Øjesyn kjender til den og kan tale med om den“ — havde faaet i de katholske Lande et andet Indtryk af Menigmands Gudstjeneste end, at det var blot og bart udvortes Ceremonivæsen. Han fortæller i sine „Meddelelser fra og om Udlandet“ (S. 42), at han under et Ophold i Badestedet Carlsbad i Bøhmen, paa en Søndag foretog en Vandring i Omegnen, for at overvære den katholske Gudstjeneste paa Landet. Han overværede Højmassen. „Sangen og Musiken vare langt fra at tilfredsstille de beskedneste Fordringer. Imidlertid blev Menigheden, uanfægtet af de mange uopløste Dissonanser, rolig, *andægtig* liggende paa Knæ i Stolene, læste i deres Bønnebøger den ene Bøn og *Betragtning* efter den anden, saa langt som behov gjordes. Da Messen var forbi, begav Menigheden sig bort, først Mandfolk, siden, efter en god Stund, Fruentimmer, yderst langsomt; det var, som de havde Lyst til at blive liggende der længere endnu, som kostede det dem Overvindelse at rive sig løs derfra“ [Mon det vilde være forklarligt, hvis *Hjærtet* ikke havde haft Del i Gudstjenesten?] „Man sporede ikke noget til det Hastværk med at komme bort, den Trængen til Udgangen, den Løben fra Kirke, som man ikke sjælden bliver vår hos os paa Landet, som stikker underlig af ved Siden af den Langsomhed, Betænksomhed, hvormed man vandrer til Kirken, og som giver en protestantisk Kirkegang Lighed med en militær Begravelse, hvor man drager til Graven med Sørgemusik i langsom Parademarch, men forlader den med ilende Skridt under klingende Spil og lystig Musik. Katholiken er fastere knyttet til sin Kirke, hvad det saa er, der binder ham dertil.“

Skade, at Embedsgjæringer ikke unde Hr. Pastor Steen nogen Fritid og det allermindst paa Helligdage; ellers vilde vi indbyde ham til en Gang at indfinde sig i St. Ansgars Kirken eller i et af de katholske Kapeller i Hovedstaden, f. Ex. St. Josefs Kapellet i Griffenfeldts-

gade, for at se, hvordan det hos Katholikerne er fat med „Ceremonivæsenet“.

Urigtig eller intetsigende er den Bemærkning: „Det katholske Opraab taler heller ikke synderlig om en Kirke til Kristi Ære, men om en Kirke til Ære for Guds Moder, den hellige Rosenkranses Dronning.“

En mærkelig Bebrejdelse! I Opraabet hedder det ordret: „Bærer alle hver sin lille Sten til Bygningen af det *Guds* Tempel.“ — Fremdeles: hvad betyder Ordet Kirke og hvad forstaar Menigmand derved? „Kirke“ betyder etymologisk, som afledet af det Græske „Kyriakæ“, *Herrens Hus*. For Hvermand betyder dette det samme som *Guds Hus*; og en hvilken som helst *katholsk Kirke* — lad den saa end have Tilnavnet *Ansgars, Knuds, Mariæ, Nikolaj Kirke* — er og hedder *Kirke* og har Krav paa dette Hædersnavn i meget fuldkomnere Forstand end en luthersk eller en hvilken som helst anden ikke-katholsk Kirke. Ovenanførte Biskop Bindebøll siger, at en protestantisk Kirke er et *Stønderhus*; en katholsk Kirke er et *Kongeslot*, „enhver, ogsaa den mindste katholske Kirke er en Aspirant til Kathedralværdigheden . . .; om den end er forladt af Mennesker, den er ingen Sinde forladt af Gud; det Allerhelligste er til Stede i dets Midte. Lysene brænde paa Alteret; hvor det er fremstillet, og minde den Indtrædende om, at han ikke er ene, at Herren i Huset er hjemme.“

Den ny Kirke skal ikke bygges til Kristi Ære; thi den skal kaldes Kristi-Moders-Kirke! Hvem slutter saaledes? En Hr. J. Steen, der undertegner sig som „Præst ved St. *Johannes Kirke*.“ Fy! den Kirke kan jo ikke være bygget til Kristi Ære; thi den er jo opkaldt efter Kristi Forløber! Gud bevare os for saadan en Logik!

Endelig — last not least — er det urigtigt, naar Hr. Steen skriver, „at Pave Leo XIII i en Rundskrivelse af 3. December 1880 kalder de evangeliske Missionærer for „Satans Sendebud.“

Nej, saa plumpt et Udtryk nedværdiger vor hellige Fader sig ikke til at bruge om Bestræbelser, som nok have en Lysside og som han ikke kan dømme i alle Henseender. Den citerede Rundskrivelse er en udtømmende Afhandling om den katholske Missionsgjerning. Fuldstændigheden nøder til ogsaa at tale om denne Gjernings Skyggesider, dens Hindringer, deriblandt om de ikke-katholske Missionærens Modbestræbelser. Paven berører dem kun nødig og kun i Forbigaaende. Han kalder dem „*viri fallaces, satores errorum*“ — 4 Ord, der ikke lade sig oversætte paa Dansk i lige saa faa Ord, saa at en ikke-filologisk-dannet Lærer faar et rigtigt Begreb om deres Indhold. Det turde maaske bedst faas ved en Omskrivning: Mænd, der prædike Usandhed og udsaa Vildfarelser.*)

Hr. Pastoren har vel næppe læst selve den pavelige Encyklika; han har hentet sit falske Citat fra en daarlig Kilde, men som han holdt for paalidelig. Hans bona fides undskylder ham. Han kan jo siges at være „*vir fallax*“, i den Betydning, som Ordet har i Rundskrivelsen; han er ikke „*vir mendax*“. Hvad han derimod har at gjøre, i Fald han muligvis faar denne Berigtigelse at læse, det henstille vi til Pastorens Æresfølelse og Samvittighedsfuldhed.

Han har lagt den katholske Kirkes Overhoved et plumpt Udtryk i Munden, der ikke kan andet end ned-sætte Pavens Person og det religiøse Samfund, som han repræsenterer, i Publikums Onidømme; han har anført den formentlige Udtalelse i den Hensigt, at „give Menighederne Oplysning om, hvorledes Romerkirken i det Hele ser paa den evangeliske lutherske Kirke“. Bag-efter viser det sig, at det formentlige, krænkende Udtryk slet ikke er brugt. Sandfærdigheden byder ikke blot: Du skal ikke lyve; den byder ogsaa: Du skal

*) Muligvis har Pastor Steen ment, at „*satores*“ betød „*Satan*“; de tre første Bogstaver er der jo!

tilbagekalde en objektiv Usandhed, hvorved Du har skadet din Næstes gode Navn og Rygte, naar Du opdager at det, Du holdt for sandt, i Virkeligheden er usandt; ellers bliver det til Løgn og Bagvaskelse.

Pastoren har anset sig for forpligtet til sit Indlæg mod den romerske Propaganda for sin Sjæls Frelses Skyld, uagtet en knugende Byrde af Embedspligter optager al hans Tid og Kraft. Han slutter nemlig med det højtidelige: „Ved at have talt, har jeg udfriet min Sjæl.“ Denne offervillige Opfyldelse af en formentlig Pligt er jo paaskjønnelsesværdig.

Men nu maa Pastoren gjerne slaa sig til Ro. Objektivt var han ikke forpligtet, ej heller vil han nogen Sinde være forpligtet til sligt et Indlæg. Den som mangler de allerelementæreste Kundskaber om Katholicismen kan ikke være kaldet, endsige forpligtet til at oplyse Folk om „Katholicismens Vildfarelser.“ En Højere har sagt: „Naar en Blind leder en Blind, falde begge i Graven.“

Pastor Krag og Katholicismen.

Under ovenstaaende Titel skriver Hr. Arkivar *Joh. Grundtvig* i „Dagens Nyheder“ for 20. April følgende:

Højtærede Hr. Redaktør! Undertegnede vilde være Dem meget forbunden, dersom De vilde unde nedenstaaende Linier en Plads i Deres ærede Blad.

„Dersom disse tav, da skulde Stenene raabe.“ Luk. Evang. 19,40.

Endskjønt jeg er saa langt som muligt fra at ynde den katholske Lære eller den katholske Mission i Danmark, saa føler jeg mig dog opfordret til at sige et Par Ord i Anledning af en Strid, for hvilken „Dagbladet“ i den sidste Ugestid har været Valpladsen, nemlig

mellem den mig personlig ganske ubekjendte Pastor Krag ved Jakobskirken og en mig ligeledes ganske ubekjendt katolsk Præst Hansen, der efter flere Norvagismer i hans Sprog at dømme synes at være Normand. Hvad jeg i den Anledning ønsker at udtale er dette: For vort Fædrelands Æres Skyld kan man ikke andet end dybt beklage, at nogen, selv om han er Præst, faar Lov til at producere den Slags Historie i et anset Blad, og at Kjøbenhavns Universitet udsender theologiske Kandidater, jeg tror endog med første Karakter, der ere saa uvidende i et væsentligt Punkt af den danske Kirkes Historie — hvad Reformationens Indførelse dog maa kaldes — som denne Forfatter viser sig at være. Det vil nemlig erkjendes af enhver dansk Historiker, og vides af Enhver, der blot har syslet noget med vor Historie, at den Fremstilling, Katholiken Pastor Hansen i nogle af de sidste Numre af „Dagbladet“ giver af Reformationens Indførelse her i Landet, i alt Væsentligt er korrekt, og at derimod Pastor Krags Fremstilling i næsten Et og Alt er ren Fabel og røber den mest forbausende Uvidenhed.

Siden Professor L. L. Daae i Kristiania i Aaret 1867, altsaa for over 20 Aar siden, offentliggjorde Brevet fra den sachsiske Adelsmand og preussiske Admiral v. Pein (som i 1536 kommanderede den Flaade, der undsatte Kjøbenhavn) til Hertug Albrecht af Preussen, hvori han simpelt og klart fremstiller, hvorledes det Hele gik til, er der rammet en saa forsvarlig Pæl igjennem de gamle Fabler om Reformationens Indførelse, at der skal stærkere Hænder end Pastor Krags til at rykke den op igjen. Og denne Admiral Pein deltog selv tilligemed Kristian III.'s øvrige tyske Oberster og Hovedsmænd i det Krigsaad, hvor det blev besluttet „at tage Biskopperne ved Hovedet“ og konfiskere deres Ejendomme, for at Kongen derved kunde faa Penge til at betale sin efter den Tids Forhold temmelig betydelige Armé, og befri Landet for dens Byrde.

Jeg har anset det for en Pligt at søge at henlede Opmærksomheden herpaa, for at der om muligt fra vedkommende Autoriteters Side kunde blive truffet saadanne Foranstaltninger, at vort Land ikke oftere skal være udsat for ligeoverfor hele Udlandet med Rette at staa som et Land, hvor Kulturen er saa ringe, at selv Kirkens fremtrædende Ordførere ikke kjende Grundtrækkene af deres Fædrelands Kirkehistorie.

Østerbro, den 19. April 1888.

Ærbødigst

Joh. Grundtvig.

*

*

*

Overfor denne aabenhjærtige og sandhedskjærlige Udtalelse af en anset Historiker fremkom i „Dagens Nyheder“ for 22. April Professor i Kirkehistorie ved Kjøbenhavns Universitet *Fr. Nielsen* med en Replik til Undskyldning for Pastor Krags Uvidenhed i Kirkehistorie, en Replik, som i visse Punkter fortjener at fremhæves, da den ikke alene fuldstændig afklæder Pastor Krag som Historiker, men ogsaa kaster et ejendommeligt Lys over den kirkehistoriske Undervisning ved Universitetet, der er alt andet end smigrende for den kirkehistoriske Videnskab her hjemme.

Pastor Krags Ubekjendtskab paa det for Theologien saa vigtige kirkehistoriske Omraade undskyldes af Professoren paa følgende smukke og skaansomme Maade: „Jeg antager, at enhver skjøn som Læser vil indrømme, at den Omstændighed, at en, i den praktiske Kirketjeneste meget nidkjær Præst maaske bliver greben i Mangel paa Kjendskab til et vigtigt historisk Aktstykke, der først for 20 Aar siden, 4 Aar *efter*, at vedkommende Præst har endt sine Universitetsstudier, kom for Dagens Lys — *ikke* er tilstrækkelig til at give Fremmede Ret til at tale om „ringe Kultur“ her i Landet. Netop i vor Tid, hvor Arbejdets Deling melder sig med saa uafviselige Krav, lærer man let, at Dygtighed paa et

Punkt som oftest maa kjøbes med Mangler paa andre. De Mænd, der ere stærkt optagne af det praktiske Liv, have ikke sjældent Vanskelighed ved at finde Tid til fortsatte Studier.“ — Med andre Ord: Pastor Krag er expederet som Historiker og havde gjort bedre, om han i al Beskedenhed havde fulgt Ordsproget: „Skomager, bliv ved din Læst“, end optræde som Kirkehistoriker i Dagbladet.

Langt vigtigere end Professorens Undskyldning til Gunst for Pastor Krag er forøvrigt den Tilstaaelse, som Professor Nielsen gjør med Hensyn til hans Forgængers, Professor *Hammerichs* Kirkehistorie, der, som han udtrykkelig bemærker, „for den nyere Tids Vedkommende vistnok er den af vore Studenter mest brugte Lærebog“. „De, der have syslet med historiske Studier“, skriver Professor Nielsen, „ville vide, at min Forgængers Styrke ikke laa paa den historiske Kritiks Omraade, og tillige, at den livlige Fantasi, der stundom var hans svage Side, netop i høj Grad kom frem ved hans Behandling af Reformationsperioden i hans Danmarkshistorie“. Det er en Tilstaaelse til at faa Forstand af, en glimrende Attest fra kompetent Side for den „mest brugte Lærebogs“ Upaalidelighed. En „*livlig Fantasi*“ danner Grundlaget for den, og dens Forfatters „historiske Kritik“ er kun fin! Ved senere Lejligheder vil dette Skudsmaal være overordentlig værdifuldt.

*

*

*

At Professor Fr. Nielsen har ydet baade Pastor Krag og Universitetet en sand Bjørnetjeneste ved sin Replik, det er soleklart, og Hr. Arkivar *Joh. Grundtvig* har da ogsaa strax gjort Professoren opmærksom derpaa i „*en Replik til Hr. Fr. Nielsen*“, som findes indrykket i „Dagens Nyheder“ for 25. April og som lyder saaledes:

Højtærede Hr. Redaktør! Tillad mig i Anledning af Artiklen i „Dagens Nyheder“ for i Søndags af Hr.

Fr. Nielsen (for at benytte hans republikanske Udtryksmaade) at sige et Par Ord til Svar paa hans lange Stykke. Dersom Pastor Krag behøvede en Talsmand, saa burde han næppe vælge Hr. N., thi denne indrømmer strax i alt væsentligt Rigtigheden af, hvad jeg har udtalt, hvilket er en stor Ære for en af Stenene fra Lucas' Evangelium, navnlig naar det sker fra en Mand, der selv præsenterer sig som Universitetets Lærer i Kirkehistorie. Det fremgaar yderligere af selve Hr. N.s Artikel, at min Adresse til Universitetet var aldeles rigtig, da Hr. N.s Forgænger virkelig har lært, som Pastor Krag skriver. Og dersom Hr. N. havde kunnet bevise, at hans Forgænger havde givet den samme Fremstilling som jeg af Reformationens Indførelse allerede i Pastor Krags Studentertid, saa havde han derved rensat Universitetet, men kunde næppe dadle Pastor Krag om denne kaldte det en Bjørnetjeneste. Hr. N. bør derfor være forberedt paa, at Universitetet tilraaber ham det gamle Ord: „*Si tacuisses*“ osv. *)

Næsten alt det Øvrige i Hr. N.s Artikel vedkommer mig ikke, da jeg ikke har talt et Ord derom. Kun et Punkt endnu vil jeg ikke lade ubesvaret. Hr. N. slaar paa, at jeg har laant min Opfattelse af Reformationens Indførelse (som han dog selv ovenfor har erkjendt for ganske rigtig) af Romerkirkens Historieskriver. Hertil kan jeg kun svare, at jeg aldrig har set, end sige læst en katholsk Kirkehistorie; og naar han paa en temmelig nærgaaende Maade (for at bruge et mildt Udtryk) sigter mig for at have forbigaaet Slutningen af Joh. Peins Beretning, fordi den vidnede imod mig med Hensyn til Reformationens Karakter, saa taler dette i al Fald ikke for, at den nuværende Lærer ved Universitetet i Kirkehistorie i nogen særlig høj Grad besidder den Egenskab, som han beklager, at hans Forgænger savnede, og jeg nødes derfor til at forklare

*) „Havde Du bare tiet stille o. s. v.

Red. Anmrk.

ham, at min Grund til ikke at medtage de af ham, endog med udhævet Tryk, citerede Slutningsord af Joh. Peins Beretning, ganske simpelt var den; at Joh. Pein er et godt og paalideligt Vidne om, hvad han selv har oplevet og deltaget i, men fuldstændig ubrugelig til at føres som Vidne om Stemninger og Tilstande i Danmark ved Reformationens Indførelse, om ikke af andre Grunde, saa fordi han efter al menneskelig Sandsynlighed ikke kunde et Ord Dansk og dertil næppe heller under Kjøbenhavns Belejring har haft Lejlighed til at gjøre synderlig grundige Studier mellem Befolkningen. Som et Par Morsomheder skal jeg endnu kun gjøre opmærksom paa, at Hr. N. til „den oplyste Del af Folket“ i 1536 henregner ikke alene „den menige unge Adel og Borgere i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne“ — thi det fik endda gaa, men ogsaa „Bondestanden“, og „Ryttere og Knægte“. Hr. N. ved sikkert lige saa godt som vi andre, paa hvilket aandeligt Standpunkt Kristian den Tredies Bønder stode, og dersom de kunde læse Hr. N.s Ord, da vilde de vistnok udbryde som Jeppe paa Bjerget, da han troer at være kommen i Himlen: „Og det saa ganske uforskyldt“. Hvad dernæst Rytterne og Knægtene angaar, da vil Hr. N. med Lethed i vore Arkiver finde et rigt Stof til Studiet af Skrivedygtigheden, selv hos Høvedsmændene, og vil deraf kunne drage temmelig sikre Slutninger med Hensyn til deres „Oplysning“, — forudsat, at han ikke er saa moderne; at han ikke regner Skrivefærdigheden med dertil.“

*

*

*

To Dage efter Professor Fr. Nielsens Undskyldning til Bedste for Pastor Krag, fremkom Pastoren selv i „Dagens Nyheder“ for 24. April med en Replik, der bærer Overskriften „Hr. Joh. Grundtvig som Dommer.“ Hovedtanken i den er udtrykt paa følgende Maade. „Jeg bøjer mig for Hr. Grundtvigs Lærdom, men ikke for hans i dette Tilfælde fremsatte Retfærdighedsfølelse.

. . . . Grunden til Kirkefornyelsen var væsentlig den, at Romerkirken var et udgaaet Træ uden Livskraft.“ Artiklen slutter med nedenstaaende Vers af Biskop N. F. S. Grundtvig, der ifølge Pastor Krag beviser, at den katholske Kirke paa Reformationstiden var et Træ uden Livskraft:

„Herrens Bog var lagt paa Hylden,
Eventyr i Kirken lød:
For en Krone, for en Gylden
Himmerig tilfals man bød;
Sandheds Lys og Korsets Ord
Var som sunket ned i Jord,
At de skulde ej fordømme
Pavelegn og Munkedrømme.“

I „Dagens Nyheder“ for 26. April affærdiger Hr. Arkivar *Joh. Grundtvig* Pastorens intetsigende Replik paa følgende korte men fyndige Maade:

„Højtærede Hr. Redaktør! I Anledning af Artiklen af Hr. P. Krag, — hvis republikanske Udtryksmaade jeg ingen Grund har til at vrage — i Forgaarsnummeret af dette Blad har jeg kun et Par Ord at sige. Min Retfærdighedsfølelse, der er Gjenstand for den langt overvejende Del af Artiklen, overlader jeg ganske til Forfatterens behagelige Behandling og Læsernes Dom. Med Hensyn til Sætningen „at Romerkirken var et udgaaet Træ uden Livskraft“, — en almindelig Floskel, der i en lidt anden Form ogsaa findes i Hr. Fr. Nielsens Artikel i Søndagsnummeret af dette Blad, — siger jeg kun: „*quod erat demonstrandum.*“ Anvisningen endelig, som han udsteder paa mig med Hensyn til N. F. S. Grundtvigs kirkehistoriske Kundskaber, honorerer jeg ikke, men vil dog lejlighedsvis tilføje, at det citerede Vers af denne Forfatter paa ingen Maade støtter Hr. K.'s Udtalelser“.

Brev til Kolding.

Bakken, den 24. April 1888.

Kjære Ven! Du spørger, hvorfor jeg ikke endnu har ladet høre fra mig, og hvad jeg synes om Pennefejden i Anledning af „Tyrolercirkulæret“ og om dets Angriber, Pastor Krag.

Paa alle disse Spørgsmaal kan jeg svare kort. Paa det første: Faste- og Paasketiden plejer at være en travl Tid; paa det andet: Fejden kan bidrage til at bringe *un peu plus de lumière* i Hoveder, som desværre ere ganske omtagede af Fordomme og vrange Anskuelser. Saa længe Kampen føres med ærlige Vaaben indenfor de Skranker, som Retfærdighed og Kjærlighed drager, kan jeg ikke andet end synes godt derom; hvor der er aandelig Kamp, der er aandeligt Liv. Paa det tredje vil jeg svare:

Jeg anser Hr. Pastor P. Krag for en Mand, der forstaar sig paa sit Fag, paa Rhetorik; jeg anser ham for en dygtig Talekunstner.

I de to første Svar er Du vel enig med mig; det tredje kunde Du muligvis ønske lidt nærmere oplyst.

Hr. Arkivar *Joh. Grundtvig* mente i „Dagens Nyheder“ for 20. April, at det var kompromitterende for hele Landets Ære, at Pastor Krag var bleven dimitteret fra Universitetet til sin Embedsgjerning med første Karakter. Den Dom kan jeg ikke bifalde i Et og i Alt. Pastor Krag er Prædikant; han forstaar sig udmærket paa Talekunstens Regler; hvorfor da ikke give ham første Karakter med Udmærkelse? *Suum cuique!*

1. Den første Regel er: „Tritt dreist auf“. Man træder op som selvskreven og selvbevidst Sejrherre; imod Modstanderen er det i Grunden ikke værd at løfte Haanden. „Jeg har været i megen Tvivl om, hvor vidt det var Umagen værd at sige et Ord imod.“

2. Pastoren erklærer med al Bestemthed sig selv

for uskyldig i Tvisten. „Det er *ikke os*, der har *angrebet*“ [han selv udhæver de 3 Ord] „det er Pavekirken eller en Præst i den.“ — Jeg kom til at tænke paa den Regel eller det Kneb: Jo tvivlsommere en Sag er, des mindre Tvivl maa Du ytre, hvis Tilhøreren skal stole paa dit Ord.

3. Pastoren véd at bortlede Opmærksomheden fra hvad der kunde genere ham.

Han havde i sit første Angreb „Fra Papismens Lejr“ beskyldt Dr. Ferus for *Falsk*, fordi hans Cirkulære siger, at „ved den verdslige Regerings Magtsprog og Interesser, ved Havesyge, List, Mened og Vold blev den katholske Kirke afskaffet i Danmark.“ Dr. Ferus, mener Pastoren, kunde blot skrive det, fordi han var sikker paa, at hine gode Folk dernede i Tyrol og Vorarlbergs ultramontane Bjærgegne aldrig vilde faa Kig paa en Danmarkshistorie.

Dr. B. Hansen har nu bevist for Pastor Krag og Offentligheden, at Danmarkshistorien ordret siger det selv samme. Han henter sine Beviser fra det *allernyeste* videnskabelige Værk, som *ex professo* behandler den Gjenstand, fra Dr. Bangs Norges „Kirkehistorie under Katholicismen.“ Dr. Bang er en *Nordmand* og Professor ved Kristianias Universitet. Det er det, som Pastoren ved St. Jakobs Kirken i Kjøbenhavn kaster sig over; han mener: „Dr. Hansen behøver ikke at ty til norske Historieskrivere for at oplyse os om, at ikke alle Vaaben i hin Tid vare aandelige; thi det lære vi alle i Danmark i vor Skoletid og det har jeg strax indrømmet.“

Jo, det har Pastoren. Men det er kun Halvparten af Sandheden. Da Dr. Ferus tog Bladet fra Munden og tilføjede den anden Halvpart, ved at give Barnet sit rette Navn, „Magtsprog, Vold, Mened“ blev det denunceret, som bevidst Løgn. Det er Hovedsagen i Dr. Hansens Anke. Men derom tier Pastor Krag.

Pastoren har vel for en Del glemt hvad han har

lært i sin Skoletid, Ikke heller har han lært den hele Sandhed i sin Skoletid; thi en Mand, om hvem Pastoren vistnok selv gjerne indrømmer, at han er ham overlegen i historisk Sans og Kundskab, C. Paludan Müller, har skrevet en Del Aar efter at Pastor Krag forlod Skolebænken: „Efter Reformationens Sejr i vort Land har vor Historie været fremstillet af det sejrende Parti efter dets protestantiske Anskuelse og dets Domme over Modstandere. *Der har manglet Aandsfrihed* til at opfatte Personer og Forhold i et historisk Lys.“

Oven i Kjøbet kommer nu Professor Fr. Nielsen i „Dagens Nyheder“ for 22. April og finder sig foranlediget til at oplyse, at hans Forgænger paa det kirkehistoriske Katheder, under hvem Pastor Krag har gjort sine Studier, „ikke just havde sin Styrke paa den historiske Kritiks Omraade, og at den *livlige Fantasi*, der var hans svage Side, netop i høj Grad kom frem ved hans Behandling af Reformationsperioden i Danmarkshistorien.“

(Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Sverige. Ifølge Meddelelser fra Rom har den h. Fader den 22de April modtaget Hs. Majestæt *Kongen af Sverige* i Audients. Efter Audientsen, som varede 3 Kvarter, ledsagede Paven Kongen, idet han holdt ham i Haanden, ud i Forværelset. Kongen, der var synlig bevæget, omfavnede Paven to Gange paa en hjærtelig Maade.

— Den apostoliske Vikar for Sverige, *A. Bitter*, er af den h. Fader bleven udnævnt til *apostolisk Protonotar*. De tre kirkelige Overhoveder i Norden ere saaledes nu ligestillede som apostoliske Protonotarer.

Kjøbenhavn. En Tale af Paven. Under denne

Overskrift meddeler *Dagens Nyheder* for 25de April følgende: I forrige Uge modtog Pave Leo XIII en Lykønskingsadresse fra østerrigske Pilegrimme, og han holdt i den Anledning en Tale, som nu offentliggøres i Kuriens Organer. Den lød i det Væsentlige saaledes:

„Eders Ord have bevæget Os dybt og trøstet Os ualmindeligt. Eders varme Ord og Eders Æresbevisninger bevise Os, at Vi ikke i sin Tid talte forgjæves til Eders Tro og Eders Hjærter. I erindre de mange Beviser paa Venskab, som Østerrigs katholske Folk og Fyrster have modtaget fra den apostoliske Stol; det er ogsaa Os kjært at anerkjende den Troskab og Hengivenhed, som de paa deres Side ved tusinde Lejligheder have lagt for Dagen overfor den romerske Pave. Vi ønske ikke mere end at se de gamle Exempler fornyede. I have god Grund til i Eders Hjærter at forene Hengivenheden for Paven med Kjærligheden til Eders Suveræn; thi det forlanger Kirken, som gjør Ærbødighed og Lydighed mod Fyrsten til en Pligt for sine Sønner; den ønsker, at de exemplariske Katholiker skulle være gode Borgere og trofaste Undersaatter. Fyrsterne anbefaler Kirken at sikre den opvoxende Slægt en i Sandhed kristelig Dannelse og Opdragelse ved Hjælp af hensigtsmæssige Love. I tage levende Del i Vore Sorger og beklage med Os *den uværdige Stilling, som Jesu Kristi Statholder, alle Katholikers Overhoved og højeste Hyrde, i Aarevis har indtaget.* Medens Vi ere glade over Faderens og Børnenes gjen-
sidige Hengivenhed, rose Vi særdeles Eders Forsæt om at reklamere den Uafhængighed for Os, som Vor højeste Magts Natur kræver, og den Frihed, som er nødvendig for Os til Udøvelsen af Vort apostoliske Embede. I Tider som disse med en saa stor Fordærvelse og en saadan social Splittelse erkjender og vurderer man i langt højere Grad den storartede Velgjerning, som Gud har bevist Folkene derved, at han midt iblandt

dem har oprejst dette Sandhedens Fyrtaarn, denne overmenneskelige, universale Magt, som ved sin modererende velgjørende Kraft er stærkere end enhver anden menneskelig og „opstillet“ Magt. Mine dyrebareste Børn, hold fast ved de Følelser, I have udtalt, og arbejder hen til, at de ogsaa kunne blive alle Landsmænds Følelser og Forsætter.“

Italien. Medens de storartede Demonstrationer til Ære for Kristi Statholder og Kirkens Overhoved vedvare i Rom, synes Frimureriets Anfører, den gamle og forbitrede Fjende af Pavedømmet og Kirken, Minister *Crispi*, at ville sætte en lystig Kulturkamp i Scene. De italienske Kamre er der bleven forelagt et længe forberedt Udkast til en ny Straffelov. Kommissionen har godkendt Udkastet, og om kort Tid vil Kamret diskutere det in pleno. Det indeholder flere Paragrafer, som vedrøre de Gejstliges Stilling og ligefrem ere drakonisk strænge. Med fuldkommen Ret dømmer *Moniteur de Rome* om disse Paragrafer saaledes: „Denne Straffelov er et Mesterstykke i Henseende til Forfølgelse. Med Art. 101 kan Regeringen kvæle alle Manifestationer, som staa i nær eller fjærn Forbindelse med det romerske Spørgsmaal. Med Art. 173 til 176 falder Kirken, hele det kirkelige Hierarki og Gejstligheden i et politisk og moralsk Slaveri uden Navn og Lige i Historien. Pavedømmet og Katholicismen har tilvisse maattet taale haardere Prøvelser, udholdt hæderligere Kampe, men aldrig i den h. Stols Historie og i Forholdet mellem Kirken og Staten har Gejstligheden staaet overfor et lignende Tyranni. Det er ikke de første kristne Tiders blodige Grusomhed, det er heller ikke den blodige Krig og Guillotinen af 1793, det er heller ikke Kulturkampskrisen i 1874 og 1875, nej, den italienske Regering har opfundet en ny Typus i Henseende til Voldsgjerninger: denne Krig i ethvert Øjeblik, Krigen med ringe Larm, Krigen med Mistænkte og Proskriberede, Krigen i Krogene, som

uden Ostentation kvæler enhver Manifestation til Gunst for Pavedømmet, Krigen, som føres ved Hjælp af nogle elastiske Paragrafer, som kun rammer de uskyldigste Mennesker, den uskyldigste Udøvelse af hellige Rettigheder, Opfyldelsen af den første Pligt, nemlig den religiøse Samvittigheds Pligt.“ — „Helve des Porte skulle ikke overvælde den“; det er Kirkens tillidsfulde Haab og urokkelige Tro overfor saadanne Vaaben.

Darmstadt. Den meget omtalte Fyrste *Alexander af Bulgarien* hjemsogetes som bekjendt ifjor af en farlig Koppe-Sygdom og blev ifølge sit eget Ønske plejet i Darmstadt af *katholske Ordenssøstre*. Havde den raske Helt boet her i Kjøbenhavn, havde han rimeligvis til Sorg og Græmmelse for Pastor Steen (jvf. Nord. Ugbl. Nr. 17. S. 323.) ladet sig indlægge paa det katholske Sct. Josefs Hospital. Efter sin Helbredelse vilde Fyrsten berede sine trofaste og opofrende Sygeplejersker en personlig Glæde, og lod forespørge hos Forstanderen for Niederbronner-Søstre, Hr. Superior Simonis, om det kunde tillades begge Søstre at foretage Pilegrimsrejsen til Rom tilligemed de tyske Pilegrimme; han vilde da bære alle Omkostningerne. Men Superioren afslog med Taknemlighed Tilbudet, idet han henviste til, at Søstre, hvad enten de plejede en Fyrste eller en Tigger, ikke turde modtage nogen jordisk Løn for deres egen Person. Dette Svar skal have gjort et dybt Indtryk paa Fyrsten. Egentlig burde man se at faa Oplysning om, hvorfor den protestantiske Fyrste foretrak de katholske Søstre fremfor Diakonisserne i Darmstadt. Der var da maaske en Gaade mindre i Verden for Pastor Julius Steen!

Rom. Den 12. April fejrede den h. Fader en højtidelig Messe i Sct. Peterskirken for de *franske og østerrikske* Pilegrimme. 15,000 vare tilstede, hvoraf 10,000 fra Frankrig og Kolonierne og 5000 fra Østerrig-Ungarn. Under Ledsagelse af Domkoret og Kapellet frembar Leo XIII det h. Messeoffer og rakte en stor Mængde

Pilegrimme den h. Kommunion. Et herligt Syn frembød senere den store Petersplads, da alle Kirkens Porteaabnedes og Menneskestrømmen næsten fyldte Peterspladsen.

— Den følgende Dag modtog den h. Fader de *franske* Pilegrimme og ytrede i den Tale, han holdt til dem, sin Glæde og Rørelse over, at Frankrig trods Onderne, under hvilke det led, og trods Farerne, som true det, dog ikke vilde give Afkald paa sin skønne Titel af „Kirkens ældste Datter“. Frankrigs providentielle Skjæbne var knyttet ved altfor snevre og gamle Baand til Kirken og den h. Stol, til at de kunde sønderripes; Frankrig vilde mindes, at det vedblev at være stærkt, saalænge det var inderligt og nøje forbundet med Kirken.

— Den pavelige Statskalender „*Gerarchia cattolica*“ for 1888 bringer følgende statistiske Meddelelser: *Leo XIII* er den 263de Pave siden Apostlen Petrus. Kardinalkollegiet tæller for Tiden 61 Medlemmer, nemlig 5 Kardinalbiskopper, 43 Kardinalpræster og 13 Kardinaldiakoner. Da Kardinalkollegiet, naar det er fuldtalligt, bestaar af 70 Medlemmer, ere 9 Kardinalværdigheder ledige. Den ældste Kardinal er Kardinal *Newman* i England, der er 88 Aar, den yngste er Kardinal *di Rende*, der er 41 Aar. 18 Kardinaler hidrøre fra *Pius IX's* Tid, 43 ere ophøjede til Kardinalværdigheden under *Leo XIII*. 57 Kardinaler ere døde siden *Leo XIII's* Tronbestigelse. Hvad disse højeste Kirkefyrsters Nationalitet angaar, da ere 4 Romere, 28 Italienerne og 29 fra andre Nationer. Under sit 10aarige Pontifikat har *Leo XIII* oprettet 1 Patriarkat, 19 Ærkebispedømmer, 57 Bispedømmer, 34 Apostoliske Vikariater, 1 Apostolisk Delegatur og 11 Apostoliske Præfekturer. Der findes for Tiden i hele Kirken 13 Patriarkater, 285 Ærkebispedømmer og 782 Bispedømmer.

Paris. Udvalget for Opførelsen af *Votivkirken* til Ære for Jesu guddommelig Hjærte, som bliver en af Hovedstadens skønneste monumentale Bygninger, har

fremlagt Regnskabet for 1887. Indtil den 31. December var der indkommet 18,942,796 *Francs*, hvoraf omtrent 17 Millioner allerede ere blevne anvendte til Bygningen. Kuppelen rager allerede majestætisk i Vejret, og den raa Bygning vil være færdig til næste Aar. Have- og Gadeanlægene, som omgive Kirken ere allerede færdige. Den herlige Kirke vil, naar den er fuldendt, staa som et talende Vidnesbyrd om katholsk Offervilighed, da Midlerne til dens Opførelse helt og holdent ere samlede ved private Bidrag.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 29. April. 4. Søndag e. Paaske. — **30. M.** Katharina af Siena, Jomfru. — **1. Maj, Ti.** Filippus og Jakobus, Apostle. — **2. O.** Athanasius, Biskop og Kirkelærer (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **3. To.** Korsets Finding. — **4. F.** Monika, Enke, den h. Augustinus Moder (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Andagt og Prædiken). — **5. L.** Pius V, Pave og Bekj.
Søndag den 6. Maj. 5. Søndag e. Paaske.

Mødreforeningen. Tirsdag den 1. Maj læses den h. Messe Kl. 8¹/₄ i Sognekirken for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Unio. I Dag Søndag den 29. April: Slutning paa Vintersæsonen i Lokalet paa Sct. Annæ Plads med Sang, Oplæsning og Deklamation. Adgang for Medlemmer er gratis; for Besøgende efter Lovene indførte ved et Medlem er Entréen 1 Kr. Biletter for Besøgende kunne faas hos Bestyrelsesmedlemmerne.

J. M a y. Sekretær.

Søndag den 29. April fejrer **Maria-Kongregationen for Ynglinge** sin Hoved- og Titularfest. Om Morgenen Kl. 8 er Fælleskommunion, og om Aftenen Kl. 8 Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer. Begge Højtideligheder finde Sted i Sct. Ansgars Kirke.

Maj Maaned, helliget den saligste Jomfru og Gudsmoder Maria ved daglig Betragtning og Bøn. Pris: 60 Øre heftet; 90 Øre indb. Faas hos Dhrr. Gejstlige og hos Bogbindermester O. Petersens Enke, Gothersgade 55.

Majandagt holdes hver Aften i Majmaaned Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke.

Vilhelmine Schoyen, mangeaarig Elev og anbefalet af Professor **Delle Sedie** i Paris, fortsætter sin Sangundervisning, der efter Ønske ledes i det franske Sprog. Elever modtages ogsaa i Piano og fransk Konversation. Bopæl: Ismejeriet, Jægersborg Allè, pr. Charlottenlund.

Bladet 24 Sider.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 19.

Søndagen den 6. Maj.

1888.

Indhold. Kong Oscar og Pave Leo. Pavedømmet og dets Modstandere. Brev fra Kolding. Efterretninger: Kjøbenhavn, England.

Kong Oscars Besøg

hos

Pave Leo XIII.

Under sit Ophold i Rom har Kong *Oscar* ogsaa aflagt et Besøg i Vatikanet. Herom telegraferes den 22. April til *Stockh. Dagbl.*: Kl. 12 i Dag begav Hs. Maj. Kong Oscar sig til Vatikanet for at aflægge et Besøg hos Pave Leo XIII.

Hs. Majestæt bar Admiralsuniform og Serafimerordenen; de opvartende Kavallerer vare ogsaa iførte deres Uniformer, blandt hvilke Baron *v. Essens* hvide Dragonuniform især vakte Opmærksomhed.

Vognene kjørte ind i Gaarden San Damaso; ved Indgangen til Vestibulen befandt sig de pavelige Dignitarier Monsignore *Macchi*, Pavens Maggiordomo, Monsignore *Sinistre*, Ceremonimester, Monsignore *Casetta*, Storalmisseuddeler, Alle iførte violette Kapper, „Stor-

sakristan“ *Marinelli* i sort Kaabe samt to gejstlige Kammerherrer, endvidere Lægmandsdignitarierne, Overhofstaldmester, Marquis *Sacchetti*, 2den Staldmester, Marquis *Crescenzi* samt 3 Kammerherrer (camerieri di cappa e spada) — blandt dem Svenskeren *Claes Lagergren* — samt endelig Grev *de Courten*, Chef for Pavens Schweizergarde, og Grev *Alessandri*, Officer ved den palatinske Garde. Staldmestre og „camerieri“ vare iførte smukke sorte Silke- og Fløjlsdragter, Baretter, hvide foldede Kraver og korte Kapper samt Guldkjæder paa Brystet. Nærmest Indgangen var Schweizergarden opstillet samt pavelige Gendarmer, „palafrenieri“ og Slotsbetjening, saakaldte „bussolanti“ og „scopatori“.

Med Monsignore *Macchi* tilhøjre og Marquis *Sacchetti* tilvenstre gik Hs. Majestæt, ledsaget af Cortegen — Schweizergarden gik foran —, opad den store Trappe „scala nobile“, med dens gule Marmorvægge, til den store, med Frescomalerier prydede Clementinske Sal, hvor talrige Hellebardierer af Schweizergarden paraderede, iførte deres maleriske sort-gul-røde Uniformer.

Hs. Majestæt hilstes der af Overkammerherre, Monsignore *della Volpe*, omgivet af Prælater, Kammerherrer og „camerieri di cappa e spada“; blandt de Tilstedeværende bemærkedes ogsaa Grev *Camillo Pecci*, Officer ved Schweizergarden og Leo XIII's Brodersøn,

Derefter passerede Cortegen gennem en Række Saloner, alle dekorerede i rødt, i hvilke paraderede pavelige „palafrenieri“, uniformerede i mørkerøde Silke- og Fløjlsdragter, Gendarmer med høje Bjørneskindshuer, blaa Frakker og hvide Benklæder, samt det i Blaat uniformerede Mandskab af den palatinske Garde, der udelukkende bestaar af Frivillige.

Derpaa gik Cortegen gennem den store Gobelinssal, hvor de saakaldte „bussolanti“ stode opstillede, samt Guardia nobiles Sal, som støder op til Pavens private Kapel: der paraderede den af det romerske Aristokrati rekruterede Adelsmandsgarde, som bar en pragt-

fuld Uniform i Blaåt og Hvidt samt Hjelme i Sort og Sølv med forgyldt Hjelmprydelse. Efterat Kongen derpaa havde passeret Thronsalen, som bruges ved Modtagelsen af overordentlige Ambassadører, naaede han endelig „anticamera segreta“, som ligger ved Siden af den af Paven beboede Lejlighed. Denne er forholdsvis tarvelig og bestaar først af en i rødt Damask møbleret Salon og Pavens Arbejdsværelse, dekoreret i Grønt, hvor Leo XIII indtager sine Maaltider, samt endelig hans Soveværelse og Bibliothek.

I samme Øjeblik, som Kong Oscar steg over Tærskelen til Antichambret, kom Leo XIII ud fra sin Lejlighed, mødte Hs. Majestæt i Værelset og hilste ham Velkommen.

Paven bar den traditionelle hvide Lintøjskaabe med hvidt Moiréskjærf samt den hvide Kalot paa Hovedet. Paa Fødderne havde han røde Sko med Broderier i Guld, og paa Haanden bar han en Ring med en meget stor Diamant.

Efter at Leo XIII og Kong Oscar havde trykket hinandens Hænder, gik de alene ind i den omtalte røde Salon, og Dørene lukkedes efter dem. Deres Samtale varede i tre Kvarter.

Hs. Majestæts Suite var i denne Tid inde i „anticamera segreta“, samtalende med Prælaterne og de pavelige Hoffunktionærer. Da Hs. Majestæts og Leo XIII's Samtale var endt, førtes Hs. Majestæts Følge ind i Salonen, hvor det af Hs. Majestæt præsenteredes for Hs. Helighed.

Paven førte Kong Oscar ved Haanden tilbage lige til Thronsalen; de høje Personer syntes gjensidigt at stemme meget godt overens. I Thronsalen toge de med den største Hjærtelighed Afsked.

Cortegen gik derpaa tilbage samme Vej og i samme Orden, den var kommen. Det pavelige Hof ledsagede Hs. Majestæt lige til hans Vogn paa San Damaso-gaarden.

Det Hele frembød et glimrende Skue. Man beundrede i Vatikanet Kong Oscars ærefrygtindgydende og statelige Holdning, og hans Besøg her efterlod det bedste Indtryk.

Statssekretær, Kardinal *Rampolla*, gjengjældte paa Pavens Vegne Besøget.

Pavedømmet og dets Modstandere.

I den kristne Kirke skulde ifølge dens guddommelige Stifters Villie Apostel-Embedet virkelig fortsættes i Episkopatet, og paa samme Maade skulde ogsaa den h. *Petrus'* særegne Embede eller hans *Primat* fortsættes i hans Efterfølgere i Embedet, d. v. s. i hine Mænd, til hvem han ved sin Død har overdraget eller efterladt sit Embede. Men sit Liv har han afsluttet i Rom som den romerske Kirkes Styrer og Biskop, og derfor knytter Primatial-Embedet sig historisk til den romerske Biskops Person, til *Paven*. Hele den kristne Oldtid har anerkjendt Paverne som den h. *Petrus* retmæssige Efterfølgere i Henseende til hans Overhyrdeembede og Forrang fremfor de øvrige Biskopper. Talrige og uimodstaaelige Beviser fra de første Aarhundreder godtgjøre denne Kjendsgjernings Sandhed. Og ikke alene de Troende, men ogsaa Vranglærerne, ja endog de hedenske Kejsere og Videnskabsmænd have anerkjendt den romerske Biskops Primat, Pavedømmet med dets Prærogativer. Beviserne kunne findes i en hvilkensomhelst Kirkehistorie.

I Løbet af 15 Aarhundreder havde den kristne Kirke og dens i *Pavedømmet* organiserede og ved *Pavedømmet* virkende Autoritet hersket og blomstret blandt Folkene og gjenneysyret Sindene med sin Aand, d. v. s. Kristi Aand. Overalt havde Kirken som det blandt

Menneskene levende mystiske Kristi Legeme fundet Optagelse, Kjærlighed, Ærefrygt og Lydighed. *Pavedømmet* var dens af Gud indsatte Overhoved og anerkjendtes som saadant af Alle og Enhver. Paa et Vink af dette synlige Overhoved bøjede sig, som paa et Vink af selve det usynlige Overhoved Jesus Kristus, alle Sjælene, alle Villierne fra den ene Ende af det kristne Samfund til den anden. Den romerske Ypperstepræsts aandelige Autoritet var paa samme Tid baade Kristendommens synlige Overhoved, Kirkens levende Hjærte, og det eneste Midtpunkt, omkring hvilket hele den kristne Republik drejede sig i 1500 Aar.

Den første skjæbnesvangre Protest mod Kirkens i Pavedømmet organiserede og ved samme virkende Autoritet, mod *Pavedømmet*, udgik fra Ophavsmændene til den saakaldte Reformation, Stifterne af *Protestantismen*. Denne Protest har sønderrevet den kristne Republik, skadet dens Overhoveds Autoritet, hæmmet Kirkens levende Hjærte, det sande Midtpunkt i dets Opgave og Virksomhed. Den første Protest var en religiøs: *Luther* tilraabte Verden: „Pavedømmet er den store H, Paven er Antikrist, ned med ham!“ Der paafulgte, som det var at forudse, den filosofiske Protest. *Voltaire* raabte: „Kristendommen og dens Filosofi er skjændig, Kirken er skjændig! *Écrasez l'infâme!*“ Efter ham fulgte *Mirabeau's* politiske Protest: „Kongen er en Tyran, Kongedømmet er Despoti! Ned med Tyranniet, som underkuer Folkene og bedækker dem med Skjændsel!“ Og nu i vore Dage tilraabte *Proudhon* Mængden sin socialistiske Protest: „Regeringen er Anarkiet, Ejendom er Tyveri, Gud er det Onde!“ Det vil med andre Ord sige: Ned med Samfundet, med Familien, med Religionen, med Ejendommen! Paa Ordene fulgte Gjerningen, *Revolutionens* Protest. Først kom den religiøse Revolution, den religiøse Protestantisme; derefter i følgerigtig Udvikling den filosofiske eller rationalistiske, dernæst den politiske Re-

volution, indtil vi nu i vore Dage staa foran den truende *social*e Revolution. Og saaledes ere vi fra Protest til Protest endelig komne til hin *universale* Protestantisme, som kalder sig *Socialisme*.

For at retfærdiggjøre Frafaldet fra Pavedømmet og Ulydigheden imod dets Autoritet, have Reformatorerne allerede den Gang, ligesom deres nuværende Tilhængere, valgt Frasen: „*Vi anerkjende kun Kristus for vor Kirkes Overhoved*; til hele Kirkens Ledelse tør der ikke existere noget Embede. Det vil med andre Ord sige: Vi anse *Skilsmisse* og *Isolering* i Kirken for rigtig i Principet, for den normale Tilstand. Det er imidlertid en overmaade slibrig Bane, paa hvilken Kirkesamfundene have bevæget sig i denne Henseende. Først lød Feltraabet hos Bysantinerne: vi anerkjende kun Patriarker, som hver regere et Stykke af Kirken, men ikke nogen Pave, ikke noget Overhoved over Patriarkerne. Saa kom den engelske Kirke og sagde: hverken Pave eller Patriarker, blot Biskopper. Fastlandets Protestanter derimod erklærede paa deres Side: heller ingen Biskopper, blot Sognepræster og over dem staa Landets Fyrste. Senere kom de nyere protestantiske Sekter i England og andetsteds med den Erklæring: Sognepræster kunne vi ikke bruge, blot Prædikanter. Endelig fremtraadte „Vennerne“ (Kvækerne) og flere andre nye Samfund og havde gjort den Opdagelse: ogsaa Prædikanterne ere af det Onde; enhver er sin egen Profet, Lærer og Præst. Hidtil er det ikke lykkedes at glide dybere; men i Amerika skal man dog allerede spekulere derpaa. Denne Decadance er historisk fuldkommen rigtig, og selve Begivenhedernes historiske Gang gjen-driver saaledes ovennævnte Frase.

Hvor bliver Artiklen om den *ene, almindelige Kirke* af i den apostoliske Trosbekjendelse? For paa nogen Maade at frelse sig, skabte Theologerne sig en Abstraktion, en Chimære, et hemmeligt, helligt Samfund, en stille Forening af Aander, en *usynlig Kirke*. Men i

hvilke uigjennemtrængelige Regioner findes da dette „hellige Samfund?“ Hvor har da denne usynlige Kirke hjemme, og hvor skal man henvende sig, naar man ønsker at træde ind i den, for at søge Sandhed, Frelse og Salighed hos den? Dette stille Forbund af Aander har hverken Haand eller Fod, det taler ikke og hører ikke, der findes i det hverken Lære, eller Disciplin, eller Forvaltning af kirkelige Naademidler; alle disse Ting kunne rigtignok ogsaa undværes, da Aanderne, som ikke kjende hverandre, dog alligevel heller ikke kunne virke paa hverandre, hverken i det Gode eller i det Onde. Endog en fremragende protestantisk Theolog, *R. Rothe* (Anfänge der christlichen Kirche, S. 100), har offentlig bekjendt: „*En usynlig Kirke* er en *contradictio in adjecto*. Man kan simpelthen ikke finde noget Indhold for den, som ikke trykkes af den ene eller af begge disse mislige Omstændigheder: enten, at det ovennævnte Udtryk er fuldstændig upassende til dens Betegnelse, eller ogsaa at den ikke er reel i sig selv. Forestillingen er først bleven dannet, fordi man faktisk havde opgivet Kirkens Begreb i dens fuldentde Udvikling som den katholske Kirkes Begreb“.

Lige saa ufattelig, meningsløs og latterlig Begrebet om en „*usynlig Kirke*“ er, lige saa sørgeligt og trøstesløst er ogsaa Billedet af de *virkelige* Kirker uden Pavedømme i deres Afmagt og indre Adsplittelse og Uenighed. Atter her kunne vi til Fordel for os kaste det gamle Ord paa Vægtskaalen: *Facta loquuntur!* Et flygtigt Blik paa Pavedømmets Gang gennem Verdenshistorien viser, for hvem „Kjendsgjernerne tale.“ Og hvad formaa vel alle plumpe og sofistiske Angreb mod Pavedømmet overfor saa mange og saa klare Vidnesbyrd for det?!

Brev fra Kolding.

(Sluttet.)

4. Hr. Pastor Krag tumler med sin Modstanders Ord paa en særlig rhetorisk Maade. Han paastaar i sit Gjenmæle, „Tyrolercirkulæret“, at Dr. Hansen selv „minder om, at der var ikke en eneste Biskop, Præst eller Munk, der hellere vilde ofre sit Blod end blive sin Kirke utro; jeg studsede ved at læse det; jeg havde nemlig endnu ikke set Dr. Hansens 2 Artikler, „Pastor Krag og fra Papismens Lejr“. Jeg spurgte mig selv: Er det muligt? mon en danskfødt Mand og Doctor theol. catholicae virkelig har indrømmet, at ikke en eneste katholsk Gejstlig den Gang var rede til Martyrdøden? og det uagtet de sidste katholske Gejstliges Skjæbne fylder et Blad i Danmarks Historie, som Granskningen endnu ikke har spredt noget Lys over, uagtet den mest fremtrædende blandt dem alle, Lektor *Povel Eliæsen*, pludselig forsvinder saa sporskilt, at vor Ven L.s ihærdige Granskning ikke kunde komme paa Spor efter, hvornaar og hvorledes Eliæsen døde eller hvor han ligger begravet; ja, uagtet Peder Plade, et klassisk Vidne i denne Sag, prædikede over hele Sjællands Stift, at Præsterne bleve „uddrevne og en Part af dem *ophængte*“.

Du kan tænke Dig, med hvilken Spænding jeg gjennemløb Dr. Hansens Svarartikel, da jeg endelig fik fat i den. Rigtigt! jeg havde ikke taget fejl! Dr. H. citerer Pastor Krag's Paastand, at Kirkeforandringen her „foregik uden Blodsudgydelse“; men han tillader sig at sætte et *Spørgsmaalstegn* bagefter. Enhver Læser ser deraf, at Dr. Hansen i det mindste tvivler om Paastandens Rigtighed. Kun Pastor Krag selv har ikke set det; thi han skriver: „Hansen minder om, at ingen Gejstlig vilde udgyde sit Blod“. (!)

Kjære Ven, vi har jo læst Rhetorik sammen for 24 Aar siden, den Gang Pastor Krag ogsaa endnu var Student. Sig mig, kan Du forklare Dig den Maade, hvorpaa han tager Modpartens Ord til Indtægt for sig selv? Jeg kan ikke skjønne rettere, end at det er en mere end rhetorisk Udlæggelse af dem.

Eller tillader maaske Pastor Krags Logik at aflede den nævnte Indrømmelse fra, at Dr. Hansen siger: „Den hele Præstestand stilledes for det tvungne Alternativ enten at udvandre eller at bekjende sig til den nye Religion“. Nægter Dr. H. derved, at en Del tænkte med Apostlene: „Man bør adlyde Gud mere end Menneskene“? Kan det ikke tænkes, at nogle fulgte Samvittighedens Bud uden at bøje sig for Magtsproget, at de hverken valgte den ene eller den anden af Delene, men forsøgte at holde Gudstjeneste og meddele Sakramenterne efter katholsk Dogme og Skik, kort sagt, at de gjorde, hvad Pastor Krag „dristig paa-
staar“, at hans Trosfæller vilde gjøre, i Fald der kom en dansk Konge og forbød Lutheranerne at holde Gudstjeneste og nyde Nadvere paa deres Vis? Er det ikke rimeligt, at det er dem eller en Del af dem, om hvilke Plade beretter, at de bleve „ophængte“? Dr. Hansen siger jo ganske udtrykkelig, at „Katholikerne holdt Gudstjeneste i Kjældere“.

Ja, Pastor Krag har sin Styrke i Rhetoriken; i Logiken derimod synes han at være temmelig tynd.

Han har i Dr. Ferus' Tyrolercirkulære læst Ordet „den danske Mission“; altsaa — slutter han — mener Ferus, at vi alle ere *Hedninger*; thi Mission kan logisk kun betyde Kamp *imod Hedenskab*. Du har vistnok ligesom jeg trukket paa Smilebaandet ved at læse det, og tænkt: Nej, Hr. Pastor; Ordet „Mission“ betyder etymologisk — om et enkelt Ords „logiske“ Betydning kan der ikke være Tale, saalænge det ikke betragtes i en bestemt Tankeforbindelse — „Sendelse“; det kan derfor bruges og det bruges tit om en retmæssig sendt

Prædikants Forkyndelse af Ordet for rettroende Kristne*).

Tyrolercirkulæret siger, at vi haabe at „*gjenvinde*“ det protestantiske Norden; altsaa — slutter Pastor Krag — arbejder man paa at „*fordrive*“ os eller „*smide os ud*“. Udsmidning! Det er sandelig en ganske besynderlig Maade at gjenvinde En paa! Hvordan er det muligt at anse det for ensbetydende: Udsmidning og Gjenvinding!

Cirkulæret siger, at „*Troens Lys flammer igjen op i Norden*“! altsaa — slutter Pastor Krag — har der hersket *Vantroens Mørke* indtil nu. En mærkelig Logik det! Nej, „Tro kan her i denne Tankeforbindelse logisk ikke betyde andet end den *katholske Tro*; men imellem den *katholske Tro* og *Vantro* ligger *Vrangtro*, imellem at tro alt, hvad Gud har sagt, — og ingen Ting at tro, ligger at tro noget. Pastor Krags Slutning røber altsaa enten Mangel paa Logik eller Mangel paa dogmatisk Kundskab; det sidste, i Fald han er uvidende om Begrebet „*Vrangtro*“ og om at vi Katholiker anse vore ikke-katholske Medkristne for *vrangtroende*, men ikke for *vanthro*.

Dr. Hansens „*lange Bevis for, at Reformationen var et Værk af Mened, Vold osv.*“, holder Pastor Krag for det allerbedste Vidnesbyrd om, at „*Grunden til Romerkirkens Fald i Danmark var den, at den var uden Livskraft*“. Forstaar Du det? Mon Pastoren slutter som saa: Det kostede stor Kraftanstrengelse at fælde Træet; altsaa maa det antages at have været udgaaet? — Men den Slutning vilde dog være en Forsyndelse mod Logiken. Eller vil han sige: Historien beviser ikke, at der blev anvendt Vold, Mened osv. —? Men det vilde være en Forsyndelse mod Historien.

*) Efter kirkelig Sprogbrug forstaas ved et Missionsland et Land, der ikke staar under *regulær* biskoppelig Forvaltning, men direkte under Propaganda Kongregationen.

At Pastor Krag ikke kan antages at være stærk i Historie, har den nuværende Professor i Kirkehistorie jo attesteret. Pastor Krag paastaar for anden Gang: Den danske Katholicismes Træ faldt *uden* Øksehug. Professor Frederik Nielsen kalder i selve sit Forsvar for Pastor Krag Kong Kristian den Tredies Statskup den 12. Aug. 1536 „et *vældigt* Økseslag“.

Professoren søger at undskylde Pastoren: nu, godt, som Sognepræst staar han jo midt i det praktiske Livs Travlhed; han er ikke Videnskabsmand, der i Løbet af 20 Aar kunde have faaet Tid til at gjøre sig bekendt med en saa vigtig Opdagelse, som Peins Beretning er; som Student havde han ikke den Lykke at høre Professor Fr. Nielsen, han havde en daarlig Lærer i Kirkehistorie, en Mand, der manglede, hvad en Historiker ikke tør undvære, og som havde sin Styrke i en livlig Fantasi, der kun kan vildlede en Historiegransker.

Det kan paa en Maade undskylde Pastor Krag; jeg kan forstaa, at han nødig slipper den tilvante Forestilling om et *udgaaet Træ uden Livskraft*. Det Skudsmaal, han faar af Kirkehistorikeren, synes ogsaa at have virket dæmpende paa hans Iver. I sit Svar til Hr. Arkivar Joh. Grundtvig i „Dagens Nyheder“ for 24. April fører han et mere beskedent Sprog. Han tilstaar ikke at have læst Peins Aktstykke, skjønt det findes citeret hos Helveg og meddelt hos Paludan-Müller i „De første Konger af den oldenborgske Slægt. S. 620, en Bog, der udkom allerede i 1874.

Han indrømmer fremdeles ikke at have vidst, at Paven i sin Tid misbilligede den blodige Undertrykkelse af Protestantismen i Frankrig.

Han oplyser, at han egentlig ikke vilde have sagt: *Pavekirken* fik Ludvig den Fjortende til at kvæle den franske reformerte Kirke i Blod —, men at hans Mening egentlig var, at *enkelte Gejstlige* fik Kongen dertil. Det er noget ganske andet: hvad enkelte

Mænd, der beklæde kirkelige Embeder, gjøre i Modstrid med Kirkens Aand, kan ikke sættes paa selve Kirkens Regning. Desforuden tilkjendegiver Pastor Krag temmelig tydelig, at det er hans subjektive Antagelse, men at han ikke kan fremlægge noget rigtigt Bevis derfor. Thi ægte „rhetorisk“ — for ogsaa en Gang at misbruge det smukke Ord, som Du ved, at jeg føler en Slags Ærbødighed for — vil han vælte Bevisførelsens Last over paa Modparten og siger: Hvem der vil nægte min (ikke beviste) Mening, han skal bevise, at jeg har Uret! — Nej, undskyld; ikke saaledes, Hr. Pastor! De rejser mod den mest absolutistiske og egenraadige „Konges aandelige Vejledere og Skriftefædre“ den saare graverende Anke, at „det var dem, der fik ham til at vise sin Iver for Kirken paa saa blodig en Maade“. Det er Deres hellige Pligt at fremsætte Beviser. —

Men nej; ægte „rhetorisk“ nøjes Pastoren med at sige: „Næppe vil nogen kunne paastaa, at det ikke var dem“. Vi to, jeg — og Du, det véd jeg, ere sikkert med — vi paastaa det, og vi ville ogsaa bevisliggjøre vor Paastand.

Protestanten *Ranke* siger, at Kong Ludvigs „Opposition mod Rom og hans Undertrykkelse af Calvinisterne svarede til og supplerede hinanden; at det ikke var Nidkjærhed for Katholicismen som saadan, men Tanken om en fransk Nationalkirke og Frankrigs Enhed, som Hugenotterne bleve et Offer for“*).

Kongens Skriftefader var fra 1674—1705 (Ediktet af Nantes blev tilbagekaldt i Oktober 1685) Père *la Chaise*. Ordensmanden skildres af selve sin Ordens Fjender, af Calvinisternes og Jansenisternes Ven *de Saint Simon*, den kurbrandenborgske Gesandt *Spanheim*, Voltairianeren *Duclos* som maadeholden, sagtmodig, godmodig menneskevenlig. Han var ikke Manden for

*) Fransk Historie III. S. 45.

at drive Kongen til Dragonader. Drivfjederen dertil var, efter den samtidige Historieskriver Abbé de Choissy's Beretning, Krigsministeren *Louvois*; Ærkebiskoppen af Paris derimod, *Pater la Chaise* og *Péllisson*, der baade selv var Konvertit og meget ivrig for at omvende sine tidligere Trosfæller, fraraadede alle voldsomme Forholdsregler.

Og Paven? Kong *Ludvig* selv klager 29. November 1685: „Det er til at forbaves over, at Resultatet af min Omsorg og mine Bestræbelser for at udrydde Hæresiet i hele mit Rige gjør saa lidt Indtryk paa Hs. Helligheds Gemyt!“ En Korrespondance fra Rom til Frankrig melder den 24. Dec. 1685: „Det hedder sig, at man ikke vil gjøre noget som helst, der kunde anses som et Udtryk af Pavens Glæde over Ediktets Ophævelse.“ En Franskmand, *Le Gendre*, der just opholdt sig i Rom skrev hjem: „Det vil næppe synes troligt, men sandt er det alligevel, i Rom glæder man sig slet ikke over den lykkelige Begivenhed, og *Innocens* er just den, som glæder sig mindre end nogen som helst anden; han siger for at undskylde sig, at han hverken billiger Bevæggrundene eller de Midler, ved hvilke man har tilvejebragt Omvendelser i tusindvis, da ikke en af dem var oprigtig.“ Allerinteressantest er, hvad *Gustav Adolfs* Datter, *Dronning Kristine* af Sverige, der som Konvertit var i Rom, dømte om Sagen. Har Du Lyst til at læse det, saa skal jeg skrive det en anden Gang. Nu er mit Brev allerede blevet for langt; jeg maa nok være bange for, at Du bliver kjed af det og læser kun Begydelsen og Enden.

„Saa vidt jeg véd,“ siger Pastor Krag, „blev der da sunget *Te Deum* i Landets Kirker til Tak for Protestantismens voldsomme Undertrykkelse.“ Véd Du det ganske bestemt? Jeg véd det ikke, men jeg indrømmer, det kan gjerne være, det er endogsaa højest rimeligt. I Rom selv blev der holdt *Te Deum*. Men vilde man slutte deraf, at Paven derved havde godkjendt *Louvois'*

voldsomme Forholdsregler, saa vilde det være en Fejlslutning. Det havde kostet det franske Parti ved Pavehoffet langvarige Anstrængelser, at faa Paven til at lade ske, hvad han ikke kunde afslaa uden ydermere at fornærme Kongen. Højtideligheden fandt først Sted d. 28de April 1686. Paven overværede den ikke. — Adieu! Din *Gustaf*.

Efterskrift. Maj Maaned staar for Døren. Lader Du ikke ogsaa daglig forelæse af „*Maj Maaned, hel- liget Jomfru Maria?*“ Det er en pæn, lille Bog. Jeg synes saa godt om Betragtningernes solide Indhold. Og Prisen er saa moderat. (60, indb. 90 Øre), saa næsten Enhver kan bekoste sig den.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Den danske Literatur er i disse Dage bleven beriget med et nyt misvisende Opus, som har til Titel: „*Evangelisk eller Romersk?*“ Bogen er et Makværk fra Schlesien, som i 120 Sider gjør kort Proces med hele den katholske Kirkes Lære og som Pastor *Schepelern* ved Trinitatis Kirke har anset det for Umagen værd at „oversætte og lempe efter danske Læseres Tarv“. Nogle af Kapitlerne have overordentlig drastiske Titler, f. Ex. Guds Ord eller Menneskelærdom? Tilbedelse i Aanden eller udvortes Skikke? Langfredag eller Kristi Legemsfest? Hen til Kristus eller til Maria og Helgerne? Salig i Kristus eller hemmeligt Skriftemaal, Bod, Aflad og Skjærsild? Guds Rige eller Kirkestat? Vi skulle senere i en Række Artikler tage dette nyeste Skrift mod Catholicismen under Behandling, foreløbig anføre vi blot et Par Bemærkninger af Pastor *Schepelerns* Fortale, som vise, hvorfor Bogen er bleven indført i den danske Literatur:

„Nye Tider kræve nye Vaaben“, siger Pastoren ved

Trinitatis Kirke. „Og at der er al Grund til at give vore Folk Vaaben ihænde mod den fremtrængende Pæpisme, derom kan kun Ukyndigheden og Ligeegyldigheden tvivle. Hvad de mere Klartsynede allerede i 1849 saae, at den af Jesuitismens Aand beherskede romerske Kirke vilde blive vor farligste Fjende i Fremtiden, er allerede gaaet i Opfyldelse. Udrustet med Midler udenlands fra har den romerske Propaganda nu i en Aarrække arbejdet her i Landet; den har bygget Kirker, Skoler og Hospitaler ikke blot i Hovedstaden, men ogsaa i et forholdsvis betydeligt Antal Provindsbyer; den har gjort Proselyter i alle Samfundslag og ved alle Midler (?), saa at Katholikernes Antal i Danmark efter deres egne Opgivelser nu løbe op til 5000.“ Pastoren gjør dernæst en Hentydning til det berømte „Tyrolercirkulære“, der synes at have jaget ham en sand Skræk i Blodet, og fortsætter, at det under disse Forhold ikke længere gaar an at lade, som om det Hele intet havde at betyde, men at det gjælder om at lukke Øjnene op og bruge Sandhedens Vaaben mod den truende Fare, dersom det danske Folk fremdeles vil vedblive at være et evangelisk Folk og Kristendommens store Grundsandheder fremdeles skulle hævdes overfor Pavekirkenes falske og ukristelige Lærdomme. Pastoren slutter sin Fortale med Haab om, at Bogen maa blive „til Oplysning for de Søgende, til Støtte for de Vاكلende og til Trøst for de Forsagte“.

Vi nære megen Tvivl om, at dette beskedne Haab vil gaa i Opfyldelse, thi for saa indskrænkede anse vi dog ikke de søgende, vاكلende og forsagte Lutheranere, at de skulde lade sig nøje med at høre den ene Part. Den virkelig Søgende og Vاكلende vil, uden at spørge Pastoren om Forlov, underkaste den anden Parts Skrifter en grundig og fordomsfri Prøvelse, og Resultatet af en saadan grundig og alvorlig Undersøgelse vil for de Søgendes Vedkommende ogsaa for Fremtiden vedblive at være, hvad hidtil var Tilfældet, at *Sandheden sejrer*; —

men det maa jo da ogsaa |være Pastor Schepelerns aller inderligste Ønske!

England. I Anledning af at 300 Aar ere forløbne iaar siden den store *spanske Armadas* Forlis og Undergang, skriver „Dagens Nyheder“ for 3. Maj, agtes der i England fejret en stor Fest. Komiteen har bevæget Landets første Peer, Hertugen af Norfolk, til at overtage Forsædet, men Hertugen, der er Katholik, har først forlangt bestemte Forsikringer om, at Festen ikke skulde være en Lovprisning af Dronning Elisabeth og Protestantismens Sejrr. Først da disse Forsikringer vare givne, overtog Hertugen Forsædet,

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 6. Maj. 5. Søndag e. Paaske. — 7. M. (Bededag) Stanislaus, Biskop og Mart. — 8. Ti. (Bededag) Ærkeengelen Mikael Aabenbarelse. — 9. O. (Bededag) Gregor af Nazianz, Biskop og Kirkelærer.

Torsdag den 10. Maj. — **Kristi Himmelfart** (Gudstjenesten som paa Festdagene; efter Højmessens Kl. 10 i Sct. Ansgars Kirke synges *Te Deum* i Anledning af **Paasketidens Slutning**. Samme Dag udløber Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af Paaskes-kommunionen for deres Vedkommende, som bo i Nærheden af en Kirke). — 11. F. Frants af Hieronymus, Bekjender. — 12. L. Nereus og Lidelsesfæller, Martyrer.

Søndag den 13. Maj. 6. Søndag e. Paaske.

Mandag, Tirsdag, og Onsdag i denne Uge ere kirkelige Bededage, paa hvilke der efter Skolemessen holdes Bønprocession under Afsyngelsen af Litaniet til alle Helgener.

Den levende Rosenkrans' Forening (1ste Afdeling). Kristi Himmelfarts Dag holdes Møde med Exhortation efter Højmessens, Kl. ca. 11¹/₄.

Majandagt holdes hver Aften i Majmaaned Kl. 8.

Til de **sex Aloysianske Søndage**, som begynde paa Søndag den 13. Maj, anbefales: Den h. Aloysius af Gonzaga eller en 6 Søndages Andagt; indb. 30 Øre.

Literatur: I Kommission hos Hr. kgl. Hofboghandler Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) faas: **Gibbons: Vore Fædres Tro.** I. og II. (1 Kr. 50 Øre).

Grüder: Det protestantiske og katholske Trosprincip. (1 Kr).
Holstein: Evangelisk-Luthersk, (1 Kr.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 20.

Søndagen den 13. Maj.

1888.

Indhold. Bør der organiseres en systematisk Kamp imod Romerkirken? Paven og Irland. Katholsk er ægte evangelisk Pastor Steens Angreb. Efterretninger: Rom. Køln.

Bør der organiseres en systematisk Kamp imod Romerkirken?

Under ovenstaaende Titel har Hr. Kand. jur *P. Rasmussen* i „Dagens Nyheder“ for 5. og 6. Maj, med paaskjønnelsesværdig Upartiskhed fra Bladets Side, faaet offentliggjort følgende Indlæg i Anledning af den Kamp, som nogle af den indre Missions Gejstlige og Methodistprædikanterne her og i Provinserne i den sidste Tid have søgt at ophidse til imod den katholske Kirke.

„Bør der organiseres en systematisk Kamp imod Romerkirken, eller bør der ikke?“ skriver Kand. Rasmussen. „Herom drejer Meningsforskjellen sig imellem Pastor *Steen* ved St. Johanneskirken, som er for Krig, og Pastor *Esmann* i Karise, som er for Fred; begge have fremsat deres Anskuelser herom i „Dagbladet,“ Pastor Esmann frygter for, at en Kamp skal være forvirrende for de Troendes Bevidsthed, fordi det derved

bliver nødvendigt paa en Gang at gjøre Front mod Vantroen og mod „det store sluttede Samfund, som har bevaret Guds Ord i Pagten“. Heri, forekommer det mig, har Pastor Esmann fuldstændig Ret; thi Enhver, der er døbt og bekjender Kristum, maa jo dog regnes for Kristen. Fra et protestantisk Synspunkt set maa Konfessionen derimod blive det mere underordnede; ellers vilde der jo ingen Mening være i at have en evangelisk Alliance.

Romerkirken anerkjender Evangeliet fuldt ud. Den gennemfører i sin Klerus og i sit Folk Evangeliets Forskrifter indtil de mindste Enkeltheder. Den indskærper strængt Opfyldelsen af de ti Bud som ufravigeligt Salignhedsvilkaar¹⁾, øver Bøn som intet andet Kristensamfund, prædiker Kjærlighed til Næsten, Velgjørenhed, Forsagelse, Ydmyghed og Selvfornægtelse. De gejstlige Ordener bringe al jordisk Glans som Offer for efter Kristi Raad²⁾ at stræbe efter Fuldkommenhed gennem et Liv i Kyskhed, Fattigdom og Lydighed. Den kræver, at den øvrige Gejstligheds Liv skal være en nøje Efterfølgelse af Kristi Liv med de samme Grundtræk. Romerkirken har som Sakramenter *Daaben*, *Konfirmationen*³⁾, *Nadveren*, *Boden* (Skriftemaalet)⁴⁾, *den sidste Salvelse*⁵⁾, *Præstevielsen*⁶⁾ og *Ægteskabet*⁷⁾.

Ogsaa Luther anerkjender dette; han siger i Aaret 1528, elleve Aar efter, at han havde begyndt Kirkestriden: „Vi bekjende, at der i Pavedømmet findes mangt et kristeligt Gode, *ja alt kristeligt Godt*; den rette Daab, det rette Alterens Sakramente, *den rette Nøgle til Syndernes Forladelse*, det rette Prædike-Embede, den rette Katekismus, nemlig de ti Bud, Trosartiklerne, Fadervor.“ (Se Luthers Werke [Jena 1555], 1. Th. Freiheit des Persons, vom Ablass, fol. 64, a.).

¹⁾ Matth. 19,17. ²⁾ Matth. 19,21. ³⁾ Ap. Gj. 8,14—7. ⁴⁾ Joh. 20,21 flg. ⁵⁾ Jak. 5,14—15. ⁶⁾ Luk. 22,19; 1 Korinth. 13,3; 4,1; 2 Tim. 1,6; Ap. Gj. 6,5; 1 Tim. 5,22. ⁷⁾ Eph. 5,22—33, særlig Vers 32; Matth. 5,32; 19,9.

Hvad forlanger Pastor Steen vel mere? Der findes kort sagt ikke et eneste Punkt i Evangeliet, som ikke tillige læres af Romerkirken og kræves virkeliggjort i dens Menigheds Liv, saa at Romerkirken i allerstrængeste Forstand fortjener Navn af en *evangelisk Kirke*, medens derimod de evangeliske Kirkesamfund allesammen have opgivet snart et, snart et andet Punkt i Henhold til en indskrænkende Fortolkning, der bestandig er ængstelig for, at der skal blive gjort for meget.

Det vilde saaledes kun vidne om utilgivelig Mangel paa Indsigt, hvis nogen vilde regne Romerkirken med blandt Kristi Fjender. Nej, Kristi Fjende er kun den aabent erklærede Vantro — Gudsfornægtelsen og Kristusfornægtelsen, der i vore Dage vælter sig frem i stedse bredere og bredere Strømme. I Syd- og Mellemeuropa er det for en stor Del Regeringerne eller dog de i Samfundet højst stillede Personligheder, som skjult eller aabenlyst gaa i Spidsen for Kampen mod Kristus, og her tilfalder det Romerkirken at optage Handsken; i Nordevropa er det, foruden den moderne hedenske Filosofi, især Arbejderbevægelsens Førere, der hensynsløst latterliggjøre Kristen-Navnet og kaste sig over de løst organiserede protestantiske Kirkesamfund.

Men i Syd som i Nord er Maalet dog det samme: *Troens Tilintetgjørelse og Hedenskabets Indsættelse paa Kristi ledige Trone.*

En Kamp mod Romerkirken *kan* ikke undgaa samtidig at blive en *faktisk* Understøttelse af Troens Fjender, en unaturlig Alliance mellem Tro og Vantro, en Haandsrækning, der ubetænksomt gives den fælles Fjende for bagefter kun at skaffe ham en saa meget desto lettere Sejr over sine kortsynede Hjælpere. Vor Herres og Frelsers Sag er kun meget ilde tjent med et saadant unaturligt Makkerskab. Følelsen heraf gjorde sig ogsaa gjældende under den store Forfølgelse, som Fyrst Bismarck og Gehejmraaderne i Berlin efter 1870 iværksatte imod den katholske Kirke i Tyskland, idet de

positivt troende Protestanter følte deres egen Konfession truffen og førte bitre Klager over Bismarcks Voldsgjeringer imod Romerkirken, ja saa stærke vare paa mange Steder Protestanternes Sympathier for Romerkirken, at en protestantisk Præst endog opfordrede den til Gudstjeneste forsamlede Menighed til at bede for de forfulgte katholske Biskopper. De følte, at det i denne Kamp ikke blot gjaldt en Konfession, men Tilintetgjørelsen af selve Kristendommen.

Det maa nemlig ikke glemmes, at Romerkirken er den ældste, den kraftigste og den mest prøvede Kæmper for Kristi Riges Fremgang paa Jorden. Thi Romerkirken er jo lige saa gammel som Kristendommen, ældre end selve det nye Testaments Skrifter. Efter Sagnet var en Del af de tre Tusinde, som Apostelen Peter omvendte ved sin første Pintse-Prædiken, tilrejsende Jøder fra det allerede dengang bestaaende Jødekvarter i Rom, hvor de efter Tilbagekomsten til Hjemmet bleve Romerkirkens Førstegrøde. I hvert Fald er det *vist*, at Romerkirken dannede en blomstrende Menighed allerede kun 20 Aar efter hin store Pintsefest, paa hvilken Kirken grundlagdes ved Nedsendelsen af den Helligaand, da nemlig Apostelen Paulus i Aaret 58 fra Korinth tilsendte Menigheden sit „Romerbrev“, hvori han giver den sit rosende Vidnesbyrd for sand Kristentro i de Ord: „Eder *Lydighed* er bleven alle bekjendt, og derfor glæder jeg mig over Eder“¹⁾.

Romerkirken har sejrende gennemgaaet alle de 10 store Kristenforfølgelser lige fra den første under Kejser Nero (67), hvori Apostlene Petrus og Paulus fandt Martyrdøden, indtil den sidste under Kejser Diokletian, der varede fra 303 til 311, og hvis aabent erklærede Formaal var at myrde alle Kirkens Bekjendere og tilintetgjøre hvert eneste Exemplar af Biblen, for at Efterverdenen ikke skulde faa at vide, at Kristus havde været

¹⁾ Rom. 16, 19.

til; Biblen blev ogsaa næsten tilintetgjort, men den levende Kirke kunde man ikke faa Bugt med.

Romerkirken har kristnet og civiliseret hele Evropa, ogsaa vort Fædreland, og har bevaret os den hellige Skrift ren og uforfalsket lige ned til vore Dage. Romerkirkens Martyrblod har flydt i Strømme i alle fem Verdensdele, senest i Bagindien og Kina, og dens ubetvingelige Trosmod har for ganske nylig sejret over Fyrst Bismarck i en femtenaarig Kamp paa Liv og Død. Hvor finder man nogen anden Stridsmand for Guds Riges Sag, der kan se tilbage paa et saadant Martyrliv? Romerkirken har Ret til at sige med Apostlen¹⁾: „Jeg bærer Kristi Saarmærker paa mit Legeme.“

Ingen véd dette bedre end netop Vantroens Stridsmænd. De vide, at skal de frem i Verden, da gives der kun *en eneste* Vej, og den gaar over Romerkirkens Lig. At angribe Romerkirken, som er *alle* kristne Kirkesamfunds fælles Moder, er derfor enstydigt med at hjælpe Kristi Fjender til at udrydde Kristennavnet af Verden.

De mange i Lære og Ritus saa højst forskellige protestantiske Kirke-Afdelinger hvile alle paa *den frie Skriftfortolkning* som deres fælles Grundlag. Men dette Princip kan kun virke spredende, ikke samlende. Mangelen paa Enhed og Enighed er derfor Protestantismens uhelbredelige Kræftskade, paa hvilken der mindst af alt kan raades Bod ved at angribe Romerkirken. Før Grundloven gav os Religionsfrihed, fik dette Princip ikke Lov til at virke frit i Danmark, men — stik imod Protestantismens Grund-Princip — afgjorde i Statskirkens Tid den verdslige Øvrighed ved sit Magtsprog, hvad der var ret Kristentro, idet Staten forbød Landets Børn at have anden Tro, end den kongelig ansatte Præst foreskrev dem. Fra 1536 til 1849 var Guds Ord og Politiets Ord derfor et og det samme, og man kunde altsaa den Gang sige med Luther: „*det Ord de vel skal*

¹⁾ Gal. 6,17.

lade staa“; men Pastor Steen gjør sig skyldig i en Anakronisme, naar han (i Dagbladets Nr. 95) vil hævde, at denne Sætning endnu har Gyldighed i vore Dage. Tværtimod kan en Præst i Folkekirken ikke, som Pastor Steen i samme Artikel mener, længer optræde med den fordums Myndighed overfor en Irvingianer-, Methodist- eller Baptistpræst; thi disse forskjellige Præster ere jo alle enige om at holde sig til det fælles Grundlag: „Guds rene, ufejlbare, inspirerede Evangelium.“ Kun den forskjellige *Forstaaelse* af dette Evangeliums Ord ligger dem imellem; men om den kan man strides i det Uendelige uden at komme til nogen Afgjørelse, fordi der fattes en Avtoritet til at dømme de stridende Parter imellem. Det ene protestantiske Kirkesamfund kan saaledes ikke optræde med nogen afgjørende Myndighed imod det andet, naar ikke Staten — med Brud paa det protestantisk-lutherske frie Skriftfortolknings-Princip, som hos os først er kommen til sin Ret ved Grundlovens § 76 — lægger sin verdslige Magt i Vægtskaalen til Fordel for en af Parterne.

Men er da Kraften hos de protestantiske Kirke-Afdelinger større udadtil mod Kristi Fjender? Paa ingen Maade. Disse kaste sig over deres svagere Modstandere med Logikens skarpe Vaaben og tilføje dem de sørgeligste Nederlag. Jeg har engang været Vidne til, hvorledes en intelligent Præst af Folkekirken til sidst brast i Graad, da det var ham umuligt længer at opstille noget holdbart Argument imod de Grunde, hvormed man angreb blot hans egen Konfessions svage Sider, uden at Angriberne dog i fjærneste Maade rørte ved selve Kristendommen. Ved Protestantismen „staar 1003“; det ominøse Tal gjør febrilsk, her som paa Leporellos lange Liste; der mangler altid en Afslutning paa Tallet. Derved lamslaaes ethvert kraftigt Forsvar saavel indad som udadtil. Den tyske Filosof *Hartmann* kalder derfor ikke Protestantismen Kristendom, men *Kristendommens Opløsning*, „die Zersetzung des Chri-

stenthums.“ Naar den frie Skriftfortolkning føres til sin yderste Konsekvens, ender den i *Søren Kierkegaards* „Enkelte“, og dermed er alt Menighedsliv skaffet ud af Verden; kun Filosofiens rene Nirvana bliver tilbage paa Valpladsen.

Hvor ubesindigt under saa uheldige Vilkaar at tænke paa at organisere en systematisk Kamp imod „det store sluttede Samfund, som har bevaret Guds Ord i Pagten!“ Hvor langt klogere vilde det ikke være, om Folkekirken rettede hele sin Kraft indadtil paa sin egen Menighed for at samle *den* til et stort sluttet Samfund, der ikke løb Fare for at sive ud i „den Enkelte?“ Først naar dette Arbejde er gjort, kan der fornuftigvis *begynde* at blive Tale om, hvor vidt man trøster sig med at gaa frem i sluttede Rækker til Angreb.

Hvis nogen raadete det lille danske Folk til at angribe det mægtige tyske Kejserrige, vilde jeg ikke anse et saadant Raad for mere overilet end Pastor Steens Opfordring til at organisere en systematisk Kamp imod Romerkirken. Thi jeg gaar naturligvis ud fra den Forudsætning, at Pastor Steen kun tænker paa at anvende *ærlige* Kampmidler, at det aldrig nogen Sinde kunde falde ham ind at nedlade sig til at sværte sine Modstandere med noget af de Løgne- og Vrængbilleder af Romerkirkens Liv og Lære, der i Tidernes Løb ere producerede af Folk, som hyldede den Grundsætning, at Øjemedet helliger Midlet, og derfor af egennyttige Hensyn have klistret deres egen hæslige Maske paa Romerkirkens Ansigt for at bilde Hoben ind, at Ans-gars Trosfæller have set saaledes ud. Skal Romerkirken bekæmpes, da maa der naturligvis kun kæmpes med Sandhedens og Videnskabens Vaaben. Men netop paa Videnskabens Omraade vil det hurtigt vise sig, at Romerkirken er sine Modstandere saa langt overlegen, at de ingen som helst Udsigt have til at opnaa noget. De Fleste, der ivre imod Romerkirken, beherskes i

Reglen af Fordomme, fordi de savne et grundigere Kildestudium og derfor ikke kunne gjøre sig Sagen rigtig klar. De komme derfor altfor ofte til at kæmpe imod Vejrmøller.

Lad mig, for at tage et Exempel, saaledes blot gribe Pastor Steens Dadel mod Romerkirkens Mariadyrkelse. Han antyder, at denne skal være til Førringelse for Kristi Ære! Han aner vist næppe, at denne Dyrkelse, der er lige saa gammel som Kristendommen, har sin evangeliske Begrundelse i Joh. 2, 1—12, som lige til den allersidste Tid har været den danske Stats- og Folkekirkens officielle Prædikentext paa 2. Søndag efter Hellig tre Konger. Folkekirkens Præsters Misfornøjelse med de gamle Prædikentexter, hvilken førte til en fakultativ Ombyttelse med nye, maa overhovedet søges *dels* i Mangel paa ret Forstaaelse af de gamle, der er vor Arv fra Romerkirken og ikke kunne komme til deres fulde Ret uden i Forbindelse med Romerkirkens Troslære, *dels* i den strænge Bundethed, der paa-hviler en Præst i Folkekirken i Modsætning til en katholsk Præst, der kan prædike om, hvad han vil, uden at være bunden til Dagens Evangelium, og han vil altid kunne vide, hvad hans Menighed trænger til at høre, fordi han nøje kjender hvert enkelt Medlem *personlig* ikke blot gennem Skriftemaalet, men ogsaa igjennem en omhyggelig Sjælesorg, som han kan vie sig til, fordi han ikke hindres af Familiebaand. Alt dette er umuligt for en Præst i Folkekirken, som foruden en aldeles uoverkommelig stor Menighed tillige har alle en Familiefaders trykkende Sorger for Hus og Hjem, for ikke at tale om den upassende Maade, hvorpaa Staten tvinger sine Præster til at tage Betaling for enhver kirkelig Handling som efter et juridisk Sportelreglement, hvad der ikke kan undlade at vække Menighedens Forargelse og ligefrem strider imod Kristi Ord i Evangeliet: „I have modtaget det for intet, giver det for intet.“

Selve Evangeliet gjendriver altsaa Pastor Steens Dadel paa det anførte Sted, hvormed endvidere kan jævnføres Lukas 1, 28; 1, 48, samt Joh. Aabenb. Kap. 12. Ligeledes kunde jeg, hvis Pladsen tillod det, anføre alle Kirkefædrenes Vidnesbyrd ligefra Kirkens Oldtid, men jeg nøjes med blot at notere Navnene paa de vigtigste: *Justinus Martyr* († 167), *Irenæus* († 202), *Efrem*, *Augustinus* († 430), *Kyrillus* af Alexandria (431), *Basilius* af Seleucia (379) *Petrus Krysologos* († 451), og endelig fra Middelalderen den hellige *Bernhard* († 1153), om hvem Luther siger: „Har der nogen Sinde været en gudfrygtig og from Munk, saa var det St. Bernhard, hvem jeg sætter over alle Munke og Klerke paa Jorden —“ for ikke at tale om Digteren *Dante*, som i sit udødelige Paradis (33, 13—15) siger, at „en Bøn, som ikke vender sig til Guds Moder, mangler Attraens Vinger“.

Hvad siger endelig *Luther*, Folkekirkens Kirkefader? Pastor Steen maa være uvidende derom, ellers vilde han ikke modsige Luther, der i dette Punkt fastholder Romerkirkens Lære, som saaledes tillige er luthersk Lære. I sin Udlæggelse af Jomfru Marias Højsang „Magnificat“ skriver Luther længe efter, at han har skilt sig fra Romerkirken: „Hun er bleven Guds Moder, hvorved der er bleven hende saa mange og saa store Goder til Del, at Ingen kan begribe dem. Thi deraf følger al Ære og al Salighed, saa at hun blandt alle Mennesker er enestaaende, ikke ligestillet med nogen anden, fordi hun med den himmelske Fader har en Søn, og en saadan Søn. Naar man kalder hende *Guds Moder*, saa kan Ingen sige større Ting om hende eller til hende, om han saa ogsaa havde saa mange Tunger, som der er Løv og Græs, Stjærner paa Himlen og Sand i Havet. Den blide Gudsmoder forskaffe mig en saadan Aand, at jeg paa en nyttig og grundig Maade maa udlægge hendes Højsang! Maatte hun hjælpe os alle til heldbringende Forstand og til et rosværdigt Liv, saa

at vi en Gang i det evige Liv maa komme til at ove og synge det *evige Magnificat!* Dertil hjælpe os Gud, og det forunde os Kristus *ved hans Moder Marias Forbøn og Villie.* — Paa lignende Maade fastholder Luther Romerkirkens Tro paa den hellige Jomfrues ubesmittede Undfangelse, hvilken Tro altsaa i Henhold til Grundlovens § 3 ogsaa maa være Folkekirkens og Pastor Steens. Luther skriver: „Man kunde ikke sige: *velsignet er du*“ — dersom hun (Maria) nogen Sinde havde været Forbandelsen underkastet. Det var ogsaa billigt og ret, at den Person blev bevaret *uden Synd*, ved hvem Kristus vilde paatage sig det Kjød, som skulde overvinde alle Synder. Thi „*velsignet*“ betyder egentlig, hvad der er udrustet med *guddommelig Naade*, hvad der er uden Synd.“ Evangeliet og Folkekirkens egen Kirkefader fordømme saaledes begge Pastor Steens Opfattelse som *stridende imod den evangelisk-lutherske Kirke*, der efter Grundlovens § 3 er dansk Folkekirke, den Pastor Steen er pligtig til at holde sig efterrettelig, saa længe han vil lønnes som dens Præst.

Men hvor urimelig er ikke Pastor Steens Tankegang, ogsaa set fra et rent menneskeligt Synspunkt? Kristus, som jo dog ogsaa var et sandt Menneske, skulde føle sin Ære krænket ved, at der vises hans Moder Ærbødighed! Han skulde tage det ilde op, at de, der elske ham, bede hans Moder anmode ham om at opfylde deres Bøn! Om at *tillæde* Guds Moder eller de Hellige eller om at vise dem *guddommelig Ære*, derom er der jo slet ikke Tale; noget saadant eksisterer kun i de Folks Hjærner, som se Spøgelser ved højlys Dag. Den romerske Katekisme, som er Kirkens fælles officielle Lærebog, siger herom (pars IV. Cap. 6, qvæstio 3):

Den Maade, hvorpaa vi anraabe Gud, er forskjellig fra den Maade, hvorpaa vi anraabe de Hellige. Gud bede vi nemlig, at han *selv* vil give os et Gode eller fri os fra et Onde; men de Hellige, som ere Gud velbehagelige, anmode vi om at tage os under deres

Varetægt, for at vi maa opnaa det af Gud, som vi trænge til. Derfor anvende vi to meget forskellige Former i vore Bønner: til Gud selv sige vi nemlig: „Forbarm Dig over os, Bønhør os,“ til en Helgen derimod: „Bed for os“.

Tridentiner-Konciliet lærer (Trid. Concil. sessio 25, decret. de invoc. et venerat. sanct.) . . .

at de Hellige, som regere tillige med Kristus, frembære for Gud deres Bønner for Menneskene; at det er godt og nyttigt ydmygt at anraabe, samt at tage sin Tilflugt til deres Forbønner, naar vi ville opnaa Velgjerninger af Gud ved hans Søn Jesus Kristus, som *alene* er vor Forløser og Frelser.

Heraf fremgaar det aldeles klart, hvori Helgen-*dyrkelsen* efter den katholske Kirkes officielle Lære bestaar, og hvis nogen udlægger den anderledes, gjør han sig skyldig i en Usandhed. Man viser altsaa dem, der have udmærket sig ved Dyd, og om hvem det kan antages, at de nu regere med Kristus i Himlen, den tilsvarende Ære. Naar i det daglige Liv den forskellige sociale Stilling giver Anledning til forskellige Titulaturer og Æresbevisninger, hvorfor skal saa ikke i Guds Rige en ganske fremragende Dyd finde særlig Anerkjendelse?

Romerkirken angriber Ingen, men er heller aldrig vejet tilbage for noget Angreb. Dens Kald har altid kun været at opfylde Kristi Bud: „Gaar ud i al Verden og lærer alle Folk at holde Alt, hvad jeg har befaleet Eder“. Og 2000 Aars uafbrudte Kamp for Kristi Sag har lært den stedse mer og mer at vurdere hele Rækkevidden af Gamaliels vise Ord til det jødiske Raad angaaende den katholske Kirke (Ap. Gj. 5, 38 39): „Er denne Sag af Mennesker, da vil den falde bort af sig selv, men er den af Gud, kunne vi intet gjøre derimod.“

Irlændernes „Boycotting“ og „Felttogsplan“.

Inkquisitionens Kardinal-Kongregation har i forrige Maaned med den h. Faders Samtykke fældet Dom over Irlændernes saakaldte „*Boycotting*“ *) og „*Felttogsplan*“ overfor de engelske Godsejere. Kongregationens Skrivelse lyder saaledes:

„Den apostoliske Stol har ved flere Lejligheder, naar Forholdene fordrede det, givet det irske Folk, som den stedse har betragtet med særlig Velvillie, passende Formaninger og Raad om, hvorledes det kunde forsvare sine Rettigheder uden Skade for Retfærdigheden eller den offentlige Fred. Vor hellige Fader, Leo XIII., frygtede for at *den Slags* Krigsførelse, det irske Folk havde indført i Striden mellem Godsejerne og Forpagterne, og som i Almindelighed kaldes for „*Felttogsplanen*“ saa vel som det under Striden opstaaede Slags sociale Interdikt, det saakaldte „*Boycotting*“, kunde forvanske det sande Begreb om *Retfærdighed* og *kristelig Kjærlighed*. Han befalede derfor Inkquisitionens øverste Kongregation at underkaste Sagen en alvorlig og omhyggelig Prøvelse. Der blev derfor forelagt Kardinalerne i denne Kongregation følgende Spørgsmaal: „Er det under Striden imellem Godsejerne og Forpagterne i Irland tilladt at betjene sig af de Midler, som ere bekjendte under Navnet „*Felttogsplanen*“ og „*Boycotting*“?“ Efter en lang og moden Overvejelse besvarede Deres Eminencer *enstemmig* dette Spørgsmaal benægtende, og

*) Ordet „*Boycotting*“ hidrører fra den engelske Kaptain *Boycott*, som bestyrede Grev Erne's Godser i det irske Grevskab Mayo og paa Grund af sin Strængthed mod Forpagterne paa den irske Landligas Befaling i 1880 blev hindret i at høste; Ordet benyttes siden den Tid til at betegne en lignende Behandling af Forpagterne, som ofte finder Sted i Irland.

denne Afgjørelse blev Onsdag den 18. ds. stadfæstet af den h. Fader. At denne Afgjørelse er retfærdig vil let være indlysende for Enhver, der med sin Forstands Hjælp betænker, at *en Forpagtningsafgift, der er fastsat ved fælles Overenskomst*, ikke ensidig kan nedsættes af Forpagteren, *blot fordi denne vil det*, uden at Kontrakten derved bliver krænket, i Særdeleshed naar der er oprettet Domstole, der skulle jævne saadanne Strids-spørgsmaal og nedsætte uretfærdige Forpagtningsafgifter indenfor Billighedens Grænser, efter at de have taget Hensyn til de Aarsager, der forringe Jordbundens Værdi. Heller ikke kan det anses for tilladeligt, at man *afpresser* Forpagterne deres Afgift og overleverer denne til ubekjendte Personer til Skade for Godsejerne. Endelig strider det imod Retfærdighed og den kristne Kjærlighed ved et *socialt Interdikt* at forfølge dem, der ere villige til at betale den Forpagtningsafgift, de vare komne overens om, eller den, der i Udøvelsen af deres Ret forpagte Gaarde, der staa ledige. Det vil derfor være Deres Højærværdigheds Pligt, forsigtig, men med Kraft at formane Gejstlighed og Folk til ikke at overskride *Grænserne for den kristne Kjærlighed og Retfærdighed* under deres Bestræbelser for at finde et Hjælpe-middel til at raade Bod paa deres sørgelige Tilstand.

Rom, den 20. April 1888.

R. Kardinal *Monaco*.

*

*

*

Ovennævnte Skrivelse er ifølge pavelig Ordre sendt til de irske Biskopper af Præfekten for Propaganda-Kongregationen, Kardinal *Simeoni*, og vil sikkert ikke blive uden gavnlig Indflydelse paa det irske Folk. Skal det irske Folk ogsaa fremdeles forsvare sine *Rettigheder* og i saa Henseende regne paa den h. Faders Understøttelse, maa *Midlerne* i denne Kamp stedse stemme overens med *Retfærdigheden* og *den kristelige Morallov*. Fra dette Synspunkt af har Paven ladet *Kampmidlerne*

underkaste en Bedømmelse, som paa mange Steder i Irland ogsaa er bragt i Anvendelse; det har saaledes navnlig været forskjellige irske Biskopper, som have anmodet den h. Stol om, at udtale sig imod „Boycotting.“ Hvad den saakaldte „Feltogsplan“ angaar, har endog Irlændernes protestantiske Fører, *Parnell*, fra Begyndelsen af forholdt sig misbilligende overfor den, og heller ikke senere sluttet sig til den.

Det fattige og forfulgte, men stedse trofast katolske Folks nationale Interesse kan kun være tjent med, at alle ifølge Moralloven *utilladelige* Midler holdes fjærnedede fra dets berettigede Agitation for de Rettigheder, der med Vold og Magt undrages det; og selv om ogsaa et eller andet Medlem af Nationalligaen i første Øjeblik lader falde et misbilligende Ord overfor Folket, der har et overmaade hidsigt Temperament, saa tør man dog tillidsfuldt antage, at Flertallet vil modtage det pavelige Dekret med dyb Ærbødighed og Agtelse og villig laane Øre til Biskoppernes og Sjælesørgernes Belæringer. Naar de katolske Irlænderes barnlige Lydighed mod Kirkens Overhoved sættes som en Dæmning op imod enkelte politiske Føreres altfor vidtgaaende Iver, kan en Agitation, der med moralsk tilladelige Midler iværkssættes for den irske Nations forfatningsmæssige Selvstændighed, kun vinde Fremgang og maa, understøttet af den h. Faders Bestræbelser hos den engelske Regering, tidlig eller silde føre til Maalet.

Med *Politik* har den romerske Afgjørelse intet at bestille; det er kun de to ovennævnte Kampmidler, der fordømmes som stridende imod den kristelige Morallov. Irlændernes lovlige, med Moralen overenstemmende Bestræbelser forkaster Dekretet paa ingen Maade. Derfor er denne rent moralske Afgjørelsesdom ikke rettet til Nationalpartiet eller til det irske Folk, men til Irlands *Biskopper og Gejstlighed*. Men disse maa være underviste i højeste Instans om hine Midlers Tilladelighed eller Utilladelig-

hed, da det daglig kan hænde, at Sjælesørgerne maa dømme desangaaende. Nationale Bestræbelser, som en *O'Connell* arbejdede paa, fordømmes ingeniunde, men finde tværtimod Sympati. Først efter at revolutionære Agitatorer søgte at benytte Irlands Nød for deres Parti-formaal og tragtede efter at forføre det irske Folk til *lovstridige* Midler, saa den h. Stol sig foranlediget til at skride ind. Kirken holder netop ubrødelig fast ved sin Overbevisning, at *Morallovens evige Grundsætninger* ogsaa maa iagttages og følges under politiske Bestræbelser.

Katholsk er ægte evangelisk.

„Hvad Du finder citeret, saasom katholsk Lærdom udi din [den lutherske] Religions Skribenter, maa Du endelig selv konferere med Originalerne og ikke være fornøjet med blotte og bare Citationer for at dømme billigen derom.“ — *J. B. Winsløv* til sin Brodersøn.

Kjære Ven! — Tak for Sendelsen. Jeg havde gjerne gjengjældt Din Opmærksomhed ved at sende Dig „*Dagens Nyheder*“ for i Søndags; men jeg kunde ikke faa et Exemplar fat. Søndagsnummeret bragte en ganske ypperlig Artikel om det brændende kirkelige Spørgsmaal af en Hr. Kand. jur. *P. Rasmussen*. Er Forfatteren Protestant? er han Katholik? Det lader Artiklen henstaa uafgjort; det vedkommer heller ikke Sagen. Saa meget ser man, han er en retsindet og besindig Mand, der ikke er bange for at tænke en Tanke til Ende og hvis Pen er øvet nok til at fremsætte de Slutninger, som logisk Tænkning nøder til at drage af sine Præmisser, i et lige saa roligt som klart og overbevisende Sprog.

Faar Du Lejlighed dertil, saa forsøm ikke at læse

Artiklen*); den har mere end en Døgninteresse. Jeg hidsætter en Sætning deraf: „Skal Romerkirken bekæmpes, da maa der naturligvis kun kæmpes med Sandhedens og Videnskabens Vaaben. Men netop paa Videnskabens Omraade vil det hurtigt vise sig, at Romerkirken er sine Modstandere saa langt overlegen, at de ingensomhelst Udsigt have til at opnaa noget. De Fleste, der ivre mod Romerkirken, beherskes i Reglen af Fordomme, fordi de savne et grundigt Kildestudium og derfor ikke kunne gjøre sig Sagen rigtig klar. De komme derved altfor ofte til at kæmpe imod Vejrmøller.“

Hvor sandt dette er, ses af Pastor *G. Schepele*rnys nyeste Brochure: „*Evangelisk eller romersk?*“ Den gjør ikke Krav paa at bero paa Kildestudium; nej, den er beskeden nok til at præsentere sig som en Oversættelse, et tysk Produkt i dansk Paaklædning, en fremmed Væxt, omplantet paa dansk Grund. Derimod kunde man jo ikke have noget at indvende, hvis vi bare fik at vide, hvem der er Forfatteren af Originalen. Men det anser Oversætteren ikke for nødvendigt eller passende at meddele os; vi erfare kun, at „Originalen er udgivet af den evangeliske Forening til Pressens Brug i Schlesien, et Land, hvor Kampen mellem Evangelisk og Romersk er staaende og hvor det derfor“ — ligesom for Øjeblikket ogsaa her i vort fredelige Danmark — „gjælder at give den evangeliske Befolkning Vaaben i Hænde mod Papismen.“

Du smiler, kjære Ven! jeg ogsaa. Men lad saa være. Hvad der forbavser mig, er, at Sognepræsten ved Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn, der dog maa antages at kjende sit Folks og særlig Hovedstadens aandelige Niveau, Synsmaade og Smag, mener rigtig at have „læmpet det lille Skrift efter danske Læseres Tarv.“ Jeg er nysgjerrig efter at vide, hvordan vort Publikum

*) Artiklen findes aftrykt foran i dette Nr. af Ugebladet.

vil tage imod den Attest, som Hr. Pastor Schepelern giver Kjøbenhavnerne og hele det danske Folk, om Mangel paa *Kritik, Logik og Kundskab* om Katholicismen. Thi det er sandelig kun en ukritisk, ulogisk og ukyndig Læser, der kan nøjes med dette lille Skrift, som et Arsenal i det paatvungne Forsvar mod den slemme Papismes Angreb.

Vor Tid gjør sig jo til af sin kritiske Aand. Lutherdommen paalægger sine Tilhængere den Forpligtelse ikke at stole paa en andens Avtoritet, men selv at prøve alt og at se alt med egne Øjne. Pastor G. Schepelern siger — med Uret — at de katholske Præster ville anses for ufejlbare: han som luthersk Præst kan og vil i alt Fald ikke gjøre Krav paa at anses for ufejlbar. Men hans Brochure er skrevet paa en Maade, som om den virkelig gjorde det. En Læser, der ikke følger den blinde Tros Grundsætning: *Autos epha; juro in verba magistri* (Mesteren har sagt det; jeg sværger paa hans Ord), en Læser, der ikke fra først af bringer *il sacrificio d'intelletto*, vil strax spørge: Hvor er Forfatteren? — Intet Svar. Kan jeg stole paa ham? — Intet eller højst et meget vagt Svar. Hvad hidrører fra Forfatteren? hvad har Oversætteren lagt til, skaaret bort eller tillempet „efter danske Læseres Tarv?“ — Intet Svar. Pastoren fortæller adskillige Ting, som han vil have anset for historiske, men som kræve en stærk Tro. Fra hvilken Kilde har han de enkelte Ting? — Intet Svar. *Autos epha*. Han fortæller, at „Jesuitenre endnu i 1847 havde solgt Mirakelmedailler, der skulde gjøre sikker mod Hug og Skud;“ at Pave Gregor XVI. (1831—46) kaldte i taabelig Forblindelse Jærnbannerne for *Satans Spor*.“ Det kan jeg ikke uden videre antage for uomtvistelige Kjendsgjæringer; vilde det være ubeskedent at spørge, hvad paalidelig Hjemmelsmand han har for disse graverende Anker mod en højt anset kirkelig Orden, ja, mod en Mand, som mere end 200 Millioner af hans Medkristne ærede som deres aandelige

Fader i Kristus? — Intet Svar. *Autos epha*; det maa Læseren nøjes med: Jeg, Pastor G. Schepelern, gaar i Borgen for Sandheden af hvad jeg med nogen Tillempeelse har afskrevet af en unavngivet tysk Skribent; jeg forsikrer Dem jo, at jeg rækker Dem, kjære danske Læser, „Sandhedens Vaaben“ (Side 5); hvorfor vil De da være saa kritisk! — Det lyder nu altsammnen smukt nok; men det kunde dog nok tænkes, at Pastoren tog fejl i de anførte Kjendsgjerninger: thi i sine *Citater* kan jeg ikke skjønne rettere, end at han har taget fejl.

Pastor Schepelern siger, at Leo XIII i Rundskrivelsen af 3. Dec. 1880 kalder de evangeliske Missionærer for „Satans Sendebud“; det gjør Paven ikke. Pastoren har vel ikke læst Encyklikaen, men i god Tro afskrevet denne Usandhed af sin tyske Original. Hvad Hs. Hellighed virkelig kalder dem for, kan Pastoren læse i „*Nord. Ugeblad*“, et katholsk Søndagsblad, som han vel aldrig har set eller hørt om, thi det skrives af en katholsk Gejstlig; og hvad der kommer fra den Kant, det plejer Pastor Schepelerns Standsfæller jo fornemt at lukke Øjnene for. Hr. Pastor *Julius Steen* ved St. Johannes' Kirken gav Ugebladet nys Anledning til at gjendrive denne (objektive) Bagvaskelse.

Eller et andet Exempel! Sognepræsten ved Trinitatis spørger med en vis Indignation: „Er det ikke at *tage Æren fra Kristus*,¹⁾ naar Pave Leo XIII i sin Rundskrivelse af 1. Sept. 1883 uden nogen som helst Indskrænkning betegner Maria som *Midlerinde for vor Forsoning med Gud*, som „*Uddelerinde af den himmelske Naade*?“ Havde Paven sagt dette uden Indskrænkning, saa vilde han alligevel ikke være bleven misforstaaet af nogen som helst Katholik. Alle Katholiker vide godt, at Maria kun ved sin Forbøn kan siges at uddele Guds Naadegaver, og i hvad Forstand hun kan og bør kaldes vor Midlerinde.

¹⁾ Udhævelsen er af Pastor Schepelern.

Men nu har jeg opmærksomt gjennemlæst hele den citerede Rundskrivelse (den kunde jeg let finde, da Pastoren *undtagelsesvis* citerede nøje); jeg har ogsaa fundet det sidste Udtryk „Uddelerinde af den himmelske Naade, *coelestium administra gratiarum*“; men hvad Udtryk Pastoren muligvis kunde have oversat med „Midlerinde for vor Forsoning med Gud“, det kunde jeg ikke gjætte mig til. Har jeg maaske oversat det? Det kan jo være. Men Pastoren har ogsaa oversat den „Indskrænkning“, som Paven gjentagne Gange tilføjer. Han kalder nemlig Maria ganske bestemt „*deprecatrix* apud Deum, *Forberederinde* hos Gud“; han forklarer det nærmere: „Hun staar højere i Naade hos sin Søn og har større Indflydelse paa ham end noget andet Menneske eller nogen Engel“. Derfor opfordrer han de Troende til netop at ty til hende, „for at vi ved at paakalde Maria maa hjælpes af hendes Søn Jesus Kristus.“ Er det at tage Æren fra Kristus?

Der er endnu et eller andet Sted, hvor det er muligt at kontrollere Pastoren. Han citerer Pius IX's Encyklika af 1864. Det er jo rigtignok en temmelig skjødesløs Maade at citere paa; men en Katholik kan dog nok tænke sig, at han mener Encyklikaen af 8. December 1864. Der lader han altsaa Pius i „Overensstemmelse med sin Forgænger Gregor XVI erklære Samvittighedsfrihed og fri Religionsøvelse for *Vanvid*.“ Nej, det gjør Pius IX ikke. Hvad han erklærer for Vanvid — en smagfuld eller passende Oversættelse af det latinske Ord „*deliramentum*“ er det just ikke — er den Paastand, at i enhver vel ordnet Stat bør Loven garantere alle og enhver Samvittighedsfrihed, fri Religionsøvelse og en Presse- og Ytringsfrihed, der hverken ved nogen verdslig eller kirkelig Myndighed maa indskrænkes. Hvor er den Stat, der kan garantere eller bestaa ved en saa tøjlesløs Frihed!

Pastoren siger: „Den romerske Kirke mener, at det, at ville have Vished om sin Retfærdiggjørelse, er

intetsigende Kjætterformastelse.“ Han sætter de to sidste Ord mellem Anførselstegn, som om det var et Citat. Men det kan det ikke være. Trienter-Konciliet¹⁾ lærer, at den enkelte ikke kan have *Trosvis*hed om sin egen Retfærdiggjørelse; *Trosvis*hed vilde jo forudsætte, at Gud aabenbarede En: Du er nu mit Barn. Men at vi til en vis Grad med Sikkerhed kunne sige til os selv; „min Synd er mig forladt, jeg staar i Naaden; jeg er nu et Guds Barn“, — at vi derom kunne have den Slags Visshed, som vi i det praktiske Livs Forhold maa lade os nøje med, det nægter Kirken ikke. Det er mærkeligt, at Pastoren helt kan have glempt det. Dette Punkt spillede en ikke ubetydelig Rolle i Kontroversen mellem *Martensen* og *Grüder* i Halvfjerdserne. *Martensen*²⁾ havde citeret den latinske Text af den Tridentinske Udtalelse rigtig (*certitudinem fidei*), men i Oversættelsen udeladt det afgjørende Ord *Troens* Visshed. *Grüder*³⁾ svarede: Ansaar *Martensen* denne Udeladelse eller Forandring for uvæsentlig, saa vilde det ingenlunde vidne om stor theologisk Skarpsindighed. Eller skulde han have erkjendt Forandringen som væsentlig og alligevel tilladt sig den? Det havde ikke været ærligt og hæderligt.

Pastor Steens Angreb paa den katholske Kirke.⁴⁾

Under ovenstaaende Titel har Hr. Dr. *B. Hansen* i „Dagbladet“ for 3. Maj offentliggjort følgende Komentaar til Pastor Steens Kampraab:

¹⁾ Møde 6, Kap. 9 om Retfærdiggjørelsen.

²⁾ Katholicisme og Protestantisme S. 79.

³⁾ Det protestantiske og kath. Trosprincip S. 74.

⁴⁾ Nord. Ugbl. Nr. 18, Side 333.

„Pastor Steens Kampraab i Nr. 95 af Dagbladet er det ikke let at tage fejl af. Fremtiden vil vise, om det slaar an. Det bebuder en Spionage sat i System; det er et Vagt-i-Gevær-Raab mod et anerkjendt, ligeberettiget Religionssamfund, som konsekvent gennemført i Henhold til dets Tonefald og Klang, vil gjøre den almindelige Trosfrihed til en Illusion og vor frie Grundlovs velbekjendte Paragrafer 76 og 79 til en Chimære.

Eller med andre Ord: Pastor Steen holder Religionsfriheden for en smuk Ting, men med Maade; anvendt paa Katholicismen bør den have sine Grænser, som ere at fastsætte af *den indre Missions* Præster; den katholske Kirke er en saa farlig Modstander, at den absolut bør stilles under Kuratel; de enkelte Kuratores, d. v. s. de lutherske Sognepræster paa alle hine Steder, hvor katholske Organisationer, respektive Menigheder forefindes, bør holde skarpt Udkig med Katholikernes Overgreb; Statens Myndigheder ere ikke længere deres Opgave voxne. Er dette Kampraab fuldtud Alvor, eller er det et Vanvareskud, hvis Røg efter en Stund vil fortone sig? Vi skulle lade det staa hen; men det skal være sagt, er det Første Tilfældet, saa have vi i den givne Parole *et Tidens Tegn*; skulde vi derimod slutte os til den anden Antagelse, saa vilde unægtelig en Smule større Besindighed være et ønskeligt Gode for Stridsmanden.

Er der fra Katholikernes Side givet Anledning til den besynderlige Irritation, der synes at antage foruroligende Dimensioner hos *den indre Missions* Præster? Saavidt jeg kan skjønne, foreligger der Intet, som afgiver nogen rimelig Grund til den mildelst talt stærke Ilterhed, der kommer til Orde; de katholske Manifestationer, som paapeges, bære en i det Hele taget saa uskyldig og stilfærdig Karakter, at det er vanskeligt at fatte, hvad der egentlig er ivejen.

Enhver Vilkaarlighed straffer sig paa den, som

gjør sig skyldig i samme; enhver Forsyndelse mod Logiken bliver et Nederlag for den, som ringeagter dens Love. Hvor ere de skudfaste Præmisser, der støtte hans Konklusion: Kampraabet? Det er det, jeg har ledet efter.

Hvor er den katholske Kirkes Overgreb her i vort Fødeland? Jeg gennemgaar i Tanken Rækken af de i dette Aarhundrede grundlagte nye Menigheder i Ordrup, Odense, Svendborg, Kolding, Horsens, Aarhus og Randers, og jeg spørger: Paa hvilket af disse Steder er den katholske Kirke gaaet angrebsvis frem; hvori har dens Offensivstød bestaaet? — Al abstrakt Talen om Overgreb er en billig Vare; en Smule konkret Bevis for en af de opstillede Anklager vilde unægtelig i vort Mellemværende være baade ønskeligt og nødvendigt.

Pastor Steen er aabenbar i en ophidset Stemning, maaske endog vred. Hvorpaa?

Paa *Mariadyrkelsen* og det *udvortes Ceremonivæsen* i den katholske Kirke. — En Katholik trækker paa Smilebaandet ved at høre det; men set fra Pastor Steens Standpunkt, om saa var, saa havde han jo desto mindre at frygte for den katholske Kirkes Omsiggriben; den vilde besørge sin egen Skrinlægning; hvorfor altsaa være vred paa den?

Pastor Steen er vred paa Katholikernes Projekt om at bygge en Rosenkranskirke. — Men saalænge en stor Del af vort Lands lutherske Kirker er prydet med det gamle Navn: „Vor Frue Kirke“, synes der ikke at være stor Rimelighed i at vredes over, at den projekterede nye katholske Sognekirke skal faa et Navn, der kun derfor en Kjende afviger fra det gamle Navn, for at forebygge Forvexlinger mellem „Vor Frue Kirke“ i Kongens Kjøbenhavn og „Vor Frue Kirke af Rosenkransen“ paa Frederiksberg-Vesterbro.

Pastor Steen er alvorlig vred paa de Mange, som ty til det katholske St. Josefs Hospital. — Men hvor-

for ikke tage denne Kjendsgjærning: Tilliden, som St. Josefssøstrene nyde hos saa mange Lidende, til Udgangspunkt for en alvorlig, indtrængende Opfordring til de Vedkommende om at overgaa dem i Opofrelse, Hengivenhed og uegennyttig Kjærlighed? Hvorfor da være vred, om den Lidende vedbliver at søge didhen, hvor han føler sig bedst?

Pastor Steen er vred paa Nonnerne og deres Skoler. — Men hvorfor anspænder han ikke hellere alle sine Kræfter for at skabe Institutioner, der tale tilstrækkelig for sig selv, saa han kan være fri for at spille Formynder for Forældrene med Hensyn til deres Børns Skolegang?

Hele Tankegangens Slutning sammenfatter jeg kort i den oprigtig mente Opfordring: Lader os kappes i Kjærlighedens Gjærninger, lader os rivalisere paa Skolegjærningens vide Omraade, lader os søge at blive Alt for Alle, glade med de Glade, bedrøvede med de Bedrøvede, villige til at hjælpe, hvor vi kunne, kjærlighedsfulde imod Alle uden Undtagelse, — da vil al Grund til Vrede og Trætte bortfalde, da vil der tilbyde sig Omraader nok, hvor alt, hvad der findes af Positivt og Konservativt i de forskellige kristelige Religions-samfund, i Fællesskab vil kunne arbejde sammen for at stemme op imod Vantroen og at løse Nutidens sociale Spørgsmaals gordiske Knude.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Paa Opfordring af Redaktøren af Børnebladet „Skytsengel“, den bekjendte Børneven og forh. Lærer *Ludvig Auer* i Donauwörth, har den katholske Børneverden deltaget i Pavejubilæet, idet den tilegnede Pave Leo XIII en Mængde *Gratulationsbreve*, som ere blevne indbundne i 13 store Oktavbind og overrakte Paven den 23. f. M. 50,000 Børn have indsendt Breve fra Italien, Frankrig, Spanien, Tyskland, Østerrig, Schweitz, Rusland, Holland, Belgien, Nord- og Sydamerika. Den h. Fader modtog med synlig Glæde denne Hyldest og sagde til Kardinal Melchers: „Jeg vil se alle Brevene, saa sende vi dem til Udstillingen og senere hen indlemmes de i Bibliotheket til evig

Erindring“. Da Kardinalen Dagen efter atter havde Audiens hos Leo XIII, talte denne paany om Sagen og havde endnu et Bind Breve liggende paa sit Arbejdsbord.

Køln. Den katholske Svendeforening i Køln talte i 1887 gjennemsnitlig 1300 Medlemmer, nemlig 1000 Svende og 300 selvstændige Mestre resp. gifte Svende. 263 nye Medlemmer optoges i Foreningen; fra andre Svendeforeninger kom 2204 Svende til Køln, hvor de nød den sædvanlige Forplejning og havde frit Herberge i Svendehuset. Af disse fandt 920 Arbejde i Køln; 1284 maatte fortsætte Rejsen, for at søge Beskæftigelse andetsteds. Foreningens Kasse-Indtægt beløb til 6139 M. 34 Pf.; Udgiften til 5505 M. 64 Pf., saa at Kasse-Beholdningen udgjorde 633 M. 70 Pf. Foreningen har haft mange smukke Festaftener; blandt andre en Festaften i Anledning af Ærkebiskoppens Besøg i Foreningen, den h. Josefs Skytsfest, Stiftelsesfesten med en Udflugt, Skytsenglefesten, Præses Navnedag, og endelig Festen i Anledning af Leo XIII's Jubilæum, ved hvilken Lejlighed Foreningen opførte Dramaet „Petrus og Kornelius“.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Maj. 6. Søndag e. Paaske. — 14. M., 15. Ti. Oktavdage. — 16. O. Johannes Nepomuk, Martyr. — 17. To. Oktav af Kristi Himmelfart. — 18. F. Erik, Konge og Martyr. — 19. L. Vigiliefastedag. (I Sct. Ansgar Kl. 8: Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener; Højmesse henved Kl. 9.)

Søndag d. 20. Maj. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene).

Sct. Josefs Gilde. Almindeligt Møde for alle Brødre Mandag den 14. Maj Kl. 9. i Lokalet, Frederiksberg Allé 15—17.

W. Siegler, Sekretær.

Mandag d. 7. Maj afgik ved Døden paa Sct. Josefs Hospital, efter længere Tids Sygelighed, min inderlig elskede Hustru **Marie Riedel, f. Jørgensen**, i en Alder af 46 Aar og efter 28 Aars lykkeligt Ægteskab, hvilket herved bekendtgjøres af hendes sørgende Mand og Børn. Begravelsen finder Sted fra Sct. Josefs Hospital Søndag d. 13. ds., Kl. 12 $\frac{1}{2}$.

K. Riedel, Sadelmagermester.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 21.

Søndagen den 20. Maj.

1888.

Indhold. Den højtidelige Pintsefest. „Tyrolercirkulæret.“ Katholsk er ægte evangelisk. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom, London.

Den højhellige Pintsefest.

Paaskefesten er Indledningen til Foraaret, — *Pintsefesten* er dets Fuldendelse. Naturen optræder som den festlig smykkede Brud, prangende i Skjønhed og Ynde, lys og duftende; — længselsfuld venter den paa Brudgommen. Og Himlen stiger ned for at formæle sig med Jorden, overalt høres der Sang og Klang, Jubel- og Fryderaab. Mennesket er Skabningens Herre, det rager op over alt, hvad der lever og virker omkring det, uendelig højere, end Kejsere og Konger rage op over den Ringeste blandt deres Undersaatter. Men aldrig har Menneskeslægten skilt sig i Stolthed fra Naturen, med Andagt har den derimod lyttet til Skabningens Stemme, omgivet dens Magtsprog med Poesi og forherliget den ved Fester.

Aarets tredie Fest staar for Døren. Paa Jubelfesten

lød Feltraabet saaledes: „Natten er til Ende, Morgenen er frembrudt“; paa Paaskefesten: „Vinteren er forbi, Foraaret holder sit Indtog“; nu derimod, paa Pintsefesten, hedder det: „Foraaret og Haabet ere blevne til Sandhed!“

Jubelfesten er Julefesten! Morgenen er frembrudt, — Jesubarnet er født. Paaskefesten er Frelserens Opstandelsesfest; Vinteren er forbi, — Død, hvor er nu din Braad? Pintsefesten, da Foraar og Haab er blevne til Sandhed, er Festen til Minde om den forjættede Helligaands Udgydelse over Apostlene, den katholske Kirkes Stiftelsesfest. „Da Pintsefestens Dag var kommen,“ beretter *Apostlenes Gjærninger*, Kap. 2, 1—11, „vare alle Disciplene forsamlede paa det samme Sted [Nadversalen i Jerusalem]. Da kom der pludselig en Lyd fra Himlen, som af en fremfarende vældig Storm, og fyldte hele Huset, hvor de sad. Og der viste sig for dem Tunger som af Ild, der fordelte sig over enhver af dem. Og de bleve Alle opfyldte med den Helligaand og begyndte at tale i forskellige Tungemaal, eftersom den Helligaand gav dem at udsige.“ Som den Gang, saaledes svæver hvert Aar paa Pintsefesten Aanden ned fra Himlen, opfyldende og foryngende Naturen og Menneskehjertet. Lad os træde ind i den store Skabers underfulde Have, juble og forkynde hans Lov!

Hvad der sker i Naturen, er kun et Udtryk for og et Sindbillede paa, hvad der udfolder sig eller i alt Fald burde udfolde sig i det *aandelige* Liv. Det er Aanden, som levendegjør; Alt kommer an paa Aanden, som opfylder Menneskene, som styrer og leder deres Tanker og Villie. Al Opdragelse af Ungdommen og al Uddannelse af Folket gaar ud paa at opvække og pleje en ny Aand i Hjærterne. Hvad Gavn har vel Mennesket af al Verdens Skatte, hvad Gavn har Folket af Rigdom, Magt og alskens Love, naar Aanden, som opfylder og behersker Menneskene og Folket, er eller

bliver daarlig og slet? Den gode Aand er det, som levendegjør, men den onde Aand dræber; den dræber Lykken, Tilfredsheden, Dyden og styrter Menneskene og Nationerne i Fordærvelse og Undergang. Hvor Mennesker og Nationer ere gaaede til Grunde, er det sket ved den *onde Aand*.

Det store Spørgsmaal lyder derfor saaledes: Hvorfra skulle vi hente den *gode Aand*, hvormed skulle vi plante og pleje den? At denne Aand ikke kan skaffes tilveje alene ved Regning og Skrivning, ved Geografi, Naturhistorie og Mathematik, er let at forstaa; og at det endnu mindre lader sig gjøre ved Hjælp af en Lære, som overhovedet nægter Aanden og paastaar, at Stoffet, Legemet med dets Tilbøjeligheder og Begjæringer er Alt og alene berettiget, forstaaer sig af sig selv. Denne Materialisme eller Naturalisme, denne Lære, som paastaar: „Det er altsammen Natur“, kan kun opdrage til Sandselighed; den kan vel skaffe ydre Rigdom tilveje og give Livet en elegant, nydelsesrig Skikkelse; men i det Indre hersker Døden, og den ydre Glans falmer hurtigt. Den materialistiske Kultur bygger kun kalkede Grave, hvis raadne Lugt trænger sig gennem alle de Blomster, hvormed dens Ydre har pyntet sig. Et Billede af en saadan Kultur giver det gamle Rom og Grækenland os: Ydre Glans, store Rigdomme, et forsvindende Antal Rige i herlige Paladser, — men ved Siden af dem den store Masse af Folket, som levede i den yderste Fattigdom eller i det afskyeligste Slaveri.

Af sig selv har Verden aldrig kunnet hidføre et Aandens Liv og en aandelig Kultur, som vi se det i den kristne Verden. Kristendommen og den kristne Aand kan Verden ikke fremkalde af sig selv, og hvor Kristendommen fjærnes, der maa naturligvis ogsaa den gode Aand forsvinde, men hvor Kristendommen forsvinder, drager Naturalismen ind. *Pintsefesten* lærer os, hvorfra Kristendommens Aand kommer; Apostlene

have ikke hidført den af dem selv, den er ikke et Produkt af deres Fantasi, deres Forstand; den hidrører fra Gud; i Flammens Symbol kommer den brusende ovenfra, ryster Huset, hvor de ere forsamlede, og fordeler sig over enhver af dem. De bleve alle opfyldte af denne Aand, som nu lærte dem den hele Sandhed, og de gik ud og prædikede, hvad Aanden, Guds Aand, indgav dem.

Det er den katholske Kirkes Opgave at udbrede og pleje denne Aand paa Jorden. Den kristne Kultur kan derfor heller ikke bestaa uden Kirken. I Virkeligheden har det ogsaa altid været Kirken, som har udbredt den kristne Kultur, og som endnu den Dag i Dag udbreder den, — deri ligger ogsaa Hedningemissionens store Betydning! Vi maa imidlertid befrygte, at den sande Betydning af de kristelige Festdage stedse mere og mere forsvinder fra Folkets Bevidsthed, eftersom de lidt efter lidt synke ned til at blive ene og alene verdslige Forlystelsedage. Naar man ser hen paa det store Flertal af Folket, som maa tilbringe hele Ugen i Slid og aandsfortærende Arbejde, og som nu heller ikke en Gang paa Søn- og Helligdage berøres mere af Tanker, der opfriske og opbygge dets indre Liv, — fordi Søndagen nu ogsaa helliges Arbejde eller Forlystelser, — saa spørger man ængsteligt: hvorledes skal dette ende?

I vantro Blade behandles de kristne Festdage kun fra et hedensk-naturalistisk Naturforgudelses Synspunkt. Pintse er ene og alene en Majfest, Paaske en Foraarsfest og Jul en Vinterfest. Tildragelserne i den guddommelige Forløsergjerning, som danne Grundlaget for de kristne Festdage, behandle de paa en Maade, som var det en afgjort Sag, at der ikke skulde tillægges dem andet Værd og Betydning end de græske og oldnordiske Gudesagn og Legender. Med Alvor skrives der kun om Extratog, om Theatre og Forlystelsesanstalter, og som et glædeligt Tegn paa Fremgang i Forretningslivet berettes der saa ved Festens Slutning,

om, hvor mange Tønder Øl der er bleven skyllet ned i Pintsedagene.

Der er System i Maaden, paa hvilken de kristne Søn- og Helligdage behandles; man kan ikke gaa frem paa fiffigere Maade, naar man vil udrydde den kristelige Bevidsthed hos Folket. Thi naar først Søn- og Festdage unddrages Omsorgen for denne Bevidsthed, — hvornaar, hvor og af hvem skal der saa drages Omsorg for den? Den Smule kristelige Bevidsthed, som Ungdommen bringer med sig fra Skolen, hvor Omsorgen for den jo ogsaa trænges mere og mere tilbage, — er sandelig ikke tilstrækkelig for hele Livet overfor alle fjendtlige og ødelæggende Indflydelser. I Løbet af faa Aar er det forsvundet som Røg og Støv og ikke i Stand til at befrugte og bære Menneskenes sædelige Liv. Tør man da undre sig over, at vor Tids Aand ikke længer er nogen hellig og ren, men i høj Grad ugudelig og uren? I den helliggjørende Aands Sted er traadt Egenkjerlighedens Aand, Nydelsessygens, Vantroens, Spottens, Frivolitetens Aand; denne onde Aand har som et giftigt Fluidum smittet Massen af Folket, — om en sand Pintsefest, om en Oplysning, om en Erkjendelse af Sandheden kan der næppe være Tale. Man barrikaderer sig overfor Sandheden, idet man, som Strudsen, stikker Hovedet i Sandet, i materialistiske Tendenser og Forlystelser. Tusinder og atter Tusinder ville nu paa Pintsefesten ile ud i Skovene, gjøre Udflugter og fejre „Pintse“, — men hvor mange fejre denne Fest med dens *kristelige* Betydning for Øje? Mennesket skal glæde sig over Naturens Skønhed; det skal vederkvæge sig i Guds blomsterfyldte Tempel, i hvilket Solen, den Eviges Lys, brænder; men det skal ikke glemme Skaberen over Naturen, ikke den guddommelige Aand over Verdensaanden!

„Tyrolercirkulæret“.

Det berømte „Circulære“, som Professor *Beyschlag* i sin Tid offentliggjorde i det tyske Tidsskrift „Deutsch-evangelische Blätter“ (Januar-Heftet, 1888) under Titelen: „Et Aktstykke til den romerske Propaganda“, og som foranledigede Pastor *P. Krag* ved Jakobskirken til at rette det for hans historiske Kundskaber saa skjæbnesvangre Angreb mod den katholske Kirke, havde, hvad Hovedindholdet angaar, følgende Ordlyd:

Hilsen med Gud! Vi henvende os til Katholikernes offervillige Hjerter og bønfulde om Hjælp for den saa haabefulde, men haardt trængte danske Mission. I den saakaldte Reformationstid blev den katholske Religion fuldstændig udryddet i Danmark; men som glødende Kul under Asken har den bevaret sin Livskraft, og nu flammer Troens Lys netop i Danmark op igjen . . . Konvertiternes Tal voxer, selv i dannede og høje Kredse... Skulle vi være istand til at komme videre, behøve vi fremfor alt en katholsk Kirke i Kjøbenhavn... Aldrig kan milde Gaver anvendes skjønnere og bedre end netop til den danske Mission; thi det drejer sig faktisk om at gjenvinde det protestantiske Norden for vor hellige katholske Kirke Saa iler os da alle til Hjælp; bærer Alle hver sin lille Sten til Bygningen af det Guds Tempel, som bliver bygget i Kjøbenhavn til Ære for Guds Moder, den hellige Rosenkrans's Dronning.

Dette herlige Minde i den nordiske Stad, Østersøens Dronning, vil da vise Samtid og Eftertid, hvor inderlig Tyroleren og Vorarlbergeren ærer sin himmelske Moder, hvor levende endnu Kjærligheden til den hellige Rosenkrans's hellige Dronning flammer i hans Bryst.

Dr. Ferus,

Præst ved den danske Mission.

NB. Følgende Beretning kunde maaske egne sig til at holde Foredrag over:

Den katholske Kirkes Fremgang og Fremtid i Danmark.

Den danske Mission omfatter det egentlige Kongerige Danmark med dets Besiddelser i det nordlige Ishav, nemlig Færøerne, Island og Grønland.

Gjennem syv Aarhundreder var Danmark som en Perle i Kransen af de katholske Kirkeprovinser, der trængte sig om Peters Stol; og Middelalderens rige katholske Liv pulserede ogsaa der som overalt.

Da kom den kirkelige Revolutions Tid, — og Danmark hørte op at existere i de katholske Staters Række. Ved den verdslige Regerings Magtsprog og Interesser, ved Havesyge, List, Mened og Vold — bekjendt under Navnet „Reformationen“ — blev den katholske Religion afskaffet . . . Ikke i en eneste Familie kunde den katholske Tro nedarves til Børnene — ejheller i Katakomber turde det hellige Messeoffers Højtid skjule sig. Magthavernes Haand bredte sig som et Liglagen ud over hele Danmark. Saaledes varede det tre Hundrede Aar! Da bragte endelig Aaret 1849 Grundloven, som gav fuldstændig Religionsfrihed, og med den vaagnede igjen det katholske Liv i Danmark.

Men det paany vaagnende katholske Liv havde at kæmpe med utrolige Vanskeligheder . . . Den trehundredaarige Adskillelse fra Kirken var rigelig bleven brugt til at fylde Folket med Fordomme. Var der da Udsigt til Fremgang? Menneskelig set — nej! Men „Mennesket spaar, Gud raader.“ Hvad vi her ser for vore Øjne, viser os Sandheden af den kongelige Sangers Ord: „Hvorfor larme Hedningerne og hvorfor tænke Folkene paa Forfængeligt? Jordens Konger rejse sig, og Fyrsterne komme sammen mod Herren og hans Salvede . . . Men han, som bor i Himlen, ler, og Herren spotter dem.“ Og hvad Herrens Haand har bevirket i Danmark siden Friheden, skal nu i det Følgende blive skildret i faa Træk.

De faa Katholiker, som fandtes i Aaret 1849 i Danmark, vare dels indvandrede, dels saadanne, som

kun for en Tid opholdt sig der. Endnu i 1864 var Fredericia udenfor Kjøbenhavn den eneste Missionsplads i Danmark med 50 Katholiker. Nu er Katholikernes Antal i Danmark c. 5000. Af Præsterne ere ni indfødte, og fem og halvfemsindstve Ordenssøstre vie sig dels til Hospitalstjeneste, dels til Læregjerning. Medens andre Religionssamfunds Sjæleantal gik tilbage, er den katholske Befolkning voxet saavel absolut som relativt. Denne Tilvæxt er visselig meget glædelig; en dansk protestantisk Forfatter skriver: „I Betragtning af de dybt indgroede Fordomme mod den katholske Religion, som hindre dens Udbredelse i Danmark, ere Fremskridtene i den katholske Missionsvirksomhed at kalde i Sandhed store.“

Forholdet mellem vore Troende og Præsterne er udmærket, ægte patriarkalsk, og det er det bedste Fremtidshaab, det giver os Uovervindelighed.

Regeringen iagttager overfor os et *laissez aller*; den ser rolig til, hvorledes den katholske Kirke lever efter sin Forfatning, rører sig og bliver stor.

Den danske Embedsstand er fuldkommen human og imødekommende. Intelligente Protestanter hører man nu uforbeholdent ytre: „Kun i Katholicismen er der endnu Orden og Støtte at finde under denne Nedgang af al Orden!“

Den indsigtsfulde *Presse* er ikke ugunstig stemt mod den katholske Religion.

Morgenbladet i Kjøbenhavn, en dansk protestantisk Avis af Venstre, skrev nylig ved Omtalen af en af en protestantisk Provst udgiven Bog: „Saa Meget have vi dog lært, at vi nu endelig maa holde inde med de dumme og enfoldige Angreb mod den katholske Kirke.“ En anden protestantisk Avis, *Stiftstidende* i Aarhus, bragte en ledende Artikel, som begyndte: „Pave Leo er Tidens Mand“ — „Pave Leo er sin Tids Mand; han kjender dens Brøst og dens Behov, og naar han nu taler, saa

høres hans Ord med Spænding og Interesse, ikke blot i de katholske, men ogsaa i de evangeliske Lande.“

I de sidste Aar er der bleven oprettet 7 nye Missionspladser, saa at der nu ialt findes 9 i Danmark. Kravet paa Dannelsen af nye Menigheder er stærkt, saavel i Jylland, som paa Fyn, Sjælland, Bornholm, Møen, Lolland, Falster og Island. Landets fjerde største By, Aalborg, som har mange Fabrikker og stor Handel, har endnu slet ingen Menighed, omendskjønt der er Katholiker i Byen. Kun 2 Gange om Aaret kan der holdes katholsk Gudstjeneste der i et Privatværelse. Paa den store Ø Sjælland med dens halve Million Indbyggere, er Kjøbenhavn den eneste Missionsplads, og vi maa ofte føre de hellige Sakramenter 20 til 30 Mil til de over hele Øen adspredte Katholiker. Paa Fyn findes kun to Missionspladser, Svendborg og Odense.

Svendborg, den yngste blandt Danmarks katholske Missionspladser, ledes af en ung indfødt Præst, Hr. *Whitte*, Søn af en protestantisk Rektor. Skjøndt Menigheden maa hjælpe sig med elendige, lejede Lokaler,*) tæller den dog nu allerede over 100 Katholiker. Da han for c. 2 Aar siden aabnede Missionen, forefandt han kun 2 Katholiker, en Østerriger og en Schlesier.

Før er Danmark bleven mange katholske Tyskeres og især Østerrigeres Grav, medens de med Guds Hjælp nu bevares for den aandelige Død.

Vort Arbejde maa imidlertid, for at naa sit Maal, udgaa fra Centrum, og derfor er det i Landets Hovedstad, at vor hellige Kirke først og fremmest maa have fast Fod, og først naar den her ogsaa udadtil er bleven mere bekjendt og har skaffet sig Anseelse, først da kan vor hellige Sag lettere gaa fremad baade i Provinserne og i de danske Besiddelser i Polaregnene.

*) Den 6. Nov. 1887 indviedes Sct. Karl's Kirke i Svendborg.

Men for at Danmarks katolske Kirke igjen skal kunne rejse sig af sine Ruiner, er den fulde Udfoldelse af den katolske Gudstjenestes Skjønhed af højeste Vigtighed. Men Kjøbenhavn, en By med 350,000 Indbyggere, tilmed i stærk Væxt, har endnu kun een katolsk Sognekirke, hvis man tør kalde den saa. Det var nemlig tidligere det østerrigske Gesandtskabs-Kapel. Den har hverken Taarn eller Klokke, er udvendig meget uanseelig og mangler overhovedet det kirkelige Præg, idet den mere ligner en Bedesal end en katolsk Kirke. Dens Størrelse staar aldeles ikke i Forhold til Katholikernes Antal i Kjøbenhavn; thi der er i denne Bedesal knap nok Plads til 300 Personer, medens der er c. 3000 Katholiker i Byen. Desuden ligger denne Kirke indeklemmt mellem Privatboliger ved Byens yderste Østende, begrændset af Havet og Fæstningsværker, hvor Byen saa at sige hører op, medens Byens vestlige Del er den mest befolkede. De der boende katolske Børn ere som oftest henviste til at gaa i de protestantiske Skoler, hvoraf Følgen ogsaa er, at mange Børn gaa tabt for den katolske Tro.

Til Afhjælp af denne kirkelige Nødstand er Bygningen af en Kirke i Kjøbenhavn, som ogsaa udvendig kan fremtræde som Kirke, aldeles nødvendig. Den skal indvies til den allerseligste Jomfru, den hellige Rosenkrans's Dronning. Det nødvendige Areal til den projekterede Rosenkranskirke er kjøbt og en Del af Kjøbesummen betalt; ligeledes bliver der allerede samlet Bidrag blandt de danske Katholiker. Hvor rørende det ogsaa er at se den ivrige Deltagelse hos vore for det meste fattige Katholiker, lige saa sørgelig er paa den anden Side den Tanke, at muligen igjen den hele Sag maatte falde, om ikke godgjørende Katholiker i Udlandet lade os deres Understøttelse blive til Del.

Det østerrigske Kejserhus var siden den saakaldte Reformation det eneste Haab for de faa danske Katholiker, og i 1849 var Hans apostoliske Majestæts Gesandt

den eneste Støtte for vor hellige Kirke heroppe. I Tilknytning til denne historiske Tradition vove vi at hengive os til det Haab, at ogsaa Katholikerne i Tyrol og Vorarlberg ville yde os deres ædelmodige Hjælp . . . Dette Æresminde for Himmeldronningen vil vise Samtid og Eftertid den inderlige Kjærlighed, som Katholikerne i Tyrol og Vorarlberg have til den hellige Rosenkrans's Dronning . . .“

*

*

*

Til dette Referat følger Professor Beyschlag en Række Bemærkninger, hvor han ytrer: „Cirkulæret er just ikke netop skrevet for danske Øjne. Saa meget des interessantere er det i sin Ugenærthed.“ — Han slutter saa med de Ord: „Hvad sige I dertil, og hvad gjøre I derimod, I danske Protestanter, I, som kalde eder evangeliske Kristne?“

*

*

*

„Ja, hvad skulle vi danske Protestanter sige til dette? *) Vi skulle først sørge for, at det kan komme til almindelig Kundskab, hvorledes den herværende Gren af Pavekirken tillader sig at behandle det Folk, hvor den nu i ca. 40 Aar har faaet Lov til at være Gjæst, uden at der, paa enkelte Undtagelser nær, har været rejst nogen Modstand imod den. Vi have Religionsfrihed, og vi glæde os Alle derover; vi unde ogsaa Papisterne Del i dette Gode og have Intet at sige til, om de ad Overbevisningens Vej vinde nogle Tilhængere. Men vil en Gjæst smide Værten ud til Tak for god og

*) Det Efterfølgende er Pastor Krag's personlige Bemærkninger til „Cirkulæret“, som de findes i Dagbladet for 4. April d. A.

velvillig Behandling, da finder denne sig næppe rolig deri.

Ovenstaaende Aktstykke taler for sig selv og behøver ingen videre Kommentar. Jeg skal blot tillade mig at understrege, hvad der særlig er værdt at mærke sig.

„Nu flammer Troens Lys op igjen“ — vi Protestanter erklæres altsaa rent ud *for vantro*. „Det drejer sig faktisk om at gjenvinde det protestantiske Norden for vor hellige katholske Kirke“ — vi evangeliske Kristne skulle altsaa *ikke have Lov til at beholde vor Religionsform længere*. Reformationens Indførelse kaldes „Revolutionen“ og skildres saaledes: „Ved den verdslige Regerings Magtsprog og Interesser, ved Havesyge, List, Mened og Vold blev den katholske Religion afskaffet.“ Man stoler paa, at de gode Folk i Tyrol og Vorarlberg ikke have læst Danmarkshistorie. Vel skal det villig indrømmes, at der blandede sig urene Motiver ind hos mange, da Kirkefornyelsen skete i vort Land, men Enhver ved dog, at naar det skete, at „ikke i en eneste Familie kunde den katholske Tro nedarves til Børnene“, da havde dette været *umuligt*, om ikke den saakaldte katholske Kirke havde været som det udgaaede Træ, der falder uden Øxehug. Det lyder underligt, at høre Tale om „Vold“ og „Magthavernes Liglagen“ overfor en Kirkeforandring, der foregik *uden Blodsudgydelse*, især naar denne Udtalelse kommer fra Pavekirken, der fik „den allerkristeligste Konge“ Ludvig XIV. til at kvæle i Blod den skjønnede, opblomstrende evangeliske Kirke i Frankrig, som havde naaet at faa ca. 2000 Menigheder. Men hvad skal man sige til Anvendelsen af „den kongelige Sangers Ord“ paa den Fremgang, Pavekirken har havt i vort Land? „Hvorfor larme Hedningerne, og hvorfor tænke Folkene paa forfængelige Ting? Jordens Konger rejser sig mod Herren og hans Salvende — men „han, som bor i Himlen ler, og Herren spotter dem“. Skal dette betyde Noget, og

det skal det sikkert, saa kan Meningen kun være den, at *Hedningerne* det er vi *danske, evangeliske Kristne; Kongerne*, det er de *danske Konger fra Christian III. til Christian IX.*; om de danske Konger siges altsaa, at de larme og rejse sig imod Herren og hans Salvende (Gud og Kristus) og at Gud i Himlen spotter os. Dette er dog vel stærkt at høre fra et kirkeligt Samfund, der selv maa indrømme, at baade den danske Embedsstand, og den danske Presse have vist en human og imødekommende Optræden imod det. Professor Beyschlag har nok Ret i, at „Cirkulæret er just ikke skrevet netop for danske Øjne“, men han skal have Tak for, at han har bragt det frem.

Hidtil har den danske Kirke ladet Propagandaen arbejde i Fred, uagtet den „nordiske katholske Kirke-tidende“ har været alt Andet end hensynsfuld overfor den Bekjendelse, Flertallet i det danske Folk kalder sin, men vil den ikke lade os i Fred, ere vi rede til Kampen. Ret til at bære Kristennavn skal den ikke berøve os.“ (Undertegnet: St. Jakobs Præstebolig. P. Krag).

Katholsk er ægte evangelisk.

(Fortsat.)

Hr. Pastor Schepelern agter at give sine Trosfæller „Vaaben mod den truende Fare“ i Hænde. Det burde da være ægte Damascenerklinger; Træsabler og andet Børnelegetøj duer dog vel ikke til at afværge en truende Fare. De omtalte Paastande, hvis Prøvelse Pastoren muliggjorde for os, vise sig imidlertid kun at være Legetøj. Selv lover han udtrykkelig, at han vil række sine Landsmænd og Trosfæller „Sandhedens Vaaben“; men de, vi kunde undersøge, findes at være uægte Kram. Mon en dansk Læser da uden en vis ubehagelig Følelse

af Mistillid kan tage imod de andre, som Pastoren ikke tillader ham at prøve, og holde dem for gode Varer?

Pastor Schepelern citerer Kardinal *Bellarmin*. Hos *Bellarmin* — siger han — staar der etsteds noget, som er urimeligt eller smagløst. En enkelt Smagløshed eller Urimelighed hos en anset kirkelig Skribent, som *Bellarmin* unægtelig var, vilde næppe være mere end en Legetøjssabel i Kampen mod den Kirke, som den kundskabsrige Kardinal har forsvaret med en forbausende Lærdom og Skarpsindighed. Men jeg kunde forøvrigt dog nok have Lyst til at læse det paagjældende Sted hos selve *Bellarmin*. Pastoren vil rimeligvis sige: For mig kan De gjerne gjøre det; se blot efter; om De kan finde Stedet. — Nej, saaledes gaar det ikke. Thi Sligt kan kun siges af En, der ingen Anelse har om, hvor mangt og meget Kardinal *Bellarmin* har skrevet. Hans „Kontroverser“ har jeg i mit Bibliothek; det er tre tykke, tunge Foliobind paa 2386, 1739 og 1596 Spalter. Skal jeg da gjenngaa alle 5721 Spalter for at opspore det paagjældende Sted, og oven i Kjøbet resikere, at Pastor Schepelern til sidst, naar jeg ikke har fundet det der, ganske koldblodig siger: Min gode Mand, jeg har jo slet ikke paa nogensomhelst Maade antydnet, at det just er i hans Hovedværk, i de tre Foliobind Kontroverser, det paagjældende Sted findes; det kan godt være, at det er i et af hans utallige asketiske Smaaskrifter; jeg har kun sagt ganske ubestemt, at det fandtes etsteds. — Pastoren skal ellers have Tak; men paa de Vilkaar kunne vi ikke indlade os at søge. — Er det imidlertid videnskabeligt? Er den Maade at citere paa en Tillempelse af Originalen efter *danske* Læseres Tarv? Anser Pastoren dem da for saa tro-skyldige — et andet Ord vilde maaske være mere betegnende — at de lukke Øjnene og sige i blind Underkastelse: Hr. Pastor Schepelern lader den for sin Lærdom bekjendte Kardinal *Bellarmin* sige en Urime-

lighed; jeg tror; *autos epha*; Sognepræsten for Trinitatis Kirke har sagt det; jeg sværger paa hans Ord!?

Paa en lignende Maade skriver Pastor Schepelern: „Den højtansete romerske Kirkelærer Møhler“ har sagt det og det om Jesuiternes Sædelære. Ja vel, Professor Møhler er højt anset; men „Kirkelærer“ er han just ikke — derved forstaa vi Katholiker noget ganske andet og mere — heller ikke har han sin Styrke i Moraltheologien eller i Kirkehistorien, men i Symboliken, d. e. i at fremsætte og belyse de kristelige Konfessioners indbyrdes Forskjelligheder i Læren og i dens Opfattelse. Men jeg skal ikke nægte, det vilde interessere mig meget, om jeg med egne Øjne kunde læse, *hvad* han har skrevet om Jesuiterne; thi at han *ikke* har skrevet *det*, Pastoren lader ham skrive, er jeg paa Forhaand fuldt og fast overbevist om. Men hvor, hvor kan jeg læse det, han virkelig har skrevet? Møhler havde endnu ikke fyldt sit 42de Leveaar, da han blev kaldt bort; men i den korte Levetid, der blev ham forundt, udgav han ikke mindre end 4 betydelige Værker. Hans Hovedværk, „Symboliken“, har jeg her; det tæller 632 Sider i stor Oktav. Deri leder jeg efter, hvad Pastoren lægger ham i Munden, og det paa alle Steder, hvor jeg synes, det kunde staa, i Afhandlingen om Skriftemaalet, om Moraliteten, om de gode Gjerninger Men nej; min Søgen er forgjæves. Muligvis staar det paagjældende Sted i en af de andre Bøger, maaske i hans Gjenmæle til Professor Baur i Thübingen, hvori han forsvarer sin Symbolik. Finder jeg det senere, skal jeg ikke undlade at meddele Dig det. Nu har jeg hverken Lyst eller Tid til at blade og søge længere. — Hvad kan der vel være Grunden til, at Pastor Schepelern lader sig nøje med det lakoniske: Møhler siger etsteds? Skulde man vel vente at finde en saa skjødesløs Citationsmaade i en Bog, der skal udruste Læseren med „Sandhedens Vaaben“? Er det at lempe Bogen efter danske Læsers

Tarv? De forskjellige Bøger af mere videnskabelig Karakter, som vore Trosfæller have skrevet, citere ganske anderledes nøje og bestemt, f. Ex. Coppenrath: Den katholske Kirke og Romerkirken; Grüder: Det protestantiske og katholske Trosprincip, og nu det nyeste Skrift af den Slags, „Edgar“.

Ja, Edgar! Du kjender Originalen og vel ogsaa dens elskværdige Forfatter; han har jo i nogen Tid opholdt sig her i Danmark, og han har bevaret en inderlig Kjærlighed til det yndige Land, der bød ham et Hjem under „Kulturkampens“ Storme; jeg véd det fra den paalideligste Kilde; han skrev mig selv derom endnu for ganske kort Tid siden. Du har vel ogsaa hørt om, at Bogen er bleven oversat paa Dansk af en Mand, der kjender sit Modersmaal til Bunds og, som øvet Publicist, har en let og flydende Pen. Efter hvad jeg har erfaret, er Oversættelsen eller rettere sagt Bearbejdelsen nu færdig trykt og kan ventes at udgaa i den nærmeste Tid.

Den kommer overordentlig belejlig, og er det bedste Svar paa Pastor Schepelerns Brochure, et Svar, der blev givet længe i Forvejen. Den vil give det danske Publikum det mest slaaende Bevis for, at det ikke er nye Varer, men kun gamle falmede Overliggere, som Pastor Schepelern eller hans tyske Original bringer til Torvs; thi saa godt som alle hans Indvendinger mod katholsk Lære og Skik ere allerede i Forvejen imødegaaede af „Edgar“, der første Gang udkom allerede for to Aar siden og nu udkommer i fjerde Oplag.

Saa snart jeg kan, skal jeg tillade mig at sende Dig et Exemplar af den danske Udgave. Alle de, der søge Oplysning om sand Kristendom og Katholicisme, navnlig lidt mere dannede Folk, kunne ikke faa et bedre Forsvarsvaaben mod Pastor Schepelerns og andre aandsbeslægtede Modstanderes Angreb. „Edgar“ er et i Ordets bedste Betydning populær-videnskabeligt

Skrift: videnskabeligt, formedelst sin Grundighed og fremadskridende logiske Gang — populært formedelst sin jævne, almenforstaaelige Fremstillingsmaade.

Men hvad der navnlig har bragt mig her til denne Digression om „Edgar“, det er den Nøjagtighed i Citationen, hvorved Bogen udmærker sig. Jeg havde nemlig Lejlighed til at se Manuskriptet og gjøre mig lidt bekendt dermed. Originalen er, som Du véd, særdeles rig paa Citater af de mest forskjellige Skribenter. Den danske Udgave, der sandelig ikke, som saa mange andre Oversættelser, er noget Sjuskeri, er endnu rigere paa Citater. Deri findes vore nyeste Skribenter, som Gehejmearkivar A. D. Jørgensen, Martensen og Monrad, citerede ved Siden af Kirkefædrene lige til de ældste, som Cyprian og Clemens Romanus. Maaden at citere paa er bestemt og nøjagtig; der angives foruden Bogtitelen, de paagjældende Bind og Sider eller Spalter. Kirkefædrene citeres paa den nu i videnskabelige Værker almenbrugelige Maade ved Angivelse af Bind og Spalte i Abbé Mignes store Pariser Udgave; og den danske Udgiver kunde forsikre mig om, at hvert eneste Citat i „Edgar“ var jævnført med Migne. En saadan videnskabelig Nøjagtighed mente han, i Modsætning til Pastor Schepelern, at skylde danske Læsere og den berettigede Kritik, som han antog, *danske* Læsere ville gjøre Krav paa.

Hvem, mener Du, kjære Ven, har Ret? hvem bedømmer den danske Læsers aandelige Stade rigtigst, han eller Pastor Schepelern, der nøjes med at skrive: Bellarmin, Møhler, Paverne Gregor XVI og Gregor I sige det og det; men naar Du, danske Læser, fordrer selv at bruge dine Øjne og at kunne se efter, saa siger jeg: det er ikke din Sag; stol paa min Forsikring; *egon autos ephan*; jeg, G. Schepelern, Sognepræst ved Trinitatis Kirke, har sagt det; basta!?

Endnu mindre synes Pastoren at agte de danske Læseres *logiske* Sans. Eller kan Du finde Logik i hans Maade at slutte paa? Læg dit Hoved i Blød, om Du muligvis kan følge hans Deduktioner!

Katholsk Lære er det, mener han ganske rigtig, at den Herre Kristus ikke blot *har* engang levet synlig paa Jorden, og at han ikke blot *vil* komme igjen paa Dommedagen, men at han ogsaa i Mellemtiden, fra hans Himmelfart og til hans Igjenkomst, *er* skjult i ethvert katholsk Gudshus, hvor det helligste Sakramente gjemmes. Hvad følger nu deraf? Den danske Læser vil slutte: Altsaa er den Herre Kristus Katholiken meget nærmere, end Lutheranerne mene at han er dem, da de ikke tro paa hans vedvarende Nærværelse i Alterets Sakramente, og følgelig er det Katholiken meget let og langt lettere end Lutheraneren at „trænge frem til personligt Samfund med den endnu levende Kristus.“ Men, forunderligt nok! Pastoren slutter saaledes: Altsaa trænger Katholiken *ikke* frem til saadant personligt Samfund. (!) Mon Du kan forstaa det?

Hvad Kristus ved Nadveren tog i sine Hænder, var oprindeligt Brød; men senere var det efter Kristi egne Ord — ikke mere Brød, men — Kristi Legeme. Altsaa, vil den danske Læser slutte, blev Brødet *forvandlet* til Kristi Legeme. Pastoren derimod slutter saaledes: Altsaa blev Brødet *ikke* forvandlet til hans Legeme. (!)

Du tænker rimeligvis: det er nok. Men *omne trinum perfectum*, Tretallet er et helligt Tal; derfor endnu et Exempel. Katholikerne prædike: lyd Kirken — for Kristi Skyld. Altsaa — nu, hvad følger deraf? — altsaa prædike de ikke: tro paa Kristus (!). Sognepræsten ved Trinitatis Kirke lærer sine Konfirmander sikkert ogsaa det fjerde Gudsbud: du skal ære din Fader og din Moder; og naar han ikke nøjes med, at de tilegne sig Ordlyden, men lægger nogen Forklaring til, da er det uden Tvivl den, at Meningen med dette Bud er: Børn,

lyd eders Forældre; Undergivne, lyd eders Foresatte; Undersaatte, lyd eders Øvrighed for Kristi Skyld, der byder og ved sit Exempel lærer eder Lydighed! Mon nogen vil slutte deraf: Altsaa lærer Sognepræsten ved Trinitatis ikke sine Konfirmander at tro paa Kristus! Det er der vist ingen, der vover; det vilde være altfor ulogisk.

Jeg sagde: Pastor Schepelern lærer sine Konfirmander sikkert ogsaa: ærer og adlyder eders Forældre. Jeg begynder for Resten bagefter at tvivle om, at det ikke er for dristigt at paastaa det. Thi jeg husker nu, hvad samme Pastor Schepelern for en Del Aar tilbage har skrevet i „Fædrelandet“, i en kritisk Anmeldelse af vor største Katekismus. Det var sidst i 1871; den Gang skrev han om „Fuldstændig Lærebog i den katolske Religion“: „I Afsnittet om *Budene* er det Hele saa modsat alt, hvad der hedder sand Kristendom, at man næsten kunde fristes til at sige nej til hver eneste Linie.“ Paa Side 171 staar der: „Gud befaler, at Børn skulle bevise deres Forældre og de Undergivne deres Foresatte Ærefrygt, Kjærlighed og Lydighed, fordi Forældrene, næst efter Gud, ere Børnenes største Velgjørere og Guds Stedfortrædere hos dem. De skulle derfor 1. gjøre eller undlade alt, hvad Forældrene befale eller forbyde, for saa vidt de ikke befale noget Ondt eller Uretfærdigt, 2. beredvillig modtage og gjerne følge deres Raad og Formaninger.

„I Børn, adlyder Forældrene i alt; thi det er velbehageligt i Herren. Kol. 3,20. Jesu Exempel, da han, omendskjønt Gud, højlovet i Evighed, alligevel var Maria og Josef underdanig.“

Vil Pastoren give efter for Fristelsen og sige nej til hver eneste af disse Linier? eller til én af dem? eller til et eneste Ord? Vil han sige: *Nej*, Børn, adlyder *ikke* eders Forældre; *nej*, Jesus har *ikke* givet eder et smukt Exempel paa Lydighed; *nej*, Forældrene ere *ikke* Guds Stedfortrædere!?

Du ryster betænkelig paa Hovedet, kjære Ven; jeg ogsaa. Sikkert vilde ingen kristelig Fader eller Moder i hele Danmark gaa ind paa saadan en Lære.

(Slattes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Onsdags Aftes afrejste den højærv. Apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch* til Udlandet. Hs. Højærværdighed begiver sig til Rom, for personlig at overbringe Pave Leo XIII de danske Katholikers Lykønskninger i Anledning af Præstejubilæet. Paa Hjemturen vil Msgr. von Euch opholde sig i nogen Tid i Ems. Under Hs. Højærværdigheds Ophold i Udlandet overtager Sognepræsten ved Sct. Ansgars Kirke de løbende Præfektur-Forretninger.

— Angrebene paa vor h. Kirke vedvare og Angribernes Antal voxer; hele Landet over agiteres der, snart er det den amerikanske Chiniqui's urene, af Pastor Hafstrøm bearbejdede, Fantasiprodukt, der anbefales som et rent Evangelium, snart er det Pastor Schepelerns Bearbejdelse af en dum tysk Piece, der lovsynges som et herligt Kampvaaben mod den katholske Kirke. I Kjøbenhavn har Pastor Krag endelig ladet høre fra sig i et afsluttende Gjensvar til Dr. Hansen, hvori han paa en beundringsværdig Maade søger at kaste hele Skylden for Pennefejdens Opkomst paa Dr. Hansen og samtidig udslynger som sidste Numer en Mængde nye Insinuationer i Forening med de gamle, at det i Virkeligheden er et net Sidestykke til de bekjendte Slutningsnumre ved Tivolis Fyrværkerifester; der mangler hverken Bomber eller Guldregn, og man fristes virkelig af og til under Gjennemlæsningen til at sige „Aah!“ Et nyt Meteor oprandt den 8. Maj i „Dagbladet“, Provst *L. Koch* i Brønshøj, som efter at have faaet Svar fra Dr.

Hansen i „Dagens Nyheder“ for 12. Maj hidtil ikke har ladet høre fra sig. Om Provsten finder sig foranlediget dertil, efter at Kand. jur. *P. Rasmussen* nu i „Dagens Nyheder“ for 17. Maj har oplyst ham om forskellige Ting, maa Tiden vise.

Men det er ikke alene i Kjøbenhavn, at der føres Pennefejde om Menneskets fornemste Interesser, ogsaa i Provinserne har hist og her en eller anden protestantisk Gejstlig ladet høre fra sig. Saaledes i Kolding, hvor Pastor *Schjøtt* i „Kolding Avis“ for 5. Maj har benyttet Anmeldelsen af Pastor Schepelerns Bog „Evangelisk eller Romersk“ til et, mildest talt, plumpt Angreb paa Katholikerne, som af Pastor Schjøtt inddeles i to Kategorier: „de forskruede, aandeligt udlevede Mennesker, særligt af de højere Klasser“, og „de stakkels aandelig forkomne Mennesker, som for fri Undervisning, for Klæder og Penge sælge sig selv og deres Børn til Papismen“. Pastor *Heiden* i Fredericia har paa en passende Maade imødegaaet Pastor Schjøtts Produkt og med Rette „tilbagevist med Foragt“ Insinuationen angaaende den sidstnævnte Kategori af Katholiker, og overfor Betegnelsen af den første Kategori tilladt sig det Spørgsmaal, ikke om det er kristeligt, men „om det er tilladeligt og om det ikke kaster et grimt Lys over Pastorens Sømmelighedssands“, at stemple bekjendte Personer, der ere agtede af Alle, som „forskruede, aandeligt udlevede Mennesker“. Ogsaa Pastor *Ortved* i Kjøbenhavn har i „Kolding Dagblad“ offentliggjort et Gjenmæle til Pastor Schjøtt under Titlen „Kamp?“.

I Odense er Katholicismen ogsaa bleven angreben i forskellige Retninger, saa vidt vi vide af Provst *Fog* i Bogense og Pastor *Mygind* i Fraudge, samt i en Anmeldelse af Pastor Hafstrøms Pjece om Skriftemaalet i „Stiftstidenden“. Pastor *Pohl* i Odense skal gjentagne Gange have imødegaaet Angrebene; men Artiklerne *pro et contra* ere desværre ikke blevne os

tilsendte hidtil, saa vi kjende ikke deres Indhold. Da det maa være af Interesse for vore Læsere at lære de forskjellige Angreb og Svar i hele denne aandelige Kamp at kjende, skulle vi lidt efter lidt, eftersom Rummet tillader, optage dem her i Ugebladet i den Rækkefølge, i hvilken de ere fremkomne.

Rom. Den 12. Maj modtog Paven Biskoppen af *Osnabrück*, som var ankommen tii Rom tilligemed det andet tyske Pilgrimstog. Samme Dag havde Halvdelen af de tyske Pilgrimme, henved 200 Personer, Audients. Fyrst Løwenstein anførte Pilgrimmene, som om Morgenen havde fejret Fælleskommunion under det h. Messeoffer, som frembares af Kardinal *Melchers*, forhen Ærkebiskop af Køln.

— Fra Brasilien kommer den glædelige Efterretning, at Regeringen og Folkerepresentationen fuldstændig har afskaffet Slaveriet i hele Kejserriget. Vi fremhæve dette som et smukt Resultat af den katholske Kirkes Bestræbelser. I mange Aar har Kirkens kaldede Repræsentanter, Biskopperne, nemlig arbejdet med Energi paa at faa de for et kristeligt Folk uværdige Tilstande afskaffede. Efter Forlydende vil den h. Fader i en nær Fremtid rette en *Encyklika* til de brasilianske Biskopper angaaende Slavernes Emancipation. Samtidig agter Leo XIII. ogsaa at sende *Prinsesse-Regentinden* (Kejseren ligger som bekjendt farlig syg i Majland) den saakaldte „Gyldne Rose“ som en Anerkjendelse af hendes Fortjenester i Sagen angaaende Slaveriets Ophør.

London. De katholske Biskopper i England have udstedt en fælles *Protest* mod Lovforslaget angaaende *Parlamentseden*. Lovforslaget vil overlade det til Parlamentsmedlemmerne, om de ville aflægge en Ed eller kun afgive en Forsikring, som ikke forudsætter Troen paa Gud; Loven er altsaa til Gunst for Fritænkerne. De katholske Biskopper erklære i Kraft af deres Embedspligt, at „intet Menneske er i Stand til at forfatte

Love for Familierne, for det huslige Liv og for Englands, Skotlands og Irlands offentlige sociale Vel, naar han ikke engang tror paa en overnaturlig Religion og Moral.“ De ønske paa ingen Maade at forøge Antallet paa unyttige Eder; men en Lovgivers Embede fører et stort Ansvar med sig, og det var vist og klogt at værne om dette Embedes Værdighed med en højtidelig Ed; ved Eden forpligter enhver Lovgiver sig overfor Gud, til at være tro mod den guddommelige Lov, ogsaa naar han selv udarbejder Love for sit Land. Protesten er undertegnet af Kardinal *Manning*, Ærkebiskop af Westminster og af 16 engelske Biskopper. „Univers“ fremhæver, at det er den første offentlige Fælles-Udtalelse af det engelske Episkopat, siden Gjenoprettelsen af det engelske Hierarki.

— Det engelske Blad „Tablet“ bragte for nylig en længere Beretning om en Samtale, som Bladets Referent havde haft med Kardinal *Manning*, angaaende den katholske Kirkes Stilling i Storbritanien og Forholdene i Irland. Det er interessant at høre, hvorledes den engelske Kirkefyrste udtaler sig om begge disse vigtige Anliggender; vi meddele derfor et kort Udtog af „Tablets“ Beretning. Den katholske Kirke har i England gjort Fremskridt, som maa kaldes tilfredsstillende, ikke saa meget i Henseende til Udbredelsen som i Henseende til Indflydelse. Den katholske Kirkes Grundlag er fast, den staar baade hos Regeringen og hos Folket i ligesaa stor Anseelse som ethvert andet Religionsfund. Intet Folk, mener Kardinalen, kan være mere tilfreds med sin Regerings Indretninger og Institutionerne, end Storbritaniens, og ingen Regering i hele Verden lader den absolute personlige Frihed saaledes komme til sin Ret, som den engelske. Skotland og England ere ved Fælles-Interesser nøje forbundne med hinanden. Med Irland forholder det sig anderledes. Dette Land er siden Henrik VIII, altsaa siden 300 Aar, ene og alene blevet regeret ved Hjælp af Vold og Magt. Under Hen-

rik VIII paabegyndtes den Politik, som gjorde Irlænderne utilfredse og siden har bevaret Utilfredsheden hos dem. Var dette ikke sket, saa havde Irland sikkert altid indtil den Dag i Dag været den engelske Krone lige saa hengivent som Skotland. Han (Kardinalen) var Englænder til Liv og Sjæl, men han kjendte og elskede det irske. Naar det behandlede med Velvillie og Retfærdighed, kunde det regereres med én Finger; men det vilde aldrig bøje sig overfor Uretfærdighed og Vold. Retfærdige Love angaaende Ordningen af Grundejendomsforholdene, ansaa han for det nødvendige Middel, til at berolige Irland.

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 20 Maj. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene).

Mandag den 21. Maj. Anden Pintsedag (Gudstjenesten som paa Søndagene). — **22. Ti.** Tredie Pintsedag. — **23. O.** (Tamperfastedag); **24. To.;** **25. F.** (Tamperfastedag) og **26. L.** (Tamperfastedag) Oktavdage.

Søndag den 27. Maj. Første Søndag efter Pintse. Den allerhelligste Treenheds Fest eller Trinitatis Søndag.

Unio. Første Pintsedag holdes Møde i Sommerlokalet Frederiksberg Allé 15—17, Indgang fra Boyesgade.

Svendeforeningen. I Pintsen holder Foreningen kun Møde anden Pintsedag.

Under min Fraværelse besørger Sognepræsten ved Sct. Ansgars Kirke de løbende Præfektur-Forretninger.

Kjøbenhavn, den 16. Maj 1888.

Joh. von Euch,
Apostolisk Præfekt og Protonotar.

Literatur: I Kommission hos Hr. Hofboghandler Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) faas: **Gibbons: Vore Fædres Tro.** I og II. (1 Kr. 50 Øre). — **Grüder:** Det protestantiske og katolske Trosprincip, (1 Kr.) — **Holstein:** Evangelisk-Luthersk. (1 Kr.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 22.

Søndagen den 27. Maj.

1888.

Indhold. Den h. Treenigheds Fest. Dr. Hansens første Svar til Pastor Krag. Kristi Legems Fest. Katholsk er ægte evangelisk. Reformationen i Danmark og Provst Koch. Efterretninger: Irland.

Den h. Treenigheds Fest.

I Dag er det en ægte kristelig Festdag: *den allerhelligste Treenigheds Fest* eller *Irinitatis Søndag*. Den katholske Kirke lærer, at der er *én Gud alene*, som besidder enhver tænkelig Fuldkommenhed, som er Oprindelsen til Alt ved sin Skabermagt og styrer Alt ved sit Forsyn; at i denne ene Gud er der tre særskilte *Personer*: Faderen, Sønnen og den Helligaand, som ere hinanden fuldkommen lig og udgjøre et og samme Guddommens Væsen: *Treenigheden*. Denne ophøjede Hemmelighed er egentlig først bleven os aabenbaret af vor guddommelige Frelser Jesus Kristus og hans Apostle. I det gamle Testaments Aabenbaringer findes kun enkelte mørke Hentydninger til den, Hentydninger, som maaske hos de Lærdeste og mest Oplyste blandt Jøderne have fremkaldt en svag Anelse om den senere kristne

Lære om den allerhelligste Treenighed; men af de allerfleste ere de sikkert ikke blevne forstaaede. Den gamle Pagts Jøder, saa vel som Nutidens Israeliter, der endnu holde fast ved deres Fædres Tro, kjende kun den stive Enhed i Guddommen, vide Intet om det hemmelighedsfulde indre Liv og indskrænke Guds „Frugtbarhed“ til hans ydre Værker. Hedenskabet opløste det ene guddommelige Væsen i en Mængde forskellige Guder, og forestillede sig dem som Væsener, der rigtignok vare langt visere, mægtigere og fuldkomnere end Menneskene, men alligevel havde mange Svagheder, ja endog aabenbare Fejl og Laster tilfælles med dem. Da Muhamed stiftede sin Religion, vendte han atter tilbage til den stive Enhed, som vi finde den i Gudsbegrebet hos Jøderne. Ogsaa for ham er Kristendommens Lære om Treenigheden en Lære, han forkaster som en Forargelse.

Det hemmelighedsfulde Treenigheds-Dogme er saaledes en specifik kristelig Lære, d. v. s. Bekjendelsen af det adskiller de Kristne fra Jøder, Hedninger og Vantro. Enhver, som ikke længer bekjender sig til det, kan ikke gjøre Krav paa, at føre Navn af Kristen. Læren om den allerhelligste Treenighed er ogsaa Grundlaget for alle kristelige Dogmer: uden Treenighed gives der ingen Menneskevordelse, ingen stedfortrædende Fyldestgjørelse med uendelige Fortjenester, ingen Guddom i Jesus Kristus. Den er helt og holdent en aabenbaret Lære, thi den menneskelige Fornuft, lad den ogsaa være nok saa udviklet, kan ved egen Eftertanke ikke naa til Erkjendelse af den, saaledes som den maaske af sig selv kan naa til Overbevisning om en Guds Tilværelse; ja den er ikke engang, efter at denne Sandhed er bleven aabenbaret for den, i Stand til at begribe dens indre Sammenhæng og gennemforske Muligheden af den. Den allerhelligste Trefoldighed er og bliver stedse en uløselig Gaade og Hemmelighed endog for den klareste Menneskeforstand. Guds Tilværelse, som rigtignok for Manges Vedkommende vedbliver at være

en Gjenstand for deres Tro, bliver for Mange, som bruge deres Forstand og grunde over Skabningens Urophav, en Gjenstand for deres Viden; men Treenigheden bliver stadig en Gjenstand for deres Tro. Dog derfor skal vor Overbevisning om dens Sandhed ingenlunde være mindre, end om vi kunde gennemskue Hemmeligheden. Kristus selv har fra Himlen bragt os Budskabet om den ene Gud, trefoldig i Personerne. Til Stadfæstelse af sit Ord har han virket de største Vidundere, beseglet Sandheden af sit Ord med sit Blod og er, for at frigjøre os for enhver Tvivl om Ubedrageligheden af hans Ord, opstanden forherliget af Graven. Paa et saadant Vidnesbyrd grunder sig vor Tro paa den allerhelligste Treenighed. Det Mørke, hvori denne Hemmelighed er indhyllet, kan ikke vildlede os, men styrker os ydermere i vor Tro, thi det svarer langt mere til den uendelige Guds Værdighed, at den indskrænkede Menneskefornuft ikke kan fatte og begribe Gud i hans indre Tilværelse og Liv, end om den stakkels Orm heneden, der kalder sig Mennesket, kunde helt og holdent gennemskue og begribe Guddommen. I al Ydmyghed ville vi derfor bekjende vor Tro paa denne tilbedelsesværdige Hemmelighed.

Den berygtede Vranglærer *Arius* var det, som i det fjerde Aarhundrede nægtede Gudssønnens evige Fødsel og dermed hele Treenighedens ophøjede Hemmelighed; men den almindelige Kirkeforsamling i Nicæa, som den katholske Kirkes Biskopper afholdt i Aaret 325, gjorde Vranglæren til Skamme og forkastede hans Vildfarelse. Arianerne, som den Gang vare saa mægtige, ere forlængst gaaede i Glemmebogen, deres Lære og Sekt er forsvunden fra Jorden, men i alle katholske Kirker og Hjem lyder endnu stadig det højtidelige „*Ære være Faderen, Sønnen og den Helligaand!*“ Det vil ogsaa høres, naar Ingen mere tænker paa Nutidens Fornægttere af Jesu Kristi Guddom og af den allerhelligste Treenigheds ophøjede Hemmelighed. Glæd dig i Dag, kjære Læser,

over den Naade, at Du er en katholsk Kristen og foren dig i Dag og altid med Kirken i dens Lovprisning af den allerhelligste Trefoldighed: „Ære være Faderen, Sønnen og den Helligaand, — som det var i Begyndelsen saa nu og altid og i al Evighed.“

Dr. Hansen's første Svar

til

Pastor Krag.

Paa Pastor Krag's Bemærkninger til „Tyrolercirkulæret,“ som vi meddelte i forrige Nummer, svarede Dr. Hansen i Dagbladet for 14. og 15. April saaledes:

„Ved opmærksomt at gjenne læse det af Dr. Ferus udstedte Cirkulære, som indeholder et Opraab til øster-rigske Katholiker om at yde Bidrag til Opførelse af en ny Kirke i Kjøbenhavn, har jeg forgjæves ledt efter Noget, der kunde støde danske Protestantere enten nationale eller religiøse Følelser eller give Pastor Krag's Allarmraab det mindste Skin af Berettigelse. Vi ere her i Landet saa vante til at møde Opraab og Opfordringer til at understøtte Protestanternes propagandistiske Virksomhed i Portugal, Spanien, Italien og Bøhmen, at det allermindst her burde være paafaldende, at ogsaa engang Katholikerne hertilands gjøre et Forsøg paa ved Hjælp af deres udenlandske Trosfæller at raade Bod paa deres egen Uformuenhed til at rejse de fornødne Kirkebygninger.

Er der ikke til Opførelsen af den skjønne angli-kanske Kirke saavel som til Methodisternes Kirke, for ikke at tale om den græske Kirke, blevet samlet i Udlandet hos de velhavende Medlemmer af de ved-kommende Religionssamfund, og mon der findes noget Urimeligt eller særdeles propagandistisk i, at vi Ka-

tholiker nære et levende Ønske om ad samme ikke usædvanlige Vej at blive satte istand til endelig at kunne bygge en Kirke med Taarn og Klokke, et Gode og tillige et Privilegium, som hine mindre Religions-samfund nu allerede i længere Tid have kunnet nyde? Det ligger i Sagens Natur, at vi ikke tør gjøre os Forhaabning om at participere i de betydelige Tilskud, som baade Stat og Kommune i rundeligt Maal Gang efter anden bevilge de ny lutherske Kirker, som opføres her. Desto mindre maa man tage os det ilde op, at vi søge et svagt Surrogat i vore Trosfællers Gavnildhed, thi den megen Tale om den danske katholske Kirkes Rigdom er en Kimære, som ikke har hjemme i Virkelighedens Land; netop det Modsatte er Tilfældet.

Pastor Krag finder, at Pavekirken behandler det danske Folk utilbørlig i det omtalte Cirkulære. Bortset fra, at det ingenlunde er Pavekirken, som der kommer tilorde, og at Cirkulæret ikke er andet end *et privat Elaborat af en enkelt Præst*, saa har jeg ikke været istand til at opdage Sligt, og jeg henstiller trøstigt til enhver uhildet Læsers Afgjørelse, hvorvidt jeg har Ret eller ej.

Med hvilken Berettigelse indleder Pastor Krag sine Bemærkninger om Cirkulæret med den mildest talt overlegne, og ialfald ubeføjede Erklæring, at vi Katholiker ere Gjæster her i vort Land? Jeg kan ikke nægte, at jeg studsede ved at læse dette; men det stod der — og saa anser jeg det for min Pligt som dansk Borger og som Medlem af den katholske Kirke i Danmark at protestere imod det brugte Udtryk. Jeg finder deri er Miskjendelse af vor frie Grundlovs § 79, som har givet Bekjenderne af de forskjellige Trossamfund Adgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder; men hvad jeg dog allermest maa betone, er, at det brugte Udtryk tilkjendegiver en saadan Skyden til Side af vort Lands historiske Udvikling, at jeg ikke tør lade det gaa upaataalt hen.

I over femhundrede Aar har den katholske Kirke givet vort Fødeland dets hele aandelige Præg, ført det ind i de civiliserede Nationers Række og beriget det med Kristendommens Velsignelser. Hvorledes denne Virksomhed er bleven afbrudt ved det 16de Aarhundredes Omvæltninger, skal ikke undersøges her; jeg ytrer kun, at nu da Religionsfriheden (§§ 76 og 79) atter har forundt os at være baade danske Borgere og Katholiker, da føler ingen sig med større Føje hjemme i vort skønne Fødeland end vi Katholiker, som holde paa de historiske Overleveringer fra vore Fædre og vide, at det skønneste og berømmeligste Stykke af vort Fædrelands Historie tilhører den katholske Fortid.

Historien er en ubønhørlig Dommer; den vil uophørlig protestere imod at kalde Katholicismen hos os for en fremmed, indført Plante. — Betragtet fra dette Synspunkt af maa jeg ogsaa anse det for en gjenstandsløs Tankeoperation, naar Pastor Krag taler om „en Gjæst, der vil smide Værten ud“. Anklagen falder bort, fordi den anklagede Gjæst mangler. Saa kan jeg endydermere afgive den Forsikring, at den katholske Kirke ønsker intet Andet end Frihed og velvilligt Sindelag fra de forskjellige Religions-samfunds Side, med hvilke den lever sammen; men den vil ogsaa til enhver Tid efter bedste Evne imødegaa ethvert Forsøg paa at forhutle den første eller at forplumre det andet og stedse vise sig døv mod slige Efterdønninger af den tidligere Intolerance.

Følgende Sætninger betragter Pastor Krag som „særligt værdt at mærke sig: „Nu flammer Troens Lys op igjen“; vi Protestanter erklæres altsaa rent ud *forvantro*“. Der ligger i disse Par Ord en saadan Forskyden af Sagens rette Sammenhæng, at vi ikke kunne kalde det for Andet end en Mystifikation. Lader os se! Det foreliggende Cirkulære, af hvilket de ovenstaaende Ord ere tagne, er henvendt til en udelukkende katholsk Befolkning, og naar det da hedder; „I den

saakaldte Reformationstid blev den katholske Religion fuldstændig udryddet i Danmark; men som glødende Kul under Asken har den bevaret sin Livskraft og nu flammer Troens Lys netop i Danmark op igjen“, saa vil Enhver kunne indse, at efter Kontextens Indhold og Logikens Regler kan der ved Ordene: „Troens Lys“ ikke være tænkt paa Andet end den katholske Tros Lys; dermed bortfalder selvfølgelig den provocerende Slutning, som Pastor Krag drager af ovennævnte Ord: „vi Protestanter erklæres altsaa rent ud *for vantro*“. Dette Sidste er saa lidet Tilfældet, at en saadan Udtryksmaade tvertimod vilde staa i den skarpeste Modstrid til den katholske Theologis Terminologi; den betjener sig aldrig af Udtrykket: „*vantro*“ i Fremstillingen af den protestantiske Tro som saadan; den nægter endog ikke, at der kan findes oprigtig Troende imellem protestantiske Kristne. — „Det drejer sig faktisk om at gjenvinde det protestantiske Norden for vor hellige Kirke“. Pastor Krag finder i disse Ord Udsmidningsaktens System og Vedtægt; kunde det ikke omskrives med: „Ser man intet Spøgelse, saa maler man det paa Væggen?“ Har det protestantiske Norden ikke engang ubestridelig hørt til den katholske Kirkes aandelige Domæne, og gives der vel nu til Dags en eneste *Historieskriver*, som fremstiller Afbrydelsen af denne Ejendomsret som foregaaet efter Lov og Ret? Nu vel, findes det da saa ubegribeligt, at den Udstødte, saa længe der endnu er Liv i ham, i Overbevisning om Sandhedens altovervindende Magt og i Erindringen om sine tidligere Dage, hengiver sig til glade Forhaabninger om at gjenvinde det Tabte? Hvem vil nogen Sinde formene os at hengive os til det skjønne Haab, at Fremtiden atter maatte lægge vore slesvigske Brødre i vor Favn? Meget mindre vil det kunne formenes en Katholik at hengive sig til og at arbejde for Opfyldelsen af det herlige Formaal: „Der skal være én Hjord og én Hyrde.“ — Pastor Krag bemærker, „at han har Intet at sige til,

om de ad Overbevisningens Vej vinde nogle Tilhængere.“ Jeg glæder mig over at kunne dele Pastorens Opfattelse, at Overbevisningens Vej er den eneste, der fører til en forsvarlig, kristelig Samfundsdannelse; men jeg haaber da ogsaa, at Pastoren vil være med til at anerkjende Principets Rigtighed, naar flere end *nogle Tilhængere* skulde vindes ad Overbevisningens Vej. — Den katholske Kirke ejer desuden heroppe saa Lidet af jordisk Magt og Glans, den lutherske Kirke, som ejer alt dette, roser sig paa den anden Side paa Grund af sin religiøse Særstilling af en saa overvejende aandelig Superioritet, at det unægtelig lyder noget vagt og umotiveret, naar Pastor Krag skriver: „Vi evangeliske Kristne *skulle ikke have Lov til at beholde vor Religionsform længere.*“ En saadan Tale kunde have haft Berettigelse i en Tid, da det hed: „*cujus regio, illius religio*“, nu derimod har den aldeles ingen Hjemmel.

„Ved den verdslige Regerings Magtsprog og Interesser, ved Havesyge, List, Mened og Vold blev den katholske Religion afskaffet“. — Naar Pastor Krag mener, at Saadant siger man kun til de gode Folk i Tyrol og Vorarlberg, som ikke have læst Danmarks-historie, saa tillade vi os blot at hidsætte enkelte Ud-drag af Prof. Dr. theol. A. Chr. Bangs: „Udsigt over den norske Kirkes Historie under Katholicismen,“ Kristiania 1887, som tilstrækkelig vidner om, hvorledes den nyere protestantiske Historieskrivning ubarmhjærtig har kasseret de tidligere Myther, som efterhaanden akribiløse Forfattere havde knyttet til den store Omvæltningsperiode i det 16. Aarhundrede. — S. 333. „(Frederik I) havde bundet sig til at hævde den gamle Tingenes Orden, dels ved tvetydigt, dels ved klart udtalte kongelige Løfter og Forpligtelser, og det ikke blot for Danmarks, men ogsaa for Norges Vedkommende“. — S. 338. „For at opnaa at blive Hersker over to Riger underskriver han da Løfter, som det er hans Hensigt at bryde, saa snart som hans Kongedømme er blevet befæstet.“ —

S. 354. „Skjønt han (Kristian III) i visse Maader havde forbeholdt sig frie Hænder, havde han dog afgivet bestemt Løfte om ikke at foretage nogen Religionsforandring, uden i Forening med Rigets Raad og Adel, der i det Hele taget ikke nærrede reformatoriske Sympathier. Men Løfter havde i hine Dage kun lidet at betyde. Den nyvalgte Konge brød den ligesaa hensysløst som hans Forgængere“. — S. 354. „Natten til den 12. Aug. holder han Raadslagning med en fortrolig Kreds af højtstaaende danske og tyske Officerer. Foranledningen hertil var nærmest Kongens finansielle Forlegenhed, idet Tropperne ikke havde faaet sin Sold, og Biskopperne i Kraft af sine Privilegier Intet vilde yde. I dette hemmelige Møde om Natten blev nu den vigtige Beslutning fattet, at man skulde *uopholdelig gribe Biskopperne ved Hovedet*, en Beslutning, som ogsaa blev sat i Værk paa samme Tid, som Kongen i et Møde Kl. 8 følgende Dags Morgen af de verdslige Rigsraadsmedlemmer *tiltvinger* sig Samtykke til, hvad han havde gjort“. — S. 355. „Begivenhederne af 12. og 13. Aug. 1536 er, som man ser, et *ligefremt Statskup*, hvortil Planen er fattet af Kongen selv i Forbindelse med en liden Kreds af Reformationen hengivne inden- og udenlandske Officerer, og hvis Gjennemførelse er sat igjennem ved militær Magt. Dette Statskup, der knuser den katholske Kirke og giver Kongen Eneraadighed over den fremtidige kirkelige Udvikling, er ikke foretaget med, *men mod Flertallet* af de adelige Raadherrers gode Villie: det er kun *nødtvungne*, at de „kryber til Korset“.“ — S. 349. „Under disse Omstændigheder er Talen „om Guds rene og klare Ord“ i *Virkeligheden intet Andet, end et halvt bevidst, halvt ubevidst Hykleri*. Til Undskyldning for den Enkelte bør det dog bemærkes, at Fusk og Uredelighed er et gennemgaaende Træk i hin Tid“.

Jeg mener at kunne undslaa mig for at anføre flere Citater af Professor Bangs Bog; de anførte ville være

fuldkomment nok for at godtgjøre, at det katholske Cirkulære ikke bruger stærkere Udtryk om Reformationens Gjennemførelse her i Landet end den protestantiske Historieskriver, Dr. theol. Bang ved Kristiania Universitet. Naar Pastor Krag ikke finder at kunne tillægge den i Cirkulæret anførte Kjendsgjærning, „at ikke i en eneste Familie kunde den katholske Tro nedarves til Børnene,“ en stringent Beviskraft for at dokumentere Anvendelsen af brutal Magt („Vold“), saa hænger det paa den ene Side sammen med hans Opfattelse af den daværende katholske Kirke „som det udgaaede Træ, der fældes uden Øxehug“, og paa den anden Side beror det paa den mere end besynderlige Paastand, at ingen „Vold“ skulde være bleven anvendt mod den gamle Kirke, eller at Magthaverne „intet Liglagen“ skulde have udspændt over den. Baade det *Ene* og det *Andet* er uhistorisk. „Hvad Folket angaar“, siger Prof., Dr. Bang nærmest om Norge S. 338, men det Samme vil kunne siges om Danmark, „da hænger vistnok Almuen i al Naivetet fast ved den gamle Tro“. Men en saadan Vedhængenhed fældes ikke uden Øxehug. For at fastslaa, at der med Føje kan være Tale om udøvet „Vold“ overfor en Kirkeforandring, „der foregik uden Blodsudgydelse (?)“, lader jeg mig nøje med at paapege, at samtlige Bisper fængsledes, at de forskjellige Klostre ved Magtsprog konfiskeredes, at den hele Præstestand stilledes for det tvungne Alternativ, enten at udvandre eller at bekjende sig til den nye Religion, at de vildeste Orgier opførtes i Landets ærværdigste Kirker og Helligdomme, at den gamle Tros Tilhængere bleve nødte til at bivaane Guds-tjenesten i Kjældere, f. Ex. her i Kjøbenhavn, at der endelig blev sat Dødsstraf paa enhver katholsk Præst, der maatte understaa sig at læse den hellige Messe. Hvorledes Pastor Krag ligeoverfor disse Kjendsgjærninger finder Talen „om Vold“ besynderlig, finder jeg unægtelig besynderligt. Den blodige Forfølgelse, som skaber Martyrer, bliver som oftest mindre skjæbnsvanger for et

Religionssamfund end den ublodige, systematisk udførte Underkuelse, som gaar ud paa at underbinde alle Livsnerverne. Denne sidste er med saa fuldendt Konsekvens bleven bragt i Anvendelse hertilands i Løbet af de tre Aarhundreder, som paafulgte Reformationens Indførelse, at det vilde have været et sandt Vidunder, om under saadanne Vilkaar kun i en eneste katholsk dansk Familie den gamle Tro kunde være gaaet i Arv gennem flere Generationer. Hvor Katholikernes Forbindelse med Kirkens Overhoved er bleven brudt og deres hele kirkelige Organisation er bleven sprængt, hvor den ordnede Sjælesorg er umuliggjort og det „religiøse“ Liv er blevet lagt i en intolerant Statsabsolutismes Tvangstrøje, der mangle — som rimeligt er — alle Betingelser for at vedligeholde katholsk Liv; den uundgaaelige Følge er Døden, den fuldkomne Død, ligesom en Plante dør, naar den mangler Luft og Lys.

Til Begrundelse af det Anførte være det mig tilladt her at anføre nogle af de drakoniske Love og Forordninger, som Tid efter anden bleve udstedte for at holde den gamle Kirke ude af Landet. I Forordningen af 28. Februar 1624 hedder det: „at Paven og hans Anhang nu nyligen havde hemmeligen indskikket hid ind i Riget forskellige Munke; især Dominikanere og Jesuiter, som beflitte sig paa at indføre paany i vore Riger de for mange Aar siden afskaffede Vildfarelser og superstitiones“. Derfor vilde Kongen, „*under Livs Fortabelse*, ganske og aldeles have forbudet, at alle papistiske Munke, Jesuiter og presbyteros sæculares (katholske Præster i Almindelighed) og andre saadanne gejstlige Personer begive sig ind i eller lade sig befinde udi hans Riger og Lande.“

I Kristian den Femtes *Danske Lov*, der blev promulgeret 1683, og hvis Bestemmelser for *Religionens* Vedkommende havde Lovkraft, lige indtil den *Danske Grundlov* blev givet 1849, hedder det saaledes: „at Munke, Jesuiter og deslige papistiske gejstlige Personer ikke, *under deres Livs Fortabelse* maatte lade sig finde eller

opholde sig i Kongens Riger og Lande. Ingen maa huse dem eller give dem Lov (Tilladelse) til at fuldføre deres Ceremonier, da Sligt straffes, som om de havde huset „Fredløse.“ Det blev forment dem, som forfaldt til den papistiske Religion, at tage Arv. De maatte ikke bo i Kongens Riger og Lande. Havde Nogen besøgt jesuitiske Skoler, maatte hine ikke betros noget Embede i Kirke og Skole. (D. L. VI, 1, 2, 5.) Katholske Præster maatte ikke besøge Fanger eller berette nogen Dødsdømt; (Reskript af 2. Juni 1688. Cf. Fogtmanns Reskriptsamling); de maatte ikke forrette Guds-tjeneste paa Landet; (Reskript af 17. Aug. og 26. Dec. 1705 *ibid.*); de maatte ikke optage Nogen i den katholske Kirke og bortsende dem til Udlandet; (Reskript af 30. Juli 1745 *ibid.*). I blandede Ægteskaber skulde Børnene opdrages i den lutherske Religion; (Forordning af 19. Septbr. 1766 *ibid.*)

„Hvorfor larme Hedningerne, og hvorfor tænke Folkene paa forfængelige Ting? Jordens Konger rejse sig mod Herren og hans Salvede; men „han som boer i Himlen ler, og Herren spotter dem.“ Hertil knytter Pastor Krag følgende mærkværdige Kommentar: „Skal dette betyde Noget og det skal det sikkert, saa kan Meningen kun være den, at *Hedningerne*, det er vi *danske evangeliske Kristne*; Kongerne, det er de danske Konger fra Kristian III. til Kristian IX.; om den danske Kirke og de danske Konger siges altsaa, at de larme og rejse sig imod Herren og hans Salvede (Gud og Kristus), og at Gud i Himlen spotter os. Dette er dog vel stærkt at høre fra et kirkeligt Samfund, der selv maa indrømme, at baade den danske Embedsstand og det danske Folk have vist en human og imødekommende Optræden imod det“. — For at vurdere den højst ejendommelige Tankegang i denne korte Kommentar bedes Læseren at lægge Mærke til, at Nutidsformen er anvendt i Kommentarens første Sætning, medens Fortidsformen er bleven valgt i den anden.

Ved denne Fremgangsmaade er det stupende Resultat opnaaet, at vor nuværende Konge, Kristian IX, drages ind i Rækken af den katholske Kirkes Forfølgere, medens Embedsstandens og Pressens humane Forhold til den lægges til Fortidens Erindringer. Idet jeg overlader *det hele, fulde Ansvar for den givne Fortolkning*, tillader jeg mig tillige i nogle faa Ord at fremstille den Betydning, som de anførte profetiske Ord, baade betragtede i og for sig selv og i deres Hensynsforhold til den hele Kontext, ene kunne have. I et billedrigt Sprog profeterer Kong David i den anden messianske Salme, at mange Fjender, smaa og store, udenfor og indenfor Kristendommen, ville rejse sig mod Kristus og hans aandelige Rige, det er Kirken, men at Herren stedse vil give Redning og Frelse. Hver en Kirke, som holder sig for Jesu Kristi Stiftelse, vil selvfølgelig anvende disse Spaadomsord efter deres dybere Indhold paa enhver af dens aabenbare Forfølgere, han være mægtig eller ringe, han være en vantro Filosof eller han iføre sig Skikkelsen af Revolutionens Hydra; den vil taale og bie, indtil Stormen har lagt sig, og den atter kan bygge og bo i Fred. At den katholske Kirke ved Reformationens Udbrud var den eneste, der her i vort Land var berettiget til at kalde sig for Jesu Kristi Stiftelse, ligger i Sagens Natur; der fandtes jo ingen anden. Da nu Datidens Fyrster, Frederik I. og Kristian III., der vare fødte og opdragne i den katholske Religion, voldsomt brød den hidtilværende Kirkes hele Organisation, umuliggjorde dens Existens, forfulgte dens Medlemmer: mon da ikke hin Tids Katholiker havde al Ret til at anvende Profetens Ord paa disse, idet de trods deres givne Løfter i Stedet for at være Kirkens Forsvarere blev dens Forfølgere? Men den historiske Ret, som ved denne Sagens Udvikling blev given de daværende Katholiker, det er nu et historisk Faktum, som det ikke kan være de Nulevende forment at udtale i et historisk Resumé. — At de efterfølgende

Konger, som allerede vare fødte i den protestantiske Tro og kun bevarede *status quo*, falde under et andet Synspunkt, er indlysende; de havde selv aldrig været Katholiker, og den katholske Kirke var faktisk udryddet her til Lands, da de vare komne til Roret; at endelig siden 1849, da den 300-aarige Forfølgelse har fundet sin Afslutning, og ved Kong Frederik den Syvendes Kongegave en uhindret religiøs Frihed raader her i Landet, enhver Anvendelse af Profetens Ord paa de nuværende Forhold forbyder sig selv, er saa soleklart, at derved den af Pastor Krag givne Fortolkning faar sit fulde Lys.

Vi slutte disse faa til dels afvisende, til dels forklarende Modbemærkninger med det oprigtige Ønske, at den hos os nu herskende religiøse Frihed maa vedblive at være, hvad den hidindtil i det Hele taget har været, nemlig et realt Gode, at den historiske Sans maa beskytte mod al sneverhærtet Sammenblanding af Fortidens og Nutidens Forhold. Den katholske Kirkes Færd ligger aaben for Alles Øjne. Enhver indbydes til at forfølge den med Opmærksomhed; hvad der er blevet sagt af en enkelt Præst i det ofte omtalte Cirkulære, er mange Gange allerede tidligere blevet sagt i vort eneste religiøse Organ: „Nordisk Ugeblad“. Hverken her eller i Udlandet trænger den katholske Kirke til at skjule noget, der ikke turde taale at ses og at høres af Alle; derfor kunde Pave Leo XIII trøstigt aabne Alverdens Videnskabsmænd Adgang til Vatikanets righoldige Arkiver med det bevingede Ord: „Vi frygte ikke“. — Med Tak skue vi hen til den mindeværdige Fyrste, som i Grundloven har skjænket os den religiøse Friheds kostbare Gave; med Tak forberede vi os til at fejre vor nuværende Konges forestaaende Regeringsjubilæum; thi uden Skaar have vi under hans hele Regeringstid kunnet nyde dette kostbare Gode, uden hvilket alle andre miste deres Værd. Men desto mere maa vi ogsaa protestere mod enhver Stræben efterat

fordunkle og forkvakle det gjensidige Kjærligheds- og Tillidsforhold, som bestaar mellem de katholske og de protestantiske Kristne, og desto mere maa vi protestere imod den aldeles ugrundede Insinuation, at vi Katholiker nogensinde skulde have nægtet Protestanterne Kristennavnet.“ (Undertegnet: Dr. theol. *B. Hansen.*)

Kristi Legems Fest.

Naar vi betænke, at hele vor hellige Religion ikke ejer noget ærværdigere, helligere og guddommeligere, end *Alterets allerhelligste Sakramente*, saa kunne vi ikke forundre os over den storartede Højtidelighed, hvormed Kirken fejrer denne Fest. Gud selv kunde jo ikke indstifte noget højere, noget ærværdigere end dette Sakramente. Thi den almægtige Gud selv, som troner i Himlen og har skabt Jorden og Alt, hvad der er i den, er jo skjult deri. Guddommelig Visdom alene kunde udkaste Planen til et saadant Sakramente, thi et Menneske havde aldrig kunnet ane, at man kunde opofre sin Gud, forene sig med ham, som med en Spise. Der hørte en guddommelig Kjærlighed til, for at iværksætte denne Plan. Eller fatte vi maaske det Overmaal af Kjærlighed, som Frelseren beviser os i Sakramentet? For vor Skyld stiger han ned paa vore Altre, lader sig som en Fange indelukke i Tabernaklet, bor midt iblandt os, for at være en Næring for vor Sjæl i den h. Kommunion og opofrer sig daglig for os i det h. Messeoffer. Guddommelig Almagt endelig udfordredes der, for at bringe dette Værk til Udførelse. Han alene, som paa Skabelsens store Morgen udtalte det almægtige „Bliv til,“ kan forvandle Brødet og Vinen til Kristi Kjød og Blod. Intet Menneske, ingen Engel vilde

nogensinde have været i Stand dertil, kun Gud alene, kun Jesus Kristus alene, som forvandlede Vand til Vin ved Bryllupet i Kana, kan virke det Vidunder, som er indeholdt i dette Sakramente. Rigtignok har han overdraget denne ophøjede Magt til sine Præster, men de ere kun hans Redskaber; de tale og handle i den h. Messe kun i Jesu Kristi Navn og sige derfor under Forvandlingen: „Dette er mit Legeme“ og ikke „Dette er Jesu Kristi Legeme.“ De ere i hint Øjeblik fuldstændig Jesu Kristi Stedfortrædere. Et stedsevarende Minde om Guds Vidundere besidde vi i Sandhed i det allerhelligste Alterens-Sakramente; her er forenet med hverandre, Guds Visdoms-, Guds Kjærligheds- og Guds Almagts-Vidunder. Derfor glæder Kirken sig saa højlig paa denne Dag; den udtømmer sig saa at sige i Lovprisninger og Taksigelser. Den omgiver sin Herre og Gud, sit højeste Gode, med al tænkelig Pragt og Glans, for at forherlige ham efter bedste Evne.

Velan, kjære Læser, gør du det samme; gjengjæld ogsaa Du efter Evne og Kræfter for din egen Persons Vedkommende din Frelser for den Kjærlighed, som han saa ofte har bevist dig og daglig beviser dig i det højhellige Sakramente. Lad dig ikke afskrække af en Smule Møje og Anstrængelse og tag Del i Kristi Legemsfest Processionen, i din Guds Triumftog. Der tilføjes ham saamegen Haan og Smerte, byd ham en Smule Erstatning derfor ved desto større Ærbødighed og Kjærlighed. Yd din Skjærv til hans Boligs Udsmykning i de kommende Festdage; men smyk frem for alt dit Hjærte med den helliggjørende Naades kostbare Smykke, med Troens, Haabets og Kjærlighedens prægtige Ædelstene og før saa din Frelser ind i dette Hjærte ved den h. Kommunion; saa fejrer Du Festen paa den rette Maade: saa viser Du din Gud, din i Sakramentet skjulte Frelser den Ære, som han alene ønsker for sig; saa gør Du din egen Efterladenhed god igjen og afsoner tillige den Ligegyldighed, Lunkenhed og

Vantro, som vises ham af hine Verdensbørn, der Intet gjøre for at ære og forherlige, tilbede ham i Alterets helligste Sakramentes ophøjede Hemmelighed.

Katholsk er ægte evangelisk.

(Fortsat.)

Kollega *Stub* i Bergen har i 1886 udgivet en Piece om „Protestantiske Lægfolks og *Gejstliges* forskjellige Slags *Uvidenhed* om den katholske eller almindelige Kristendom.“ Vort Modpartis Ordførere have i det sidste Par Maaneder leveret interessante Bidrag til Uvidenheds-Spørgsmaalet; blandt dem ikke mindst Pastor *P. Krag*. I „Dagbladet for 16. Maj d. A. har han prøvet paa at bevise *den katholske Kirkes Intolerance (!)*. Hvorledes gaar han tilværks?

Han citerer (foregivne) Udtalelser af Paverne Pius IX. og Leo XIII. og udgiver dem for at gaa i Retning af Intolerance. Men blandt alle Citaterne er der kun fem, som lade sig kontrollere; og af disse fem er kun et eneste rigtigt, medens alle andre ere vrang; og det ene rigtige fordømmer ikke Tolerancen (Overbærenhed mod de Vildfarende), men *Indifferentismen* (Ligegyldighed mod Kristendommens forskjellige Former)*) og denne sidste fordømmes, praktisk talt, lige saa fuldt af Pastorerne Schepelern og Krag som af os Katholiker, ellers kunde de ikke have opløftet deres Kampraab imod den formentlig fra Katholicismen truende Fare. Paverne lære nemlig: „Protestantismen er ikke blot en forskjellig Form af en og samme sande kristelige Religion, i hvilken man lige saa vel kan behage Gud som

1) Den Tolerante siger: Jeg elsker alle Mennesker, ikke blot mine Trosfæller, men ogsaa de Anderledestroende; den Indifferente derimod siger: Det er lige meget, hvad Religion og Tro et Menneske har. Den Første handler ret; den sidste har Uret. Tolerance er en Dyd; Indifferentisme eller Ligegyldighed er en Last.

i den katholske Kirke.“²⁾ Forandres her „Protestantismen“ til „Katholicismen“, og „katholske Kirke“ til „protestantiske Kirke“, saa kunne d’Hr. ikke uden Inkonsekvens vægre sig ved at skrive under denne pavelige Kjendelse. At Pastor Krag alligevel har ment at burde paaberaabe sig den, kan jeg ikke ansé for andet end, i bedste Tilfælde, for hensigtsløst.

Men Du venter med Nysgjærrighed paa de urigtige Citater. Dem skal Du nu faa at høre, og da jeg ikke er vis paa, at Du i din forøvrigt rige Bogsamling ogsaa har en komplet Udgave af de sidste pavelige Aktstykker og Allokutioner, skal jeg for en Sikkerheds Skyld tillade mig at hidsætte og jævnføre, hvad Pastoren lader Paverne sige, og hvad de i Virkeligheden have sagt. Pius IX. og Leo XIII. sige

efter Pastor Krag:

„Om deres evige Frelse, der ikke tilhøre den romersk-katholske Kirke, tør man *slet ikke gjøre sig noget Haab** (Syl. § 17).“

„Det er i katholske Lande aldeles forkasteligt, at en Indvandrer skal have Lov til offentlig at udøve sin egen Kultus“ (§ 77).

Staten maa ikke staa neutral overfor, hvilken Religionsbekjendelse man vil antage; man skal *indføre* den Art af Gudsdyrkelse, som Gud selv har kundgjort som den eneste legitime“ (Leo XIII, 1. Nov. 1885).

*) Udhævelsen her er af Pastor Krag; de andre ere af os.

i Virkeligheden:

„Man kan ikke have godt Haab om *alle* deres evige Frelse, som *paa ingen Maade* befinde sig i Kristi Kirke.“

„Det er ogsaa i vor Tid endnu gavnligt, at den katholske Religion alene med Udelukkelse af alle andre Kultusformer gjælder for Statsreligion.“

„Naar Kirken siger, at de forskellige Kultusformer ikke maa have samme Ret med den sande Religion, *dømmer* den dog *ikke* derfor de Statsstyrere, som for at opnaa et stort Gode eller for at afværge et stort Onde, *praktisk taale* de enkeltes Bestaaen i Staten. Kirken plejer ogsaa omhyggelig at sørge for, at *ingen tvinges til mod sin Villie at antage den katholske Tro*, fordi efter Augustinus’ rigtige Bemærkning Mennesket ikke kan tro, naar det ikke vil.“

²⁾ *Syllabus* eller Fortegnelse over vor Tids Hoved-Vranglærdomme af 8. Dec. 1864, § 18.

Pastor Krag lader Pave Leo XIII i sin Missions-Encyklika af 1880 opfordre Missionærerne til ikke at lade sig besejre af de protestantiske Missionærer, „som bestræbe sig for at *udbrede Mørkets Rige*“ (den protestantiske Kristendom).

Det er Pastorens Ord. Jeg hidsætter dem med diplomatisk Nøjagtighed; jeg sætter Anførselstegn, hvor han sætter dem, og udelader dem, hvor han udelader dem. Men Pavens egne Ord lyde rigtignok ganske anderledes. Det er ikke om de katholske *Missionærer*, det er om *alle katholske Kristne*, at han siger i hin Rundskrivelse til alle Biskopperne: „Vi nære det faste Haab, at alle, der kalde sig Katholiker, ikke ville forsømme den Kjærlighedsgjerning, der ligger Os saa meget paa Hjærte [den nemlig, at fremme Missionsgjerningen enten ved personlig Hjælp eller ved Bøn og Almisser], og at de ikke ville tillade, at deres egne Bestræbelser for at udvide Jesu Kristi Rige overgaas af hines Flid og Vindskibelighed, som bestræbe sig for at udbrede Mørkets Fyrstes Herredømme“. Den, der vilde henføre det sidste Udtryk til sig selv, vilde derved røbe en ond Samvittighed. Tankeforbindelsen viser, at det ikke sigter til de akatholske Missionærer — om dem har Paven talt andetsteds i samme Rundskrivelse, og der har han anerkjendt, at de ogsaa forkynde Guds Ord, skjønt anderledes end de katholske Missionærer — men at det snarere maa forstaas om *alle antikristelige Elementer* i det moderne Samfund, om hvilke det samme steds hedder, at „der udbredes falske Anskuelser, der vække Længsel efter jordisk Lykke, slukke Haabet om de himmelske Goder og bringe Folk til kun at hige efter og hengive sig til Fornøjelser.“

Pastor Krags øvrige Citater ere lige saa ubestemte og taagede som Pastor Schepelerns før omtalte. Han skriver f. Ex.: „Leo kalder i 1884 Luther for en Kjæterfyrste og Apostat“, og „Leo siger i et Hyrdebrev, han udstedte som Biskop““ Det kan nu gjærne

være; men hvad Paven har offentliggjort i 1884, fylder i min Oktavudgave af hans Aktstykker samfulde 74 (fire og syvti) Sider; jeg har gennembladet dem, men ikke fundet sligt. Det vilde have været ønskeligt, om Pastoren havde sagt os, hvornaar, i hvilken Forbindelse, overfor hvem Paven har brugt hine Udtryk, saa lykkes det maaske at kunne kontrollere ham. Og saa det allerubestemtteste: „i et biskoppeligt Hyrdebrev fra ham.“ Leo har været Biskop i over 30 Aar: hvem kan da vel efterse alle hans Hyrdebrev fra den Tid! Og saaledes citerer en Mand, der øjensynlig lægger an paa at give sig Udseende af Grundighed og Tilforladelighed!

Pastor Krag beraaber sig endvidere paa „en fransk Katekismus, der er anbefalet af Paven (?) og Ærkebiskoppen af Paris“ — ja, endnu ubestemtere paa „et Blad, der er Organ for Biskoppen af St. Louis“, altsaa hinsides Oceanet ved Mississippi! Og af slige mysteriøse, i alt Fald utilgængelige Kilder øses saa, hvad man udgiver for at være almindelig katholsk Lære om vort Forhold til vore anderledestroende Medkristne! Jeg skal se at faa de to Kilder opsporede; lykkes det, skal jeg meddele dig Resultatet. Men foreløbig ere de fire falske Citater tilstrækkelige til at overbevise os om, at Winsløvs Raad endnu den Dag i Dag bør efterkommes, og at det gjælder for Pastor Krags Vedkommende lige saa vel som for Pastor Schepelerns: „Hvad Du finder citeret, saasom katholsk Lærdom udi din [den lutherske] Religions Skribenter, maa Du endelig selv konferere med Originalerne.“

Pastor Krag har faaet attesteret af to Fagmænd, Arkivar Joh. Grundtvig, Bestyrelsesmedlem af den dansk-historiske Forening, og Fr. Nielsen*), Professor i Kirkehistorie ved Kjøbenhavns Universitet, at han just ikke har sin Styrke i Historien. Ved de anførte

*) Se Nordisk Ugebl. 1888, S. 338 o. fl.

Citater har han selv godtgjort, at heller ikke Symboliken, navnlig ikke Kjendskab til den katholske Kirkes Lærdomme er hans stærke Side. Om det ikke var lidt uheldigt for anden Gang i Løbet af faa Uger at afklæde sig saaledes for Publikum, kunne vi to jo gjerne lade ham selv være om.

Vi kunne lige saa lidt som noget andet retsindigt Menneske undskylde hans Optræden; det er en Selvfølge. Kommer En frem med en offentlig Beskyldning mod en hæderlig Mand, maa han selvfølgelig være sikker i sin Sag og forud have forsynet sig med *tilforladeligt Bevismateriale*, saa han kan bevisliggjøre sin offentlige Klage for Offentlighedens Domstol. Pastor Krag rejser en Anklage mod en Mand, der i de sidste Maaneder er blevet hyldet af Kejsere, Konger og Fyrster, ja af hele Verden, som en enkelt Mand næppe nogen Sinde tilforn er bleven hædret og hyldet, og til hvis Ord 230 Milioner Kristne lyttede med barnlig Ærbødighed og Lydighed; han rejser den tillige mod hele det religiøse Samfund, hvis aandelige Hoved denne Mand er — den svære Anklage: „Romerkirken er af Princip intolerant; kun tvungen af Nødvendighed nøjes den med de mildere, aandelige Vaaben for at bekæmpe Protestantismen.“

Anklageren er Præst i den danske Statskirke. Denne hans Stilling giver hans Paastand særlig Vægt i hans Trosfællers Omdømme. Hensynet til Sagen og til hans Person vilde have paalagt ham den hellige Pligt at forskaffe sig Vished om, at Paverne virkelig have sagt, hvad han lægger dem i Munden. Det har han imidlertid ikke gjort. Havde han læst selve deres Breve og Taler, vilde han have fundet, at de sige noget helt andet, ja det Modsatte af hvad han lader dem sige. Oven i Kjøbet vilde han da ogsaa have fundet en udførlig pavelig Udtalelse om det paagjældende Tolerance-Spørgsmaal, en Udtalelse, han øjensynlig intet kjender til.

Det var i December 1854, at Pius IX. første Gang så sig omgiven af Biskopper fra alle fem Verdensdele; det gjaldt den endelige Erklæring angaaende Jomfru Marias ubesmittede Undfangelse. Dagen efter denne Erklæring holdt han en særdeles højtidelig Allokution, en Tale til Kardinalerne og de forsamlede Biskopper, hvori han udtalte den første af de Sætninger, som Pastor Krag citerer i forvansket Skikkelse: Man kan ikke haabe, at alle, der paa ingen Maade høre til Kristi sande Kirke, blive salige. Men saa fortsætter han:

„Det være langt fra os, at fordriste os til at sætte Grænser for den guddommelige Barmhjærtighed; den er jo uendelig. Det være langt fra os, at ville udforske Guds hemmelige Raadslutninger og Domme; de ere en Afgrund, en menneskelig Tænkning kan ikke trænge derigjennem. Men det maa fastholdes som en Trossandhed, at ingen kan blive salig udenfor den apostoliske romerske Kirke; at den er den eneste Frelsens Ark; at den, der ikke træder ind i den, vil gaa til Grunde i Syndfloden. Dog bør vi paa den anden Side ligeledes fastholde den anden Sandhed, at de, som ere udvidende om den sande Religion, saafremt deres *Uvidenhed er uovervindelig, ingen Skyld i saa Henseende have* for Herrens Øjne. Hvem vil nu fordriste sig til at paastaa, at han nøje kunde angive Grænsen for en saadan [uovervindelig og uforskyldt] Uvidenhed, i Henshold til Folkeslagenes, Egnenes, Karakterernes og saa mange andre Omstændigheders indbyrdes Forskjellighed? Ja, naar vi engang, udfriede af Legemets Lænker, naa til at se Gud som han er, ville vi visselig ogsaa indse, hvor fast og skjønt et Baand sammenknytter den guddommelige Retfærdighed og Barmhjærtighed; men saa længe vi, betyngede med denne dødelige Byrde, der sløver Aanden, dvæle her paa Jorden, lad os saa længe efter den katholske Lære holde urokkelig fast ved, at der gives kun én Gud, én Tro, én Daab. Videre tør vi ikke gaa i vore Efterforskninger.“

Havde Pastor Krag kjendt denne tolerante, kjærlighedsfulde Udtalelse af den Pave, som har offentliggjort den af Pastoren misforstaaede Syllabus, saa havde han ventelig ikke ladet sig forlede til de hidsige Udfald paa sin Modstander, Præfektur-Sekretæren Dr. *B. Hansen*, paa dennes Viden, Rettroenhed (!) eller Ærlighed.

Nu derimod skriver Pastor Krag: „Hvor kan da Dr. Hansen sige, at vi af Romerkirken betragtes som gode Kristne, der godt kunne blive salige trods vor Vrangtro? Enten er han uvidende om Leo XIII.'s Udtalelser eller nan anser ikke sin Pave for ufejlbar (!) eller han har trukket Vexler paa vor Uvidenhed om, hvad der siges og skrives i de ægte katholske Lande“.

Havde Pastor Krag kjendt Pius IX.'s Ord, vilde han have sagt til sig selv: Nej, nej, ingen af Delene; *jeg* er kommen i Vilderede. — Sagen er ganske simpelt den: Pastor Krag mente at have opdaget et Lys, som han trygt kunde følge; men hvad han saae, var en slem Lygtemand, der lokkede ham ud i Løgnens Sump. At han saae og fulgte en Lygtemand, det kan — ganske vist ikke undskylde, men dog — forklare hans i og for sig aldeles ubegribelige Adfærd. Han angiver sin Hjemmelsmand; det er forunderligt nok — en ukjendt tysk Skribent, en vis Theodor Brecht, om hvem vi ikke faa andet at høre end, at han i en „klar og rolig Tone“ har skrevet en Bog, „Papst Leo XIII. und der Protestantismus“.

Videnskabelighed og selve Sagens fremragende Vigtighed vilde have fordret, at Pastor Krag benyttede selve de pavelige Skrivelser og Allokutioner og gav sine danske Læsere en nøjagtig Oversættelse af dem. Hvad kan vel være Grunden til, at han forbigik selve Kilden og nøjedes med at øse af en afledet Bæk? Var det maaske det latinske Sprog, hvori som bekjendt alle officielle kirkelige Aktstykker affattes? Var det Ubekjendtskab med Kirkesproget, der saa godt som

ethvert andet Fagsprog har sine Særudtryk? Eller det noget andet? Ligemeget: han foretrak Bæl for Kildevældet. Jeg tvivler ikke paa, at Past holdt det Vand, han øste, for rent Vand; men i Virkeligheden var det plumret.

Pastoren mente det var Klippegrund, han byg paa; men i Virkeligheden var det Løgnens Flyve: Intet Under, at hans Bygning styrter sammen første Vindpust. Dog — jeg gjentager det, og er Du sagtens enig med mig — det kan man forstaa, at han blev duperet.

Men ligefrem uforstaaeligt for mig er, hvor bausende et Ubekjendtskab med de nærmest ligg katholske Ting Pastor *Schepelern* baade selv røbe forudsætter hos sine danske Læsere. Her følge Par Exempler.

(Sluttes.)

Reformationen i Danmark.

Svar til Provst Koch.

Da „Dagbladets“ Redaktion kun saa sig i Stand til at indrømme Dr. Hansen Plads for et kortere Selvforsvar i Anledning af det Angreb, som Provst Koch i Brønshøj rettede paa ham i „Dagbladet“ for 8. Maj*), anmodede Dr. Hansen „Dagens Nyheders“ Redaktion om Optagelse af følgende Gjenmæle, som ogsaa velvilligt offentliggjortes i Bladet for 12. Maj.

„Provst Koch viser ved sit Indlæg i „Dagbladet“ Nr. 110, at han ikke tragter efter den Ære at blive citeret som en af de protestantiske Historieskrivere, der ikke have lagt Skjul paa de Brøst, der fandtes ved den „store Kirkerensning“; han vedbliver at kalde det

*) Se Nord. Ugeblad Nr. 21. S. 412.

en aldeles meningsløs Tale, at „den verdslige Regerings Magtsprog og Interesser, Havesyge, List, Mened og Vold afgjorde Sagen.“ Da Talen her angaar historiske Fakta, og Bevisførelsen er bleven indanket for Offentlighedens Domstol, saa henstiller jeg til enhver Læser, hvem han vil tilkjende Objektivitetens Pris, Provst Koch og Pastor Krag — eller Professor Paludan-Müller Professor Dr. Bang, Professor Dr. Frederik Nielsen og Bestyrelsesmedlem af den dansk-historiske Forening, Hr. Arkivar Joh. Grundtvig, *lutter Fagmænd*, hvis historiske Granskninger bære Præg af at have holdt sig frie for den traditionelle og konfessionelle Sneverhjørtethed. Jeg for min Part kan ikke andet end fastholde Hr. Arkivar Grundtvigs kategoriske Erklæring, at ved Admiral von Peins Brev til Hertug Albrecht af Preussen er en saa forsvarlig Pæl rammet igjennem de gamle Fabler om Reformationens Indførelse, at Provst Kochs Hænder lige saa lidt som Pastor Krags have formaaet at rykke den op igjen.

Adskillige interessante Fremtoninger i Provst Kochs videre Fremstilling tillader jeg mig dog endnu at paa-pege, idet jeg tillige meget beklager, at Hensyntagen til „Dag. Nyh.s“ med saa stor Velvillie aabnede Spalter nøder mig til at befitte mig paa den størst mulige Korthed.

Provst Koch finder, at Reformationens Sejr afgjordes i Tiaarene før Statskupet 1536. Til Bevis for denne Paastand anfører han Povl Helgesens Ord, at Reformationens Forkyndere „dels vare forløbne Præster og Munke, dels Kræmmere og Praktikere, Spillemand og andre Landløbere, Landsknægte og Baadsmænd, Prentere og Bogførere, og at disse forhandlede de kirkelige Spørgsmaal i Kroer, Badstuer, Smedier, Møller, Toldhuse, Borgestuer, ved Gilder og Gjæstebud“. Kan ikke det samme *mutatis mutandis* anvendes paa Nutidens Socialdemokrati og dets hele Fremgangsmaade; mon nu Provst Koch deraf vil slutte, at Kampen er afgjort til

Gunst for Socialdemokratiet? „Dog er det værd at mærke,“ siger Paludan-Müller i „De første Konger etc.“ (S. 625) „at det ikke er den evangeliske Prædiken, der har gennemført vor Kirkereformation, men Kong Kristian og hans holsteenske og danske Raadgiveres personlige Overbevisning støttet af det hvervede Krigsfolk. At Kongen og Krigsmagten efter to Aars blodige Kamp rakte Prædikanterne Haanden har skaffet disses Anskuelse Sejren“. Lad Stats- og Krigsmagten — jeg opstiller det kun som en Hypothese — falde i Socialdemokratiets Hænder, det skulde da undre mig, om ikke den sociale Omvæltning vilde blive fuldbyrdet i saa kort en Tid, at det vilde gjøre dem maalløse, som anser en revolutionær Bevægelses Hurtighed som et Bevis for dens absolute Godhed og Eneret til Eksistens. — „Der var næppe Nogen, der drev det saa vidt at han ofrede sin Stilling end sige mere for sin Tro“. Man læse Krøniken om Graabrødrenes Uddrivelse. Skildringen af de utrolige Mishandlinger, som disse nidkjære Ordenspræster have været udsatte for, og af den kristelige Taalmod og Heroisme, hvormed de have baaret dem, vil ikke længe tilstede Tvivl om, at Provst Kochs Ord ikke indeholde „den hele Sandhed.“

Provst Koch anker over mit Spørgsmaalstegn ved „uden Blodsudgydelse“. Han bedes da at klare denne omtvistede Sag med Sjællands første lutherske Superintendent Palladius, som i sin „Visitatsbog“ simpelthen erklærer: „Nu ere de Tyve (Pave og Munkene) uddrevne af Landet og en Part ophængte.“

„Det er den totale Tilintetgjørelse af den katolske Kirke i saa kort et Tidsrum, der skal forklares,“ siger Provst Koch. Uden at ville det, leverer Provst Koch imidlertid selv en Forklaring, som jeg anser for fyldestgjørende, og som jeg underskriver fuldtud, en Forklaring, som rigtignok ikke hjemler den uhistoriske Paastand, at Omvæltningen skete i en utrolig kort Tid, og at den paa Grund deraf maatte regnes iblandt de mest for-

bausende Kjendsgjæringer, som Historien har at opvise. — Ja, vilde den nye Lære have erobret Alles Hjærter, vilde den have vundet Herredømme over Alles Sind i Tiden før 1536, saa var der Grund til at tale om den uhørte Kjendsgjærning, at en i Folkets Hjærte dybt indgroet Kirke kunde kuldkastes og uddrives ved et eneste Stormvejr. Men Provst Koch er saa langt fra at gjøre alvorligt Brug af den tidligere udtalte Paa-stand, at Reformationen havde sejret i Tidsrummet før 1536, at han meget mere tilstaar: „Da den dalevende Slægt var uddød, var Katholicismen sporløst forsvunden af Danmark.“ Jeg registrerer disse Provst Kochs Ord som en værdifuld Indrømmelse; de tilstaa intet mindre, end at en Del af Folket vedblev indtil Døden at be- kjende den katholske Kirkes Tro. Hvorledes Provst Koch dermed kan forene den Udtalelse, som han kort derefter bruger: „Den romerske Kirke faldt, fordi den var fordærvet“, maa han selv være om. — Jeg konstaterer altsaa af Provst Kochs egne Ord, at en Del af Folket ikke faldt fra, hvor hensynsløst end Statsmagten efter 1536 fór frem for at udrydde den gamle Kirke. — At Katholicismen var sporløst forsvunden, efter at den sidste Katholik var død, er naturligt. Hvis saa ikke var, vilde vi have en af de mest forbausende Kjendsgjæringer for os, som Historien har at opvise. Man forestille sig den virkelige Situation: En Del af de katholske Præster, Povl Helgesen kalder dem „de forløbne Munke og Præster“, havde hyldet den nye Lære; en Del holdende fast ved Troen, men magtesløse lige overfor den af Statsmagten begunstigede Bevægelse, saá med brudte Hjærter og bundne Hænder paa Kuldkastelsen af det Bestaaende, men blev i Landet, indtil Døden kom som en Befrier for dem; en tredie Del endelig foretrak Landflygtighed fremfor det aandelige Despoti, som endog gik saa vidt, at det blev dem forbudt at frembære det hellige Messeoffer. Resultatet af denne fuldstændige Braklægning af den katholske

Kirkestands Virksomhed var selvfølgelig identisk med Udslukningen af den katholske Kirkes Lys. Ingen katholsk Undervisning, ingen Sakramentforvaltning, ingen religiøs Kultakt, ingen Biskopper, ingen Kirker, ingen katholske Skoler, ingen Forbindelser med Kirkens Overhoved, ingen religiøs Literatur, ingen Existensberettigelse, — trindt omkring omgivet af protestantiske Lande som af en fast Mur, hvorigjennem ingen katholsk Luftning kunde trænge frem til Danmark: man holde disse Momenter for Øje, og man vil ikke længere forundres over, at den katholske Kirke maatte forsvinde indenfor vort Fædrelands Enemærker. Hvorledes kan en Kilde vedblive at meddele Liv og Vederkvægelse, naar dens Udløb ere blevne hermetisk tilstoppede? — Efter alt det, som hidindtil er kommet frem i denne Forhandling, fortrøster jeg mig til at sige, at vort Land den Dag i Dag vilde være et paritetisk Land, dersom Luft, Sol og Vind fra Reformationens første Tid af ligelig var bleven skiftet mellem de tvende stridende Partier; jeg slutter mig fuldstændig til Dr. Rørdams Ord i hans Fortale til Hans Tausens Skrifter, at det var „andre end Aandens og Ordets Vaaben, hvorved Reformationens endelige Sejr afgjortes“; jeg deler fuldstændig den samme ansete Historikers paa et andet Sted (jeg citerer efter Hukommelsen) udtalte Overbevisning om, at under lige Vilkaar vilde sandsynligvis en Del af Folket have bevaret den katholske Tro.

Vilde det have været til Mæn eller til Gavn for vort Fædreland og vort Folks Udvikling? Min egen Mening kunde her opfattes som en forud indtagen og vilde derfor sandsynligvis blive vraget, saa meget mere da her i et Dagblad paa Grund af det knapt tilmaalte Rum dens nærmere Begrundelse ikke kunde medfølge, men en vægtig Historikers Ord turde her gjøre Krav paa at blive tagne i Betragtning. Professor Paludan Müller siger i „De første Konger . . .“ (S. 625): „Om

dette (Kong Kristian III.'s Reformation) har været til Rigets, Kirkens og Folkets Gavn eller Skade, vil jeg lade staa hen.“ Saaledes taler Paludan-Müller, der maaske mere end nogen Anden vilde have været i Stand til at skrive vort Lands Reformationshistorie. Provst Koch afviger derimod fra den historiske Vej, naar han siger, at Reformationstilhængernes Vaaben ikke altid vare saa gode som *Sagen selv* (udhævet af os); han opstiller dermed et historisk Postulat, hvortil jeg svarer: *Quod erat demonstrandum*.

Provst Koch forsøger i Besvarelsen af det nu snart berømte Gjæstespørgsmaal en Variation, der bliver lige saa skjæbnsvanger for ham, som de tidligere ere blevne det for hans Forgænger, Pastor Krag. Vi skulle nu være nye Stiklinger i Danmarks Vingaard. Det vilde være den letteste Sag af Verden at bevise, at dette Billede kun har et relativt Værd, men jeg finder overordentlig Behag i dette af Provst Koch brugte Billedsprog, omendskjønt jeg næsten frygter for at drage de logiske Konsekventser af det Udtryk, han har valgt; der ligger nemlig intet mindre end en Forudsigelse af Provst Koch om, at Katholikerne, som nu ere de unge Stiklinger, skulle gro og voxe og bringe Frugt indenfor vor hjemlige Vingaards Grændser, for at erstatte de gamle, som ere kraftsløse og affældige. Som sagt, det er ikke mig, men Provst Koch, der har draget dette Billede frem.

„Den katholske Kirke er nu her i Landet en Sækt, — og den er omtrent den sletteste af dem alle (Methodister, Baptister etc.)“. Denne Sætning er unægtelig frappant, den faar navnlig ved Appositionen en Forbræmmelse, der gjør den uforglemmelig. Jeg henstiller til Provst Koch at nævne denne Sekts Stifter og at forklare, hvorledes Otto Møller i sit Skrift „Flertalsherredømmet“ kan sige, „at Alt det, som af kristelig Orden og kristelig Lære findes her i Folkekirken, det stammer fra den romerske Kirke“.

— Eller kan den Kirke, som en Gang efter Provst Koch har været Folkenes Moder, fra Moderværdigheden degraderes til en Trælkvindes ringeagtede og uhæderlige Stilling? — Jeg ser bort fra den utilladelige *contradictio in terminis*, som Provst Koch gjør sig skyldig i ved at sige, at den romersk-katholske Kirke bøjer sig med Behændighed efter de udvortes Forhold, og samtidigt er stivnet i de middelalderlige Former, og tillader mig kun endnu at tilføje, at det er at tage Munden lovlig fuld at sige, at det er fra de romersk-katholske Lande, at Vantroen bestandig kommer og forgifter Folkenes Liv. Har da Provst Koch saa fuldstændig glemte vort eget Lands Historie, at han skulde være uvidende om, at man i Begyndelsen af dette Aarhundrede med Diogenes' Laterne ved højlys Dag maatte søge de troende protestantiske Præster her i Landet, og at gamle Grundtvig var den Eneste, som den Gang hævede den historiske Kristendoms og den transcendentale Troes Fane højt i Vejret. Eller om vi ville blive ved Nutiden, er det de katholske Lande, som have faaet Brødreparret Brandes til at inaugurere her hos os den realistiske og pessimistiske Filosofi? Er det de katholske Lande, som organiserer Socialdemokratiet? Resultatet af min hele Iagttagelse siger mig, at baade Socialdemokratiet og den Alt opløsende og forflygtigende Filosofie væsentlig er bleven importeret fra det protestantiske Nordtyskland og specielt Berlin. — Provst Koch behøver paa en Rejse til Udlandet kun at standse en Smule i Hamborg og Berlin for at finde, at Vantroen ikke udbreder sig alene fra katholske Lande.

Selvagtelsen opfordrer mig til at afvise det Udfald, som Provst Koch har gjort imod min Person. Han udraaber: „I Sandhed! det er vanskeligt at fatte, at Nogen kan skrive Sligt uden at rødme over sig selv“. Anledningen til dette Udraab er, at jeg har anført Kristian V.s danske Lovs drakoniske Bestemmelser

her i Landet, for at bevise, at et Liglagen var udbredt over den katholske Kirke i denne Tid —, og at jeg har undladt at tilføje en Historie om samtlige analoge Fakta i de katholske Lande og til de forskjellige Tider. Jeg svarer herpaa Provst Koch simpelthen: Saa længe han ikke har bevist, at jeg har nægtet et af de af ham anførte Fakta, og saa længe han ikke har godtgjort, at der forelaa for mig en tvingende Grund til at omtale disse af ham anførte historiske Kjendsgjerninger, staar hans forundrende Udraab for mig som en uløst Gaade — og tillader jeg mig imens at bevare den Sindsro, som den Bevidsthed giver, at have historisk Grund under sine Fødder.

Til Slutning bemærker jeg lige overfor Provst Koch, at det: at paastaa den nuværende katholske Kirkes kausale Sammenhæng med den gamle Kirke her i vort Fædreland er ikke det samme som at gjøre Fordring paa at repræsentere Landets egentlige Kirke. Men hvad vi gjøre Krav paa — og hvem vil formene os det —, er at drage de fulde Konsekventser af den Religionsfrihed, som vort Lands Grundlov har givet os. Vi ønske Intet inderligere, end at leve i den hjærteligste Forstaaelse og Samdrægtighed med alle vore Landsmænd, hvilken Konfession de end bekjende sig til, men vi ville ikke modtage Aktionsfriheden som en Naadessag af *den indre Missions Præster*; vi anse det ligefrem for en Anachronismus, at de tilraabe os: Er Du rolig, skal Du faa Lov til at virke.

Vi henvise endelig Provst Koch, naar han beskylder os for at have forfalsket Historien i et bestemt Øjemed, medens vi dog ved vor Fremstilling kun have anført protestantiske Hjemmelsmænd, til Prof., Dr. theol. Bang og til Hr. Arkivar Joh. Grundtvig, for lige overfor dem at hævde det stærke Udtryk, som han behager at betjene sig af. (Undertegnet: Dr. theol. *B. Hansen*).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Irland. Den irske Bevægelse, som ifølge de første Beretninger syntes at skulle faa en ubehagelig Karakter i Anledning af Offentliggjørelsen af Inkvisitions-Kongregationens Afgjørelse, lægger sig nu lidt efter lidt. Biskopperne have sendt en Skrivelse til Rom og udtale deri, at de stemme overens med Inkvisitions-Dekretet, som forkaster Boycotting og Felttogsplanen, og at de ville gjøre deres Indflydelse gjældende, for at overtøye det irske Folk om, at den pavelige Skrivelse, langt fra at hæmme den *nationale Bevægelses* Sejr, tværtimod vil fremskynde den, idet den renser den, og i England som andetsteds vil fremkalde en voxende Sympathi for Irland.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Maj. Første Søndag efter Pintse. Den allerhelligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag. — **28. M.** Ubaldus, Bekj. og Biskop. — **29. Ti.** Augustinus af Canterbury, Bekj. og Biskop. — **30. O.** Maria, de Kristnes Hjælp. (Ferdinand).
Torsdag den 31. Maj. Kristi Legemsfest. (Befalet Festdag, som forpligter til Bivaanelsen af den h. Messe; Gudstjenesten som paa Højtidsdagene; Procession før Højmessen Kl. 10; — om Aftenen Kl. 8 Festandagt med Prædiken. Hele Oktaven igjennem holdes hver Aften Kl. 8 Andagt til det allerhelligste Sakrament). — **1. Juni, Fr.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄, Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt). — **2. L.** Oktavdag.
Søndag den 3. Juni. 2. Søndag e. Pintse.

Unio. 1 Dag Søndag den 27. Maj holder Foreningen Møde i Sommerlokalet i Frederiksberg Allé 15—17. Haven er aaben fra Kl. 4 Eftermiddag. Tillige holdes Møde hver Onsdag fra Kl. 6.

Søndag den 3. Juni finder den første Udflygt Sted med Klampenborgbanen Kl. 2. Madkurve medtages. Talrig Tilslutning forventes.

J. M a y, Sekretær.

Set. Josefs Gilde. Almindeligt Møde for alle Brødre paa Mandag den 28. d. M. Kl. 8¹/₄, Aften paa sædvanligt Sted.
 W. Siegler, Sekretær.

Svendeforeningen holder ikke Møde førstkommende Søndag den 27. Maj.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 23.

Søndagen den 3. Juni.

1888.

Indhold. Pave Leo og Slaveriet i Brasilien. Sct. Josefs Hospital. En Dom om „Evangelisk eller Romersk“. Katholsk er ægte evangelisk. „Græd ikke!“ Amerikanske Domme om Chiniquy. Efterretninger: Rom, Osnabrück.

Pave Leo XIII. og Slaveriet i Brasilien.

I Anledning af *Slaveriets Afskaffelse* i Brasilien har Leo XIII. rettet en Encyklika („*In plurimis*“) til det brasilianske Episkopat. I Encyklikaen siger den h. Fader, at blandt alle Jubilæumsgaverne har ingen været ham til større Glæde, end Afskaffelsen af Slaveriet i Brasilien, hvad han allerede i Januar Maaned havde fremhævet overfor den brasilianske Gesandt. Paven minder tillige om alt, hvad hans Forgængere have gjort for Slaverne — fra Hadrian I., der forskaffede dem Ret til at gifte sig, Pius II. og Leo X., som søgte at indvirke paa Spanien og Portugal til Gunst for Negerhandelens Afskaffelse, Pius VII., som fik Wiener-Kongressen til at beskæftige

sig med dette Spørgsmaal, indtil Gregor XVI., som udtalte Kirkens Fordømmelsesdom over Slavehandlerne. Den h. Fader omtaler meget vidtløftigt Slavernes sørgelige Lod i Hedenskabet og de forskjellige Anstrængelser, som stadig ere gjorte fra Kristendommens Side, for atter at give de Ulykkelige deres Menneskeværdighed tilbage. Dernæst tilføjer Pave Leo:

„Vi er endnu opfyldt af smertelig Bekymring. Om ogsaa den vanærende Handel med Mennesker er ophørt paa Havet, saa drives den dog endnu alt for ofte og paa den grusomste Maade paa Landjorden, frem for alt i nogle af Afrikas Egne. Da Muhamedanerne nemlig hylde den forkerte Anskuelse, at Æthiopierne og lignende Folkeslag næppe staa højere end Dyrene, maa man med Rædsel være Vidne til den umenneskeligste Nederdrægtighed og Raahed i hine Egne. Som Røvere bryde de ind over de intet anende Æthiopiernes Landsbyer, ødelægge Alt, plyndre og røve; Mænd, Kvinder og Børn blive indfangede, bortførte i Lænker og med Vold og Magt slæbte til de afskyelige Slavemarkeder. Fra Ægypten, Zanzibar og tildels fra Sudan, som fra Stabelpladser, foretager man disse afskyelige, forkastelige Togter. Betyngede med Lænker, under idelige Slag og Mishandlinger, næsten uden Spise og Drikke, maa de ulykkelige Ofre vandre lange Marschture under den afrikanske Sols glødende Straaler. Enhver, der er for svag til at udholde dette, bliver dræbt; de andre, som overvinde Rejsens Møjsommeligheder, bringes som Hjorde til Slavemarkederne og fremstilles der for haarde, skamløse Kjøbere. Saa snart en af de Ulykkelige er solgt, rives Manden fra sin Hustru, Børnene fra deres Forældre. Den Solgte overantvordes til Trældom, et haardt, frygteligt Slaveri, i hvilket man ogsaa tvinges til at antage Muhameds Lære.

Med dyb Smerte have Vi nylig hørt dette af Saadanne, som selv med taarefyldte Øjne have været

Vidner til disse Skjændselsgjæringer og oprørende Af-skyeligheder, og med deres Beretninger stemme de nyeste afrikanske Opdageres Meddelelser overens. Det fremgaar af deres Vidnesbyrd, at henved 400,000 Negerne aarlig sælges som Kvæg. Halvdelen synker afmægtig om paa Vejene, saa at de Rejsende i hine Egne finde Vejen betegnet med disse Ulykkelige's Skeletter.

Maa man ikke gribes af Medlidenhed ved Tanken om en saa stor Elendighed? Vi, som Kristi, alle Folkeslagenes Frelses og Forløser's Statholder, Vi, som saa højlig glæde Os over Kirkens mangfoldige og hæderfulde Fortjenester overfor Alle, som ere mødige og besværede, Vi se Os ikke i Stand til at tolke den Medlidenhed, som Vi er besjælet af overfor hine ulykkelige Folkeslag; hvorledes Vi med altomfattende Kjærlighed udbrede Armene imod dem, hvor højlig Vi ønske, at skaffe dem Lindring og Hjælp, for at de efter at have afrystet Menneskenes og Overtroens Trældomsaag, endelig maa kunne tjene den ene, sande Gud, under Kristi søde Aag, og blive delagtiggjorte sammen med Os i den guddommelige Arvelod. O, maatte dog Alle, som ere i Besiddelse af fremragende Magt og Herredømme, Alle, som holde Folkeretten og Menneskehedens Rettigheder hellige, Alle som have Interesse for den katholske Religions Udbredelse, følgende Vore Formaninger og Bønner, af alle Kræfter og i Fællesskab medvirke til, at denne skjændige, forbryderiske Handel undertrykkes, forhindres og fuldstændig forsvinder fra Jorden!

Naar menneskelig Skarpsindighed og Arbejde aabner nye Veje og Forbindelser i Afrikas Lande, da maa apostoliske Mænd ogsaa paa samme Tid drage paa bedste Maade Omsorg for Slavernes Frelse og Frihed. De ville komme længst i disse Bestræbelser, naar de, udrustede med den guddommelige Naade, kun hellige vor Tros Udbredelse deres Kræfter og Dag

for Dag arbejde med Iver paa dens Fremme. Den hidfører jo paa en underfuld Maade den Frihed, med hvilken Kristus har frigjort os. Maatte de tage til Forbillede en *Peter Claver's* Liv og Virksomhed; denne store Slaveapostel, hvem Vi for nylig tildelte Hæderens Laurbærkrans, han, som i samfulde fyrretyve Aar med urokkelig Udholdenhed helt og holdent har helliget de ynkværdige Negerslaver sine Kræfter og i Sandhed maa roses som deres Apostel. Naar de tilegne sig denne Mands kristelige Kjærlighed og Taalmodighed, saa ville de blive Frelsens værdige Tjenere, Trøstens Uddelere, Fredens Sendebud, og med Guds Hjælp forvandle den øde Ørken og de vilde Urskove til Religionens og Kulturens yppige og herligt blomstrende Agerland“.

Efter dette almindelige Overblik vender den h. Fader sig atter specielt til de brasilianske Biskopper, for endnu en Gang at udtale sin store Glæde over de Beslutninger, som fra Statens Side ere blevne fattede i Landet. „Naar det ved Lov bestemmes, at alle hine, som endnu befinde sig under Slaveriets Aag, skulle opnaa en fri Mands Stilling og Rettigheder, saa anse Vi dette først og fremmest for at være i og for sig godt og gavnligt, men det styrker ogsaa Vort Haab om et tilkommende glædeligt Opsving i det borgerlige saa vel som kirkelige Liv. Det brasilianske Riges Navn vil blandt alle de dannede Nationer med Rette blive omtalt med Hæder, og den Kejsers Navn vil blive holdt i Ære, som ikke nærede noget inderligere Ønske, end at se ethvert Spor af Slaveriet udslettet i hele sit store Rige. Opofrer Eder, medens disse Love bringes til Udførelse, med den størst mulige Iver for denne Sag, som endnu er forbunden med mange Vanskeligheder. Drager i første Linie Omsorg for, at der hersker en god og kjærlig Forstaaelse mellem Herrer og Tjenere, at de ikke vige bort fra Mildhed og Retfærdighed, og at alle Forhandlinger føres paa en lovmæssig, rolig

og kristelig Maade. Slaveriets fuldstændige Ophævelse, som i Almindelighed ønskes, skal fuldbyrdes uden at hverken guddommelige eller menneskelige Rettigheder krænkes, uden Forvirring i Staten, til største Fordel for dem, om hvem det hele drejer sig, nemlig Slaverne. Til disse anbefale Vi med Overhyrde-Iver og faderligt Sindelag Frelsens Formaninger, hentede fra den store Verdensapostels Ord. De skulle bevare et taknemligt Sindelag mod dem, ved hvis Raad og Bistand de ere blevne befriede. Aldrig skulle de vise sig denne store Gave uværdige, aldrig forvexle Frihed med Tøjlesløshed; de skulle gjøre Brug af den som gode Borgere, for at hengive sig til et flittigt, stræbsomt Liv, til Gavn og Hæder for Familien og Staten. De skulle agte og ære Fyrstens Overhøjhed, være lydige mod Øvrigheden og Lovene og trofast opfylde disse og lignende Pligter, ikke af Angst og Frygt, men af religiøse Hensyn. De skulle afholde sig fra Skinsyge med Hensyn til Andres Gods, Ejendom og Fortrin, en Skinsyge som desværre stadig piner den Fattige og bereder Sikkerheden og Freden saa mange Farer. Tilfredse med deres Stilling og Kaar, skulle de frem for alt tragte efter Himlens Goder, som de kunne takke deres Tilværelse og Forløsningen ved Jesus Kristus for, et fromt Sindelag skulle de være besjælede af overfor Gud, deres Herre og Lærer, elske ham af alle deres Kræfter og omhyggelig holde hans Bud. De skulle glæde sig over, at de ere Børn af Kristi Brud, vor h. Kirke, og ivrig bestræbe sig for, at gjengjælde Kjærlighed med Gjenkjærlighed.

Ærværdige Brødre, lægger de frigivne Slaver disse Formaninger ret paaHjærte, for at, hvad der frem for alt er Vort højeste Ønske, ligesom det ogsaa bør være eders og alle Godes Ønske, Religionen i første Linie stadig maa glæde sig over Frugterne af den opnaaede Frihed, saa vidt hint Rige udstrækker sig“.

Til Slutning nedbeder den h. Fader Guds rigeste Velsignelse og den ubesmittede Jomfrus moderlige Bi-

stand over Alle og meddeler som Underpant paa den guddommelige Velsignelse og som Bevis paa hans faderlige Velvillie Biskopperne, Gejstligheden og hele Nationen i Kjærlighed den apostoliske Velsignelse.

Givet i Rom ved Sct. Peter den 5. Maj 1888, i Vort Pontifikats 11. Aar.

Leo P. P. XIII.

St. Josephs Hospital.

En Oplysning til Pastor Steen paa Nørrebro.

Under ovenstaaende Titel offentliggjør Landsthingsmand *Strandskov* i „Morgenbladet“ for 25. Maj d. A. følgende træffende Svar paa Pastor Steens smaalige og bornerte Jeremiade, hvoraf vi meddelte vore Læsere et Udtog i Nr. 17 af Ugebladet, Side 323.

Til Redaktionen af „Morgenbladet“.

I en Artikel i „Dagbladet“ af 19. April d. A. hedder det: „Vi maa se at faa Oplysning om, hvorfor saa mange foretrække det katholske St. Josephs Hospital fremfor andre Hospitaler“. Denne Anmodning er naturligvis rettet til de forskjellige Patienter, som ligge her, eller have ligget her. Dette Ønske er fremkommet i en Artikel om der her i Danmark skulde dannes en Afdeling af Gustav Adolph Foreningen. Denne Side af Pastorens Artikel skal jeg imidlertid ikke komme ind paa, da vi her i Danmark, lige saa vel som i den katholske Kirke har en Kirkestyrelse, der med fuld Myndighed styrer alt, hvad der hedder Religion og Oplysning, som f. Ex. afskediger Præster, Lærere, naar de ikke ere kristelige nok, eller ved forargeligt usædeligt Levned gjøre sig uværdige til den Andel i alle de Goder, som Folkekirken fører med sig. Dernæst vil Pastoren

advare mod, at Kristne sende deres Børn til Nonnerne for at lære Fransk ; dette maatte synes let forstaaeligt, da de som værende af fransk Fødsel lettere kunde give Børnene den rigtige Udtale. Endelig kommer den ønskede Oplysning om St. Josephs Hospital. Paa Grund af mit svage Helbred og et 3 Gange langvarigt Ophold paa Hospitalet, og altsaa kjendt med Forholdene der, tror jeg at kunne oplyse Pastoren om, hvad der er Aarsag i den store Søgning til Hospitalet, saa at endog til Tider Patienter maa afvises paa Grund af Mangel paa Plads. Først og fremmest tror jeg, at her paa dette Omraade gaar det som paa alle andre, at det er Dygtigheden, det væsenlig kommer an paa, thi hvad tror man f. Ex. er Aarsagen til, at saa at sige alle Kjøbenhavns Læger søge St. Josephs Hospital med deres Operations-Patienter, thi Hr. Pastoren tror dog næppe, at de ere katholske i Hovedet, lige saa lidt som de mange, der fra hele Landet forlange at komme der, for efter Operationen at blive passede af de katholske Nonner. Jeg tror, det er efter mange Aars Erfaring, at naar Operationen er overstaaet, da er en omhyggelig sagkyndig Pasning nødvendig, for at det skal lykkes. Der er naturligvis, og har altid været Operationer saa vanskelige, at det har været forudsagt, at det var forbunden med stor Fare at foretage dem, da de omtrent forud var Dødens Bytte. Disse fra regnet, kan man med temmelig Sikkerhed paastaa, at af de mange Hundreder, som have ligget paa St. Josephs Hospital og været passet af Nonnerne, er der kun én Mening, saa vel af Doktorerne som af Patienterne, at de ere passede med en Omhu og Akkuratessse som kun faa Steder. For det andet har det ogsaa sin store Betydning, den humane, hjemlige Behandling, som bliver tildelt én; man kan sige, deres Hovedprincip er, at „alt, hvad I ville, at andre skulle gjøre mod eder, det samme gjører I mod dem“. Naar man ser den Omhu, som bliver vist de smaa Børn og de andre

Patienter, kan man godt sige, her er ikke et Sygehus eller et Hospital, men et Hjem. For det tredje kan det maaske ogsaa bidrage til den store Efterspørgsel paa St. Josephs Hospital efter Plads, at Priserne ere ens baade for udenbys og indenbys Patienter. Til Slutning vil jeg blot tilføje, at der er skjænket 5000 Kr. i det sidste Aar, enten som Friplads, eller til Moderation i Prisen for mindre bemidlede, og det uden Hensyn til, om de have været Protestanter, Jøder eller Katholiker.

Maaske Hr. Pastor Steen efter Gjennemlæsning af ovenstaaende maa se med lidt mildere Øjne paa St. Josephs Hospital. (Undertegnet: St. Josephs Hospital, den 13. Maj 1888. Strandskov, Landstingsmand).

En Dom

om

Pastor Schepelern's Bog.

I *Dagens Nyheder* for 27. Maj offentliggjøres under Mærket *fg* følgende upartiske Dom om Pastor Schepelerns Bog, som Ugebladet netop i denne Tid beskæftiger sig med. Den anonyme Kritiker udtaler sig saaledes:

„**Evangelig eller Romersk?**“ En Betragtning over Forskjellen osv., er Titelen paa et Skrift, der, udkommet i Tyskland, er oversat af Pastor *Schepelern* og af ham „lempet efter danske Læses Tarv“. Den Opfordring til Kamp mod den saakaldte romerske Propaganda og til at samle Vaaben for at føre denne Kamp, der blev udstedt af D'Hrr. Pastorer Krag og Sten, har formodentlig bevæget Hr. Pastor Schepelern til at hente et saadant Vaaben fra Tyskland og „lømpe det efter danske Læses Tarv“. Slige Lempelser synes i

den senere Tid at skulle blive Mode i Literaturen. For faa Aar siden oversatte afdøde Pastor Koch Thomas af Kempis' berømte Værk, lempet efter danske — det vil sige protestantiske — Forhold. Cesare Cantu's Verdenshistorie er ligeledes bleven oversat og lempet, og allerede for mange Aar siden blev Allens Danmarks-historie oversat paa Tysk og lempet efter slesvig-holstenske Anskuelser. Det er unægtelig en egen Sag med saadanne Lempelser. Man ved ikke, hvad man tør tillægge Forfatteren selv, og hvad man tør skrive paa Lemperens Regning, og navnlig give Lempelserne et Skin af, at Forfatteren af et Skrift eller Værk har udtalt, hvad han hverken har villet udtale eller paa nogen Maade støtte eller give Anledning til, at det blev udtalt. Hvad det sidst anførte Værk, Danmarks Historie af Allen, angaar, er det nu ganske aabenbart at Tillempelsen er sket for at give det Udseende af, at en i Danmark selv anerkjendt Historiker gav en Fremstilling af Begivenhederne og Forholdene, der støttede Slesvigholsteinismens Opfattelse og historiske Forfalskninger, og om sligt jo ganske vist ikke har været Hensigten med Lempningen af Cesare Cantu's Verdenshistorie, saa udsættes dog den egentlige Forfatter for det samme hos mindre kyndige Læsere, der overse den Redegjørelse, der i denne Henseende er givet af Oversætteren eller Udgiveren. Med Hensyn til ovennævnte Skrift — „Evangelisk eller Romersk?“ — er Sagen vel rigtignok af mindre Betydning, da man i alt Fald kan antage, at der ikke vil være synderlig Forskjel mellem Forfatterens og den Lempendes kirkelige Anskuelser.

Nødtigt ville vi alligevel antage, at Skriftets Titel skulde alene eller dog fornemmelig tilregnes Oversætteren. Han har sagtens taget den og beholdt den uden at betænke den nøjere og saaledes ikke indsét, at den er ukorrekt, ganske ulogisk, for at sige det mildeste. Der er nemlig ingen Modsætning mellem Evangelisk og Romersk, saa at de skulde kunne op-

stilles som et Enten—Eller, og denne Mangel paa Logik gaar ogsaa igjennem hele Skriftet. Enhver, der har endogsaa kun et tarveligt Kjendskab til det her paa-gjældende Forhold og vil se Sandheden, maa jo ogsaa vide, at hvad Evangeliet forkynder, Troen paa Jesus Kristus og Frelsen ved ham, er Grundvolden for den hele katholske Lærebygning, Tilbedelsen af ham som Guds Søn, det Centrale i alt, i alle dens Ceremonier, dens hele Kultus, saa at saaledes ogsaa den Ære, den Kultus, der vises Marie og Helgenerne, kun har sin Grund i og hviler paa disses Forhold til ham, et Forhold, der gav sig Vidnesbyrd i deres Tjeneste for Guds Rige, for Kristus, deres Hengivelse af Liv og Blod for ham. Man kan ignorere alt Sligt, men man tjener dermed ikke Sandheden. Skulde der altsaa opstilles en Modsætning, et Enten—Eller, saa maatte det blive: Wittenbergsk eller Romersk?

Et maa vi dog anerkjende hos Pastor Schepelern, at uagtet han har villet lempe det anonyme Skrift, som han har oversat, efter danske Læseres *Tarv*, har han dog ikke nedladt sig til som et gyldigt Indlæg mod den katholske Kirke at anbefale det Skrift, som for Hr. Pastor Krag har været „godt at faa Forstand af“ (kfr. Gen. 3, 6), nemlig Pastor Haffstrøms Beretning om den „begavede og sandhedskjærlige“ Mand Chiniquy og dennes eventyrlige Meddelelser om den katholske Kirkes Skriftemaal, dets Væsen og dets Følger, en Institution i Kirken, som selv fremragende protestantiske Forfattere have anbefalet og beklage Savnet af i det lutherske Kirkesamfund. Ja, Luther selv anbefalede stærkt det hemmelige Skriftemaal.

fg.

Katholsk er ægte evangelisk.

(Sluttet.)

Pastor Schepelern siger, at vi Katholiker sjælden læse Fadervor, at vi holde Messe paa Langfredag, at vi lære, at Kristus bliver *synlig* nærværende paa Alteret osv. Det forekommer Dig maaske utrolig. Nu, godt, saa hør hans egne Ord.

Pastoren har omtalt, at Reformatorerne indtrængende havde anbefalet Bønnen, og at „endnu bestandig har Bønnen i Jesu Navn sin Plads i den evangeliske Kirke, i ethvert evangelisk Hjærte“. Saa fortsætter han: „Og den romerske Kirke? Ogsaa den kjender som en kristen Kirke den kristne Bøn og bruger den indtil denne Time. Og dog, hvor mange er der ikke (og det maa vel være det store Flertal [?!] paa de Steder, hvor den evangeliske Kirke ingen Indflydelse har kunnet øve), hos hvem Bønnen til den himmelske Fader i Jesu Navn er gaaet aldeles til Grunde i Bønnen om Marias og Helgenernes Forbøn.“

Det lader til, at Pastoren frygter for at møde Tvivl og Modsigelse hos sine danske Læsere. Han forekommer og afskærer den med den Insinuation: I maa ikke mene, at alle Katholikerne ere saa kristelig sindede Mennesker, som de ere, der færdes iblandt eder og hvem I se læse Fadervor lige saa vel som I selv læse det; paa dem øve I en heldig Indflydelse; men den mangler de rent i de katholske Lande. — Det er jo unægtelig en nem Maade at rede sig ud af en Forlegenhed. Men mon den danske Læser ikke vil mærke Knebet?

Mærkeligt er det, at Pastoren slaar sig selv paa Munden og det paa den selv samme Side 81; thi ved at omtale Rosenkransen ser han sig nødsaget til at indrømme, at denne Bøn indbefatter 5 — han kunde rettere have sagt 6 — Fadervor. Det er jo ganske rigtigt: naar vi

Katholiker bede vor Yndlingsbøn, Rosenkransen, bede vi 6 Gange Fadervor. Og hvor mange Katholiker gives der nu ikke, der daglig bede Rosenkransbønnen, der samvittighedsfuldt bede Morgen- og Aftenbønnen, hvori Fadervor er en Hovedbestanddel, der daglig bivaane den h. Messe, hvori de høre Præsten højtidelig synge eller med lydelig Stemme bede Fadervor, og det ikke uden den gribende Indledning: „Lader os bede: I Følge Guds Søns heldbringende Bud og Undervisning vove vi at sige“: Fader vor, du som . . .!

Fremdeles ere alle Kirkebønner i Messen og Breviaret, som ogsaa Menigheden kjender, i alt Fald for en stor Del af Oversættelser i Bønnebøgerne, rettede til Gud, og de slutte udtrykkelig med Paakaldelse af vor Herre Kristus', vor eneste Midlers, Navn, som oftest endogsaa med den højtidelige Formel: „Ved Jesus Kristus, vor Herre, din Søn, som lever og regerer med dig i den Helligaands Enhed fra Evighed til Evighed“. Hvem er det da, der oftest beder Fadervor, der oftest beder til sin himmelske Fader i Jesu Navn, der overhovedet oftest opløfter sit Hjærte til Gud i inderlig Bøn? Er det Katholiken eller Protestanten?

Kun En, der aldrig har bladet i en katholsk Bønnebog — selve Navnet er jo betegnende: vi have en „Bønnebog“; Protestanterne have en „Salmebog“ — kun En, siger jeg, der aldrig har kastet Blikket i en katholsk Bønnebog, kan paastaa, at hos mange Katholiker „er Bønnen til Gud i Jesu Navn gaaet aldeles til Grunde i Bønnen om Helgenernes Forbøn.“ Men et saadant Menneske kan heller ikke være kaldet til at oplyse danske Læsere om „Forskjellen mellem den evangeliske og den romerske Kirke.“

Pastor[✠] Schepelern lader os holde *Messe* paa *Langfredag!* Han skriver: „Der mangler ogsaa her [paa Langfredag] det klare Ord, der gaar til Hjærtet, der vidner om Tilbedelse og vækker Tilbedelse; netop her findes der en Overflod af Ceremonier og Tegn, og frem-

for alt: med *Messen* i Kirken er denne Dags Helligholdelse til Ende.“

Mener Hr. Schepelern, at der prædikes for lidt i de katholske Gudshuse, synes andre omvendt, at der prædikes for ofte hos Protestanterne, saa ofte nemlig, at en almindelig begavet Prædikants Evner ikke slaa til, for at forberede og holde Prædikenerne saaledes, at „Ordet ikke taber i Alvor og Betydning, og den præstelige Forkyndelse ikke gives til Pris for Ringeagt og Spot“. Det er ikke mig, som synes det; det er en Mand, der i mere end 30 Aar selv har forkyndt Ordet. Han mener, at „man kunde maaske sige, at Samfundet er blevet overmættet med Prædikener, saa det kunde være gavnligt, om det blev sat paa Diæt, indtil Ordet ved den sjældnere Prædiken kunde vinde virkelige Tilhørere, saadanne nemlig, som efter Kristi Udtryk have Øren at høre med.“ Thi nu „er det at sidde stille i Kirken under Prædikenen, hvad enten man har Øren til at høre eller ej, af mange betragtet og behandlet som et *opus operatum*,¹⁾ en fortjenstlig Handling, hvorved man affinder sig i Forholdet til Gud, skjønt det undertiden endogsaa mere er en Hyldest, der vises Præsten, hvorfor det ogsaa oftest, navnlig i større Steder, hvor der er flere Prædikanter, ikke hedder, at man gaar i Kirke, men at man gaar hen at høre den eller den Præst.“²⁾

Det kunde godt siges. Men det er jo nu ikke det, som det her kommer an paa. Her siger jeg kun det: Sæt, der var virkelig Trang til at der prædikedes mere hos os Katholiker, saa vilde Pastor Schepelern dog have valgt sit Bevis („med *Messen* er Langfredagens Helligholdelse til Ende“) saa uheldig, som vel muligt, og det af tre Grunde.

1) d. e. Mange nøjes med at være legemlig tilstede under Prædikenen, men bryde sig ikke om at have aandelig Nytte deraf.

2) Kofoed-Hansen, Hvor er Menigheden? SS. 106 og 91.

For det første: Langfredag er den eneste Dag i hele Kirkeaaaret, paa hvilken der *slet ikke holdes Messe*. Med Hr. Pastoren sige vi: „Velsignet være du, du stille Langfredag, da hvert Øjeblik taler mig om det Offer, der blev frembaaret for en syndig, fortabt Verden, ogsaa for mit arme syndige Hjærte! Hvo kan glemme Herrens Lidelser?“ Og da Messeofret er en Ihukommelse og Fornyse af Korsofret, saa udelade vi Messeofret paa Mindedagen om Korsofret. Det véd ethvert katholsk Skolebarn; det kan læses i den første den bedste katholske Bønebog.

For det andet: selve Gudstjenesten paa Langfredag er en særdeles indtrængende Prædiken. Herrens Lidelseshistorie efter den h. Johannes synges af 3 Gejstlige saaledes, at Menigheden ved Hjælp af Oversættelsen, der haves i forskjellige Bøger, let kan følge med. Hele Lidelseshistoriens Text fordeles nemlig saaledes, at den ene Gejstlige synger Evangelistens Beretning, den anden alle Herrens Ord, og den tredie, hvad Evangelisten fortæller, at andre, Petrus, Ypperstepræsten osv. have sagt. Efter Frelserens Exempel, der paa Korset bad endog for sine Bødler, beder Præsten dernæst for de mest forskellige Klasser i det menneskelige Samfund, ikke blot for Kirkens Forstandere, Tjenere og øvrige Medlemmer, men ogsaa for de vildfarende Kristne, for Jøderne og Hedningerne, at den himmelske Fader for Kristi Korsdøds Skyld maa forbarme sig over alle, da Kristus har udgydt sit dyrebare Blod for alle. Derpaa følger Korssets Afsløring og Hylding. Og nu spørger jeg: hvilken Prædiken kan være saa gribende som denne Ceremoni? Den blev i Aar i Sct. Ansgars Kirke overværet af ikke faa Protestanter; jeg tvivler ikke paa, at alle Troende iblandt dem bleve opbyggede, da de saa de Gejstlige efter Moses' Exempel drage Skoene af og efter tre Gange at have bøjet Knæ kaste sig ned for at kysse den Korsfæstedes Fødder, og da de efter endt Guds-

tjeneste saa hele Menigheden, Mænd, Kvinder og Børn, følge Præsternes Exempel og kysse den Korsfæstedes Billede. Pastor Schepelern mener i den katholske Langfredags Gudstjeneste at savne „det klare Ord, der vidner om Tilbedelse og vækker til Tilbedelse“; havde han været tilstede under vor Gudstjeneste, havde han fundet mere end han forlanger. Korssets Hylding er en Tilbedelse af den Korsfæstede, der faar sit rørende Udtryk i de gjentagne Knæbøjninger for og i det ydmyge Kys paa den Korsfæstedes Billede. Jeg kan forsikre Dig, kjære Ven, det var i Aar første Gang, at jeg havde Lejlighed til at overvære Korssets Hylding i Sct. Ansgars Kirke; men aldrig er jeg bleven mere opbygget end ved dette opløftende Syn. Det kunde rigelig have erstattet en nok saa veltalende Prædiken. Men

For det tredje: vi Katholiker pleje for Resten ogsaa at holde Prædiken paa Langfredag. Her i Kjøbenhavn bliver der nu hvert Aar holdt i det mindste 3, maaske 4 Langfredagsprædikener. Og dog kan Pastor Schepelern, der bor midt i Byen, midt imellem vore katholske Gudshuse, skrive: „med *Messen* i de katholske Kirker er Langfredagens Helligholdelse *til Ende*“. (!)

Herefter kan man neppe mere forundres over, at han selv tror og prøver paa at faa sine danske Læsere til at tro, at vi anse alle og enhver af vore Biskopper og Præster for ufejlbare, at den katholske Kirke lærer om sig selv, at den ikke kan reformeres, o. l. Morsomt er det, hvad han siger om *Leander van Ess* og om *Don Miguel*. For at anbefale den Førstes unøjagtige og urigtige Bibeloversættelse, kalder Pastor Schepelern ham „den ærværdige katholske Professor“, en Hæders-titel, som van Ess selv har fraskrevet sig; thi paa Titelen af et i Aaret 1818 i Darmstadt trykt Skrift kalder han sig selv „en kristelig-katholsk, men ikke romersk-katholsk Gejstlig“. Men enhver, der ikke er romersk-katholsk, er overhovedet *ikke* katholsk. —

Hvad Don Miguel (født 1802, død 1866) angaar, faar vi at vide, at „Kirkehistorikeren Hase beretter, at den romerske Skriftestol har kæmpet i Spanien for Don Miguel“. Hvordan mon den sachsiske Kirkeraad i Jena har kunnet komme under Vejr med, hvad der blev forhandlet der nede i det fjærne Spanien for en Del Aartier siden under Skriftemaalets Segl mellem Skriftefader og Skriftebarn? Men sæt, han var lydhør nok dertil, har han dog umulig kunnet høre, at Skriftestolen i Spanien blev misbrugt til at gjøre Propaganda for Don MIGUELS Aspirationer; thi Don Miguel har aldrig bejlet til den spanske Trone. —

Dog alt dette og meget mere er kun rene Baga-teller i Sammenligning med, at Pastoren behandler sine danske Læsere som vare de uvidende om *Bibelen* og det endog om de mest bekendte evangeliske Be-givenheder. Den rige Yngling, der spurgte Herren om Vejen til Livet, kaldes af Pastor Schepelern „den daarlige Yngling“. Men den h. Evangelist Markus (10, 21) beretter dog om samme Yngling: „Jesus saa paa ham og fattede Kjærlighed til ham“. Mener Pastoren, at Frelseren har taget fejl? eller har han glemt dette Træk? eller forudsætter han, at hans danske Læsere ikke ere bibelfaste nok til at huske det?

Fremdeles paastaar han: „Det var ikke til Fisker-sønnen fra Bethsaida, at den Forjættelse blev given: Paa denne Klippe vil jeg bygge min Menighed“. Hvad mon berettiger Pastor Schepelern til at tale i en saa afgjørende Tone, ligesom *ex cathedra*? Han kan jo dog ikke tilskrive sin Skriftfortolkning Ufejlbarhed? Han siger jo selv: „Vi Evangeliske fortrøste os til Herrens Forjættelse: den Helligaand skal vejlede enhver troende Jesu Discipel til al Sandhed“. Nu, godt, til Jesu troende Disciple høre vi to, Du og jeg, forhaabentlig ogsaa. Vi kunne altsaa trøstigt forblive ved vor Opfattelse af Herrens Ord, den, som forekommer os

at være naturligt, ja alene antagelig. Herren siger til Fiskersønnen fra Bethsaida: Du er Klippen, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke. Hvorledes skulde det være muligt, at Herren ikke ved Ordet Klippe begge Gange forstod én og samme Person, Fiskersønnen fra Bethsaida, hvis Navn *Simon* han selv alt i Forvejen havde forvandlet til *Petros* (Klippe)!

Til Jesu troende Disciple høre vel mange af Pastorens Læsere. Sandhedens Aand vil da formodentlig minde disse om, hvorledes Herren senere indfrie sin Forjættelse (Joh. 21, 15 ff.). Det var i Anledning af den vidunderlige Fiskefangst efter Herrens Opstandelse. Den Gang sagde han til den selv samme Petrus: „Simon, Jonas' Søn, vogt mine Lam og Faar“. De Ord lode dog ingen Tvivl tilbage; de ere dog unægtelig rettede til Fiskeren Jonas' Søn, altsaa til Fiskersønnen fra Bethsaida. Herren taler til hans Person, ikke om hans Tro. Nej, lad Pastor Schepelern nok saa paastaaelig definere: den Klippe, paa hvilken Herren lover at bygge sin Kirke, er ikke Klippen (Petrus); hans paatagne Ufejlbahed imponerer os ikke; vi blive ved den simple Opfattelse: Det er alligevel Simon Petrus, Jonas' Søn, Fiskeren fra Bethsaida; det er ham, hvem Forjættelsen gjaldt: Jeg vil bygge min Kirke paa dig — ligesom Opfyldelsen gjaldt ham: Jeg beskikker dig til Hyrde over min Hjord i mit Sted.

Den Opfattelse af Kristi Kirke eller Menighed er alene i Overensstemmelse med Evangeliet. Den er den katholske Opfattelse. Den er hele Katholicismens Grundvold og korte Indbegreb. Vi ere Katholiker, fordi vi finde i Evangelierne, at Jesus har sat Simon Petrus til Hyrde over alle sine Troende, og vi ere romerske Katholiker, fordi Historien siger, at den romerske Biskop er Peters Efterfølger i Hyrdeembedet.

Ville vi derfor give Ordene deres egentlige Betyd-

ning, saa kunne vi slet ikke spørge: Evangelisk eller Romersk? saa bør vi sige: *Romersk-katholsk er ægte evangelisk.*

Efterskrift. Jeg har været længe om at faa mit Brev færdigt. Det indser jeg først nu. Thi se, just efter at have sluttet det, faar jeg allerede Svar paa min Forespørgsel angaaende den af Pastor Krag citerede *Pariser-Katekismus*, hvormed jeg forhen (S. 436) lovede Dig at skrive til Paris, for at faa Sagen oplyst. Jeg skrev altsaa strax til Abbé C. F., der siden ifjor er Præst ved Sct. Josefs Kirken i nævnte By. Han svarer mig under d. 24. ds., at Ærkebiskoppen af Paris lader to Katekismer bruge i sit Bispedømme, en stor og en lille. Hverken i den ene eller i den anden nævnes Protestantismen. Hvad der kunde siges paa nogen Maade at sigte til den, er følgende:

„Spørgsmaal: Hvad er en Hæretiker?

Svar: Hæretiker er en, der haardnakket vægrer sig ved at tro en Sandhed, hvilken Gud har aabenbaret og Kirken lærer at tro som en Trossandhed.

Spørgsm.: Har Kristus indstiftet flere Kirker?

Sv.: Nej, Jesus Kristus har kun indstiftet én Kirke, udenfor hvilken der ingen Frelse er“¹⁾.

For at lette Dig Jævnførelsen hidsætter jeg, hvad Pastor Krag lader Katekismen sige:

„Protestantismen er ikke engang en Religion — den har som Aarsag det hedenske Insubordinationsprincip, Lyst til Andres Besiddelse og kjødelig Fornøjelse osv.

Kan Du rime de to Versioner sammen?

¹⁾ . . . Le text du catéchisme de Paris que voici: Qu'est ce qu'un hérétique? Un hérétique est celui qui refuse opiniâtement de croire une vérité révélée de Dieu et enseignée par l'église comme article de foi. — Jésus-Christ a-t-il établi plusieurs églises? Non, Jésus-Christ n'a établi qu'une seule église, hors de laquelle il n'y a point de salut. — Voilà tout quant au protestantisme.

Græd ikke!

Datum: Himmelske Jerusalem, Evigheden.
Dage, Maaneder og Aar gives ikke her.

Kjære Moder!

Du er bedrøvet og græder endnu over min Død. Jeg har allerede erfaret, at Du har grædt over mig, da min Sjæl fløj bort, og da man bar mit Legeme til Graven, for at lægge det i Jordens kolde Skjød. Se, kjære Moder, jeg har Medlidenhed med dig, og fordi jeg ikke kan tale med dig (jeg har overhovedet nu først lært at tale og skrive af de hh. Engle; saa længe jeg var hos dig, var jeg endnu alt for lille til at lære det), saa skriver jeg dig nu et lille Brev; dette Brev sender jeg dig med det himmelske Postbud, den h. Skytsengel. Læs det kun ret ofte, kjære Moder.

Se, kjære Moder, Du er saa bedrøvet over, at Du ikke har mig mere hjemme hos dig, at Du ikke kan bære mig paa Armen og lægge mig i min lille Vugge. Ja, kjære Moder, jeg ved det; Du vilde have gjort alt for mig, og jeg vilde sikkert ogsaa have haft det saare godt hos dig. Men se, i Himlen har jeg det dog endnu langt bedre og skjønnere. Den himmelske Fader er jo endnu langt kjærligere, end min kjære Fader paa Jorden, og hvor skjøn, hvor kjærlig og god er ikke den himmelske Moder! Og fremfor alt den kjære Jesus, hvor venligt kalder han ikke: „Lader de Smaa komme til mig“. Vi tør nu evindeligt hvile ved hans kjærlige Hjærte. Han har jo selv været et lille Barn paa Jorden og derfor holder han saa usigelig meget af os. Og de mange Engle og de tusinde og atter tusinde Smaabørn — hvor kjærlige ere de ikke mod mig! Og min h. Navnepatron, hvor glad kom han ikke min Sjæl i Møde, da den kom ind i den smukke, smukke Himmel!

Se, kjære Moder! saa meget Godt og Smukt

havde Du aldrig kunnet give mig paa Jorden, trods al din Kjærlighed. Und mig derfor de evige Glæder og *græd ikke*. Du har jo ved min Død et Ansvar mindre og en Forbeder mere i Himlen.

Du har rigtignok ment, at jeg en Gang skulde gjøre dig Glæde og hjælpe dig, naar jeg blev stor, og forskjønne dine gamle Dage. Men se, kjære Moder, Du ved jo ikke, om jeg senere hen i Virkeligheden var bleven god; maaske har den himmelske Fader netop derfor taget mig op i Himlen i min Uskyldighed. O Moder, jeg véd allerede nu, at der dernede paa Jorden gives saa mange, mange slette Mennesker; de fordærve selv de bedste Børn, naar disse ere blevne større. Maaske var jeg ogsaa en Gang bleven et saadant slet Menneske, der kun havde voldet dig Ærgrelse og Sorg; græd derfor ikke.

Og dernæst, kjære Moder, kan jeg nu i Himlen hjælpe og gavne dig langt, langt mere, end om jeg var bleven paa Jorden. Jeg er jo nu hos den himmelske Fader, fra hvem alt Godt kommer, og der beder jeg stadig for dig, kjære Moder, og for Fader og for mine Brødre og Søstre. Og den kjære himmelske Fader sætter stor Pris paa Børnenes Bønner, og det glæder ham meget, naar de udbede sig ret meget af ham for deres Forældre. Han vil derfor sikkert ogsaa skjænke eder ret mange Naadegaver, naar jeg ret beder for eder, og det gjør jeg jo, fordi jeg nu elsker eder langt, langt højere, end da jeg var paa Jorden. O Moder, græd ikke!

Og naar det gjør dig meget ondt, at Du skulde miste mig, saa klag din Nød ret hjertelig for Frelseren i Tabernaklet; hans helligste Hjærte véd, hvor haardt det er for det jordiske Hjærte at lide: Han vil trøste dig. Sig det ogsaa til den smertefulde Moder; hun har jo set sin Jesus dø paa Korset og kjender en Moders Smerte over et Barns Død; hun trøster dig sikkert. Men græd ikke!

Som en Nyhed kan jeg ogsaa fortælle dig, at jeg nu ikke alene kan tale og skrive, med ogsaa *synge*, saa smukt, som Ingen paa Jorden. Vi Smaabørn tør med de hh. Jomfruer synge en himmelsk Sang, som ellers Ingen kan synge, ikke engang i Himlen. Græd derfor, kjære Moder, ikke længer over mig!

Til Slutning sender jeg en rigtig smuk Hilsen til mine Sødskende: de skulle kun ret trofast følge den h. Skytsengel, saa fører han ogsaa dem til Himlen. Hils ogsaa den Gejstlige, som har døbt mig. Jeg vil evindeligt være ham taknemlig derfor. Alle Menneskene lader jeg hilse og siger til dem alle: „Undfly Synden“! Saa ville vi gjense hverandre i Himlen. Dertil glæder sig allerede nu

dit salige Barn.

Amerikanske Domme om Chiniquy.

Hvor ugjærne vi end røre ved Smuds her i Ugebladet, have vi dog ikke troet at burde forholde vore Læsere følgende *Udtog af Breve fra Amerika*, som tilfulde belyse den berygtede Chiniquy, hvis Bøger Pastor *Hafstrøm* i Horsens har ment at burde bearbejde for danske Læsere.

„Apostaten *Chiniquy* er født i Kanada hos agtværdige katolske Forældre. Efter at have besøgt Kollegiet Nicolet i Nærheden af „Three Rivers“, blev han præsteviet i 1846 og ansat som Sognepræst i Kammouraska, St. Roch (Quebec) og i Beauport. I disse tre Sogne gav han Forargelse paa Grund af sin skandaløse og fri Optræden. Han forflyttedes derfor tilsidst fra Beauport og blev suspenderet. Derefter prædikede han et Korstog til Bedste for Afholdenhedssagen, som bar god Frugt. Hans Veltalenhed var populær og underholdende;

hans Dogmatik derimod Jansenistisk. I Montreal blev han omsider exkommuniceret af afdøde Biskop *Bourget*. Foragtet af den kanadiske Gejstlighed, som forbød ham at prædike i deres Kirker, gav han sig til at prædike under aaben Himmel paa Gader og Torve imod de religiøse Myndigheder. Men hans forargelige private Liv begyndte nu at blive bekjendt blandt Folket, som snart tabte al Agtelse for ham. Chiniquy bad derfor om Tilladelse til at gaa til de Forenede Stater, et Ønske, som de kanadiske Biskopper heller end gjærne opfyldte, glade over at blive det skandaløse Menneske kvit. Han dukkede derefter op i Staten Illinois, hvor det lykkedes ham at drage en Del fransk-kanadiske Kolonister hen til de frugtbare Prairie-Egne i Nærheden af Kankakee Floden. Men det varede ikke længe, førend han kom i Kollision med sin kirkelige Øvrighed og opsagde højtidelig Biskoppen Troskab og Lydighed og grundlagte en Sekt under Navn af „den krist-katholske Kirke“. Det lykkedes ham at drage nogle af Kolonisterne med sig, han tog Sognekirken i Besiddelse, tilstod aabenlyst sit Frafald fra Kirken, men sluttede sig kort efter til den presbyterianske Kirke, og opnaaede af den irske Gren af dette Kirkesamfund c. 25,000 Dollars, formodentlig for at gjøre Propaganda. Han brugte selv Pengene. En Komite blev nedsat for at undersøge Sagen, og, paa dens Rapport, blev han udstødt af Kirkesamfundet, han havde besveget. Han sluttede sig derefter til et andet og rejste stadig, endog til Australien, i det han stadig opvartede med sine Historier om Misbrug i Kirken og bagvaskede og forhaanede de Gejstlige paa den infameste Maade. Hans Disciple vendte paa faa Undtagelser nær tilbage til den katholske Kirke, og de Faa, som ikke vendte tilbage til Kirken, ere nu Vantro og Fritænkere og bryde sig ikke om Chiniquy.“

En anden Dom er saalydende: „Alle de forskjellige Personer, jeg har udspurgt her i Chicago angaaende Chiniquy, sige, at han er et raaddent Æg, og at hans

Bøger ere saa smudsige, slibrige og umoralske, at intet anstændigt Menneske vilde læse dem eller tage Notits af dem; de ere ikke nogen Gjendrivelse værd.“

Endelig skriver en Embedsmand (City Collector) i Chicago følgende: „Chiniquy's afskyelige Skandaler til-drog sig, kan jeg sige, medens jeg har været her, men det er nu mange Aar siden, og jeg var den Gang endnu temmelig ung. Hans Bøger ere sjofle og vulgære og kunne ikke gjøre Krav paa en alvorlig Gjendrivelse; de ere Smuds og Lavhed fra Ende til anden og ene og alene henvendte til lave og usædelige Sjæle.“

Vi nære ingen Tvivl om, at alle fordomsfri protestantiske Læsere af Ugebladet, naar de have set disse Domme fra Mænd, der kjende Chiniquy's Affærer paa nært Hold, selv ville vide at værdsætte Pastor Hafstrøms Piece om det hemmelige Skriftemaal, De blinde og fanatiske Læsere ville naturligvis vedblive at tro paa den amerikanske Apostat — men paa den Slags Folk er jo forøvrigt ogsaa *alt* spildt Ulejlighed.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Den 14. Maj modtog Pave Leo de *mexikanske* Pilegrimme. — Den vatikanske Udstilling lukkedes den 30. Maj og gjenaabnes først i Oktober, efter hvilken Tid den vil være tilgængelig for Publikum indtil Aarets Slutning.

Osnabrück. Ifølge „Osnabr. Volksztg.“ fandt Pastor *Freunds* højtidelige Indførelse som Sognepræst ved Sct. Johannes' Kirken Sted den 20. Maj. Den gamle ærværdige Sognekirkes Taarne og selve Kirkebygningen vare flagsmykkede og Gudshusets Indre dekoreret paa en smagfuld Maade. Johannesgaden og de ved Kirken omkringliggende Bygninger vare festlig smykkede med Flag. Kl. 8³/₄ begav man sig til Dekanatsbygningen, for i Procession at føre den nye Sognepræst til Kirken. Foran gik Drengene og Pigerne fra Sct. Johannes' Kirkeskole, derefter fulgte en Række Ministranter med brændende Lys, efter Ministranterne hvidklædte Piger, som strøede Blomster paa Vejen til Kirken, tilsidst Gejstligheden ved Sct. Johannes' Kirken, Domkapitular og Rektor *Kohues* med den ny Sognepræst og Kirkeforstanderskabet o. s. v. Foran Kirkedøren overrasktes

under de foreskrevne Ceremonier Nøglerne til den ny Sognepræst. I Kirken oplæste Kapellan *Müller* for Menigheden en Skrivelse fra Generalvikariatet angaaende Pastor Freunds Udnævnelse og Indførelse som Sognepræst ved Sct. Johannes' Kirke. Domkapitular Kohues forrettede de ved Indførelsen foreskrevne Ceremonier og efter at disse vare tilende, fejrede den nye Sognepræst Højmessen, under hvilken Kirkekoret bidrog til Gudstjenestens Festlighed ved sin smukke flerstemmige Sang. — Efter Højmessen besteg Rektor Kohues Prædikestolen og talte i over en Time om de forskjellige Ceremonier, der ere knyttede til den højtidelige Installation, rettede hjærtelige Ord til Menigheden og ønskede den til Lykke, fordi den havde faaet en Sognepræst, der havde samlet Erfaringer i Sjælesørger-Embedet og virket i det i mere end Fjerdedelen af et Aarhundrede. Men ogsaa den nye Sognepræst ønskede han til Lykke, fordi han kom til at virke i en Menighed, som stedse havde holdt den kirkelige Aand højt i Ære. Efter Gudstjenestens Slutning modtog Pastor Freund i sin Bolig Menighedsmedlemmernes Lykønskninger.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Juni. 2. Søndag e. Pintse. — 4. M. Frants af Caracolio, Bekjender. — 5. Tl. Bonifacius, Mart. og Biskop, Tysklands Apostel. — 6. O. Norbertus, Bekj. og Biskop (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 7. To. Oktav af Kristi Legems Fest (Aften Kl. 8 Slutnings-Andagt med Procession i Sct. Ansgar Kirke). — 8. F. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte (fejres offentlig i Sct. Ansgar paa næstkommende Søndag). — 9. L. Votivoficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 10. Juni. 3. Sønd. e. Pintse. Hovedfesten for Jesu guddommelig Hjærte. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene).

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. Juni Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Jesu Hjærtets Kapel. Jesu Hjærtets Fest højtideligholdes Fredagen den 8. Juni: Kl. 8¹/₂ Levitmesse; Kl. 8 Prædiken og Festandagt

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag den 10. Juni Kl. 8 holdes Fælleskommunion i Jesu Hjærtets Kapel, Vesterbrogade 28.

Unio. I Dag Søndag den 3. Juni finder den første Udflugt Sted med Klampenborgbanen Kl. 2. Madkurve medtages. Talrig Tilslutning forventes.

En ung Pige ønsker Plads hos en Familie, hvor Fruen deltaget i Husholdningen. Redaktionen anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, I. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, I. S.

N^o: 24.

Søndagen den 10. Juni.

1888.

Indhold. Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte. Kristus i Kirken. Efterretninger: Norge, Rom.

Broderskabet

til

Jesu guddommelige Hjerte

i Sct. Angars Kirke i Kjøbenhavn.

Broderskabets Øjemed

er et tredobbelt; nemlig

1. skal Dyrkelsen og Tilbedelsen af vor Herre Jesu Kristi uendeligt elskelige Hjerte fremmes og vor Gjenkjærlighed opflammes ved Betragtningen af den grændseløse Kjærlighed, af hvil-

ken hans allerhelligste Hjerte brænder. Jesu h. Hjerte tilkommer vor Tilbedelse, thi det er en væsentlig Del af hans tilbedelsesværdige menneskelige Natur og saaledes uadskilleligt forenet med Guds Søns Person. Dette

h. *Hjerte* er desuden ogsaa det egentlige Sæde for og det smukke Sindbillede paa hin overvættes *Kjærlighed*, som han har bevist os i sin Menneskevordelse, men især i sin bitre Lidelse og Død for os og i Indstiftelsen af det højhellige Alterens Sakramente;

2. skal der ved denne Dyrkelse og Tilbedelse ydes Jesu guddommelige *Hjerte* nogenlunde *Oprejsning* for al den Glemsel, Ringeagt og Utak, hvormed det bliver overøst af de fleste Mennesker;

3. i Overensstemmelse med Frelserens egne Ord: „*Lærer af mig, thi Jeg er sagtomdig og ydmyg af Hjertet*“ — skulle vi gjenspejle dette guddommelige *Hjertes Dyder* i os, paa det vi stedse maa vorde ligedannede med dette vort højeste Forbillede i Sind og Vandel.

Regler for Broderskabets Medlemmer.

1. Medlemmerne læse *daglig* til ovennævnte Øjemed et „*Fader vor*“ og „*Hil dig, Maria*“ samt *Trosbekjendelsen* (Jeg tror paa Gud Fader etc.) med den korte Bøn: „O Jesu *Hjerte* Du søde, — Du min *Kjærlighed* stedse forøge!“

2. *Den første Fredag i hver Maaned* er særlig indviet til Dyrkelsen af Jesu h. *Hjerte*. Paa denne Dag læses i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Form. en h. Messe for Broderskabets levende og afdøde Medlemmer og tillige for at gjøre Frelseren Afbigt for de utallige Fornærmelser og Forhaanelser, som tilføjes ham i dette *Kjærlighedens Sakramente*; samme Dags Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ holdes i Sct. Angars Kirke Aftenandagt til Ære for Jesu h. *Hjerte*. Medlemmerne bivaane saa vidt mulig denne Broderskabsmesse og denne maanedlige Aftenandagt.

3. *Den første Søndag efter Kristi Legemsfest's Oktav* er den aarlige *Hovedfest* for Jesu Kristi guddommelige *Hjerte*, og den skulle Broderskabets Medlemmer bestrebe sig for at fejre med særdeles Iver og, om muligt, paa denne Dag annamme den h. Kommunion. Denne

Dag bliver i Sct. Ansgars Kirke i Kjøbenhavn højtideligholdt paa en særdeles festlig Maade.

NB. Ingen af disse Regler forpligter *under Synd* (d. v. s. man begaar ikke nogen *Synd* ved deres Overtrædelse).

Aandelige Fordele for Broderskabets Medlemmer.

1. „Jesus Kristus vil ikke sætte nogen Grændse for sin Naade og sine Forbarmelser for alle de Sjæle, som søge dem i hans h. *Hjerte* Han vil oplade dem alle dets Skatte af Kjærlighed, Barmhærtighed, Naade og Helliggjørelse . . . De Rigdomme paa Naade og Velsignelse, som dette guddommelige Hjerte indeholder, ere uendelige. Jeg kjender ikke nogen Andagtsøvelse i det aandelige Liv, som var mere skikket til, i kort Tid at hæve Sjælen til den højeste Fuldkommenhed og lade den smage den sande Sødme, som man finder i Jesu Kristi Tjeneste Personer af den verdslige Stand ville i dette Middel finde al den Hjælp og Bistand, de behøve i deres Stand, nemlig Fred i deres huslige Familieliv, Lettelse i deres Arbejder, Himmelens Velsignelse i alle deres Foretagender. I dette tilbedelsesværdige *Hjerte* ville de finde et Tilflugtssted i deres Liv, men frem for alt i deres Dødstime. O hvor sødt er det at dø, naar man har nærret en varagtig Andagt til *hans Hjerte*, som skal dømme os!“ Saaledes den ærværdige Maria Margaretha Alacoque (død 1690) ifølge særegne guddommelige Aabenbaringer til hende, som af den kirkelige Øvrighed ere anerkjendte for ægte.

2. Ethvert Medlem har fra Indskrivningens Øjeblik af, en særegen Andel i Fortjenesterne af alle Bods- og Andagtsøvelser, af alle gode og hellige Gjæringer og Lidelser, som ofres Gud af Broderskabets samtlige Medlemmer i hele den katholske Verden.

3. De indskrevne Medlemmer, som regelmæssigen opfylde den *første* af de ovennævnte Regler, kunne vinde en *fuldkommen Aflad* (d. e. Eftergivelse af *alle*

timelige Syndestrafte, man har fortjent for sine begangne og allerede tilgivne Synder) paa følgende Dage:

a. Paa Indskrivningsdagen — paa Jesu Hjertes Hovedfest — paa den første Fredag eller første Søndag i hver Maaned — og desuden endnu paa en anden selvvalgt Dag i hver Maaned — saafremt de paa disse Dage værdigen annamme Bodens og Alterets hh. Sakramenter og forrette en Bøn efter den h. Faders Mening.

b. Endvidere tilstaas dem *en fuldkommen Aflad* paa følgende Dage:

Marias ubesmittede Undfangelses Fest (8. Decbr.) — 1ste Juledag — den h. Evangelist Johannes' Fest (3die Juledag) — Kyndelmisse (2. Febr.) — den h. Josefs Fest (19. Marts) — Marias Bebudelse (25. Marts) — Skærtorsdag — Paaskesøndag — Kristi Himmelfartsdag — Pintsesøndag og hver Dag i Pintseugen — de hh. Apostelfyrster Petri og Pauli Fest (29. Juni) — Marias Optagelse i Himlen (15. August) — Marias Fødsel (8. Sept.) — alle Helgener (1. Novbr.) — alle Sjæle (2. Novbr.) — saafremt de paa disse her nævnte Dage, efter værdig Annammelse af de hh. Sakramenter, besøge Broderskabets Kirke og her læse en andægtig Bøn efter den h. Faders Mening.

Samtlige bemeldte Aflad kunne ogsaa som Forbøn tilvendes de lidende Sjæle i Renselsesstedet.

c. Endelig vinder ethvert Medlem af Broderskabet ogsaa en fuldkommen Aflad i *Dødstimen* ved angerfuldt at udtale det hellige Navn *Jesus* i det mindste i Hjærtet, naar man ikke mere kan gjøre det med Munden.

d. Desforuden kunne Medlemmerne vinde mange *ufuldkomne* Aflad (d. e. Eftergivelse af *nogle* af de timelige Syndestrafte, man har fortjent for sine begangne og allerede tilgivne Synder), f. Ex. en Aflad paa 60 Dage (d. e. Eftergivelse af saadanne timelige Syndestrafte, som man i de tidligere kristelige Tider vilde have afsonet ved en 60 Dages Kirkebod efter de

dagjældende strænge Bodslove (*canones poenitentiales*) for hver god Gjærning, man forretter i Dagens Løb.

*

*

*

Vor guddommelige Frelser forsikrede overfor den salige M. Margrethe af Alacoque, at han vilde *velsigne* ethvert Hjem, hvor den billedlige Fremstilling af hans Hjerte holdtes i Ære. Trænge vi ogsaa til Guds Velsignelse? Ja, uden Tvivl; det kan der ikke være to Meninger om. *Alt* afhænger jo af Guds Velsignelse. Nu vel, saa lad os da fra i Dag af i hele denne Maaned, som jo er indviet til Jesu guddommelige Hjertes Ære, sætte „Jesu Hjerte-Andagten“ i Stedet for Majandagten! Lad os ære dette guddommelige Hjerte ret oprigtigt, ret inderligt, ret med barnlig Tillid. Et eneste „Fader vor“ og „Hil dig, Maria“, samt Trosbekjendelsen og det lille Hjertesuk: „O Jesu Hjerte du søde — du vor Kjærlighed stedse forøge“, daglig bedet med *sand* Andagt af hele Familien, er sikkert vel egnet til at nedkalde den forjættede Velsignelse. Men den ægte Dyrkelse af Jesu guddommelige Hjerte bestaar dog *ikke alene i Bønnen*. Nej, skal Jesus være vor Ven, saa maa vi alvorlig bestræbe os for, at vort Hjerte stedse mere og mere ligner hans helligste Hjerte. Kaste vi nu Blikket ind i vort eget Hjerte, saa ville vi med Lethed opdage, at det endnu mangler meget i denne Lighed med Frelserens Hjerte. Men vi maa derfor ingenlunde blive forsagte! Den fromme Thomas af Kempis forsikrer os: „Naar vi *hvert Aar* kun vilde aflægge en eneste Fejl, saa vilde vi lidt efter lidt blive *fuldkomne*“. Lad os stedse mindes disse Ord!

Jesu guddommelige Hjerte være i denne Maaned, og overhovedet altid, det Spejl, hvorefter vi indrette os: „Lærer af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjertet“, tilraaber Frelseren os; bort derfor med al Utaalmodighed og Ømfindtlighed, med Hovmod og Vigtighed. Var man end Medlem af Alverdens Broderskaber og Ordener, men havde ikke Sagtmodighed og

Ydmyghed, saa var man dog Intet og havde end ikke lært ABCen i det guddommelige Hjertes Skole. Lad os derfor ikke bedrage os selv! Er Du pirrelig og ømfindtlig, blander Du dig gjerne i Andres Sager, bilder Du dig selv ind, at Du er sagtmodig og ydmyg og at Du elsker din Næste, saa kan Du være forvisset om, at Du, trods al din indbildte Sagtmodighed og Ydmyghed, dog i Virkeligheden er en Afgrund af Utaalmodighed og Forfængelighed, som i høj Grad trænger til at randsage dit Hjerte i Jesu Hjertes Maaned, for at Du ved dette guddommelige Hjertes Bistand maa komme til Erkjendelse af dine Fejl og paa en ganske anden Maade end hidtil anvende paa dig selv det guddommelige Hjertes Formaning: „Lærer af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjerte“. *Tillidsfuld Bøn til Jesu guddommelige Hjerte og upartisk Randsagelse af vort eget Hjerte* med det guddommelige Frelserhjerte for Øje være vor fornemste Opgave i denne Maaned, da vil Jesu Hjertes Maaned ogsaa blive til sand Velsignelse for os! — Og endnu Et! Er Du ikke Medlem af *Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte*, som nu har bestaaet i over 25 Aar ved Sognekirken her i Hovedstaden, saa indmeld dig snarest mulig hos Sognepræsten og tag saa ivrig Del i de sædvanlige Broderskabsandagter paa den første Fredag i hver Maaned. I Dødstimen vil det blive din sødeste Trøst og Tillid, at Du i Livet har æret og elsket og efterlignet hans Hjerte, der skal være din Dommer i Evigheden.

I.

Kristus i Kirken.

Imidlertid synes nogle, der tale ilde om den saakaldte „papistiske Propaganda“ og vanskelig kunne finde andet Ord for Katholicismen end „Papisme“ og „Papisteri,“ at prædike Kristus for Kivs og Avinds Skyld.

Kofoed-Hansen, Hvor er Menigheden?

I Dag er det Kristi Legems Fest. Jeg kommer just fra Levitmessen. Den er en enestaaende Højtid med sine uforlignelig smukke Messebønner, og med sin Procession under Klokkeringning, Orgelspil og Afsyngelse af den hjærtegribende Salme:

Sion pris nu din Forsoner!
Pris ham højt i Jubeltoner!
Han din Drct og Hyrde er.

Kun vi Katholiker kunne fejre saadan en Fest. Thi sandt er det, hvad vi i Breviarlæsningen for i Dag høre Sct. Thomas af Aquino sige med Hentydning til 5. Mos. 4, 7: „Der gives *intet andet* Religionssamfund, der har sin Gud *saa nær* hos sig, som vor guddommelige Forløser er os nær,“ — han, der er vor Mester og kjærligste Ven.

Frelseren selv priste sine Omgivelser salige: „Salige ere de Øjne, som se, hvad I se“ (Luk. 10, 23). I Sandhed, salige vare ikke blot Jesu 12 Apostle og 72 Disciple, men ogsaa alle de blandt hans Samtidige, hvem det blev forundt at høre den guddommelige Mester, der talte livsalige Ord om den himmelske Fader og om Vejen til ham, og at tye til den store Undergjører, der ved et Ord kunde helbrede alskens Sygdomme og afhjælpe enhver Nød.

Men vi have ogsaa Grund til at prise os selv lykkelige. „Det Ord gjælder for alle Tider, at „der ikke er Frelse i nogen anden“ — end i den Herre Jesus —;

„thi der er ikke noget andet Navn under Himlen givet Mennesker, ved hvilket vi skulle vorde frelste“ (Ap. Gj. 4, 12). Det Navn er ogsaa os vel bekjendt, han selv er ogsaa os, der ere Medlemmer af hans Kirke, nær, enhver især af os nær; vi eje ikke blot hans Sandhed og Naade men ogsaa ham selv i Kirken.

Vi kunne paa Forhaand og bortset fra den h. Skrifts Beretning sige: Frelseren, der kom fra Himlen for at gjøre *alle* salige, har ikke taget den Sandhed og Naade, som han selv i de tre Aar forkyndte og uddelte, med sig tilbage til Himlen; han har ganske sikkert truffet Foranstaltninger, for at alle Mennesker indtil Verdens Ende kunne blive delagtige i disse Goder. Gud, vor Skaber, har indrettet vort Væsen saaledes, at vi ikke kunne andet end slutte os til hverandre og leve forenede i Stater, for at vor timelige Velfærd kan betrykkes og fremmes ved fælles Samvirken. Gud, vor Frelser, vil sikkert ogsaa se os alle *forenede* til et *religiøst Samfund* (en Kirke), for at alle Mennesker i det kunne finde den Sandhed og Naade, som fører os til Himlen.

Slutte vi saaledes, tage vi ikke fejl. Han stiftede saadant et Samfund, en Kirke; han selv gav den dens uforanderlige Grundlov, — Mennesker maa ikke ændre den; han selv tegnede Grundplanen til dens Forfatning: hans Rige skal være et modereret Monarki; han selv indsatte den første Monark og de første Embedsmænd, Apostlene med Fiskersønnen fra Bethsaida i Spidsen.

Førend han forlod Verden, erklærede han paa det bestemteste, at hans Lære skulde forkyndes for alle Folkeslag og alle Individuer, for at alle kunde bekjende ham som Gud og alle hans Lærdomme som Sandhed. Hans Troende skulde saa i deres Forhold til Gud ikke være overladte enhver især til sig selv; de skulde udgjøre en *Hjord* (Joh. 10, 16), et *Rige* (Joh. 18, 36), et *Legeme* (1. Kor. 12, 13), en *Menighed* eller *Kirke* (Math. 16, 18).

Det falder af sig selv, at han kun har villet ind-

indstifte *ét* religiøst Samfund, ikke flere, at alle hans Troende, baade de fra Jødedommen og de fra Heden- skabet skulde samles til *én* Hjord i *én* Faaresti under *én* Hyrde (Joh. 10, 16); at alle skulde danne *én* Menig- hed, *ét* Legeme, *ét* Rige. Han har jo selv sagt: „Hvert Rige, som er splidagtigt med sig selv, bliver øde“ (Math. 12, 25). I den ganske Verden skulle jo *alle* undervises om at holde *alt*, hvad han har befalet (Math. 28, 20); for *al* Skabningen skal hans Evangelium forkyndes (Mark. 16, 15), *hele* hans eget Budskab uforkortet og ublandet. Han byggede *én* stor Verdenskirke med *én* Prædikestol, hvorfra der forkyndes alle hans Lærdomme og Bud; han har ikke bygget en hel Del smaa Kapel- ler under Kristennavnets fælles Tag, hver med sin egen Prædikestol, saa der skulde forkyndes indbyrdes mod- stridende Lærdomme og Bud i dem.

Eller hvem kan vel tro, at han, Sandhedens Gud, kunde være ligegyldig for, om det, som forkyndes i hans Navn, er Sandhed eller Løgn? Advarer han ikke selv Sine mod „falske Profeter“, Løgnens Apostle, lige som mod „rivende Ulve“ (Math. 7,15)? Bad han ikke sin himmelske Fader om, at ikke blot hans Disciple, men alle Troende maatte være *ét* (Joh. 17,22), *ét* i Tro og Kjærlighed? Paulus, der kunde rose sig af ogsaa at have Guds Aand, kaldte han ikke ligeledes dem, der vilde „tale forventte Ting og drage Disciple efter sig“ for Ulve, „svare Ulve“ (Ap. Gj. 20, 29. 30)? Og Johannes, der ellers højt og indtrængende formaner til Tolerance, Overbærenhed og Kjærlighed, — mod Vrang- lærdomme er han alligevel intolerant; ja, om selve Vranglærens Person siger han: „Annammer ham ikke til Huse og byder ham ikke velkommen; thi den, som gjør det, bliver delagtig i hans onde Gjæringer“ (2. Joh. 10. 11). Saa megen Vægt lægger Herren og Apostlene paa Lærens og Troens Renhed og Enhed.

Hvad gjorde han da for at sikre den? — I ethvert Samfund behøves der en *Myndighed*, der holder alle

Medlemmerne af Samfundet sammen; der bør være dem, som styre og byde, og hvem de andre følge og lyde; thi uden Byden og Lyden kan Ordenen i et Samfund ikke opretholdes.

Det vidste Frelseren godt. Han selv indsatte derfor Forstandere i sin Kirke; han beskikkede sine Apostle til dens *Styrere*. Det var om dem, at han sagde: „Hvo som annammer eder, annammer mig“ (Math. 10, 40) og: „Hvad som helst I binde paa Jorden, det skal være bundet i Himlen“ (Math. 18,18) d. e.: De Bud, som I paalægge de Troende, skulle forpligte deres Samvittighed.

Det var til dem, han betroede Meddelelsen af sin *Naade*. Det var til Apostlene, at han sagde: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte; hvem I beholde Synderne, dem ere de beholdne“ (Joh. 20, 23),¹⁾ og: „Gjører det [I nu have set mig gjøre med Brød og Vin] til min Ihukommelse“ (Luk. 22,22). Da Diakonen Filippus havde omvendt og døbt mange i Byen Samaria, rejste to Apostle derhen, for at de kunde lægge Hænderne paa de Døbte, og disse kunde annamme den Helligaand (Ap. Gj. 8, 14—17).

Apostlene bleve beskikkede af Herren til at forkynde hans *Sandhed*. Da han stod i Begreb med at vende tilbage til Himlen, bød han dem: „Gaar ud i al Verden og prædiker Evangeliet for al Skabningen. Hvo som tror og bliver døbt, skal blive salig; men hvo som ikke tror, skal blive dømt.“ (Mark. 16, 15. 16).

¹⁾ Gud altsaa, hvem Synderen har fornærmet, henviser Synderen til Apostlene; han vil ikke selv umiddelbart forlade Fornærmelseu; Synderen skal henvende sig til et Menneske, ellers faar han ikke Syndsforladelse; Gud selv har sat et Menneske mellem sig og Synderen. Man tier om disse utvetydige Ord ligesom om de øvrige i Texten anførte Skriftsteder; man lukker sine Øjne for et saa tydeligt Bevis for Hierarkiets guddommelige Indstiftelse. Kun saaledes bliver det muligt, at man kan skrive: „Kristus har ikke villet indføre i Kirken en Forskjel i Stillingen til Gud. Det nye Testamente véd intet derom.“(!)

Skulde alle Mennesker forpligtes til Tro paa Apostlenes Forkyndelse, saa maatte den være *ufejlbarlig*. Men nu vare de i og for sig lige saa fejlbare Mennesker, som vi andre Adams Børn ere; Herren maatte derfor paa en særlig Maade staa dem bi, for at de ikke skulde tage fejl i Forkyndelsen og Udlæggelsen af hans Ord. Virkelig lovede han dem det; til Budet: „Gaar og lærer alle Folk“ — knyttede han den Forjættelse: „Se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende“ (Math. 28, 20). Det samme Løfte havde han allerede tidligere givet dem, ved den sidste Nadvere, med de Ord: „Trøsteren, den Helligaand, skal lære eder alle Ting og minde eder om alle Ting, som jeg har sagt eder“; og: „Jeg har endnu meget at sige eder; men nu kunne I ikke bære det; men naar han, Sandhedens Aand kommer, skal han vejlede eder til al Sandhed“ (Joh. 14, 26; 16, 12. 13).

Fremdeles maatte Apostlene, d. e. Herrens Udsendinge, ogsaa sættes i Stand til at godtgjøre deres Sendelse for alle og enhver; de maatte saa at sige forsynes med et Kreditiv, som de dristig kunde fremlægge, selv for de mest skeptiske Øjne, og som saa at sige bar hans egenhændige Underskrift og Segl. Og i Virkelighed gav han dem *Underkraft*, d. e. Magt til at gjøre hvad ingen skabt Kraft er i Stand til at gjøre. Til Budet: „Gaar og lærer“ — føjede han ogsaa det Løfte: „Disse Tegn, skulle følge dem, som tro: I mit Navn skulle de uddrive Djævlene . . . , paa de Syge skulle de lægge Hænder, og de skulle helbredes“ (Mark. 16, 17. 18).

Nu manglede Sandhedens Sendebud ikke mere noget, nu kunde de drage ud og prædike Jesus af Nazareth, den Korsfæstede og Opstandne. Alle og enhver, til hvem de rettede deres Forkyndelse, vare forpligtede til at høre paa den. Han, der bød dem: „Gaar, lærer alle Folk“ —, havde af sin Fader faaet al Magt i Himlen og paa Jorden (Math. 28, 18); ved at byde Apostlene:

„Lærer“, bød han alle andre: „Lytter til og tror paa deres Lærdomme.“

Og se, han velsignede sine Sendebuds Ord og Gjerning, saa den Sæd, de udstrøede, bar hundrede Fold Frugt. Der opstod Menigheder i Jerusalem, trindt om i Landet Palæstina og langt ud over dets Grænser. Apostlene indsatte Forstandere (Ap. Gj. 14, 23), ligesom enhver af de jødiske Menigheder havde sit Forstanderskab, de saakaldte Ældste (Luk. 7,3). Forstanderne kaldtes i Flæng snart Opsynsmænd, Episkopoi, snart Ældste, Presbyteroi (Ap. Gj. 20, 17. 28; Tit. 1, 5. 7). Af disse græske Ord *Episkopos* og *Presbyter* afledes de danske Ord *Biskop* og *Præst*. Men at hine første Menighedsforstandere vare Biskopper i den Forstand, hvori vi nu bruge Ordet, at der var flere Biskopper i én og samme Menighed, er en Paastand, der ikke kan bevises.¹⁾ Det var nemlig i Begyndelsen Apostlene selv, der øvede biskoppelig Myndighed. Først senere, da Menighederne bleve større og talrigere og Apostlenes egen Opløsnings Tid nærmede sig (2 Tim. 4,6), overdroge de den til andre Mænd. Den første, om hvem vi med Bestemthed kunne paastaa, at han var Biskop i den Betydning, Ordet nu har, d. e. udrustet med den dobbelte Magt til at vie Præster og til med Myndighed at styre en Del af hele Kirken, er Timotheus, Biskop af Efesus (se 1 Tim. og 2. Tim. 2,2).

Apostlene toge ved Valget af Forstandere rigtig nok gjerne Hensyn til Menighedens Ønsker (Ap. Gj. 20, 28); men det var den Helligaand, Kirkens usynlige Styre, som ved Apostlene indsatte dem til at styre Menigheden (Ap. Gj. 20, 28); det var Apostlene, som under Haandspaalæggelse overdroge dem Myndighed til at fortsætte deres egen Gjerning (2 Tim. 1, 6). Saaledes skulde deres Fuldmagt fremdeles gaa i Arv fra Slægt til Slægt ved Haandspaalæggelse (1 Tim. 5, 22).

¹⁾ Döllinger, Christenthum u. Kirche, 1860 SS. 303. 323.

I den allerførste Tid havde den Helligaand i Overensstemmelse med Frelserens ovenfor anførte Forjættelse rigelig uddelt særegne *overordentlige Naadegaver*, Gaver til at virke Undere, til at profetere, til at tale i forskjellige Tungemaal, til at udtyde slig Tale o. a. Sct. Paulus taler om dem i sine første Breve (se 1 Kor. 1, 7; 12, 4. 28; Ef. 4, 11). Disse Undergaver sigtede til Evangeliets Udbredelse og Befæstelse; den spæde Plante kunde nok trænge til megen Vanding (Sct. Gregor). Da den var voxet op til et stort Træ med dybe Rødder og en vidt udstrakt Krone, kunde den rigelige Vanding gjerne ophøre. Undergaverne bleve sjældnere; Paulus taler ikke mere om dem i sine sidste Breve.

Men *altid* skal der være *Forstandere* (Biskopper), som den Helligaand beskikker til at styre Kirken. Altid vil der være Syndere, der trænge til at faa deres Synder forladte; altid skal der efter Frelserens Vilje være dem, til hvem det er sagt: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte; hvem I beholde dem, dem ere de beholdne“. Det himmelske Brød skal nydes af alle og enhver, der ønsker at have Livet i sig (Joh. 6, 54), Herrens Død skal ved denne Nydelse forkyndes, indtil Herren atter kommer, (1 Kor. 11, 26) paa Dommedagen; der skal derfor altid være dem, der efter Apostlene have arvet Fuldmagt til at „bryde Brødet“ (Ap. Gj. 2, 42). Den biskoppelige og præstelige Fuldmagt skal nedarves ved *Haandspaalæggelse* af en retmæssig viet Biskop eller ved Vielse. Denne Fuldmagt er umistelig, Vielsen paatrykker Sjælen en „uudslettelig Karakter, en umistelig Værdighed“. En Biskop eller Præst kan føre et lastefuldt Levned, han kan falde fra Troen, som en Hymenæus, Alexander og Judas (1 Tim. 1, 19. 20; Ap. Gj. 1, 16—20); men det er umuligt, at han ophører med at være Biskop eller Præst. Sæt, han omvendes fra Vantroens eller Lastens Vej og han atter skal overtage Bisper- eller Præstegjærringen, saa maa og kan han ikke vies om, lige saa lidt som et engang døbt

Menneske maa og kan døbes om, naar det har aflagt Kristentroen og Kristennavnet, men senere fortryder det og vender tilbage til Faderhuset. Daaben og Vielsen efterlader sig noget i Sjælen, hvilket allerede Sct. Augustin († 430) kaldte for „Karakter“¹⁾ eller „Kjendetegn, Mærke“.

Kristus selv har for evige Tider indstiftet den biskoppelige Værdighed, der skal overføres ved retmæssig Haandspaalæggelse i uafbrudt Rækkefølge (2 Tim. 1, 6; 1 Tim. 5, 22). En Kirke, der ikke har retmæssig viede Biskopper og Præster, har selv skilt sig fra Naadens Strøm²⁾.

¹⁾ f. E. In Joan. 6, 16.

²⁾ *H. L. Martensen* fortæller i „Af mit Levned“ (III S. 6—8): „Nogen Tid før min Indvielse [til Sjællands „Biskop“] kom et Par af de mest ansete grundtvigianske Præster til mig og anmodede mig paa egne og andres Vegne indstændig om at søge Tilladelse til at lade mig indvie af den gamle Biskop *Faxe* i Lund. Da vilde den Irregularitet blive hævet, som indtraadte 1537 ved Bugenhagens Indvielse af de danske Superintendenten eller Biskopper, der manglede den rette apostoliske Succession. [Bugenhagen, der kom her over fra Tyskland for at ordne det nye lutherske Kirkevæsen i Danmark, var ikkun Præst, ikke Biskop og kunde derfor hverken gyldig indvie Biskopper eller Præster.] Man antager nemlig, at den svenske Kirke ligesom den anglikanske er i Besiddelse af den apostoliske Succession, der paa andre Steder [som her i Danmark] er brudt. Fik jeg nu den rette Indvielse, saa vilde den danske Kirke ikke blot faa et Udgangspunkt for rette Biskopper, men ogsaa for Præster, der vare indviede af en rigtig Biskop Jeg svarede, at hvad de forlangte, var aldeles umuligt, fordi det, selv om jeg skulde være stemt derfor, ikke vilde blive tilladt [af hvem? mon af den verdslige Magt?] at forlade vor Kirkes gamle Ordainger. Men jeg tilføjede, at *jeg selv* ikke lagde nogen Vægt paa og ikke havde nogen Tro paa den uforstyrrede Forplantelse af den apostoliske Succession. Ogsaa udtalte jeg som *min* Overbevisning, at Aanden, dens Kraft og Gaver, ikke mindre end i den romerske Kirke, var i vor lutherske Vielse. [Men hvad, om *Martensens* personlige Overbevisning, der modsiges af 15 Aarhundredets Overbevisning, er urigtig?] Jeg gjorde dem tillige opmærksomme paa, hvilken Forvirring der her i Landet vilde fremkomme ved deres Forslag, idet der vilde fremkomme to Slags Præster: de, som af mig vare indviede, og de andre, der efter denne Anskuelse ikke vare rette Præster og hvis Handlinger ikke havde den rette Kraft“ [Forudsaa *Martensen* Forvirring der her i Landet, saa maatte der være *mange*, der ikke delte hans Ligeegyldighed for den apostoliske Succession]

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Norge. I „Frederiksstads Tilskuer“ for 26. Maj læses følgende: „En sjælden smuk og gribende Højtidelighed fejredes her i Torsdags ved Priorinde, Søster *Johannas* Begravelse. Monseigneur Hagemann, Sognepræst ved den katholske Kirke i Kristiania, holdt Rekviemsmesse i det katholske Kapel, assisteret af Pastorerne Crul hersteds og Hartmann fra Frederikshald. Den smukke Musik lededes af Fru og Frøken Hals, ligesom der ogsaa var kommen assisterende Sangkræfter fra Kristiania. Ved Graven talte Pastor Crul.

Søster Johanna var født Claudine Boissat i Savoyen den 20. Septbr. 1838. Allerede i 1856 tog hun Sløret, sendtes i 1858 til Kjøbenhavn, og har siden som Sct. Josefsøster viet sit Liv til Ungdommens Undervisning og til Pleje af Syge og Fattige i Skandinavien. I 1865 kom hun til Kristiania, var i 1875 en kort Tid i Kjøbenhavn, virkede saa i 1876 til 1881 i Stockholm, hvorpaa hun fra 1881 til 1884 var Priorinde i Trondhjem, indtil hun i August f. A. overtog Ledelsen af den katholske Kjærlighedsmission hersteds, hvor hun desværre kun kort kom til at virke.

Over alt har Søster Johanna vundet Agtelse og Hengivenhed ved sin milde, opofrende Kjærlighed, ved sin beskedne og ligefremme Optræden“. R. I. P.

Rom. Den vatikanske *Fubilæums-Udstilling*, som foreløbig er bleven lukket den 31. Maj, har været besøgt af ca. 570,000 Mennesker, deriblandt ca. 300,000 Fremmede. Alle Adresser og Bøger indlemmes i det vatikanske Bibliothek; de kirkelige Sager uddeles til fattige Kirker rundt omkring paa Jorden. Enhver Kathedralkirke faar en værdifuld Gjenstand. Sagerne fra Kina, Japan, Siam, Afrika, Amerika og Australien indlemmes i Lateran-Musæet.

— I Anledning af Dr. *Windthorst's* Guldbryllup, som fejredes den 29. Maj, har den h. Fader ved Kardinal-Statssekretær Rampolla ladet den berømte tyske Centrumsfører lykønske og i Skrivelsen meddelt ham, at det er hans Agt at skjænke et Marmor-Alter til den nye Kirke i Hannover, som opføres ifølge Dr. Windthorst's Opfordring.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Juni. 3. Sønd. e. Pintse. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene). — **11. M.** Barnabas, Apostel. — **12. Ti.** Johannes af S. Facundo, Bekjender. — **13. O.** Antonius af Padua, Bekj. — **14. To.** Basilius, Biskop og Kirkelærer. — **15. F.** Vitus og Lidelsesfæller, Mart. — **16.** Johannes Franc. Regis, Bekj.
Søndag den 17. Juni. 4. Søndag e. Pintse.

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag den 10. Juni Kl. 8 holdes Fælleskommunion i Jesu Hjærtes Kapel, Vesterbrogade 28.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afdeling). I Dag Søndag den 10. Juni Kl. ca. 11¹/₄, holdes Møde med Exhortation og Fremlæggelse af nogle foreløbige Statuter for den paatænkte Mariakongregation for Jomfruer.

Mariaforeningen holder sit sædvanlige Møde, under hvilket Regnskabet fremlægges, paa Søndag den 17. Juni, efter Højmessens i Sct Ansgars Kirke.

Unio. Søndag den 24. Juni fejres Sct. Hansfest i Foreningens Sommerlokale, Frederiksberg Allè 15—17. Nærmere Bekjendtgjørelse i næste Nr. af Ugebladet.

Korrespondents. Soli Deo Gloria i Aarhus. En hjærtelig Tak for de tilsendte 200 K r. Maatte Jesu guddommelige Hjærte i denne Maaned udgyde sin rige Velsignelse over Dem og Deres Familie!

At vor kjære Mand og Fader, Sproglærer og Korsanger ved det kgl. Theater **S. Bravi-Bertini**, i Torsdags Aftes den 7. Juni bortkaldtes af Gud ved en stille og rolig Død og efter Modtagelsen af de nh. Sakramenter, bekjendtgjøres for deltagende Slægt og Venner af hans sørgende
Efterladte.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 25.

Søndagen den 17. Juni.

1888.

Indhold. Kristus i Kirken. Dr. Windthorst's Guldbryllup. Kulturkamp i Italien.

Kristus i Kirken.

(Fortsat).

Men Kirkebygningen var ikke færdig endnu, Slutstenen manglede. Vi se i alle større Samfund den øverste Styrelse i *ét eneste* Menneskes Haand: Staten styres af *én* Konge (Kejser, Fyrste, Præsident) og et hvilket som helst frit dannet Selskab af *én* Formand. Det er en saa simpel og nærliggende Indretning, at den sunde Menneskeforstand varsler ethvert flerehovedet Selskab snarlig Opløsning. Skulde Herren have forsømt at give sin Kirke *én fælles* Forstander? eller for at bruge en billedlig Talemaade, som han selv har brugt, er det tænkeligt, at han, den guddommelige Visdom har handlet som den daarlige Mand, der byggede sit Hus paa Sand, saa Huset faldt ved den første Storm og Skylregn? Maa vi ikke paa Forhaand antage, at han snarere gjorde som den fornuftige Mand, der

byggede Huset paa en *Klippe*, saa det ikke begyndte at falde, men stod sig overfor Skylregn, Vandflod og Uvejr, netop fordi det var bygget paa en Klippe? (Math. 7, 24—27.)

Vi finde det paa Forhaand indlysende, at han valgte det sidste og byggede sit Hus paa en Klippe. Og Evangeliet belærer os om, at vi bogstavelig have truffet det rigtige Svar. Herren gav Simon, Jonas' Søn, Fiskeren fra Bethsaida det betydningsfulde Navn *Kefas* eller *Petrus* (Klippe) strax, da han første Gang mødte ham (Joh. 1, 42); han forklarede Navnets Betydning ved at love at han vilde bygge sin Kirke paa Petrus' Person, ikke paa hans Tro (Math. 16, 18; s. ovenf. S. 464); han indfriele dette Løfte ved at gjøre ham til sin Hjords Hyrde og sin Kirkes Grundvold (Joh. 21, 15 ff.).

Apostlene og Evangelisterne anerkjende Petrus som saadan ¹⁾. De berette, at Herren havde Forkjærlighed for Zebedæus' Sønner og for Jonas' Søn; men de opregne de tre stedse i den samme Rækkefølge; Petrus, Jakobus (den Ældre) og Johannes (Math. 17, 1; 26, 37; Luk. 8, 51). Med Jakobus den Yngre og Johannes er han en Kirkens „Pille“ (Gal. 2, 9). Naar Paulus her sætter Jakobus paa første Plads og Kefas (Petrus) paa anden, saa har han særlig Grund dertil. Han vil fremhæve at han, Hedninge-Apostelen, af Jøde-Apostlene blev anerkjendt som deres Medhjælper; men Jøde-Apostel var Jakobus, Biskop af Byen Jerusalem, mere end Petrus, der selv havde optaget de første Hedninger i Kirkens Skjød.

Paulus, der vel vidste, at han selv havde „arbejdet mer end alle de (andre)“ (1 Kor. 15, 10)²⁾ tilskrev

¹⁾ Om de Indvendinger, der gjøres herimod s. Nord. Ugeblad 1888 S. 98 og 106 ff.

²⁾ Schepelern: „Paulus overgik Petrus efterhaanden langt i Betydning“; — i Virksomhed? Ja, (s. Skriftstederne ovenf.); i Værdighed og Stilling i Kirkens Organisme? Nej (Math. 16, 18).

alligevel Petrus en særlig fremragende Anseelse: førend han begyndte paa sin apostoliske Gjerning i Evangeliets Tjeneste, var han dragen op til Jerusalem for at blive kjendt med Petrus og havde opholdt sig hos ham i 15 Dage, uden at bryde sig om, at han ikke traf der nogen af de andre Apostle undtagen Jakobus (Gal. 1, 18, 19); han paaberaaber sig Petrus' Exempel fremfor de andre Apostles og selve Jesu Slægtnings; naar han skriver: „Have vi ikke Ret til at føre en Kvinde som Søster omkring, som og de andre Apostle og Herrens Brødre og Kefas?“ (1 Kor. 9, 5.)

En uhildet Læsning af hvad Skriften beretter os om Simon Petrus, giver altsaa det Resultat: Simon var ikke blot Apostlenes selvskrevne Ordfører i Følge sin Fyrighed og Snarraadighed, men Mesteren har givet ham ogsaa en vis Forrang for hans Medapostle; den gode Hyrde har sat ham i sit Sted til Hyrde baade over sin Hjord og over dens Hyrder, ved at byde ham: Vogt mine Lam og Faar, alle sammen uden Undtagelse. Med andre Ord: Kristus, hvis Rige (Kirken) vel ikke er af denne Verden, men dog i denne Verden, har indsat *Petrus* til *Monark* i det. —

Har Kristus maaske ogsaa anordnet, at hans Rige stedse skal vedblive at være et Monarki, at det stedse skal styres af én Mand som Petrus' Efterfølger? eller har han overladt det til Menneskenes Skjøn og Tidernes Gang at afgjøre, om hans Rige ikke en Gang i Tiden skal skifte Forfatning, blive til et Aristokrati eller Demokrati eller antage en anden Regeringsform, ligesom Staterne paa en aldeles lovlig Maade kunne forandre deres Forfatning og Grundlov? Spørgsmaalet besvares ganske bestemt af Fornuften, Skriften og Historien. De give énstemmig det Svar:

Kirken skal altid være et *Monarki*. Historien tilføjer: *Monarken* skal være den *romerske Biskop*.

Den almindelige Menneskeforstand siger atter her ligesom ovenfor: I et større Samfund bør den øverste

Styrelse nødvendigvis være lagt i *en Enkeltmands Haand*; et Samfund kan ikke blive bestaaende i Længden, naar det monarkiske Hoved mangler. Kirken skal bestaa som ét enigt Samfund til Dommedagen; derfor bør den vedblive at styres af én øverste Hyrde lige til Dommedagen. Frelseren ansaa det for passende i Begyndelsen at give den én Styrer; senere hen i Tiden vil det være des mere hensigtssvarende, jo videre Kirken udbreder sig over Jorden.

Skriften siger: Klippen Petrus er sat til at bæne og opretholde Kirken ligesom Grundvolden bærer og opretholder den Bygning, der hviler paa den; og det skal just være denne Grundvold, der giver Kirken den Fasthed, at „Helvedes Porte“, Dødens og de onde Aanders Magt, ikke kunne lægge den i Grus (Math. 16, 18). Men tag, nu om muligt, Grundvolden bort: og Huset styrter øjeblikkelig sammen. Saa længe Bygningen skal staa, er Grundvolden uundværlig: lige saa uundværlig er Petrus altsaa for Kirkens Bestaaen. Saa snart Petrus døde, maatte en anden efter Herrens Vilje træde i hans Sted for at sikre Kirkens Bestaaen.

Her træder Historien nu til og siger: Det var Biskoppen af Byen Rom i Italien; denne blev anerkjendt for Petrus' Eftermand fra først af; thi Petrus døde i Rom i Aaret 67 e. Kr., efter der at have arbejdet som Biskop. De ældste Kirkefædres Vidnesbyrd derom kunne efterses i „Edgar“ S. 318 ff. og 328. I selve Skriften finde vi et Spor deraf. Sct. Peter har skrevet sit første Brev i „Babylon“ (1 Pet. 5, 13); men nu kendes kun to Steder af dette Navn: den berømte Verdensby ved Evfratfloden, den Gang en Grushob og Ørken, efter hvad Strabo og Plinius berette om den, og en uanselig Militærstation i Ægypten. Hvad ligger da nærmere med alle ældre Skriftfortolkere at antage, at Navnet her i Johannes' Aabenbaring (16, 19; 17, 5; 18, 2) virkelig betegner Byen Rom, ogsaa her i betydning? saa meget mere som Petrus

godt kunde have Grund til formedelst den truende Forfølgelse at hemmeligholde sit Ophold i Verdens Hovedstad¹⁾.

En dansk Videnskabsmand, den lutherske Biskop J. P. Mynster, siger i Blandede Skrifter IV S. 286, at det var „de protestantiske Skribenters Lidenskab“, som bragte dem til at tvivle om, at Petrus led Martyrdøden i Rom, eller at han først havde udmærket sit Liv i denne Stad²⁾. Han tilføjer: „Dog følte selv de, der ellers vare rede til at nægte alt, hvad der kunde nægtes, at man her var gaaet for vidt.“

Hvad 19 Aarhundreders historiske Overlevering beretter, stadfæstes ved de allernyeste Opdagelser. I afvigte Vinter 1887—88 bleve Udgravninger foretagne i Rom i de Katakomber, som ere opkaldte efter den h. Priscilla; og se, der fandtes Indskrifter med Navnet *Petrus*, skrevet snart med latinske snart med græske Bogstaver. Derved støttes ogsaa den ældgamle Tradition, at Petrus i Rom nød Senator Pudens' Gjæstevenskab; thi de Gravsteder, som have udvidet sig til hine Katakomber, hørte oprindelig Pudens' Familie til.

Den romerske Bispestol er altsaa Sct. Peters Stol, og Sct. Peters Eftermand paa det romerske Bispesæde blev fra først af ogsaa anerkjendt som Peters Eftermand i det øverste Hyrdeembede. Den romerske Bispestol giver Peters Værdighed og Magt, om end ikke alle dens Indhavere uden nogen som helst Undtagelse have haft Sct. Peters Aand.

Den romerske Biskop kaldes *Pave*, d. e. Fader, fordi han er alle katholske Kristnes aandelige Fader. Vi kalde ham gjerne *Vor hellige Fader*, og ligesom Kejsere og Konger føre Titlen *Majestæt*, saaledes er

¹⁾ Renan skriver derom: „Afin de dépister les soupçons de la police, Pierre choisit pour désigner Rome le nom de l'antique capitale de l'impénétrabilité asiatique, nom dont la signification symbolique n' échappait à personne.“

²⁾ Schepelern paastaar: „Han [Petrus] har ikke været Biskop i Rom.“

Pavens Titel *Hellighed*, fordi han beklæder et helligt Embede, som sigter til at føre hans aandelige Børn til sand indvortes Hellighed, ikke fordi alle Paverne uden Undtagelse udmærkede sig ved en aldeles ren, pletfri og hellig Livsvandel. Pavernes nittenhundredaarige Række er, mildest talt, lige saa lys som noget som helst andet Dynastis. Men det kan og skal ikke nægtes eller dølges, at en eller anden af de 257 Paver vanærede sin høje Værdighed ved sin Livsvandel, ej heller, at nogle enkelte tilsidesatte Kirkestyrelsens for deres verdslige Stillings Interesser og saaledes leverede et nyt Bevis paa, at det er Kirkens Stifter, der vedbliver at bære Omsorg for den og uafsladelig styrer den, om end somme Tider ved Hjælp af uværdige og menneskelig talt uduelige Redskaber.

Paverne selv tillægge sig i deres højtideligste Kundgjørelser Titlen *Guds Tjeneres Tjener*. Det var Pave Gregor den Store, der først benytter sig af denne ydmyge Benævnelse i Modsætning til Biskop Johannes af Konstantinopel, der tiltog sig Titlen *økkumenisk Patriark*. Gregor ansaa sig for forpligtet til at irettesætte ham paa Grund af slig en Anmasselse; han tilføjede, den Titel økkumenisk Patriark var bleven tilbudt hans (Gregors) egen Forgænger Leo I af Konciliet i Kalcedon i Aaret 451; alligevel vilde han (Gregor) helst fralægge sig den, ikke fordi den ej tilkom ham, men for at forebygge en Misforstaaelse, som denne enestaaende Titel muligvis kunde afstedkomme. Gregor frygtede nemlig for, at det kunde faa Udseende af, at „han agtede at frakjende alle sine Brødre i Bispeembedet, hvad han tillagde sig alene“. Paa den anden Side betoner han med Eftertryk Sct. Peters Forrang: „Alle, der kjende Evangeliet, vide, at ved Herrens Ord blev Omsorgen for hele Kirken betroet den hellige Petrus, alle Apostlenes Fyrste. (Han paaberaaber sig Joh. 21, 15; Luk. 22, 31. 33; Math. 16, 18. 19.) Se, ham (Petrus) betros

Omsorgen for hele Kirken og Forrangen; men „almindelig Apostel“ lader han sig ikke kalde.“¹⁾

(Sluttes).

Dr. Windthorst's Guldbryllup,

som vi kortelig omtalte i forrige Nr. af Ugebladet, fejredes med stor Højtidelighed i Hannover. I Sct. Klemens Kirken, som var fyldt indtil sidste Plads, bivaanedes Guldbrudeparret den højtidelige Levitmesse, ved hvis Slutning Menigheden istemte et begejstret „Te Deum“. Kirken, Foreningshuset og forskellige Privathuse flagede i Dagens Anledning. Friherrerne *v. Franckenstein*, *v. Schorlemer-Alst* og *v. Heeremann* vare tilstede, for at overbringe Centrumsfraktionens Lykønskninger og Gave (en pragtfuld Monstrans til den nye katolske Kirke i Hannover). Indtil Kl. 3 Eftm. vare over 500 Telegrammer indløbne. Ved det glimrende Fakkeltog om Aftenen vare over 2000 Deltagere og henved 30,000 Tilskuere tilstede.

Som Afslutning paa den berømte tyske Centrumsførers Guldbryllupsfest foranstaltede den katolske Menighed i Hannover om Eftermiddagen paa Kristi Legemsfesten en Koncert paa „Bella Vista“, der overværedes af over 5000 Personer. Dr. Windthorst, som ankom tilligemed sin Datter henimod Kl. 5^{1/2}, modtoges med stormende Jubel. Efter at Kapellan Schreiber i en formfuldendt Tale havde prist Jubilaren som det uovervindelige Centrums Anfører, som den utrættelige Stridsmand, som Menighedens Velgjører, som Mariakirkens Grundlægger, rejste Jubilaren sig, for at udtale sin Tak i et længere Foredrag. Dr. Windthorst ytrede blandt andet Følgende:

¹⁾ Gregors Breve, V, 20. — Schepelern skriver: „Dog kalder endnu Pave Gregor I (590—640) det for en *Efterabelse* af Satan, at kalde sig en økumenisk (en for den hele Verden bestemt) Biskop“.

„Som Menighed skulle vi betragte os som én Familie. Saaledes var det ogsaa Tilfældet i de første kristne Tider. Og det er mærkværdigt nok, skjønt psykologisk forklarligt, netop i de Tider, hvor Kirkens Nød er stor, at de enkelte Medlemmers Bevidsthed om, at de alle udgjøre én stor Familie, træder levende frem. Kirken er i hele Verden nu for Tiden stedt i stor Nød og den naturlige Følge er, at Katholikerne i hele Verden mere og mere slutter sig sammen, mere og mere føle, hvorledes de høre sammen, hvorledes deres Interesser ere fælles og kun kunne fremmes ved gjensidig Understøttelse. Aldrig tilforn stode Katholikerne saa fast knyttede til deres fælles Overhoved, den h. Fader, som nu. Gjør en Rejse gennem alle fem Verdensdele, De vil ingensteds finde Splid i Kirken, men derimod en fast Fællesoptræden, en stærk, levende, ny Gjenoplivelse af det kristelige Sindelag og den katholske Tro. Maaske har Gud sendt os disse Trængsler, for at tilskynde os en Smule, til at tænke efter og overveje, hvorfor vi ere her, for at løsgjøre os fra de verdslige Ting, som paa saa mange Maader søge at trænge sig frem i Forgrunden. Lad os ikke tabe Haabet om, at paa denne Maade vil alt det, vi have taalt og gennemgaaet, blive opretholdt og udvikle sig videre, for at den Kirke, som vi have den store Lykke at tilhøre, maa høste rigeligere Velsignelse deraf.“

Efterat Jubilaren derpaa havde skudt den ham ydede Tak fra sig og opfordret Menigheden til Enighed, til Standhaftighed i Troen og til urokkelig Troskab og Hengivenhed overfor Kirkens Forstander, fortsatte han:

„Det bringer mine Tanker hen paa *Opførelsen af den nye Kirke*. Vi ere endnu ikke færdige dermed, et stort og godt Stykke er fuldendt, og naar Sagerne for Fremtiden gaa, som de hidtil ere gaaede, have vi grundet Haab om, at se den nye Kirke fuldendt til næste Aar. Men i saa Henseende maa vi flittig med-

virke og tillige anerkjende med Taknemlighed, at Katholikerne i Tyskland og andetsteds understøtte os med deres Midler, og jeg kan meddele Dem, at blandt Jubilæumsgaverne, som i disse Dage have voldt mig Glæde, hører ogsaa den, at jeg fra Forskjellige har modtaget 16,000 Mark til vor Mariekirke. En hjertelig Tak til de fromme Givere! Men hvorledes gaar det ikke med Tiggerne, naar de faa noget; de *komme igjen* den næste Dag. Og jeg forekommer mig selv som en Tigger, der rejser omkring, for at indsamle til Mariekirken. Lad ogsaa En og Anden finde os paatrængende af og til, det gjør ikke noget, Meningen er god. Og vi ville mindes Velgjørerne i vore Bønner.

Dernæst maa jeg, og jeg lægger den største Vægt derpaa, og det tjener til vor Menigheds Opretholdelse og fremfor alt til dens Fred, stadig paany formane til, at vi til enhver Tid bevare det gode Forhold til *vore anderledestroende Medborgere*. Ingensinde skal nogen-somhelst Strid udgaa fra os, vi ville Freden, vi ville staa vore Medborgere bi, hvor vi kunne. Vi ville haabe, at ogsaa vore Medborgere ville handle saaledes, at det gode fredelige Forhold opretholdes. Men det udelukker ikke, at vi gjør os fuldstændig selvstændige. Vi ere ligeberettigede, ligedygtige Medborgere i den samme Stad, vi ville, at der tages samme Hensyn til os som til de andre. Og naar Kampene, som vi have udfægtet, og som vi ogsaa i Fremtiden ville blive nødsagede til at udfægte, have bragt noget Godt med sig, saa er det det, at Katholikerne ere komne til Bevidsthed om, at *de have Kræfter nok, til at hjælpe sig selv*, til at værne om deres Rettigheder. Ingen skal forhutle dem for os. — Den højærværdige Hr. Kapellan har sagt os i sin Tale, vi for nylig hørte, at man i Forgaars Aftes havde bragt mig et Fakkeltog, og at man derved havde villet tolke Taknemlighed, først og fremmest *Mændenes*. Jeg har udtalt min Tak hin Aften og jeg gjentager den. Jeg betragter Demonstrationen som gjort for Sagen og

nærer den faste Overbevisning, at dette Vidnesbyrd for vor Sag, som laa i Fakkeltøget og i Dag ligger i denne Folkefest, vil blive forstaaet over alt, og at man vil sige, Mænd, som med en saadan Bevidsthed kæmpe for, hvad der tilkommer dem, have fortjent Agtelse, og vi maa yde dem den. — Men der kunde *Kvinderne* ikke gjøre sig gjældende; i Dag ere de her og have ogsaa bragt Børnene med. Fremtiden er altsaa ogsaa her tilstede allerede, og det ville vi ikke skatte ringe. Børnene skulle se, hvad Forældrene tage sig for, at de ikke skamme sig ved deres Tro, at de offentlig be- kjende den og flittig øve den i Gjerningen. Kvinderne have derfor en stor Fremtids-Opgave, og jeg tvivler ikke paa, at de med den størst mulige Flid ville opfylde den. Men de have ogsaa en Nutids-Opgave, og den bestaar i, at de holde Mændene paa den rette Vej. Ja! men de maa blot ikke tro, at jeg mener, at de ubetinget skulle føre Regimentet. Saaledes er det ikke ment. Ved Venlighed, Omhyggelighed, venskabelige Bønner, ved, naar det skal være, en ret fra Hjærtet kommende Taare, kunne de indvirke paa Mændene. Skjænden og Bulder hjælper ikke. Og det er ogsaa min Mening, at Kvinderne ærlig have gjort deres Pligt og ogsaa i Fremtiden ville gjøre den, og jeg bevidner det ogsaa her, at vi uden Kvindernes Bistand og Bøn ikke vilde have kunnet udfægte Kulturkampen, og jeg opfordrer Kvinderne til at drive Mændene ud med de Ord: nu er det Tid, at du opfylder din Pligt. Det er Kvindens Opgave og, hvad der er det Vigtigste, de maa aldrig høre op med at bede; naar Mændene føre Kampen derude, skulle de hjemme ligge paa deres Knæ. Det er Kvindens Opgave.

Jeg vil ikke længer lægge Beslag paa Eders Taalmodighed. Vi ville ikke blot afholde et belærende Møde, vi ville ogsaa glæde os. Det er ogsaa en Ejen- dommelighed ved vor kirkelige Opfattelse, at vi, naar vi have bivaanet Gudstjenesten, naar vi have opfyldt

vor Pligt, gjerne deltage i uskyldige Glæder. Og det er et smukt Tegn, at vor Gejstlighed er sammen med os: i Morges i Kirken og i Eftermiddag her. Altsaa, ærede og kjære Venner, jeg takker Dem for Alt, hvad De har gjort mod mig og mine. Gjengjælde det kan jeg ikke. Tillad mig, at jeg bliver i Deres Midte og glæder mig ved mine Venners stadige Troskab og Kjærlighed. Og naar De mener, at Opførelsen af Mariekirken for bestandig vil sikre mig et godt Vidnesbyrd, saa vil jeg sige Dem, hvad jeg overhovedet ene og alene ønsker: Det er mit Haab, at, naar jeg en Gang ikke er mere og naar ogsaa mine Kjære ere kaldede over i Evigheden, De da stedse vil bevare et godt Minde om os, skjænke os en from Bøn, en Forbøn. Andet have vi ikke at søge paa denne Jord. Altsaa et venligt Minde og en Bøn.

Lad mig slutte med en bekjendt Tanke. Vor Menighed her i Hannover er én Familie, alle andre Menigheder i Bispedømmet Hildesheim og i de nærliggende Bispedømmer og alle Menigheder i hele Verden ere én Familie: og hvorledes ogsaa de Fjærnestboende have den samme Bevidsthed, det har jeg erfaret, da jeg fra Cincinnati i Amerika har faaet Efterretning om, at Ærkebiskoppen i Tirsdags har fejret en højtidelig Gudstjeneste. Det er det katholske Livs og Væsens store Fælles-Enhed. Vi skulle stedse føle os styrkede ved Bevidstheden om, at vi tilhøre en Kreds, der er mægtig, der ompænder hele Jorden, der er fast og uigjennemtrængelig. Thi vi have Herrens Forjættelse, at Kirken skal vare ved indtil Evighed, at Helvedes Porte ikke skulle overvælde den. Disse nye Beviser paa et fælles Familie-Samfund ville vi fastholde. Og naar Bevidstheden saaledes holder sig klar, saa tænker man paa Faderen, og vor fælles Fader i det store Kirkesamfund er den h. Fader, Paven i Rom. Jeg opfordrer Dem alle til at istemme med mig i Raabet: Hs. Hellighed Pave Leo XIII leve!“

Jublende besvarede Mængden dette Leveraab for den h. Fader. Den smukke Fest, som ikke forstyrredes ved nogensomhelst Mislyd, sluttede med et pragtfuldt Fyrværkeri.

Kulturkamp i Italien.

Siden *Crispi's* Indtrædelse i det italienske Ministerium, er det romerske Spørgsmaal traadt ind i et nyt Stadium. Crispi synes at være Manden, som den italienske Loge har udkaaret til sit Redskab, for fuldstændig at lænkebinde Kirken i Italien, for at dræbe den katholske Aand og gjøre Ende paa Pavedømmet. Den korte Tid, Crispi har virket som Minister, har i denne Henseende bragt saa mange Beviser for Dagen, at enhver Tvivl om hans onde Hensigter maa forsvinde. Enhver, der er fulgt med Begivenhederne i de henrundne Aar, i hvilke Crispi har taget Del i det politiske Liv, anede rigtignok strax ved hans Tiltrædelse, hvad Kirken kunde vente sig af hans Regimente, mindre Indviede bleve overtydede derom ved hans Tale i Parlamentet den 17. Marts d. A. Fra det Øjeblik af har Europa vidst, at den italienske Regerings nuværende Retning i første Linie gaar ud paa, at bekæmpe Vatikanet paa det romerske Spørgsmaals Omraade.

Vi have allerede forhen (Nord. Ugeblad for 29. April) omtalt en ny *Straffelov*, som er bleven udarbejdet af Regeringen og forelagt Parlamentet, ene og alene som det synes for *Gejstlighedens* Skyld. Ifølge Telegram af 10. Juni fra Rom er *Straffeloven nu bleven vedtaget*. Telegrammet meddeler: „Under Forhandlingen om *Straffeloven* i Deputeretkamret foreslog Odescalchi at udelade Bestemmelserne, ifølge hvilke Præsterne behandles anderledes end Lægfolk, men tog dette Forslag tilbage,

efter at *Justitsministeren* havde udtalt sig *imod* det. *Hele Straffeloven* blev ved hemmelig Afstemning *vedtagen* med 245 Stemmer mod 67.“

Denne Straffelov er, som vi forhen omtalte, et Mesterværk i Henseende til Forfølgelse. Med Art. 101 kan den italienske Regering kvæle alle Ytringer, som staa i nær eller fjærn Forbindelse med det romerske Spørgsmaal. Med Art. 173 indtil 177 styrtes hele Kirken, Hierarkiet og Gejstligheden i et politisk og moralsk Slaveri uden Navn og Lige i Historien. Pavedømmet og Katholicismen har rigtignok, skriver „*Moniteur de Rome*“, været haardere Prøvelser underkastet, men aldrig i den h. Stols Historie og i Forholdet mellem Staten og Kirken er Gejstligheden bleven underkastet et lignende Tyranni. Dette tyranniske Apparat, dette Mindesmærke om Had og Undertrykkelse fortjener et grundigere Studium. Vi ville i Dag belyse det ved Hjælp af en Protest, som de neapolitanske Biskopper udstedte før Lovens Vedtagelse, og som senere er bleven efterfulgt af Protester fra hele det øvrige italienske Episkopat.

De italienske Biskopper vende sig i en Kollektiv-Adresse, der er besjælet af lige saa stor Kjærlighed til Fred, som af Energi i Forsvaret for de mest elementære Menneskerettigheder, til Senatets og Kamrets Medlemmer og besværge dem om, ikke at give deres Stemme til Lovudvalgets Vedtagelse. For kun at anføre de hovedsageligste Punkter, hedder det i Skrivelsen, da skal Art. 101, under Foregivende af, at ville forsvare Italiens Enhed, kvæle det romerske Spørgsmaal. De af Kommissionen anbragte Forandringer ere ingenlunde tilstrækkelige til at berolige Sindene. Man vil kvæle det romerske Spørgsmaal, idet man hindrer, om ikke Paven, saa dog i det mindste Biskopperne og de italienske Katholiker i at fordre den h. Stols nødvendige, fuldstændige og virkelige Uafhængighed tilbage. Men dette er i høj Grad uretfærdigt og kan kun have til

Følge, at forgifte og forlænge den fordærlige Konflikt, som trykker alle Katholikernes Samvittighed, det maa føre til den Absurditet, som bestaar i, at man vil bygge Italiens Enhed paa Foragt for Religionen, paa en stadig Krænkelser af den fælles Fader, der elsker Italien saa højt, og paa en Krig mellem det fælles Fædrelands Sønner, der stadig bliver mere levende og morderisk. I Sandhed, det er en ejendommelig og uretfærdig Maade, paa hvilken man vil løse et saa alvorligt Spørgsmaal, ved nemlig at forbyde at tale eller skrive om det, og det i en Stat, som kalder sig fri, og hvor der ikke gives noget nok saa skjændigt, uden at det jo tør omtales og repræsenteres offentligt. Skulde denne Straffelov blive vedtagen, saa maatte det romerske Spørgsmaal løses ved evige Galejstraffe eller ved at kojunere en Del af Katholikerne. Alle Ytringer af Privatpersoner, selv om de ere nok saa forkerte og skadelige, vilde være frie, kun Pavens, Biskoppernes og de gode Katholikers vilde være forbudte, omendskjønt disse sidste netop besidde størst Autoritet i dette Spørgsmaal, som berører Kirkens Liv. Og denne mod Paven saa uretfærdige Kode skal sanktioneres af Italienerne, hans foretrukne Sønner, netop i det Øjeblik, i hvilket hele Verden, katholske, protestantiske og vantro Nationer kappes om, at bevidne Leo XIII deres Ærefrygt!

Biskopperne protestere ligesaa levende, mod de forskjellige Artikler i Straffeloven, som omtale foregivne „Overgreb fra Gejstlighedens Side.“ Ideen til særegne Love for Gejstligheden krænker dens Værdighed og er enten despotisk eller ufrugtbar. Alle civiliserede Nationer, som endnu fra ældgammel Tid besad saadanne Love, lode dem rolig sove ind. Der er ingen Grund til, at Italien maa have dem, og at de skulle være haardere end Alt, hvad de mest despotiske Regeringer i Verden nogen Sinde have skabt. Ifølge Art. 104 kan en Præst straffes meget haardt, naar han „ophidser Nogen til at bryde sine Pligter overfor Fædrelandet“,

og naar han, „i Kraft at sit Embedes moralske Magt forstyrrer Familiefreden“. Men hvem kan vel, spørge Biskopperne, med Nøjagtighed sige, naar en Pligt mod Fædrelandet krænkes? „Vi ere sikre paa, at dersom dette Spørgsmaal forelagdes Enhver af Eder, vilde I give meget forskjellige Svar. Vi leve i en Tid, hvor der hersker en saa stor Ideeforvirring og Meningsforskjellighed, at den samme Gjerning kan synes En en Pligtopfyldelse mod Fædrelandet, som synes den Anden en sand Forbrydelse. Hvem er da en sikker Dommer?“

Med Hensyn til Straffen, som truer den Gejstlige, saafremt han „forstyrrer Familiefreden“, erklære Biskopperne, at en saadan Forstyrrelse kan finde Sted i ond Hensigt og Lidenskab eller i Opfyldelsen af de præstelige Pligter. I første Tilfælde behøvedes der kun en Anmeldelse til Biskoppen, som saa vilde gjøre sin Pligt. I det andet Tilfælde vilde det være uretfærdigt og ugudeligt, om man vilde hindre Præsten i Udøvelsen af sit hl. Embede. Ogsaa Kristi og hans Apostles Lære forstyrrede i Begyndelsen meget Freden i Familierne, som havde hengivet sig til sine Vildfarelser og Udskejelser. Men denne forbigaaende Forstyrrelse blev en Kilde til Fred og til Menneskeslægtens moralske Storhed. Det samme kunde ogsaa hænde Biskopperne og Præsterne, naar de under visse vanskelige Forhold og Omstændigheder vilde opfylde deres Pligt. Thi endog imod sin Villie er Præsten forpligtet til at forstyrre Sjælens Fred, idet han maa vække dem op af deres Synde-Søvn og ofte tilraabe dem det skrækkelige: „*Non licet*, det er Dig ikke tilladt!“

Vi slutte foreløbig disse Betragtninger; thi vi ville desværre senere hen faa rig Lejlighed til at beskæftige os med disse sande Kautschukparagrafer, hvis Udlægelse stadig afhænger af Dommerens Karakter. Man kan foreløbig kun højlig beklage, at den italienske Revolution til saa mange andre Voldshandlinger mod Kirken nu ogsaa har føjet dette Elaborat i Henseende til „Retfærdighedspleje“.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Juni. 4. Søndag e. Pintse. — 18. M. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 19. Ti. Juliane af Falconieri, Jomfru. — 20. O. Silverius, Martyr og Pave. — 21. To. Aloysius, Bekjender, Ungdommens Patron. — 22. F. Paulinus, Biskop og Bekj. — 23. L. Ferialdag.
Søndag den 24. Juni. 5. Søndag e. Pintse. Johannes den Døbers Fødsel.

Mariaforeningen holder sit sædvanlige Møde, under hvilket Regnskabet fremlægges, idag Søndag den 17. Juni, efter Højmessen i Sct Angars Kirke.

Sct. Knuds Skole afholder paa Onsdag den 20. Juni Kl. 9 sin aarlige Examen, hvortil de D'hr. Gejstlige og Elevernes Forældre samt Skolens øvrige Venner herved indbydes. Præmie-Uddeling henimod Kl. 1.
 W. Plenkens,
 p. t. Bestyrer.

Sct. Aloysius festlige Mindetag, Torsdag den 21. Juni, fejres i Jesu Hjertes Kapel med Højmesse og Prædiken Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Formd. I Sct. Andreas Kirken i Ordrup højtideligholdes Dagen med Levitmesse Kl. 9 og Festandagt Kl. 7 $\frac{1}{4}$ Aften.

Det bringes herved til Menighedens Kundskab, at Undertegnede for Fremtiden træffes fra Kl. 3—4 Eftmd. i Stedet for som hidtil fra Kl. 4—5.
 Joh. Braun,
 Sognepræst.

Literatur.

Udkommen er og faas hos Hr. Hofboghandler Andr. Høst & Søn: **Edgar** eller fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed. Af L. v. Hammerstein. VIII. 520 S. — Pris pr. heftet Exemplar: 2 Kr.

Sct. Ausgars Kirke. Fra i Dag af holdes Eftermiddags-Gudstjenesten om Søndagen allerede Kl. 4.

Søndag den 17. Juni Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Aften holder Hr. Skuespiller Nikolaus Eiberg Oplæsning i Svendeforeningens Lokale. Samme Aften underrettes Svøndene om den paatænkte Udflugt, som agtes foretaget paa Søndag den 24. ds. til Roskilde.

Unio. Søndag den 24. Juni fejres Sct. Hansfest i Foreningens Sommerlokale, med Musik, Sang, Skydning m. m. Alle Menighedsmedlemmer have Adgang. Entré: Voxne 50 Øre, Børn 25 Øre. Unios Medlemmer gratis. Billetter hos Bestyrelsesmedlemmerne.

En ung Pige fra Provinserne søger Plads til den 1ste som Enepige hos et katolsk Herskab. Redaktionen anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N°. 26.

Søndagen den 24. Juni.

1888.

Indhold. Kristus i Kirken. En Replik til Pastor Krag. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom.

Kristus i Kirken.

(Sluttet).

Paven og hans Kirkeforsamlinger ere *ufejlbare*, d. e. Sandhedens Aand staar dem bi, saa de bevare og rigtig udlægge alle de Sandheder, som Gud ved Profeterne, Kristus og Apostlene har aabenbaret for alle Mennesker.

Hvorafter følger det? Deraf, at Kristus har stiftet sin Kirke som et „Sandhedens“ Rige (Joh. 18, 37), hvorigjennem han vil, at hans Evangelium skal forkyndes for alle Folkeslag og Individuer indtil Dommedagen. Han maa altsaa nødvendigvis bære Omsorg for, at vi kunne stole paa Kirkens Forkyndelse af Ordet med ubedragelig Vished.

I Virkeligheden gaar han ogsaa i Borgen derfor: han lover sin egen og den Helligaands Bistand til, at Evangeliet med alle dets Bud kan forkyndes. Han

lover denne Bistand saavel til Apostelkollegiet — og det „indtil Verdens Ende“ (Math. 28, 20) og „i Evighed“ (Joh. 14, 16), altsaa ogsaa til Apostlenes Eftermænd, de retmæssig viede og beskikkede Biskopper, der samles paa de almindelige Koncilier (Kirkeforsamlinger) — som til Petrus og hans Eftermand alene; thi skal denne som Grundvold sikre Kirken, Sandhedens Bolig mod Helvedes, Dødens og Løgnens Angreb (Math. 16, 18), saa følger, at han selv maa sikres mod al vrang Lærdom, i det mindste hver Gang han røgter sit Embede som *hele* Kristi Hjords øverste Hyrde og Lærer.

Det er Meningen med den saa ofte misforstaaede og saa ofte fordrejede *pavelige* Ufejlbarlighed. Den var i de tidligere Tider praktisk bleven anerkjendt, idet Trosspørgsmaal bleve forelagte for Paven til endelig Afgjørelse, og Kirkens Børn ansaa sig for forpligtede til at tage imod Pavens Afgjørelse ikke alene med ærbødig Taushed men ogsaa med Forstandens Underkastelse. Ufejlbarligheden blev højtidelig udtalt som en Trossandhed paa den sidste almindelige Kirkeforsamling, som afholdtes i Vatikanet i Aaret 1870. Hr. Schepelern anfører Konciliets Udtalelse, i en lidt forkortet men ellers rigtig Form, nemlig saaledes: „Medens Biskopperne kun kunne deltage i Kirkens ufejlbare Læreembede paa en af Paven bekræftet almindelig Kirkeforsamling, er Paven ogsaa i sig selv“, for sig alene og bortset fra de øvrige Biskoppers Samstemning, ved den Helligaands Bistand „at ansé for ufejlbar, naar han som Hyrde og Lærer for den hele Kirke træffer Afgjørelse om en Gjenstand, der angaar den aabenbarede Sandhed“ eller, som man plejer kortest at sige, naar han taler *ex cathedra*, d. e. fra Petrus Lærestol.

Det er her værd at lægge Mærke til to Ting. For det første, at Schepelern siger: „Vi Evangeliske fortrøste os til Herrens Forjættelse (Joh. 16, 13): den Helligaand skal vejlede eder (rigtignok ikke blot Bi-

skopper og Paver, men enhver troende Jesu Discipel) til al Sandhed.“ Hvad Hr. Schepelern antager om alle troende Kristne, at Sandhedens Aand *ufejlbarlig* sikkert oplyser alle og enhver umiddelbart, det antage vi katolske Kristne ikke om nogen anden end om Paven alene samt, at vi andre saa ved Paven føres til en ufejlbarlig rigtig Erkjendelse af Sandheden.

For det andet: Paven kan i og for sig lige saa godt tage fejl, som ethvert andet Menneske; men *Guds Bistand* bevarer ham derfor i nogle enkelte sjældne Tilfælde, nemlig naar han som *Kirkens øverste Lærer* forpligter hele Kirken til at annamme sin Afgjørelse af et Spørgsmaal om Tros- eller Sædelæren som sand. Det er da for Kirkens Skyld, som stedse skal være en „Sandhedens Pille og Grundvold“ (1. Tim. 3, 15), det er ikke for hans egen Skyld, at i Følge Herrens Løfte Sandhedens Aand borger os for, at hele Kirkens Lærer i disse Tilfælde ufejlbarlig træffer det Rigtige. I alle andre Tilfælde, hvori Paven udtaler sig om den aabnbarede Sandhed, kan han muligvis tage fejl, ligesom han muligvis kan gjøre Fejlgreb i Kirkestyrelsen ved f. Ex. at beskikke en Uværdig til Bispeembedet eller ved at tilstaa Staten en altfor vidtgaaende og derfor fordærvelig Indflydelse paa Kirken. Endelig turde det vel forstaa sig af sig selv og næppe være nødvendigt at sige, at ogsaa Paverne ere og stedse vedblive at være syndige Mennesker, der muligvis kunne henfalde til grove Forbrydelser og Laster.¹⁾

Hvad Hr. Schepelern mener at kunne indvende mod Ufejlbarligheds læren, at nemlig enkelte Paver have taget fejl, gjendrriver han selv ved sin egen ovenfor meddelte Forklaring af Ufejlbarheden. Thi ingen har fejlet i en Afgjørelse *ex cathedra*, hverken Honorius I (s. „Edgar“ S. 315); ej heller Liberius, der, om han end har fejlet, hvad der ikke engang er uomstridelig bevist, i

¹⁾ Se Monrads udmærkede Forklaring af dette Lærestykke i „Edgar“ S. 303.

det højeste har fejlet ved svag Eftergivenhed, nemlig ved nødtvungen at underskrive en misforstaaelig Trosbekjendelse; ej heller Pave Johan den 22de, der for sin Person en Tid lang hældede til den ganske vist urigtige Anskuelse, at de Salige i Himlen først efter Opstandelsen paa Dommedagen naa til at beskue Gud Ansigt til Ansigt. ¹⁾

Som den eneste af Gud indstiftede Frelsens-Anstalt og ufejlbare Læreanstalt kalder den katholske Kirke sig selv *enesaliggjørende*.

Det vil *ikke* sige, at *alle* Katholiker blive salige (der kræves til Saligheden to Ting: Tro og Buddenes Overholdelse; Math. 19, 17; 7, 21) — heller ikke vil det sige, at *kun* Katholiker kunne blive salige, men ingen, der jo kalder sig og anses af andre for Katholik (se Pius den 9des Udtalelse derom i Allokution af Dec. 1854 S. 430 og „Edgar“ S. 362).

Naar vi paastaa, at der udenfor Kirken ingen Frelse er, eller, at den katholske Kirke er ligesom Noas eneste frelsende Ark, er Meningen med denne katholske Troslærdom den: Den katholske Kirke er den eneste Kirke, som Kristus har indstiftet, for derigjennem at føre alle Mennesker til Salighed og som han har betroet baade sin Lære til ufejlbar Fortolkning og alle sine Naademidler, alle syv Sakramenter tilligemed Messeofret, til Forvaltning; den er den eneste Faaresti under den eneste Hyrde, hvortil Kristus ønsker, at alle hans Faar maa føres. (Joh. 10, 16).

Deraf følger saa, at Enhver, som erkjender dette, er forpligtet til at træde ind i denne Kirke. Men Enhver, som

¹⁾ Schepelerns øvrige Indvendinger ere: 1. Paven kan synde [jo]; alt-saa kan han ogsaa fejle. [Nej, det kan han ikke i de Tilfælde, for hvilke Ufejlbarlighed er bleven ham tilsagt.] 2. Deraf at ingen Pave hidtil har fejlet, kan ikke sluttes, at ingen kan fejle. [Ganske rigtigt; men vi slutte ikke heller saaledes.] 3. Ufejlbarhed er overflødig. [Tvært imod, den er uundværlig; se det følgende Afsnit „Guds Ord betroet Mennesker“.]

uden egen svær Skyld (jfr. ovenf. Side 438) ikke faar Øjnene op for denne sin Forpligtelse og saaledes bliver staaende udenfor, vil alligevel blive salig, forudsat at han opfylder sine øvrige Pligter; men han bliver salig, skjønt han ikke gaar den slagne Vej og savner de mange Naademidler, som gjøre det meget lettere for en Katholik at naa til Salighedens Hjem.

Katholiken bliver salig *som Følge af sin rette Tro*; en Ikke-Katholik bliver salig *trods sin vrangne Tro*. —

Vi staa altsaa i det inderligste Forhold til Kristus. Kristus selv er vor Lærer i Kirken og igjennem den; ved at høre Kirkens Lære høre vi ham, der har sagt: „Hvo som hører eder, hører mig“ (Luk. 10, 16).

Kristus er vor Trøster, Ven og Broder; og alt dette er han i og ved sin Kirke. Ved den har han gjenfødt os til et overnaturligt Liv igjennem Daabens Sakramente; thi kan Daaben end gyldig meddeles af et hvilket som helst Menneske, selv af en Udøbt, Jøde og Hedning, er dens regelmæssige Forvaltning dog bleven Kirken anbetret. „Gaar I og døber,“ sagde Frelseren til sine Apostle. I og ved sin Kirke forlader Herren os vore Synder i Bodens Sakramente. I og ved den styrker han os til at stride den gode Strid i Livet (Konfirmationens eller Firmelsens Sakramente) og i Døden (den sidste Salvelse). I og ved den velsigner han Forplantelsen saavel af det overnaturlige som af det naturlige Liv (Præste- og Ægtevielsen).

Saa ofte Præsten løfter sin Haand, for under Korsets hellige Tegn at lyse Velsignelse eller meddele et Sakramente, er det saa at sige Kristus, der som Menneske gjør Forbøn for os hos sin himmelske Fader (1. Joh. 2, 1) og ofrer ham sin Lidelses og Døds uendelig kostbare Frugt, for at formilde hans Vrede og neddrage hans Naade over sine Brødre.

Men især er det i Alterets Sakramente, at han nærmer sig os; heri er han baade vor Ypperstepræst, Offergave og Offerspise; heri viser han, at det er hans

Lyst at bo blandt Menneskenes Børn (Ordsp. 8, 31); heri er han med enhver af os indtil Dagenes Ende; herved træde vi i det nærmeste personlige Forhold til ham. Og det er ene og alene hans Kirke, til hvilken han har anbetret denne uvurderlige Skat; det er kun Kirkens retmæssig viede Tjenere, der have Magt og Lov til at gjøre, hvad han gjorde ved den sidste Nadvere, at tilberede for og omdele til Altergjæsterne hans højhellige Kjød og Blod som en vidunderlig Sjælespise.

Ligesom Kristus i Kirken nærmer sig til os, nærme vi, Kirkens Børn, ogsaa os til ham. Hvad Solen er i Universet, skal den Herre Kristus være for vort hele Liv; det skal ligesom kredse om ham som Midtpunkt.

Kirkeaaaret er indrettet saaledes, at vi i dets Kredsløb stedse paa ny gennemleve hans jordiske Liv; de skiftende Festtider og Hovedfestdagene sigte til ham. I Adventstiden sukke vi efter ham med den gamle Pagts Retfærdige; i Julen knæle vi ved hans Krybbe; i Faste-tiden spæge vi os i fyrretyve Dage efter hans Exempel, Opfordring og Forudsigelse: „De Dage skulle komme, naar Brudgommen [Jesus selv] skal borttages fra dem [Disciplene], og da skulle de faste“ (Math. 9, 15); i den stille Uge ihukomme vi hans bitre Lidelse og Død, og i Paasken glæde vi os med ham over hans sejrige Opstandelse og herlighedsfulde Himmelfart.

Kjærligheden har sin Opmærksomhed henvendt paa alt, hvad der vedkommer den Elskedes Person, selv paa det, som kan forekomme en Fremmed at være af mindre Betydning. Vi nøjes ikke med at opfriske i os aarlig Mindet om Hovedbegivenhederne i hans jordiske Pilegrimsfart, om hans Fødsel, Død og Forherligelse; vi fejre ogsaa særlige Mindedage om forskellige andre Begivenheder i hans jordiske Liv, om hans Undfangelse d. 25. Marts, hans Omskærelse d. 1. Januar, de østerlandske Vises Tilbedelse d. 6. Januar, hans Navnedag d. 2. Søndag efter Epifani, hans Fremstilling i Templet d. 2. Februar, hans Forklarelse d. 6. Avgust, Indstiftelsen

af Alterets Sakramente paa Kristi Legems Fest; hvortil endnu kan føjes Korsets Finding og Ophøjelse d. 3. Maj og d. 14. September. Herrens Festedage slynge sig altsaa ligesom en Krans af mangfoldige Blomster om Kirkeaarets Ring.

Ja, hver Uge bringer med sig tre Dage, der efter kirkelig Skik helliges Herrens Minde paa en særlig Maade: vi ihukomme nemlig hans Opstandelse om Søndagen, Sakramentets Indstiftelse om Torsdagen, hans Lidelse og Død om Fredagen og det under Afholdelse fra Kjød-spiser, for ikke at lade ham være ene om at gjøre Bod for vore Synder men lette hans Kors ved at bære det efter ham med Simon fra Cyrene.

Kjærligheden er opfindsom. Jesu Kristi Person og Frelsergjerning er en udtømmelig Skat af Sandhed og Naade. Et elskende Blik opdager ved gjentagen Betragtning atter og atter nye Fuldkommenheder og Skjønheder i ham. Vi betragte dem, som en Kunstelsker betragter et stort Maleri og lader Blikket snart hvile paa det ene Træk snart paa det andet. Eller, for at bruge et andet Billede, Kristi uendelige Skjønhed er ligesom Solstraalen, der lader sig dele i Regnbuens brogede Farvespil. Jesus Kristus er en Afglans af Faderens Herlighed (Hebr. 1, 13), det evige Lyses Glans (Visd. 7, 26), Herlighedens Konge (Ps. 23, 7), den Beundringsværdige, den stærke Gud, Fremtidens Fader, Raadgiver, Fredens Fyrste (Is. 9, 6) og Gud, sagtmodig og ydmyg af Hjærtet (Math. 11, 29), den gode Hyrde, det sande Lys, vor Vej og vort Liv (Joh. 10, 11; 8, 12; 14, 6). Den betragtede Sjæl fordyber sig gjerne i alle disse Hæderstitler og samler dem saa i det af de Troende meget yndede „Litani til Jesu allerhelligste Navn.“

Kjærligheden til Frelseren har i Tidernes Løb fundet paa mangfoldige særlige *Andagtsøvelser*, der bidrage til at lade den elskende Sjæl stedse dybere trænge ind i Jesu udtømmelige Fuldkommenhed. Det er ikke

Kirken nok, at vi betragte Herrens Lidelse i Almindelighed; den indbyder os ogsaa til idelig i Aanden at følge med ham ad Korsvejen, til særlig at ære hans Tornekrone, Kors og øvrige Lidelsesredskaber enkeltvis og at tilbede hans fem Saarmærker, i Særdeleshed hans gjennemborede Hjærte, der er baade uendelig elskeligt som et sandt Menneskehjærte. — Sindbillede paa og Sæde for hans menneskelige Kjærlighed til os — og tilbedelsesværdigt som uopløselig forenet med Guds Søns tilbedelsesværdige Person.

Kjærligheden siger aldrig: det er nok. Det er ikke nok, siger vor hellige Kirke, at I helligholde Søndagen og nogle enkelte Højtidsdage til vor Frelzers Ære; *daglig* skulle I mindes ham. Daglig minder den os om ham tre Gange ved Ave-Klokkens Ringning; og naar vi høre den, lade vi vore Sysler hvile for nogle Øjeblikke, bøje Knæ, folde Hænderne og mindes den store Begivenhed, som er Vendepunktet i Verdenshistorien og Begyndelsen til vor Frelse, den nemlig, at „Ordet er blevet Kjød og har boet iblandt os“ (Joh. 1, 14), Daglig byder Kirken sine Børn Lejlighed til at bivaane det hellige Offer, hvorved Kristus som „Præst i Evighed efter Melkisedeks Orden“ (Ps. 109, 4) fra „Sørens Opgang indtil dens Nedgang frembærer det rene Spiseoffer“ (Mal. 1, 11), der paa en ublodig Maade fornyer og fortsætter Korsøfret,

Kirken, vor Moder, vænner os til at gjøre Korsets hellige Tegn over os før og efter enhver Bøn og før ethvert vigtigt Foretagende og til ved selve denne betydningsfulde Haandsbevægelse at bekjende: Jeg tror paa Gud Faders evige Søn, der steg ned fra det Høje og ved den Helligaands Overskyggelse paatog sig den menneskelige Natur i Jomfru Marias Moderskjød, for at føre os fra Forbandelsens venstre Side over til Velsignelsens højre Side og gjøre os fra Vredens Børn til Naadens Børn og Arvinger til Livet,

Lade vi os lede af Kirkens Moderhaand, leve vi

som dens lærvillige og lydige Børn, saa leve vi sammen med og ligesom i Kristus; saa er det mere end et tomt Mundsvejr, naar vi hilse hverandre med „den katholske Hilsen:“

*Lovet være Jesus Kristus
I al Evighed. Amen.*

En Replik til Pastor Krag.

I „Dagens Nyheder“ for 15. Juni har Dr. theol. *Hansen* ved Redaktionens Velvillie set sig i Stand til at offentliggjøre *et Uddrag* af følgende afsluttende Replik til Pastor *Krag*:

„I *Dagbladets* Nr. 117 lovede jeg at besvare Pastor *Krags* „afsluttende Bemærkninger“ til mig i *Dagens Nyheder*. Udstillingen, Fest- og Fagmøderne og andre uopsættelige Ting have imidlertid siden Pintse lagt Beslag paa Størstedelen af Bladets Plads, og en lang Tid er desværre saaledes hengaaet, siden Pastor *Krags* Slutningsfyrværkeri i *Dagbladet* fremkom, uden at det har været mig muligt at opnaa Plads for et Gjensvar. Men, siger Ordsproget, „gjemt er ikke glemt“. Det være mig derfor tilladt at fremkomme med følgende korte Replik, for paa nogen Maade at indfri mit Løfte.

Pastor *Krag* har øjensynlig benyttet sine afsluttende Bemærkninger til at udfolde en yderst snild Taktik; først slipper han med Behændighed forbi *Sagens* egenlige Kjærne, hvorom Diskussionen fra først af drejede sig, Maaden nemlig, paa hvilken vort Fædrelands Reformationshistorie bør fremstilles. Han lader, som om ingen Udtalelser vare fremkomne fra ansete Historikere, der have nødt ham til at bekjende sin egen Uvidenhed angaaende et vigtigt Punkt i vort Lands Reformati-

historie, og med frejdigt Mod beskyder han den katholske Kirke med nye Pile, hentede fra det Forraad, som tyske fanatiske Forfattere, *Theodor Brecht*, og en *Unævnt*, tillempet af Pastor G. Schepelern for danske Læsere, havde forsynet ham med.

Skal jeg karakterisere Pastor Krag's Kampmaade, saa ved jeg ikke andet end at sige med hans egne Ord: „*den er facil*“, vel at mærke, ikke at forstaa som „*imødekommende*“, men som „*magelig*“ eller „*frugtbar paa at opfinde*“. At hans Fremstilling af dansk Reformationshistorie, betragtet fra den historiske Kritiks Side, var *magelig*, har han selv tilstaaet ved at sige, at han var uvidende om Admiral von Peins Brev til Hertug Albrecht af Preussen, et Brev som Universitetsbibliothekar L. Daae i Kristiania først har henledet Opmærksomheden paa i en Beretning i det norske Videnskabers Selskabs Skrifter 1867, S. 204 flg., og som siden er bleven publiceret i mange historiske Værker, f. Ex. L. Helveg: Den danske Kirkes Historie til Reform. II, 1016 flg., Dr. Holger Rørdam: Historiske Kildeskrifter, 1873. I. S. 200 flg., C. Paludan-Müller: De første Konger af den Oldenborgske Slægt, S. 620 flg. Fortjenesten af at have først henledet Opmærksomheden her i Landet paa Admiral von Peins Brev har Arkivar Joh. Grundtvig, som allerede omtaler det i sine „Bidrag til Grevefejdens Tid“ i „*Danske Magazin*“ 4. Række, III. Bind, Side 215, som udkom i 1871. I en Anmærkning, i hvilken Hr. Grundtvig meddeler nogle nærmere Oplysninger om Admiral Johan II. von Pein, tilføjes der: „Han (Pein) var en af de tyske Hovedsmænd, som Kristian III. tog med paa Raad, inden han fængslede Biskopperne i 1536, og sendte samme Dag Hertug Albrecht en meget mærkelig Beretning derom, som stiller denne Begivenhed i et helt nyt Lys. Universitetsbibliothekar Ludv. Daae i Kristiania har Fortjenesten af at have fremdraget dette Brev af de særdeles værdifulde Voigtske Afskrifter fra Königbergs Arkiv, der i

næsten 40 Aar have henligget uændsede i vort Geheime-Arkiv; se Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Kristiania, Aar 1867 S. 204 flg.“

Pastor Krag var imidlertid uvidende om Brevet. Men at en Mand, som offentlig træder frem for at udtale en Dom over, for at censurere Andres historiske Fremstilling, maa vide Besked om, hvad der i flere Decennier har været i Offentlighedens Eje, har man dog hidtil i den civiliserede Verden betragtet som givet, og det maa derfor anses for hævet over enhver Tvivl, at Pastor Krag har brugt en „*facil*“ Kampmaade, naar man ved Ordet „*facil*“ forstaar „*magelig*“.

Men fuldt ud kan Pastor Krags Kampmethode ogsaa betegnes som „*facil*“, naar man tager Ordet i dets anden Betydning, nemlig: „*at være frugtbar paa Opfindelse*“. Jeg tør naturligvis ikke fordriste mig til at antage, at denne Opfindelsesevne ligger i Pastor Krags egen Fantasi, men *uden Kritik og uden Undersøgelse* lægger han Beslag paa det, som enkelte opfindsomme og tillige fanatiske *tyske* Forfattere have bragt frem. Skal jeg sige her i den bekjendte sødladne Tone: „Det var ikke smukt af Pastor Krag, at trække Vexler paa Læsernes Uvidenhed,“ eller skal jeg sige: „Man mærker Hensigten og bliver forstemt“? Thi det fremgaar dog tydelig af alle de *nys* Anklager, som Pastor Krag ved Slutningen af en Diskussion, *uden saa at sige at berøre det Oprindelige*, ikke tager i Betænkning at drage frem, og af hvilke den ene er lidenskabeligere end den anden, alle beroende paa enkelte Sætninger, der ikke kunne forstaas, uden at de faa den af Kontexten og Kirkens hele Lære givne Forklaring — det fremgaar heraf, at det fra Pastor Krags Side hovedsagelig kun kommer an paa at være Marionet for „*der Evangelische Bund*“ og at vedligeholde Fanatismen, *uden hvilken den indre Mission ikke kan existere*, saaledes at Modsætningen saa meget som muligt skjærpes; derfor maa enkelte usammenhængende Sætninger og fuld-

stændige Fabler indstrøs; derfor maa der trues med Kjætterbaal, Sværd og Ild — og Gud ved hvad mere.

Jeg skal nok vogte mig for at følge Pastor Krag paa denne mere end mislige Vej; jeg vil kun minde ham om, at den første Betingelse ved en Diskussion er Besindighed, kritisk Aand og Kjærlighed til Sandhed. Ikke uden Frugt vilde Pastor Krag tage Sallust ned af sin Boghylde, slaa hans Catilina op og gjøre Cæsars gyldne Ord i Senatet: *Omnes hominis, patres conscripti, qui de rebus dubiis consultant, ab odio, amicitia, ira atque misericordia vacuos esse decet* til Gjenstand for en opmærksom Betragtning. De uhjemlede Sager bør man lade uændsede, fremfor alt, naar de ere egnede til at vække Fjendskab imellem Kristne af de forskjellige Konfessioner, som f. Ex. Sladderen om Bladet i St. Louis (Schepelern S. 107). Allerede for flere Aar siden er denne Historie i et af Tysklands mest ansete og bedst redigerede Blade „Westfälischer Merkur“ fra kompetent Side bleven betegnet som opfunden.

At Pastor Krag, om end opfindsom, ingenlunde er synderlig bevandret i at opfatte de udtalte Tankers Sammenhæng og Indhold, viser hans Udtalelse om min Fremstilling af *Tro*, *Vrangtro* og *Vantro*. Katholicismen betragter Protestantismen som en *Vrangtro*, og omvendt Protestantismen Katholicismen. Pastor *Vilh. Bech* gaar endog i Nr. 19 af „den indre Missions Tidende“ for 6. Maj saa vidt, at han siger, at den katholske Kirke „gaar i Gjøglegklæder“, men vil dog ikke nægte, hvor svært det end er for hans *Tro*, at en Katholik kan blive salig. Vor Katekismus, som bruges i de fleste katholske Lande, siger med klare Ord, hvad Kirken lærer angaaende dette Punkt. De kateketiske Ord ere saalydende: „Hvo som uden egen *Skyld* er vrangtroende, derhos *oprigtig* søger Sandheden og imidlertid efter sin Kundskab og Evne gjør Guds Villie, han forbliver, skjønt han er adskilt fra Kirkens synlige Samfund, alligevel aandelig forenet med den og deltager i dens

Naadeskatte“. (Deharbe: Fuldst. Lærebog S. 130, Sp. 61).

Naar Pastoren fremdeles fremstiller § 17 af Syllabus, der er rettet mod den religiøse Indifferentisme og Latitudinarisme, og af ham gjengives med: „Om deres evige Frelse, som ikke tilhøre den romersk-katholske Kirke, tør man slet *ikke gjøre sig noget* Haab“ — (udhævet af ham) —, som havende den Betydning, at ingen protestantisk Kristen kunde blive salig, saa er denne Fremstilling *absolut stridende mod Sandheden*; thi § 17 lyder i Virkeligheden saaledes: „Man kan ikke have godt Haab om **alle** deres evige Frelse, som **paa ingen Maade** befinde sig i Kristi Kirke“; — en Sandhed, som enhver troende Kristen uden Tvivl maa bekjende sig til. Disse Exempler udbrede tilstrækkelig Lys over den Insinuation af Pastor Krag, at jeg har fortusket Sandheden, — eller var kommen i Strid med den katholske Lære — eller havde villet trække Vexler paa danske Læseres Uvidenhed. Hvem det er, der overhovedet trækker Vexler, overlader jeg til Læseren at bedømme.

Blandt Pastor Krags afsluttende Bemærkninger er der mange, som kunde trænge til en nærmere Belysning; men da jeg under de nuværende Forhold ikke tør stille for store Fordringer til et Dagblads Velvillie og overfor hans i Sandhed „*facile*“ Kampmaade med Rette maa frygte for at spille min kostbare Tid, ser jeg mig nødsaget til at henvise til det katholske Organ: „Nordisk Ugeblad“, som i sit Nr. 22 og flg. har underkastet alle de vrangre Anskuelser, som fra protestantisk Side ere komne frem i hele denne Strid, en grundigere Drøftelse.

Hvad Pastor Krag overhovedet angaar, saa har han statueret ved sine forskjellige Indlæg, at han ikke er Manden for at diskutere en Sag, som det sig hør og bør; snart mangler den nødvendige Indsigt, snart den fornødne Ro. Let glider han hen over Sagens egentlige Kjærne, hvor hans Inkompetence paa en uforglemmelig Maade ved Andres og Eget Vidnesbyrd

er bleven konstateret, og i Stedet for at bringe Beviser for sine Paastandes Rigtighed, skynder han sig med at excerpere nogle fanatiske *Tyskere*. — Det er forunderligt, og det være mig endnu tilladt at bemærke dette her, med hvilken ubetinget Reverents mange lutherske Gejstlige, særlig af den pietistiske Retning, have modtaget Alt, hvad der er kommet fra *tysk* protestantisk Side. Jeg vil ikke her urgere, hvorledes vi *ene have den lutherske Theologi at takke for, at Slesvig er bleven fortysket og er gaaet tabt for os*, og at det har været til ubodelig Skade for vort Sprogs og vort hele Folks Udvikling, at den *tyske* protestantiske Theologi saa længe har været raadende ved Kjøbenhavns Universitet; jeg vil kun paapege, at det endnu den Dag i Dag er den *tyske* Theologi, Filosofi og Polemik, til hvilken en ikke ringe Del af de lutherske Gejstlige se op med en Følelse, der grænser til Ærefrygt. Professor Beyschlag taler, og øjeblikkelig findes der danske Præster, som med en dyb Forbøjning spørge: „Herre, hvad vil Du, at jeg skal gjøre?“ Der udgives et bittert polemisk Skrift i Tyskland, og strax bliver det „lempet efter danske Læses Tarv.“ Det gjælder om at angribe den katholske Kirke i Danmark, og strax træder Pastor Krag i Skranken med sin Brecht under Armen, for at bidrage efter Evne og Kræfter til, at umuliggjøre paa bedste Maade det fredelige Samliv mellem de forskjellige Konfessioner. — Og saa taler man om *Tolerance!*?

Sct. Ansgars Præstebolig, den 12. Juni.

B. Hansen, Dr. th.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Sct. Knuds Skole afholdt sin aarlige offentlige Prøve i Tirsdags den 19. ds. De forskjellige

Klasser bleve hver i sit Lokale examinerede i de forskjellige Skolefag fra Kl. 9—12. Men som sædvanlig ved slige Lejligheder, var det ogsaa denne Gang Slutningsakten, der udøvede den største Tiltrækningskraft. Foruden Hr. Skoleinspektør *Bache* og en Del Præster havde der indfundet sig saa mange af Elevernes Pædagoger, som Lokalet kunde rumme. De fulgte med synlig Interesse den vellykkede Deklamation af danske Digte og en kort tysk Dialog om Læsning og Ferie, der vexlede med smukt foredragne Sange. Efter nogle oplysende Bemærkninger om Skolens Formaal og Status (Skolen søgtes i Aar af 55 Elever) uddelte den midlertidige Bestyrer, Pastor *W. Plenkens*, smukt indbundne Præmier til de mest fremskredne Elever i Skolens 4 Afdelinger og Billeder til de Elever, der ved Opførsel og Fremskridt havde fortjent hæderlig Omtale. Desværre kunde den Mand ikke være tilstede, der har bestyret Sct. Knuds Skole siden Efteraaret 1883, og hvis Initiativ og Ledelse skyldes Opførelsen af den lige saa rummelige og lyse som smagfulde nye Skolebygning. Allerede i afvigte Vinter nødte et haardnakket Halsonde Pastor *Stræter* til paa Lægernes Bud at søge et sydligere Klima, og i de sidste Dage blev han kaldet til sin alderstegne, inderlig elskede Faders Dødsleje. Man tør imidlertid haabe, at han tidlig eller silde vil se sig i Stand til atter at optage sin afbrudte Gjærning.

Rom. I Følge „Osservatore Romano“ sendte Kejser *Wilhelm II* den 15. ds. følgende Telegram til *Paven*: „Nedbøjet af Smerte maa jeg meddele, at min højtelskede Fader i Dag Kl. 11¹/₄ Form. er blidt hensovet.“ *Paven* svarede ved et Telegram, i hvilket han bevidnede Kejser *Wilhelm* og alle Medlemmerne af den kejserlige Familie sin inderligste Deltagelse.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Juni. 5. Søndag e. Pintse. Johannes den Døbers Fødsel. — 25. M. Vilhelm, Bekjender. — 26. Ti. Johannes og Paulus, Martyrer. — 27. O. Ferialdag, — 28. To. Leo den Store, Pave. — 29. F. Petrus og Paulus, Apostle (fejres offentlig førstkommende Søndag). — 30. L. Vigiliestedag. Pauli Ihukommelse.

Søndag den 1. Juli. 6. Søndag e. Pintse. Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest.

Det bringes herved til Menighedens Kundskab, at Undertegnede for Fremtiden træffes fra Kl. 3—4 Eftmd. i Stedet for som hidtil fra Kl. 4—5.

Joh. Braun,
Sognepræst.

Tyendeforeningen lader paa Onsdag den 27. Juni Kl. 6 læse en hellig Sjælemesse i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel for Foreningens afdøde Medlem Maria Jensen.

Literatur.

Udkommen er og faas hos Hr. Hofboghandler Andr. Høst & Søn: Edgar eller fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed. Af L. v. Hammerstein. VIII. 520 S. — Pris pr. heftet Eksemplar: 2 Kr.

Svendeforeningen foretager en Udflugt til Roskilde i Dag Søndag den 24. Juni. Afgang fra Hovedstationen med Iltoget Kl. 9. Gratis Adgang til Roskilde Domkirke.

Unio. Søndag den 24. Juni (Sct. Hansdag) fejres Sct. Hansfest Foreningens Sommerlokale, fra Kl. 4—11 med Hornmusik i Haven. Alle Menigheds-Medlemmer have Adgang. Entré: Voxne 50 Øre, Børn 25 Øre. Unios Medlemmer gratis. Billetter faas hos Bestyrelsesmedlemmerne. Ved Indgangen finder intet Billelsalg Sted.

Sct. Josefs Gilde. Mandag Aften den 25. ds. Kl. 8 alm. Møde for alle Brødre. Brødrene bedes erindre Dhrr. Repræsentanters Meddelelse angaaende Mødet.

W. Siegler, Sekretær,

Korrespondents. X. Det maa være en Misforstaaelse. Den h. Rosenkrans lader sig netop saa udmærket forene med den omtalte gudstjenstlige Handling. De maa paa ingen Maade opgive den. Det er ogsaa en Selvfølge, at De, naar Nødvendigheden byder det, gjør bedre i efter værdig Forberedelse at modtage den h. Kommunion før Messen, end om De løber bort uden en passende Taksigelse. Forøvrigt maa De i slige Sager henvende Dem til Deres Skriftefader.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 27.

Søndagen den 1. Juli.

1888.

Indhold. Danebrogen og Protestantismen. Guds Ord betroet Mennesker. Et Par Tanker om Døden. Literatur. Efterretninger: Kjøbenhavn, Rom.

Danebrogen og Protestantismen.

Som bekendt gik den ærværdige Danebrog, det Banner, der havde ført vore katholske Forfædre til Sejr og Hæder, tabt paa Kong Hans's Tog (1500) til Ditmarsken. Men i Aaret 1559 var der efter Ditmarskens Undertvingelse alt Haab om at faa det oprindelige Korsbanner, skjønt i en ret skrøbelig Tilstand, tilbage til Danmark. Thi blandt de Fredsbetingelser, som Ditmarskerne den Gang maatte indgaa over for Frederik II var ogsaa den „under et at overantvorde de Hovedbannere og Faner, som vare blevne erobrede i salig Kong Hans' og Hertug Frederiks Nederlag . .“

Hvorfor tog nu Frederik II alligevel ikke Danebrogen med sig som tilhørende det danske Rige, men lod det blive i sin Farbroders Eje?

Vi have ene og alene Protestantismens Snæverhjærtethed at takke for, at Danebrogen den Gang ej

vendte tilbage og efter al Sandsynlighed ogsaa aldeles er hensmudret og tabt. Denne Paastand kunde synes altfor dristig, hvis ikke en Mand som Gehejme-Arkivar *A. D. Førgensen* havde fremført den. I sin Afhandling om „Danebrog og det danske Kongevaaben.“ (Hist. Tidsskr. VI R. 1. B. 1. H. 1887) skriver han S. 180: „Grunden“ (hvorfor Frederik II ikke har taget Danebrog med sig) „synes snarest at maatte være den, at Traditionen om Danebrog stred mod den rene Lære og alt for meget mindede om Papisteriet.“ Det antoges, at Fanen var sendt fra selve Paven, og dens Tab i Ditmarsken havde ligesom givet en Støtte for Tvivlen om, hvor vidt slige „Helligdomme“ kunde være Gud velbehagelige eller snarere maatte være ham til Forargelse. Hvad der synes at støtte en saadan Antagelse, er andre tilsvarende Træk fra hin Tid. Da Bugenhagen havde kronet Kong Kristian III og hans Dronning, misbilligede Luther det som et Overgreb fra Kirketjenerens Side: Indvielsen af en Konge tilkom Gud alene. Ved Frederik II's Kroning viste det sig endvidere, at af de 18 Adelsmænd, hvem Ridderslaget blev tilbudt, vilde kun 7 modtage det; det var en Værdighed, som tildelt paa denne Maade og ledsaget af Riddereden alt for meget mindede om Katholicismen. Vi se da ogsaa Kong Gustav (Vasa) opgive det nationale Sct. Eriks-Banner; første Gang Korsflaget atter fremtræder i Sverige, er det blaat og gult efter Rigets Vaaben, saaledes som Gustav havde delt dets fire blaa Felter. Danebrog kunde nu som gammelt Rigsbanner ikke saaledes opgives, da dets Farver vare trængte alt for stærkt ind i den nationale Bevidsthed; men man kunde nok kaste Ringeagt paa den originale Helligdom som gammel Gjenstand for Overtro.“ Den aldeles paalidelige *Ulrik Petersen* meddeler i sin haandskrevne Slesvig By's Historie om Danebrogens Undergang i Slesvig Domkirke følgende: „bis sie endlich vor alterthum anno etwan 1660 niedergefallen und verloren

gegangen, vielleicht da das vorhin bunt bemalte gewölbe repariret und mit weissem Kalk übertünget worden.“ A. D. Jørgensen tilføjer (S. 186): „langt rimeligere lyder det, at den sidste svage Levning (af Danebrogen) er bleven fjærnet som værdiløs, da Hvælvingerne hvidtedes og de sidste Minder fra den katholske Tid saaledes forsvandt.“

W. P.

II.

Guds Ord betroet Mennesker.

For Zoega var det ikke vanskeligt at finde Protestantismens Akilles-Hæl: Fordringen paa at staa i Forhold til en Aabenbarelse i Forbindelse med Protesten imod en Kirke, som i uafbrudt Følge naa'r op til Apostlenes Tid.

A. D. Jørgensen.

„Gud, der fordem havde talt mange Gange og paa mange Maader til Fædrene ved Profeterne, har til sidst talt til os ved sin Søn“ (Hebr. 1,1). Hvad han saaledes har aabenbaret, skal forkyndes og tros indtil Verdens Ende. Han har truffet sine Foranstaltninger, for at det ikke skal gaa ad Glemme; han har befaleet sine Apostle og deres Eftermænd at prædike det under hans Bistand indtil Verdens Ende. Hans Hovedærende til dem var: Gaar og lærer; det var ikke: Sæt eder ned og skriver. Og Paulus siger: „Troen kommer ved, at man hører“ (Rom. 10,17), han siger ikke, at den skal komme ved, at En læser.

Dog har Herren ogsaa baaret Omsorg for, at hans Aabenbaringer bleve opskrevne. Han har givet os *den*

h. Skrift. Den er Guds Ord; vi tage imod den som en uvurdérlig Gave fra Guds Faderhaand, som en Skrivelse fra Himlen, som et Brev fra vort sande Hjem; vi læse den med dyb Ærbødighed og ydmyg Underkastelse. Men at Skriften indeholder *alt* hvad Gud har aabenbaret os, det er en uhjemlet, vilkaarlig og urigtig Paastand.

I 15 Aarhundreder havde man anset Skriften for den ene af de to Troskilder og lagt Hovedvægten paa den mundtlige Forkyndelse. Da opstod der dem, som sagde: Nej, der gives kun én Troskilde; det er Skriften alene; alt hvad Gud har aabenbaret, findes opskrevet i den. — Den gamle Kirkes Forsvarere sagde derimod: Det er en ny og hidtil uhørt Paastand; det vil være eders Sag at fremsætte Beviser derfor. Men dem havde de ingen af; de vidste ikke at gjøre andet end gjentage deres Paastand: Skriften er den eneste Troskilde.

Ja, de holdt fast ved denne ubevislige og vilkaarlige Paastand, skjönt selve Skriftens Opkomst gjendriver den. Thi den Bog, vi kalde Bibelen eller „den hellige Skrift“ i Enkelttal, er egentlig en Samling af 71 (en og halvfjerdsindstyve) Skrifter af ca. 51 (en og halvtredindstyve) forskjellige Forfattere. Om en fælles Plan kan der ikke være Tale; imellem den første af dem, Moses, og den sidste, Evangelisten Johannes, ligger et Tidsrum af mere end halvandet Aartusende.

Dertil kommer, at de for en Del skreve paa tilfældigvis given Anledning og følgerig kun skreve om det, som der netop var Anledning til at skrive om. Men skulde den hellige Skrift være en fuldstændig Lærebog i Guds Aabenbaring, saa maatte en Plan i Forvejen være bleven udkastet og derefter fulgt af de enkelte Skribenter, ligesom vor Katekismus f. Ex. samler sit mangfoldige Indhold under de tre Synspunkter: Tro, Bud og Naademidler. — Vilde En her maaske gjøre den Indvending: Men kunde den Helligaand, den egent-

lige Forfatter af den h. Skrift, ikke have udkastet en saadan fælles Plan og vejledet hver enkelt til at skrive netop det, som i Følge denne Plan tilfaldt dem? — Ganske vist *kunde* den Helligaand have gjort det. Men Spørgsmaalet er, om han *har* gjort det. Og herpaa bør der svares med et afgjort Nej; thi havde han gjort det, saa maatte og vilde han have sagt os det; men det har han hverken sagt eller paa nogen som helst Maade hentydet til; Sagens Natur og selve Skriften pege tværtimod i modsat Retning, naar den h. Johannes f. Ex. forsikrer os, at Jesus har gjort ogsaa mange andre Ting — og uden Tvivl *sagt* endnu langt flere — der ikke staa opskrevne i Evangeliernes Bog og ikke kunde være skrevne stykkevis, da Verden ellers ikke kunde rumme alle de Bøger, der i saa Fald maatte skrives (Joh. 20,30; 21, 25), eller naar Evangelisten Lukas beretter, at den opstandne Frelser fremstillede sig for de Elleve i fyrretyve Dage og taledede om det, som hører til Guds Rige her nede, nemlig hans Kirke, uden alligevel at angive nøjere, *hvad* han har sagt (Ap. Gj. 1,3).

Historien endelig kan give Enhver Vished om, at der i Kirken er og fra Arilds Tid har været Lærdomme, der ikke ere opskrevne i Bibelen. Og disse indbefattes under det fælles Navn „den mundtlige Overlevering“ eller kortest „*Overleveringen (Traditionen)*“, ikke som om de mundtlig vare blevne overleverede indtil den Dag i Dag og aldrig vare opskrevne, men kun fordi de ikke staa i Bibelen; imidlertid kunne de nu læses i vore Katekismer og Religionsbøger og kunde de allerede tidlig læses mere eller mindre tydelig fremsatte i de hellige Kirkefædres og andre kirkelige Forfatteres Skrifter.

Det er Kirken, der ved sin nittenhundredaarige Historie viser sig for hele Verden at være et Guds Værk, som indestaar for den guddommelige Overleverings Ægthed og Renhed i Kraft af sin Stifters Forjættelse: „Jeg er hos eder alle Dage“ og: „Sand-

hedens Aand skal vejlede eder til al Sandhed og forblive hos eder evindeligt“ (Math. 28,20; Joh. 14, 16,26). Den skjelner nøje mellem den fra Kristus og Apostlene nedarvede, den guddommelige Overlevering og andre menneskelige, mere eller mindre hjemlede eller uhjemlede Overleveringer. Ordene „Overlevering“ og „Tradition“ bruges nemlig i to meget forskellige Betydninger: snart betegne de det mundtlig (ikke ved Bibelen) forplantede Guds Ord, den ene af de to Troskilder (f. Ex. i den Sætning: Traditionen forvisser os om, at Petrus døde som Roms Biskop) — snart forstaas derved mere eller mindre tilforladelige Beretninger om Kristus og hans Helgener, en Kilde til opbyggelige Legender (f. Ex. naar der siges: En gammel Tradition fortæller at Petrus, da han ved Flugt fra Rom vilde unddrage sig Neros Forfølgelse, såå Herren med Korset paa Skulderen komme sig i Møde, og paa sit Spørgsmaal: *Domine quo vadis?* Herre, hvor gaar du hen? fik til Svar: Jeg gaar for anden Gang at lade mig korsfæste).¹⁾

Det er ligeledes Kirken, der, støttet til Traditionen, rækker os *Bibelen* og siger: Den Bog er skreven paa den Helligaands Indskydelse og under hans Vejledning; den er Guds Ord fra første til sidste Sætning. — Vi paastaa ikke, at alle Forfatterne stedse vare sig det bevidste, at de bleve drevne af Guds Aand til at skrive og medens de skrev. Men sikkert er det, at de stode under den Helligaands særlige Paavirkning. Da Moses f. Ex. greb Pennen for at opskrive Beretningen om Verdensskabelsen, om de første Forældre og deres Syndefald samt om deres Efterkommeres Historie lige til hans egne sidste Livsdage, var det den Helligaand,

¹⁾ Schepelern blander disse to Betydninger sammen: „Skulde vi maaske ogsaa antage denne forvanskede og skriftstridige Overlevering, fordi der en Gang har været en renere og bedre? Nej, ingenlunde“. Det gjøre vi Katholiker ej heller.

der ikke blot tilskyndte ham til overhovedet at skrive noget om disse Æmner, men ogsaa indgav ham de enkelte Tanker, som Moses saa paa sin Maade, i den ham ejendommelige Stil fremsatte i de fem efter ham opkaldte „Mosebøger“. Det var den Helligaand, der saa at sige dikterede ham, hvad han skulde skrive og virkelig skrev, om end ikke Ord for Ord, saa dog Tanke for Tanke, og der, man kunde næsten sige, førte hans Haand under hele Skrivningen. — Hvad der her er sagt om Moses, den første af den h. Skrifts Forfattere, det gjælder om dem alle. Det, de skulde skrive, blev dem indblæst (inspireret) af Sandhedens Aand, eller, som man ogsaa siger, de selv havde Inspirationens Naadegave, de vare inspirerede; s. 2. Petr. 1,21.

Hvad de skreve, er altsaa ikke saa meget deres Ord, som Guds eget Ord. Ved den h. Skrift taler Guds Aand til os; den er altsaa fra først til sidst den skæreste, ufejlbarligste Sandhed. Det er den katholske Kirkes Opfattelse af den h. Skrift. Deraf kommer dens dybe Ærbødighed for den, en Ærbødighed, der finder sit daglige Udtryk i, at Alterpræsten kysser Evangeliebogen, og Menigheden under Messen rejser sig for staaende at høre paa Evangeliets Ord.

Deraf kommer dens Omhu for at forebygge al Misforstaaelse eller vrang Fortolkning af det ofte saa mørke Skriftord. Derfor dømmes den enhver Paastand, som er i Modstrid med et Skriftord, som usand og forkastelig.¹⁾

¹⁾ Schepelern: „Hvad der er imod den h. Skrift, det forkaste vi som Menneskelærdom.“ Det gjør vi Katholiker ogsaa. Det var Grunden til, hvad Pavestolen ofte maa høre ilde for, at det i sin Tid blev Galilei forbudt at lære det nu almindelig anerkjendte kopernikanske Solsystem og Jordens Bevægelse om Solen, fordi man dengang endnu mente, at det var imod den hellige Skrift. Men den samme Betænkelighed var ogsaa en Grund med til, hvorfor Lutheraneren *Tyge Brahe* mod Kopernikus opstillede sit eget System, hvori han tænkte Solen bevæge sig om Jorden i Overensstemmelse med Jos. 10,12 (Jf. P. Petersen, Illustreret dansk Literaturhistorie I 316).

Deraf kommer det, at Kirken med stor Omhu har vaaget over den *bibelske Kanon*, d. e. Fortegnelsen over de virkelig inspirerede Bøger, og at den skarpt har skjelnet mellem de kanoniske Skrifter og de ikke-kanoniske, d. e. saadanne, der nok ansaas af Enkelte for inspirerede uden virkelig at være det.

Her er det værd at lægge særlig Mærke til, at vi kun ved Tradition og Kirke kunne have Vished om, at vi ere i Besiddelse af den rette Kanon, ja, at vi uden dem ikke engang kunde *tro* paa Skriften som Guds Ord. Thi for at kunne tro noget, bør vi i Forvejen være visse paa, at Gud har aabenbaret det; i foreliggende Tilfælde bør vi i Forvejen være visse paa, at Gud har erklæret Skriften for sit Ord. Vi Katholiker have den Vished; thi skulle vi gjøre nøjagtig Regnskab for vor Tro paa den h. Skrift overfor Vantro og Tvivlsyge, gaa vi ud fra Kirken. Historien, sige vi til Skriftfornægteren, Historien giver den katholske Kirke det Vidnesbyrd, at den ikke er et Menneskeværk, men at den er indstiftet og bliver styret af Gud, at Gud, den Sanddrue, er med den. Altsaa er alt, hvad den lærer, sandt, deriblandt ogsaa det, at den h. Skrift helt igjennem er Guds Ord. Og naar den, støttet til den guddommelige Overlevering fra Apostlene, angiver nøje, hvad der hører til den af Guds Aand indblæste hellige Skrift, hvilke Bøger, Kapitler og Vers, og hvad der ikke hører til dem, saa borger Gud selv for, at vi derved ikke føres paa Vildspor.

Vrager man derimod Tradition og Kirke,¹⁾ saa gjør man sig Troen paa Bibelens Inspiration umulig; den svæver da saa at sige i Luften, den savner al fast Grundvold; efter at have nedbrudt den nederste Etage

¹⁾ Skrift og Tradition indeholde alt, hvad Gud har aabenbaret (Troskilde); af den Kilde øser Kirken sin Lære (Trosregel). Schepelern kalder fejlagtig „Traditionen og Biskoppernes og Pavernes Læremyndighed“ for en Trosregel Nr. 2.“ Jfr. „Edgar“ S. 265.

(Tradition og Kirke), prøver man alligevel paa at blive ved at bebo en anden Etages (Bibelen) Lejlighed.¹⁾ Vil det lykkes? — Den kristne Tro kan kun bygges paa Guds Aabenbaring. Jeg tror paa Bibelen; dermed vil jeg sige: Jeg antager som urokkelig sandt, at Bibelen er skreven paa den Helligaands særlige Tilskyndelse og under hans Vejledning, saa at alt, hvad den indeholder, er sandt; og jeg antager det, fordi Gud har aabenbaret os det. Men En, der vrager Tradition og Kirke, kan ikke sige dette med god Grund.²⁾

Ja, endnu mere! Han kan ikke engang have *meneskelig Vished* for, at han har den rigtige Bibel, at alt, hvad han regner til Bibelen, virkelig er inspireret, og at det kun er det, hverken mindre, ej heller mere, at han paa den ene Side virkelig har alle kanoniske Skrifter fuldstændig i sin Bibel og paa den anden Side ikke har noget deri, som er blot og bart Menneskeord, ikke Guds Ord. Thi Traditionen taler ikke tydelig og bestemt nok. Om de fleste Stykker af den h. Skrift var man rigtignok altid enig, at de virkelig ere Guds Ord; men andre fik først senere almindelig Anerkjendelse i Følge Kirkens ufejlbare Løsning af det omstridte Spørgsmaal³⁾. De første kaldes protokanoniske, de andre deuterokanoniske.

I Virkeligheden se vi, at de, som kaste Vrag paa Kirkens Læreembede, ere uenige baade med os og med hverandre indbyrdes om den bibelske Kanon, ja at de Skridt for Skridt naa til at nægte ligefrem Bibelen at være Guds Ord. Det gamle Testamentes deuterokanoniske Bøger have de strøget af deres Bibeludgaver,

1) „Edgar“ S. 275.

2) Jfr. Mottoet ovenfor, *A. D. Jørgensens* slaende Bemærkning, at her er Protestantismens ømmeste Sted, at den nemlig paastaar at have det rene og fuldstændige Guds Ord uden at kunne bevisliggjøre denne Paastand.

3) Det kunde godt være det første Svar paa Schepelerns Spørgsmaal: „Hvad skulle vi med et ufejlbart Læreembede?“

eller de trykke dem i det højeste som et Tillæg under den vildledende Betegnelse „apokryfiske“ d. e. — efter almindelig Sprogbrug — uægte Bøger. Selve den Mand, der i det 16. Aarhundrede kom frem med den Paastand, at Bibelen er den eneste Troskilde, kunde nu ikke mere bedømme, hvad der hørte til Bibelen, og hvad ikke. Og saa lod han sig forlede til at forkaste den h. Jakobus' Brev som en „Straaepistel“, fordi den med Fynd og Eftertryk indskærper gode Gjerningers Nødvendighed, hvad der jo var i Modstrid med hans Solafidelære, den urimelige Paastand, at Gud kun ser paa Menneskets Tro, ikke paa dets Gjerninger. Men det Skridt, syntes hans Tilhængere dog, var altfor vilkaarligt; de gjorde det ikke med; de beholdt Sct. Jakobus' Brev i deres Bibeludgaver.

Men paa et Skraaplan kan man ikke faa Fodfæste. Den nedbrydende Kritik standser aldrig. Man begyndte med at bortkritisere Stykker og Stumper af Bibelen; men endte med at kaste alt over Bord. „Det er ikke længe siden, at en Præst i Folkekirken udtalte, at saa meget skulde vi dog have lært af Grundtvig, at Skriften hverken skal hovmesterere vor Erkjendelse eller vort Liv; og en anden tidligere fungerende Præst har erklæret det for en Forsyndelse at bruge Skriften til at stoppe Undersøgelsen om Sandheden. Sligt faar Betydning derved, at det udtales af Mænd, der have hørt og fremdeles høre til Folkekirken som dens Tjenere og Organer, og idet det gaar hen uden Protest fra Tilsynsmænd og Overordnede, godtgjør, at det evangelisk-lutherske Samfund i vort Land ikke længer fastholder det normale Princip [Reformatorens Lære: Skriften er den eneste Troskilde] eller forholder sig ganske ligegyldig ved dets Underkjendelse og Forkastelse“¹⁾.

(Sluttes).

¹⁾ Kofoed-Hansen, Ere vi fremdeles Lutheranere? Kbh. A. Schou, 1885. S. 48.

Et Par Tanker om Døden.

For nylig gjenlød, tør man vel sige, hele Evropa af sørgmodige Klager over den tyske Kejser Friedrichs Død. Det var længe siden, der havde regeret en Kejser, som talte flere begejstrede Venner og færre Fjender, end han. Ifølge sine Samtidiges Forhaabnings-Legende skulde han blive intet mindre end Grundlæggeren af en ny Æra, af en gylden Tidsalder fuld af Fred, Velfærd og Fremskridt. Men han blev Dødens Bytte! — Naar man taler om *Memento mori* (Ihukom at Du skal dø), finder man kun ringe Opmærksomhed. De fleste Mennesker mene nemlig, at de fuldtud ere sig Dødeligheden og den stadige Dødsfare bevidste; de ansé det derfor for overflødigt, at man minder dem om Døden. Men der er megen Selvskuffelse skjult bagved denne Opfattelse. Paa følgende Maade tænke vi sædvanligvis paa Døden: Ja, ja, dø maa vi jo Alle en Gang, men Gud være lovet, at jeg efter al Sandsynlighed endnu har en lang Aarrække tilbage at leve i! Det er snarere Livs- end Dødstanker. Kejser Friedrichs Skjæbne maa nødvendigvis med Alvor gjøre os opmærksom paa den Fare, i hvilken endog den stærkeste Mand svæver i sine bedste Aar. Fra denne Drik, fra denne Bid, fra denne Cigar kan en dødbringende Gift trænge ind i Legemet, med dette Aandedræt kan en Bacille vandre ned i Struben eller Lungerne og foranledige en uheldbredelig Svulst, en dræbende Betændelse. Mod en saadan Skæbne hjælper ingen Forsigtighed, ingen Pleje, ingen Lægekunst.

Paa Valpladsen flyve Kuglerne omkring; Enhver, som har Pligter at opfylde der, maa være fattet paa Alt. Sygdomskimene, som Dag og Nat flyve omkring os, kunne tildels sammenlignes med forgiftede Kugler, der bibringe uheldbredelige Saar. Den fejge Soldat, som løber bort, bliver ofte skudt bagfra; den Frygt-

somme, som udtømmer alle sine Kræfter i Angst og under stadig Anvendelse af alle mulige Forsigtigheds- og Lægemidler, bliver lige saa lidt skaanet for Sygdommen, som det Menneske, der sorgløst henlever sine Dage. Vi vide ikke, naar vi skulle dø, men vi vide heller ikke, naar vi *ikke* skulle dø.

Døden fremstilles i Almindelighed som en afskrækkende Morderengel. Og dog er Døden selv, Sjælens Adskillelse fra Legemet, ofte nok den barmhjertige Frelser, der gjør en Ende paa den kvælende og plagende Hensygnen.

Ofte opstilles ogsaa det Spørgsmaal: hvilken Dødsmaade er den „skjønneste“, den langsomme Død under en langvarig Sygdom eller den pludselige Død, Soldaterdøden paa Valpladsen eller den voldsomme Død ved en ulykkelig Hændelse under Opfyldelsen af sine Kaldspligter? Det kommer i saa Henseende kun lidet an paa de ydre Former; lad os istedenfor at spørge om den „skjønneste“ Død hellere spørge om den *saligste* Død. Naar Samvittighedens Regnskab er i Orden, naar der efter Evne og Kræfter er truffet Anstalter for de Efterlevende, naar alle Forpligtelser ere opfyldte, kort sagt, naar „Alt er beredt og ordnet“, saa er enhver Vej god og smuk for at komme i Himlen; ogsaa den pludselige Død har da sine Skjønheder. Sandsynligvis maa man ogsaa tage dette Moment i Betragtning, naar man vil forklare sig Forkjærligheden for den saakaldte Heltedød. Den samvittighedsfulde Krieger bringer sine moralske og materielle Anliggender i Orden, førend han drager i Kampen; han har Lejlighed til at forberede sig, medens Mennesket, som pludselig bortrives i Fredstid, ofte til sin egen Fordærvelse og til Skade for de Efterlevende mangler en saadan Lejlighed. Man kalder Døden paa Valpladsen en „Heltedød“, men der hører ofte langt mere Heltetmod til, at afvente med mandig Fatning og Taalmodighed paa Sygelejet Døden, som langsomt sniger sig os i Møde, end paa Lykke

og Fromme at gaa den i Møde i Krudtrøgen. Til Livets regelmæssige Gang svarer bedst Døden paa Sygelejet, hvor man endnu en Gang kan lægge den sidste ordnende Haand paa sine timelige og evige Anliggender, tage Afsked med sine Paarørende og lade sin bortdragende Sjæl ledsage af deres fromme Forbønner.

Literatur.

Edgar eller *fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed*. Af L. v. Hammerstein. VIII. 520 S. Kjbh. 1888. Pris 2 Kr. I Kommission hos Hr. Hofboghandler Andr. Fr. Høst & Søn.

Den danske katholske Literatur er for nylig bleven forøget med ovennævnte nye Værk, Kristendommens og Katholicismens Apologetik fremstillet paa en populær Maade. Forfatteren er selv Konvertit og kjender derfor, af egen Erfaring, de Vanskeligheder, som Anderledestroende, der søge Sandheden, have at overvinde. Han har tænkt sig stillet overfor en talentfuld, men fuldstændig vantro ung Mand. Først i Samtaler, senere i Breve søger han ved Hjælp af den sunde Menneskeforstand gennem en Kjede af logisk paa hinanden følgende Slutninger at føre Fritænkeren til Troen paa *Gud*, Verdens Skaber, paa *Jesus Kristus*, Guds Søn og Menneskeslægtens Frelser, og paa *den katholske Kirke*, som „den hele Sandheds Bærer“. Efter vor Mening kunde Stoffet ikke have været behandlet paa en mere *tiltrækkende* Maade end netop sket er. Bogen byder en lige saa *behagelig* som *nyttig* Læsning og giver navnlig Anderledestroende et udmærket Middel i Hænde, til at kunne orientere sig paa bedste Maade angaaende *katholsk Liv og Lære*, i Modsætning til de mange gyselige

Vrægebilleder, som Tid efter anden se Dagens Lys i vort Fædreland. Med Bogen følger en Fortegnelse over hele den danske katholske Literatur og et Person-Register. Af Udgiverens *Forord* hidsætte vi følgende:

„Den adelige Forfatter hører oprindeligt til sit Fædrelands mest fremragende unge Jurister; han blev født i 1832 og opdragen protestantisk, men gik i 1855 over til Katholicismen. Fire Aar senere gav han frivilligt Afkald paa den glimrende juridiske Løbebane, som hans fremragende videnskabelige Begavelse havde aabnet ham Adgang til, for herefter udelukkende at kunne hellige sig sit højere, aandelige Kald; han blev Ordensmand i Aaret 1859. Sin egen religiøse Udvikling har han gjort Rede for i et særegent Skrift: „En gammel Lutheraners Erindringer“ (Erinnerungen eines alten Lutheraners. Freiburg, Herder 1882, 2. Aufl. 1883).

Forfatterens Hensigt med at udgive det her foreliggende Værk har været: at oplyse sandhedselskende, især *dannede*, Protestanter om, *hvad den katholske Tro lærer*, og at være tvivlende Sjæle behjælpelig til med Guds Naade at finde den Fred, som Verden ikke kan give (Joh. 14 27).

Efter at vi havde foreslaaet Forfatteren at lade en dansk Udgave udkomme af hans Bog, modtog vi for et Par Maaneder siden følgende Brev fra ham:

Kjære Ven!

Deres Forslag om at oversætte min Edgar paa Dansk, vakte kjære, gamle Minder hos mig. Thi da Kulturkampen havde fordrevet mig fra Tyskland, fandt jeg jo et gjæstfrit Hjem hos Dem i Norden under det rødhvide Danebrogs skjærmende Flag. I Mindet vandrer jeg ofte ad Dyrehavens skyggefulde Stier og glæder mig over Masteskoven i Kjøbenhavns imponerende Havn. Min Tanke iler til den skjønne Andreaskirke paa Ordrupshøj eller dvæler ved det kjære lille Kapel i Kronprinsesse-

gade, som jeg nu hører er bleven afløst af et større paa Vesterbrogade.

Det er altsammen kjære Minder for mig. Nu da min „Edgar“ staar iført sin danske Dragt og skal til at begynde sin Rejse igjennem de skandinaviske Lande, vil jeg derfor ogsaa give ham en hjertelig Hilsen med paa Vejen. Gid det maa lykkes ham at gjøre det klart for ret mange blandt Danmarks Sønner, at hin gamle Kirke, til hvilken ogsaa Danmark bekjendte sig, den Gang det stod paa sin Magts Tinde, dog ikke er et saadant Rædsels-Spøgelse, som en ensidig Historieskrivning har gjort den til. *L. v. Hammerstein.*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndagen den 17. Juli afholdt *Mariaforeningen* et Møde, i hvilket Foreningens Regnskab for Tidsrummet Juni 1887—Juni 1888 fremlagdes. Indtægterne vare i Aarets Løb 565 Kr. 82 Øre (medregnet sidste Termins Renter), Udgifterne 492 Kr. 67 Øre, saa at Foreningens Kassebeholdning for det nye Regnskabsaar beløber sig til 73 Kr. 15 Øre. I det forløbne Tidsrum har Mariaforeningen uddelt Klæder, Linned, Fodtøj o. s. v. til 13 Konfirmanter og 16 Neokommunikanter. Desværre voxer Ansørgernes Antal Aar for Aar, dels som en Følge af de nuværende trykkende Forhold, dels fordi Skolebørnenes Antal stadig tiltager, saa at der er al Grund tilstede for Menighedens Medlemmer til med fordoblet Iver og Interesse at understøtte denne vigtige Forening, der paa en saa smuk Maade tager sig af de Unge. Sognepræsten, Hr Pastor Johannes Braun, er Foreningens Formand.

— Den katholske selskabelige Forening „*Unio*“ fejrede i Søndags Sct. Hansfesten ved en festlig Sammenkomst i Sommerlokalet. Haven, i hvis Midte var oprejst en Talerstol, var smagfuldt dekoreret med en Mængde Flag. I Aftenens Løb holdtes der Taler for vor hellige

Fader, for Kongen og Fædrelandet, for den apostoliske Præfekt, samt et beaandret Foredrag over Dagens Helgen og Maaden, paa hvilken hans Fest fejredes her i Norden i den katholske Tid. Et Par Oldgranskere foreviste fra Kl. 7—8 en lille, men overordentlig sjælden Samling af ældre og yngre Mærkværdigheder, der næsten grænsede til det Utrolige. Festen, der var besøgt af c. 70 Voxne og en Del Børn, sluttede med et improviseret Bal. Sammenkomsten bar det sædvanlige Præg, der er et Særkjende for Unios Fester: Alvor og Gammen smukt parrede sammen.

— Ifølge Brev fra Rom har den højærv. *apostoliske Præfekt*, der siden den 9. Juni har opholdt sig i Kristenhedens Hovedstad, den 21. s. M. paa Sct. Aloysius' Fest haft Privataudiens hos den h. Fader.

Rom. Den h. Faders nyeste *Encyklika om den sande Frihed* er dateret den 20. Juni og offentliggjort den 25. s. M. Det er et Aktstykke paa over 40 Sider, et lige saa lærd som politisk Skrift, paa hvilket Pave Leo XIII har arbejdet i 3 Aar. Alle Forhold, som det moderne Liv har fremkaldt, ere tagne i Betragtning paa en grundig Maade. Saa snart Ordlyden af dette vigtige Aktstykke foreligger, skulle vi meddele vore Læsere det.

— *Kongen af Havai* (Sandviksøerne) har rettet en Lykønskningsskrivelse til Leo XIII i Anledning af Jubilæet, haabende, at det venskabelige Forhold mellem den h. Stol og hans Rige maa vedvare.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. Juli. 6. Søndag e. Pintse. Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest. — 2. M. Mariæ Besøgelse (fejres offentlig næste Søndag). — 3. Ti. Irenæus, Biskop og Mart. — 4. O. Oktavdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 5. To. Cyrillus og Methodius, Biskopper og Mart. — 6. F. Oktavdag. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aftenandagt med Prædiken). — 7. L. Votivoficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 8. Juli. 7. Søndag e. Pintse. Mariæ Besøgelse.

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. Juli Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Mødreforeningens Medlemmer og Anliggender.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afdeling). Møde med Exhortation Søndag den 8. Juli Kl. ca. 11¹/₄.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 28.

Søndagen den 8. Juli.

1888.

Indhold. Guds Ord betroet Mennesker. Et Glimt fra Kirkeomvæltningens Tid. Sct. Kjeld.

Guds Ord betroet Mennesker.

(Sluttet).

Kunne vi uden Tradition og Kirke ikke fastslaa Skriftens Kanon, saa kunne vi endnu mindre erkjende dens rette *Mening*. Enkelte Stykker af Skriften, navnlig af de historiske Bøger kunne jo være nok saa lette at forstaa, navnlig ved en mer overfladisk Læsning; men naar man trænger dybere ind i Skriftens Indhold møder man allevegne Gaader, som vi maatte lade henstaa uløste, hvis ikke Frelseren havde givet os oplyste Tolke i de hellige Kirkefædre og sendt sin Kirke den Helligaand for at vejlede den til al Sandhed (Joh. 16, 13). Andre Partier ere derimod saa dunkle og hemmelighedsfulde, at kun en tilforladelig Fortolkning kan sprede noget Lys over dem.

Sct. Petrus selv siger, at „i Pauli Breve er noget svært at forstaa, hvilket de Ukyndige og Ubefæstede forvende, ligesom ogsaa de øvrige Skrifter til deres egen Fordærvelse“ (2. Pet. 3,16). Alle senere Tiders Erfaring har stadfæstet det. Mangen vrang Udlæggelse af Skriften har rigtignok sin Grund i Ondskab og maa siges at være en ligefrem vilkaarlig og forsætlig Fordrejelse af et klart Skriftsted, men hvem vilde vel paastaa det om *alle* gale Anskuelser, som man har prøvet paa at bevise af Skriften?

Man skulde mene, at de Ord: „Dette er mit Legeme; dette er mit Blod“, vare saa simple og umisforstaaelige, at der ikke kunde være Tvivl om Herrens Mening med dem. Sikkert er det, at en rigtig Opfattelse af Nadveren har en afgjørende Betydning for den kristne Gudstjeneste og for hele det kristelige Liv. Saa længe den kristne Verden bøjede sig for Kirkens Læremyndighed, altsaa indtil Aaret 1517, havde man været enig i at forstaa dem som de lyde, at det nemlig, som Kristus holdt i sine Hænder, virkelig var hans Legeme og og Blod, ihvor vel det gjorde endnu det samme Indtryk som før, det Indtryk at være Brød og Vin. Næppe 40 Aar senere fik den københavnske Professor N. Hemmingsen af Kong Kristian III Befaling til at udarbejde en skematisk Fremstilling af de forskellige Opfattelser af Nadverlæren; og han saå sig nødt til at anføre ikke færre end syv; thi de saakaldte Reformatorer afvege ikke blot fra den gamle, nedarvede, katholske Opfattelse men ogsaa fra hverandre indbyrdes; enhver især, Luther, Calvin, Zwingli, Økolampad o. s. v. havde sin egen Opfattelse. Og i vore Dage, efter at Lutherdommen har haft Hævd i Danmark i 350 Aar, kunne to fremragende Ordførere for den dansk-lutherske Folkekirke ikke enes om et afgjørende Punkt i Nadverlæren. Domprovst Gude i Roskilde hævder Konsekrationens Nødvendighed, medens Holmens Provst, Dr. Skat Rørdam i denne sin lærde

Kollegas Opfattelse ser en betænkelig Tilnærmelse til den katholske Lære.¹⁾

Et andet Exempel. Søndagshvilen og Søndagshelligholdelsen er et af vor Tids mest brændende Spørgsmaal og af fremragende praktisk Betydning. Set fra et luthersk Standpunkt vil Hovedspørgsmaalet være dette: Paabyder den hellige Skrift Søndagens Hvile og Helligholdelse? Hvis saa er, da er det ogsaa indlysende, at de, som mene i Skriften at have den eneste Rettesnor for deres Gjøren og Laden, i Følge denne deres egen Grundsætning ere forpligtede til at overholde dette Skriftens og Guds Bud. Spørgsmaalet stod til Diskussion paa „det kirkelige Møde“ i Kjøbenhavn i sidste Septembris. Efter Referatet i „Berlingske Tidende“ for 14. Sept. 1887 indledes Debatten af Provst Dr. Skat Rørdam, som hævdede: Søndag er ikke paabudt som Hvile- og Helligdag i Skriften. De, som mene, at Søndagen er af Herren indstiftet som nødvendig i Sabbatens Sted, fare storligen vild. Vi skulle give Folk Lejlighed til at gaa i Kirke, men at tvinge dem dertil skulle vi ikke gjøre.

Pastor Ipsen (Assens): Nej, det 3die Guds Bud, set efter dets Aand, har Magt endnu; Sabbaten er ombyttet med Søndagen; Søndagen er nedarvet fra Apostlenes Dage; den er ligesom Guds Ord vort Arvegods. Men ingen Tvang fra oven skal udøves.

Pastor Krog (Frederikssund) fandt med Ipsen, at

¹⁾ Rørdam bemærker imod Gude: „Bringes Samfundsforholdet af det jordiske [Brødet, der efter luthersk Opfattelse ikke forvandles, men vedvarer] og det himmelske Element [Kristi Legeme] i Stand ved Konsekrationen, altsaa ved en Handling, der gaar forud for og følgelig er uafhængig af Nadverens Uddeling og Nydelse, da ere vi komne til en saadan Forandring af Elementerne, som er den slagne Vej til den romerske Forvandlingslære [rettere: til den katholske Lære om Kristi vedvarende Nærværelse], eftersom de indviede Elementer paa denne Maade maa vedblive at være forenede med Kristi Legeme og Blod ogsaa udenfor Uddelingen.“ Gude: Den hellige Nadvere II. S. 298.

Rørdam havde gjort Kløften vel stor imellem den jødiske Sabbat og den kristne Søndag; men han (Krog) maatte modsige den Ytring af Ipsen, at Regeringen skulde være uden Skyld, naar Søndagshvilen ikke blev overholdt.

Professor Frederik Nielsen: Hele den gamle Kirke har aldrig paaberaabt sig det tredie Bud for at begrunde Fordringen af en Søndagshvile. At forhindre en Kristen fra om Søndagen at tage ud og glæde sig over Naturen var et Brud paa kristelig Frihed og kristelig Kjærlighed.

Pastor Johannes Clausen (Slagelse) var i det Theoretiske noget uenig med Rørdam; men Herren havde selv holdt Hviledagen og det Exempel skulde vi følge efter. Arbejde skulde vi om Søndagen først og sidst — altfor Mange dreve paa denne Dag — saa blev man ikke gnaven eller kjedede sig.

Pastor Vilhelm Beck fandt det ikke *formaalstjenstligt* at gjøre Søndagshvilen til en blot og bar menneskelig Skik for at faa Søndagen gjort til en sand Herrens Dag. *Derfor* skulde det holdes fast, at det tredie Bud ikke var løst.

Provst Vahl: Hvis Rørdam havde Ret, maatte man udslette det tredie Bud af Budenes Række; men det gik dog ikke an.

Pastor Krog imødegik Dr. Rørdams Opfattelse af Søndagshvilen som en blot menneskelig Institution med stor Bestemthed.

Pastor Fich erklærede sig helt igjennem uenig med Dr. Rørdam.

Pastor Deichmann Brandt hævdede, at det tredie Bud hvilede paa en Nødvendighed i den menneskelige Natur.

Dr. Skat Rørdam, der i en afsluttende Replik ytrede, at efter hans Mening en Del af Modbemærkningerne røbede stor Uforstand i kristelig Henseende, erklærede, at havde Søndagshelligholdelsen ingen anden

Grund end de 10 Bud, saa brød han sig slet ikke om den; han stod paa den Grund, som Kristus og Evangeliet er, o. s. v.

Lignende Uenighed kom paa samme Møde for Dagen om Spørgsmaalet: Er det en Kristen tilladt at aflægge Ed? og om Udlæggelsen af Herrens Ord derom i Bjærgprædikenen. Stiftsprovst Koch ansaa det i Tilslutning til Middelalderens Opfattelse af Sagen og den augsborgske Konfession for tilladeligt, at Gud kaldes til Vidne, men Menigheden maatte efter hans Skjøn nedlægge Indsigelse imod, at Guds Domme paakaldtes.

Provst Thorup derimod mente at kunne paavise af Jesu „klare [?] Ord“: I skulle aldeles ikke sværge (Math. 5,34) og de andre Skriftsteder, som man havde paabe-
raabt sig til Gunst for Eden, at de *ikke* tillode den.

Pastor Holst derimod ansaa Thorups Opfattelse for fuldstændig fejl. Kristus selv og Paulus havde svoret. Ordene i Bjærgprædikenen kunde ikke forstaas aldeles bogstavelig; Herrens Mening med dem var at opstille Sandheden i Talen som det Maal, hvorefter der skulde stræbes hen.

Saa forskjellig bliver Skriften forstaaet angaaende de vigtigste Stykker, som det dybt i alle Forhold indgribende Spørgsmaal, om de ti Guds Bud i Almindelighed og det tredje i Særdeleshed endnu staa ved Magt (Math. 5,17) eller ere hævede i Kjærlighedens nye Pagt, — og det af Mænd, hvis Hovedopgave det skulde være at vejlede de deres Sjælesorg Betroede til en ufejlbarlig rigtig Forstaaelse af Guds Ord!¹⁾

Hertil kommer Menneskeandens umættelige Vide-

¹⁾ Alligevel spørger Schepelern: „Hvad skulde vi med et ufejlbart Læreembede? Under al Enighed i Hovedsagen vil der vise sig mange Forskjelle. Men hvad skader det?“ — Mon de tre omhandlede Spørgsmaal ikke høre med til „Hovedsagen“? Og saa mange andre Spørgsmaal om Reufærdiggjørelsen, de gode Gjærninger, Sakramenternes Væsen, Virkekraft o. l.! Mon alt det er Biting?

lyst paa den ene Side og dens Indskrænkethed paa den anden. Den har Trang til mere og mere at fordybe sig i Troslærdommene, ogsaa i dem af mere theoretisk Karakter, som Læren om Guds Væsen, om Kristi Person og Handlemaade, om Jomfru Marias Udmerkelse o. l. Hr. Schepelern siger ganske rigtig: „Vi søge paa den h. Skrifts Grund efter bestandig skarpere Udtryk for Læren, for at vi strax kunne have et bestemt tilrettevisende Ord paa rede Haand imod enhver ny opdukkende Vildfarelse.“ Ganske vist, men hvem sikrer den enkelte mod at fare vild? Det er netop denne Granskning, der fra først af har afstedkommet saa mange vrang Opfattelser og Lærdomme og stiftet saa mange Sekter. Hvad vilde der være blevet af Kristi Lære, dersom han ikke selv havde betroet sin Kirkes Forstandere den til ufejlbarlig Fortolkning og Udvikling! Havde han forsømt at stifte en tilforladelig Læremyndighed i sin Kirke, saa maatte vi sige, at han ikke kunde være den alvise Guds Søn; i saa Fald havde han forsømt et uundværligt Middel til et nødvendigt Øjemed (Lærens Renhed og Enhed).

Nu derimod, da Sandhedens Aand forbliver hos Kirkens Lærestand evindelig og vejleder den til al Sandhed (Joh. 14,16; 16,13), er Kirken bemyndiget og i Stand til at give de aabenbarede Sandheder et stedse nøjere og skarpere videnskabeligt Udtryk og at sammenfatte Hovedlærdommene i korte Slagord som: ét guddommeligt Væsen i tre Personer, Treenighed eller Trefoldighed, Transsubstantiation eller Væsensforvandling; den pavelige Ufejlbarhed, o. s. v.

Disse og lignende Ord findes ikke i den h. Skrift; man har senere opfundet dem for ved dem paa korteste og bestemteste Maade at udtrykke det, som Skriften og Traditionen udtrykker paa sin Maade. Men det vilde være misvisende og vildledende at kalde dem for „Menneskeord“. De ere Gudsord, oversatte i Menneskers Sprog. Overhovedet, naar den af Kristus indsatte

Læremyndighed fortolker Guds Ord ved at opstille en Trosbekjendelse¹⁾ eller ved en pavelig eller konciliarisk Troserklæring, saa er det ikke fejlbarligt Menneskeord i Modsætning til det ufejlbarlige Gudsord; men det er Gudsord i Menneskemund. Thi Gud selv har betroet sit Ord i Skrift og Tradition til Mennesker, Paven og Biskopper,²⁾ til Udlæggelse og Udvikling, og han har givet dem det Løfte at ville styre deres Granskning saaledes, at den endelige Afgjørelse er ufejlbar rigtig.

Et Glimt

fra

Kirkeomvæltningens Tid.

Man har for nylig fra protestantisk Side paastaet, at det var slet bevendt med den katholske Kirke her i Danmark paa den saakaldte Reformationstid, fordi den allerede i Løbet af en Menneskealder var fuldstændig udryddet her i Landet. Selv om denne Paastand ogsaa var rigtig, saa vilde den dog i Virkeligheden ikke bevise meget mod Katholicismen eller for Lutherdommen. Man maatte da først undersøge, paa hvilken Maade Katholicismen blev undertrykt her i Landet, og naar en saadan Undersøgelse foretoges grundigt, vilde man, selv efter at Folk som Erik Pontoppidan have „behand-

¹⁾ Se foruden den apostoliske Trosbekjendelse den nicænske, athanasianske, tridentiske i Katekismen og Bønnebøgerne.

²⁾ Schepelern: „Det, at ville bortrydde saadanne Forskjelle [i Opfattelsen af Gudsord] ved ufejlbare Præsters Magtsprog, det betyder intet Ringere end at ville gribe ind i den Allershøjestes Regeringsvisdom.“ Ingen Præst er ufejlbar. Troserklæringen gives ikke ved et Magtsprog, men efter omhyggelig Granskning og megen Bøn, i Henhold til den Alvises ofte gjentagne Løfte. Math. 28,20; Joh. 14,16; 16,13.

let“ Historien, alligevel finde Meget, som Lutherdommen maatte rødmø over. Dr. Hansen har jo allerede hentydet til nogle af de Midler, hvormed „Reformen“ indførtes her i Landet; men det have Angriberne viselig undladt at gaa nærmere ind paa.

Den ovennævnte Paastand er imidlertid ganske urigtig. Jeg vil her ikke omtale nærmere, at Kristian IV endnu i Aaret 1613 kunde klage over, at „efter Forlydende, Mange, saa vel Adelige som Borgerlige i begge Rigerne endnu ere katholske“; men kun tillade mig det Spørgsmaal: har man glemt Klosteret i Maribo? Man behøver kun at slaa op i Allen's Fædrelandshistorie, for at finde, at Klosteret i Maribo først blev ophævet i Aaret 1621, altsaa langt senere, end en Menneskealder gjennemsnitlig plejer at udstrække sig. Og endskjønt Nonnerne den Gang maatte forlade deres Kloster, hørte de derfor dog ingenlunde op, at tilhøre den katholske Kirke, for hvilken de havde lidt saa meget.

Maribo var, da det blev ophævet, ikke nogen protestantisk Stiftelse, men et katholsk Kloster, og netop paa Grund af at Nonnerne ikke vilde fornægte deres Tro, rasede Biskop Jespersen imod dem og mistænkeliggjorde dem paa en saa lav Maade. Münter siger derfor ogsaa i sin Reformationshistorie (II, 325), at Klosteret i Maribo blev ophævet i 1621, fordi dets Beboeres Levevis skulde være forargelig, og fordi de *hverken vilde lade Katholicismen fare* eller holde sig den dem i 1596 givne Regel efterrettelig. Hvad Beskyldningerne angaaende deres Levevis havde at betyde, og hvor aandelige de Vaaben vare, som man bekæmpede dem med, det kan man lære af Mr. de Hayes, Baron de Courmesvin's berømte Bog „Voyage en Danemarc“, p. 195 (Paris 1664).¹⁾ „I denne Stad (Maribo)“, skriver Baronen, „var der et Kloster for Jomfruer, i hvilket flere indtraadte som i en Orden og levede af dets Indtægter-

¹⁾ Cfr. Münter: Reformationshistorie II. 624, Anmrk.

Men Kongen af Danmark har ladet dem alle udtræde, i det han sagde, at det var urimeligt, at disse stakkels Jomfruer hele deres Levetid skulde undvære Mændenes Selskab; at de der vare til ingen Nytte, men derimod ude i Verden kunde yde Kronen Tjeneste.“ Hovedartiklen i Forordningen af 1596, som Münter omtaler, gik derfor ogsaa kun ud paa, at for Fremtiden skulde kun Adelsmænd have Adgang til Klosteret. Derhos udtaltes naturligvis ogsaa det ønskelige i, at ingen katholsk Gejstlig maatte holde Gudstjeneste for Nonnerne eller berette dem. Kongen og hans Raadgivere, baade de gejstlige og verdslige, havde vel Grund til at frygte, eftersom Nonnerne paa ingen Maade vilde tillade de lutherske Prædikanter at overtræde deres Dørtærskel.

Vi maa nu fastslaa Et og Andet. Først og fremmest vare disse Nonner baade katholske og danske. Thi man kan vel næppe antage, at man den Gang skulde have indforskrevet fromme Nonner fra Udlandet, for at de kunde leve af det danske Kirkegods. Og disse Nonner maatte fremdeles stamme fra Familjer, hvis Medlemmer enten alle eller for en Dels Vedkommende endnu vare katholske. Thi man tør dog næppe antage, at lutherske Frøkener skulde være komne paa den Tanke, at nedsætte sig i Maribo, for at leve der ikke alene som Katholiker, men endog som katholske Nonner. Af saadanne Familjer, navnlig blandt Adelen, maa der den Gang have været forholdsvis mange. Thi det er heller ikke enhver katholsk Jomfru, som beslutter sig til at leve efter den hellige Birgittas Ordensregel, allermindst under saa vanskelige Forhold som de, der i hine Tider ventede en katholsk Nonne.

Med Adelen forholdt det sig efter Reformationen overhovedet saaledes: Efter at den havde delt Kirkegodset sammen med Kongerne, hengav en stor Del af dens Medlemmer sig til saa grove Udskejelser og en saa slet Levevis, at de fleste af Datidens Adelslægter

nu slet ikke existere mere. Men hos en anden Del vaagnede Samvittigheden, og de overholdt derfor hemmeligt, saa godt det lod sig gjøre, den katholske Religions Forskrifter. Palladius er ikke den eneste lutherske Biskop, som af den Grund i høj Grad er opbragt paa disse Adelsmænd.

Men disse Familier bleve, som ogsaa sandsynligvis Maribo og andre Klostre, i al Hemmelighed pastorerede af katholske Gejstlige; navnlig af Domherrer og danske Ordensfolk. At dette paa Palladii Tid skete ved Munke, er vel næppe nogen Tvivl underkastet, at dømme efter hvad Palladius skriver derom i sin Visitatsbog. Men ogsaa senere hen var dette Tilfældet, og da endog af — Jesuiter. Og selv om dette ogsaa til enhver Tid skete saa hemmeligt som muligt, saa maa man dog have faaet Mistanke derom og derfor foranlediget Forordningen af 1596 for Maribo.

For at man imidlertid ikke skal tro, at jeg skriver Digting i Stedet for Sandhed, vil jeg til Slutning anføre et Par Notitser, som jeg har hentet fra en hollandsk Bog, der for en Tid siden kom mig i Hænde. Det er Jesuitpateren van der Heydens Dagbog. Som Dagbog indeholder den vel en Del temmelig værdiløse Optegnelser; men ikke desto mindre ansaa den historiske Forening i Leuwarden den for værdifuld nok, til at lade det latinske Manuskript oversætte paa Hollandsk og udgive i Trykken. I denne Bog, hvis Titel lyder saaledes: P. Willibrord van der Heyden. Verhaal van de Verigtingen der Jezuieten in Friesland. Leuwarden 1842, skrives Side 63 følgende:

„I Foraaret 1624 er P. Carbonelli — [i Belgien traf jeg en Familie Carbonelle], — som Aaret i Forvejen var vendt tilbage fra *Danmark*, hvor han havde søgt at grundlægge en Mission, bleven givet tilbage til Østfriserne, hos hvem han med samme Sindelag, men ikke med samme Kræfter, som før, har søgt at røgte det (ham) anbetroede Hverv. Da Skipperen Lukas

Meinarts fra Eukhuizen, med hvem han var kommen tilbage fra Danmark, hørte det, er han øjeblikkelig ilet til ham, dels af Taknemmelighed, dels for at faa en bedre Undervisning. Og uden Tvivl er denne Mands Konversion altfor paafaldende, til at man stiltiende skulde forbigaa den: o. s. v.“ — Her følger nu Beretningen om, hvorledes P. Carbonelli i *Helsingør* bad Meinarts om at tage ham med sig til Holland, men to Gange blev vist tilbage, endskjønt han tilbød ham dobbelte Overfartspenge. Da Meinarts senere opdagede, at Carbonelli ikke var nogen *Jøde*, indlod han sig i religiøse Samtaler med ham, og disse endte med at Meinarts vendte tilbage til Katholicismen.

Det Spørgsmaal ligger nu nær: hvad har bevæget Carbonelli til at opholde sig her i Danmark fra 1616—23. Det har sikkert ikke været for hans Fornøjelses Skyld eller for at tjene Penge. Det hverken længtes P. Carbonelli efter eller tillode de forhaandenværende Forhold ham. Disse vare fra 1536—1624 i Almindelighed endnu ugunstigere for Katholikerne, end i den paafølgende Tid, da Kristian IV under 28. Februar 1624 befalede, at alle „papistiske Munke, Jesuiter, *presbyteri sæculares* og lignende Personer“, som begave sig til hans Lande eller bleve grebne i hans Riger, skulde miste Livet. Man sammenligne ogsaa hermed den bekjendte „Danske Lov“, som promulgeredes i 1683 og indeholdt lignende intolerante Bestemmelser imod katholske Gejstlige.

Hverken for Fornøjelses eller timelig Vindings Skyld kunde P. Carbonelli opholde sig her i Landet i syv Aar. Forfatteren af Dagbogen, P. van der Heyden, angiver som Grund til Carbonellis Ophold her, at „han søgte at grundlægge en Mission“. Men dette maa dog ikke tages bogstaveligt; thi Carbonelli vilde paa Grund af Statslovene og Myndighedernes Optræden ikke have set sig i Stand til at hidføre egentlige Konversioner. Man maa derfor nødvendigvis antage, at han med Opofrelse af sin Sundhed og under stadig Fare for sit Liv,

opsøgte Katholikerne her, holdt Foredrag for dem og meddelte dem de hellige Sakramenter. I den lutherske Gejstligheds Øjne var dette rigtignok i hine Dage en Forbrydelse, som skulde straffes med Døden; men i hans egne Øjne — og sikkert ogsaa i Guds — var det den fortjenstfuldeste Gjerning.

Desværre maa jeg tilstaa, at det foreløbig ikke er lykkedes mig, at finde Navnene paa andre Missionærer, end Carbonelli's og deres, som omtales af Münter og Andre. Anderledes forholder det sig med Sverrig; der kjende vi jo nogle flere Navne. En bekjendt Sag er det saaledes, at to Jesuiter bleve dømt til Døden og kun for Gesandtens Skyld benaadede i sidste Øjeblik. Usandsynligt er det, at Carbonelli skulde have været den eneste Missionær, som levede her i Danmark, i det første Aarhundrede efter Kirkeomvæltningen. Forhaabentlig lykkes det mig ogsaa en Gang ved Lejlighed at finde Navnene paa den ene eller anden af disse brave Missionærer, som vare beredte til i hine farefulde Tider at opofre Liv og Sundhed for Troens Skyld.

W. S.

Set. Kjeld.

(11. Juli.)¹⁾

Kjeld var af en ædel Slægt ved Navn *Kanne* og blev født i den lille By Vininge nær ved Randers. Hans Forældre vare rige Folk, og hans Moder, der frygtede og elskede Gud, satte ham tidligt i Skole, hvor han ikke alene udmærkede sig ved sin Fremgang i Kundskab, men ogsaa ved Dyd og Guds frygt. For ikke at forføres af den Onde, havde han altid det Ord af Herren i Minde: „Den, som ikke forsager Alt, hvad han har, kan ikke være min Discipel“ (Luk. 14, 33), og disse Ord

¹⁾ Efter *C. Schebel*: De danske Helgene. Kbh. 1869.

forstod han saaledes, at han ikke alene opgav Alt, hvad han havde, men ogsaa sig selv for Herrens Skyld.

Da nu Rytet om hans Fromhed kom ud iblandt Folk, og det ogsaa kom den ærværdige Biskop *Eskil* i i Viborg for Øre, tog denne ham til sig og gav ham en Plads mellem Brødrene ved den store Kirke som regelbunden Kannik efter den hellige Augustins Regel. Her blev han sat til at undervise Børnene, og desuden afskrev han mange kostelige Bøger, som bleve brugte ved Gudstjenesten i Kirkerne, ikke alene i Viborg, men ogsaa mange andre Steder. Thi aldrig vilde han være ledig, idet han mindedes det Ord af Apostelen: „Den, der ikke vil arbejde, skal ej heller have Føde“ (2 Thess. 3, 10), og derfor øvede han sig bestandig baade i disse og andre gode Gjæringer, Da Biskop *Eskil*, som havde indviet *Kjeld* til Præst, nogle Aar efter (1133) paa Kong *Eriks* Foranstaltning blev ihjelslagen i Kirken, blev en from Mand ved Navn *Svend*, der var Provst ved samme Kirke, udnævnt til hans Efterfølger, og en anden from Mand ved Navn *Ville* til at være Præst i hans Sted. Efter nogle Aars Forløb døde ogsaa denne, og *Kjeld* blev da enstemmigt valgt til at være hans Efterfølger, idet man ikke tvivlede om, at han vilde blive Kirken saare nyttig. *Kjeld* vægrede sig i Begyndelsen; men da Brødrene stadig trængte ind paa ham med deres Bønner og Opfordringer, kunde han tilsidst ikke sige mere imod og overtog Embedet. Ved den Tid skete det, at Byen blev ødelagt ved en skrækkelig Ildebrand, og Flammerne nærmede sig Klosteret; da tog *Kjeld* en af Brødrene med sig, gik op i Taarnet og bad til Gud, om han vilde skaane Byen og Kirken, og strax tæmmedes Flammehavet, Ilden slukkedes, og Kirken frelstes ved Guds Tjeners Forbøn.

Paa den Tid strede de to Konger *Svend* og *Knud* om Riget, megen Nød herskede derved i Landet, Mange bleve dræbte, og megen Ødelæggelse anrettedes. Da nu et Møde om Forlig skulde holdes i Lund, begav *Kjeld* sig paa Rejsen derhen, ledsaget af de nødvendige Tjenere. Undervejs blev han fanget og plyndret af nogle vendiske Røvere og kun ved Guds Styrelse løskjøbt og befriet ved en Præst. Dog fortsatte han sin Rejse og kom til Lund, hvor han blev modtaget paa en meget hæderfuld Maade af Kongen og Ærkebiskop-

pen, der erstattede ham det, som Venderne havde fragtaget ham. Ved sine Bønner stemte han Kong Svends Sind til Fred og fik nu Lov til at drage til den anden Konge i Jylland, for hos ham at fuldføre sin fromme Gjerning. Det var den Gang Skik hos rige Folk, naar Kirkens Mænd besøgte dem, ikke at lade dem fare tomhændede bort, men hædre dem med kostbare Gaver. Af Ærkebiskoppen fik saaledes Kjeld en kostbar Ring og af Kongen en Sum Guldpenge. Men da han kom til Havnen og skulde til at gaa ombord i Skibet, saa han et Menneske med skidne og sønderrevne Klæder, og han følte en saadan Medynk med ham, af han gav ham Ringen, for at han kunde klæde sig og sørge for sin nødlidende Familie. Ligeledes lod han strax Guldpengene bytte og uddele til de Fattige, han traf paa undervejs. Thi det var hans Skik, naar han saa Trængende, enten nøgne eller med pjaltede Klæder, da at give dem sine egne. Saa længe han nemlig havde noget at give bort, gav han med den største Glæde. Engang traf han paa et fattigt, ulykkeligt Menneske, der var baade nøgent og spedalsk, som han ikke alene trøstede med sit Ord, men ogsaa gav sin Overkjortel; og da han fra den nærmeste Landsby havde ladet hente en Vogn, hvorpaa den Ulykkelige kunde føres videre, forsvandt denne for hans Øjne.

Den fromme Mands Gjæringer og alt det Gode, han udrettede for Hjorden, fortrød omsider den gamle Fjende, og han saaede derfor Splid mellem ham og hans Brødre, saa at deres Sind vendtes ganske bort fra ham, og de endog spottede over det Gode, han daglig øvede mod Kristi Gjæster og Lemmer. Men især kunde de ikke finde sig i, at han gav saa meget bort i Almisse, hvilket de kaldte Ødselhed. De bleve da enige om at vælge en Broder *Simon* i hans Sted, som var mindre rundhaandet og mere passede Udgifterne efter Indkomsterne. I megen Taalmodighed bar Kjeld de nye Forurettelse og vedblev at gjøre sine Modstandere alt det Gode, han formaaede. Men tilsidst maatte han vige for deres Raseri, og i et Møde af Domkapitlet fik han Tilladelse til at drage til en Kirke i Aalborg, hvor han nu hellere vilde opholde sig end paa sit forrige Opholdssted. Medens Kjeld var i Aalborg, blev han saare berømt saavel ved sine Dyder som ved Jer-tegn. Det hændte her en Aften, da han forrettede

Gudstjenesten, at Lyset gik ud, men dog fuldførte han til Alles Forundring sin Læsning uden Anstød, og da han var færdig, tændtes det atter mellem hans Hænder. Men Kjeld saa heri en Advarsel om, at han skulde undgaa al forfængelig Ære, og det faldt ham paa Sinde at drage ud og forkynde Evangeliet for Venderne, for saaledes ved Guds Hjælp at naa til Martyriets Krone. Kjeld drog da til Rom, hvor han traf Pave *Eugenius III*, som billigede hans Plan og gav ham Tilladelse dertil, men først vilde Paven, at han skulde gjenindsættes i sine Rettigheder i Viborg. Eugenius gav ham Breve med til Kirken og Brødrene, og da han var kommen tilbage, blev Simon afsat, og Kjeld gjengivet sin Hjord, som nu modtog ham med den største Ærbødighed, saa at endogsaa de, som havde været Ophavsmændene til hans Fordrivelse, takkede Gud, fordi han var kommen uskadt tilbage. Nogen Tid efter sin Hjemkomst faldt Kjeld i Sygdom, og paa sit Leje fik han ved den Hellig Aand Underretning om, at hans Livs Ende nærmede sig. Han forlangte da, skjønt han var meget svag, at føres til Kirken for at bede; derpaa vendte han tilbage til sit Leje, talte til de Omstaaende om sin forestaaende Hjemgang og forlangte Skriftemaal, Nadvere og den sidste Salvelse. Efter at dette var endt, overgav han sin Aand i Herrens Hænder og sov hen den 27de September 1150.

Den fromme Mands Berømmelse gik nu vide om Land; alle Vegne fra strømmede man til for at bede ved hans Grav, og Mange vare de, som der bleve helbredede, baade Blinde, Værkbrudne, Besatte, Spedalske og Stumme. Især var hans Berømmelse stor i Jylland, men ogsaa fra hele Norden kom Pilegrime, for at søge Trøst hos Sanct Kjeld, ja selv fra saa langt bortliggende Lande som Skotland. Thi mange Jertegn udøvedes ved hans Forbøn, men ogsaa fortællendes om et fra den Tid, han var fordreven fra sit Embede. Thi da en Gang Kannikerne lod hente Vand til deres Bord fra en Kilde, som udsprang Vest for Viborg og kaldtes *Kak* Kilde, mødte Kjeld Drengen, der hentede Vandet, og spurgte ham, hvem der skulde have Vandet. Drengen svarede, at det var bestemt til Kannikernes Bord. „Lad mig drikke deraf, min Søn,“ sagde Kjeld; men medens han drak, forvandledes Vandet til Vin. „Gaa nu til Kannikerne og bed dem drikke paa min Sundhed,“

sagde derpaa Kjeld til Drengen. Men da Kannikerne smagte Vandet, der var blevet forvandlet til Vin, spurgte de Drengen, og han fortalte da, at en Mand, der var saa og saa klædt, havde mødt ham paa Vejen og bedet ham at drikke paa hans Sundhed. De bleve da enige om, at det maatte have været Kjeld, og at det var raadeligst at byde ham tilbage til det Bord, hvorfra de havde fordrevet ham.

Da saaledes Rygtet om hans Undergjerninger udbredte sig, blev der sendt Bud til Rom for at faa ham optaget blandt Kirkens Helgene. Efterat Vidnerne vare forhørte og godkendte, udstedte Pave Klemens III. en Bulle den 9de Juni 1188, som han sendte til Erkebiskop Absalon, og hvori det overdroges denne at kanonisere Kjelds Minde. Først i det følgende Aar den 11te Juli 1189 foregik Skrinlæggelsen med stor Højtidelighed. I Viborg Domkirkes nordlige Side fik Sanct Kjeld sit eget Kapel, hvor hans Skrin, kaldet Sanct Kjelds Ark, hang i gyldne Lænker under Hvælvingen. Aarlig blev den baaren i Procession omkring i Gaderne, og i Kapellet brændte der Lys Dag og Nat, indtil det slukkedes 1538. Da blev ogsaa Kisten flyttet bag Alteret, hvor den stod, indtil den blev ødelagt ved den store Ildebrand 1726.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. Juli. 7. Søndag e. Pintse. Mariæ Besøgelse.

— **9. M.** Martyrerne i Gorkum. — **10. Ti.** Syv Brødre og Lidelsesfæller, Mart. — **11. O.** Veronika af Juliana, Jomfru. — **12.**

To. Johannes Gualbertus, Bekjender. — **13. F.** Anakletus, Pave og Mart. — **14. L.** Bonaventura, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 15. Juli. 8. Sønd. e. Pintse. Apostlenes Deling.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afdeling). Møde med Exhortation Søndag den 8. Juli Kl. ca. 11 $\frac{1}{4}$.

Mariakongregationen for Ynglinge. Skovturen finder Sted Søndag den 22. Juli. Afgangstid vil senere blive bekjendtgjort.

Samme Dags Morgen afholdes Kl. 8 Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Svendeforeningen afholder Sommerfest med Bazar og Tombola, m. m. Søndag den 19. August, Foreningens Stiftelsesfest. Menighedens Medlemmer bedes betænke Foreningen i Løbet af denne Maaned med deres Gaver. H. Slump, Præs.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 9. Juli Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften er Møde og Mindeaften om Kong Knud d. H. — Alle Brødre bedes møde. **NB.** Turen til Fabriken opsat indtil videre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 29.

Søndagen den 15. Juli.

1888.

Indhold. Bibeloversættelser og Bibellæsning. Sangens Historie. Efterretninger: Ordrup, Kjøbenhavn, Stille Ocean, Rom.

III.

Bibeloversættelser og Bibellæsning.

Man kunde maaske sige, at Samfundet er blevet overmættet med Bibler ligesom med Prædikener, saa det kunde være gavnligt, om det blev sat paa Diæt, indtil Bibelen som en Sjældenhed kom til at stige i Betydning som i Værdi.

Kofoed-Hansen, Hvor er Menigheden?

Forfatterne af den hellige Skrifs forskjellige Bøger skreve dels *Hebraisk*, dels *Græsk*; men de oprindelig paa Hebraisk skrevne Bøger bleve tidlig oversatte paa det græske Sprog, der siden Alexander den Stores Tid blev talt i hele den den Gang civilicerede Verden.

Alt efter som Kristendommen udbredte sig videre og slog Rødder blandt nye Folkeslag, blev der baaret Omsorg for, at Bibelen oversattes i deres levende Tungemaal. Saaledes bleve de tolv første Bøger af det gamle Testamente oversatte paa *Dansk*, henved hundrede Aar før „Reformationens“ Udbrud, sandsynligvis af en jysk Munk.*) Hvad der ledte Kirkens Mænd til at oversætte Guds Ord paa Landenes Sprog, er let at forstaa. Enhver, som skriver et Brev, ønsker dette læst af Adressaten; men den hellige Skrift er jo efter de hh. Kirkefædres Udtryksmaade ligesom et Brev fra Himlens Gud til alle Mennesker; han ønsker altsaa, at alle maa blive bekendte med den; og det er vel indlysende, at en god Oversættelse, rigtig benyttet, kan bidrage meget dertil.

De ældste *Bibeloversættelser* lette ikke ubetydelig den vanskelige Opgave, at faa *Bibeltæxten* muligst nøje fremstillet i dens *oprindelige Skikkelse* eller med andre Ord, nu at faa alle Dele af Bibelen trykte saaledes, som de bleve skrevne af deres Forfattere.

For bedre at forstaa det, maa vi huske paa, at den sidste af den hellige Skrifts Forfattere, Sct. Johannes Evangelisten, døde mere end tretten Aarhundreder før Bogtrykkerkunstens Opfindelse. Nutildags lader En, der har forfattet en Bog, sit Manuskript trykke; og indsnige forstyrrende Fejl sig under Trykningen, saa unnlader man i Reglen ikke, at tilføje en Fortegnelse over „Rettelserne.“ Paa denne Maade vides nu ganske nøje, hvad en Forfatter har skrevet. Men før Bogtrykkerkunstens Opfindelse kunde det ofte være meget vanskeligt at komme paa Spor derefter.

Saa længe man endnu ikke kjendte til Trykning, maatte Bøgerne mangfoldiggjøres ved Afskrivning; men den menneskelige Skrøbelighed gjør det uundgaae-

*) Chr. Molbech har udgivet en Del deraf, under Titelen: „Den ældste danske Bibeloversættelse eller det gamle Testaments otte første Bøger fordanskede efter Vulgata, Kbh. Seidelin 1828.“

ligt, at der i enhver større Kopi indsniger sig en Del Skrivefejl. Ondt bliver værre, naar der af en Kopi A tages en ny Kopi B og af B en ny C og saa fremdeles. Sker det, saa maa man sige: Jo yngre en Kopi er, des mere maa den antages, at være fejlfuld og afvige fra Originalen. Men nu er det netop kun gjennem saadanne Kopier, at de hellige Skrifers Originaltext er naaet ned til os.

Havde vi de hh. Forfatteres, f. E. den h. Johannes', egne Manuskripter, saa var det en let Sag, at trykke det fjerde Evangelium og Aabenbaringen ganske nøjagtig saaledes, som Johannes selv vilde have besørget dem trykte, dersom han levede iblandt os. Men selve de hh. Forfatteres Manuskripter og vel ogsaa de ældste Afskrifter ere tabte. De ældste Haandskrifter af det nye Testamente, som ere os levnede, antages at stamme fra det fjerde Aarhundrede, og af dem er der kun to; fire hidrøre fra det femte, ni fra det sjette Aarhundrede o. s. v. Det falder af sig selv, at de ikke ubetydelig afvige fra hverandre indbyrdes, at der i de forskjellige Haandskrifter mange Steder findes forskjellige Læsemaader, til med da de Gamle kun sjælden satte Skilletegn, ja ikke engang skjelnede Sætning fra Sætning, Ord fra Ord.

Dertil kom Afskrivernes Skjødesløshed, Uvidenhed eller kritikløse Rettelyst, ikke at tale om Vranglærernes Ondskab. Den h. Irenæus (død A. 202) saå sig foranlediget til at føje til en af sine Bøger Følgende: „Jeg besværges dig, som kommer til at afskrive denne Bog, ved vor Herre Jesus Kristus og ved hans herlige Aabenbarelse, naar han kommer at dømme Levende og Døde, at du sammenligner din Afskrift med denne Original og nøjagtig retter den derefter, samt at du ligeledes overfører denne Besværgelse i din Afskrift.“*) Hvor mange forskellige Læsemaader der findes i Bibelhaandskrifterne, kan skjønnes af, at en og samme

*) Evsebs Kirkehistorie V, 20 (Muus' Oversættelse, S. 205).

Mand, den lærde Bibelforsker og Bibelkritiker *Konstantin Tischendorf* (død 1874), en Protestant, har besørget otte forskellige Udgaver af det nye Testamente trykte dels i Paris, dels i Leipzig (vel at forstaa, 8 forskellige Udgaver, ikke 8 Oplag af samme Udgave), hvilke i høj Grad afvige fra hverandre indbyrdes i Henseende til selve Texten, de to sidste f. E. paa 3369 Steder. Under disse Forhold kan det være oplysende for En, som ønsker en muligst rigtig Bibeltext, at se, hvilken Læsemaade de *ældste Oversættelse* have fulgt, især da de ældste Oversættelser, en syrisk, en latinsk og flere koptiske, ere ældre end de ældste græske Haandskrifter, der ere os levnede.

Blandt alle Oversættelser er det en gammel *latinsk*, som har vundet størst Anseelse og Betydning, hvad der antydes ved selve dens Navn „*Vulgata*“, d. e. den (mest) udbredte. Den Gang Kristendommen opkom, stod saa godt som hele den bekjendte Verden under Romernes Herredømme. Disse gjorde deres eget Sprog, Latin, til det officielle Sprog allevegne, hvor deres Vaaben naaede hen. Saaledes læse vi jo (Joh. 19. 20.), at Overskriften paa Jesu Kors ikke blot var skrevet paa Hebraisk og Græsk, de Sprog, som Jøderne talte i det daglige Liv, men ogsaa paa Latin. I Rom og Italien, hvor Latin var Landets Sprog, trængte man snart til en latinsk Oversættelse. Gudstjenesten holdtes jo der paa Latin, og den største Del af den offentlige Gudstjeneste (Messen) bestod jo i Læsning af Skriftsteder (Epistler, Evangelier og de andre foranderlige Dele af Messen). Fra Rom udbredte Kristendommen sig til Nordvest-Afrika, Vest- og Nord-Europa; og med selve Kristendommen indførte Missionærerne allevegne ogsaa Roms liturgiske Sprog, d. e. det Sprog, som lød fra Alteret;*) og Roms Bibeloversættelse, der for en Del skyldes den store Sproglærde Sct. Hieronymus († 420), som oversatte fra Hebraisk, efter et Exemplar, han havde

*) Fra Prædikestolen hørtes Ordet overalt forkyndt i Landets Sprog. At der i Middelalderen blev prædikeret for Almuen paa Latin, er en

laant fra Synagogen i Bethlehem, og for en Del en ældre ukjendt Oversætter, som slutter sig i alt nøje til den græske Text.

Denne latinske Oversættelse kom fra Aaret 600 af almindelig i Brug og fik desto større Betydning, da hele Middelalderen igjennem Latin var det Sprog, der taltes af alle Lærde og benyttedes i alle videnskabelige Undersøgelser, Men da man i det 14. Aarhundrede begyndte med ny Iver at lægge sig efter Hebraisk og Græsk, var der dem, der gave sig til at rette paa Vulgata eller selv at lave nye Oversættelser efter den hebraiske eller græske Text, som man den Gang ansaa for den rigtige. Den nylig opfundne Bogtrykkerkunst blev nærmest stillet i Bibelens Tjeneste. Den første Bog, som den udsendte i Verden, var en Udgave af Vulgata, trykt i Mainz 1450. I de næstfølgende halvhundrede Aar udgik der flere end 100 forskellige Udgaver af den latinske Bibel. Paa denne Maade opstod der en uendelig Mangfoldighed af Oversættelser og Læsemaader, som ikke kunde andet end afstedkomme Usikkerhed og Forvirring.

Saaledes saa det ud med den latinske Bibel, den Gang Trientermødet i 1545 samlede. Det forstod sig af sig selv, at det maatte forhandle paa *Latin*; derfor afgav det lige i Begyndelsen den Erklæring; „Da det kan være til ikke ringe Nytte for Kirken, naar det bliver afgjort, hvilken blandt alle de *latinske* Skriftudgaver, som ere i Omløb, maa anses for autentisk, foreslaar Konciliet og erklærer, at den gamle Vulgata, som er prøvet ved i saa mange Aarhundreder at blive benyttet i Kirken, skal gjælde for *authentisk* i offentlige Forelæsninger, Disputatser, Prædikener og Forklaringer, og at ingen maa fordriste sig til at vrage den.“

Denne Erklæring og Forordning er bleven misforstaaet, fordi der hverken toges Hensyn til dens Historie eller til dens Ordlyd.

„historisk Løgn,“ der er bleven gjendreven af Protestanterne *C. Schmidt* og *Cruel* samt af Katholiken *A. Linsonmayer*, München 1886.

Meningen med den er slet **ikke**, at Vulgata er *inspireret*. Inspirerede vare Moses og de øvrige Forfattere af den h. Skrift; de stode, medens de skreve, under den Helligaands særlige Paavirkning, saa at de just skreve det, som Sandhedens Aand indgav eller indblæste dem; men den h. Hieronymus var i Følge sine Sprogkundskaaber godt i Stand til at oversætte fra Originalsprogene til Latin uden en sliq overnaturlig Paavirkning fra den Helligaands Side.

Konciliets Mening var heller ikke den, at „*stille Vulgata lige med Grundtexten*“ eller at „godkjende den som en i alle Henseender fuldgyldig Gjengivelse af Grundtexten.“¹⁾ Om Grundtexten er der slet ikke Tale i Konciliets Beslutning; med den sammenlignes Vulgata paa ingen Maade. For Resten lader det sig, som ovenfor sagt, ikke mere afgjøre, hvad der er den rigtige Læsemaade paa mange Steder i Grundtexten. I første Brev til Korinthierne (15, 51 f. E.) har Sct. Paulus skrevet efter nogle: „Vi skulle vel *ikke alle sove* [i Graven paa den yderste Dag], men vi skulle alle forandres,“ — efter andre; „Vi skulle vel alle sove, men vi skulle *ikke alle forandres*“ [d. e. forklares, opstaa i Herlighed], — efter Vulgata: „Vi skulle vel alle *opstaa*, men vi skulle ikke alle forandres.“ Enhver af disse forskjellige Læsemaader given en rigtig Mening, saa enhver *kan* være rigtig. Men hvad Sct. Paulus *har* skrevet, det lader sig ikke afgjøre; ej heller var det Kirkens Agt at erklære Vulgatas Læsemaade her eller lignende Steder for den rigtige.

Endelig vilde Konciliets Forordning misforstaas af En, som mente, at vi i Forelæsninger og Prædikener *kun* havde Lov til at benytte Vulgata, men ikke Grundtexten eller andre gamle gamle Oversættelser. Konciliets Forhandlinger lade ingen Tvivl derom tilbage.

¹⁾ *Fr. Nielsen*, Ledetraad i Kirkens Historie I' 47 og II. 41, paa-
staar det. — *Bellarmin* derimod siger i Fortalen til den officielle Vul-
gataudgave: at Udgifverne med Forsæt ikke havde rettet enkelte Steder,
der nok kunde synes at trænge til Rettelse.

Thi Debatten over det paagjældende Dekret sluttedes af Kardinal-Formanden *de Monte* med den Bemærkning: „Det synes, at Flertallet er stemt for, al Vulgata bliver godkendt; men man maa passe paa, at det ikke faar Udseende af, at andre Udgaver stiltiende forkastes.“¹⁾

Men hvad har Konciliet da erklæret ved hin Beslutning? Det, at Vulgata er en autentisk *Oversættelse*, altsaa en *i det Væsentlige nøjagtig* Oversættelse, der stemmer overens med Grundtexten især i alt hvad der vedkommer *Tros- og Sædelæren*. Denne Lære kan trygt øses deraf; Vulgata indeholder intet, som er i Modstrid med de sunde og sande Tros- og Sædelærdomme. Konciliet siger nemlig udtrykkelig, at det agter ved Siden af Traditionen at benytte den h. Skrift, som den haves i Vulgata, til at „begrunde sine Troslærdomme og forbedre Sæderne“. Det advarer imod efter eget Skjøn at udlægge Skriften „i de Ting, der vedkomme Troen og Sæderne og tjene til at opføre den kristelige Læreygning“²⁾.

Vel er nemlig hver Sætning i den h. Skrift dikteret af den Helligaand og Guds Ord. Men det ses dog let, at der er stor Forskjel imellem dem, hvad Indhold og indvortes Vigtighed angaar. Begge Versene Tob. 12, 8 og 11, 9 ere lige fuldt Guds Ord; thi det er Guds Aand, der har indblæst Forfatteren af Tobias-Bogen det ene saavel som det andet. Men ingen kan nægte, at deres Indhold er af højst ulige Betydning paa den ene Side den idylliske Fortælling: „Da løb Hunden, der havde fulgt med de Rejsende, forud og smigrede og logrede med Halen, som om den kom for at bringe Budskab“ — paa den anden Side Erkeenglens Alvorsord: „God er Bøn med Faste, og Almisse er bedre end at gjemme Skatte af Guld.“ Denne sidste Sætning er opskreven, fordi den i og for sig er af stor Betydning,

¹⁾ *A. Theiner*, Trientermødets ægte Akter S. 83.

²⁾ „In rebus fidei et morum ad aedificationem doctrinae Christianae pertinentium.“ Conc. Trid. Ses. IV.

i det den giver alle Mennesker til alle Tider Vejledning til at efterkomme Frelserens Bud: „Samler eder Skatte i Himlen“ (Math. 6, 20). Hundens Logren derimod er kun optagen i Fortællingen om den unge Tobias' Rejse som en Bibemærkning, et underordnet Træk, der gjør Fortællingen mere livlig, anskuelig og tiltalende.

Denne Forskjel er gjennemgaaende. Alt, hvad Skriften indeholder, er Sandhed; men kun en Del af disse Sandheder ere opskrevne for deres egen Skyld, andre derimod kun som Tillæg eller Tilgift til andre i og for sig vigtige Sandheder. Til den første Klasse hører ikke blot det, som Skriften lærer os om Gud og Treenigheden, om Gud Søns Menneskevordelse, jomfruelige Fødsel og Korsdød, om Adams Synd, Arvesynden, Daaben og de øvrige Sakramenter, om Jonas og de andre Forbilleder paa Kristus o. lign., men ogsaa de historiske Begivenheder, der oplyse os om Forsynets Verdensstyrelse, Guds straffende Retfærdighed og hans faderlige Omsorg for Sine, f. Ex. at Israeliterne bleve afstraffede paa Guds Bud efter at have tilbedet Guldkalven og at Tobias blev ledsaget af en Guds Engel paa Rejsen hen til og tilbage fra sin Frænde Raguel. Af underordnet Betydning er det derimod, hvad for en Plante det var, i hvis Skygge Jonas sov (Jon. 4, 6) og som den hebraiske Text kalder *Kikajon*, om det var en Vedbend, som Vulgata oversætter, eller en anden Slags Plante; hvor mange Israeliter der bleve dræbte (2. Mos. 32, 28), 23000 (Vulgata) eller kun 3000 (Hebraisk); hvad den By hed, hvor Raguel boede (Tob. 3, 7), Rages, som Vulgata kalder den, eller Ekbatana, som det Græske har.

Det kan nu godt være, at Vulgatas Læsemaader i disse og andre lignende Smaating ere urigtige. Kirken har ikke udtalt sig derom; disse Smaating høre ikke til „det, som vedkommer Troen og Sæderne og tjener til at opføre den kristne Lærebygning“. Men at Vulgata i det Hele og Store er en god Oversættelse,

at den er den bedste Oversættelse ikke blot af alle de latinske, som dengang vare i Omløb, men overhovedet af alle de ældre, fordi Sct. Hieronymus oversatte nøjere og fra en bedre Grundtext end de andre ældre Oversættere, det ere ogsaa de ikke-katholske Lærde nutildags enige om.

(Sluttes).

Sangens Historie.

Da vore Stammeforældre maatte vandre ud af Paradiset, forbarmede Gud sig over dem og gav dem i deres Elendighed to Gaver med paa Vandringen: *Haabet* og *Sangen*; begge disse Gaver, Rester af Edens tabte Have, skulde ledsage og trøste Menneskene paa deret taarefulde Løbebane. Haabet er som en Kat, der med indsmigrende Snurren gnider sig op ad os og viser os sine Fløjls-Poter, for senere at slaa Skuffelsens Kløer i vort Bryst. Sangen derimod er en usynlig Genius, som paa gyldne Vinger hæver os op til højere og renere Sfærer, op over det daglige Livs mangehaande Bryderier og Sorger; som formilder Sorgen, fordobler Glæden og fører os ud i det Skjønnes og Ideales Tryllesland. Sangen er den Pude, paa hvilken det trætte Hjærte lules i Forglemmelsens søde og vederkvægende Søvn, og tillige den elektriske Gnist, som vækker Mennesket til nyt Liv. Ingen Nydelse er saa ren, saa uforfalsket som den, Sang og Musik bereder; men vi skulle ikke alene høre den med Ørene, men ogsaa føle den med Hjærtet; Øret er kun Kanalen til Hjærtet. Sproget kan lyve, Sangen aldrig, thi den vender sig umiddelbart til vor Følelse; en Sang og indsmigrende Musik kan fange vore Sandser, bedaare dem, men aldrig lyve for dem. Sangens Magt er saa stor, saa overvældende, at den stedse gaar af med Sejren; den fortryller, opliver, be-

ruser, ja, den smelter endog ofte haarde Hjærter, og selv Dyrene bøje sig for dens Tryllemagt. Da Menneskenes Sprog forvirredes ved Opførelsen af Babelstaarnet, da den Ene ikke længer forstod den Anden, gik ikke Alt tabt, Et blev tilbage — Sangen, som med Rette kan betegnes som det universale Menneskesprog, som „Volapyk“. En smuk Sang, selv om Ordene ikke forstaas, føles lige saa godt ved Eufrat som ved Rhinen, ved Ebro som ved Mississippi.

Sangen ledsager os hele Livet igjennem som en sand Trøstens Engel. Paa Moderens Skjød smiler Barnet, naar det hører „Ride, ride, Ranke“; muntert synge Børnene i Mark og Skov, i Skole og Hjem, og i Kirken stemmer den rene og klare Barnesang til Andagt. I Værkstedet synger Haandværkeren som „den glade Kobbersmed“, Bonden bag Ploven, Husmoderen under sit Arbejde, ja endog Fangen i sit Fængsel! Og hvor findes der vel en Forening, et Selskab, hvor Sangen ikke fører Sceptret? Gives der noget herligere, mere gribende, mere majestætisk end Kirkesang med Orgelspil? Naar hele Menigheden af al Kraft synger det herlige „Te Deum“ eller Jule- og Paaske-salmerne? Det suser og bruser gjennem Kirken, det hæver Hjærterne op til Gud, det presser Taarer af de begejstrede Øjne! Hvor umiddelbart udtrykke ikke Nationerne deres Følelser og Længsler, deres Forhaabninger og Frygt i Folkesangene! Og lukke vore Øjne sig for bestandig, og bære Vennerne os ud paa den stille Kirkegaard, saa ledsage de os over i Evigheden med en alvorsfuld Sang, en Sang, som taler om Opstandelse og Gjensyn.

Sangens *Historie* er tillige Kulturudviklingens Historie, thi hvor lang var ikke Vejen fra Trarira og den første Hyrdefløjte indtil det ophøjede: „Bliv Lys!“ i Haydn's Skabelse og til en *missa solemnis!* Ogsaa de vildeste Folkefærd synge gjerne, Zulukafferne og Buskmændene, men deres Sang forholder sig til et *Oratorium*

som Pottemagerarbejde til en kunstfærdig Marmorstatu. Hvor Talen ikke slaar til, udtrykker Mennesket sine Følelser ved en Sang, og navnlig er Natursangen et Udtryk for dem paa en Maade, som den sunde Fornuft og Stemmen lærer det af sig selv. Her i Norden var det Skjaldenes Opgave, at synge ved Offerfesterne og ved Sang at forherlige de hjemlige Heltegjerninger. I Middelalderen sang i Nord-Frankrig Trouvèrerne, i Syd-Frankrig Troubadourerne, i England the Minstrels, i Tydskland Minne- og Mestersangerne.

Det er kun gode, tilfredse, glade Mennesker, som synge; Smerten er stum. Et Menneske, som venter at et eller andet Uheld skal indtræffe eller allerede er bleven ramt af det, synger ikke; først naar Brystet atter aander frit, lyder Sangen fra Menneskets Læber. Findes der overhovedet Mennesker, som *ikke* synge? Jeg tror det næppe, — lad det ogsaa kun være indenfor de fire Vægge, for at Ingen skal høre, hvorledes jeg gjør det.

Sangens Tvillingbroder er *Musiken*, og den kan maaske i en endnu højere Grad betegnes som universalt Menneskesprog, end Sangen. Musik og et Ørefigen forstaar man hele Verden over uden Kommentar. Ogsaa Tonekunsten virker ene og alene paa Følelserne, ikke paa Forstanden. Tonerne vække enhver slumrende Følelse, beroligende, smertestillende, ogsaa ofte smerteligt; de hendøende Toner minde om Forgængeligheden, og de smeltende, fortryllende Toner lyde som Stemmer fra en anden Verden. Et dødt Metal, der berøres af et andet Metal; et hult Rør, gjennem hvilket Luften farer; et Kalveskind udspændt over en Kobberkjedel; tørrede Kattetarmer trukne over Træ og gnødne med en Bue af Haar, — nedkalde fra Luftens Rige HARMONIENS Aander og bære os op til himmelske Sfærer. Hvor forskjelligartede ere ikke Instrumenterne, som Tonekunsten betjener sig af: Lyre og Harpe, Fløjte og Violin, Pauke og Trompet, Horn og Basun, Triangel

og Bækken, Klaver, Cither og Orgel — og hvor forskjelligartede ere ikke Følelserne, som de fremkalde! Var Tonekunsten, istedenfor at den legemliggjør Aand, Tanker og Følelser, blot en Efterligning af Naturen, hvor fattig vilde da ikke dens Virkning være! Efterlignede den blot Lidenkabernes Toner, Smertens langsomme, klagende Tone og Glædens muntre og hastige; hørte man i Musiken kun Have bruse og Torden rulle, kun Bække mumle, Storme pibe, Haglene rasle, Nattergale-Triller og Kampens Bulder, hvor indskrænket vilde Nydelsen da ikke være! Men nej, Tonekunsten er mere, uendelig mere, saa meget mere, som den tænkende, skabende Menneskeand er hævet over den ubevidste Natur. . . .

I dette Øjeblik hører jeg fra en af Nabogaardene en følelsesfuld Lirekasse, der græder en Arie af Verdi's „Troubadour;“ jeg vil derfor hurtig slutte dette Kapitel og lægge Pennen bort, for at jeg ikke skal blive nødsaget til at slutte med en Straffeprædiken over musikalske Marterredskaber. „Hvilken Lykke for mig, at jeg lærte den Smule Musik,“ sagde en Gang en gammel Lirekassemand til mig, „thi hvad skulde jeg gamle Mand ellers leve af?“ — Disse Ord forsonede mig endog med den værste Lirekasse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Ordrup. Sct. Andreas' Kollegiet her sluttede sit Skoleaar i Torsdags, d. 5. ds., i Medfør af sit Valgsprog: „Alt til *Guds* større Ære“ efter Sædvane med en opløftende kirkelig Højtidelighed. I den apostoliske Præfekts Fraværelse var det Sognepræsten for Menigheden i Kjøbenhavn, Hr. Pastor *I. Braau*, der uddelte Præmierne og, efter at Takkesalmen „Te Deum“ under højtidelig Klokkeringning var bleven afsungen, med-

deltet den talrige Forsamling den sakramentale Vel-signelse. Kollegiets Skole blev i Aaret 1887-88 søgt af 43 Disciple. Fjerde Klasses Hovedexamen blev tagen og bestaaet af 4 af Skolens Elever, Afgangsexamen af 3 Elever, af hvilke de to fik 1. Karakter med 95, henholdsvis 93 Point. Det nye Skoleaar agtes begyndt d. 6. September.

Kjøbenhavn. Vort Kongehus gjæstedes i disse Dage af et katholsk Fyrstepaar: *Ds. Maj. Kong Albert og Dronning Karoline af Sachsen*, og der var i den Anledning indrettet Bolig til de fremmede Majestæter i Stue-Etagen i „Kristian VII's Palæ“ paa Amalienborg. De sachsiske Majestæters Følge bestod af Hofdame, Comtesse *d' Eiensind*, Hs. Excell. Gehejmeraad *v. Lüttichau*, Overhofmester hos Dronningen, Hs. Excell. Generallieutenant *v. Carlowitz*, Generaladjutant hos Kongen, Gehejme-Regeringsraad *v. Metzsh* og Oberstlieutenant, Adjutant *v. Schimff*.

Søndag den 8. ds. bivaanede Majestæterne den h. Messe Kl. 9 i Sct. Ansgars Kirke. De ankom til Kirken i kongelig Equipage og modtoges ved Kirkens Indgang af den herværende k. k. østerrigske Gesandt, Baron *v. Frankenstein* og Sognepræsten, Pastor *Braun*. Paa begge Hverdage, de sachsiske Majestæter opholdt sig her i Byen, overværede Dronning *Karoline* den h. Messe Kl. 8¹/₄ i Sct. Ansgars Kirke, hvortil Hds. Majestæt begav sig tilfods, ledsaget af Baron *v. Frankenstein*, som i en længere Aarrække har været Gesandt ved Hoffet i Dresden. Mandag den 9. ds. om Eftermiddagen afrejste Deres Majestæter med Dampskibet „Danebrog“ til Malmø, for at fortsætte Rejsen til Stockholm.

Stille Ocean. Den katholske Gejstlige *Damien de Veuster*, Belgier af Fødsel, som i en længere Aarrække har virket blandt *de Spedalske* paa Øen Molokaj (Sandwicks-Øerne) og allerede siden 1885 er bleven smittet af den skrækkelige Sygdom, meddeler, at de Spedalskes

Koloni er voxet til 1500 Sjæle, og at der endnu stadig ankommer nye Ulykkelige til Øen, undertiden endog 30 om Ugen. P. Damiens Hænder ere nu angrebne af Spedalskhed, og om kort Tid vil han ikke længere være i Stand til at læse den h. Messe og meddele de hh. Sakramenter. Da der under disse Forhold ikke vilde være nogen Gejstlig tilstede, som kunde bryde Livets Brød for disse ulykkelige Syge, saa har en anden katholsk Gejstlig, *P. Conrardy* i Oregon, Amerika, erklæret sig beredt til at blive P. Damiens' Medhjælper i dette opofrende Kald. P. Damien har virket i 18 Aar blandt de Spedalske — 13 Aar uden at blive smittet af Sygdommen — og arbejdede i Kongerigets Hovedstad Hawaii, førend han besluttede sig til at opofre sig fuldstændig for de ulykkelige landsforviste Spedalske paa Molokai. Enhver, som en Gang er bleven Medlem af Kolonien, tør aldrig mere vende tilbage til sin Familie. 2500 Syge af enhver Alder og af begge Kjøen ere i Tidernes Løb blevne sendte til denne Dødens Ø. Fra Sandwichsøerne tør intet Menneske besøge Øen, og det er kun af og til, at en eller anden Udlænding vover at betræde det saa strængt forbudte Omraade. For nogle Aar siden vovede en Amerikaner det, og i en lille Bog om sit Besøg, betitlet „*The Lepers of Molokai*“ skriver han om P. Damien: „Han er Alt for disse Ulykkelige; han er en Læge for deres Sjæle og Legemer, deres Overhoved, Finantsminister, Murer, Maler, Snedker, Gartner, — ja, naar det er nødvendigt, saa paatager han sig ogsaa at være deres Ligkistesnedker og Graver.“ I 1885 opdagede han de første Tegn paa Smitte paa sit Legeme. Han véd nu, at hans Timer ere talte, men ikke desto mindre arbejder han ufortrødent videre. Et af Londonerbladet „*Pall Mall Gazette's*“ sidste Numre indeholder følgende Brev fra ham, som han har sendt til en Ven i England: „Kalakao, Molokaj, 8 Nov. 1887. Vi bade os flittig, men kun i varmt Vand, thi vore japanesiske Lægemedler ere tilende og vi haabe i Tillid

til det nye Sundhedsraads Løfter snart at modtage en ny Sending. Det vilde være sørgeligt om vi skulde vente forgjæves. Mit Onde træder nu tydeligere for Dagen, og Smerterne i Lemmerne ere nu tildels ophørte. Hvad Helbredelsen af dette *uheldbredelige Onde* angaar, da overlader jeg det af den almægtige Guds Raadslutninger, som alene véd, hvad vor Renselse under vor korte jordiske Løbebane er god for. Jeg føler mig lykkelig og er tilfreds med min Skæbne. Siden Regeringsforandringen er der ankommen en Mængde Spedalske, og sandsynligvis faa vi endnu en stor Tilvæxt. Jeg har taget mig særlig af 50 Smaadrenge, som i den senere Tid lægge megen Beslag paa min Hviletid. I Eftermiddags begravede vi to Oldinge i „én“ Grav. — — Denne Mands Liv viser os, at der endnu findes heltemodig Selvfornægtelse og Offervillighed paa Jorden, og som sædvanlig — indenfor *den katholske Kirke!*

Rom. Den 28. Juni modtog den h. Fader i Vatikanets Tronsal General-Lieutenant Fyrst *Lichnowski*, som anmeldte Kejser *Wilhelms* Tronbestigelse. Efter Audiensen havde Paven en længere privat Samtale med den tyske Kejsers overordentlige Gesandt. Senere begav Fyrsten sig, tilligemed den preussiske Gesandt ved Vatikanet, *v. Schlözer*, til Kardinal-Statssekretær *Rampolla*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. Juli. 8. Sønd. e. Pintse. Apostlenes Deling. — **16. M.** Karmel-Skapular Fest. — **17. Ti.** Alexius, Bekj. — **18. O.** Kamillus af Lellis, Bekj. og Ordenstifter. — **10. To.** Vincents af Paul, Bekj. — **20. F.** Hieronymus Æmiliani, Bekj. — **21. L.** Henrik, Bekjender (f. 15.)
Søndag den 22. Juli. 9. Søndag e. Pintse. Maria Magdalena, Bodfærdig.

Mariakongregationen for Ynglinge. Skovturen finder Sted Søndag den 22. Juli. Afgang fra Nordbane-Stationen Kl. 11.40. Samme Dags Morgen afholdes Kl. 8 Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Svendeforeningen afholder Sommerfest med Bazar og Tombola, m. m. Søndag den 19. August, Foreningens Stiftelsesfest. Menighedens Medlemmer bedes betænke Foreningen i Løbet af denne Maaned med deres Gaver. H. Slump, Præsæs.

Unio. Onsdag den 18. ds. Frederiksberg tur. Mødested Frederik VI's Statu i Frederiksberghave Kl. 6 Eftm. præcis. Madkurve medbringes; der spises til Aften Kl. 8 i Korups Have.

Søndag den 26. ds. Fugle-Præmieskydning i Foreningens Have Kl. 4. præcis.

Barnepige. Hos Baronesse Wedel-Jarlsberg i Paris bliver til Høsten Plads ledig fer en paalidelig katholsk Barnepige. Reflekterende kunne foreløbig henvende sig til Redaktionen.

Egtevielser

i Sct. Ansgars Kirke.

Bagersvend Wendelin Trauth og Enke Dorthea Petersen f. Hansen (9. April). — Kontorbud Christian Hansen og Hermandine Marie Grulich (10. April). — Cigarfabrikant Jakob Vilhelm Alexander Firlings og Anna Marie Dagmar Rabitz (12. April). — Skræder Jens Peter Swahn og Adriane Gefroidia Møller (15. April). — Murer Carl Alfred Bartholomæus Rombens og Marie Martine Hansen (21. April). — Guldsmed Eugène Fernand Profit og Vilhelmine Rosalie Kjerulff (28. April). — Sadelmagermester Carl Vilhelm Enig og Conradine Vilhelmine Kegel (4. Maj). — Skræder Carl Ludvig Theodor Mortensen og Bodil Marie Hansen (20. Maj). — Snedker Adam Philipp Lauk og Martha Justine Rasmine Hartmann (28. Maj). — Cigarmager Albert Rossbach og Karen Marie Jørgensen (24. Juni).

Dødsfald.

29. Marts: Ugift Mariane Christiane Weber (70 Aar). — 8. April: Enke Mariane Christensen (63 A.) — 7. Maj: Sadelmager Riedels Hustru, Hertha Marie Vilhelmine (45 A.) — 8. Maj: Kgl. Arkivsekretær Johan Henrik Frederik Berlien (77 A.) — 11. Maj: Bødker Coldings Barn, Ove Christian (4 A.) — 17. Maj: Skomager Anton Josef Lafontaine (71 A.) — 22. Maj: Snedker Petersens Barn, Thorvald Cæcilus (3 Uger) — 27. Maj: Arbejdsmand Sørensens Barn, Johannes ($\frac{1}{9}$ A.) — 29. Maj: Arbejdsmand Jensens Barn, Laura Christine (1 A.) — 30. Maj: Gravør Monnets Barn, Johannes Aloysius (1 A.) — 30. Maj: Enke Vilhelmine Frederikke Schwartz (71 A.) — 2. Juni: Pianofortestemmer Bentzens Barn, Johannes (6 Uger). — 7 Juni: Sproglærer Santi Bravi-Bertini (63 A.) — 12. Juni: ugift Marie Jensen (25 A.) — 23. Juni: Fabrikant Sieglers Barn, Ernestine (7 Maaneder) — 23. Juni: Tømmermester Nielsens Barn, Johanne Cathrine (6 Maaneder).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 30.

Søndagen den 22. Juli.

1888.

Indhold. Bibeloversættelser og Bibellæsning. Dronning Kristine af Spanien og det h. Vandringsbrød. Efterretninger: Frankrig, Lübeck. Rom. Bekjendtgjørelse.

Bibeloversættelser og Bibellæsning.

(Sluttet).

Det var ikke blot den latinske Vulgata-Oversættelse, som lige efter Bogtrykkerkunstens Opfindelse blev trykt paa forskjellige Steder; det var ogsaa Bibeloversættelser paa andre, levende Sprog. Tidlig udkom saadanne Oversættelser enten af hele Bibelen eller af enkelte bibelske Bøger i adskillige Lande, saaledes en *czechisk* i Aarene 1475, 80 og 88; en *spansk* i 1478 og 1543; en *ungarsk* i 1533, 36 og 41; en *polsk* i 1514, 22 og 61; en Jesuit skrev saa en ny *polsk* Oversættelse 1593, Ærkebiskoppen af Gnesen bekostede en ny Udgave af samme 1599, Pave Klemens VIII roste den, og en *polsk* Nationalsynode anbefalede dens Brug.

I Tyskland var der udgaaet før Luther 15 højtyske fuldstændige Bibeludgaver og 5 nedertyske. At Bibel-

studierne ikke ringeagtedes dér, kan skjønnes af, at i 1480 blev der stiftet et Stipendium for i 8 Aar at studere den hellige Skrift ved Erfurts Universitet.¹⁾ Nu for Tiden har Tyskland adskillige katholske Bibeloversættelser, saasom Kistemakers, Weinharts, Loch og Reischels og Alliolis. Den sidste er godkjendt af over 24 Biskopper og af selve Pavestolen og har allerede oplevet utallige Oplag.

Paa Fransk udkom det nye Testamente henved Aar 1478, og hele Bibelen i to Foliobind, oversat af Kongens Skriftefader de Rely Aar 1487; denne Oversættelse udgik inden Aaret 1545 i henved 12 nye Oplag. En anden Oversættelse udkom i Paris 1523, i Basel 1525, i Antwerpen 1526 og efter nogle Rettelser blev den i Løbet af mere end et Aarhundrede utallige Gange trykt i Antwerpen, Løwen, Paris, Lyon og Rouen. Andre navnkundige franske Bibeloversættere ere Jesuiten *Bouhours*, Benediktineren *Calmet*, *de Carrières*, *de Vence*, *David* og *Paul Drach*, *de Genoude*, *Gaume* og *Orsini*, som paa selve Titelen af sin Udgave udtrykte det Ønske, at den maatte faa Indgang i alle katholske Hjem.²⁾

En italiensk Oversættelse³⁾ af en Kamaldulenser-Munk oplevede allerede i det 15. Aarhundrede ikke færre end 9 Udgaver og i det 16. Aarhundrede blev den endnu 12 Gange oplagt paa ny. Da Ærkebiskop *Martini* havde udgivet en ny Oversættelse, blev hans Foretagende rost af Pave Pius VI i et Breve af 17. Marts 1778, hvori det hedder: „De har fuldkommen Ret, naar De mener indtrængende at skulle opmuntre de Troende til at læse de hellige Skrifter; thi disse ere rigelig flydende Kildevæld, hvortil Enhver maa kunne faa Adgang for deraf at øse de hellige Tros- og Sæde-

¹⁾ J. Jansen: Det tyske Folks Historie, I 46 og II 70.

²⁾ La Bible des familles catholiques à l'usage des gens du monde. Paris 1851.

³⁾ Biblia in lingua volgare. Venez. 1471.

lærdomme og gjendrive de vrang Meninger, som i vore fordærlige Tider spredes vidt og bredt.“

Pius VI udtalte her den Anskuelse, som Kirken har fulgt til alle Tider, lige fra Apostlenes Dage. Efter Jøderne og selve Frelseren (Luk, 4, 16—20) havde den arvet den Skik at oplæse og udlægge enkelte Afsnit af den h. Skrift ved den fælles Gudstjeneste. Kirken holdt sig Sct. Paulus' Ord efterrettelig: „Hvad som helst er skrevet, det er skrevet os til Lærdom, for at vi skulle have Haab ved Taalmodighed og Skrifternes Trøst“ (Rom. 15, 4). Kirkefædrene, d. e. de store Aander og hellige Mænd, som den Helligaand i de første kristne Aarhundreder opvakte som Kirkens Lærere, helligede helst Exegesen, d. e. Udlæggelsen af den hellige Skrift deres Tid og Evner; de fordybede sig først og fremmest i Læsning og Betragtning af Guds Ord og meddelte derefter Menigheden i beaandede Foredrag, hvad de paa denne Maade havde øst af Sandhedens Kilde.

Den dybsindigste blandt dem, Sct. Augustin, Biskop af Hippo i Nord-Afrika (død 430), har efterladt sig en hel Del exegetiske Skrifter, f. Ex. en Forklaring af første Mosebog i tolv Bøger, af Herrens Bjærgprædiken i to Bøger, af Davids Salmer o. a. Til det Bedste, vi have af denne overordentlige Forfatter, regnes de 124 Foredrag, hvori han forklarede sin Menighed hele Johannes-Evangeliet, fra det første til det sidste Vers. Den største Prædikant blandt Kirkefædrene, Biskoppen af Konstantinopel Johannes Krysostomus, d. e. „Guldmund“ (død 407), helligede sin beundringsværdige Veltalenhed helst til Udlæggelse af den hellige Skrift. Vi have af ham bl. a. Homilier over alle paulinske Breve, henvend 60 Homilier over Davids Salmer, 88 over Johannes-, 90 over Matthæus-Evangeliet, i det Hele 486 Homilier over det nye Testamente. Den allerstørste af Kirkelærerne endelig, Sct. Thomas af Akvino (død 1274), skrev ikke blot selv adskillige exegetiske Skrifter,

men holdt det endog for Umagen værd, at gjøre de 4 Evangelier almenforstaaeligere ved at samle deres Udlæggelse af over 80 Skriftfortolkere i et Værk, som den taknemmelige Verden har udmærket med Hædersnavnet *Catena aurea*, d. e. „Guldkjæde“.

Hvad Kirkens største Biskopper og Lærere gjorde, det blev tidlig til en alle Sjælesørgere forpligtende Lov, som endnu staar ved Magt. I de katholske Gudshuse lød og lyder Skriftordet til Oplysning og Trøst, til Advarsel og Opmuntring. De vigtigste Stykker af de 4 Evangelier og af Apostlenes Breve bleve tidlig udvalgte til offentlig Oplæsning under den h. Messe, som saakaldte „Perikoper“, d. e. Epistler og Evangelier, paa Søn- og Helligdage. Prædikanten har saa det Hverv at forklare Perikopen for de Troende saaledes, at de ikke blot blive oplyste om dens Indhold, men ogsaa opmuntrede til at lægge sig det paa Hjærtet og indrette Livet derefter. Maaske vil Prædikanten ikke just foretrække at gjennemgaa hele Epistelen eller hele Evangeliet, Vers efter andet eller Tanke efter anden (saadan en Udlæggelse af en hel Perikope kaldes „Homili“) — men at indskrænke sig til *ét* Vers eller *én* Tanke efter Frelserens Exempel, paa det oven anførte Sted, hvor vi læse, at han i Synagogen i Nazareth knyttede sit Foredrag til Is. 61, 1 og 2. Men ogsaa i dette Tilfælde vil han ikke undlade ofte at anføre Skriftens Ord for at give sine egne Ord des større Kraft og Salvelse¹⁾. En opmærksom Tilhører maa nødvendigvis ved Prædikenen føres til et altid bedre Bekjendtskab med det skrevne Guds Ord.

Vi maa antage, at den Helligaand ad denne Vej, gjennem offentlig Oplæsning og tilføjet Forklaring, vilde gjøre det skrevne Bibelord til fælles Ejendom for alle Troende. Ganske vist er Bibelen, som ovenfor bemær-

¹⁾ Schepelern: „Lægmanden kan [i de katholske Gudshuse] *maaske* (!) høre nogle Ord og Sætninger af Bibelen i Prædikenen.“

ket, ligesom et Brev fra Gud til alle Mennesker i Almindelighed og hver enkelt i Særdeleshed; ganske vist vil en Brevskriver, at hans Brev maa komme til dens Kundskab, til hvem han har adresseret det. Men det er ikke nødvendigt, ej heller i alle Tilfælde muligt, at Adressaten selv faar det i Hænde og læser det med egne Øjne. Det kan være bedre, ja uundgaaelig nødvendigt, at en anden læser det op for ham og muliggjør eller letter Forstaaelsen ved Forklaring af vanskeligere Udtryk.

Dette lader sig godt anvende paa de h. Skrifter. Apostlene f. Ex. stiledede deres Skrivelser som oftest ikke til en enkelt Person, men til hele store Menigheder, f. Ex. til alle de Kristne i Rom, Korinth og Efesus, eller endogsaa til flere Menigheder under ét, f. Ex. til alle Menigheder i Landskabet Galatien, eller i hele Lilleasien (1 Petr. 1, 1), ja til alle Jødekristne i den hele Verden (Jak. 1, 1). Det var selvfølgelig ikke Apostlenes Hensigt, at Brevet skulde gaa om fra Hus til Hus fra Haand til Haand og læses af hvert enkelt Medlem af Menighederne. Apostlene sendte det derimod til Menighedens Forstandere, der saa oplæste det i Menighedens Forsamling samt oplyste, hvad der kunde trænge til en nærmere Forklaring. Paa samme Maade som det gik med Apostelbrevene og i de første Tider, gik det med de andre Dele af de hellige Skrifter og i de senere Tider.

Førend Bogtrykkerkunsten blev opfundet, gaves der ingen anden Vej, ej heller gives der nutildags en anden Vej til at bringe Skriftordet til *alles* Kundskab. Ønskede man den Gang, før Aaret 1450 at læse Biblen, maatte man forskaffe sig et haandskrevet Exemplar af samme; men Haandskrifterne vare sjældne og dyre, og som Følge deraf var der ikke ret mange Mennesker, der kunde læse. Det vidste den Helligaand rigtig godt, den Gang han dikterede de hellige Skrifter; alligevel greb han ikke ind i Verdens Gang for at fremskynde

Bogtrykkerkunstens Opfindelse; men tillod, at 14 à 15 Aarhundreder hengik, førend det blev muligt at lægge Bibelen i hver enkelts Haand og at lære Menigmand selv at læse deri.

Selv efter at dette var muliggjort, manglede der endnu noget i, at det kunde siges at være ønskeligt. Til at læse i Skriften med aandelig Nytte, kræves der sandelig mere end, at En ejer en Bibel og har lært at stave og læse. Mange Steder i den h. Skrift ere dunkle, andre ere ligefrem uforstaaelige uden dyb Granskning og sikker Vejledning. Ja, vi hørte ovenfor (S. 538) selve Apostelen Petrus klage over, at allerede den Gang, i den allerførste, den apostoliske Tid ukyndige og ubefæstede Mennesker af Skriftens Dunkelhed toge Anledning til at forvende den til deres egen Fordærvelse (2 Pet. 3, 16).

Af alt dette maa vi drage den Slutning: Guds Aand, som dikterede Skriften, vilde ikke derved paalægge alle og enhver den Forpligtelse at lære at læse, at forskaffe sig en Bibel og selv at læse deri¹⁾. Vel er det ønskeligt, at alle blive bekendte med Hovedtrækkene i Bibelhistorien og det Vigtigste af Skriftens øvrige Indhold. Men Hovedmidlet dertil har stedse været og er endnu den Dag i Dag mundtlig Undervisning, offentlig Oplæsning og Forklaring af Skriftordet i Homilier, Prædikener eller saakaldte Bibellæsninger, d. e. populære Foredrag over enkelte Afsnit af den h. Skrift til Oplysning og Opbyggelse. At give derimod Bibelen i Lægmands Haand, for at alle og enhver uden Vejledning skulle læse deri, det kan kun sjælden være til synderlig Nytte og vil som oftest være til stor Skade. Gjendøberne

¹⁾ Schepelern: „At fordybe sig i Skriften Bog for Bog, at øse af denne levende Kilde Dag for Dag, det er for den romerske Lægmand en Beskæftigelse, som fra hans Kirkes Side aldrig forlanges af ham.“ — Mon det *forlanges* af den protestantiske Lægmand? Og hvis saa, med hvad Ret?

og alle andre religiøse Sværmere besmykkede deres Taabeligheder og Udskejelser med Bibelcitater.

Alligevel havde kirkelig sindede Gejstlige, som alt ovenfor, S. 570, sagt, tidlig oversat Bibelen paa forskellige levende Sprog, og Kirken forment ikke Lægfolk at læse slige Bibeloversættelser, saa længe de ikke bleve misbrugte til at udsaa vrang Lærdomme. Men saa snart dette skete, var det Kirkens Pligt at afværge Faren ved at forbyde eller indskrænke Læsningen af Bibelen. Den blev forbudt 1229 i Sydfrankrig, 1233 i Spanien; den blev indskrænket 1380 i England.

Saa fulgte den store Kirkeomvæltning i det 16. Aarhundrede. Kirken havde til den Tid lært: Vil en Synder omvende sig, maa han med Naadens Hjælp ikke blot tro paa Gud og hans Ord, men ogsaa angre sine Synder for Guds Skyld og foresætte sig i Fremtiden at fly Synden og gjøre det Gode. De saakaldte Reformatorer fandt paa en ny Lærdom: Tro bare, at Kristus er din Frelser, saa vedbliver du vistnok at være en Synder, men Kristi Retfærdighed tilregnes dig, og det er nok; til at holde Budene er du uagtet al Naadens Hjælp for svag. — Det gjaldt nu om at finde denne nye Lære i den h. Skrift. En ny tysk Bibeloversættelse blev altsaa foranstaltet, hvori flere Steder¹⁾ læmpedes efter denne nye Lære, det saakaldte nye „Evangelium“. Almindelig bekjendt er Tillempelsen af Rom, 3, 28. Sct. Paulus lærer her, at Tro paa Kristus er *nødvendig* til Retfærdiggjørelsen, og at Overholdelsen af Moseloven ikke slaar til; Luther vilde paa dette Sted grunde sit „Evangelium“, at Tro paa Kristus er *tilstrækkelig* til Retfærdiggjørelsen, og at der ikke kræves noget andet. Han indskød altsaa Ordet *alene* og oversatte: „Menne-

¹⁾ F. Ex. Ap. Gj. 13, 38. 39; Rom. 3, 20. 23. 25. 26. 28; 4, 15; 8, 3. 4; 10, 4; 1 Kor. 15. 20; Phil. 3, 9; Aab. 22, 11. Endvidere Ps. 24, 4; 51, 12; Luk. 1, 75.

sket bliver retfærdiggjort ved Troen *alene*¹⁾ uden Lovens Gjerninger“.

Under disse Forhold var det intet Under, at Kirken ikke vilde give alle uden Forskjel Lov til at læse Bibeloversættelser paa Modersmaalet, men gjorde Tilladelsen dertil afhængig af Sjælesørgernes Skjøn. Pave Benedikt XIV formildede imidlertid denne Indskrænkning i 1757, idet han tillod alle at læse Bibeloversættelser, i Fald de enten ere godkendte af Pavestolen (som den ovenanførte Oversættelse af Allioli) eller forsynede med oplysende Anmærkninger, tagne af Kirkefædrenes eller lærde katholske Forfatteres Skrifter²⁾.

At Kirken ikke kan synes om de protestantiske *Bibelselskaber* og deres Bestræbelser, falder af sig selv. De gaa ud paa at forlede Katholikerne til at synde mod Kirkens velmente og vise Forbud af uindskrænket Bibellæsning. De trykke nok katholske Oversættelser, men uden de paabudne, oplysende Anmærkninger; og de tilbyde saa Katholikerne dem for en meget ringe Pris eller helt omsonst, for at de i det mindste praktisk maa vedkjende sig den urigtige Anskuelse, at det er Hvermands Sag og Pligt selv uden Vejledning at læse i Bibelen. Lad ogsaa Bibelselskaberne bringe nok saa store Pengeofre; lad mangt et enkelt Medlem af Bibelselskaberne mene det nok saa godt: set fra et katholsk Standpunkt kan man ikke andet end misbillige Selskabernes Endemaal og Midler, samt ønske, at saa store Ofre maatte bringes for en bedre Sag.

Og stiller man sig paa et almen kristeligt Stand-

¹⁾ Paa Latin: *sola fide*; derfor betegnes denne hans Lære om Retfærdiggjørelsen kortelig som *Solafidelæren*.

²⁾ Schepelern: „Bibelen er for Lægfolket i den romerske Kirke bunden i Lænker, der næsten ikke ere til at bryde . . . Den romerske Kirke sætter en Laas for Bibelen, for at ikke Folket engang skal komme paa Spor efter den Modsigelse [?!], der er mellem mange af Kirkens Lærdomme og Guds Ord.“ — Alle Kirkens Lærdomme *øses* af Guds Ord; al Modsigelse er her umulig.

punkt, hvorledes vil Dommen da komme til at lyde? En upartisk Iagttaget, der ønskede Guds Ord ikke blot udbredt i de videste Kredse, men ogsaa optaget med største Ærbødighed, udtalte sig fornylig om denne Sag som saa: „Ser man hen til, hvorledes de forskjellige Kirkesamfund have forholdt sig med Hensyn til Bibelen, og hvorledes dette Forhold efterhaanden har udviklet sig, saa turde det vise sig, at den katholske Kirke har mere Agtelse og Respekt for Bibelen, end der gennem Tiderne har kundgjort sig indenfor Protestantismen, hvor Bibelen har været underkastet de mest forskjellige Behandlinger, de mest modsigende Opfattelser og Forklaringer. Nu er Bibelen ganske vist udbredt i alle mulige Sprog i og udenfor Kristenheden. Mon den derfor læses mere, dens Ord betænkes med dybere Andagt og bevares i større Inderlighed? Det turde være et stort Spørgsmaal.

Sandheden kunde maaske være den, at Bibelselskabernes i visse Henseender storartede Stræben og Opofrelse kun har bevirket, at ligesom Bibelen materielt er falden i Pris, saaledes *har den tabt i Anseelse og Betydning for Sjælene*. Den er bleven saa almindelig og let tilgængelig, at fast ingen bekymrer sig om at vinde nøjere Kjendskab til den, især som jo enhver, der bærer Navnet Kristen, bilder sig ind at kjende, hvad den indeholder, om just ikke fuldkomment, saa dog hovedsagelig. Man kunde maaske sige, at Samfundet er blevet overmættet med Bibeler ligesom med Prædikener, saa det i begge Henseender kunde være gavnligt, om det blev sat paa Diæt, indtil Bibelen som en Sjældenhed kom til at stige i Betydning som i Værdi, og lige saa Ordet ved den sjældnere Prædiken kunde vinde virkelige Tilhørere, saadanne nemlig, som efter Kristi Udtryk have Øren at høre med.¹⁾

¹⁾ Kofoed-Hansen, *Hvor er Menigheden?* S. 105 f.

Dronning Maria Kristina af Spanien

og

det allerh. Altrens-Sakramente.

„*Natt. Tidende*“ for 14. Juli fortæller i sin Rubrik for Blandinger „Stort og Smaat“ følgende: „Vi have i disse Notitser allevegne fra jævnlig omtalt Dronning Kristine af Spanien. Vi have aldrig set denne Dame, men de Skildringer, vi have fundet af hende i talrige fremmede Blade, en Gang imellem ogsaa i de illustrede, have ikke kunnet andet end vække vor Sympati, vor Beundring for Hds. Majestæt. Vi have faaet det Indtryk, at der her var en Dronning, som var paa én Gang fuldt ud Kvinde og fuldt ud Majestæt, som med et Hjærte, der var tilgængeligt for alle gode menneskelige Følelser, forenede en Forstand, der, om den end ikke altid formaaede at vinde Sejr over Hjærtets Ønsker, dog altid forstod at slutte en Alliance med disse, og som netop derved — maaske bevidst, skjønt vi tro snarere: ubevidst — vandt ikke saa faa Sejre i Kampen for at vinde og for at bevare lunefuld spansk Sympati.

Saaledes have vi opfattet Dronning Kristine og søgt at skildre hende. Vi finde dette Indtryk ganske bekræftet ved en lille Episode, hvori Hds. Majestæt for nogle Dage siden spillede Hovedrollen.

Dronningen var ude at kjøre med sine to Steddøtre. Idet hun kjører forbi et Hus, kommer en Præst ud, der havde været der inde at meddele en Døende det hellige Sakramente. Hds. Majestæt stiger øjeblikkelig ud af sin Vogn, tager sine Steddøtre med sig, formaar Pateren til at sætte sig op at kjøre og følger selv efter med en Prinsesse ved hver Haand.

Naturligvis jubler Befolkningen, som ser dette Syn — man huske, at Madrid er Hovedstaden i Hds. ka-

tholske Majestæts Land — og Jubelen bliver end mere almindelig, end mere stormende, efter at Dronningen har ledsaget Pastoren ind i hans Kirke og knælet ned til en Bøn der.

Skaren, der ledsagede den kongelige Ekvipage til Slottet, blev alt større og større, og der var ingen Ende paa Leveraabene, efter at Hds. Majestæt var stegget af.

Og dette lille Træk *var* virkelig, synes det os, egnet til at vække Begejstring — Dronningens Hjærte og Forstand bød hende at vige Pladsen for den Gejstlige: religiøs, som hun er, gjorde hun det villig, klog som hun er, har hun — bevidst eller ubevidst — anslaaet en Streng, der maatte klinge højt til hendes Gunst hos denne Befolkning, der i Præstestanden ser det højeste, i hvert Fald næst efter Majestæten — — — naar denne formaar under Folkets Øjne at sætte den Gejstlige til Højboards.“

*

*

*

I de forskjellige kritiserende Bemærkninger, som „Natt. Tidende“ knytter til Dronning Kristines Optræden ved den ovenfor omtalte Begivenhed, have vi et nyt Bevis paa, hvor uvidende visse danske Blade ere om katholske Forhold. Enhver Katholik véd, at der her aldeles ingen Tale var om at „vige Pladsen for den *Gejstlige*“, men at Dronningens Ærbødighed ene og alene gjaldt den i Sakramentet skjulte Gud og Frelser *Jesus Kristus*. De spanske Blade fremhæve dette tydelig nok, naar de skrive: „Dronningen lod strax sin Vogn holde, steg ud med sine Børn og, efter at hun var knælet ned og havde tilbedet det Allerhelligste, overlod hun Vognen til Præsten, som bar Sakramentet, og fulgte selv med sine Børn til Fods bag efter Vognen indtil Karmen-Kirken, hvor hun gik ind og forrettede en kort Bøn“.

Dronning Kristine, som nedstammer fra det habsburgske Hus i Østerrig, har ved denne Lejlighed kun efterlignet sin berømte Stammefader Kejser Rudolf af Habsburg, som under lignende Omstændigheder bar sig ad paa ganske samme Maade overfor Alterets ophøjede Hemmelighed. Paa en af sine Jagter mødte han oppe i Bjærgene en Præst, som bar det h. Vandringsbrød til en fattig Syg. Andægtig steg han strax af Hesten, bøjede sit Knæ og blottede ydmygt sit Hoved for Sakramentet. Derefter tilbød han Præsten sin Hest og førte den ved Tøjlen indtil den Syges Hytte. Fuld af Andagt ventede Rudolf udenfor Hytten, medens Præsten meddelte den Syge det h. Vandringsbrød; og da den hellige Handling var tilende, skjænkede Kejseren Hesten til den Gejstlige, idet han erklærede, at han paa ingen Maade vilde benytte til Kamp og Jagt en Hest, der havde baaret hans Gud og Skaber.

Kjærlighed til og Ærefrygt for det allerhelligste Sakramente har forøvrigt altid været et Særkjende for det habsburgske Kejserhus. Fra Generation til Generation se vi den kejserlige Familie blandt de Troende, som ledsage *Kristi Legemsfests*-Processionen gennem Wiens Gader; og baade om Kejserne Ferdinand I., Josef II., Ferdinand II. og om den nulevende Kejser Frants Josef beretter Historien os, at de have ledsaget til Fods det allerhelligste Sakramente, naar de paa deres Vej mødte én Præst, som bar det til en Syg. Forøvrigt er det en almindelig smuk gammel Skik i katholske Lande, at de Troende ledsage Præsten, som bærer Sakramentet til en Syg eller Døende, og bedende følge ham indtil den Syges Bolig eller endog helt ind i Sygeværelset; navnlig er denne Skik fremherskende i Spanien, og det er derfor heller ikke første Gang, at Dronningen af Spanien har ledsaget sin Gud og Frelser, naar han i Sakramentet blev baaret til en Syg. For nogle Aar siden meddelte et Madrider-Blad saaledes følgende:

„I Gaar i Aftenskumringen vendte Deres Majestæter

og de kongelige Prinsesser Donna Isabella og Eulalia tilbage fra en Kjøretur og mødte i Gaden Vicavario en Præst, som bragte det h. Vandringsbrød til en Syg. Den kongelige Familie steg strax ud af Vognen og lod Præsten med det Allerhelligste tage Plads i denne. Majestæterne og de kongelige Højheder ledsagede Sakramentet indtil Gaden „General Pardinás“, hvor en Mand laa dødssyg af Kopper. Sygeværelset var saa lille, at de kgl. Herskaber ikke kunde gaa derind, fordi Sengen, Alteret og Præsten lagde Beslag paa hele Værelset. Majestæterne overværede derfor, staaende i Døren, den hellige Handling. Derefter ledsagede de atter til Fods det Allerhelligste tilbage til Kirken, som ligger i Salamanka Kvarteret. Paa Tilbagevejen til Slottet mødte de atter en Præst med det h. Vandringsbrød, som netop forlod San Genes Kirken, og de ledsagede ham ligeledes til Arenelgaden, hvor en gammel Dame, som boede paa fjerde Sal, modtog den h. Kommunion. — Derfra blev Sakramentet endnu baaret til Carmengaden, hvor en gammel Portner laa dødssyg i et af Husene. Begge Steder kunde Majestæterne med deres Følge betræde Sygeværelset. Tilsidst ledsagede de atter til Fods Sakramentet tilbage til San Genes Kirken. Folket fulgte i store Skarer den kongelige Familie paa hele Vandringsvejen, og da den endelig begav sig til Slottet, lød fra alle Sider begejstrede Leveraab.“

Katholikens Hjærte glæder sig, naar han læser Sligt. Man ser her den første Borger, Monarken selv, kaste sig paa Knæ for Verdens Frelser og aflægge sin jordiske Majestæt til Ære for Verdens Hersker, Kongernes Konge og Hærskarernes Herre Jesus Kristus, og Folket er Vidne til, hvorledes de, der styre Landets Skjæbne, begunstige og dele Folkets Følelser og Sindelag. Og med Rette glæder man sig; thi kan man vel være Vidne til et skjønnere og mere belærende Skuespil, i Tider som de nuværende, hvor Revolutionen i alle Lande søger at rive Religionen og Troskaben mod

Kongehuset ud af Hjærterne, end naar man ser den i Sakramentet skjulte Gud og Frelser, ledsaget af Konger, træde ind i den Fattiges Hytte?

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Frankrig. Republikken *Bolivia* har skjænket Valfartskirken i *Lourdes* en pragtfuld Kirkefane. Den bragtes til Kirken af Bolivias Repræsentant i Paris, Mr. Pacheco. Overrækkelsen fandt Sted under stor Højtidelighed og en Protokol optoges derover, som er bestemt for Statsarkivet i *Bolivia*.

— For nylig ankom til *Saint-Etienne*, den bekendte Fabrikstad ved *Lyon*, en barmhjærtig Søster, som var smykket med Æreslegionens Kors. Det var Forstanderinden for Hospitalet i *Hanoi* i *Tongking*. I *Saint-Etienne* besøgte Søsteren en Neveu, som tjente ved det 19. Dragonregiment. Da hun traadte indenfor Kasernens Port, blev Vagten raabt ud og præsenterede Gevær. Officerskorpset gav en Middag for Søsteren og viste hende al mulig Opmærksomhed. I Krigens og Pestens Tid havde de lært at skatte de barmhjærtige Søstres Virksomhed.

— Den berygtede franske Skribent *Ernst Renan*, der, som bekendt, har indviet næsten hele sit Liv til at forhaane Jesus Kristus og den kristne Religion, skal ifølge Pariser-Meddelelser være bleven lam paa begge Hænderne.

Lybeck. Den 3. August lægges Grundstenen til en ny katolsk Kirke der i Byen. Den katolske Menighed i *Lybeck* talte ved Aarets Begyndelse 1400 Sjæle. Katholicismen vinder stadig Fremgang i *Slesvig* og *Holsten*. Foruden *Byerne Hamborg* med 17000 Katholiker, *Bremen* med 5000 og *Altona* med 4000, kunne vi endnu nævne *Kiel* med 2200, *Bremerhaven* med 2000, *Flensborg* med

900, *Rendsborg* med 460 og *Slesvig* med 380 Katholiker. Der findes i alt i det nordtyske Pro-Vikariat, som staar under Biskoppen af Osnabrück, 31 Stationer med 39,840 Sjæle.

Rom. *Den gyldne Rose*, som Pave Leo XIII har skjænket *Prinsesse-Regentinden af Brasilien* i Anledning af hendes Bestræbelser for Slaveriets Ophævelse, er nu afsendt. En Afsending fra Vatikanet ledsager den kostbare Gave til Lissabon, hvor den overrækkes den brasilianske Gesandt, som i Rio overgiver den til den apostoliske Nuntius, som atter i en højtidelig Audients overrækker den pavelige Gave til Regentinden i den h. Faders Navn. Rosen er forarbejdet i Vatikanets Værksteder og er et Kunstværk af første Rang. I en smukt forarbejdet Vase sidder en Rosengren, der bærer 8 udfoldede Roser, 12 Knopper og 110 Blade. Det Hele er 83 Centimeter højt. Paa Foden af Vasen, der ligesom alt det Øvrige er af Guld, findes følgende latinske Indskrift: „Til den ophøjede kejserlige Prinsesse Elisabeth, Regentinde af Brasilien, Pave Leo XIII. Den 5. Maj 1888.“

Bekjendtgjørelse.

I Følge „Regulativ for den katholske Menighed i Kjøbenhavns kirkelige Forstanderskab og Skolekommission,“ III § 5 samt I § 13, vil der i Aar være at foretage *Valg* af et nyt Medlem af Menighedens Forstanderskab og Skolekommission i Stedet for den efter Tur fratrædende Hr. Fotograf *P. Stratbøcker*, og ligeledes af en ny Suppleant i Stedet for Hr. Grosserer *Th. Erlewein*, der blev valgt for afgangne, fhv. Pastor *J. L. V. Hansen*.

I denne Anledning have vi i Medfør af oven-

nævnte Regulativ I §§ 4 og 5 opsat en *Fortegnelse over de Mænd*, som erkjendes at besidde *aktiv, resp. passiv Valgret* ved det forestaaende Valg; og vil denne Fortegnelse henligge til Gjennemsyn for Alle og Enhver i Forstanderskabets Forsamlingsværelse i Præsteboligen fra Søndag den 22. ds. indtil Søndag den 29. ds. inklusive.

Kjøbenhavn, d. 19. Juli 1888.

*Forstanderskabet
for den katholske Menighed.*

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. Juli. 9. Søndag e. Pintse. Maria Magdalena, Bodfærdig. — **23. M.** Apollinaris, Biskop og Mart. — **24. Ti.** Ferialdag — **25. O.** Jakobus, Apostel. — **26. To.** Anna, den h. Jomfrus Moder. — **27. F.** Pantaleon, Mart. — **28. L.** Nazarius og Lidelsesfæller, Mart.
Søndag den 29. Juli. 10. Søndag e. Pintse. Olaf, Konge og Martyr.

Vincentforeningen. I Dag Søndag den 22. Juli holde Vincentskonferentserne Fælleskommunion i Sognekirken under Højmessens Kl. 10.

Generalforsamlingen, hvortil ogsaa Æresmedlemmerne indbydes, afholdes paa Torsdag den 26. Juli Kl. 8 Aften i Svendeforeningens Lokale, Frederiksberg Allé 15-17.

Mariakongregationen for Ynglinge. Skovturen finder Sted Søndag den 22. Juli. Afgang fra Nordbane-Stationen Kl. 11.40. Samme Dags Morgen afholdes Kl. 8 Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel, Vesterbrogade 28.

Sct. Josefs Gilde. Mandag Aften den 23. ds. Kl. 8½ alm. Møde for alle Brødre.

Unio. Søndag den 29. Juli: Præmie-Fugleskydning. Skydningen begynder præcis Kl. 4. Listen til Tegning er fremlagt i Lokalet; dog kan Tegning ogsaa ske hos Bestyrelsesmedlemmerne. Indskud 75 Øre pr. Portion. Se Opslag i Lokalet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 31.

Søndagen den 29. Juli.

1888.

Indhold. Jesuit og Prædikant. To Ordensstiftere. Efterretninger: Odense, Kønigsberg, London, Beuthen. Bidrag til en Skole paa Nørrebro. Bekjendtgjørelser.

Jesuit og Prædikant.

„Henimod Slutningen af Aaret 1880“, skriver den engelske Jesuit P. William Tracy, „besøgte jeg de smukke Kirker i de betydeligste Byer i Belgien og rejste derefter til Gent. I Nærheden af mig sad en luthersk Gejstlig. De øvrige Medrejsende i Kupeen vare Bønder og Arbejdere. En Tid lang herskede der den dybeste Taushed. Men pludselig blev jeg vækket af mine Drømmerier ved den Gejstliges dybe, højtidelige Stemme. Han spurgte: „Taler De Engelsk, Madame?“ Den saa højtidelig Tiltalte saa' paa ham med stor Forbauselse; men han syntes ikke at lægge Mærke dertil, thi kort efter spurgte han paany i den samme værdige Tone: „Taler De Engelsk, Madame?“ — „Nej“, svarede Bonden. Den Gejstliges Ansigt blev alvorligt over denne

Skuffelse. Han mumlede noget mellem Tænderne om belgisk Uvidenhed. „Taler De Engelsk, Monsieur?“ spurgte han paany. „Nej“, lød atter en af Æde Medrejsendes Svar. Nu spurgte han ogsaa mig; jeg svarede bekræftende. Hans Ansigt opklaredes og med den største Hjærtelighed stod han op fra sin Plads og satte sig ved Siden af mig.

„Jeg ser strax, Monsieur“, sagde han, „at De er paa Tilbagerejsen fra en tysk Højskole. Min Dom slaar altid til og jeg tager meget sjældent fejl. Mit Navn er Osvald Dobson. En Missionsforening i London har sendt mig over til Fastlandet, for at samle Stof angaaende Raaddenskabene og Overtroen i den romerske Kirke i disse Egne, som ere hildede i det dybeste Mørke. Paa mine Rejser gjennem Frankrig, Belgien, Spanien, Østerrig og Italien har jeg hørt en Mængde skrækkelige Ting om Pavedømmet. Naar jeg kommer hjem, vil jeg holde en Række Foredrag, hvori jeg vil afsløre for hele Verden alle Pavekirkens Hemmeligheder.“

„Jeg kan godt forstaa“, tillod jeg mig at bemærke, „at en Mand med rige Sprogkundskaber umulig kan gennemrejse saa mange Lande, uden at samle rige Erfaringer. Men, naar jeg ikke tager fejl, kan De kun tale Engelsk.“

Han svarede: „For at studere Pavekirkens Daarlighed behøver man ikke at lære deres Sprog; thi Kjendsgjernerne tale til Øjnene. Jeg behøvede kun at lukke Øjnene op, og jeg havde dem godt aabne, saa at jeg tydelig og klart saa' alle deres Forbrydelser og deres Afgudsdyrkelse.“

„Turde jeg anmode Dem om, at sige mig nogle af disse Forbrydelser?“

„O, hvilke Rædselsgjerninger har jeg ikke været Vidne til i disse Lande, der ere saa dybt sunkne under Pavekirkens Aag! Mener De vel, at det er muligt, naar jeg fortæller Dem, at jeg har set Kors og Mariebilleder paa alle tænkelige Steder? Jeg saa' dem an-

bragte paa Træer i de ødste Egne og tronende paa Torvene i folkerige Byer; og jeg saa' Mænd, Koner og Børn ligge paa Knæ foran dem og tilbede dem som Afguder. O, det er skrækkeligt!"

„Jeg er i Sandhed dybt bevæget derover. Men, der falder mig Noget ind, har man da sagt Dem, at disse Folk tilbede deres Krucifixer og Statuer som Afguder?"

„Om Nogen har sagt mig det? Hvorfor skulde man sige mig det, naar jeg har set det med mine egne Øjne?"

„Det havde dog været klogt, om De havde indhentet Oplysninger om, hvorvidt disse Folk virkelig vise deres Kors og Statuer guddommelig Ære."

„Men Folkene, jeg taler om, vare jo Italienerne, Fransk-mænd og Spaniere. De kunde ikke et eneste engelsk Ord, og jeg forstod ikke et Ord af deres barbariske Sprog."

„Saa har De maaske overilet Dem i Deres Dom om Katholikerne. Jeg har observeret Katholikerne i mange Egne og maa tilstaa, at jeg ikke har fundet en Eneste blandt dem skyldig i Afgudsdyrkelse. Deres Præster sagde mig derimod, at Korsene f. Ex. kun holdtes i Ære som Sindbilleder paa vor Frelse, som Minder om det Træ, paa hvilket Frelseren døde."

„Det sagde deres Præster Dem? Min kjære unge Ven, Herren bevare Dem for de papistiske Præster. De ere saa kloge som Slinger og ligesaa farlige. Jesuiterne ere Skyld i alle Nutidens Ulykker, ja, jeg gaar endnu videre og paastaar uden Tøven, at alt'det Onde, som er kommet over Menneskeslægten i det sidste Aar-tusinde, er fremkaldt af Loyola's Disciple."

„Er det ikke lidt voveligt at anklage Jesuiterne for at være Ophavsmændene til alle de sidste 1000 Aars Forbrydelser?"

„Nej, jeg forsikrer Dem højtidelig, at de endog vare delagtige i alle Revolutionerne i de sidste 1500

Aar. Det er en Kjendsgjerning, som endog deres bedste Venner og Forsvarere ikke kunne nægte.“

„De glemmer, at Jesuiterne endnu ikke ere over 300 Aar gamle. Undskyld, at jeg henleder Deres Opmærksomhed paa denne historiske Kjendsgjerning.“

„Min kjære unge Ven,“ sagde den Gejstlige, og kastede samtidig et hemmelighedsfuldt Blik paa alle de øvrige Rejsende i Kupeen, „disse Jesuiter have været til altid, synligt eller usynligt. Man møder dem alle Vegne; maaske befinde vi os endog her i denne Kupé under deres aarvaagne Øjne. I Sandhed, De kan endog trykke en saadan Jesuit i Haanden uden at vide det; De kan tale med dem timevis og ikke kjende dem. Disse Jesuiter ere de farligste Individuer, jeg kjender.“

„Har De nogen Sinde set en Jesuit?“ spurgte jeg.

„En Jesuit! Herren bevare mig for at se en. Jeg kjender kun altfor godt Historien om alle deres blodige Sammensværgelser og Forfølgelser. Det er disse Jesuiter, som forføre det stakkels Folk til alle mulige Misgjerninger og som forlede det uvidende Folk til at tilbede endog de Helliges Ben og Klæder.“

Jeg begyndte at finde hans Underholdning kjedsommelig og spurgte mig selv, hvorledes den lutherske Missionsforening i London vel egentlig kunde se ud, naar denne Mand var en af dens Delegerede og Tilidsmænd. Overfor saadanne Kjendsgjerninger kan man ikke forundre sig over, at Protestanterne hylde de vidunderligste Anskuelse med Hensyn til den katholske Kirkes Lære og Skikke. Thi hvilke Erfaringer kunne vel Mænd indhøste paa en Rejse, naar de ere saa kortsynede og uvidende som min Rejsefælle?

Jeg spurgte: „Har De nogen Sinde besøgt Waterloo?“

„O, hvorledes skulde jeg vel kunde have forladt Belgien, uden at have besøgt Waterloo? Ingen sand Englænder vil nogen Sinde betræde dette Land, uden at besøge de herligste Valpladser, paa hvilke de en-

gelske Soldater kæmpede med saa stor Berømmelse og Hæder. Jeg blottede mit Hoved, da jeg stod paa den Grund, som er mættet med Blodet af vort Lands ædleste Sønner. Jeg tog ogsaa noget Jord med til evig Erindring og havde endog det Held, at kunde forskaffe mig et Søm af den Hestesko, som Wellingtons Hest bar under Slaget.“

Jeg maatte uvilkaarlig le, da jeg hørte, at han havde købt sig et Søm i Waterloo. Jeg havde nemlig ogsaa besøgt den berømte Valplads og hørt fra tilforladelig Kilde, at en Smed der i Nærheden forarbejdede „Wellington-Søm“, for at sælge dem til Englænderne.

„Hvorfor,“ spurgte jeg alvorlig, „tog De den Jord op i Waterloo? Hvad Værd kan et Søm have i Deres Øjne? Naar de belgiske Katholiker se, at De holder slige Ting i Ære, ville de beskyldes Dem for Afgudsdyrkelse.“

„Beskyld mig for Afgudsdyrkelse! Med hvilken Ret kunde de gjøre det?“

„Med den samme Ret, hvormed De gjør det. De kan ikke nægte, at De holder et Hestesko-Søm i Ære, ja endog Jord, som daglig betrædes af andre Menneskers Fødder. Da De stod paa Sletten ved Waterloo, var De oven i Købet uforsigtig nok til at tage Hatten af. Maaske har deres Fører i hint Øjeblik tænkt ved sig selv: „O, den engelske Afgudsdyrker.“

„Min kjære Ven, jeg ser, De vil drive Spøg med mig. Jeg har aldrig sagt, at jeg tilbad Jorden fra Waterloo eller Wellingtons Hestesko-Søm.“

„Men sagde Katholikerne Dem da nogen Sinde, at de tilbad deres Kors og Statuer, eller at de viste disse Ting guddommelig Ære?“

„Nej, det gjorde de aldrig; men det var heller ikke nødvendigt, da jeg saa det med mine egne Øjne. For Resten er jeg bange for, at Jesuiterne have bedaaret Dem, unge Ven. Jeg ser i hele Deres Underholdning Spiren til Vildfarelse. Jeg vilde ønske, jeg kunde være

en Tid lang sammen med Dem, for at antænde en uudslukkelig Ild i deres Sjæl. Jeg skulde da fortælle Dem en Mængde om de romerske Præsters Kneb og Rænker og saaledes give Dem Vaaben i Hænde mod alle Farer. Herren beskyttede Dem, unge Mand, hans hellige Engel bevare Dem for Jesuiternes dræbende Indflydelse!“

„Jeg lover Dem, at gjøre Alt, for at beskytte mig mod alle hine, som kunde føre mig paa Vildfarelsens Afveje. Jeg holder af Retfærdighed, Sandhed og Ret. Men jeg tør vel ogsaa give Andre det gode Raad, at gjøre det samme. Jeg beder Dem, at De, førend De holder Foredrag over Katholikerne i Deres Missionsforening, selv spørger en Katholik, om han virkelig tilbeder Billeder, Statuer og Kors som Afguder, og tillige studerer deres Lære en Smule.“

„Jeg møder vel næppe førend mine Foredrag en Katholik, som taler Engelsk.“

„Jeg er Katholik. I alle Katholikernes Navn erklærer jeg højtidelig, at de intetsomhelst Sted paa Jorden tilbede Kors og Billeder eller nogensomhelst Skabning, men ene og alene vise den treenige Gud guddommelig Ære. Naar De i en eller anden Missionsforening fortæller, at Katholikerne tilbede de Hellige eller Kors og Billeder, saa gjør De Dem skyldig i en skammelig Bagvaskelse og Løgn.“

„De er Katholik?“ raabte han ængstelig.

„Jeg er, som jeg sagde, Katholik; endnu mere, jeg er en af disse skrækkelige katholske Præster, jeg er Jesuit!“

„O, o!“ stønnede han som i Dødskamp. Imidlertid var Toget ankommet til Gent. Jeg indbød min protestantiske Ven til at besøge mig i Kollegiet; men han er hidtil ikke kommet.

To Ordensstiftere.

(31. Juli og 4. August.)

Ignatius, den Yngste blandt tolv Sødskende, så Dagens Lys i Aaret 1491 i en spansk Adelsfamilie paa Slottet Loyola. Udrustet med et venligt, tjenstvilligt Sindelag, forraadte han dog allerede som Dreng en stor Tilbøjelighed til Vrede og Hidsighed. Han blev opdraget ved Kong Ferdinand V. af Kastiliens Hof, men traadte tidlig, dreven af Verdslighed og Higen efter Hæder, ind i Krigstjenesten og blev under de Franskes Belejring af Pampelona, hvor han udmærkede sig ved Heltemod, haardt saaret af et Klippestykke og en Kugle i det højre Ben, saa at han, Døden nær, modtog de hh. Sakramenter; men attter lidt efter lidt opnaaede Heldbredelse paany som ved et Vidunder. I lang Tid fængslet til Sygelejet, paa Grund af saare smertefulde og tildels mislykkede Operationer og plaget af Kjedsommelighed, forlangte han nogle Romaner, sin Yndlingslæsning. Men da saadanne ikke forefandtes, gav man ham nogle Bøger om Jesu og de Helliges Liv. Ignatius fandt lidt efter lidt en saadan Smag i denne Læsning, at han, efter længe at have vaklet frem og tilbage, tilsidst fattede den uigjenkaldelige Beslutning, helt og holdent at bryde med sit hidtidige verdslige Liv og at træde i de Helliges Fodspor, uden at bekymre sig om, hvad Verden, hans Familie, navnlig hans ældste Broder, kunde finde paa at sige dertil. I det berømte Benediktiner-Abbedi Montserrat aflagde Ignatius et Generalskriftemaal og Kyskhedsløftet. Derefter begav han sig, klædt som fattig Pilegrim, uden nogetsomhelst Tegn paa sin forrige Stand, til den lille By Manresa, hvor han førte et overordentlig selvfornægtende og bodfærdigt Liv i det derværende Dominikanerklosters Hospital, og, da hans Stand blev røbet af Tiggeren, til

hvem han havde givet sine kostbare Klæder, skjulte han sig i en nærliggende mørk Hule, hvorfra man bragte ham halvdød tilbage igjen til Hospitalet i Manresa. Her blev han et Bytte for de frygteligste aandelige Lidelser: han fandt ikke længer Behag i Bønnen og Bodsøvelserne, ingen Trøst i Sakramenterne. Men ved Hjælp af sine dygtige og kjærlighedsfulde Skriftefædre i Manresa og Monserrat gjenfandt han dog atter den fuldkomne Fred, som han havde nydt siden sin Omvendelse, men følte tillige hos sig en glødende Længsel efter at arbejde paa sine Medmenneskers Helliggjørelse og for Fremtiden at gjøre Alt til Guds større Ære. I de ti Maaneder, Ignatius tilbragte i Manresa, udarbejdede han Planen til den aandelige Bygning, som han vilde opføre i hele sin Levetid. I Bogen „*De aandelige Øvelser*“, som han forfattede her, udarbejdede han nemlig først for sig selv, dernæst ogsaa for andre, en Ledetraad til et fuldkomment Liv. Han var den Første, som fulgte den, og Tusinder ere vandrede efter ham og ere ved Hjælp af den naaede til den sande Fuldkommenhed ad den rigtige og korteste Vej.

Det Første, Ignatius gjorde, var, at han begræd sine Synder og afsonede dem ved stræng Bod. Bodens nemlig, er og bliver det første Skridt til et fuldkomment Liv. Vi maa angre og begræde vore Synder, for at udslette dem. Saaledes have alle de Hellige handlet, selv om de ogsaa kun havde begaaet tilgivelige Synder. Det andet Skridt, som den h. Ignatius i ovennævnte Bog betegner som nødvendigt til Fuldkommenhedens Opnaaelse, er Kristi Efterfølgelse i alt det, han gjorde og taalte til Guds Ære og Sjælenes Frelse. Men Ignatius lærer dette ikke alene med Ord, han stadfæstede det ogsaa ved sit Exempel, idet han i hele sin Livsvandel viste sig som en trofast Efterfølger af Jesus, og fra sin Omvendelses første Øjeblik af, ligesom Jesus, arbejdede, saa længe han levede, paa Sjælenes Frelse.

Derfor maatte han taale Krænkelser af enhver Slags, Bagvaskelser, Fængsel og paa et hængende Haar Døden. Det tredie Skridt, hvorved Ignatius naaede Fuldkommenhed og hvortil han i sine aandelige Øvelser vil lede Andre, er vor menneskelige Villies Overensstemmelse med den guddommelige Villie. Men for at naa saa vidt, maatte han løsrive sig fra Verden og fra Alt, hvad der er i Verden og strider mod Kjærligheden til Gud, og udelt ene og alene give sig Gud i Vold.

Efter en Pilegrimsrejse til det hellige Land, hvor han af Lydighed maatte opgive sit Forehavende, at arbejde paa Muhamedanernes Omvendelse, begyndte Ignatius, endskjønt han allerede var over 30 Aar gammel, tildels levende af Almisser og samtidig arbejdende paa Sjælenes Frelse, at studere først i Barcelona, dernæst ved Universiteterne i Alcala og Salamanca, tilsidst ved Højskolen i Paris, hvor han paa Mindedagen for Marias Optagelse i Himlen, 15. August 1534, i Sct. Dionysius' Kirkens underjordiske Kapel paa Montmartre tilligemed sex Venner¹⁾ aflagde Fattigdommens, Kyskhedens og Lydighedens frivillige Løfte, hvortil de senere føjede det fjerde: ubetinget at stille sig til Disposition for Paven, som paa den Tid maatte føre Kampen mod Luthers ny Vranglære. Efter at Ignatius var vendt tilbage fra en Rejse til sit Hjem, som han havde maattet foretage i Følge Lægens Raad, for at gjenoprette sin nedbrudte Sundhed, rejste han med sine Medbrødre til Venedig, hvor de modtage Præstevielsens hellige Sakramente. Fra Venedig begav de sig til Rom, hvor Pave Paul III i Aaret 1540 stadfæstede den ny Orden under Titelen „*Jesu Selskab*“ og til hvis første General han udnævnte den h. Ignatius selv. Efter at Ignatius havde beklædt dette Embede i 15 Aar med utrættelig

¹⁾ *Peter Lefebre, Frants Xaver, Indiens senere Apostel, Jakob Lainez, Salmeron, Bobadilla og Roïriguez.*

Mod og til stor Velsignelse, var hans Livskraft nedbrudt ved de utallige Arbejder og Lidelser, han havde underkastet sig, hvorfor han lod sig give en Medhjælper og forberedte sig derefter ved Bøn og Betragtning til sin Overgang i Evigheden. Han døde den 31. Juli i Aaret 1556, i en Alder af 65 Aar.

Endnu medens den h. Ignatius levede, steg Medlemsantallet i hans Orden til et Tusind. Den første storartede Mission i den ny Orden var den h. Frants Xavers i Indien. Hele Nationer omvendtes til Kristendommen ved Ordensmedlemmernes utrættelige Virksomhed; utallige Vildfarende førtes tilbage til Kirkens Skjød. Den berømte Jesuiter-Orden har ydet Kirken store Tjenester ved heltemodig at tage Kampen op mod Vantro og Vrangtro, og det var uden Tvivl det guddommelige Forsyns Styrelse, at denne Orden kunde udfolde sin velsignelsesrige Virksomhed kort efter Amerikas Opdagelse og efter at de saakaldte Reformatorer vare fremkomne med deres nye Vildfarelser og menneskelige Læresætninger. Hadet og forfulgt, som ingen anden Orden, af den katholske Kirkes Fjender, virker den indtil den Dag i Dag ved Ord og Kraft for Troens Udbredelse og Renhed og for Sjælenes Frelse.

*

*

*

Den h. *Dominikus* blev født i Aaret 1170 hos agtværdige Forældre i Gammel-Kastilien i Spanien og, vundet af sin Onkel for den gejstlige Stand, aflagde han i en tidlig Alder Vidnesbyrd om stor Kjærlighed til Næsten; da der saaledes, medes han endnu var Student, en Gang udbrød en stor Hungersnød i Valencia, hvor han studerede, solgte han endog sine Bøger, for at kunde understøtte de Nødlidende, Efter at have fuldendt sine Studier, holdt han offentlige Forelæsninger og tiltrak sig baade ved sin Virksomhed paa Prædikestolen og navnlig ved sit opbyggelige Liv Biskop Diego af

Osmas Opmærksomhed, saa at han optog Dominikus i sit Domkapitel.

Som Domherre lod Dominikus sig ikke nøje med, blot at forrette Tjenesten med største Iver tillige med sine Medbrødre i Kirken, men han drog ogsaa omkring paa Landet som Bodsprædikant og opvakte paany den kristelige Tro hos den med Vantro og Maurere blandede Befolkning. Paa en Gesandtskabsrejse, som han foretog til Frankrig sammen med sin Biskop, overtødede han sig om de ødelæggende Virkninger, som Albigenserne fremkaldte ved deres Vranglærdomme, navnlig i Languedoc, og grundlagde, for at bekæmpe dem med Kjærlighed, Belæring og apostolisk Fattigdom, istedenfor med Ild og Sværd, *Dominikaner-Ordenen* eller, som den kaldtes her i Norden, „Sortebrødrenes Orden.“ Men da han maatte have Tilladelse fra Kirkens Overhoved til sit Foretagende, saa begav Dominikus sig til Rom i Aaret 1216, for at opnaa den. Her lærte han den h. Franciskus af Assisi at kjende og knyttede sig til ham i helligt Venskab. Pave Honorius III gav med Glæde sin Tilladelse til Udførelsen af den h. Dominikus' Planer, paa den Betingelse, at han grundlagte den ny Orden paa en af de gamle Regler, som allerede vare stadfæstede af Kirken, og Dominikus valgte da den hellige Augustinus' Regel, som han kun forandrede en Smule, eftersom Forholdene og Formaalet krævede det. Med utrættelig Iver arbejdede han paa at udbrede og befæste sin Orden, og foretog sig i det Øjemed en Mængde Rejser, og han havde den Glæde, at kunde inddele den allerede paa det andet Generalkapitel, han afholdt i Aaret 1221 i Bologna, i otte Provinser. Han var navnlig besjælet af en stor Andagt til den h. Gudsmoder Maria, til hvis Ære han indførte og almindelig udbredte Rosenkransbønnen i dens nuværende Skikkelse. Sit Livs sidste Dage vilde Dominikus hellige Hedningernes Omvendelse, men Gud forlangte ikke mere et saadant Offer af sin Tjener. Han blev angrebet af en heftig Feber

og i Forudfølelsen af sit nær forestaaende Endeligt forsamlede han sine Medbrødre omkring sig og opmuntrede og trøstede dem med de Ord: „Mine Brødre, øver Kjærlighed, bevarer Ydmygheden og skiller eder aldrig fra den frivillige Fattigdom — det er den Arv, som jeg efterlader eder; forøvrigt holder Maade med Graaden, thi jeg har det godt og vil være eder til større Gavn hisset end jeg hernede er i Stand til.“ Derefter lod han sig lægge ned paa Jorden, modtog i Bodsdragt det h. Vandringsbrød og hensov den 6. August 1221; Kirken fejrer aarlig hans Minde den 4. August,

Den ny Orden udbredte sig hurtig til alle katholske Lande. Selv i de fjærneste Hedningelande forkyndte nidkjære Sortebrødre inden kort Tid Jesu Kristi Evangelium. En Mængde Videnskabsmænd, som Thomas af Akvino og Duns Scotus, fremgik af Ordenen, som i sin højeste Blomstringsperiode talte 2600 Medlemmer. Ved deres Omsorg for Videnskaberne og deres Missionsgjerning have Dominikanerne ydet Jesu Kristi Kirke, ja hele Menneskeslægten store Tjenester.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Odense. I *Ubberud Kirke* er ifølge „Fyens Stiftstd.“ i Foraaret fundet et Blyvindu med *Glasmalerier* fra Middelalderen. Vinduet sidder i Korgavlen, men er fuldstændig skjult indvendig af den middelalderlige Altertavle og udvendig af Murværk, der udfylder det gamle Vindu. Malerierne bestaa af 4 Vaabenskjolde af spidsbuet Form, anbragte i lodret Række over hverandre. Paa Grund af Belysningsforholdene og Vanskeligheden ved at komme til at undersøge Vinduet kunde Vaabnene ikke nøjagtig bestemmes, dog synes det, som om det øverste Skjold, et Korsskjold med en Bispestav ovenover,

er Stiftets Mærke; det næste Skjold viser Rønnovernes Vaaben, og de to følgende sandsynligvis Urnernes og Globernes Vaaben.

Som bekjendt høre Glasmalerier, særlig fra Middelalderen, til de største Sjældenheder her i Landet. Vinduet i Ubberud Kirke hidrører sandsynligvis fra Slutningen af det 15. Aarhundrede (Karl Rønno var Biskop fra 1474—1504). Efter Forlydende vil Vinduet blive udtaget og indsendt til Museet for nordiske Oldsager i Kjøbenhavn.

Køningsberg. Professor i Kirkehistorie ved Universitetet i Køningsberg, *Dr. Tschabert*, har fornylig gjort et vigtigt Fund i Byens store Bibliothek. Blandt de Bøger og Manuskripter, som den i Altstadt fra 1525—1541 fungerende Sognepræst Johannes Poliander efterlod Byen ved sin Død, findes der ogsaa to Bind Poliander-Haandskrifter, og i det ene af disse har Prof. Tschabert opdaget en Række hidtil fuldstændig ukjendte og utrykte Prædikener og Scholier af *Luther*. De hidrøre fra Aarene 1519—21 og ere enten blevne holdte i Wittenberg eller et Sted der i Omegnen. Sandsynligvis ville disse Prædikener blive indlemmede i den saak. „Hohenzollern-Udgave“ af Luthers Værker, som udgives i Berlin, og hvori Luthers samlede Skrifter, Breve, Prædikener o. s. v. aftrykkes nøje efter Originalerne og i kronologisk Rækkefølge.

London. Med Forundring erfarer det engelske Publikum, at den anglikanske Biskop af Lincoln er bleven stævnet for en gejstlig Ret af sine statskirkelige Forsatte, Ærkebiskoppen af Canterbury, paa Grund af „Kjætter“i. Anklagen lyder saaledes: 1. Biskoppen har tændt Kjætter i et andet Øjemed end for at opnaa Lys. 2. Han har før Nadveren indtaget en „østlig Stilling“ ved Alteret. 3. Blandet Vand i Nadvervinen. 4. Uddelt denne Blanding. 5. Under Velsignelsesbønnen har han stillet sig saaledes, at man ikke kunde se hans Hænders Bevægelse. 6. Han har tilladt, at *Agnus Dei*

blev sunget strax efter den nævnte Bøn. 7. Han har i Folkets Paasyn gjort Korsets Tegn. 8. Sluttelig har han efter Nadveren rensset Kalken og Pateneñ med Vand og drukket dette.

Den protestantisk-anglikanske Biskop af Lincoln hører efter dette at dømme til de saak. Ritualister, som i mange Punkter nærme sig den katholske Kirke. Denne vidt udbredte ritualistiske Bevægelse kan lidt efter lidt føre Tusinder tilbage til den katholske Moderkirke. Lad os derfor bede for Englands Omvendelse. Det nuværende Øjeblik synes at være gunstigere end nogen Sinde før, til at anraabe Himlen om dette Lands Tilbagevenden til den katholske Tro. I intet andet Land har den katholske Kirke i Løbet af de senere Aar vundet større Udbredelse og Betydning, end netop i det britiske Rige. Den kirkelige Statistik optæller over 100 forskjellige Sekter i Landet. Det er derfor let tænkeligt, at alvorlige Mænd, føle sig trufne af dette Billede paa indre Adsplittelse og have tabt al Tillid til at finde Sandheden midt i dette Virvar og derfor henvende sig til den katholske Kirke, som staar paa et fast Grundlag og i stadig Ungdomsfriskhed har trodset alle Aarhundreder. Vi kunne tilføje, at der netop i alt dette Sektvæsen skjuler sig et Fond af Religiøsitet, som rigtignok er kommet paa Afveje, men vidner om Søgen efter Sandheden. Det gaar der som her: Sektvæsenet vil lidt efter lidt aabne Øjnene paa alle virkelig troende og alvorlige Protestanter.

Beuthen. I det første Møde i *de schlesiske Katholikers Generalforsamling* holdt P. Michalski et interessant Foredrag over det kristelige *Familieliv*. Familiens og Hjemmets Midtpunkt var Moderen. Medens Manden kæmpede ude i Livet for Familiens materielle Existens, maatte den kristelige, af sand Religiøsitet gjenstrængte Moder være som en Surdejg, der gjennemsyrede hele Hjemmet. Kun naar dette var Tilfældet, kunde det blive bedre i Staten og Familien. Familiens religiøse

Liv viste sig allerede i det ydre Indtryk, som Hjemmet gjorde. Desværre fandt man nutildags i mange Hjem næppe et eneste Minde om Kristendommen. Forløsningens Symbol, Korset, gjemte man ofte i de bageste Værelser, Sovekamre, o. s. v., medens man i de Værelser, som betrædes af Fremmede, ofte fandt alle andre, kun ikke kristelige Symboler. Man skulde dog mene, at der ogsaa i ethvert Hjem fandtes et Gudsmoderbillede, ved hvem Kvinden adledes og kom til at indtage den ærefulde Plads i det menneskelige Samfund, som tilkom hende ifølge Guds Anordning. Vievand burde heller ikke savnes i et kristeligt Hjem. Hvor opløftende et Indtryk fik man ikke, naar Moderen om Aftenen forsamlede Børnene om sig, bad med dem, anbefalede dem til Guds Varetægt og betegnede dem med Korsets hellige Tegn. Og hvor sjælden var dog netop nutildags denne fælles Husandagt! Netop denne Husandagt beskyttede imod saa mange Slags Farer! I mange Hjem fandtes ogsaa i vore Dage Bøger og Billeder, som slet ikke gave tilkjende, at man befandt sig i et kristeligt Hjem. Hvor mange Børn vare ikke i Hjemmene blevne fordærvede for Tid og Evighed ved slette Bøger og Billeder. En kristelig Fader og Moder burde derfor nøje vaage over, hvad der stillede i Bogskabet eller hængtes paa Væggene.

Oversigt

over indkomne Bidrag til en katolsk Skole paa Nørrebro.

Den 1. Juli 1887 var der indkommet et Beløb paa 3708 Kr. 40 Øre. Siden den Tid er ved Femøres Subskription i Forbindelse med Kollekten i Kapellet paa Sct. Josefs Hospitalet, samt Renterne af den opsparede Kapital og frivillige Gaver, dette Beløb forøget med 2635 Kr. 20 Øre; saa at den samlede Sum nu udgjør 6343 Kr. 60 Øre. Denne betydelige Forøgelse skyldes først en Gave paa 1000 Kr. i Anledning af Pavejubilæet, men ogsaa tillige Menighedens voxende Interesse for Foretagendet, idet Skolesagen paa Nørrebro er bleven mere og mere populær — hvad den i Sandhed ogsaa fortjener at være. Der findes nemlig her paa Nørrebro

snart 500 Katholiker med over 70 skolepligtige Børn, hvis Forældre næsten alle høre til den hæderlige, men ofte kun lidet indbringende Haandværkerstand.

I det jeg fremlægger denne Oversigt, bringer jeg min hjertelige Tak til alle Velgjørerne, navnlig til den kjøbenhavnske Familie, som skjænkede Foretagendet den ovennævnte betydelige Gave i Anledning af Pavejubilæet, men ogsaa til alle Andre, som ved store og smaa Bidrag efter Evne og Kræfter have vist deres Interesse for Foretagendet. Det er mit Haab, at de alle ville vedblive at arbejde for denne vigtige Sag, som jeg herved anbefaler paany. Hjælp os og træd alle ind i Femøres-Subskriptionen — 5 Øre ugentlig — saa kunne vi samle store Summer, som unægtelig behøves, for at afhjælpe den Trang, der er til en Skole og Kirke paa Nørrebro. Vort Formaal er: Alt til Guds Ære og Sjælenes Frelse.

Kjøbenhavn, d. 19. Juli 1888.

Ant. Neuvel,
Præst.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. Juli. 10. Søndag e. Pintse. Olaf, Konge og Martyr. — **30. M.** Martha, Jomfru. — **Ti. 31.** Ignatius, Bekj. og Ordenstifter. — **O. 1. August,** Petri Lænkefest (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen) **2. To.** Alfons af Liguori, Biskop og Kirkelærer. — **3. F.** Stefani Finding (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aftenandagt med Prædiken). — **4. L.** Dominikus, Bekjender og Ordenstifter.

Søndag den 5. August. 11. Søndag e. Pintse.

Fortegnelsen over de Mænd, som ere i Besiddelse af aktiv og passiv Valgret ved det forestaaende Forstander-Valg, henligger til Gjennemsyn i Forsamlingsværelset.

Unio. Søndag den 29. Juli: Præmie-Fugleskydning i Lokalet i Frederiksberg Allé (Gevinster til Værdi c. 40 Kr.). Skydningen tager sin Begyndelse Kl. 4 præcis. Indskud 75 Øre pr. Portion. Anmeldelse af Deltagere modtages af Bestyrelsesmedlemmerne samt i Lokalet inden Skydningens Begyndelse. Keglebanen er aaben og forefindes der i Haven Croquet- og Ringspil til Damerens Underholdning. Madkurve medbringes, da der efter Skydningen spises til Aften i Haven.

Plads ledig. Hos Baronesse Wedel-Jarlsberg i Paris bliver til Høsten Plads ledig for en paalidelig, katholsk **Barnepige** og en dygtig, katholsk **Kokkepige**. Reflekterende kunne foreløbig henvende sig til Redaktionen.

Svendeforeningen afholder Sommerfest med Bazar og Tombola, m. m. Søndag den 18. August, Foreningens Stiftelsesfest. Menighedens Medlemmer bedes betænke Foreningen i Løbet af disse Par Uger med deres Gaver.

H. Slump, Præs.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 32.

Søndagen den 5. August.

1888.

Indhold. Missionsbrev fra Afrika. Jerusalem. Domkirken i Throndhjem. Bekjendtgjørelser.

Missionsbrev fra Afrika.

Om den afskyelige Slavejagt, som stadig drives i Afrika, skriver en Missionær Følgende:

Henimod Middag saá vi paa Højene, som omgive vor Missionsstation, en Mængde Negere, som vare i Færd med at flygte. De Første, som kom ned til os, fortalte os, at en Slaverøver, en Mulathøvding fra Tanganika, havde overfaldet Omegnen. Mange Indfødte, som bo i længere Afstand fra Missionen, flygte til os med Alt, hvad de eje og have. I Begyndelsen troede vi, at det kun var blind Allarm, som det saa ofte hænder i disse Egne, men henimod Kl. 8 om Aftenen saá vi i det Fjærne, paa Højdedraget paa denne Side af Luzon-Floden, Grænsen for Missionens

Ejendom, en Trop bevæbnede Mulatter og Negere drage forbi os i vestlig Retning. Alle vore Nydøbte flygte i største Hast til os. Det er virkelig Mohammed's Soldater, der komme for at holde Razzia, som de saa ofte gjøre det i de os omgivende Landstrækninger. Vi erfare ogsaa, at de allerede have røvet to af vore Børn. Der tages derfor strax Forholdsregler; Tambaen (Jordvolden, som omgiver vor Missionsstation), lukkes til, og vore Negere faa Munition. 20 bevæbnede Negere, med Pater Superior og P. Byncke i Spidsen, gaa Røverne i Møde, for at holde dem tilbage og fordre Regnskab af dem for deres Indfald i Missionens Territorium. De Øvrige, med P. Guillaumé og Broder Jerome, bevogte Huset og berolige Flygtningene. 250 Meter udenfor vore Volde støder vor Avantgarde paa Ruga-Rugaerne (Røverne), som med en rød Fane vare dragne igjennem Landsbyerne, havde slæbt Alt, Mennesker og Gods, med sig, og nu vare i Færd med at forfølge nogle adspredte Flygtninge.

Man raaber til dem, at de skulle standse og sende Bud, for at give tilkjende, hvorfor de ere komne, og sige, hvem der har sendt dem. Men istedenfor at svare drage, de i en anden Retning og marschere henimod en Landsby ved Tanganika. Kort efter kommer en anden Bande paa ca. 150 Mand til Syne og slutter sig til den første. Vi vare fjærnede henved 10 Minuter fra vort Missionshus, og da vi ikke turde vove os længere bort og frem for alt vilde hindre Menneskerøverne i at trænge ind i Missionsstationens Indre, gav Pateren Befaling til Tilbagetog.

Imedens havde alle de stakkels Vilde i Omegnen, som havde Tillid til os, taget deres Tilflugt til Missionsstationen, vel vidende, at de udenfor enten vilde blive gjorte til Slaver eller ubarmhæjertigt myrdede. Andre vare flygtede ud i Søen eller havde skjuit sig i det høje Græs. Der herskede stor Panik blandt vore Kristnes Kvinder og Børn, men de stolede paa Gud og

bad. Vajsenhusbørnene bad Rosenkransbønnen i Kappellet, medens Kvinderne bad alle deres bekjendte Bønner nede i Missionsstationens Gaard. Til Mændene fra vore kristne Landsbyer uddeltes der rigelig Munition, men tillige blev det dem befalet, at de ikke maatte gaa ud, men holde sig beredte til at forsvare Indgangen, vor Boma (Forskansning), saafremt der skete et nyt Angreb, og ikke tabe Modet, men affyre den sidste Patron, førend de lode Kvinderne og Børnene, hvis Legemer og Sjæle vi havde kjøbt for Kristendommen, eller de stakkels Indfødte, som havde søgt Tilflugt hos os, falde i de arabiske Røveres Hænder. Imidlertid forsøgte vi at parlamentere med Fjenden, for at erfare, om virkelig Mohammed, som kalder sig vor Ven, havde befalet sine Folk at udplyndre Missionen, og om han ikke havde faaet Befaling fra Said Bargash, Sultanen af Zanzibar (hvis Død endnu ikke var bekjendt), til at respektere os.

Vor Befolkning bestod af ca. 100 Mænd, som vare forsynede med Geværer (deriblandt et Dusin udmærkede, men med faa Patroner), ca. 200 Vilde, bevæbnede med Landser, 3—400 Kvinder og ligesaa mange Børn, Vajsenhusbørnene medregnede, i alt henved 1000 Sjæle.

Vi staa altsaa paa Vagt og bevogte vore Høje, givende os Gud i Vold. Men Natten nærmede sig; Røverne besætte, uden at affyre et eneste Skud, de omkringliggende Landsbyer og røve Alt, hvad de finde. Med vore langtrækkende Geværer kunde vi let have forstyrret dem i deres Plyndringer, men det var vigtigere for os at parlamentere med dem, for at erfare, hvad vi kunde vente med Hensyn til vore Kristne. Denne Gang hørte de ogsaa paa vore Raab og svarede, at de virkelig vare Araberen Mohammeds Folk, og at Troppens Anfører snart vilde komme.

Denne kom henimod Kl. 6¹/₃, og da han selv paa Grund af en sand eller opdigtet Benskade ikke kunde komme over til os, saa sendte han os en Seddel med

den Efterretning, at hans Herre af Said Bargash havde faaet Befaling til ikke at plyndre hos de Hvide, og at hans Soldater kun vare komne for at bekæmpe Negrerne der i Omegnen. Samtidig sendte han os en indfødt Kvinde, Svigermoderen til en af vore Kristne, som var bleven fangen i en af Landsbyerne, og lod os sige, at Alt vilde være ordnet, inden Solen stod op. . . .

Gud være lovet! Natten forløb rolig, Vagterne havde Intet at melde, der skete ingen Alarm. Tidlig frembar vi det h. Messeoffer, og henimod Kl. 7 begav Pater Provikar og P. Byncke sig ud i en af de forladte Landsbyer til Bandens Anfører. Mohammeds Befalingsmand er en Mulat, lille af Størrelse, mellem 25 og 30 Aar, med kort, sort Skæg og stærkt bronceret Teint. Næppe ere de komne ind i Hytten, førend P. Provikar spørger ham, om det er Maaden, hvorpaa han udfører Sultanen af Zanzibar's Befaling, at han endog vover at udplyndre Landet næsten lige udenfor vore Mure. Den Anden undskylder sig og siger, at han havde befalet sine Folk, at de ikke maatte plyndre hos os og ikke forfølge vore Børn . . . hans udisciplinerede Ruga-Rugaer havde sandsynligvis forvexlet vort Land med Pora-Landet, ganske mod hans Villie. Pateren forlangte nu, at man skulde udlevere de to Børn, som tilhørte vore Nydøbte, hvilket ogsaa skete. Kort sagt, man kom overens, takket være Paterens faste Optræden, og Anføreren forbød sine Folk at røre noget paa vor Grund.

Da Missionærene toge Afsked, lovede Bwana Masudi at gjøre Gjenbesøg om Eftermiddagen. Han kom virkelig med sit Følge, et Dusin Briganter; af Forsigtighedshensyn lode vi dog ikke Følget komme indenfor vore Volde. Den stakkels Høvding havde anlagt Parade-Uniform, en lang rød Frakke, som kgl. Lakajer pleje at bære den i Evropa. Han snakker meget og tigger som alle andre af hans Race; vi afslaa paa en høflig Maade hans Bøn om Patroner og forære ham et Par

Tøfler, gamle Sko og en tom Flaske, som i Særdeleshed synes at glæde ham meget.

Men om Aftenen ere vi fra vore Høje Vidner til en sørgelig Razzia efter Slaver i de omkringliggende Egne; overalt ser man Landsbyer brænde, overalt flygte de Forfulgte til Søen. Banditerne vende tilbage, belæssede med Høns, Geder, Bundter af Fisk, o. s. v. En Bande paa henved 30 Røvere gennemstrejfe lige for vore Øjne Højene og Dalene ved Maongolo-Floden, hvorhen de stakkels Negere vare flygtede, og vende tilbage med en Del Kvinder og Børn, som de drive foran sig i Lænker! Det er et skrækkeligt Syn! Man føler Lyst til at skyde disse Banditer, men det vilde være aaben Krig og Missionen vilde være fortabt. Hvornaar vil dog en eller anden europæisk Regering paatage sig, at tilintetgjøre denne forbandede Slavehandel med al dens Elendighed? Et Detachment paa 100 velbevæbnede europæiske Soldater vilde i Løbet af 14 Dage være i Stand til at gjøre det af med hele denne grusomme Hob paa henved 300 Røvere, som udbrede Skræk og Rædsel over hele Landet fra Tabora over Ujiji indtil Manyema og hele Tanganika indtil Albert-Nyanza. Men hvad kunne vi stakkels Missionærer gjøre, hvad andet, end bede til Gud for de stakkels Sorte og deres værste Fjender, Araberne og Mulatterne!

Denne sørgelige Søndag Aften, som vi aldrig ville glemme, sendte Pater Superior P. Byncke ud til Arabernes Lejr, for at forlange, at man snarest mulig gjorde en Ende paa disse Grusomheder og lod Banditerne drage bort, for at vore kristne Negere fra Omegnen, hvor næsten Alt var ødelagt, kunde vende tilbage. Anføreren, som ikke er i Stand til at holde Orden blandt sine Røvere, lovede, at han tidlig den næste Morgen vilde lade sine Tropper drage bort, og tilbød os, at vi kunde løskjøre saa mange Kvinder og Børn blandt Dagens Ofre, som vi havde Pengemidler til. Alt, hvad vi vel kunde undvære, blev anvendt dertil. Man kan med Lethed forestille

sig de Udvalgte Glæde over atter at turde vende tilbage til deres Hjem, men ogsaa de andre Staklers Fortvivlelse, som vi ikke kunde løskjøre, og som nu med Vold og Magt bleve slæbte bort, skrigende og jamrende.

Mandag Morgen endelig droge disse skændige Mordere af vor fredelige Befolkning bort, tagende alle de Indfødtes Forbandelser med sig. De talte henved 300; Slavekaravanen dannede det sørgelige Følge. En gammel Stakkel klamrer sig i Forbigaaende fast til Br. Josefs Frakke og beder ham skrigende om Hjælp; han kan ikke, og hun rives bort som et Stykke Kvæg, med Strikken om Halsen Vi vare ikke mere i Stand til at løskjøre hende. Disse umenneskelige Røvere ere nu faldne over Egnen ved Ubembe, hvor man langvejsfra kan kjende deres Marschrouten paa de flammende Landsbyer.

Disse sørgelige Expeditioner lade intet Levende blive tilbage, alle Landsbyerne, hvor vi for tre Dage siden meddelte Katekismus-Undervisning, ere nu ødelagte og mennesketomme.

En stakkels Negerinde, som Ruga-Rugaerne havde fanget, dør lige for vore Øjne. Hun havde værget sig fortvivlet og vilde paa ingen Maade lade sig binde; da rettede en Bandit koldblodig sin Pistol mod hendes Bryst. Dødelig saaret segnede hun til Jorden og faa Minuter efter blev hun Moder til et dødfødt Barn. Hun krympede sig i skrækkelig Smerte; vi løftede hende op og bar hende ind i Missionshuset, Hun havde allerede forhen faaet en Del Undervisning i Katekismen; vi talte til hende om Himlen og om Daaben. Hun bad om den og døde rolig som Kristinde, O Gud, hvem vil befri os for disse skrækkelige Tilstande! . . .

Jerusalem.

Syv Hundrede Aar ere henrundne, siden Melkisedeks Stad, Davids Stad, Herrens Stad faldt i de Vantros

Hænder og de Kristnes Magt blev brudt i det hellige Land. „Jerusalem“ betyder „Fredens Skueplads“ — ja, der hersker Fred over den, dog ikke Haabets og Livets blomstrende Fred, men Resignationens og Dødens sørgeligt-stille Fred. I Jerusalem tænker man under de mægtige Indtryk næppe paa Nutiden, stedse paa Fortiden, aldrig paa Fremtiden — Byen har jo ingen Fremtid — og dog? Apostlenes Gjerninger (I, 11) forudforkynder den, vi føle den nær, naar vi gjennevandre *Josafats Dal*, der strækker sig langsmed den ene Side af det nøgne Højdedrag, som paa begge Sider omgiver Jerusalem.

Jerusalem, Taushedens og Gravfredens By, ligger paa de fire Høje Sion, Abra, Moriah og Bezetha; Baggrunden dannes af den blaalige Bjærgkjæde Moab, og ser man ned paa Kuppelbyen med de flade Tage, de forfaldne og forsømte Mure, saa gjør Synet deraf i enhver Henseende et storartet og gribende Indtryk; men der er intet Mildt, Hyggeligt ved hele Panoramaet; det Hele er stift, haardt, koldt, endog de grønne Blade paa de faa Træer, der ligesom isolere sig indbyrdes, mangle Blødhed i Farven, alle Konturer ere tørre og døde.

Forbandelsen hviler endnu den Dag i Dag med hele sin Tyngde over Byen, hvori fordem Raabet lød: „Hans Blod komme over os og over vore Børn“. Den Eviges Ord: „Eders Hus skal lægges øde“, paatrænger sig uvilkaarlig Sjælen. Snævre Gader, fulde af alskens Smuds, Huse, som synes at sky Gaderne, Ruiner og Grus alle Vegne, ingen Livsglæde og Munterhed i Indbyggernes Miner: Verdensfrelserens Blod var for hele Verden et Underpant paa Befrielse, for Jerusalem, hvor det flød, et Underpant paa uforanderlig Trældom.

Allerede kort Tid efter Kristus skrev den jødiske Historiker Flavius Josefus: „Endog den Fremmede, som fordem beundrede Judæa og Hovedstadens smilende Omgivelser, kan ved Synet af Landets nuværende For-

ladthed ikke holde sine Taarer tilbage, han maa sukke over denne Forandring.“ Disse Ord ere lige saa træffende i vore Dage som for 1800 Aar siden: Frelserens Taarer paa den første Palmesøndag ere blevne opfangede af denne Jordbund, men deres Bestemmelse var ikke, at væde den, men at gjøre den tør og stiv, til et Vidnesbyrd om den menneskelige Forbrydelses Størrelse.

Til hver Fodsbred Jord knytter der sig her saa at sige et historisk Minde; men Historien, som skal være Verdensdommen, har her fældet en frygtelig Dom. Fortidens Mindesmærker ere faldne sammen eller sønderslaaede, og det er kun de færreste, rigtignok de største og ærværdigste, som ere blevne nogenlunde bevarede, vi behøve kun at minde om Dødsangst-Grotten, om Gethsemani, om *Ecce-Homo*-Buen, om Højsædet (Lithostrotus), og frem for alt om Herrens Grav, denne Helligdommenes Helligdom.

Og alligevel, *Et* har Menneskenes Haand og Tidens Tand ikke kunnet ødelægge: det samlede Overblik, Egnens Topografi, hvor Hovedscenerne i Evangeliet tildroge sig. Lad Landskabet ogsaa være blevet nok saa trøstesløst, saa er og bliver det dog det samme i sin Helhed, og for største Delen ogsaa i det Enkelte frembyder det endnu det samme Syn, som da *Frelseren* vandrede gennem disse Dale, over disse Høje, paa disse Veje. Over den samme Bæk Cedron, som vi nu se foran os, vandrede Frelseren, paa den samme Tiberias' Sø sejlede han, ved den samme Jordan-Flod blev han døbt.

Sceptret er taget fra Jakob og Kongeværdigheden fra hans Slægt, Jerusalem er ikke længer den kongelige Stad; men det er endnu den *hellige* Stad, *Bønnens* Stad. I ingen By i Verden bedes der af saa Mange og i saa mange forskellige Tungemaal, som i Jerusalem. Hele Verden kommer sammen her til Bøn, og til hvilken Bøn! „Et sønderknust Hjærte er et Offer for Gud“ siger

Salmisten, og denne Bøn, Angerens og Afbigtens Bøn, frembæres her af hele Verden for Gud, det være sig af Jøder, som i deres lange Kaftaer og med bare Fødder staa sørgende langs med Tempelmuren og skjulende deres Ansigt i begge Hænder, eller af Muselmændene, for hvem Jerusalem ogsaa er ærværdig og hellig, og som her glemme Sanselighedens falske Profet over Korsets ypperstepræstelige Profet, eller af Skismatikeren, hvis Gudstjeneste, som helt igjennem er stivnet i Formelvæsenet, ene og alene her gjenoptager i sig en Smule af den store Kristen-Enheds Liv, eller af Protestanten, som her egentlig først lærer at bede, eller endelig af Katholiken, hvis Tros-Inderlighed og Tros-Dybde aabenbarer sig her i sin fulde Kraft. Der bedes i Helligdommene, paa Gaden, af den Enkelte og af Selskaber, om Dagen og om Natten. Bønnen er her noget selvforstaaeligt, man forundrer sig ikke over den Bedende, men over det Menneske, som ikke kan bede her. Den Ene konkurrerer med den Anden, og det vilde blive betragtet som en utilgivelig Forbrydelse, om Nogen hindrede dem deri. Intetsteds i Verden har enhver Kultus større Frihed, intetsteds ere de saa ligeberettigede som i det nuværende Jerusalem, hvor der vel hersker stor Skinsyge i Henseende til Besiddelsen af de hellige Steder, men ikke Skinsyge i Henseende til Andagt. I Jerusalem forstyrres Pilegrimen ikke, langt mindre driver man Spot med ham, han kan knæle paa Gaden, bede højt, ingen Muhamedaner, ingen Jøde vil forstyrre ham — Jerusalem har ikke mere den gamle Pagts Offeralter, men det har alle Nationers, alle Konfessioners, alle Sprogs *Bønoffer*.

Intet ligger nærmere, end en Sammenligning mellem Jerusalem og Rom. Lad denne sidste By ogsaa være et Bytte for Revolutionens Trældom, saa er og bliver den dog *Kristendommens Seirsstad*, medens Jerusalem siden 1855 Aar er *Melankoliets Stad*. Begge have store Minder, men Roms Minder vise hen til

Fremtiden, de tilraabe os alle Vegne „*Non prævalebunt*,“ „Hovedes Porte skulle ikke faa Overhaand,“ medens Jerusalems Minder ene og alene vise tilbage til Fortiden og med mægtig Stemme forkynde Korssets Sejr i den Forbandelse, som hviler over dem, der udførte Korsfæstelsen.

Jerusalem gjør Indtryk om Dagen, men endnu mere om Natten. Ser man om Aftenen ned paa Roms Huse og Kirker, saa straalder der Lys alle Vegne fra og Liv og Glæde; men ser man Jerusalem om Aftenen, saa opdager man næppe et Dusin Lys, kun naar Maanen kaster sit spøgelseagtige Lys over Byen, gjør den om Aftenen og Natten et storartet, mægtigt og overvældende Indtryk. Maanens hemmelighedsfulde Lys passer netop saa godt til den store Dødens-By, til den By, hvis højeste Ære bestaar i, at være en Vogterske af Jesu Kristi Grav. Alt er tyst og stille, men nej, hører Du den klagende Gjøen af Hundene, som strejfe omkring i Gaderne? Ihukom da et Sted i Profeten Jeremias' Klagesange, og Du vil være i den Stemning, som passer til Forladthedens By. „Hvor ene og forladt sidder ikke Byen, som fordum var saa fuld af Folk! Den er bleven som en Enke!“ Den natlige Himmel breder Enkesløret ud over den, og Byen vil vedblive at bære det, indtil Herren, som elsker dens Ruiner og trods Forbandelsen har Medlidenhed med dens Forfald, samler denne Andagts og Bønnens, Taarernes og Sorgens By, som den sidste Kylling under sin hellige Kirkes Vinger, og der vil da blive *én* Hyrde og *én* Hjord!

Sct. Olafs Domkirke i Tronhjem.*)

Et Aartusinde hengik i den kristelige Tidsregning, inden det skandinaviske Nordens Folk bleve fuldstændig indlemmede i Kristi Kirke. I fem Aarhundreder glædede de sig ved dens Velsignelser og Velgjerninger da løsrev den store Trosskilsmisse dem paa voldelig Maade fra den kirkelige Enhed og gjorde deres Hjem til Missionslande, som næsten lagde de katholske Trossendebud større Hindringer i Vejen, end mange hedske Lande hinsides Verdenshavet. De katholske Minder lode sig imidlertid ikke fuldstændig ødelægge. Levende vedblev frem for alt tre herlige Kongenavne at være i Folkets Minde, Navne til hvilke Kristendommens Sejr er knyttet i de tre nordiske Kongeriger: den h. Olaf af Norge, Knud i Danmark og Erik i Sverige. Disse tre Konger vare ikke alene katholske Helgener og Martyrer, de vare ogsaa store, populære Herskere, til hvem de tre Landes Historie og Hæder paa det inderligste var fastknyttet. Ligesom de tre Landes Kristeliggjørelse paa en vis Maade er bleven legemliggjort i de tre kongelige Martyrer, saaledes har ogsaa de tre herlige Domkirker, hele det skandinaviske Nordens skønneste monumentale Bygninger, bevaret Mindet om, at alle disse Landstrækninger forud udgjorde et velordnet, hierarkisk inddelt Led af af den almindelige Kirke. Under Metropolitens af Lund stode de sex danske Biskopper af Aalborg, Aarhus, Odense, Ribe, Roskilde og Viborg. Under Ærkebiskoppen af Upsala stode de svenske Bispedømmer Jönköping, Skara, Stregnæs, Westerås, Wexiö og Abo i Finland. Ærkebiskoppen af Thronhjems Myndighed udstrakte sig derimod ikke alene over de fire norske Bispedømmer Bergen, Hamar, Oslo og Stavanger, men

*) Efter „Die katholischen Missionen, Nr. VIII. 1888.

ogsaa over Bispedømmet paa Færøerne, de to islandske Bispedømmer Holar og Skálkold og Bispesædet Gardar, som foreløbig var oprettet i Grønland. Afgræsningen og Organisationen af disse 23 Bispedømmer, gennemført af pavelige Legater midt under det frygteligste Virvar, som rystede de tre Riger, er et af de herligste og mest storartede Mindesmærker, som Middelalderens Pavemagt har efterladt.

Uden at være i Besiddelse af alle de lette Forbindelsesmidler, som Nutiden glæder sig ved, har Kirken paa den velsignelsesrigeste Maade gennemført sit universelle Kald blandt Nordens Folk. Hundreder af Dokumenter vidne endnu den Dag i Dag om, at et levende Samkvem forbandt Suffraganbiskopperne med deres Ærkebiskopper og disse igjen med Kirkens synlige Overhoved i Rom, at ikke alene Danmark, Sverige og Norge, men ogsaa Færøerne, Grønland og Island glædede sig ved de lykkebringende Fordele, som fremgik af den kirkelige Enhed, at Kirken vel havde de største Vanskeligheder at kæmpe med i disse fjærntliggende Lande, men ikke desto mindre har fuldendt den kristelige Civilisations Værk paa en glimrende Maade og forpligtet alle disse Nationer til evig Taknemlighed. Som stumme Vidner om deres Magt og Virksomhed staa endnu den Dag i Dag de tre ovennævnte ærkebiskoppelige Domkirker, den romanske Kathedral i Lund og de to herlige gotiske Domkirker i Upsala og Throndhjem. Hvad Stilens Renhed angaar, da have Domkirkerne i Lund og Upsala Fortrinet; men i Rigdom og Pragt overgikkes de dog uden Sammenligning af Domkirken i Throndhjem, ligesom dette Ærkebispedømme med sit Herredømme over Øerne, som strakte sig helt over til Amerikas Fastland, overgik de andre i Omfang. Lund husede ikke den danske Nationalhelgen Knuds Relikviskrin — det gjorde Odense; den h. Eriks Relikviskrin i Upsala var kun en Nationalhelligdom for Svenskerne; men den h. Konge Olaf nød en Anseelse,

der strakte sig over hele Europa. Endog i Konstantinopel indviedes der en Kirke til hans Ære, og hans Grav var det anseligste Valfartssted i hele Norden, et af de mest besøgte i hele det kristne Europa.

Throndhjem ligger ved en af hine imponerende Fjorde eller Havbugter, ved Hjælp af hvilke Atlanterhavet borer sig ind i den norske Vestkysts Klippevirvar. De smukkeste blandt disse Fjorde ligge dog syd for Throndhjem og henimod Bergen. Ved den sydøstlige Ende af Throndhjems-Fjord, hvor Floden Nid, kommende fra Bjærgene, i en stor Bue strømmer ud imod Havet, ligger Staden, efter Floden fordem kaldet „Nidaros“. Trods sin nordlige Beliggenhed sikrer Golfstrømmen dog stedse Omegnen en mild Temperatur, saa at alle Kornsorter, alle mellemeuropæiske Træfrugter og Kjøkkenurter kunne modnes der. En forholdsviis kort og let Bjærgovergang forbinder Byen med det nordlige Sverige, medens Fjorden aabner den frit Samkvem med alle Have. Omtrent midt imellem det barske, men fiskerige Nordland og det sydlige Norges skovrige og nogenlunde frugtbare Egne, var Pladsen her lige gunstigt beliggende baade for en betydelig Handelsstad og for en Hovedstad. Et af det gamle republikanske Norges mægtigste Ting, det saakaldte Frosta-Ting, havde her sit Mødested, og allerede Grundlæggeren af det norske Monarki, Harald Haarfager, opslog her sit Sæde i 863. Men den første Begyndelse til en egentlig By kan dog først paavises i den senere Konge Olaf Trygvasons Regeringstid, under hvem de første katholske Missionærer naaede over til Færøerne og Island, og under Olaf Haraldsøn, som skaffede Kristendommen fuldstændig Sejr i Norge.

Endskjønt Kristendommen allerede var bleven prædiket paa forskjellige Steder i Norge i Løbet af to Hundrede Aar, saa kostede det dog Kong Olaf Haraldsøn, den Hellige (f. 995, † 1030), megen Møje og Anstrængelse, at forskaffe den Indgang i hele Riget. Med utæmmet Trods modsatte det kamplystne Folk, de fri

Grundejere i Bjærgene og de forvovne Søfarere ved Kysterne sig Korsets milde Lære. Kongen selv var opvoxet til en Krigshelt under dristige Togter og Æventyr af enhver Slags; han havde allerede kæmpet ved alle Østersøens Kyster og i England, Frisland, Frankrig og Spanien, da han, i en Alder af 20 Aar, blev opfordret til at overtage som lovligt Arvegods Herredømmet over hele Norge. Hvornaar og hvor han har modtaget den hellige Daab, kan ikke siges med Sikkerhed. En Efterretning forsikrer nemlig, at han allerede er bleven døbt som Barn, en anden, at han først er gaaet over til Kristendommen paa et af sine Krigstogter til Rouen i Frankrig. Sikkert er det imidlertid, at han lige fra Begyndelsen af sin Regering optraadte som kristen Konge, kaldte engelske Missionærer til sit Hof, ivrig opfyldte sine religiøse Pligter, indførte en saak. „Kristen-Ret“, d. v. s. en kristelig Retsordning istedetfor den bestaaende hedenske Lovgivning, og navnlig var besjælet af stor Iver for at udbrede den kristne Tro. Hvor han kom hen, maatte den gamle hedenske Offer-tjeneste vige. Hvor det lykkedes ham at bryde de gjenstridige Høvdingers Trods, indførte han kristelig Gudstjeneste og Ret. Men efter at han havde underkastet sig hele Norge, rejste Hedenskabet sig dog endnu en Gang til en sidste, fortvivlet Kamp, og det syntes, som om det skulde sejre denne Gang. Størstedelen af Folket faldt fra ham, han blev tvungen til at flygte, og da han fra Sveriges Grænser søgte at tilkæmpe sig paany Kronen og Riget, og virkelig var naaet frem indtil Omegnen af Throndhjem, faldt han i Slaget ved Stiklestad (1030), dødelig saaret af en af sine mest forbitrede Fjender. Kristendommens Sag syntes nu at være tabt for lang Tid; men ikke desto mindre forvandlede dette Nederlag sig netop til en herlig Sejr. Hvad Olaf forgjæves havde bestræbt sig for at opnaa som modig Stridsmand, det opnaaede Martyrens Blod og Forbønner. Forskjellige Jertegn, som tildroge sig ved hans Lig og

ved hans Grav, gav Folkestemningen et pludseligt Om-sving. Nogle af Kongens og Kristendommens mest forbitrede Fjender og Modstandere, blandt hvilke ogsaa Thorin, som havde saaret Kongen ved Stiklestad, omvendte sig. Syge af enhver Slags stimlede sammen ved hans Grav og bleve helbredte. I allehaande Anliggender anraabtes om hans Forbøn og ikke forgjæves. Hele Folket begyndte at ære ham som en Helgen og vendte sig bort fra de gamle Afguder. Kristendommens Sejr var afgjort. Med stor Højtidelighed førtes Olafs jordiske Levninger til Sct. Klemens Kirken, som han fordum selv havde ladet opbygge; et pragtfuldt Relikviskrin omsluttede dem. Den beømteste nordiske Historieskriver, Snorre Sturlason, har efterladt os en Beskrivelse af det. Kort efter byggedes der en særegen Kirke til den Helliges Ære, og i Løbet af de to paafølgende Aarhundreder udvidede denne Kirke sig til den herligste Domkirke.

Ildsvaader have gjentagne Gange beskadiget Bygningen i høj Grad. Medens den anrettede Skade i Middelalderen gjenoprettedes ved glimrende Istandsættelser, manglede man efter den store Trosspaltning baade Mod, Lyst og Gæmildhed til atter at gjenopføre, hvad der var ødelagt. Indtil for faa Aar siden benyttede man kun Koret i den tidligere Domkirke til Kirke. Men efter at den historiske og nationale Sands atter er opvaagnet, har man her, som i andre Lande, gjort en Ende paa Ødelæggelsen af de herlige Mindesmærker fra Norges Velmagtsdage. Koret og Tværskibet ere allerede restaurerede efter de gamle Planer, og ogsaa Længdehallen skal rejse sig fra sine Ruiner til sin fordums Glans. Efter gamle Optegnelser skal Bygningen (i det Indre 102 m. lang, 39 m. bred) i sin fuldendte Skikkelse i den katholske Tid have været smykket med 9 herlige Portaler, 316 spidsbuede Vinduer, 3160 større og mindre Søjler og en Mængde prægtige Billedhuggerarbejder.

En Forestilling kan man gjøre sig om dens fordums Pragt, naar man ser det herligt restaurerede Kor, Norges tidligere Nationalhelligdom. Her stod i gamle Dage den h. Olafs Relikviskrin, besøgt af Tusinder af Pilegrimme, og hvor hele Norges Folk, Ærkebiskoppen med sine Suffraganer, Kongen med sine Riddere, Bønderne og de kjække Søfarere vare forenede med hverandre i Bøn. Det kostbare Relikviskrin er paa den saak. Reformationstid blevet bortført til Danmark. Men den prægtige Oktagon eller ottesidige Bygning, Koret, som omsluttede det, er ved Gjenopvækkelsen af den religiøse Kunstsands atter blevet fornyet i sin tidligere fuldendte Skjønhed. Det Eneste, man beklager ved Synet af denne Pragtbygning, er, at Ædelstenen mangler i den herlige Indfatning, nemlig den Helgens Relikviskrin, til hvis Ære Domkirken opførtes.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. August. 11. Søndag e. Pintse. — 6. M. Kristi Forklarelse paa Taborbjærgtet. — **7. Ti. Kajetan, Bekj. — 8. O. Cyriakus og Lidelsesfæller, Mart. — 9. To. Ferialdag. — 10. F. Laurentius, Martyr. — 11. L. Oktavdag.**

Søndag den 12. August. 12. Søndag e. Pintse. Klara Jomfru **Mødreforeningen.** Tirsdag den 7. Aug. Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Set. Josefs Gilde. Mandag den 6. August Kl. 8¹/₂ Aften: almindeligt Møde for alle Brødre i Lokalet i Frederiksberg Allé 15.

Unio. Søndag den 12. August Kl. 12 (saafremt tilstrækkelig Tilslutning finder Sted) Skovtur med Char-à-banc. Se Opslag i Lokalet, hvor Liste til Tegning er fremlagt.

Svendeforeningen afholder Sommerfest med Bazar og Tombola, m. m. Søndag den 19. August, Foreningens Stiftelsesfest. Menighedens Medlemmer bedes betænke Foreningen i Løbet af disse Par Uger med deres Gaver.

H. Slump, Præses.

Plads ledig. Hos Baronesse Wedel-Jarlsberg i Paris bliver til Høsten Plads ledig for en paalidelig, katholsk **Barnepige** og en dygtig, katholsk **Kokkepige**. Reflekterende kunne foreløbig henvende sig til Redaktionen.

Forstander-Valg.

Torsdag den 9. August Kl. 9 Morgen (efter den sidste h. Messe) foretages Valg af en Kirkeforstander og en Suppleant i Stedet for de efter Tur fratrædende Herrer: Fotograf P. Stratbøcker og Grosserer Th. Erlewein, hvortil Menighedens valgberettigede Mænd herved indbydes. Valget foregaar i Forsamlingsværelset i Set. Ausgars Præstebolig.

Kjøbenhavn, den 1. August 1838.

Forstanderskabet
for den katholske Menighed.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 33.

Søndagen den 12. August.

1888.

Indhold. Et Valfartssted i Normandiet. Retfærdiggjørelse, Tro og Gjærninger. Efterretninger: Kjøbenhavn, Østerig-Ungarn, London, Rusland, Rom. Bekjendtgjørelser.

Et Valfartssted i **N**ormandiet.

(Af Fr.—g.)

Fra *Caen* fører en smalsporet Jærnbane de Rejsende til Havet. Naar man har kjørt en Stund og ikke længer øjner *Caens* talrige Klokketaarne og prægtige Bygninger, befinder man sig i en Egn, der aldeles ligner Lolland og Fyn. Ja, hvis man ikke af og til saa de kolossale Stenkors, der staa ved *Vejene*, vilde man kunde tro, man kjørte paa en af de smaa fynske Jærnbaner, thi overalt ser man flade Kornmarker, venlige, lysegrønne Skove, frodige Kløvermarker og vilde Rosenhække langs de brede, lige Landeveje, selv Bondehusene ere som oftest straatækte, hvilket jeg næsten troede de danske havde Privilegium paa.

Naar man har kjørt en halv Times Tid, ser man

to slanke, gothiske Kirketaarne og Toget stopper omtrent hundrede Skridt fra en imponerende Kirke medens Togføreren raaber: „la Chapelle, la Chapelle!“ Det er det gamle Valfartssted „*N. D. de la Délivrande*“, hvis melodiske Klokker kalde ad os. Fra Stationen til Kirken mødes vi af de samme Boder, der altid findes paa Valfartssteder og et Kor af Handlende indbyder Pilegrimmen til at købe Voxlys, Billeder, Medailler o. l. et Par Voxlys til den h. Jomfru, det kan man nok købe paa Farten, før man naar Kirken, men Resten maa vente til siden; hvem har Tid til at købe nu, da man staar for sine Ønskers Maal, foran Indgangen til „*N. D. de la Délivrande*“?

Omgiven af utallige brændende Voxlys staar den hellige Jomfrus Statu, og først maa vi sætte os og alle vore Kjære under den hellige Jomfrus Beskyttelse, før vi kunne betragte Kirken.

Den nuværende Kirke *N. D. de la Délivrande*, som Folket har kaldt den oprindelige „*dell' Yvrande*“, er en ny Bygning. Men Statuen skriver sig fra Kristenhedens første Aarhundreder og, siden Korset kom til Normandiet med *Sct. Exuperius* og *S. Regnobert*, have de Troende bedet til Guds Moder foran den selvsamme ærværdige Statu og paa selvsamme Plet, hvor vi nu staa. Det er derfor med Statuens Historie at vi først ville beskæftige os. Vi læse i de gamle Krøniker, at *Sct. Exuperius*, der var en Discipel af *Sct. Klemens*, Apostlen Petri tredie Efterfølger paa Pavestolen i Rom, omvendte den rige og mægtige *Regnobert* til Kristendommen. Ved *Exuperius'* Død i Aaret 78 e. Kr. efterfulgtes han af *Regnobert* paa Bispestolen i Bogeux og blandt de talrige Kirker, denne byggede, var ogsaa *la Délivrande*, hvor de Troende navnlig ærede den h. Guds Moder.

I det niende Aarhundrede trængte Mænd fra Norden, Vikinger, Normanner ind i Frankrig, deres raa Grusomhed, deres tøjlesløse Vildhed bragte Ødelæggelse

og Død overalt, hvor de kom frem. Endnu viser man i Klosteret Marmontiers ved Tours det Udkigshul, hvor der Dag og Nat var Vagt, for at passe paa, naar de i deres lette Snekker kom sejlene op ad Loire. Da forskandsede Munkene og de Kristne sig bag Klosterets Mure og bad den bekjendte Bøn: „A furore Normannorum libera nos Domine! Fra Normannernes Raseri frels os, o Herre!“ Ogsaa til la Délivrande kom Nordens Sønner; ak, ej som Pilegrimme men som Ødelæggere. Det smukke Kapel er snart jævnet med Jorden, de omliggende Huse brændte, de kostbare Kirkekar ranede; snart dækker Grønsværet den Plet, Kapellet stod paa, N. D. de la Délivrande lever kun i Folks Erindring. Tohundrede Aar ere henrundne, endnu føre Hyrderne deres Faar til Græsning der, hvor den hellige Jomfrus Kapel i fordums Dage sendte Velsignelse over Egnen. Da, fortæller Legenden, var der engang en Hyrde, som bemærkede, at et af hans Faar altid fjærnedede sig fra Hjorden og ilede til en og samme Plet. Dér blev det liggende hele Dagen uden at tage Næring til sig, det skrabede i Jorden med Klovene og gav tilkjende paa alle Maader, at det ønskede at grave noget op, der laa skjult i Jorden. Hyrden fortalte sin Herre, Baudouin, om Faarets Adfærd og tilføjede, at det var mærkeligt, hvorledes samme Faar var det fedeste og skønneste i hele Hjorden, skjønt det aldrig spiste. Ledsaget af de Gejstlige og Menigheden drog nu Baudouin ud til det omtalte Sted, hvor Faaret laa; man lod grave i Jorden og fandt snart den ældgamle Statu, der laa aldeles uskadt, og som man bragte i Sikkerhed, indtil et nyt Kapel kunde modtage den.

Indtil det sextende Aarhundrede gik alt godt, la Délivrande saa stedse tairigere Pilegrimsskarer strømme til sig, mange Helbredelser og vidunderlige Bønhørelser opnaaedes, som viste at den hellige Gudsmoder bad for dem, der her raabte til hendes Søn om Hjælp. Men værre end Vikinger og Normanner rasede de saakaldte Re-

formatorer mod Kirken. I Aaret 1561 ødelagde og vanhelligede de alle Klostre og Kirker i Caen, Bogeux og det omliggende Land. Det smukke Kapel blev ikke sparet, Kalvinisterne røvede alle Kostbarheder, brændte Malerierne og ødelagde Alt, hvad de forefandt. Krønikerne fortælle, at, da disse nye Vandaler havde hjem-søgt Helligdommen, maatte man bruge Tinkalke til det h. Messeoffer; alle kostbare Kar vare røvede.

Men hvornaar er den katholske Offervillighed bleven lammet af Sligt? Det varer ikke længe, førend Kristi hellige Blod atter ofres i Guldkalke, og Søvlamperne brænde som før Dag og Nat i Helligdommen.

Da den store Revolution brød løs, blev Kapellet atter vanhelliget. Alle Kostbarheder bleve sendte til Caen; Dokumenter og Papirer opbrændte, en Del af Kirkens Indbo solgt ved offentlig Auktion, Statuerne omstyrtede og Hovederne slaaede af de mange udhuggede Engle, der smykkede Væggene. Statuen blev heller ikke skaanet, den blev revet ned og vilde sikkert være bleven ødelagt, hvis ikke en brav Bonde havde skjult den i en Skriftestol, under Paaskud af at hjælpe de Revolutionære i deres ugudelige Værk. Det var ogsaa af samme Grund, nemlig for at værne om Helligdommen, at Indbyggerne bad Regeringen om Tilladelse til at bruge Kapellet til Hømagasin; deres List lykkedes dog kun til en Tid, og i 1796 blev Statuen ført til Caen tilligemed Alt, hvad der endnu fandtes i Kapellet. Først efter Revolutionen opnaaede den troende Befolkning at faa sin Skat tilbage, og hvem beskriver den Jubel, med hvilken den førtes fra Caen tilbage til la Délivrande, det var et sandt Triumftog; overalt strømmede Folk til, Klokkerne ringede og glade Salmer gjenlød til den h. Gudsmoders Ære. Snart stod Statuen atter paa sin gamle Plads, hvor Regnobert først havde stillet den, hvor Baudouin havde fundet den; det er dér, hvor vi nu knæle og hvor mange Tusinder

ville knæle efter os, for at anraabe Maria om hendes Forbøn hos Gud.

Vi have opholdt os længe ved Statuens Historie, thi Kirken, der er fudstændig ombygget i de sidste Aartier, har ikke den Interesse for Pilegrimmen, som det gamle, ærværdige Billede. Det gamle Kapel var i Aarhundredernes Løb bleven alt for indskrænket, det var faldefærdigt, og de stedse talrigere Pilegrimsskarer kunde ikke rummes derinde paa Festdagene. Man bestemte sig derfor til at bygge en ny Kirke paa den samme Plet, og ved de Troendes Offervillighed rejste det ny, smukke Gudshus sig snart. Det er en enkeltskibet Bygning i ren gothisk Stil, prydet med to høje slanke Taarne, der ses over hele Egnen, og naar Pilegrimmen nærmer sig la Délivrande, hviler hans Øje og hans Hjærte ud, naar han ser dem rage op over Horisonten.

Man kommer ind i Kirken ad to Sidedøre og ad den store Indgangsport, alle ere smykkede med ualmindelig nydelige Basreliefs, forestillende forskellige Episoder af Statuens Historie. Paa det ene bæres Statuen i Procession, medens Bisper, Præster og de Troende barfodede og med Kjærter i Haanden bønfalde Gud om at standse Koleraens Ødelæggelser. Paa et andet se vi den store Fest i Anledning af Statuens Kroning i Aaret 1872.

Det brogede Flisegulv, saakaldet Maubeuge Mosaik, frembyder intet Mærkeligt, ligesom heller ikke Sidekapellerne, af hvilke der findes fem paa hver Side. Kirkens største Prydelse er ubetinget de smagfulde Glasmalerier, der ere anbragte i stor Mængde, de forestille Ordensstiftere, Helgener, der have grebet ind i Kirkens Historie, samt bag Koret forskellige Momenter af Statuens Historie. Koret, der blev færdigt i 1876 er lyst og venligt, det er skilt fra Kirken ved nogle Trappetrin, Korstolene (la Délivrande er betjent af et talrigt Broderskab) ere af udskaaet Træ. Høj-

alteret, der har faaet den store Guldmedaille paa Pariserudstillingen, er af rødt Marmor med forgyldte Bronceforsiringer; den store Nadver, Jødefolkets Bespising i Ørkenen med Manna og Melkisedeks Offer, Sindbillederne paa Messeofferet og den hellige Eukaristie, ere udhuggede i hvidt Marmor paa Forsiden.

Men før man naar Koret, kommer man til den h. Gudsmoders Niche, og den vil man saa nødvendig løsrive sig fra. Paa en snehvid Marmorsokkel staar den ærværdige, tusindaarige Statu. Den hellige Gudsmoder holder sin himmelske Søn paa Armen. Hun er iført en tung, guldbroderet Kaabe, og baade hendes og Jesubarnets Hoved er smykket med Guld kroner, der ere besatte med de kostbareste Ædelstene. Nichen, hvor Statuen staar, er et Mesterværk, af gothisk Kunst, men mer end Stilens Renhed og Formernes Symetri beundre vi den fromme Tanke, der har ladet Kunstneren udhugge alle de forskjellige Stænder indenfor den stridende Kirke som Vogtere af den h. Gudsmoders Billede. Fra Paven og Bispen til den barmhjærtige Søster, den kristne Skribent, det fromme Barn, Alle have deres Plads omkring hende, der er vor Dronning og vor Moder. Under Statuen er der atter et vidunderlig skjønt Marmorbillede, forestillende Sjælene i Skjærsilden, der, lutrede og forklarede, ved Englehaand stige op af Flammerne paa N. D. de la Délivrandes Forbøn. Omkring Statuen findes Tusinder af Votivgaver samt Krykker, Kaarder, Kors o. l., som de taknemmelige Troende have bragt deres Velgjørerinde.

De fortælle os om, hvor mange fromme Troende der komme hid og hvor gjærne vor himmelske Herre opfylder de Bønner, som hans hellige, ubesmittede og gode Moder bringer frem for sin guddommelige Søns Trone.

IV.

Retfærdiggjørelse. Tro. Gjerninger.

Naar eders nye Papist gjør
 Indvendinger mod Ordet *sola*,
 saa sig ham strax som saa:
 Doktor Morten Luther vil have
 det, og han siger: Papist og
 Æsel er ét; sic volo, sic jubeo,
 sit pro ratione voluntas.

Luther til Link.

Retfærdiggjørelse, Tro, Gjerninger — de Ord ere tit blevne misforstaaede og vel ogsaa misbrugte. Hvad er Retfærdiggjørelse? Hvem kunne vi takke for den?

For at besvare disse Spørgsmaal tilfredsstillende, maa vi i Aanden gaa tilbage til Paradiset og hensætte os til den Tid, da Gud havde skabt de første Mennesker „i sit Billede og efter sin Lignelse“ (1 Mos. 1, 26). Adam og Eva bare et dobbelt Guds billede i sig. Fornuft og fri Vilje hævede dem højt over den øvrige synlige Verden, selv over de fuldkomneste Dyr og gave dem Lighed med Gud, som jo er den højeste Fornuft og den fuldkomneste Vilje.

Denne Lighed hørte med til deres Væsen eller Natur; var det Guds Plan at skabe Mennesker, kunde han ikke forholde dem Fornuft og fri Vilje; han skyldte Adam og skylder alle Mennesker disse Gaver; de gjøre os til hans naturlige Billeder; vi kunne ikke miste dem.

Men Gud Herren behagede at ophøje Adam og Eva samt alle deres Efterkommere i Adam til en ubegribelig højere Værdighed; han gav dem endnu en anden, en usigelig fuldkomnere Lighed med sig selv. Han meddelte dem noget, som Skriften ligner ved en Bryllupsdragt, der tilsteder Adgang til Himmeriget (Math 22., 11.); han gjorde dem hellige og retfærdige (1 Kor. 6., 11.), ja

delagtige i hans egen Natur (2 Pet. 1,4.), saa de ikke blot kunde kaldes men virkelig vare Guds Børn (1 Joh. 3, 1).

Denne Gave var Gud paa ingen Maade forpligtet til at give dem; den hørte ikke til deres Væsen eller Natur; den var *overnaturlig*. Det var ene og alene af Velvilje og Naade, at han smykkede dem med den. Denne Gave selv kaldes derfor *Naade*; og da det er den, som gjør Menneskene retfærdige og hellige i Guds Øjne, saa kaldes den *retfærdiggjørende* eller *helliggjørende* Naade.

Det var Herrens Ønske og Plan, at denne allerkosteligste Gave skulde bevares af Menneskeslægtens Stamfader, ja at den skulde gaa i Arv til alle Adams Efterkommere. Men paa den anden Side indses let, at Gud atter kunde fratage Adam det Smykke, som han ene og alene af Naade havde prydet ham med; og han truede Adam med at gjøre det, i Fald denne nægtede sin Skaber og Herre den skyldige Lydighed.

Og se, Adams Synd krydsede Guds Planer og nedkaldte Herrens Straf over ham og hans hele Slægt. Han berøvedes hint uendelig værdifulde Smykke, den helliggjørende Naade; medens han beholdt de naturlige Gaver, Fornuft og fri Vilje, der vedbleve at gjøre ham til et naturligt Guds Billede, mistede han sin overnaturlige Lighed med Gud og var ikke længer et Guds Barn. Og, hvad der er særdeles vigtigt at lægge Mærke til, han syndede som vor sælles Stamfader og Repræsentant; vi alle syndede i ham (Rom. 5, 12.) og bleve berøvede Guds Naade i ham (Rom 3., 23). Det nyfødte Barn er, menneskelig set og talt, aldeles uskyldigt; men Guds Øjne savne i Barnets Sjæl noget, uden hvilket han ikke kan have Behag i det, den helliggjørende Naades Bryllupsdragt og Smykke; og Herren husker, at det er i Følge Adams Synd, at Barnet mangler det; afført Naadens Klædebon som Straf for Adams Ulydighed, kan den nyskabte Sjæl ikke behage Gud; han vender sig tvært imod med Afsky bort fra

den. — Adam og hele Menneskeslægten havde forskertset Guds retfærdiggjørende Naade ved Adams Skyld.

Havde vi Mennesker Krav paa at faa den tilbage? Paa ingen Maade; den fornærmede Fader havde straffet sine opsætsige Børn, som han i Forvejen havde truet dem; hvem kunde vove at sige: Du gjør Uret! Kunde vi gjøre noget for atter at erhverve os Krav paa den? Heller ikke det. Vi havde sat os op mod den uendelige Majestæt; hvad vi end maatte foretage os for at yde den Æresoprejsning, det kunde ikke staa i noget Forhold til vor Brøde. Vi vilde uden Redning have været henfaldne til Guds straffende Retfærdighed, hvis Gud ikke havde forbarmet sig over os og af ufor-skyldt Naade havde givet os tilbage hvad vi havde tabt ved vor Brøde. Vi Katholiker underskrive gjerne den Artikel i Apologien for den augsburgske Konfession: „Synden bliver os forladt uden *Fortjeneste for Kristi Skyld*.“

Hvad vi ikke kunde vente, det skete nemlig: Gud lovede af ren og skjær Naade *en Frelser*, paa dennes Skuldre vilde han lægge hele den Syndebyrde, der tyngede paa Menneskeslægten (Js. 53, 4). Ja, Herren gjorde usigelig mere end hans første Forjættelse tillod at ane: som Frelser sendte han *sin énbaarne Søn* ene og alene af Naade og Barmhjærtighed. Denne gjorde sig til et Guds Lam, som borttog Adams og al Verdens Synd, (Joh. 1, 29) af ren og skjær Naade og Barmhjærtighed. Gudmenne-sket gjorde Guds Retfærdighed Fyldest; han „bar vore Synder paa sit Legeme paa Træet . . ; ved hans Saar ere vi lægte“ (1 Pet. 2, 22). Han gjenvandt atter det kostbare Smykke, som syntes for bestandig at være tabt som Følge af Adams Synd. Han aabnede alle Adgangen til Retfærdighed for Gud; alle *kunne* faa Syndsforladelse, alle *kunne* blive iførte den helliggjørende Naades Klæde-bon, takket være vor Frelasers uendelige og uudtømmelige Fortjenester.

Hvorledes bliver nu den enkelte delagtig i disse

store Goder? *Uforskyldt, ufortjent* (Rom. 3, 24), uden al egen Fortjeneste, ene og alene af Naade. Ja, vi alle, der ere blevne døbt som umyndige Børn, retfærdiggjortes den Gang *uden* nogen som helst egen *Medvirkning*.

Gud, der gav os kristne Forældre, bar ved dem Omsorg for, at vi en af vort Livs første Dage bleve gjenfødte af Vand og den Helligaand (Joh. 3, 5). Medens Døbebandet flød over vort Hoved, rensedes vor Sjæl for den Sydens Plet, som Adams Ulydighed havde sat paa den. Da bleve vi „aftvættede, helliggjorte og retfærdiggjorte i vor Herre Jesu Kristi Navn og ved vor Guds Aand“ (1 Kor. 6, 11). Da iførte den Helligaand os den Bryllupsdragt, der tilsteder Adgang til Himmels Bryllupssal, den hvide Kjortel, der er tvættet i Lammets Blod (Aab. 7, 14). Da tog den Helligaand selv Bolig i os som i sit Tempel (1 Kor. 3, 16) og smykkede sin Helligdom med Kjærlighed (Rom. 5, 5) samt med alle andre Dyder og med sine syvfoldige Naadegaver. Da saa' den himmelske Fader sin enbaarne Søns Billede lyse i os og antog os som sine Børn og Arvinger, sin egen Søns Medarvinger til Himmerige (Rom. 8, 16. 17), saa at vi ikke blot gjerne maatte kaldes Guds Børn, men ogsaa bleve ophøjede til i Virkeligheden at være det (1 Joh. 3, 1).¹⁾

Alt dette skete med os og i os, uden at vi vidste det eller kunde have nogen Anelse om det, da vort Sjæleliv endnu ikke var vaagnet til Selvbevidsthed. Den Helligaand henlagde et himmelsk Adelsbrev, ja en himmelsk Krone til os i vor Vugge, medens vi sov; og der hengik mange Maaneder og Aar, førend vi fik

¹⁾ Efter Schepelern „*gjælde* vi kun som Guds Børn; Synden klæber endnu bestandig ved os; vor Retfærdighed er og bliver et besmittet Klædebon“. Og dog skal det være en „uendelig Trøst“, at kunne sige til sig selv: Du *gjælder* ikke mere i Faderens Øjne som en fordømmelsesværdig Synder, du er ham saa dyrebar, som om du var aldeles hellig og retfærdig (! ?).

Kundskab om den Naade, som han havde vist os, og om de aandelige, overnaturlige Skatte, som han havde beriget os med.

Saaledes lærer den h. Skrift og den katholske Kirke ¹⁾ os, at vi ere blevne retfærdiggjorte „uforskyldt“, uden egen Fortjeneste, ja uden egen Medvirkning af Guds Naade formedelst Kristi Fortjenester.

Efter at vi vare blevne døbt, iførtes vi et hvidt Klædebon som et Sindbillede paa den Retfærdighed og Hellighed, som vor Sjæl var bleven iklædt. Præsten formanede os: Bevar dette Klædebon uplettet og bring det saaledes for Guds Domstol. Vi kunne altsaa tabe den helliggjørende Naade; og vi tabe den i Virkeligheden ved enhver svær Synd, d. e. en bevidst og ganske frivillig Overtrædelse af et af Guds eller Kirkens Bud i en vigtig Sag ²⁾. Og naar denne allerstørste Ulykke har ramt os, hvad saa? Er saa alt tabt for bestandig og uden Haab om at kunne gjenoprette Tabet? Paa ingen Maade.

Bod og Bodens Sakramente kan og skal i saa Tilfælde blive den anden frelsende Planke efter Skibbruddet. Synderen kan omvende sig og faa Syndsforladelse og gjenerhverve den tabte Guds Naade. Ja, hvor mange Gange Mennesket end falder tilbage i en svær Synd, Guds Barmhjertighed er og bliver dog et uudtømmeligt Hav; Synderen kan lige saa mange Gange atter omvende sig, faa sin Synd forladt og gjenerhverve Retfærdig-

¹⁾ Trienter-Konciliets Lære om Retfærdiggjørelsen, se „Edgar“ S. 341 ff.

²⁾ Se den udmærkede Forklaring af Dødssynden i „Edgar“ S. 491. Schepelern synes ikke om at skjelne imellem „lette“ (tilgivelige) og svære Synder (!); han beskylder den romerske Katekismus for lejlighedsvis at tage det let med „lette“ Synder (? !), fordi den lærer, at det, at stjele nogle Øre, kun er en tilgivelig Synd; og han finder det „overordentlig betænkeligt at dele Synderne i særegne Klasser uden Hensyn til Gjærningsmandens Hjærtetilstand“ (!), hvad vor katholske Morallære er langt fra at gjøre; se „Edg.“ S. 492. *O si tacuisses!* Havde han dog tiet! Saa havde han ikke blottet sig.

hedens hvide Klædebon. Men her maa man vel lægge Mærke til to Ting. For det Første: han kan ikke omvende sig, uden at Gud forekommer, vækker, leder og understøtter ham, og uden at han lader sig paavirke, vække og lede, uden at Gud rækker ham Haanden, og han saa griber Haanden og lader sig føre af den ved hvert Skridt, som han med den forlorne Søn gjør tilbage til det fædrene Hus, han har forladt. For det Andet: ved alle de Skridt, som han bør gjøre, for atter at kaste sig i sin barmhjertige Faders Arme og for atter at blive iført det bedste Klædebon (Luk. 15, 22), som han første Gang fik paa ved Daaben, men som han saa rev itu og selv afførte sig ved den svære Synd, kan han nok forberede sig til Retfærdiggjørelsen, men paa ingen Maade *fortjene* den i Ordets strænge Betydning.

Om den Voxnes Retfærdiggjørelse ved Bodens Sakramente gjælder altsaa det samme, som vi ovenfor sagde om Barnets Retfærdiggjørelse ved Daabens Sakramente: begge retfærdiggjøres de af ren og skjær Naade, ene og alene i Kraft af Kristi Fortjenester, uden Fortjeneste fra deres egen Side.

(Fortsættes)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndag den 22. Juli holdt *Mariakongregationen for Ynglinge* sin maanedlige Fælleskommunion; derefter samledes Medlemmerne Kl. 11^{3/4} ved Nordbanestationen til en Udflugt til Lyngby-Egnen. Turen begunstigedes af et forholdsvis smukt Vejr, og en ypperlig Stemning nerskede baade undervejs paa Spadsereturen i Skoven og ved Bordet, hvor Pastor Neuvel og Pastor Wang fra Kristiania bærede Kongregationen med deres Selskab. Med stor Venlig-

hed og Rundhaandethed havde Hr. og Fru Jantzen draget Omsorg for den materielle Del af Festen og, ved deres saaledes viste Interesse for Foreningen og dens gode Sag, i ikke ringe Grad bidraget til, at der herskede Glæde og Tilfredshed over hele Linien.

Mariakongregationen for Ynglinge, der nu har bestaaet her i Byen i henved 9 Aar, og i det Tidsrum virket til Gavn og Velsignelse for Ungdommen, har atter i Aar kunnet glæde sig ved en god Fremgang, saa at dens Medlemsantal nu er steget til 60. Ønskeligt vilde det naturligvis være, om endnu flere unge Mænd samlede sig om Foreningens smukke Formaal, en kristelig, dydig Livsvandel og en inderlig Andagt til den h. Gudsmoder. Indmeldelser kunne ske til enhver Tid hos Foreningens Præses, højærv. Hr. Pastor *Albert von Geyr*, Vesterbrogade 28. Kongregationen holder foreløbig Ferie, men gjenoptager sine sædvanlige Møder Mandagen den 3. September.

— I „Berl. Tid.“ for den 8. August meddeles Følgende om *det britiske Bibelselskabs* Virksomhed her i Danmark i Tidsrummet fra Februar til Juli d. A. 23,901 hellige Skrifter er udbredte; nemlig: 6107 Bibler, 8770 nye Testamenter og 9024 Davids Salmer, m. m. — Skade, at Beretningen ikke meddeler noget om Frugterne af denne „apostoliske“ Virksomhed paa den fri Forsknings Omraade.

Østerrig-Ungarn. I Ungarn arbejder Logen paany med Kraft, og det synes, som om den denne Gang har valgt Ungarns velfortjente Primas, *Kardinal Simor*, til at være dens Offer. Kardinalen skal have nægtet en ministeriel Skoleinspektør al Indflydelse ved Examerne i en biskoppelig Højskole for vordende Lærere, hvoraf den liberale Presse strax tog Anledning til at fremkalde en Skoleopsyns-Konflikt. Samtidig saa Logebladene sig ogsaa i Stand til at melde, at Dr. Seda, Biskoppens Sekretær, vilde gaa over til Protestantismen, fordi Biskoppen nægtede at give ham et indbringende Sogne-

kald, og tillige, at Kancellidirektør, Domherre Reiner, havde nedlagt sit Embede. Det Hele er ikke andet end Avissnak, som en Logepresse alene er i Stand til at præstere den. Man har ogsaa beskyldt Kardinalen for at være en Ven af Panslavismen, fordi han endnu bestandig tillader, at der prædikkes baade tysk og slovakisk i Pest, og ikke retter sig efter de kirkesky Logebrødre i Kommunalraadet, som fordre, at Guds-tjenesten skal fuldstændig magyariseres. Til den samme Kategori af løgnagtige Sensationsefterretninger hører ogsaa Alt, hvad der snakkes om „Paladsrevolutioner“ o. s. v. Og selv om det virkelig ogsaa var Tilfældet, at den ærkebiskoppelige Sekretær vilde nedlægge sit Embede og endog gaa over til Protestantismen, saa vilde dette kun være beklageligt for Sekretæren selv. Thi hvad vilde Motivet saa være? De liberale Blade sige, at Manden vil falde fra Kirken, fordi Kardinalen ikke har givet ham et federe Kald. Men i saa Tilfælde vilde Sekretærens Opførsel og navnlig hans foregivne Trusel om Apostasi netop vidne om forudseende Klogskab hos Overhyrden, som ikke turde anbetro Menigheden til et Menneske, der er i Besiddelse af saa ringe Kaldsiver og Pligtfølelse. Hvad den ærkebiskoppelige Kancellidirektør angaar, skriver Wiener „Vaterland“, da retfærdiggjøres hans Tilbagetræden tilstrækkelig af en alvorlig Sygdom, som denne velfortjente Mand har paadraget sig i sit anstrængende Kald.

London. I en Prædiken, som Kardinal-Ærkebiskop *Manning* for nylig holdt i London, oprullede han et sørgeligt Billede af London, som Kæmpestanden viser sig, naar man betragter den fra et *kristeligt Standpunkt*: „*Fire Millioner* menneskelige Væsener, af hvilke *to Millioner* aldrig besøge et kristent Gudshus. Og hvor Faa blandt disse to Millioner ere døbte, hvor Faa ere gjenfødte af den Helligaand? London er som det gamle hedenske Rom en Afløbsrende, hvori alle Nationer og alle Synder i Verden strømme sammen.“

Rusland. I Kiew fejredes i forrige Maaned en Jubilæumshøjtidelighed til Minde om *Kristendommens Indførelse* i Rusland. Endskjønt der længe i Forvejen fandtes talrige Kristne i Rusland, regne Russerne dog Kristendommens Indførelse først fra A. 988, i hvilket *Vladimir I* lod hele Folket døbe i Floden Dnjepr. Det forstaar sig af sig selv, at den saaledes grundlagte Kirke stod under Paven i Rom, men direkte under Patriarken af Konstantinopel, som udnævnte de russiske Biskopper. Med Patriarkerne af Konstantinopel, som i Aaret 1054 henfaldt til *Skismaet*, skilte ogsaa den russiske Kirke sig fra Rom. Efter at den en Gang var kommet ind paa et Skraaplan, bevarede den græske Kirke ikke længe Enigheden, og da Konstantinopels Erobring ved Tyrkerne fuldstændig havde bragt den orientalske Kirke i Afhængighed, begyndte den *russiske* Kirke allerede at skille sig fra den *græske*. I Aaret 1588 *tilkøbte* Metropoliten *Hjob* i Moskau sig Patriarkatværdigheden i Rusland; Peter den Store ophævede ogsaa dette Patriarkat i 1720 og oprettede „den hellige Synode“ som øverste kirkelige Myndighed i Rusland, med en verdslig Person (sædvanligvis en General) i Spidsen. Fra den Tid af blev den russiske Statskirke som et Værktøj i Czarens Haand mere og mere en Forstening, som nu til Dags kun er i Stand til at modne to Frugter: *Nihilismen* og *Panslavismen*.

Rom. Efter Forlydende sendte *Crispi* en Skrivelse til de italienske *katholske Missioner i Afrika*, i hvilken han meddelte dem, at de for Fremtiden kun ville faa Understøttelse af Regeringen paa følgende Betingelser: Missionærerne skulle give deres Skoler et italiensk Navn og stille sig selv under Kong *Umberto's* Patronat; fremdeles skulle de indføre de Bøger, som ere i Brug i de italienske Statsskoler i Kongeriget og underkaste sig Stats-Inspektion.

— Det sidste Afsnit af *Jubilæumshøjtidelighederne* i Rom begynder i September med en Række nye *Pilegrimstog* og varer indtil Aarets Slutning. Højtidelighederne ville blive afsluttede med den festlige *Salig-erklæring* af den ærværdige Guds Tjener *Ancina*, en af den h. Filip Neri's første Disciple, og af de to Martyrer *Perboyre* og *Chanel*. Den h. Fader vil derved bringe den triumferende Kirke paa en ganske særegen Maade i Forhold til den stridende Kirke. Ogsaa den lidende Kirke skal delagtiggjøres i Jubilæets naaderige Velsig-

nelser, i det Leo XIII anordnede, at der paa den sidste Søndag i September skal frembæres *et højtideligt Messe-offer for de Afdøde* i alle Kirkerne i hele den katholske Verden.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 12. August. 12. Søndag e. Pintse. Klara, Jomfru — **13. M.** Johannes Berchmanns, Bekj. — **14. Ti.** Oktavdag. — **15. O.** Marias Optagelse i Himmelen (fejres førstkommande Søndag). — **16. To.** Hyacinth, Bekj. — **17 F.** Oktav af Laurentius. — **18. L.** (Vigiliefestødag) Helena, Kejserinde.
Søndag den 19. August. 13. Søndag e. Pintse. Marias Optagelse i Himmelen. Joakim, den h. Jomfrus Fader. — (Leo XIII's Navnedag.)

Svendeforeningen afholder en **Havefest** i Anledning af Foreningens Stiftelsesfest **Søndagen den 19. August** i Lokalet, Frederiksberg Allé 15—17. Program: Bazar med Tombola, Illumination med flere hundrede kulørte Lamper, Theaterforestilling, Musée-Tintamerasque-Theater, Deklamation og humoristiske Foredrag af Hr. Skuespiller Ejberg, m. m. m. Haven aabnes Kl. 4 Efterm. **Gratis Entrè!** — Gaver til Bazaren modtages af Dhrr. Gejstlige og Hr. Sakristan, Vicepræsens Jensen.

F. Eugène Profi,

Guldsmed,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Baggesensgade 32, St. t. h.

Reparationer udføres smukt og billigt.

Unio. Skovturen den 12. August bortfalder. Sidste Søndag i denne Maaned afholdes Præmie-Keglespil.

At min elskede Hustru **Marie Cecilie Weidele**, født Børresen, inat afgik ved Døden i en Alder af 64 Aar, meddeles herved Slægt og Venner. R. I. P.

Kjøbenhavn, den 6te August 1888.

Qvirinus Weidele.

Ansgariusforeningens Bestyrelsesmøde bortfalder i dette Kvartal.

Forstandervalget. Ved Valget den 9. ds. af en Kirkeforstander og en Suppleant gjenvalgtes enstemmigt Dhrr. Fotograf **Stratböcker** og Grosserer **Th. Erlewein**.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 34.

Søndagen den 19. August.

1888.

Indhold. Marias Optagelse i Himlen. Retfærdiggjørelse, Tro og Gjerninger. Leo XIII og Slavehandelen. Efterretninger: Rom, Konstantinopel, Kjøbenhavn.

Marias Optagelse i Himlen.

Med stor Højtidelighed fejre vi Dagen, paa hvilken Guds menneskevordne Søn ved egen Kraft og Magt er opfaren til Himlen, for at tage sin Trone i Besiddelse ved Faderens Højre; paa samme højtidelige Maade fejre vi ogsaa med Jubel og Glæde den Dag, da hans jomfruelige Moder blev optagen i Himlen, for at hun kunde tage Del i sin Søns Ære og Herlighed. Ligesom Himmelfartsdagen er Herrens Kroningsdag, saaledes er ogsaa den nærværende Festdag hans velsignede Moders Kroningsdag. I Dag har Maria modtaget af sin guddommelige Søns Hænder Symbolerne paa hendes kongelige Værdighed; i Dag er hun bleven kronet som Himmelens Dronning og har modtaget de

kongelige Insignier: Kronen, Scepteret og Purpurkaaben.

En Krone bar Mennesket efter sin Skabelse; men ved Syndefaldet har Mennesket atter tabt den og til Gjengjæld flettet sig selv en Tornekrone. Da Mennesket nemlig satte sig op imod Gud, sin Herre og Skaber, faldt Kronen af dets Hoved og Herredømmet blev det frataget. Men for at gjenerhverve Menneskene den tabte Krone, er Guds enbaarne Søn bleven Menneske; han har ladet Tornekronen, under hvilken Menneskene sukkede, flette om sit eget Hoved og saaledes befriet dem for den. Derved har han atter erhvervet Menneskene Ret til Kongeværdigheden. I Aanden bar ogsaa Maria en Tornekrone sammen med sin guddommelige Søn; thi hine Torne, som trængte ind i hendes Søns Hoved, maatte ogsaa nødvendigvis gjennembore hendes Moderhjerter. Men ved denne Deltagelse i sin Søns Lidelser har Maria ogsaa erhvervet sig en Krone; og ligesom Jesus har tilkæmpet sig Kongekronen ved sin Fornedrelse indtil Døden paa Korset, saaledes har ogsaa Maria ved sin dybe Ydmyghed fortjent sig den kongelige Krone. Hvo som fornedrer sig selv skal ophøjes. Kun den Ydmyge i Aanden bliver der Ære til Del. Saaledes er Maria i Dag bleven ophøjet over alle Englenes Kor og over alle de Hellige; thi saaledes sømmede det sig for hende, der er Moder til en Søn, hvem al Magt er givet i Himlen og paa Jorden.

En kongelig Krone har Maria modtaget i Dag af sin guddommelige Søn, og det en Krone, der er smykket med de kostbareste Ædelstene. Disse Ædelstene, der funkler som Stjærner, ere de Dyder, som hun har øvet heneden, de Fortjenester, som hun har erhvervet sig. Alle de kostbare Stene, som ere indfattede i de Helliges Kroner, findes ogsaa i Marias, den jomfruelige Gudsmoders Krone; ja, af de kostbareste Stene i de Helliges Kroner bestaar netop *hendes* Krone. Den kostbareste Ædelsten i Englenes Krone er Lydigheden, i Patriar-

kernes Krone Troen, i Profeternes Krone Visdommen, i Jomfruernes Krone Hjærtets Renhed. Men alle disse Ædelstene straaale klarere i Maria's Krone, fordi hun har øvet disse Dyder i langt højere Grad. Og det gyldne Baand, som forbinder alle disse Ædelstene og hvori de ere indfattede, er den hellige Kjærlighed, som opfyldte Marias jomfruelige Moderhjærte. Lyset, som giver disse Ædelstene Glans, udgaar fra det evige Lys; og ligesom Frelserens Fortjenester afspejle sig i det, saaledes afspejle sig ogsaa de Fortjenester, som Frelserens Moder har samlet sig i og ved ham.

I Jesu Haand hviler Scepteret som Sindbillede paa den Magt og Herskerværdighed, Faderen har overdraget ham; som Sindbillede paa Herredømmet, hvilket han udøver i Himlen og paa Jorden i Kraft af Fuldmagten fra den himmelske Fader. I Marias Haand er Scepteret derimod et Sindbillede paa den Magt, som Moderen har modtaget af sin guddommelige Søn. Hendes Scepter er Mildhedens og Barmhjærtighedens, og ligesom Scepteret i en jordisk Dronnings Haand minder om, at hun skal være en Midlerinde mellem Fyrsten og Folket, paa samme Maade minder ogsaa Scepteret, Maria bærer i sin Haand som Himlens Dronning, at hun er en Midlerinde ved sin Forbøn hos sin guddommelige Søn. Hun hjælper os, beskytter os paa alle vore Veje, staar os bi i Fristelsens Stund og er os nær med sin mægtige Hjælp i vor Dødstime; hun forestiller os for sin guddommelige Søn, hun anbefaler os til ham, hun beder for os.

Smykket med Krone og Scepter, og iført Purpurkaaben, føres Dronningen paa Kroningsdagen hen til Tronen, for at hun skal tage sit Herredømme i Besiddelse. Paa samme Maade blev ogsaa Maria i Dag ledsaget af sin guddommelige Søn hen til den Trone, som var beredet for hende. Paa Jorden bar hun som sin guddommelige Søn Fattigdommens og Fornedrelsens Klædebon; men saa fattig hendes ydre Paaklædning

var, saa herligt var det Klædebon, der smykkede hendes Sjæl; hun har selv under den guddommelige Naades Indflydelse vævet sig af Kjærlighedens Traade et Klædebon, som i al Evighed vedbliver at være nyt. Dette Klædebon straalere nu i himmelsk Glans; med Stjærner er det rigelig besat, det er kantet med Purpurfløj og helt igjennem vævet af Guld. Perlerne, som glimre paa denne Kaabe, ere de Taarer, som hun har grædt, da hendes guddommelige Søn led og døde, og de gode og gudfrygtige Gjæringer, som hun har fuldbyrdet henede. I disse Perler, som smykke hendes Kroningskaabe, gjenstraale hendes guddommelige Søns Fortjenester og hendes egne Fortjenester, gjenstraale hine Naadesbevisninger, som hun i saa rigelig Fylde er bleven overøst med, saa at hun med Rette kunde hilses af Ærkeengelen som den Naadefulde.

Lader os glæde os over det højtidelige Indtog, som Maria har holdt i Dag som Dronning i det himmelske Jerusalem; lader os betragte hendes Triumf og anbefale os til hendes mægtige Forbøn og Beskyttelse, for at vi en Gang maa blive befundne værdige til at tage Del i hendes Herlighed og Glæde i Himlen. Men kun de tør tillidsuldt gjøre sig Haab om, at blive smykkede en Gang i Himlen med Herlighedens Klædebon, som enten have bevaret deres Uskylds Klædebon rent og uplettet heneden eller ogsaa ved Anger og Bod atter have udsløttet de Pletter, som Synden havde besudlet det med. Heneden maa vi iføre os Retfærdigheden, som var den et Klædebon, og til alle Sider omgive os med gode Gjæringer. „Ifører eder da som Guds Udvalgte oprigtig Barmhæertighed, Godhed, Ydmyghed, Sagtmodighed og Taalmodighed“, siger Apostelen. Det er det Klædebon, vi maa iføre os.

Fra de apostoliske Aarhundreder af har Kirken med stor Højtidelighed fejret Festen til Minde om Marias Optagelse i Himmelen og tillige knyttet til denne Fest Mindet om hendes Kroning i Himmelen. Det

forstaar sig af sig selv, at hun, som paa en saa fremragende Maade har taget Del i sin guddommelige Søns Lidelser og Fornedrelse, ogsaa skulde tage Del i Verdensfrelserens Herlighed. Ved Gudssønnens Trone er hun nu vor mægtigste Forbederinde, vor kjærligste Moder. Hun vil hjælpe os, thi hun kjender vor Elenighed og elsker os ømt; hun kan hjælpe os, thi hendes guddommelige Søn kan ikke afslaa, hvad den elskede Moder beder ham om.

Ældgammel og almindelig udbredt i den katholske Kirke er Andagten til Himmelens Dronning, til den jomfruelige Gudsmoder Maria. Talrige Festdage lyse os i Møde som yndige, mildt tindrende Stjærner i Kirkeaarets Løb. Aarets skønneste Maaned, Maj, og Lørdagen i hver Uge ere indviede af Kirken til hendes særegne Ære. I alle Gudshuse i hele Verden, paa utallige Valfartssteder lyde de yndigste og inderligste Sange til hendes Ros. Hvor herligt gaa her ikke i Opfyldelse hendes profetiske Ord? „Se, fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig!“ Stil Dig under hendes Beskyttelse, og Du vil af Erfaring lære med den h. Bernhard, at det endnu aldrig er bleven hørt, at Nogen forgjæves har anraabt hende om Hjælp og bedet om hendes Forbøn.

Retfærdiggjørelse. Tro. Gjærninger.

(Fortsat).

Lad os nu nøjere se, hvilken Vej Synderen har at gaa, og hvilke Skridt bringe ham tilbage til hans fædrene Hus.¹⁾ Mon det er Tro og Tro alene? Tro er

¹⁾ Jfr. „Edgar“ S. 342.

det første; ganske vist. Men foruden Tro kræves der ogsaa Frygt, Haab, Kjærlighed og Anger.

Har Synderen ikke blot overskaaret Kjærlighedens Baand, hvad der jo sker ved en hvilken som helst svær Synd, men har han ogsaa tabt selve Troen, saa er det allerførst nødvendigt, at *Troen* atter oplives i hans Hjærte; thi uden Tro er det ikke muligt hverken at behage Gud (Hebr. 11, 6) eller at rystes af Syndens Dvale og at løftes til Haab om Syndsforladelse. For at Synderen kan omvende sig til Gud, maa han kunne sige til sig selv: der er en Gud, evig og sandfærdig; jeg holder for sandt alt, hvad han har aabenbaret for os Mennesker, navnlig at han er en retfærdig Dommer, og at han tilbyder os Syndsforladelse i sin enbaarne Søns Navn.

Denne Oplivelse af Troen er det første Skridt hen imod Omvendelsen og Retfærdiggjørelsen; den er „Begyndelsen, Roden og Grundlaget“ til Retfærdiggjørelsen. I den Mening siger Apostelen (Rom. 8, 28), at Mennesket retfærdiggjøres *ved Troen*. (Trienter-Konc. Møde 6, Kap. 8). I den Mening kunde man godt sige at Mennesket retfærdiggjøres ved Troen *alene*, nemlig for at fremhæve, at *uden* Tro kan *ingen* retfærdiggjøres, og at uden Tro vilde alt andet, en nok saa oprigtig *naturlig* Anger og en nok saa stor *naturlig* Bodsiver, ikke være til nogen Nytte; „Solafidelæren¹⁾, rigtig forstaaet“, siger Kofoed-Hansen²⁾ med Rette, „nægtes ikke af Katholicismen“.

Trienter-Konciliet forkaster heller ikke ubetinget den Sætning, at Synderen retfærdiggjøres alene ved Troen; men det tilføjer til Forkastelsesdommen den Forklaring: „for saa vidt som derved forstaaes, at der ikke kræves andet, som bidrager til at opnaa Retfærdiggjørelsens Naade, og at Mennesket paa ingen Maade

¹⁾ Jfr. S. 576.

²⁾ Hvor er Menigheden? S. 103.

ved nogen Bevægelse af hans Vilje behøver at forberedes og gjøres modtagelig dertil.“¹⁾ Vil man derimod med Reformatorerne sige, at Troen er *tilstrækkelig*, og at der hverken fordres Frygt eller Haab eller Anger eller Kjærlighed, saa modsiges den Paastand af Fornuft og Skrift og forsvares ej engang længer af selve Reformationens Tilhængere.²⁾

Den tilbagevendende Synder bekjender: „Jeg tror paa Jesum Kristus, Guds énbaarne Søn, der skal komme igjen for at dømme de Levende og de Døde.“ Gud er en retfærdig Dommer, der gjengjælder enhver efter hans Gjerning (Matth. 16, 27; Rom. 2, 6); Utugtige og Afgudsdyrkere, Tyve, Gjerrige, Drankere og Røvere skulle ikke arve Guds Rige (Rom. 6, 9. 10); den himmelske Konge vil lade Hænder og Fødder binde paa den, der uden Bryllupsklædning vover at indfinde sig i Bryllupshuset, og kaste ham udenfor i Mørket, hvor der skal være Graad og Tænders Gnidsel (Matth. 22, 11—13). Synderen tror paa det; kan det andet end opfylde ham med hellig *Frygt*, og skræmme ham op af Syndedvalen? Frelseren selv søgte lejlighedsvis at vække denne Stemning i sine Tilhørere. Pilatus havde ladet en Del Galilæere myrde, medens de just vare i Færd med at lade Ofre frembære, saa deres Blod blandedes med Ofrenes; henved samme Tid var et Taarn i Jerusalem styrtet sammen og havde begravet atten Mennesker under sine Ruiner; Herren benytter sig af disse rædselsfulde Tildragelser til den alvorlige Trusel: Omvender eder og gjører Bod; dersom I ikke gjøre Bod, skulle I alle ligesaa omkomme (Luk. 13, 1—5); frygter for den, som kan styrte baade Sjæl og Legeme i Helvede (Matth.

¹⁾ a. St. Kan. 9. — Schepelern anfører deraf kun: Hvis nogen vil paastaa, at den Ugudelige bliver retfærdiggjort ved Troen alene, da være han fordømt“ [bandlyst]; han udelader den vedføjede Forklaring. Mon det bidrager til „Oplysning for de Søgende“?!

²⁾ „Den krasse Solafidelære er paa mange Punkter opgiven“. Kofoed-Hansen, a. St.

10, 28). Denne Frygt for Guds retfærdige Straffedomme¹⁾, opvakt af Naadens indre Røst, er altsaa en hellig og heldbringende Stemning. Den kan godt bringe Synderen til at sige med den forlorne Søn: „Hvor mange Daglejere hos min Fader have det ikke bedre end jeg! Jeg vil staa op og gaa til min Fader og sige til ham: Fader, jeg har syndet mod Himmelen og for dig; jeg er ikke længere værd at kaldes din Søn, gjør mig til en af dine Daglejere“ (Luk. 15, 17—19).

I disse sidste Ord udtrykkes endvidere *Haab* og en Begyndelse til *Kjærlighed*. Frygt for Guds Retfærdighed uden Haab paa hans Barmhjærtighed vilde styrte Mennesket i Fortvivlelsens Afgrund, som det gik ham, der klagede: „Min Misgjerning er for stor, til at den kan forlades“ (1. Mos. 4, 13). Synderen maa ikke udelukkende laane Øre til Retfærdighedens Trusler; han hører ogsaa Kjærlighedens Indbydelser: „Kommer til mig, alle I, som have Møje og ere besværede og jeg vil vederkvæge eder! — Jerusalem, Jerusalem, hvor ofte har jeg ikke villet forsamle dine Børn, ligesom en Høne samler sine Kyllinger under Vingerne!“ (Matth. 11, 28; 23, 37). Han vil sikkert gjerne lytte til dem; de ville sætte Mod i ham, saa han haaber at faa sin Synd forladt i Kraft af Jesu Kristi Blod, om hvem han tror, at han ikke blot „har hengivet sig for S. Peters, Povels og andre Helgernes Synd, men ogsaa for ham, en stakels, uværdig og fordømt Synder, og for hans Misgjerninger, om de end ere nok saa mange, store og svære.“²⁾

Med dette Haab vaagner i det mindste nogen Kjærlighed i hans Hjærte. Han siger oprigtig: Gid, jeg

¹⁾ Schepelern skriver og udhæver: „Den romerske Kirke fattes den *forfærdede Samvittighed*“(!) Endnu mærkeligere end denne gale Paa-stand er Maaden, han begrundet den paa: „Den mener om sig selv, at den er hellig og ufejlbar, og tilbageviser derfor med al Bestemthed den Tanke, at den kunde forbedres i sin *Lære*“(!)

²⁾ Det er lige saa vel katholsk Lære som Luthers; s. Luthers Værker (Jena 1558) VII fol. 24 b.

ikke havde syndet! gid, jeg ikke havde fortørnet den retfærdige Dommer og gjort mig fortjent til hans strænge Straffe her og hisset! gid, jeg ikke havde vendt ham Ryggen og skilt mig fra ham, der alene kan gjøre mig lykkelig for Tid og Evighed, min elskeligste Fader, hvis Barmhjærtighed overgaar min store Utaknemmelighed.

Har Synderen saaledes ladet sig ryste og opmuntre af Naadens Røst, da vil han gjøre det sidste Skridt. Han husker Frelserens Ord til sine Apostle og deres Eftermænd; „Hvem I *ikke* forlade Synderne, dem blive de *ikke* forladte“ (Joh. 20, 23). Han vender sig til en af dem, for at Herrens Befuldmægtigede maa udtale den frelsende Kjendelse: „*Ego te absolvo* — jeg frifinder dig for dine Synder i den treenige Guds Navn.“ Af hans Mund vil han saa høre den trøstefulde Forsikring: „Gaa i Fred, dine Synder ere dig forladte; synd ikke mere; bevar nu, hvad du har faaet tilbage, for at ingen skal tage din Krone“ (Joh. 8, 11; Aab. 3, 11).

Anger, udsprungen af Tro, Frygt og Kjærlighed og parret med Haab, ikke alene Tro paa eller Tillid til Frelseren, er den Haand, hvormed Synderen griber den Retfærdighed, som Gudmennesket har gjenerhvervet os. Alle de anførte Skridt bør gjøres af Synderen ved Naadens Haand; saa bliver han atter, hvad han har været før sin Synd, retfærdig, Guds Ven, Husfælle og Barn, samt Arving til Himmeriget (Joh. 15, 15; Ef. 2, 19; 1. Joh. 3, 1; Rom. 8, 17).¹⁾

¹⁾ Schepelern siger, at han ved „Tro“ forstaar noget helt andet end vi Katholiker; han indbefatter derunder ogsaa det, at Mennesket „er ét med Kristus som en Ranke med Vinstokken, som et Lem med Hovedet“, hvad der forudsætter Kjærlighed og den helliggjørende Naade; han tilføjer ganske rigtig: „Den romerske Kirke derimod kalder en Holden for Sandhed af det, som Gud har aabenbaret, for at tro.“ Vilde vi tilægge os hans Udtryksmaade, saa kunde og maatte vi sige: Troen alene retfærdiggjør; der kræves ikke andet til at vorde og forblive retfærdig for Gud. Hans Anskuelse om Retfærdiggjørelsen ere altsaa i Virkelig-

For Fremtiden gjælder det saa om at bevare og forøge den gjenvundne Retfærdighed. Den *bevares* ved sejrrig Modstand mod de Fristelser, som Mennesket her nede i denne Prøvelsens Tid aldrig længe kan være fri for. Thi der er endog tre Fjender, som uafsladelig lure paa os. Djævelen, der gaar omkring som en brølende Løve, søgende, hvem han kan opsluge (1 Pet. 5, 8), den onde Verden (d. e. de onde Mennesker), om hvilken Apostelen siger, at alt, hvad der er i den, er Kjødets Lyst og Øjnenes Lyst og Livets Hoffærdighed, og at det ikke er af Faderen (1 Joh. 2, 16), og endelig denne tredobelte onde Begjærlighed¹⁾ i os selv, den os medfødte Tilbøjelighed til Verdens Rigdom, Fornøjelser og Hæder, den „Syndens Lov i vore Lemmer“ (Rom. 7, 23), der bringer os til at synde, hvis vi ikke bruge Aandens Vaaben, Bøn og Selvovertindelse, til sejrrig Modstand.

(Sluttes).

Leo XIII og Slavehandelen.

Afrika, det mørke Kontinent, beskjæftiger i denne Tid baade Pressen og den offentlige Mening. Siden Leo XIII i sin Encyklika til de brasilianske Biskopper udtalte sig i bitre Klager om Slave-Uvæsenet, der i

heden overensstemmende med den katolske Lære herom. Alligevel polemiserer han vidtløftig mod denne og paastaar at „det er klart, at den ikke stemmer med den hellige Skrift“ (!)

¹⁾ Schepelern forveksler endog „Begjærlighed“ og „Begjæring“ (!) og bebrejder den katolske Kirke for, at den ikke agter hin for en Synd (!). En ukjæk Begjæring er Synd (Matth. 5, 28) og en hvilken som helst anden syndig Begjæring, d. e. et Ønske om at kunne gjøre noget Ondt, er Synd. Den Tilbøjelighed til det Onde derimod, som vi alle have arvet efter Adam, er en Følge af Adams Synd og forleder til mange Synder, men den er ikke Synd.

videste Omfang drives i Afrika, og henvendte sig til de Mægtige, for at det maatte blive standset, er det katholske Europas Øjne henvendte paa den gamle ærværdige Primas af Afrika, Kardinal-Ærkebiskop *Lavigerie*, som paa Pavens Opfordring rejser Europa rundt, for i de europæiske Hovedstæder at prædike et nyt Kors-tog imod Slavejægerne. Paris og London have hørt ham, og Pressen i de forskjellige Lande yder ham sit Bifald. I denne Tid opholder den 70aarige Olding sig i Belgien, hvorfra han om nogen Tid vil begive sig til Berlin. Af de 25 Aar, Kardinal Lavigerie har været Biskop, ere de 21 tilbragte i Afrika, saa Kardinalen er nøje kjendt med de afrikanske Forhold.

I sit Foredrag i St. Sulpice i Paris sagde Kardinalen, at det egentlig først er i de senere Aar, at han har lært Slavehandelen at kjende i hele dens Vederstyggelighed, efter at hans modige Missionærer vare trængte frem til Mellemafrikas Egne, navnlig i Nærheden af de store Nil-Søer, hvor Slavehandlerne i Reglen hente deres Bytte.

Slavehandlerne danne et Slags *Gilde*, som raader over en lille bevæbnet Magt. I forskjellige stærke Bander overfaldé de de værgeløse Sorte i Landsbyerne i Mellemafrika; hvad der ikke frivilligt lader sig slæbe bort, bliver indfanget eller slaaget ihjel, hele Landsbyer lægges øde, for at faa Slaver; med Forkjærlighed slæbes navnlig Kvinder og Børn bort. Disse Jagtudflugter ere forfærdelig blodige; gjennemsnitlig regner man, at enhver Slave, som bringes til Slavemarkederne, har kostet 10 andre Mennesker Livet! Den bekjendte Afrikarejsende *Cameron* meddeler, at Slaverøverne en Gang, for at indfange 50 Kvinder, der vare bestilte hos dem, jævnedé 10 Landsbyer med Jorden, af hvilke hver enkelt talte henved 200 Sjæle. Af Beboerne bleve kun ganske faa i Live, thi alle Flygtninge bleve enten slaadede ihjel, eller de saaredes haardt.

Hvor udstrakt Slavehandelen er, fremgaar allerede

deraf, at der daglig kommer i det mindste én Slavekaravane forbi Missionsstationerne ved Tanganyika-Søen; Antallet paa dem, der i Løbet af et Aar enten slæbes bort som Slaver eller ihjelslaas, beløber sig i Følge Kardinal Lavigerie til mindst 400,000; Cameron regner endog 500,000!

Lige saa afskyelig Maaden er, paa hvilken de stakkels Sorte indfanges, lige saa afskyelig er ogsaa Maaden, paa hvilken de behandles undervejs. Slavehandlerne og deres Hjælpere give dem den allertarveligste Føde, men underkaste dem derimod de værste Anstrængelser paa Marschen gjennem Landet til Markedsbyerne. De vide nøje, hvad hver Enkelt kan taale, og se de, at En eller Anden er nærved at bukke under for Rejsens Møjsommeligheder, gjøre de kort Proces: med en Knippel give de ham bagfra et Slag i Hovedet, saa at den Ulykkelige segner død til Jorden. Gjør Slaven et Forsøg paa at flygte, saa ihjelslaas han sædvanligvis, efter at være bleven indfangen, for at statuere et afskrækkende Exempel. Kardinalens Missionærer meddele de grusomste Enkeltheder om saadanne Mord. Paa en af disse ulykkelige Flygtninge afhuggedes først en Arm, derpaa en Fod, og tilsidst kastedes han ind i Græsset, idet Bandens Anfører sagde: „Saa, det er noget for Leoparderne, som nok skulle lære dig at løbe.“

Den afskyelige Handel har tiltaget i den Grad i Løbet af de sidste 20 Aar, at hele Landstrækninger, som forhen vare frugtbare og opdyrkede, nu ere golde og øde. Kardinalen siger: „Dersom man skulde fare vild paa Vejen til det Indre af Afrika, vilde man atter kunde finde det rette Spor, ved at følge de forskjellige Skeletter, der ligge langs Vejene, og som hidrøre fra de Ulykkelige, som her døde for Slavehandlernes Morderhænder.“

Slavehandelens Udvikling gaar Haand i Haand med Muhamedanismens Udbredelse i Afrika, de smaa mu-

hamedanske Fyrster ere dens Beskyttere, i deres Lande, navnlig i Timbuctu og i Mahdi-Landet, afholdes de fornemste Slavemarkeder. Hidtil have Banditerne uforstyrret drevet denne afskyelige Handel, endskjønt deres Antal ingenlunde er stort. Efter Kardinalens Mening beløber det sig kun til 6—800. Deres Angreb rette disse udmærket bevæbnede Uhyrer mod saadanne Egne, hvor Brugen af Skydevaaben endnu er ukjendt; de Sorte opfyldes af panisk Skræk, og paa denne Maade ere et Par Mennesker i Stand til at myrde Tusinde og røve Hundrede.

Hjærtet maa bløde hos enhver Kristen, naar han hører om alle disse Grusomheder og Rædsler. Slavehandelen i Mellemafrika er en Vanære for hele den civiliserede Verden, og baade *Humanitetens* og endnu mere *Kristendommens* Bud fordrer hurtig Hjælp, for at dette vanærende Onde kan ophøre. Vor h. Fader Leo XIII var det, som sendte sit værdige Sendebud ud i Verden, for at opfordre den til, med bevæbnet Haand at standse det afskyelige Uvæsen. Man maa haabe, at det vil lykkes ham at begejstre det katholske Europa for denne Sag, saa at Forbandelsen, som har hvilet over Chams Sønner siden deres Stammefaders Synd, endelig maa blive hævet, og Evangeliet maa bringe Lys og Naade ogsaa over Afrikas ukjendte og mørke Indre.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. „Osservatore Romano“ meddeler *et paveligt Dekret*, som er udgaaet fra Rituskongregationen, og ved hvilket der fastsættes en speciel Gudstjeneste og Messe paa *Rosenkransfesten*. Efter i Korthed at have mindet om, hvad der er blevet sagt i tidligere Rund-

skrivelser om den h. Rosenkrans, udtaler Dekretet Følgende: „Den h. Fader befaler derfor og formaner til, at Alt, hvad han i tidligere Aaringer ved Encyklikaer og Dekreter fra Rituskongregationen (20. Aug. 1885, 26. Aug. 1886, 11. Septbr. 1887) har fastsat og anbefalet angaaende Rosenkransen, navnlig i *Oktober* Maaned, ogsaa skal ske i Aar. Og da han allerede gjentagne Gange har anordnet Forskjelligt angaaende Rosenkransandagten, fastsætter han, med Ønsket om endydermere at fremme denne Andagt til den h. Gudsmoder, at Rosenkransfestens Højtideligholdelse, som fejres paa *den første Søndag i Oktober*, afholdes ved en speciel Gudstjeneste og Messe, som baade af Ordens- og Verdensgeistligheden skal fejres for Fremtiden efter det foreskrevne Schema, hvilket han selv har prøvet, anerkjendt og befalet Rituskongregationen at offentliggjøre.“

— Et Privat-Telegram til „Berl. Tagebl.“ melder: Paven har underrettet Kardinalerne og andre høje kirkelige Dignitarer om, at de maa være til Stede i Rom til den 15, Oktober, naar *Kejser Wilhelm* besøger Vatikanet, da Kejseren vil blive modtaget med stor officiel Højtidelighed.

Pressen har i Anledning af Kejserbesøget hos Kong *Umberto* gjentagne Gange meddelt, at det hidtil stødte paa Vanskeligheder i Henseende til Pavens Ømfindtlighed. Det liberale romerske Blad „*Tribuna*“ skriver desangaaende Følgende: Saa vidt det er os bekjendt, ere Efterretningerne om, at Vatikanet skulde søge at hindre Kejser Wilhelms Besøg i Rom, urigtige. Vi vide tværtimod, at den tyske Rigskansler i disse Dage har ladet forespørge hos Vatikanet, om man der vilde tage imod Kejser Wilhelm paa samme Maade, som man i 1884 tog imod daværende Kronprins Friedrich. Vatikanet svarede gennem sin Nuntius i Wien og under Henvisning til dets Note af 1872, hvori der gives Nuntiaturerne Instruktioner angaaende fremmede

Suveræners og Prinsers Besøg i Rom. I Følge disse Instruktioner vil Paven ikke modtage katholske Suveræner og Prinsere, som tage Ophold i Quirinalpaladset (det pavelige Palads, hvori Kong Umberto boer), eller som gjøre Kongen af Italien deres Opvartning, førend de aflægge Besøg i Vatikanet. Ikkekatholske Suveræners og Prinsers Besøg, som kun gjælde for rene Høflighedsbesøg, kunne ikke tilbagevises. „Tribuna“ tror at vide fra paalidelig Kilde, at den tyske Kejsers Besøg i Rom er fastsat til den anden Halvdel af Oktober.

— Pave Leo XIII har i Løbet af de 10 Aar, i hvilke han har styret Kirken som dens synlige Overhoved, oprettet 1 Patriarkat, 19 Ærkebispedømmer, 37 Bispedømmer, 34 apostoliske Vikariater, 1 Delegatur og 11 Præfekturer. Den katholske Kirke tæller for Tiden 13 Patriarkater, 185 Ærkebispedømmer og 752 Bispedømmer.

Konstantinopel. I Følge „Wiener Fremdenblatt“ var en fattig Muselmand fornylig bleven dømt til Døden for en ringe Forseelse. Den Ulykkelige var Fader til otte uforsørgede Børn. Næppe havde Søstrene af den h. Vincents af Pauls Orden i Konstantinopel faaet Underretning om Domfældelsen, før de begav sig til Sultanens Palads, hvor de lode ham anmode om en Audients. Sultanen tog strax imod dem, hørte med stor Forekommenhed paa dem og sagde: „Kan jeg vel nægte den ædle Iver, som indgyder Hjærterne slige Tanker, noget? Følg denne Embedsmand; han vil føre eder til Fængslet, og I ville dér have den Glæde, selv at kunne befri eders Klient.“ Og da Søstrene rørt trak sig tilbage, vedblev han: „Glem ikke Vejen til dette Palads. Saa ofte I ønske en Naadesbevisning af mig, ville Slottets Portø staa aabne for eder.“

Kjøbenhavn. I Onsdags Aftes er den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *Johannes von Euch*, atter vendt tilbage hertil efter et længere Ophold i Udlandet. Hs. Højærværdighed har bl. a. ogsaa aflagt Besøg i

Rom, hvor han har haft Audients hos den h. Fader, som modtog ham med megen Velvillie. Et senere Ophold i Ems har styrket Hr. Præfektens Sundhed i betydelig Grad, og man tør have det bedste Haab om, at det vil blive af varig Virkning.

I Lørdags har Hs. Højærværdighed begivet sig til Glorup paa Fyen, for at foretage den h. Handling den 21. d, M., naar den danske Gesandt i Paris, Greve *L. Moltke Huitfeldt's* Datter, Comtesse *Marie*, fejrer sit Bryllup med Kammerherre hos Hs. Maj. Kongen af Sverige, *Robert Sager*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. August. 13. Søndag e. Pintse. Marias Optagelse i Himmelen. Joakim, den h. Jomfrus Fader. — (Leo XIII' Navnedag.) Gudstjenesten som paa Højtidsdagene. — **20. M.** Bernhard, Bekj. og Kirkelærer. — **21. Ti.** Johanna Franciska Fremiot de Chantal, Enke og Ordensstifterinde. — **22. O.** Oktav af Marias Optagelse i Himlen. — **23. To.** Filip Benitius, Bekj. — **24. F.** Bartholomæus, Apostel. — **25. L.** Luøvig Bekjender.
Søndag den 26. August. 14. Søndag e. Pintse. Marias Hjertes Fest

Sct. Ansgars Kirkeskole. Undervisningen begynder efter endt Ferie Lørdag den 18. August Kl. 8^{1/4}.

Sct. Knuds Skole (Vesterbrogade 28—30) begynder det nye Skoleaar Mandag den 20. August Kl. 8^{1/2}. Nærmere Oplysninger faas hos Skolens Bestyrer, som daglig træffes mellem Kl. 11—1 og Efterm. Kl. 6—8.

Sct. Mariæ Skolens, (Frederiksberg Allé 15—17), Undervisning tager efter endt Sommerferie sin Begyndelse Onsdag den 22. August Kl. 8.

Svendeforeningen afholder en **Havefest** i Anledning af Foreningens Stiftelsesfest **Søndagen den 19. August** i Lokalet, Frederiksberg Allé 15—17. Program: Bazar med Tombola, Illumination med flere hundrede kulørte Lamper, Theaterforestilling, Musée-Tintamerasque-Theater, Deklamation og humoristiske Foredrag af Hr. Skuespiller Ejberg, m. m. m. Haven aabnes Kl. 4 Efterm. **Gratis Entré!** — Gaver til Bazaren modtages af Dhr. Gejstlige og Hr. Sakristan, Vicepræs Jensen.

Unio. Søndag den 26. August: Præmie-Keglespil. Man bedes tegne sig paa Listen hos Budet. Der vil blive sørget for Underholdning for Damerne.

Sct. Josefs Gilde. Almindeligt Møde for alle Brødre. Mandag d. 20. ds. Kl. 8^{1/2} Aften, sædvanligt Sted.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N^o: 35.

Søndagen den 26. August.

1888.

Indhold. Retfærdiggjørelse. Tro. Gjerninger. Et Bidrag til Italiens nyere Historie. Efterretninger: Kjøbenhavn, London.

Retfærdiggjørelse. Tro. Gjerninger.

(Sluttet).

Med Guds Naade kunne vi sejre over Fristelserne. Ganske vist ere vi alle svage, skrøbelige og syndige Mennesker. Som Følge af denne Skrøbelighed have alle, selv de mest fremskredne, de Retfærdigste og Helligste, Anledning til daglig at bede: Forlad os vor Skyld; der er ingen, som jo ikke af og til falder i mindre Fejl, Svaghedssynder, mere eller mindre frivillige tilgivelige Synder, om end kun af Overilelse og Uforsigtighed. Thi „vi støde alle an i mange Ting“ (Jak. 3, 2), og „dersom vi sige, at vi ikke have Synd, bedrage vi os selv, og Sandheden er ikke i os“ (1 Joh. 1, 8). Intet Menneske kan hele sit Liv igjennem undgaa alle, ogsaa de mindste Forseelser mod Guds Bud uden en

ganske overordentlig og ualmindelig Bistand fra oven, uden „en ganske særegen Naadens Forret“, hvorm vi ikke vide, at den nogen Sinde er bleven nogen anden givet end Jomfru Maria, i Henhold til hendes enestaaende Værdighed og til Ære for hendes guddommelige Søn.¹⁾ Men de tilgivelige Synder berøve os jo ikke Guds Venskab og Naade.

Det er kun de svære Synder, der udelukke fra Guds Rige hidset og fra hans Naade her. Dem kan enhver undgaa ved Hjælp af Guds almindelige Bistand under Benyttelse af Naademidlerne, Bønnen og Sakramenterne.

Ingen, der falder i en svær Synd, kan undskylde sig med sin Svaghed og sige: Jeg *kunde* ikke modstaa; jeg maatte bukke under; Fristelsen var for stærk, jeg derimod var for svag. Hvad Gud byder os under Tab af den evige Salighed, det *kunne* vi. „Han lader os ikke friste over vore Kræfter, men med Fristelsen giver han ogsaa Udfaldet, saa vi kunne taale det“ (1 Kor. 10, 13). Det kan godt være at vi ikke umiddelbart have Naade til at sejre; men saa have vi dog Naade til at bede, og ved ydmyg Bøn kunne vi da opnaa virksom Naade til Modstand og Sejr. „Gud byder ikke noget, som er umuligt; men idet han byder, formaner han os til at gjøre hvad vi kunne, og til at bede om hvad vi ikke kunne, og saa staar han os bi, at vi kunne det,“

¹⁾ Saaledes erklærer Trienter-Konciliet, Møde 6. Kap. 11 og 16 og Kan. 23. — Schepelern derimod skriver: „Den døbte Kristen [?! Mon der gives en Kristen, der jo ikke er døbt, eller en Døbt, der jo ikke er Kristen?] — saaledes lærer den romerske Kirke — kan opfylde *alle* Guds Bud. I det Tridentinske Konciliums Beslutninger hedder det, at de Hellige have, om end ved Kristi Kraft og Naade, erhvervet sig saa høje Fortjenester, at de ikke *kunde* gaa glip af den evige Salighed.“ Hvor lærer Konciliet det? I det anførte Mødes Kap. 13 lærer det tvært imod, at „Standhaftighed kun kan faas af ham som er mægtig til at holde den, der staar (Rom. 14, 4), saa han bliver ved at staa“ og ikke kommer til at falde.

siger den aandrige Sct. Augustin. Saaledes kan den helliggjørende Naade bevares.

Men den kan og skal ogsaa *forøges*. Den *forøges* ved enhver Sejr over Fristelser, der vindes med Guds Bistand. Thi ved hver saadan Sejr bliver den Retfærdige Gud mere velbehagelig; og Herrens Ord gjælde saa ham: „Salig er den Mand, som bestaar Fristelsen; thi naar han er bleven prøvet, skal han faa Livets Krone, hvilken Herren har lovet dem, som elske ham“ (Jak. 1, 13).

Den *forøges* ogsaa ved enhver *god Gjerning*, hvorved der ikke blot forstaas, hvad Skriften (Tob. 12, 8) udtrykkelig anbefaler som saadan, Bøn, Faste og Almisse, men overhovedet alt hvad en Retfærdig gjør og lider for Guds Skyld, alle den levende Tros Frugter.

Om dem staar der skrevet: „Hvert godt Træ bærer gode Frugter“ (Math. 7, 17), som ere værdige til af Englehaand at frembæres for Guds Aasyn i Guldskaalene (jfr. Aab. 5, 8). Det gode, retfærdige Menneske vil altsaa gjøre gode Gjerninger; og disse ville gjøre ham mere og mere velbehagelig i Guds Øjne og give ham *Krav* paa en Løn i Himmelen.

Men er det da muligt, at vi Mennesker have *Krav* paa noget som helst overfor Gud, vor Skaber og uindskrænkede Herre? — I og for sig vilde det være umuligt; men Herren har gjort det muligt, ved at han af ren og skær Naade har nedladt sig til ligesom at forpligte sig overfor os. Han har *forjættet* os en himmelsk Løn for alt hvad som helst vi som hans Børn gjøre i hans Tjeneste. Derved har han, for saa at sige, gjort sig til vor Skyldner.

Et himmelsk Sendebud havde sagt: „Bøn i Forening med Faste og Almisse er bedre end at ophobe Skatte af Guld“ (Tob. 12, 8). Frelseren selv giver os en nærmere Forklaring og tilføjer gjentagne Løfter: „Naar Du giver Almisse, lad din venstre Haand ikke vide, hvad din højre gjør; og din Fader, som ser i Løn-

dom, skal *gjengjælde* dig. Naar du beder, gaa i dit Kammer; og din Fader, som ser i Løndom, skal *gjengjælde* dig. Naar du faster, skjul det for Menneskene; og din Fader, som ser i Løndom, skal *gjengjælde* dig“ (Matth. 6, 3. 4. 6. 17 18). „Salige ere I, naar man bespottet og forfølger eder for min Skyld; thi eders Løn er stor i Himlen“ (Matth. 5, 11. 12).

Vi kunne dristig paaberaabe os disse og lignende Løfter, som Gud, den evig Trofaste, har givet os; det er ufejlbarlig vist, at han vil opfylde dem. Men vi bør ogsaa nu i Tiden bære Omsorg for, at vi en Gang kunne paaberaabe os dem; ellers vilde vi ikke faa Adgang til Himmelen. Thi enhver, som er i Stand til at øve gode Gjerninger, *bør øve dem*, for derved ligesom at tilkjøbe og tilkæmpe sig Himlens Salighed.

Denne fremstilles nemlig i den hellige Skrift som en *Løn* eller Betaling, som en *Sejrskrans* eller Krone. Kun den, som har arbejdet i Herrens Vingaard, faar Lønnen udbetalt (Matth. 20, 1—16); og „hver faar sin egen Løn efter sit eget Arbejde“ (1 Kor. 3, 8); hvo, som har arbejdet flittig, vil altsaa blive rigeligere belønnet end en anden, der har arbejdet mindre flittig, — Apostelen Paulus er vis paa, at „en Retfærdigheds Krone er henlagt til ham, og at den retfærdige Dommer skal give den til ham og til alle, der med Tillid og Længsel imødese Herrens Gjenkomst“ til Verdensdommen; thi han „har stridt den gode Strid og fuldkommet sit Løb“ (2 Tim. 4, 7. 8). Den Retfærdige giver enhver Sit; den, der kaster Vaabnene kan ikke haabe at faa nogen Sejrløn af ham; den, der strider modigere, vil faa en rigeligere Sejrløn end en anden, der har stridt mindre modig.

Enhver er sin egen Lykkes Smed — den Lov gjælder ikke blot for Tiden og Jorden, men ogsaa for Evigheden og Himlen. Haab om Vinding og Forfremmelse er den kraftigste Drivfjeder til travl Virksomhed. Gud selv har dannet Menneskehjertet saaledes, at det

ikke kan andet end attraa og tilstræbe, hvad det anser for sin Lykke. Han benytter sig af denne i og for sig berettigede Drift til at gjøre os des ivrigere i sin Tjeneste; han søger at drage den bort fra de jordiske, forgængelige Goder, han anviser den en værdig Gjenstand, evige, uafhængelige og umistelige Skatte (Matth. 6, 19, 20) og uforgængelig Hæder over for ham og hans Engle (Luk. 12, 8).

Den Bevæggrund er mindre ædel end uegennyttig Kjærlighed til Gud, den Højeste og Elskeligste, vor kjærligste Fader og Frelser, men den er som oftest meget kraftigere. Selvkjærlighed er heller ikke forkastelig; tvært imod, at vi elske os selv og arbejde paa vor sande, evige Lykke, er en hellig Pligt. „Du skal elske din Næste som dig selv“ (Matth. 19, 19), lyder det andet Bud, der foreskriver os en dobbelt Kjærlighed, Kjærlighed til os selv lige saa vel som til alle andre Mennesker.¹⁾ Ja, vi kunne ikke engang i Længden se helt bort fra os selv og vor eget sande Vel. Frelseren forestiller os derfor atter og atter den himmelske Løn, for at vi deraf maa drage den Slutning, at vi efter hans Exempel bør være virksomme nu, i Tiden, „saa længe det er Dag“; thi „Natten kommer, da ingen kan arbejde“ (Joh. 9, 4).

De døbte Børn, som Herren bortkalder, førend de kunne synde, blive delagtige i Himlens Salighed af ren og skær Naade, ene og alene af den Grund, at de ved Daaben ere blevne „Kristi Medarvinger“ (Rom. 8, 17). Anderledes forholder det sig med os Voxne. Vi have Himlens Salighed i Vente *ikke blot* som en Naadegave, *men ogsaa* som en Løn. Ene og alene af Naade har Gud forjættet os den og antaget os som sine Børn og Kristi Medarvinger, uden at vi kunde have noget Krav derpaa. Men naar vi nu, efter engang at være blevne

¹⁾ Selvkjærlighed er en Dyd; Egenkjærlighed, en uordnet Kjærlighed til sit eget Jeg, er en Last.

Guds Børn, bevare hans Naade og ere udholdende i hans Tjeneste til vort Endeligt, saa kan han, den evig Trofaste, ikke forholde os den forjættede Løn. „Gjøres der gode Gjerninger, skyldes dem en Løn; men Naaden, der ikke skyldes, gaar forud, for at de kunne gøres.“¹⁾ Det evige Liv kan ses under tvende Synspunkter: „set fra den ene Side er det en Naade, som er bleven forjættet Guds Børn ved Kristus Jesus af Barmhjærtighed; men set fra den anden Side, er det en Løn, der i Henhold til Guds Forjættelser trofast skal blive betalt deres gode Gjerninger og Fortjenester.“²⁾

Man vil maaske indvende: Men hvorledes er det muligt, at et syndigt Menneske fortjener den evige Himmel, Deltagelse i Guds egen Salighed (Matth. 25, 21)? maa da Arbejdet ikke *svare* til Lønnen, for at man med Føje kan sige, at det *fortjener* den tilkjendte Løn? men lad En ogsaa anspænde al sin Kraft, saa vil hans Arbejde dog aldrig paa nogen Maade svare til Himlens evige Glæder i Guds saliggjørende Beskuelse. — Var den Indvending begrundet, saa kunde vi godt lægge Hænderne i Skjødet og undskylde vor Ladhed med at sige: Al Anstrængelse vilde være frugtesløs og forgjæves! Men saaledes forholder det sig ikke. Indvendingen overser den Tvetydighed, som Ordet *syndigt* dækker over. En Synder, d. e. et Menneske, der er falden i en Dødssynd og ikke endnu har gjenvundet Guds Naade, kan ikke fortjene en himmelsk Løn; det indrømmes gjerne; det er katholsk Troslære.³⁾ Han er et slet Træ; „et slet Træ kan ikke bære gode Frugter“ (Matth. 7, 18); han kan ikke øve fortjenstlige Gjerninger. Men den Retfærdige, om han end nok kan kaldes et syndigt Menneske, for saa vidt som han stedse forbliver

¹⁾ Andet Koncil i Orange A. 529

²⁾ Trienter-Konciliet Møde 6, Kap. 16.

³⁾ Schepelern: „I Følge romersk Lære har ogsaa det *faldne* Menneske endnu Kraft til at virke frit sammen med Naaden og derved skaffe sig en *Fortjeneste* for Gud.“

udsat for Fejl og Synder, er dog løftet over sin naturlige Ringhed og Lavhed; han er ved den helliggjørende Naade lige som ophøjet til Adelsstanden, til at være et Guds Barn og Broder til den himmelske Faders Førstefødte; han er et levende Lem paa det Legeme, hvis Hoved Kristus er (Kol. 1, 18); han er en Ranke i den Vinstok, som Kristus selv siger sig at være (Joh. 15, 1—5). Rigtignok er Mennesket i og for sig ligesom en Kvist af et vildt Oljetræ; hvem vil vente velsmagende Frugter af et vildt Træ? Men ved Retfærdiggjørelsen bliver det indpodet i et godt Oljetræ, som er Kristus (Rom. 11, 24); Saften, der strømmer fra den gode Stamme i Podekvisten, forædler den; hvem vil vel forundre sig over, at den forædlede Gren bærer velsmagende Frugter? Den Retfærdiges Gjerninger faa deres Værd af den Naade, hvormed han er udrustet, og af den Guds Aand, der bor i ham og driver ham (Rom. 8, 14).

Selvfølgelig bør alt, hvad Gud skal lønne, gøres for hans Skyld, ikke af en syndig eller blot verdslig Bevæggrund, f. E. af Forfængelighed, blot for at roses af Menneskene, eller af en naturlig Medlidenhed, der ikke tager Hensyn til Gud og derfor heller ikke kan „have Løn hos vor Fader, som er i Himlene“; Farisæerne, der ikke tilsigtede Guds Ære, men ene og alene Menneskers Ros, „havde deres Løn borte“ (Matth. 6, 1. 2).

Hensyntagen til Gud eller „den saak. gode Mening“ er altsaa nødvendigt for at en Handling kan være fortjenstlig. Den gode Mening kan aldrig gjøre en i og for sig ond Handling, f. E. at lyve, stjæle, myrde, tilfældelig, endsige fortjenstlig. Den Grundsætning, at en god Hensigt, f. E. at afhjælpe en Fattigs Nød, undskylder et ondt Middel, f. E. at stjæle, — eller, som man kortelig plejer at sige, den Grundsætning, „Hensigten helliggjør Midlet“, vender op og ned paa al Moralitet og er aldrig bleven forsvaret af en katholsk Morallærer ¹⁾. Men

¹⁾ Schepelern lader Jesuiterne endog forsvare, at „en ond Handling

undtages de smaa Synder, som den Retfærdige muligvis gjør sig skyldig i, kan det siges, at den gode Mening paatrykker hele Menneskets Gjøren og Laden Evighedens Stempel, saa at alt, ikke blot dets i og for sig gode Handlinger, som Bøn og Selvfornægtelser, men ogsaa de i og for sig ligegyldige, som at røgte sin daglige Dont, at spise, rekreere og adspredde sig, blive til en Mønt, hvormed man kan købe sig Himmelen, og at han ved alt det efterkommer Frelserens Opfordring: „Samler Eder Skatte i Himlen, hvor hverken Rust eller Møl fortære og hvor Tyve ikke bryde ind og stjæle“ (Math. 6, 20).

Et Bidrag til Italiens nyere Historie.

(At Fr.—g.)

Naar man besøgte Italien for faa Aar siden, medens *Depretis* endnu var Ministerpræsident, og saa, hvorledes Revolutionen var trængt frem overalt, maatte man komme til den Overbevisning, at Kulturkampen var naaet til sit Højdepunkt: Paven nødsaget til ikke at forlade Vatikanet, den eneste Plet, som Revolutionen havde ladet ham beholde, overalt Klostre forandrede til Kaserner, Kirkegodserne inddragne, Propagandaens og Sct. Peterskirkenes Ejendomme og Kapitaler beslaglagte, konverterede i italiensk Rente og stillede under en revolutionær og frimurersk Regerings Formynderskab, Politiets Overbærenhed mod de daglige Angreb og Udfald i Pressen mod Religionen og Pavens Person, Overfald paa Gejstlige og Nonner og paa de ved Vatikanet akkrediterede Diplomater o. s. v. Vi kunde fortsætte saaledes i det Uendelige.

er ikke ond, naar man ikke gjør den i den Hensigt at synde, men af andre Grunde“ (!!)-

Men langt fra at have naaet sit Kulminationspunkt, var Kulturkampen den Gang næppe begyndt i Forhold til det Stykke Vej, de italienske Revolutionære med Ministerpræsident *Crispi* i Spidsen have tilbagelagt i de sidste to Aar. Det kan maaske ikke være uden Interesse for Ugebladets Læsere at kaste et Overblik paa dette Værk, der vel efter Manges Formening vil ende med, at den hellige Fader forlader Rom.

Da Kong Umberto kaldte Sicilianeren *Crispi* til at forestaa hans Raad, opfyldtes Katholikernes Hjærter med Bekymring. Den nye Ministers Fortid var tilstrækkelig bekjendt, til at man kunde frygte det Værste af ham. Vi ville ikke opholde os ved hans private Liv, der var en Skandale for Alle, saa at „Fru“ *Crispi* hidtil ikke havde kunnet blive modtaget selv i Quirinalet, der dog er bekjendt for det ualmindelig brogede Selskab, det er Samlingsstedet for; der existerede nemlig mindst to af hendes Forgængerinder i Live. — Men hvad der fyldte Katholikens Hjærte med Bekymring var, at man vidste *Crispi* var en fanatisk Fritænkner og Modstander af Pavens aandelige og verdslige Magt, saa han stedse i sit tidligere parlamentariske Liv havde været at finde blandt Pavens og Religionens værste Fjender. De første Regeringshandling, den nye Konsejlspræsident foretog, viste, hvor meget man desværre havde haft Ret i at frygte.

De gamle Vaaben bleve strax hvæssede og Kampen, en Kamp paa Liv og Død, aabnet mod Pavedømmet. *Crispi* lagde ikke Skjul paa, at hans Drøm var at knuse Pavedømmet og at udrydde indtil sidste Spordets verdslige og aandelige Magt, at rive Katholicismen op med Roden af det italienske Folks Hjærte; han udtalte sit Program ved flere offentlige Møder og Banketter, saaledes ved den bekjendte Turinerforsamling, hvor han med en oprørende Cynisme angreb Leo XIII og omtalte ham som Italiens værste Fjende.

Han udarbejdede derefter en Række Lovforslag,

som Parlament og Senat have voteret med Jubel og som Kong Umberto sanktionerede uden at tænke paa, at hver eneste Underskrift rokker ved hans jordiske Krone. Med disse Love i Haanden indeslutter Crispi Paven, Gejstligheden og hele det katholske Italien i det fordærveligste Jærnnet, der nogen Sinde er bleven vævet af Kristi Fjender.

Den nye Straffelov, udarbejdet af Crispis Ven og Kollega *Zanardelli*, er det fornemste Vaaben mod Gejstligheden. Med den i Haanden vil Crispi kunne tiltale enhver Katholik, Gejslig som Lægmand, der udtaler det ringeste Ønske om at Pavens Stilling maa forbedres, eller det mindste misbilligende Ord om Regeringens Adfærd mod Paven. Der findes de mest drakoniske Straffebestemmelser, et helt Arsenal af Bøder, Fængsler, Tugthus og livsvarigt Strafarbejde for den, der enten i det private eller offentlige Liv, enten i Ord eller i Gjerning viser sig som Katholik. Det er umuligt selv for den fredeligste Privatmand at gaa Livet igjennem, uden at falde under en af den nye Straffelovs Paragrafer; det vil være umuligt for en Gejstlig at udøve sit Kald, uden at paadrage sig Fængsel og Bøder. De mest absurde Tilfælde ere forudsete, Katholikerne ville blive fredløst Vildt i Italien, Angiveriet vil florere og Statskassen vil endelig engang blive fuld — af Katholikernes Bøder.

Selv Paven vil efter Straffeloven være hjemfalden til Tugthus, hvis han blot reklamerer sin Ret, løfter Røsten for at beklage sig over de skamløse Anfald og Overgreb, han maa lide, eller underretter de europæiske Magter om sin uholdbare Stilling. Alt dette kaldes i Crispis Lov: „Landsforræderi“ og straffes som saadant med den højeste Straf.

Næste Led i den Kjæde, med hvilken Crispi vil binde Paven, er Statsraadets Erklæring at *Garantiloven ikke tilkjender Vatikanet Extraterritorialitet*, at altsaa Paven og alle Vatikanets Indvaanere staa under de

italienske Love; at Kontrakter og juridiske Handlinger, der sluttes paa Vatikanets Grund over for *Notarius apostolicus*, skulle betale Stempelafgift til den italienske Krone og indregistreres hos de italienske Myndigheder. Hvis disse Formaliteter ikke iagttages, idømmes de Skyldige (?) Bøder og naar denne ikke betales, saa vil den naturlige Følge være, at de italienske Carabinieri trænge ind i det apostoliske Palads og bemægtige sig dem, der nægte at lyde Crispi. — Ved denne Fortolkning af Garantiloven, der er en Gjenoptagelse af den gamle Martinucciaffære, hvor Arkitekten Martinucci stævnedes Pavens Majordomus for de italienske Domstole og disse erklærede sig for kompetente til at dømme i denne Sag, der var foregaaet udelukkende paa Vatikanets Territorium, er faktisk den sidste Rest af Pavens verdslige Magt forsvunden. De Revolutionære have tilsidst helt kastet Masken, de unde ikke engang Kristi Statholder en Kongekaabe, de rive den af ham lig Herrens Bødler paa Golgotha.

Men et af de værste Slag mod Katholikerne, vi sige ikke mod Catholicismen, thi vi vide, at alle Angreb skulle prelle magtesløse af mod den, er den ny Lov om *Kommunalreformen*. Som bekjendt er det gjort de italienske Katholiker til en Samvittighedspligt ikke at deltage i Valgene til Parlament og Senat, hvorimod det er dem tilladt at stemme ved Byraadsvalgene, da nu den overvældende Majoritet blandt Italienerne ere troende Katholiker, ere Kommuneraadene godt sammensatte næsten overalt i By og Land. Indtil nu have disse Kommunalbestyrelser været et Værn mod Atheismens Fremtrængen i Folket, thi Kommunalraadene og deres Borgmester, de selv valgte, havde temmelig ubegrændset Magt indenfor deres Kommune og kunde afgjøre vigtige Spørgsmaal angaaende Religionsundervisningen i Skolerne, Processionernes Afholdelse o. l. efter eget Forgodtbefindende. Den nye Lov forandrer dette aldeles, den afskaffer ethvert Spor af Frihed for

de lokale Myndigheder. I de mindre Kommuner skal Regeringen have Ret til at udnævne Borgmesteren, og i en hel Del Tilfælde maa der ingen Bestemmelse tages eller gives nogen Tilladelse uden Ministerens Sanktion. Og at denne vil udeblive overalt, hvor det gjælder et katholsk Ønske, vil enhver forstaa. Valgsystemet skal ogsaa forandres, saa at man med disse Bestemmelser, forenede med Valgtryk, Bestikkelser og Fuskteri, snart vil have erstattet de katholske Byraad med fritænkere over hele Kongeriget.

Ved Kamrenes næste lovgivende Session fremlægger saa Crispi sin Lov om, at *Elementarundervisningen* udelukkende skal betroes Staten, denne skal ene have Ret til at lære Folket, og alle katholske Skoler, de lavere saavel som de højere, skulle derfor lukkes. Denne Lov bliver naturligvis voteret og naar Atheismen saaledes er indplantet i Skolerne og Familielivet ødelagt ved *den nye Skilsmisellov*, da vil Crispis Haab om, at Kirken ikke skal kunne tælle en Søn og Paven en Forsvarer blandt den opvoxende italienske Ungdom, være meget nær ved at gaa i Opfyldelse. Ogsaa de italienske *Missionsskoler* skulle reorganiseres, som Ugebladet omtalte forleden, dernæst skal Kirken udsultes, ved at Regeringen inddrager de sidste Rester af Kirkegodset og overalt afskaffer den magre Afgift, som under Navn af Tiende er bleven betalt Sognepræsten i enkelte Provindsler lige siden Middelalderens Dage.

Man vil forstaa at disse nye Love, der allerede ere traadte i Kraft eller om kort Tid ville gjøre det, ere saa alvorlige og indeholde saa mange sørgelige Varsler for Fremtiden, saa intet katholsk Hjærte kan undlade at spørge sig selv, hvad den hellige Fader vil gjøre, om han vil kunne vedblive at udøve sit ophøjede Kald i disse frygtelige Omgivelser. Rygter om Pavens Afrejse staa daglig at læse i Blade af alle Nuancer, Alverden beskæftiger sig med dette store Spørgsmaal. Hvor mangan varmt følende katholsk Yngling brænder

ikke efter at ofre sit Liv for Paven, hvor mange Tilbud modtager Vatikanet ikke fra tidligere Zuaver og pave-lige Soldater!

Et Ord fra Leo den Trettende, og hans ædleste Sønner vilde trodse alle Farer, alle Vanskeligheder, de vilde storme over Alperne, de vilde drage over Havene, for at hjælpe deres betrængte Fader. Men naar Kirkens Overhoved hidtil ikke har ladet et saadant Opraab lyde, saa maa vi Katholiker slaa os til Taals og være overbeviste om, at Paven bedre end Nogen af os véd at bedømme Omstændighederne, og rolig vente, til han kalder.

Man taler meget om, at Kardinal *Schiaffino* har været i Belgien i disse Dage, hvor flere Slotte af dets Ejere vare blevne stillede til Pavens Disposition. Rimeligvis er man i Vatikanet uvidende om meget af hvad de europæiske Blade fortælle, om hvad der foregaar dernede; men saameget er vist: med Crispi ved Regeringsroret i Italien kan man ikke forbauses, hvis der foregik en eller anden Voldshandling mod Paven, der nødte denne til at forlade den evige Stad.

Men hvad vil der blive af Italien, hvis det skulde komme saa vidt? Selv liberale Blade lægge ikke Skjul paa, at det vilde blive Roms Ruin, thi Byen lever af Pavedømmet. Men det værste vil ikke blive det materielle Tab. Naar Paven har forladt Italien, vil han forsvare sig med de Vaaben, han har i Hænde, og de kunne være frygtelige. Naar den h. Fader belægger Kongeriget med Interdikt, naar alle Kirkeklokker forstumme, naar det h. Messeoffer ikke mere frembæres, naar ingen Sakramenter uddeles, og Herren ikke længer boer i sine Tabernakler i Kirkerne, da vil Folket vaagne. Da vil det mindes den forgangne glade, lyse, lykkelige Tid, da det var et frit og stolt Folk, der var styret af en kjærlig Fader. Da vil det styrte sig over sine Undertrykkere og knuse sine Bødler, de der ville tyrannisere Sjælene. Da vil *Revolutionen* bryde løs, Blodet

vil flyde i en ulyksalig Borgerkrig, og Meget vil blive lagt øde i det skønne Italien; men Resultatet vil blive, at Kirkens Overhoved atter en Dag vil vende tilbage til sin mer end tusindaarige Trone, for at gjenoprette Freden og styre Guds Kirke til Folkenes Lykke og Velsignelse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags, den 19. August, fejrede den herværende *Svendeforening* sin Stiftelsesfest i Foreningens Lokale i Frederiksberg Allé. Trods det uheldige Vejr havde mange af Menighedens Medlemmer indfundet sig til Festen, for at hædre denne for Menigheden saa vigtige Forening og ved Indkjøb paa Bazaren at bidrage til at fremme dens pikuniære Forhold. Fra Svendenes Side var der da ogsaa gjort en Del, for at fornøje Gjæsterne. Paa et Teater, som var opført i det Fri, fandt gjentagne Gange i Aftenens Løb Deklamation Sted, baade munter og alvorlig, dels af Hr. Skuespiller *Ejberg*, som med Fagmandsdygtighed foredrog flere smukke Sager, dels af forskellige Foreningsmedlemmer. I Lokalet ved Siden af Bazaren forefandtes et *Mussé-Tintamerasque-Teater*, som vakte almindeligt Bifald og i hvilket de levende Dukker atter og atter bleve fremkaldte, for at modtage Publikums Anerkjendelse af deres udmærkede Præstationer. Et saadant Teater med et større Antal Dukker vilde være en udmærket Akquisition for Svendeforeningen. I Haven, som var oplyst med kulørte Lampions, muciserede et Orkester. Bazaren, hvortil der var indsendt en Del store og smaa Sager, forestodes med sædvanlig Tjenstvillighed af Frk. *Gauthier* og indbragte c. 130 Kr. Paa Svendeforeningens Vegne bringes herved alle Giverne og de Besøgende en hjærtelig Tak for den Deltagelse, de have vist

Foreningen ved denne Lejlighed, og som vil give Svendene nyt Mod til at arbejde paa deres Forenings Fremgang og Blomstring, saa den maa blive en frugtbar Gren paa det skjønne Forenings-Træ, der allerede i længere Tid har udfoldet sin Krone i vor Menighed.

— Paa det grevelige *Moltke-Hvidtfeldtske* Herresæde, Glorup paa Fyen, fandt i Tirsdags den højtidelige Vielse Sted mellem Komtesse *Marie Moltke-Hvidtfeldt* og Kammerherre *R. Sager*. I Slottets Kapel frembar den højærv. apostoliske Vikar for Sverige, Msgr. *Bitter*, allerede tidlig om Morgenen det h. Messeoffer, under hvilket Bruden og hendes Forældre samt Brudgommen og forskellige Andre modtog den h. Kommunion. Henimod Kl. 11 samledes Bryllupsgæsterne, blandt hvilke bemærkedes Amtmanden, Grev *Brockenhus-Schack*, Baron *Rosenørn* til Hvidkilde og Grev *Hamilton*, i Kapellet, og efter at Brudeparret var ankommet, traadte den højærv. apostoliske Præfekt for Danmark, Msgr. *von Euch*, frem for Alteret og forrettede den højtidelige Vielse, efter først at have rettet de sædvanlige Spørgsmaal til Brudeparret og i hjærtelige og gribende Ord mindet det om Dagens ophøjede Betydning. Derefter fejrede Hs. Højærværdighed, assisteret af Hr. Pastor *Whitte* fra Svendborg, Prælatmessen, ved hvis Slutning den højtidelige Bryllupsvelsignelse lystes over det unge Ægtepar. Hele den festlige Akt, der helt igjennem bar Præget af en ægte kristelig, katolsk Bryllupshøjtidelighed, sluttede med den ambrosianske Lov- og Takkesalme „Te Deum“. Baade før og efter Vielsesakten og under den h. Messe foretog den katolske Sangforening fra Svendborg forskellige opløftende Sange.

— I Torsdags den 23. ds., passerede den højærv. apostoliske Vikar for Sverige, Msgr. *Bitter*, Kjøbenhavn paa Gjennemrejse til Udlandet. Torsdag Formiddag besøgte Hs. Højærværdighed Udstillingen, ledsaget af en af Dhrr. Gejstlige, og fortsatte Fredag Morgen Rejsen med Iltoget til Korsør.

London. Fra London kom for nylig Meddelelse om, at en Dame af de højeste Kredse i England agtede at vende tilbage til den katholske Kirke. Denne Meddelelse stadfæstes for saa vidt som Prinsesse *Helene*, Prins Kristian af Schlesvig-Holsteins Gemalinde, virkelig stod i Begreb med at foretage dette vigtige Skridt. „*Freemans Journal*“, Irlands Hovedorgan, skriver desangaaende: „Det staar utvivlsomt fast, at hendes kongelige Højhed for faa Dage siden stod i Begreb med at vende tilbage til Moderkirken; men efter hvad der forsikres *intervenerede Dronning Victoria*, og det lykkedes hende, i alt Fald foreløbig, at bevæge sin Datter til at afstaa fra dette Skridt“.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. August. 14. Søndag e. Pintse. Marias Hjærte Fest — **27. M.** Josef af Calazanz, Bekj. — **28. Ti.** Augustinus, Biskop og Kirkelærer. — **29. O.** Johannes den Døbers Hals-huggelse. — **30. To.** Rosa af Lima, Jomfru. — **31. F.** Raymundus Nonnati, Bekj. — **1. Sept. L.** Votivoficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 2. September. 15. Søndag efter Pintse. De hn. Skytsengles Fest.

Til Damerne. Systuen aabnes igjen Tirsdag den 28. August til sædvanlig Tid. Forhaabentlig ville ikke alene Syforeningens gamle Medlemmer møde fuldtallig, men ogsaa medbringe nye Kræfter, som med Iver ville deltage i dette Foretagende til Gavn for de Fattige. Kontante Bidrag til Indkjøb af Syartikler og Materiale samt aflagte Klædningsstykker ere saare velkomne.

J. Braun, Sognepræst.

Unio. Søndag den 26. August: Præmie-Keglespil. Der vil blive sørget for Underholdning for Damerne.

Mariakongregationen for Mænd begynder efter endt Sommerfærie atter Møderne Torsdag Aften den 6. Sept. i Jesu Hærtes Kapel (Vesterbrogade 28—30).

F. Eugène Profi,

Guldsmed,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Baggesensgade 32, St. t. h.

Reparationer udløres smukt og billigt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 36.

Søndagen den 2. September.

1888.

Indhold. De hh. Skytsengle. Bud og Raad. En mærkværdig Konversion. Efterretninger: Paris, Hamborg, Lübeck, London, Amerika. Australien, Venlo.

De hh. Skytsengle.

September-Maaned er af Kirken særlig indviet til *de hh. Engle*. Paa den første Søndag i Maaneden fejres *de hh. Skytsengles* Fest og henimod Slutningen af Maaneden, den 29., den h. Ærkeengel *Mikaels* Fest. At ethvert Menneske fra Fødselen af har modtaget af Gud en særegen Engel til Ledsager, er en Læresætning i den katholske Kirke. Endskjønt det ikke er ligefrem fastsat af Kirken eller udtrykkelig fremhævet i den h. Skrift, saa fastholdes det dog med stor Overensstemmelse af hele Kirken og har et saa betydeligt Støttepunkt i den h. Skrift, som denne forstaas af Kirkefædrene, at man ikke kan nægte denne Læres Sandhed, uden stor Formastelighed og uden at gjøre sig skyldig i Vildfarelse i Henseende til Troen.

„Stor er Sjælens Værdighed,“ skriver den h. Hieronymus, „saa stor, at Enhver strax ved sin Intrædelse i Livet modtager en Engel til Beskytter.“ „En Engel staaer ved Siden af os,“ siger den h. Krysostomus. Den h. Gregor af Nyssa paaviser, at Læren om at ethvert Menneske har sin særegne Skytsaand, er begrundet i Overleveringen. „Det er,“ skriver den h. Gregor, „en mer eller mindre hemmelighedsfuld Overlevering og sand Lære, som er naaet lige ned til os, ifølge hvilken vi tro, at vor menneskelige Natur efter Syndefaldet ikke er bleven fuldstændig forskudt af den algode Gud eller fuldstændig hjælpeløs overladt til sin Skjæbne, men ethvert enkelt Menneske har tværtimod modtaget af ham en Engel eller Skytsaand til Ledsager.“ Den h. Basilius siger: „Skal din Skytsengel ikke vige bort fra din Side, saa vogt dig for Synden.“ Med veltalende Ord skildrer den h. Augustinus Skytsenglenes op-højede Betydning paa følgende Maade: „Englene elske Menneskene som deres Medborgere, fordi vi en Gang skulle udfylde den Plads, som de frafaldne Aander indtog i Himmelen; derfor staa de os ogsaa bi til enhver Tid og paa alle Steder med stor Omhyggelighed og aarvaagen Iver. De hjælpe os under Arbejdet, beskytte os under Arbejdet, beskytte os under Hvilen, opmuntre os til Kampen, krone os efter Sejren; de glæde sig med os, naar vi ere glade i Herren og fryde os i Gud, vor Frelser; de have Medlidenhed med os, naar vi lide for Guds Skyld.“

At ogsaa hele Riger og enkelte Byer have deres særegne Skytsengle, navnlig at Jesu Kristi Kirke paa Jorden har sin Engel, som beskytter den, findes ligeledes fremsat hos mange Kirkefædre og kirkelige Skribenter som vel begrundet Lære. Saaledes taler Hieronymus i sin Forklaring af Profeten Isajas om Englene, „som forestaa de enkelte Nationer.“ Den h. Ærkeengel *Mikael* æres i Almindelighed som hele den kristne Kirkes Skytsaand, der skal staa den bi navnlig i den

sidste haarde Kamp mod Antikristen. Den berømte Forfatter Kornelius a Lapide skriver desangaaende i sin Forklaring af det 12. Kapitel i den h. Johannes hemmelige Aabenbaring: „Ved Tidernes Ende vil Mikael med sine Engle kæmpe mod Lucifer og Helvedes Skarer, han vil række de Kristne en hjælpsom Haand og styrke dem, for at de aabent og modigt maa værges sig mod Antikristen, med hvem og for hvem Lucifer vil stride“.

Hvor ophøjet maa ikke den menneskelige Sjæls Værdi være i Guds Øjne, siden han har givet Fyrsterne i sit evige Rige det Hverv, at beskytte, ledsage, ja, bære os stakkels, skrøbelige Skabninger paa Hænderne! Er dette ikke en ny og vægtig Bevæggrund for os til ubetinget Tillid til Guds Kjærlighed og faderlige Om-sorg?

Hvad Englene i Almindelighed ere og virke for Menneskeslægten, det er og virker ifølge Kirkens Lære den enkelte Engel for det enkelte Menneske som Skytsengel. Det er saaledes først og fremmest en kirkelig Trossætning, at Børnene have en Skytsengel ved deres Side. Denne Sandhed stadfæstes udtrykkelig af Frelserens Ord: „Ser til, at I ikke forarge Nogen af disse Smaa; thi jeg siger eder, at deres Engle i Himmelen se altid min Faders Ansigt, som er i Himlene.“ I Følge flere Hentydninger i den h. Skrift og Kirkefædrenes overensstemmende Mening, fremgaar det ogsaa, at enhver Voxen staar under sin Engels Beskyttelse. Ligesom Mennesket maa føre Kamp mod en tredobbelt Fjende: Djævelen, Verden og Kjødets, saaledes har Gud ogsaa givet det en tredobbelt Beskyttelse, — imod Verdens Fristelser Kirkens Lære, — imod den onde Begjærligheds Tillokkelser Samvittighedens advarende Stemme, — og imod Djævelens, den onde Engels Angreb den gode Engels, Skytsengelens Bistand.

Skytsengelens Virksomhed er en dobbelt: paa den ene Side afværger den Alt; hvad der kunde være til

Skade for Menneskets legemlige og aandelige Liv; paa den anden Side bestaar den i Sjælens egentlige Førelse ved heldbringende Opmuntringer og Tilskyndelser, Formaninger, Advarsler, ved trøstende og styrkende Indskydelser. Englene føle Glæde over Menneskets Fremgang i det Gode og i dets Opgivelse af det Onde. — Den kristelige Kunst har med Forkjærlighed udbredt den billedlige Fremstilling af Skytsenglene og i mangt et Hjem finder man et Billede af den h. Skytsengel. Snart fremstilles han beskyttende Mennesket mod Frestelser og hjælpende det under farefulde Omstændigheder, snart undervisende og ledsagende Barnet eller bærende det til Himlen.

Naar Guds Godhed imod os da er saa stor, at han endog har givet os en Skytsengel til Vogter og Led-sager, og naar disse himmelske Aander vaage over os med saa stor Omhyggelighed, hvad maa vi da være forpligtede til? Vi maa ære og elske den h. Stytsengel og ikke tale eller gjøre Noget, som kunde krænke vor h. Engel. Der er dem, som mene: Jeg har intet Vidne til mine Synder; der er Ingen, som ser mig! — Er der Ingen, som ser dig? Din Skytsengel ser dig, den onde Engel ser dig, Gud ser dig. Den gode Engel ser dig og beklager dig; den onde Engel ser dig og anklager dig! Gud ser dig og dømmer dig. Lad os altsaa have Ærefrygt for den h. Skytsengel; thi hvor vi end ere, er han ogsaa tilstede. Fremdeles maa vi heller ikke lade Engelen raabe forgjæves, men høre paa ham og adlyde ham. Gjøre vi det ikke, maa vi frygte for, at det gaar os, som det gik Jerusalem. Før end Byen blev erobret af Romerne og Templet afbrændt og jævnet med Jorden, hørte man i Templet en Stemme som af en stor Skare, der sagde: „Kommer, lader os drage bort herfra!“ Det var Byens, Templets, Indvaanernes Skytsengle, som samtalede saaledes. Høre vi ikke Skytsenglenes Røst, forhærde vi vort Hjærte overfor ham, saa vil han tilsidst forlade os og overlade

os til vor Skjæbne. Ulykkelige ville vi da være i Livet, ulykkelige frem for alt i Døden; I hint Øjeblik vil den onde Fjende opbyde alle sine Kræfter, for at styrte vor Sjæl i Fordærvelse. Hvorledes vil det da gaa os, naar Skytsengelen ikke staar os bi, naar han maaske for længe Siden har forladt os! — Maatte Gud forunde os, at følge trofast vore hh. Skytsengle hele Livet igjennem, indtil vi lykkelig have naaet til Samfund med dem i Himlen!

V.

Bud og Raad.

„Tilbage til det Kloster, fra hvilket
Luther — det bliver nok det Sande
— brød ud.“

Søren Kierkegaard.

En ung Mand kom en Gang til Herren og spurgte videlysten: „Gode Mester, hvad skal jeg gjøre, at jeg kan arve det evige Liv?“ Mesteren svarede: „Vil du indgaa til Livet, saa hold Budene, de ti Guds Bud, f. Ex. det femte: Du skal ikke ihjelslaa, det sjette, det syvende, det ottende, det fjerde og Kjærlighedsbudet: Du skal elske din Næste som dig selv.“ Da sagde den unge Mand: „Det har jeg holdt alt sammen fra min Ungdom af; hvad fattes mig endnu?“ Det var ikke fari-sæisk Indbildskhed og Selvretfærdighed, som bragte ham til denne Selvros; han havde tjent Herren fra Barnsben af; thi Evangelisten lægger til, at Herren i Følge denne hans Bekjendelse saå paa ham med kjærlighedsfuldt Blik. Ynglingen havde stedse gjort, hvad Pligten bød; han spurgte for Alvor, hvad han desforuden kunde gjøre, for endnu mere at behage Gud. Og den gode Mester, som lærte Guds Vej i Sandhed (Matth.

24. 16), svarede paa det ny, fra de første væsentlig forskjellige Spørgsmaal som saa: „Dersom du vil være fuldkommen, saa gaa hen, sælg hvad du har og giv de Fattige det, og du skal have en Skat i Himmelen, og kom saa, tag Korset op og følg mig“ (Matth. 19, 16—21; Mark. 10, 17—21).

Ynglingens Spørgsmaal og Herrens Svar skjelne tydelig imellem Pligt og *Raad*, imellem hvad der kræves af alle for ikke at gaa glip af den evige Salighed og hvad der som en fri Sag kan gøres af højmodige Sjæle for at vinde en særdeles høj Grad af Salighed (for at have „en Skat i Himlen“). Det indses let, at der er Forskjel mellem Pligt og Raad, og at det ikke kan være Pligt at gjøre saa meget Godt, som En kan gjøre.

Det første og største Bud er dette: Du skal elske din Gud ove alle skabte Ting og din Næste som dig selv (Mark. 12, 30. 31). Enhver, som holder dette Bud, bliver salig. Men det lader sig holde paa en mere eller mindre fuldkommen Maade, Den, som flyr alle svære Synder for ikke at skilles fra Guds Kjærlighed, holder det i det Væsentlige; han gjør hvad der er strængt nødvendigt for ikke at overskære det Baand, som knytter ham til Guds Faderhærte, og for ikke at sætte sin Frelse paa Spil. Men der er ogsaa dem, som beflitte sig paa efter Evne at fly alle, selv de mindste Synder og Fejl; der er dem, som hellige sig uden Forbehold til Kjærlighedsgjæringer; hvem vilde eller kunde vel nægte, at de derved lægge langt større Kjærlighed for Dagen!

Gudmennesket Jesus Kristus er det mest fuldendte Mønster paa al Fuldkommenhed. Alle, der ville være Kristne ikke blot af Navn men ogsaa af Gavn, bør stræbe efter Lighed med ham (Rom. 8, 29). At danne os efter ham, er Maalet for vort kristelig-sædelige Liv; muligst nøje at danne os efter ham, er det højeste Maal¹⁾. Han selv forestiller sig for os som

¹⁾ Schepelern: „Den romerske Sædelære mangler den faste, sikre Grundvold; den vakler usikker frem og tilbage i Forklaringen af, hvad

vort Forbillede: „Lærer af mig; jeg har givet eder et Exempel, for at I ogsaa skulle gjøre ligesom jeg har gjort“ (Matth. 11, 29; Joh. 13, 15). Med Korset paa sine saarede Skuldre indbyder Frelseren os alle: „Vil nogen komme efter mig — og med mig indgaa i Himmeriget — han fornægte sig selv og tage sit Kors op og følge mig“ (Matth. 16, 24). Og hans Apostel belærer os: „Kristus har lidt for os og efterladt eder et Exempel, for at I skulle efterfølge hans Fodspor“ (1 Petr. 2, 22). Alle sande Kristne danne altsaa ligesom en stor Procession; den korsbærende Frelser selv gaar i Spidsen for den; alle følge ham; men i meget forskjellig Afstand: nogle ses gaaende lige bag efter ham, andre midt i, andre bagest i Processionen.

Enhver, som ønsker at frelse sin Sjæl, maa efterleve den Helligaands Formaning: „Vig fra Ondt og gjør Godt“ (Ps. 33, 15). Nogle gode Gjæringer ere alle Døbte forpligtede til at gjøre: til af og til at bede (bivaane en hellig Messe paa Søn- og Helligdagene), til at give Almisse af det, som En ikke behøver til sit og Sines standsmæssige Underhold, til at fornægte sig selv, d. e. til ikke at give efter for sine Tilbøjeligheder i utilladelige Ting (holde de kirkelige Faste- og Abstinentsbud). Men en ivrig Kristen lader sig ikke nøje med de pligtmæssige, gode Gjæringer; han gjør langt flere og fuldkomnere end dem, han er strængt forpligtet til. Han nægter sig selv, sine egne Drifter, Ønsker og Sanser, Øjnene, Ørene og Ganen, af og til endog det, han ellers nok uden Synd kunde tilstede dem. Anraabes han om en Almisse, spørger han just ikke: Hvor meget er det min Pligt at give? men: Hvor meget kan jeg give for at afhjælpe mit trængende Medmenneskes Nød? Tillade hans Forhold det, bivaaner han

Guds hellige Vilje til os er; den farer vild i Bestemmelsen af, hvad der er det sidste og højeste Maal for vort kristelig-sædelige Liv“. (!!) — Se derimod *Deharbe's kath. Katekismus*, Spørgsm. 256. 439. 440.

hele Søndagsgudstjenesten, Højmessen med Prædikener og Aftensangen, og hører daglig den hellige Messe. Hvem turde vel nægte, at saadan en ivrig Kristens Handlemaade er fuldkomnere end andres, der indskrænke sig til det strængt Paabudne? Eller hvem turde vel paastaa, at den Ivrige kun gjorde sin Pligt og ikke mere, end hvad Herren strængt krævede af ham?

Gud byder os just ikke at gjøre saa meget Godt, som vi ere i Stand til at gjøre. Den, der paastaar det Modsatte¹⁾, paalægger Menneskenes Skuldre et Aag, som hverken han selv eller nogen anden er stærk nok til at bære; han gjør Frelseren til alt andet end til en mild og naadig Herre; havde han Ret, saa vilde vi være givne til Pris for uløselige Skrupler; tusinde Gange maatte den Tvivl opdukke hos et samvittighedsfuldt Menneske: „Men mon jeg virkelig gjør alt, hvad der er min strænge Pligt at gjøre? Det er min Pligt at bede (Luk. 18, 1), at fornægte mig selv (Matth. 16, 24) og at give Almisse (Luk. 16, 9), *saa meget, som jeg kan*. Kunde jeg nu ikke muligvis fradrage mine pligt-mæssige Arbejder og den nødvendige Hvile lidt mere Tid, for saa at hellige den til Bønnen? kunde jeg ikke muligvis fornægte mig oftere og mere end jeg gjør? og vilde jeg ikke muligvis have Raad til at give rigeligere Almisser end jeg giver?“

Men nej, saa umild — for ikke at sige: saa grusom — er Herren ikke. Han byder alle og enhver nogle nøje bestemte gode Gjæringer; vor Katekismus giver os tilforladelig Vejledning i saa Henseende, saa vel som til Opfyldelsen af alle vore øvrige Pligter i sin Forkla-

¹⁾ Schepelern: „Det *Højeste*, som Mennesket kan yde, bliver netop krævet af ham i Form af et Bud: Du skal elske Gud over alle Ting og din Næste som dig selv“ [et Bud, der, som ovenfor sagt, i det Væsentlige opfyldes af alle dem, der ikke lade sig skille fra Gud ved nogen svær Synd] og: „Værer fuldkomne, ligesom eders Fader i Himlene er fuldkommen,“ [hvad der efter Sammenhængen (Matth. 5, 48) kun vil sige: Elsker ikke blot eders Venner, men ogsaa eders Fjender].

ring over de 10 Gudsbud og de 5 Kirkebud.¹⁾ Flere og fuldkomnere Gjerninger nøjes Herren med at *raade* os til, uden strængt at befale dem; han lægger ikke vor gode Vilje i Lænker, han lader den beholde et vist Spille- og Raaderum. Evangeliet indeholder ikke blot Bud, men ogsaa Raad.

Blandt dem er der tre af særdeles stor Betydning og rigt Indhold. Disse tre kaldes derfor fortrinsvis „*de evangeliske Raad*“; de hedde: frivillig Fattigdom, livsvarig Kyskhed i den ugifte Stand og fuldkommen Lydighed for Guds Skyld.

(Slattes).

En mærkværdig Konversion.

Londoner-Blade bragte for nylig den overraskende Efterretning, at en engelsk Kaptajn *Carlisle* var vendt tilbage til den katholske Kirke. Vi kalde denne Meddelelse overraskende, fordi Kaptajn Carlisle endnu for faa Maaneder siden i høj Grad fortørnedes over, at hans Hustru var vendt tilbage til Kirken og havde ladet sig optage, uden at man havde spurgt ham om Tilladelse. Han syntes i sin Tid endog at have staaet i Begreb med at stævne Kardinal Manning og hele det katholske Hierarki for Retten, fordi man havde handlet saa egenraadigt.

Hustruen havde nemlig meddelt sin Ægtefælle, at hun ønskede at vende tilbage til den katholske Kirke

¹⁾ Schepelern skriver nu: „Der findes i de katholske Katekismer meget indgaaende Fremstillinger af de hellige Gudsbud, Fremstillinger, som ogsaa den evangeliske Kristen for en stor Del med Glæde kan give sit Bifald.“ Schepelern har gjort Fremskridt. I 1872 skrev han i en Anmeldelse af Deharbe's store Katekismus (Fuldstændig Lærebog): „I Afsnittet om Budene er det Hele saa modsat alt, hvad der hedder sand Kristendom, at man næsten kunde fristes til at sige Nej til hver eneste Linie.“

og at hendes Samvittighed tvang hende til at gjøre dette vigtige Skridt; men han vilde paa ingen Maade give sit Samtykke dertil. Der var derfor intet andet for hende at gjøre, end at aflægge Trosbekjendelsen, uden paany at bede ham om Tiliadelse, hvad hun i Virkeligheden ogsaa ansaa for unyttigt. Han skrev da i den første Ophidselse flere Breve, som beviste, at han hverken kjendte Kirkens Lære og Skikke eller Samvittighedens Rettigheder i Almindelighed.

Men Hustruens faste og bestemte Optræden synes ikke at have forfejlet sin Virkning. Han fik Lejlighed til at overveje Sagen roligere og besluttede sig da til, efter grundig Prøvelse, at følge hendes Exempel. Hvor opmuntrende for mange Konvertiter, som ofte vakle i deres gode Forsæt, at ville slutte sig til Kirken, fordi de ikke ville fordærve det med deres Slægtninge! Af Menneskefrygt og fejlagtig opfattet Kjærlighed og Hensyn til Familie og Venner glemme de Frelserens Ord: „Hvo som elsker Fader og Moder, Broder og Søster mere end mig, han er mig ikke værd!“

Den ovennævnte Konversion minder for øvrigt om den heroiske Maade, paa hvilken en Konvertitinde i New York, en fremragende Sagførers og Politikers Hustru optraadte for nogle Aar siden. Efter at Manden gjentagne Gange forgjæves havde meddelt sin Hustru, at de maatte skilles, saafremt hun sluttede sig til Kirken, og at han aldrig vilde bo under samme Tag med en katholsk Hustru, bragte han en Dag et i en stor Konvolut indlagt Dokument med hjem fra sit Kontor og kastede det paa Bordet, idet han sagde: „Det er et lovgyldigt Skilsmissebrev, som jeg har opsat. Du maa enten undertegne det eller for bestandig opgive din Plan om at gaa over til Katholicismen.“ Venlig, men rolig og fast svarede hun: „Min kjære Mand! Hvor højt jeg end elsker Dig og hvor tungt det end vil blive for mig, saa maa jeg dog adlyde Gud mere end min Mand. Jeg maa følge min Samvittigheds Stemme og

frølse min Sjæl, om jeg ogsaa derved skulde miste Alt, hvad jeg har kjært og dyrebart i dette Liv.“ Han rejste sig, tog Dokumentet og kastede det i Ilden med de Ord: „Nuvel, min Hustru, jeg troede ikke, at Du var i Besiddelse af saa meget Mod; vi ville ikke tiere tale om den Sag.“ Denne Mand vendte ligeledes senere tilbage til Kirken til største Glæde for hans trofaste Livsledsagerinde.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Paris. Ærkebiskop *Richard* af Paris meddeler i et Hyrdebrev, at *Jesu Hjertes Kirken paa Montmartre* (ved Paris) om tre Aar vil kunne aabnes fuldstændig til gudstjenstlig Brug, medens det endnu vil vare syv Aar, inden den herlige Votivkirke bliver færdig i alle dens Enkeltheder. I Løbet af 12 Aar er der indsamlet 19 *Millioner Francs*. En storartet Sum, naar man betænker, at de gejstlige Ordeners Forfølgelse, Kultusbudgettets Formindskning og Oprettelsen af kristelige Skoler samtidig paalagde Katholikerne overordentlige Ofre, som beløb sig til ca. 200 *Millioner Francs*. Alene i Paris har man ydet 28 *Millioner Francs* til kirkelige Skoler. Men Frankrig er ogsaa et rigt Land, vil man indvende. Det er nok sandt, men Pengene ere dog for Størstedelen i *ukirkelige Hænder*. Det er det almindelig udbredte og vel plejede *offervillige Sindelay*, den travle Virksomhed i Foreninger og Broderskaber og Samle-Iveren, som har opnaaet disse Resultater. De franske Katholiker vide, at Offervillighed er en Del af Gudsyndelsen, den nødvendige Iværksættelse af deres Tro. Under enhver Gudstjeneste finder der Indsamlinger Sted, desuden foranstaltes der aarlig 15 til 20 særegne Indsamlinger, medens Broderskaber, Foreninger o. s. v. samtidig indsamle de regelmæssige ugentlige eller maanedlige Bidrag i kirkelige og

velgjørende Øjemed. Der er vel ingen Mangel paa større Gaver, men Størstedelen kommer dog ind ved smaa Bidrag, ved „Enkens Skjærv“. Ved deres opofrende Sindelag ville de franske Katholiker en Gang sejre. Med Rette tilstod derfor for nylig den Deputerede Ricard, at hele Frankrig inden kort Tid vilde blive bedækket fra Ende til anden med katholske Arbejderforeninger, saafremt man gav dem Frihed til at organisere sig. Det er blot Skade, at dette katholske Sindelag ikke ogsaa viser sig lige saa virksomt paa det politiske Omraade; thi skal den katholske Sag sejre i Frankrig, saa maa Katholikerne ogsaa lære at udøve deres *statsborgerlige Rettigheder* i katholsk Aand. Men i dette Punkt mangler der desværre endnu meget i Frankrig.

Lübeck. Den 3. August nedlagtes *Grundstenen til en ny katholsk Kirke*. I Biskoppen af Osnabrücks Navn forrettede Sognepræsten, Dr. Markus, den højtidelige Handling under stor Deltagelse fra Menighedens Side. Efter en kort Tale aabnede Sangforeningen „Cæcilia“ Festligheden med Afsyngelsen af „*Veni creator spiritus*“. Grundstenen og Fundamentets Indvielse efterfulgtes af de sædvanlige tre Hammerslag, medens Sangforeningen sang en Salme til Jesu guddommelige Hjærte, til hvis Ære den nye Kirke bliver opført. En højtidelig Messe sluttede den kirkelige Handling.

Hamborg. De forberedende Arbejder til Opførelsen af den ny Sct Mariæ Kirke i Forstaden Sct Georg ere i de sidste Dage gaade et betydeligt Skridt fremad, idet man nu er kommen overens om Planerne, ifølge hvilke den ny Kirke ikke vil blive opført i romansk, men derimod i gothisk Stil. Saa snart Planerne have været forelagte Biskoppen og den verdslige Øvrighed, vil man paabegynde Arbejdet.

London. I forrige Nr. af Ugebladet meddelte vi, at *Prinsesse Helenes* Overgang til den katholske Kirke var bleven forhindret paa Foranledning af hendes Moder, Dronning Viktoria. Nu læse vi i „*Irish Catholic*“ Føl-

gende: „Prinsesse Helene, Prins Kristian af Slesvig-Holstens Gemalinde og Dronningens næstældste Datter, vil vende tilbage til den romersk-katholske Kirke; dog vil der ikke finde andet Ceremoniel Sted, end hvad der ellers er Skik og Brug ved lignende Lejligheder; det er heller ikke sandsynligt, at Dagen og Stedet for den højtidelige Handling vil blive offentliggjort.“ Efter dette at dømme synes det, som om Prinsessen havde haft en offentlig Højtidelighed til Hensigt, og at Moderens Intervention kun har haft til Formaal at hindre en saadan. I England er man, som bekjendt, temmelig tolerant i Samvitighedsspørgsmaal, og ufatteligt vilde det jo ogsaa være, om det ikke skulde være en Prinsesse tilladt at gjøre et Skridt, som Tusinder af hendes Landsmænd allerede have gjort.

— Hvad en eneste Mand er i Stand til at udføre i sit Liv, viser den 80aarige Kardinal-Ærkebiskop *Manning* af London, som i 1845 fra den anglikanske Protestantisme, hvor han som en Følge af sin glimrende Begavelse allerede indtog en høj og anset Stilling, vendte tilbage til Katholicismen, og der fra almindelig Præst hurtig steg til de højeste kirkelige Embeder. Et engelsk *Fritænkerblad* tegner følgende Portræt af Kardinalen: „Da Manning endnu var protestantisk Ærkebiskop af Clichester, ytrede en Dag den protestantiske Biskop af Exeter: Tre Mænd have en stor Fremtid for sig; *Manning i Kirken, Gladstone i Politiken* og *Hoye i Retsvidenskaben*. Manning traadte i 1845 over til Katholicismen. Han er en Teolog af første Klasse; Intet er han forblevet fremmed for af alt det, som vedrører hans Medborgeres Moral, Lykke og Velfærd. Kardinal Manning byggede i Løbet af 40 Aar 1200 Kirker og Kapeller, grundlagde 90 Klostre, 322 kvindelige Ordens-Konventer, 9 Præsteseminarier, 10 Kollegier og højere Undervisningsanstalter, 2000 katholske Sogneskoler, 30 Arbejderforeninger, 37 Vajsenhuse, 18 Haandværkerskoler, 5 Hospitaler, 25 Alderdomsforsørgelses-Anstalter, 7 Tilflugtssteder for angrende Forbrydere, 3

Hittebørns-Asyler, 1 Daareanstalt, 1 Blindeanstalt, 1 Døvstummeanstalt, 3 Asyler for faldne Kvinder og ca. 100 andre Velgjørenhedsanstalter. Han grundlagde Foreningen til Bekæmpelsen af Drukkenskaben, der nu tæller 100,000 Medlemmer, og tog fremragende Del ikke blot i Vatikaner-Konciliet og det kirkelige Livs Fremgang, men ogsaa i alle Velgjørenhedsbestræbelser i London, ja, i hele England. Kardinal Manning, som ogsaa er en overordentlig virksom Skibent, hører overhovedet til den katholske Kirkes mest fremragende Mænd. *Er hans Liv ikke vel anvendt?* Tale ikke hans Værker kraftigt for den Opofrelse for det Gode, som altid har udmærket denne store engelske Prælat? I Anledning af Kardinalens 80aarige Fødselsdag i forrige Maaned overrakte de engelske Katholiker ham en Gave paa 12,000 Pund Sterling, som vare tilvejebragte ved Subskription, og hvormed den sidste Restgjæld paa Kathedralkirken i London (Westminster) blev dækket.

Amerika. Det nyeste Nr. af „Catholic World“ bringer en længere Artikel om *det katholske Universitet*, som agtes oprettet i *Washington*. Udsigterne til at dette store Foretagende vil lykkes synes ifølge Bladets Meddelelser ret gunstige. Foruden tidligere store Gaver, som vi forhen have omtalt, har man senere modtaget: 50,000 Doll. fra Familien Drexel i Filadelfia til Minde om en afdød Fader; 50,000 Dollars fra Familien Andrews i Baltimore, ligeledes til Minde en om afdød Fader; 20,000 Doll. fra Patrick Staune i Filadelfia; 10,000 Doll. fra Fru Reynolds. 800,000 Doll. har Bestyrelsesraadet allerede modtaget tidligere. En Herre i San Francisko har testamenteret Universitetet 50,000 Doll.; Andre have givet Løfte om lignende store Gaver. Otte Professorater ere funderede, to andre ville om kort Tid være sikrede. Bestyrelsesraadet agter at udstyre Grundstykket om Universitetet paa samme Maade som Monte Pincio i Rom, hvor der findes opstillet Statuer af Italiens berømte Mænd, saa at Universitetets Omgivelser ogsaa med Tiden ville blive smyk-

kede med Statuer af Amerikas berømte Mænd. Henimod Slutningen af næste Aar vil det theologiske og filosofiske Fakultet blive aabnet i Anledning af Hundreedaarsfesten for Oprettelsen af *det første katholske Bispedømme* i Nordamerika.

Australien. Den h. Fader har efter Ærkebiskoppen af Sidney, Kardinal Moran's Ønske ophøjet Bispedømmet *Hobbat-Town* i Australien til et Ærkebispedømme og samtidig udnævnt dets Biskop, Msgr. Daniel Murphy, til Ærkebiskop. Øen Tasmanien, som tæller en katholsk Befolkning paa c. 30,000 Sjæle, udgjør nu en særegen Kirkeprovins, hvor de nødvendige Suffragan-Bispedømmer lidt efter lidt ville blive oprettede. Disse forskellige kirkelige Omordninger ere et nyt Bevis paa, at vor hellige Kirke stadig vinder Fremgang i hine fjærne Egne, og at der nu tilstræbes en fastere kirkelig Organisation.

Venlo. Det smukke *Ursulinerinde Kloster i Venray* ved Venlo (Holland) er i Mandags blevet et Rov for Flammerne. Ilden skal være begyndt i Kjældereren, angreb, sandsynligvis gennem Luftopvarmnings Ledningerne, øjeblikkelig de øvre Etager og Pensionærindernes Soveværelser og udbredte sig i Løbet af ganske kort Tid over hele den store og pragtfulde Hovedbygning. Børnene vare netop ved Middagsbordet og naaede alle lykkelig ud i det Fri. Dagen efter skulde Pensionatet netop have fejret sit 50aarige Jubilæum og samtlige tilstødende Bygninger vare i den Anledning opfyldte af en Mængde Fremmede og forhenværende Pensionærinder. Ogsaa Biskoppen af Roermond var tilstede. Nu ligger det i Ruiner, selv den herlige, restaurerede Kirke blev ikke skaanet af Flammerne. En Lykke var det, at Ilden ikke brød ud om Natten, da c. 120 unge Piger havde deres Sovesale paa tredie Sal, hvor Ilden netop strax optraadte med største Heftighed. En stor Mængde Værdisager, Papirer, Dokumenter o. s. v. ere brændte og Pensionatets Beboere have mistet alle deres Ejendele.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. September. 15. Søndag efter Pintse. De h. n. Skytsengles Fest. — **3. M., 4. Ti.** Oktavdage. — **5. O.** Laurentius af Justiniani, Bekj. og Biskop (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansariusforeningen). — **6. To., 7. F.** Oktavdage (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aftenandagt med Prædiken). — **8. M.** Marias Fødsel (fejres Søndagen efter).

Søndagen den 9. September. 16. Søndag e. Pintse. Marias Fødsel.

Mødreforeningen. Tirsdag den 4. Sept. Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Mariakongregationen for Ynglinge gjenoptager sine sædvanlige Møder efter endt Ferie Mandagen den 3. Sept. og holder sin første Fælleskommunion Søndagen den 9. ds.

Mariakongregationen for Mænd begynder efter endt Sommerferie atter Møderne Torsdag Aften den 6. Sept. i Jesu Hjærtes Kapel (Vesterbrogade 28—30).

Svendeforeningen. Da Foreningen paa Grund af Vejrforholdene den 19. Aug. ikke saa sig i Stand til at gennemføre sit Program i Et og Alt, gjentages Stiftelsesfesten i Dag Søndag den 2. Sept. med et righoldigere Program. Haven aabnes Kl. 4 Eftermiddag. **Gratis Entré!** Af Programmet fremhæves: Tombola og Basar, som muligvis slutter med Auktion, Mussé-Tintamerasque-Teater, humoristiske Foredrag og en Vaudeville, som aldrig før er bleven opført paa noget dansk Teater. Ved Mørkets Frembrud bliver Haven glimrende oplyst. Madkurve og — Paraplyer bedes medtage.

Paramentforeningen gjenoptager sine Møder Torsdagen den 6. Sept. Hvad der i forrige Nr. af Ugebladet blev sagt om Systuen til Gavn for de Fattige gjælder ogsaa denne nyttige Forening: De gamle Kræfter maa møde og medbringe nye, som med Lyst og Iver ville arbejde for Opretholdelsen af de kirkelige Paramenter og derved bidrage til Guds Hus' Ære.

En Pige fra Landet ønsker Plads hos et katolsk Herskab. Redaktionen anviser.

At vor kjære Søster, **Henriette Pauline Møller**, Onsdag Morgen den 29. August bortkaldtes af Herren ved en stille og rolig Død, 60 Aar gammel, meddeles med dyb Vemod deltagende Slægt og Venner af hendes Sødskende.

Kjøbenhavn og Fredericia, den 30. Aug. 1888.

Begravelsen finder Sted fra Sct. Ansgars Kirke Mandagen den 3. Sept. Kl. 8¹/₄. R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 37.

Søndagen den 9. September.

1888.

Indhold. Bud og Raad. Et paveligt Dekret. Efterretninger: Rom, Wien, Kjøbenhavn.

Bud og Raad.

(Fortsat).

Hvad den frivillige *Fattigdom* angaar, saa have vi allerede hørt Herren selv sige til den rige Yngling: Vil du indgaa til Livet, saa hold Budene; vil du være fuldkommen — hvad Gud just ikke kræver af dig men henstiller til din fri Beslutning — saa gjør dig fattig og riv dig saaledes løs fra al Vedhængenhed ved det Jor-diske; det vil saa være det første Skridt ad Fuldkommenhedens Vej, det vil lette din Stræben efter at elske Gud over alle Ting og alle Ting i Gud (jfr. Matth. 19, 21).

Det er en saa bestemt og uforbeholden Indbydelse til at vælge frivillig Fattigdom, at det første „evangeliske Raad“ hverken lader sig overhøre eller bortfor-

tolke. Men selv bortset fra Kristi Raad, turde det være indlysende, at Fattigdom, frivillig valgt for Guds og Himmerigets Skyld, kan være et særdeles godt Mid- del til at lette os Vandringen op ad Himmelstien.

Vort Maal er Himmelen; men imidlertid ere vi paa vor Pilegrimsrejse her nede underkastede mangehaande Fornødenheder. De maa nødvendigvis tilfredsstilles, og som Følge deraf kan intet Menneske helt undvære Jordens Goder, Penge og Penges Værd. Hvad skulle vi spise? hvad skulle vi iføre os? hvordan skulle vi indrette vor Liv, at det kan svare til vor Menneskeværdighed? disse Spørgsmaal paatrænge sig alle Adams Børn, siden vi i Adam ere blevne dømte til at spise vort Brød i vort Ansigts Sved (1. Mos. 3. 19). Trang til Penge vækker Begjærlighed; Begjærlighed vækker Stræben efter dem, og denne Stræben kan let vække uordentlig Higen og lidenskabelig Jagen efter mere og mere at berige sig. Men „de, som ville vorde rige, falde i Fristelse og Djævelens Snarer og mange daarlige og skadelige Begjæringer, som nedsænke Menneskene i Ødelæggelse og Fordærvelse; thi Pengebegjærlighed er en Rod til alt Ondt“ (1 Tim. 6, 9. 10). Bedst kan man sikre sig mod at falde i denne Snare ved helt at skære den over; med Roden rykkes Gjærrigheden op, naar man lader sig nøje med et nødtørftigt Liv og frivillig vælger fattige Kaar.

To Veje gaa gennem dette jordiske Liv, og to Porte føre ud i Evigheden. Den Vej er trang, og den Port er snæver, som fører til det evige Liv (Matth. 7, 13. 14); uden nogetsomhelst Rejsetøj gaar man lettest op ad den trange Sti og smutter sikrest gennem den snævre Port. „En Rig derimod kommer kun vanskelig ind i Himmeriget“ (Matth. 19, 23).

Vi kunne derfor godt forstaa, at Frelseren gjentagende (Matth. 19, 21; 8, 20) anbefaler ¹⁾ frivillig Fattig-

¹⁾ Schepelern anfører Matth. 16, 21; men saa, 2 Sider længere nede, skriver han: „Aldrig har Herren anset Rigdommens Fare for saa stor, at han har villet anbefale det, at give Afkald derpaa, som det virksomste

dom, selv vælger den til uadskillelig Ledsager hele sin Livsbane igjennem og kræver den som ufravigelig Betingelse for at kunne regnes blandt hans Omgangsvener. Hans Fødested, Stalden ved Bethlehem, blottet for alt, selv for det uundværligste Bohave, kun forsynet med en Krybbe, hvori en Haandfuld Hø eller Halm, kunde det have været fattigere? Det Sted, hvor han behagede at tilbringe største Delen af sit Liv, var det ikke en fattig Haandværkers Bolig i en lille Provinsby? Vilde han ikke der i Nazareth, selv tjene sit Brød ved groft og besværligt Tømmerarbejde (Matth. 13, 55; Mark. 6, 3)? Senere, da en Skrifteklog tilbød sig til at lade sig optage blandt hans daglige Omgivelser og følge ham, hvor han saa end gik hen, lagde han den fremtidige Discipel først paa Sinde, at han selv var fattigere end Skovens vilde Dyr, at Ræve have Huler og Himlens Fugle Reder, men at han ikke havde det, hvortil han kunde hælde sit Hoved (Matth. 8, 19. 20; Luk. 9. 57. 58). Enhver, som vilde høre til hans Omgangsvener, maatte med de tolv Apostle kunne sige: „Se, Herre, vi have forladt alt“ (Matth 19, 17).

Hvad hans Disciple havde lært af ham, det forkyndte de de Troende. Paulus opfordrer alle: „Naar vi have Føde og Klæder, skulle vi dermed lade os nøje“ (1 Tim. 6, 8). Ja, Apostlene, der selv hverken havde Guld eller Sølv (Ap. Gj. 3, 6), vakte en lignende Ringesagt for Jordens Goder hos alle Medlemmerne af den første kristne Menighed i Jerusalem, saa at „end ikke én sagde noget af sit Gods at være hans, men de havde alle Ting tilfælles. Der var ej heller nogen Trængende iblandt dem; thi saa mange, som ejede Agre eller Huse, solgte dem og frembare Værdien af det Solgte og lagde det for Apostlenes Fødder; men der blev ud-

Middel til Fuldkommenhed. [?!] Han har aldrig krævet hverken af Nikodemus eller af Zachæus, at de skulde give Afkald paa deres Rigdom.“ — At slutte som saa: Herren har ikke befaleet de nævnte 2 Mænd Fattigdom; altsaa har han *aldrig* anbefalet den — mon det er logisk?!

betalt til enhver eftersom han havde behov“ (Ap. Gj: 2, 44. 45; 4, 32. 34. 35).

Det ansaas ikke for en Pligt; enhver kunde godt have beholdt Sit og, ved at give Almisse, til Trængende, have efterkommet Herrens Ord: „Gjører eder Venner ved den uretfærdige Mammon“ (Matth. 6, 1; Luk. 16, 9). En Kristen ved Navn Ananias havde ogsaa solgt sin Ager og, medens han forbeholdt sig selv noget af Værdien, havde han givet sig Skin af at lægge hele Salgsprisen for den hellige' Petrus Fødder. For sit Hykleri fik han en stræng Irettesættelse, ikke fordi han holdt en Del Penge tilbage; tværtimod, Apostelen indrømmede udtrykkelig, at „Ageren havde været hans, saa længe han ejede den, og at ogsaa det, den blev solgt for, var i Ananias' Magt“ (Ap. Gj. 5, 1—4). Men de første Kristne havde „Aandens Førstegrøde“ (Rom. 8, 23), de ihukom Herrens Raad: „Vil Du være fuldkommen, saa sælg alt og giv de Fattige det“, og ansaa det for fuldkomnere, paa en Gang at give hele deres Formue gennem Menighedens Forstandere til de mest Fattige, end at forbeholde sig Mulighed for ofte at kunne give mindre Almisser¹⁾.

Livsvarig Kyskhed i *ugift* Stand eller *Colibatet* er det andet af de „evangeliske Raad“. Evangeliet lærer nemlig, at Ægtstanden er hellig men den ugifte Stand endnu helligere.

Det er ganske vist, at „den, der gifter sig, ikke synder“ (1 Kor. 7, 28) og at det, at ville forbyde Ægteskabet, vilde være „djævelsk“ (1 Tim. 4, 1—3);

¹⁾ Schepelern: „Munkestanden bliver fremstillet som den rette egentlige Fuldkommenhedens Stand. Men hvor langt ligger ikke det fra den første Menigheds Aand og Tankegang! [?] En Tiggermunk, skulde han være rykket Fuldkommenheden nærmere, end den rige Mand, der paa en fordringsløs Maade stiller sin Rigdom til sin Næstes Tjeneste? — Jo, han er; thi idet han blev Munk, stillede han paa en Gang sin hele Rigdom, baade den, der den Gang tilhørte ham, og den, der senere muligvis kunde tilfalde ham, ikke til Slægt eller Venners men til de Fattiges Tjeneste.

thi Ægteskabet er ikke blot en Guds Anordning fra Begyndelsen (1 Mos. 2, 18), men vor Herre og Frelser har i den nye Pagt ogsaa beskjærmet det ved særegne Formaninger og ført det tilbage til dets oprindelige Enhed og Uopløselighed (Matth. 5, 28. 32; 19, 3—9), han har æret det ved sit Besøg ved Brylluppet i Kana, hvilket han saa udmærkede ved dér at virke sit første Mirakel til Bedste for Brudeparret og Bryllupsgjæsterne (Joh. 2, 1—11); Petrus, den hellige Apostel, har uden nogen som helst Betænkelighed været gift¹⁾, og Paulus skriver to Gange, at en Biskop maa være „én Kvindes Mand“ (1 Tim. 3, 2; Tit. 1, 6).²⁾ Vi indrømme gjerne alt dette; ja, vi lægge endnu til, at det ikke blot er „Paulus, der hæver Ægteskabet til et Afbillede af Pagten mellem Kristus og hans Menighed“ (Schepelern); men vi se af Sct. Paulus' Ord (Ef. 5, 31. 32), at Frelseren selv har ophøjet den kristne Ægteskabspagt til et Sakramente, d. e., at han til de kristelige Brudepars gjensidige Ja-Ord har knyttet Meddelelsen af Naade til at opfylde Ægttestandens ofte nok særdeles tunge Pligter.

Af alt dette følger, at Ægttestanden, hvis Hovedformaal er, at befolke Jorden med Guds Tjenere og Himlen med Salige, er en hellig Stand, saa at den Fader, som bortgifter sin Datter, gjør vel (1 Kor. 7, 38).

Men paa den anden Side hævdes af Apostlen

¹⁾ Da Herren kaldte ham til Apostelembedet, forlod han alt, ogsaa sin Hustru, forudsat, at hun endnu var i Live (Matth. 19, 27. 29). Naar Schepelern, hvis Ord vi i det Ovenstaaende have tilegnet os, tilføjer: „Og Petrus er vedbleven at være gift, trods sit Apostelembede“, saa er det, mildest talt, misvisende. Schepelern støtter sin Paastand til, at Petrus havde en Svigermoder (Matth. 8, 14), og at han paa sine apostoliske Rejser efter sin Mesters Exempel (Luk. 8, 3) lod sig ledsage af en kristen Kvinde, der ligesom en Søster tjente ham (1 Kor. 9, 15). (!)

²⁾ Paulus giver her den *Tilladelse*, at en Mand, der lever i første Ægteskab, kan beskikkes til Bispeembede, — og det *Forbud*, at en, der har giftet sig for anden Gang, ikke maa beskikkes dertil; — men *ikke* det *Bud*, at en Biskop skal være gift.

sammesteds og af Herren selv flere Steder, at den, som *ikke* bortgifter sin Datter, gjør endnu *bedre*.

Mesterens ovenanførte Opfordring til den rige Yngling (Matth. 19, 21) anbefaler ikke alene frivillig Fattigdom, men ogsaa frivilligt Cølibat; thi den, der sælger alt, og vælger Fattigdom paa Livstid, berøver sig derved Muligheden for at stifte og opholde en Familie. Men den ugifte Stand anbefales ogsaa *udtrykkelig* baade af Herren (Matth. 19, 12) og af Sct. Paulus (1 Kor. 7).

Hvorfor den kan være at foretrække for Ægttestanden, antydes af Herren, nemlig „for Himmerigets Skyld“. Apostlen siger det mere udførlig; han mener, at det er godt, at være ugift, formedelst „den nærværende Nød“, d. e. dette kortvarige Livs mangehaande Bekymringer. Han raader: Er du ledig, saa søg ikke en Hustru . . . Jeg vilde, at I skulde være uden Bekymring. Den Ugifte er udelukkende bekymret for at behage Gud og være hellig paa Sjæl og Legeme; den Gifte derimod er delt mellem Gud og Verden, den Gifte er ogsaa bekymret for at behage sin Ægtefælle (1 Kor. 7, 26. 27. 32—34).

Saaledes Sct. Paulus; anderledes *Luther*. I sine Bordtaler¹⁾ ytrede han engang, at ægteskabeligt Liv var lige saa uundværligt som Mad og Drikke. Om ret mange af dem, der kalde sig efter den tyske „Reformator“, nutildags tør underskrive dette Kraftord, maa vel anses for meget tvivlsomt.

Hr. *Schepelern*, Præst i den „evangelisk-lutherske“ Kirke, afviger i dette Spørgsmaal baade fra Luther og fra Evangeliet og fra sig selv. Luther anser nemlig Cølibatet, efter hans anførte Ord at dømme, for en ligefrem Umulighed. Evangeliet anbefaler det som det Fuldkomnere til enhver, som kan fatte det (Matth. 19, 12), uden at befale det til nogen som helst, der ikke frivillig har paataget sig det som Pligt. *Schepelern*

¹⁾ Tischreden, Frankfurt 1571. Fol. 350 b.

derimod anser det paa den ene Side for „vist, at den, som har Gaven til det ugifte Liv, saaledes som Paulus havde den, for ham er det *hellig Pligt*, et alvorligt *Guds Bud* [?!] for Herrens Skyld at give Afkald paa Ægteskabet“¹⁾

Paa den anden Side derimod spørger han, efter at have anført de ogsaa af os ovenfor nævnte Skriftbeviser for Ægtestandens Tilladelighed og Hellighed: „Hvad bliver der af den ugifte Stands Fortrin, hvad bliver der af dens særegne Velsignelse under Kampen for at naa Fuldkommenhed? Eller skulde virkelig den Nonne, som uden nogen som helst Bekymring for Legeme og Liv forretter sine Bønner i regelmæssig Rækkefølge“ — og vel ogsaa arbejder og før Tiden opbruger sine Kræfter i Kjærlighedens Tjeneste som Sygeplejerske eller Lærerinde — „være frommere end den Moder, hvem ingen Møje er for stor, intet Arbejde for tungt, naar det gjælder om at opfylde sin hellige Moderpligt overfor sit Barn? Nej, det være langt fra!“ — Vi tillade os alligevel med Apostelen (1 Kor. 7, 5. 34. 38) at holde hendes jomfruelige Stand for fuldkommere og hende selv, naar hun svarer til sin Stands Fordringer, for frommere.

Medhold finde vi hos *H. L. Martensen*, der i „den kristelige Ethik“ (III S. 16) anerkjender, at Apostelen Paulus tillægger den ugifte Stand en særegen Hellighed, at han anbefaler den ikke blot paa Grund af vanskelige Tidsforhold, men betragter den ogsaa som bedre og saligere *i sig selv*, naar nemlig Individerne have den dertil fornødne Naadegave. Martensen finder Grunden til denne særegne Hellighed bl. a. i at Cøli-

¹⁾ Han mener at kunne grunde denne rigoristiske Fordring paa 1 Kor. 7, 7, hvor Paulus skriver, at han *nok kunde ønske*, at alle vare ugifte, og paa Luk, 12, 48: „Hvem meget er betroet, af ham bliver der ogsaa krævet meget,“ (men ikke alt kræves som stræng Pligt). Her erklærer Sch. altsaa Cølibatet for at være fortrinligere og fuldkommere end Ægtestanden.

batet har en vis Lighed med „den Tilstand i det tilkommende Liv, hvor de Hellige hverken tage til Ægte eller bortgiftes og hvor de ere Engle lige“ (Matth. 22, 30).

„At denne himmelske Tilstand er højere end den jordiske,“ forsætter han, „vil ikke nægtes af nogen. Og dersom det da var muligt allerede i Jordlivet at anticipere denne angeliske, denne englelige Tilstand, da vilde de Individer, hvilke dette blev givet, ogsaa have et højere, særeget Trin af Fuldkommenhed og allerede her være Himlen nærmere, idet de tillige mere udelte vilde kunne tjene Herren Der gives Individer, der have en særegen Naadegave til Cølibatet, som i dybeste Betydning er en Naturgave; englelige Naturer, i hvilke Driften mod Guds Rige er saa fremherskende over den verdslige Drift, i hvilke Kjærligheden til Gud og den religiøse Forlængsel er saa stærk, at den jordiske Kjærlighed er uden al Betydning for dem. Naar Valborg i den Oehlenschlægerske Tragedie under den haarde Skæbne, der rammer hendes jordiske Kjærlighed, betragter Kransen af de hvide Roser, og udbryder i de Ord:

Det jordiske, det røde Blus er slukt —
Som Englevinger staa de hvide Blade,

saa ere hine Individer fra Begyndelsen paa det Standpunkt, paa hvilket hun først kommer gennem smertefuld Resignation. De begynde med den hvide Rose, der minder om Englevingerne; den jordiske Kjærligheds røde Rose har ikke været og er ikke til for dem. De føle udelukkende Trang til at leve for Herrens Samfund i mystisk Indadvendthed og i tjenende Kjærligheds-gjerninger for Guds Rige og anticipere i denne Betydning den himmelske Tilstand. Vi kunne paa Grund af denne Anticipation tillægge dem en højere Fuldkommenhed“.

Det tredje „evangeliske Raad“ endelig er Lydighed,

d. e. at man frivillig underkaster sig en gejstlig Foresat for at lade sig lede af ham i Guds Sted. Den hellige Kirkelærer Thomas af Akvino finder den anbefalet i Herrens tit anførte Ord: „Efter at have solgt alt, kom og følg mig, d. e. slut dig til mig og lad dig lede af mig.“ Saa længe Herren vandrede her paa Jorden, styrede han selv den Kreds af videlystne og hengivne Venner, der havde dannet sig om den guddommelige Mester. Siden han er opfaren til Himmelen, træde Mennesker i hans Sted.

Love jeg Gud for hans Skyld at gjøre, hvad et bestemt Menneske byder mig, saa er jeg for Fremtiden forpligtet til at lyde dette bestemte Menneske. Jeg har frivillig taget et Aag paa mine Skuldre; men efter engang at have paataget mig det, er jeg nu forpligtet til at bære det. Dog, der gjælder ogsaa om dette Aag, hvad Frelseren siger om sine Bud: „Mit Aag er sødt, og min Byrde er let“ (Matth. 11,30.) Thi nu er jeg vis paa, at dette bestemte Menneskes Bud til mig ikke er et „Magtbud“, men et Guds Bud til mig, og at Gud selv styrer mig ved dette Menneske.

Jeg véd fremdeles, at dette Offer af min egen Vilje er Gud særdeles velbehageligt. Herren finder jo ikke saa meget Behag i umiddelbart at styre Menneskene, som at lade dem styre ved andre Mennesker, hvem han beklæder med sin egen Myndighed. Frelseren aabenbarede sig selv for Saulus for at omvende ham fra en Forfølger til en Bekjender og Forkynder af det kristne Navn; men efter selv at have paabegyndt Omvendelsen, overlod han til Mennesker at fuldkomme den. Saulus spurgte: „Herre, hvad vil du, at jeg skal gjøre?“ Men han fik kun det Svar: „Gaa ind i Staden; dér skal det siges dig, hvad dig bør at gjøre.“ Det var saa Ananias, en Kristen i Staden Damaskus, der døbte Saulus og gav ham den første Vejledning paa den nye Livsbane (Ap. Gj. 9).

Ligesom Herren i dette Tilfælde styrede Saulus

ved Ananias, saaledes styrer det guddommelige Forsyn Familien ved Faderen, Staten ved Øvrigheden, Kirken ved Paven og Biskopperne. Hele det menneskelige Samfund er bygget paa Lydighed; Lydighed er en af de Grundpiller, der bære det menneskelige Samliv; tag denne Pille bort, og det før vel ordnede Samfund bliver til en Grushob. Der findes jo næppe ét Menneske paa den vide Jord, hvilket Forsynet ikke har sat i Afhængighedsforhold og derved paalagt den Pligt at lyde i det mindste et eller andet af sine Medmennesker; de allerfleste staa i mangesidigt Afhængighedsforhold og maa adlyde flere Foresatte. Det er Guds Vilje og Velbehag.

Lydighed er altsaa alles Pligt. For at vise os det, og hvor velbehageligt for den himmelske Fader, har Guds Søn nedladt sig til at være sin Moder og sin Plejefader underdanig (Luk. 2,51) i en lang Aarrække. Naar nu En ikke nøjes med den almindelige Lydighedspligt, som Herren ved selve hans Livs Forhold har paalagt ham, men desforuden paatager sig den særlige Pligt at lyde en frivillig valgt Foresat i alt, kan det da være andet end Herren særdeles velbehageligt?

Paveligt Dekret.

Til alle ærværdige Patriarker, Ærkebiskopper og Biskopper i den katholske Verden, som have bevaret Samfundet med den Apostoliske Stol.

Ærværdige Brødre! Hilsen og Apostolisk Velsignelse! At Vi for nylig kunde fejre til Glæde for Kirken Vort 50aarige Præstejubilæum, det have Vi, som det sømmede sig, tilskrevet Guds overordentlige Godhed, efter hvis Villie og Raadslutninger Menneskets hele

Liv styres og ledes. En saa storartet og almindelig Overensstemmelse mellem de Troende i Henseende til Beviser paa kjærlighedsfuld Hengivenhed, udstrakt Offervillighed og offentlig Tilkjendegivelse af Festglæde kunde kun Hån fremkalde, som har det fuldkomne Herredømme over Menneskenes Fornuft, Villie og Hjærte i sin Haand, og som styrer Begivenhedernes Gang til Ære for den katholske Religion. — Dette er en herlig og mindeværdig Kjendsgjærning, hvoraf endog Kirkens Modstandere, rigtignok modstræbende og ugjerne, med egne Øjne erkjende, at dens guddommelige Liv, den indre Kraft, som Gud har skjænket den, stedse er tilstede, og saaledes nødvendigvis overtyder dem om, at Vantroen forgjæves smeder Rænker mod Herren og mod Kristus og at dens Foretagender mod Kirken ere Daarskab.

Vi have allerede forhen aabnet den guddommelige Naades Skatkamre for hele den Os anbettede Hjord, for at Mindet om denne guddommelige Velgjærning saa vel som den Velsignelse, der var knyttet til den, maatte finde den størst mulige Udbredelse; heller ikke have Vi forsømt, at nedbede den guddommelige Naades Velsignelser over alle hine, som endnu befinde sig udenfor den eneste Frelsens Ark: og Vi have gjort dette i den Hensigt, at alle Nationer og Folkeslag, forenede i Troen ved den kristelige Kjærligheds Baand, desto hurtigere maatte blive forenede i den eneste Faaresti og med den eneste Hyrde: med dette for Øje have Vi ogsaa bedet til Vor Herre Jesus Kristus med Inderlighed under den højtidelig Kanonisation, som Vi for nylig have fejret.

Vi have nemlig, i det Vi opløftede Vore Øjne til den triumferende Kirke, ved et Dekret højtideligt biliget, at de kristelige Heroer, hvis fremragende Dyder og underfulde Gjærninger ere hævede over enhver Tvivl, efter at deres Kanonisations-Proces lykkelig var tilendebragt, æres som Hellige og Salige, for at det

himmelske Jerusalem ved Glædens Baand maa være forenet med det jordiske Jerusalem, som endnu er paa Vandring hernede.

Men for med Guds Hjælp ligesom at sætte Kronen paa selve Værket, er det Vort Ønske, saa vidt mulig, ogsaa at delagtiggjøre i rigeste Maal i den kristelige Kjærligheds Velsignelser, som have deres Udspring fra vore uendelige Naadekilders rige Fylde, alle hine, som ere døde den Retfærdiges Død og som ere gaaede bort fra dette Liv med Troens Tegn og i Samfund med den mystiske Vinstoks Stamme, dog saaledes, at de holdes tilbage fra at indgaa til den evige Hvile, indtil de have ydet Guds hævnende Retfærdighed den sidste Oprejsning for de begaaede Fejl. — Vi tilskyndes hertil, paa den ene Side af Katholikernes fromme Ønsker, thi Vi vide, at de ville føle Glæde over denne Vor Beslutning, og paa den anden Side ved Tanken om de store Lidelser, som de Hensevedes Sjæle maa udholde; desuden lade Vi Os i denne Henseende lede af Kirkens almindelige Skik, som ogsaa under de glædeligere Festligheder i Aarets Løb ihukom de Afdøde paa en hellig og heldbringende Maade, for at disse maatte forløses fra Syndestraffene.

Da den katholske Troslære nu bringer Bevis for, at Sjælene i Skjærsilden understøttes ved de Troendes Bønner, hovedsagelig ved det h. Messeoffers værdige Frembærelse, saa er det Vor Overbevisning, at de fra Vor Side ikke kunne modtage nogen Gave, der er dem gavnligere og mere stemmer overens med deres Attraa, end naar vi paa alle Steder drage Omsorg for, at de paa alle Steder delagtiggjøres rigeligere end ellers i vor guddommelige Midlers rene og højhellige Offer. *Derfor fastsætte Vi med alle de nødvendige Dispensationer den sidste Søndag i September Maaned som en Sone-Dag i videste Betydning*, paa hvilken Vi selv og alle Vore Brødre, de enkelte Patriarker, Ærkebiskopper, Biskopper og andre Prælater, som forestaa et Dioces, enhver

i sin særegne Patriarkal-, Metropolitan- og Kathedralkirke skal frembære *det h. Messeoffer for de Afdøde* med den størst mulige Højtidelighed og efter den Ritus, som angives i Messebogen for Alle Sjæles Dagen. Det samme skal overholdes i samtlige Sognekirker og Instituter, hvad enten disse forestaas af Verdenspræster eller Ordensfolk, og af alle Præster, saafremt den til Dagens Officium svarende Messe ikke derved bliver forbigaaet. — *De øvrige Troende formane Vi indtrængende til at modtage Skriftemaalets og Alterets hellige Sakramenter, idet de opofre den h. Kommunion for de lidende Sjæle i Skjærsilden.* — De kommunicerende Troende forunde Vi den fuldkomne Aflad til Gavn for de Afdøde; de enkelte Gejstlige, der, som ovenfor anført, frembære det h. Messeoffer, skjænke Vi i Kraft af Vor Apostoliske Autoritet det privilegerede Alters Privilegium.

Paa denne Maade ville de lidende Sjæle, som i Renselsesstedet maa udholde store Kvaler, modtage en en ganske særegen Trøst og Lindring fra det h. Messeoffer, som af hele Kirken i Forening med dens synlige Overhoved og besjælet af den samme Kjærligheds Aand frembæres for Gud, for at han maa forunde dem Lindring i deres rensende Lidelser og lade dem indgaa til Lysets og den evige Freds Sted.

Imidlertid meddele Vi eder, ærværdige Brødre, hele Gejstligheden og det til eders Omsorg anbettede Folk kjærlighedsfuldt i Herren den Apostoliske Velsignelse som et Underpant paa de guddommelige Naadegaver.

Givet i Rom, ved Sct. Peter paa den højhellige Paaskedag 1888, i Vor Pontifikats ellefte Aar.

Leo PP XIII.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Den h. Fader har under 25. f. M. sendt en *Encyklika til de armeniske Katholiker* og udtaler i samme

sin Glæde over, at det endelig er lykkedes at bilægge de forskjellige religiøse Tvistigheder indenfor den armeniske Kirke og at *ophæve Skismaet*. Han anbefaler Armenierne at bevare Enigheden indbyrdes og Freden overfor Andre, og navnlig Underkastelse overfor Øvrigheden, idet han fremhæver *Sultanens* Billighedsfølelse, Kjærlighed til Freden og den Velvillie, han stedse har vist overfor Paven. Biskopperne lægger han paa Hjærte, at de med den størst mulige Iver virke hen til, at Armeniernes Gjenforening med den h. Stol ret snart maa blive fuldkommen, idet de søge at vinde Alle, som endnu maatte være bleven tilbage i Skismaet.

— Ceremoniellet, som bliver at iagttage under den tyske Kejsers Besøg i Rom, skal ifølge „Post“ være fastsat saaledes, at Kejseren paa en bestemt Dag fra Kvirinalpaladset (det gamle pavelige Palads, hvor Kong Umberto boer) begiver sig til *det tyske Gesandtskabs Bygning*, hvorfra han saa i Gesandtskabets Vogn tiligemed Hr. *Schløzer*, tysk Gesandt ved Pavehoffet, tager til Vatikanet, for at aflægge Leo XIII et Besøg.

— Den italienske Kirkestormer *Crispi* har, trods sine evindelige Chikaner mod Vatikanet, kun daarlig Udsigt til at se sit Ønske om, at Leo XIII vilde forlade Rom, opfyldt. Det officiøse Blad „*Osservatore Romano*“ udtaler sig ret tydelig desangaaende, naar det skriver: „*Paven vil blive i Rom, saalænge Kirkens Interesser fordre det*. Maatte hans Stilling blive nok saa ubehagelig, ja, endog hans personlige Sikkerhed truet, saa vil Paven dog forblive i Rom, saa længe han anser det for nødvendigt, uden at vige tilbage for Forfølgere, uden at lade sig underkue af Trusler. Historien fremviser mangfoldige Paver, som ere Martyrer; de kunde have undgaaet Døden, dersom de havde forladt Rom; men de bleve. Heller ikke den nuværende Pave vil forlade Rom. — Fremtiden er os ubekjendt, og Ingen kan sige i Dag, hvad der vil ske i Morgen. Men en ulykkelig Tid vil der oprinde for Rom og for Italien,

om den Dag skulde komme, da Paven søger sig et Asyl andensteds.

Wien. I Anledning af den østerrigske Kejsers 40-aarige Regeringsjubilæum ville Østerrigs Protestanter offentliggjøre et Festskrift, der vil komme til at indeholde en Oversigt over forskellige Velgjerninger, som Kejseren har vist Protestanterne i Østerrig. Det evangeliske Kirkeraad har i det Øjemed henvendt sig til samtlige Sogneembeder med Anmodning om, at de ville meddele det, hvor mange Gaver Kejseren har ydet til de protestantiske Kirker, Skoler og Velgjørhedsanstalter, og hvilke Kirker og Skoler ere blevne besøgte med et Besøg af Kejseren, samt tillige at indsende Velkomsthilsener, som ere blevne udtalte ved slige festlige Lejligheder. Festskriftet turde blive ret interessant og levere et Bevis for den religiøse Tolerance i Østerrig. Det vil uden Tvivl paa ny fremgaa af dette Festskrift, at *den sande Tolerance ene og alene udøves i katholske Stater og af Katholikerne*, medens de *protestantiske Stater* og de fleste *Protestanter* kun vide at tale om den.

Kjøbenhavn. I Søndags kunde den herværende Svendeforening atter glæde sig ved et overordentlig talrigt Besøg i sine Lokaler i Anledning af Stiftelsesfestlighedens Gjentakelse. Hr. Skuespiller *Ejberg* assisterede paany og høstede livligt Bifald for sit smukke Spil og sine saavel muntre som alvorlige Deklamationer. En lille net Vaudeville „Man skal ikke forhaste sig“, som opførtes af Svendene, vidnede om, at Foreningen tæller betydelige dramatiske Talenter blandt sine Medlemmer. Tintamerasque-Theatret var udmærket besøgt og syntes ved sine pudsige Situationer at falde overordentligt i Publikums Smag. Foreningens Indtægt beløb sig paa denne Aften til henved 150 Kroner. Haven straaled i feagtig Belysning, og det heldige Vejr, som holdt sig hele Aftenen, saa der denne Gang ikke blev Brug for Paraplyerne, bevarede den muntre Feststemning hos de Besøgende, saa de først sent paa Aftenen skiltes fra hverandre.

Kirkelig Kalender.

Søndagen den 9. September. 16. Søndag e. Pintse. Marias Fødsel. — **10. M. Nikolaus af Tolentino, Bekjender.** — **11. Tl. Marias Navnefest.** — **12. O., 12. To. Oktavdage.** — **14. F. Korsets Ophøjelse.** — **15. L. Oktav af Marias Fødsel.**
Søndag den 16. September. 17. Søndag e. Pintse. Den smertefulde Gudsmoders Fest.

Mariakongregationen for Yuglinge afholder Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel Søndagen den 9. September Kl. 8.

Den levende Rosenkrans' Forening (1ste Afdeling) holder Møde med Exhortation Søndagen den 9. Sept. Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$.

I Sct. Andreas Kirken

højtideligholdes Mindet om de den 15. Januar d. A. af Hs. Hellighed Pave Leo XIII. kanoniserede Helgene,

Johannes Berchmans, Simon Rodriguez og Peter Claver.

Søndag den 16. d. holdes Pontifikalmesse Kl. 10; Prædiken og Festandagt Kl. 5 Eft. — Som Forberedelse holdes der 3 Dage iforvejen, den 13de, 14de og 15de d. Aftenandagt med sakramental Velsignelse Kl. 7 $\frac{1}{4}$ Eft.

I Festens Anledning kan der i Sct. Andreas Kirken vindes fuldkommen Afпад paa de sædvanlige Betingelser.

F. Eugène Profi,

Guldsmed,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Baggesensgade 32, St. t. h,

Reparationer udføres smukt og billigt.

For al udvist Deltagelse ved vor kjære Søster, Henriette Møllers Jordefærd bringes herved en hjertelig Tak af hendes efterladte

Sødskende.

En Familie — bestaaende af 2 Damer — der har væres bortrejst, søger til 1ste Okt., eller om muligt strax en dygtig og paa-lidelig katholsk Ene pige ikke under 23 Aar. Man henvende sig Tirsdag den 11te Sept. Bredgade 67 2den Sal tilvenstre.

Plads søges til 1. Oktober som Tjener hos et katholsk Herskab, som Karl eller Bud eller i en anden lignende Stilling. Anbefalinger haves. Redaktionen anviser.

To unge Piger søge Plads hos Herskaber, hvor Fruen selv deltager i Husholdningen. Anvises af Redaktionen.

Pladsen som Barne pige hos Baronesse Wedel-Jarlsberg er besat.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 38.

Søndagen den 16. September.

1888.

Indhold. Bud og Raad. Kirken i Norge. Manzoni og den h. Messe. Efterretninger: Kjøbenhavn, Belgien, Rom.

Bud og Raad.

(Sluttet).

At forpligte sig til Lydighed i alt, er at ofre sig helt til Gud og uden noget Forbehold. Den hellige Gregor den Store tager ikke i Betænkning at sammenligne denne Selvopofrelse med den gamle Pagts Brændofre, som man lod Offerilden helt fortære, medens der af Fredsofrene levnedes noget. Med Rette; thi ved at vælge Fattigdom eller ugift Stand for Guds Skyld, giver Mennesket rigtignok Afkald paa Jordens Goder og de i det ægteskabelige Liv tilladte Nydelser, men han beholder sin egen Vilje, Kjærnen af sit eget Jeg, det Bedste og Kosteligste, han har. Men ved Lydighed ofres ogsaa dette.

Det turde nu vel være indlysende, at Fattigdom og Lydighed ikke let kan øves, naar En lever alene

for sig, men bedst naar flere Ligesindede slutte sig sammen til Fællesliv. Saaledes opkom der tidlig Klostre og Ordenssamfund, idet flere Ligesindede, for bedst muligt at sikre sig mod den menneskelige Vægelsindethed, ved et Gud givet Løfte forpligtede sig til ugift Stand, Fattigdom og Lydighed under en fælles Regel.

Ordensstanden kaldes Fuldkommenhedens Stand. Med Rette; thi Meningen er jo ikke den, at Ordenspersoner have naaet den sædelige Fuldkommenhed; den kan ikke naaes i dette jordiske Liv; Mennesket kan kun stræbe efter den og uafbrudt søge mere og mere at nærme sig den. Men Ordenspersoner have uigjenkaldelig forpligtet sig til denne Stræben, og selve deres Løvevis letter dem den.

Det er Guds Aand, der ved Kristus selv har anbefalet Ordenslivet og i Tidens Løb har vakt og fuldkommet det.¹⁾ Men Verdens Aand er jo stik imod Guds Aand. Det ses ogsaa her. Verden laster Ordenslivet og søger at nedsætte det under det haanende Navn af Munkevæsen, om end den upartiske Historie nok saa højt vidner om den Karakterstyrke, som det har modnet, og de Fortjenester, som det har indlagt sig af Kristendommens og Kulturens Udbredelse og Fremme.

Det er især Lydigheden, som er Gjenstand for Verdensaandens Angreb paa Ordenslivet. Mærkeligt nok! Verden selv hæver Lydigheden til Skyerne som

¹⁾ Schepelern: „Munkestanden bliver fremstillet som den rette, egentlige Fuldkommenhedens Stand . . . Men hvor langt ligger ikke dette fra den hellige Skrift, ja fra den første Menigheds Aand og Tankegang! Munkevæsenet er *jo nemlig* først en Opfindelse fra det tredje og fjerde Aarhundrede efter Kristus.“ Her sluttet som saa: Først 300 Aar efter Kristus *samledes* de, som fulgte Herrens Indbydelse til Fattigdom, ugift Liv og Lydighed (Matth. 19, 21. 12; 16, 24), til fælles Liv; altsaa har Herren ikke tænkt paa at udstede hin tredobbelte Indbydelse, ej heller havde den første Menighed, hvori enhver solgte sine Ejendele til Bedste for de trængende (Ap. Gj. 2, 45), Fattigdommens *Aand*. — Er det logisk? !

Krigernes ypperste Dyd; den anerkjender, at Subordination, Lydighed alene er i Stand til at give en Hær Soldater-Aand og mandigt Mod; den kræver slavisk Lydighed af sine egne Tjenere tvært imod Apostelens Advarsel: „Vorder ikke Menneskers Trælle“ (1. Kor. 7, 23). Men den forkaster og bebrejder den frivillige Lydighed for Guds Skyld. For at nedsætte den, har Ondskab og Uvidenhed fundet paa Slagordene: ubetinget Lydighed! blind Lydighed! Kadaverlydighed! Ved dem mener man at kunne stemple Lydighed som nedværdigende og umoralsk.

Ubetinget Lydighed! — Nej, aldeles ubetinget er den religiøse Lydighed aldrig, og kan den aldrig være. En Ordenspersons Lydighed forudsætter lige saa vel som hver anden Lydighed, der holder sig inden for Moralitetens Grænser, en selvfølgelig Betingelse, nemlig den, at hvad der befales, ikke er pligtstridigt. Det falder af sig selv: jeg lyder min Foresatte, fordi og for saa vidt jeg erkjender i hans Bud Guds Bud. Men Gud kan ikke modsige sig selv, ej heller byde mig baade: Gjør det — og: Gjør det ikke. Lad os foretage et Tankeexperiment, lad os antage, min Foresatte bød mig at stjæle eller lyve; i dette Tilfælde vilde hans Bud ikke være Guds Bud; jeg maatte ikke lyde ham; tvært imod burde jeg i saa Fald med Apostlene sige: „Man bør adlyde Gud mere end Menneskene“ (Ap. Gj. 5, 29. 4, 19; Dan. 6, 10. 11). Et Løfte: „Jeg skal adlyde dette Menneske for Guds Skyld“ — indeholder altsaa stedse den stiltiende Klausel: „forudsat, at det ikke byder mig noget, som er i Modstrid med min Pligt.“ Men denne Betingelse er i den Grad selvforstaaelig, at man slet ikke behøver udtrykkelig at tilføje den og gjerne kan sige uden Indskrænkning: Lydigheden skal være ubetinget. — For øvrigt har den religiøse Lydighed ikke sin Grænse alene i den guddommelige Lov. Enhver kirkelig Orden har sine egne Regler eller

Konstitutioner, og alle Ordensfolk love kun Lydighed hver paa sine Konstitutioners Omraade.

Blind Lydighed! — Nej, Lydigheden er ej heller aldeles blind. Den har tvært imod et aabent Øje for grandt at se i den Foresatte den Myndighed, som Gud Herren selv har iført ham. Just derfor lukker den saa sit Øje for alt andet: baade for hvem der byder, og for hvad der bydes, for de menneskelige Skrøbeligheder, der muligen klæbe ved det Menneske, som Herren har sat i sit Sted, og for hvor besværlig, ydmygende eller meningsløs Befalingen end kan synes at være. Den Lydige siger til sig selv: Min Foresatte giver dette Bud paa Guds Vegne. Det er ham nok, at han ser dette; alt andet kan han saa være blind for.

Kadaverlydighed! — Om dette Ord røber Smag, det kunne vi gjerne henstille til deres Dom, som have opfundet det. Den Sag, som betegnes derved, er saa ulastelig og fuldkommen, at intet kristelig sindet Menneske kan have noget derimod. Den hellige Ignatius, Jesuiterordenens Stifter, forklarer den i sine Konstitutioners 6. Del, 2. Kapitel, hvor han siger: „De, som leve under Lydigheden, maa lade sig lede og styre af det guddommelige Forsyn igjennem deres Foresatte, som om de vare et Lig¹⁾, der lader sig bære, hvorhen man vil, og behandle, som man vil“ — altsaa uden Modstand og Modsigelse. Kræves der vel en mindre fuldkommen Lydighed af en Soldat eller i et hvilket som helst andet verdsligt Afhængighedsforhold?

Det er netop den fuldkomne Lydighed og overhovedet den uafbrudte Kamp mod sit eget Jeg, den vedvarende Spægelse og Selvfornægtelse, hvortil Ordenslivet vænner, der hærdner Viljen og gjør Mennesket dygtigt til uegennyttig og udholdende Virksomhed i

¹⁾ „Lig“ hedder, som bekjendt, paa Latin „Kadaver.“ Havde Schepelern læst denne „Jesuiterregel,“ som han beraaber sig paa, havde han næppe fundet Grund til at dadle Udtryksmaaden: at lyde som et Lig (Kadaver).

Kjærlighedens Tjeneste. Intet Under derfor, at Ordenslivets Historie er Dydens, Hellighedens, Civilisationens og Videnskabens Historie; at Kirkens største Biskopper og lærdeste Mænd holdt af Ordenslivet; at den store østerlandske Biskop Basilius (død 379) skrev en Regel for Munkelivet; at af Vesterledens fire største Kirkelærere den ene, Pave Gregor den store (d. 604), selv var Munk, og de tre andre „Ambrosius (d. 397), Augustinus (d. 430) og Hieronymus (d. 420) satte Munkelivet overordentlig højt. I Gallien“ — vi citere en umistænkelig Hjemmelsmand, Professor Fr. Nielsen (Ledetraad i Kirkens Historie) — „levede Munkefaderen Martin fra Tours (d. 400), der blev fulgt til Graven af 2000 Munke. Paa Irland, „de Helliges Ø“, grundedes der hele Landsbyer af smaa Munkehytter, som laa rundt om en Kirke; af og til kunde en saadan Munkeby endog tælle 3000 Indbyggere. Fra Irland udgik i 563 Kolum, Skotlands Apostel, som paa Øen Jona ved den skotske Kyst grundede en stor Munkeby, fra hvilken der blev drevet en betydelig Mission i Skotland og Nord-England. Baade i de irske og skotske Klostre blev der lagt Vind paa Afskrivning af Bøger, og mange prægtige Haandskrifter med kunstfærdige Begyndelsesbogstaver vidne endnu om disse nordlige Munkes Lærdom og Kunstflid.

„I de vestlige Klostre havde man forskjellige Ordninger af Munkenes Liv, indtil Benedikt fra Nursia (d. 543) gav sin Regel, som, ved at gjøre Arbejde og Lydighed til Klostrenes Grundpiller, aabnede Vestens Munke en betydelig Virksomhed i Kirkens og Kulturrens Tjeneste . . . Hele Døgnet var nøje inddelt mellem Arbejde, Andagt og Hvile. Lediggang er Sjælens Fjende — hedder det i Regelen. En bestemt Del af Dagen skulde tilbringes med Arbejde i Huset, i Haven og paa Marken; en anden Del maatte Munken bruge til Hvile. Men baade Virksomheden og Hvilen blev afbrudt ved Gudstjenester. Til visse Tider, navnlig i

de lange Vinteraftener, kunde Munkene faa Bøger fra Klosters Bogsamling, og Læsning blev tidlig betragtet som en gavnlig Virksomhed, der ligesom det legemlige Arbejde kunde hindre den fordærvelige Lediggang.

„Benedikts Munke have gjort en stor Gjerning som Missionærer og Lærere; og hvor de kom frem med Korset og Ploven, bleve de lysende Forbilleder og Velgjørere for alle i deres Nærhed. Ingen Vejfarende bankede forgjæves paa Klosters Port; thi Benedikt havde lært sine Munke at tage mod Fremmede som mod Kristus: Benediktinerne fældede Skove og udtørrede Moser; de forvandlede Heder til frugtbart Agerland og anlagde Haver.“

Det er navnlig af de germanske Folkeslag, at Benediktinerne have indlagt sig store Fortjenester: Sct. Augustin, den første Ærkebiskop af Kanterbury (død henved 605), omvendte Angelsaxerne i England til Kristendommen; Sct. Bonifacius, den første Ærkebiskop af Mainz (død 754), prædikede Ordet i Tyskland; Sct. Ansgar, den første Ærkebiskop af Hamborg-Bremen (død 865), fik af Paven overdragen Evangeliets Forkyndelse „blandt Svearnes og Danernes Folk,“ han byggede Kirken i Hedeby (Slesvig), i Ribe og paa Bjørkø i Mælaren. Alle tre Apostle vare Benediktinere.

Benediktiner-Ordenen har nu bestaaet i næsten 1400 Aar; den har skjænket Kirken 24 Paver og 50,000 Helgene. At der saa blandt de mange Tusinder af Benedikts Sønner ogsaa var dem, der ikke havde deres aandelige Faders Verdensforagt og Selvfornægtelse, det er en Selvfølge. Men om end „Livet i Klostrene ofte fik et aristokratisk Præg“ som Følge af, at „mange Fyrster og højbyrdige Folk søgte Fred i Klostercellen;“ om end nogle „kun tænkte paa at leve højt ved Hjælp af Klosters Herligheder“ (Fr. Nielsen): Digteren Paludan-Müller har dog al Grund til at prise den Mand, der selv fulgte de evangeliske Raad og lærte sine Sønner at følge dem, som

Middelaldrens lyse Heros,
 Som Europas store Lærer,
 Videnskabens første Grunder,
 Folkeaadens vise Leder,
 Stærk i Daad og ren i Levned,
 Ham, hvem Kirken og Historien
 Stor og hellig har benævnet.

Alt dette blev han, fordi han adlød den indre Røst,
 der formanede ham allerede i Drengalderen:

„Du din Rigdom maa forsage,
 Hvis fuldkommen du vil blive,
 Al din Ejendom bortgive
 Og saa Korset paa dig tage,
 Fattig, ja, som Herren selv og
 Hele hans Apostelskare. —
 Tænk paa, hvad Sankt Paulus siger:
 For et Menneske det godt er,
 Om en Kvinde han ej rører. —
 Glem ej, hvad dig Skriften siger:
 Hvo der være vil den Første,
 Netop være skal den Sidste,
 Alles Tjener skal han være.“

De senere Ordensstiftere, som Sct. Bernhard, Sct. Dominikus og Sct. Franciskus af Assisi, og deres aandelige Sønner og Døtre staa ikke tilbage for Sct. Benedikt og Benediktinerne. Ogsaa dem se vi arbejde baade paa deres egen Helliggjørelse ved Bøn og Spægelse og paa deres Medmenneskers aandelige eller legemlige Vel ved utrættelig Virksomhed i Kjærlighedens Tjeneste. Havde de en Familie at bære Omsorg for, saa vilde de være ude af Stand til udelukkende at hellige Tid, Flid og Kræfter til Løsningen af denne ophøjede Opgave. Hvad der muliggjør dem det, er, at de have fulgt de 3 evangeliske Raad og forpligtet sig til Fattigdom, ugift Stand og Lydighed.

Kirken i Norge.

I Kristiania - „Morgenbladet“ for 26. August læses Følgende: „*Romersk Propaganda i Norge*. Under denne Titel indeholder et os fra Genf tilsendt Blad *Semaine Religieuse* for 16. Juni følgende Stykke, som kan have Interesse ogsaa her hjemme.

„Dr. I. B. Fallize, apostolisk Præfekt i Norge, har nylig i „Paulinusblatt“ i Trier berettet om sine Missionsarbejder i dette Land og derved udtalt følgende Dom om dets sociale Forhold og Indbyggernes moralske Karakter:

„Og de Vilde? spørger Du. Undskyld, kjære Læser, at jeg her maa le. Du har endnu de Tanker, jeg nærede før jeg kom hid, de Fordomme, man finder hos de fleste Mennesker, som ikke kjende Norge. Give Gud, at der ikke i Europa var værre Vilde end Nordmændene! Disse gode Nordmænd ere i Virkeligheden et Folk, som, hvad Kunster, Videnskaber og almindelig Dannelse angaar, staar i Civilisationens første Række. Det er til Nød, man oppe i Palaregnene endnu kan finde en Lap, som ikke kan læse og skrive; alle virkelige Nordmænd forstaa begge Dele. Universitetet i Kristiania, Latin- og Realskoler eller Middelskoler rundt om i Byerne, hyppigt Samkvem med alle fremmede Lande, et beundringsværdigt Telegraf- og Telefonnet, der strækker sig til de allernordligste Egne, en Mængde Dagblade, som udkomme i alle Landets Kroge, — alt dette vilde snart lære Dig, at vi her aldeles ikke har at gjøre med Vilde.

Hvad Folkets Karakter angaar, bærer den ikke Spor af Vildskab. Jeg har gennemrejst mange Lande, men jeg har intet Sted fundet hæderligere, elskværdigere og pynteligere Mennesker end de norske. De er selve Godheden. Under de otte Maaneder, jeg har været i Norge, har jeg gjenempløjet Landet i alle Retninger

og rejst mindst 1000 tyske Mil. Paa alle disse Rejser har jeg fra alle, høje som ringe, modtaget saa mange Beviser paa Velvilje, at jeg Gang efter Gang er bleven overrasket, medens jeg ikke har stødt paa noget, der i fjærneste Maade lignede Ondskab. *Jeg har i Sandhed kun en eneste Fejl at bebrejde Nordmændene, for hvilken største Parten af dem dog ikke er ansvarlig: det aldeles overvejende Flertal af Befolkningen er protestantisk!*“

Efter at have læst dette glimrende Skudsmaal, som altsaa den apostoliske Præfekt Fallize har givet det norske Folk, kan man -- fortsætter Genferbladet -- ikke afholde sig fra at spørge, om det i Moralens Interesse just er fornødent at indrette en religiøs Missionsvirksomhed med det Formaal, at føre dette Folk tilbage til samme dogmatiske og kirkelige Regimente, der har frembragt den nuværende Samfundstilstand i Italien, Spanien, Irland og Sydamerika.“

*

*

*

I Anledning af Ovenstaaende og navnlig som Svar paa Genferbladets Slutnings-Bemærkning har den højærværdige apostoliske Præfekt for Norge, Msgr., Dr. *I. B. Fallize*, i „Morgenbladet“ for 29. August offentliggjort Følgende:

„*Romersk Propaganda i Norge*“. Under denne Overskrift reproducerer „Morgenbladet“ i Nr. 479 efter det protestantiske Organ *Semaine Religieuse*, der udkommer i Genf, en Passus af en Artikel, som jeg ikke „nylig“, men allerede i Januar d. A. skrev i „*Paulinusblatt*“ i Trier, og hvori jeg lod Nordmændenes Dannelse og Hjærtensgodhed vederfares al Retfærdighed, hvilket jeg for øvrigt altid har gjort i mine Artikler om Norge. Det kan kun glæde mig, naar mine nye Landsmænd ad denne Omvej erfare, hvor upartisk jeg som Repræsentant for den katholske Kirke bedømmer dem. Kun maa jeg beklage, at det ovennævnte *Semaine Religieuse* ikke gjør det samme over for de katholske Folkeslag.

Af denne min rosende Omtale uddrager Bladet nemlig den besynderlige Slutning, at naar det norske Folk er saa dannet og ejegodt, da maa det jo være ganske overflødigt at udfolde en (katholsk) Missionsvirksomhed i Norge med det Formaal „at føre dette Folk tilbage til samme dogmatiske og kirkelige Regimente, der har frembragt den nuværende Samfundstilstand i Italien, Spanien, Irland og Sydamerika“.

Denne Slutning forudsætter, at de katholske Folkeslag ere mindre dannede, mindre gode end det norske. Men dette røber et vist Overmod, der vistnok meget ofte findes hos Protestanter, som ikke engang vide, hvad sand Dannelse og sand Godhed er, og som kun kjende de katholske Folkeslag efter Rygte. Sandt er det, at der ogsaa i katholske Lande findes Misligheder og slette Mennesker, men at ville gjøre de katholske Dogmer og det kirkelige Regimente, der tilvisse med al Magt bekæmper Synd og Laster, ansvarlig derfor, det er dog virkelig altfor stærkt. Men endnu stærkere er det, naar Bladet gjør den katholske Kirke ansvarlig for Tilstandene i Irland, medens dog ethvert Barn véd, at disse just ere Resultatet af en utaalelig Undertrykkelse fra det protestantiske Englands Side.

Et Blad, der udkommer i et saa frisindet Land som Schweits, skulde ikke lade sig henrive ret saa meget af sin Fordom.

Hin Slutning forudsætter endvidere, at i protestantiske Lande (altsaa ogsaa i Norge) er *alt* Guld og grønne Skove.

Dannelse og Hjertensgodhed er vistnok fortræffelige Egenskaber, men *disse alene* begrunde ikke et Folks Lykke.

Man behøver kun flygtig at gennemløbe „Morgenbladet“s Spalter og læse dets altid gjentagne Klager over Usædelighed, Uredelighed i Forretningslivet, Foragt for al Autoritet, politisk Svindleri og Sektvæsen, for at erkjende, at der endnu er et ret udstrakt Felt

for en kristelig, navnlig katholsk Missionsvirksomhed, der hovedsagelig har til Formaal at fjærne disse Onder, og som ogsaa besidder de rette Midler dertil.

Endelig forglemmer Genferbladet, at den katholske Kirke af gode Grunde, hvilke jeg har fremstillet i mit Hyrdebrev i Fastetiden iaar, anser sig for den eneste sande Kirke, saaledes at i Følge dens Lære kan ingen, der ved egen Skyld ikke, i det mindste i Aanden, tilhører denne Kirke, blive salig; at den altsaa anser sig forpligtet til at føre alle — og da naturligvis ogsaa de „dannede og ejegode“ — Mennesker tilbage i sit Skjød. Men navnlig maa den katholske Kirke ifølge disse Grund-sætninger føle sig forpligtet til at gjenvinde for sig de døbte, der for det meste uden Vidende og Vilje ere blevne skilte fra den, og som den endnu anser og elsker som sine Børn.

Det tør hænde, at Genferbladet ikke billiger dette Standpunkt, men det vil det dog vel tillade den katholske Kirke, at den handler efter sine egne og ikke efter dets Grundsætninger.

Ifølge dets Theori vilde heller ikke Apostlene have været berettigede til at forkynde Evangeliet for Romerne og Grækerne, hvem det vist ikke vil frakjende en høj Grad af Dannelse og Civilisation for sin Tid, og dog afhang jo ogsaa disse Folkeslags sande Frelse af Evangeliet.

Disse falske Slutninger, som min Artikel har givet Anledning til, skal dog heller ikke for Fremtiden afholde mig fra at rose alt, hvad jeg finder rosværdigt i mit Adoptivfædreland.

Til Slutning maa jeg her faa Lov at tilføje, at en Artikel om „den katholske Kirke i Norge“, der 33. Juni sidstleden i *Germania* var fremkommet under min Fane, og som satte et Stockholmer Pastoralblad i saadan Fyr og Flamme, aldeles ikke var forfattet af mig, men af en mig ganske ukjendt Haand. Artiklen var lappet sammen af forskjellige Brudstykker af en Op-

sats, som jeg tidligere havde indsendt i et fransk Blad, og diskede op med temmelig grove Vildfarelser. Man vilde virkelig gjøre mig en stor Tjeneste, om man lod være at flikke paa mine Beretninger; thi da jeg i 12 Aar har redigeret Aviser, saa tror jeg i Tilfælde selv at kunne besørge mine Beretninger.

Christiania, 27. August 1886,

Højagtelsesfuldt

Dr. F. B. Fallize,

Apostol. Præfekt.

Manzoni og det h. Messeoffer.

Om den berømte italienske Digter *Manzoni* fortælles følgende, som sikkert ogsaa kan være til Nytte for Ugebladets Læsere:

Manzoni var allerede baade gammel og svag, men alligevel bivaanede han regelmæssig hver Søndag den h. Messe og, saa ofte det lod sig gjøre, ogsaa paa Hverdagene, idet han fuldtud var overbevidst om den rige Velsignelse, der var knyttet til Bivaanelsen af det h. Messeoffer. Da hendte det en Søndag at det skylregnede. Udenfor var det bitter koldt og Blæsten piskede mod Ruderne. Digterens Husfæller vilde paa ingen Maade tillade, at han gik til den h. Messe. Hverken Bønner eller Forestillinger vare i Stand til at forandre hans Husfællers Sindelag. Og da han saá, at han denne Gang virkelig ikke kom til den h. Messe, blev han bedrøvet og forstemt.

I Løbet af Eftermiddagen fik han Besøg af en af sine bedste Venner, som traf ham i et overordenlig slet Lune. „Gamle Ven,“ tilraabte hans Kammerat ham, „hvorfor ser du saa bedrøvet ud? Du har vel faaet Gigt i alle dine Lemmer, siden du sætter et saa gnavent Ansigt op. Lad Grillerne fare og vær munter!“

„Det er ikke saa meget Vejret,“ svarede Manzoni,
„som —

„Hvad er der da i Vejen?“ spurgte Vennen nysgjærrig.

„Ak,“ svarede Manzoni, „min Familie har ikke tilladt mig at høre den h. Messe i Dag. Og for at undskylde deres forrykte Handlemaade, sige de, at Vejret ikke tillader mig at gaa ud“.

„Og derover er du bedrøvet?“ svarede Vennen.
„Du skulde tværtimod glæde dig over, at din Familie er saa god og hensynsfuld overfor dig! I et saadant Vejr jager man jo ikke en Hund udenfor Huset, og du, gamle Ven, vilde gaa til Kirken, for at paadrage dig, en ordentlig Forkjølelse? Vær dog ingen Nar!“

„For Guds Skyld,“ svarede Manzoni hastig, „tal ikke saaledes!“

„Hvorfor ikke?“ mente Vennen.

„Jeg vil sige dig noget, min Ven,“ svarede Manzoni. „Forestil dig, at du var i Besiddelse af en Lottoriseddel og —“

„Hvad har en Lottoriseddel at gjøre med din Skjæbne i Dag?“ afbrød Vennen ham.

„Tøv lidt,“ mente Manzoni, „og vær taalmodig, saa vil du forstaa. Sæt altsaa, at du havde en Lottoriseddel, og til din store Glæde er dit Nummer kommet ud med 100,000 Francs; men du har rigtignok først faaet Budskab derom i Morges, da Postbudet bragte dig Efterretningen i Form af et Brev. Og i Dag er det sidste Termin for Udbetalingen af Gevinsten. Kjære Ven, vilde du vel have ladet Pengene i Stikken, fordi Vejret var saa daarligt, eller vilde du ikke langt snarere have trodset Vind og Vejr og være gaaet ud, for at hente dine Penge?“

„Det forstaaer sig af sig selv,“ svarede Vennen.
„Forøvrigt er det ingen passende Sammenligning. 100,000 Francs og en h. Messe, hvilken Forskjel! Eller mener

du maaske, at en Messe er lige saa meget værd som 100,000 Francs, eller maaske endnu mere?"

„Naturligvis mener jeg det,“ sagde Digteren med alvorlig Mine. „I dine Øjne har Pengene maaske mere Værd, end den h. Messe, men ikke i mine. Med alt Guld i Verden kan man ikke opveje en eneste h. Messe. Skulde jeg da ikke være bedrøvet over, at jeg for Vejrets Skyld ikke har bivaanet den h. Messe i Dag, skjønt du jo ikke vilde have ændset Vejret for Pengenes Skyld?“

Vennen vidste ikke, hvad han skulde svare og maatte, hvor ugjærne han end vilde, erklære sig for besejret. Se her, kjære Læser, et Mønster for dig, som maaske ikke tager det saa nøje med den h. Messe om Søndagen. Naar du ret overvejede Messeofferets overnaturlige Værd, som paa ingen Maade kan sammenlignes med Jordens Goder og Skatte, vilde du sikkert ogsaa bivaane den h. Messe paa Hverdagene, saafremt dine Forhold da paa nogen Maade tillode det.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Den 8. September, Marias Fødselsfest, fejredes en smuk og gribende Højtidelighed i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel paa Toldbodvejen, idet 8 nye Søstre — 4 Korsøstre og 4 Lægsøstre — samme Dags Morgen højtidelig optoges i Ordenssamfundet. Før Optagelsen frembar den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch* det h. Messeoffer, under hvilket Søstrenes Kor foredrog forskellige flerstemmige Sange. Søstrenes Slægtninge og Bekjendte samt en Del Menighedsmedlemmer overværede den opløftende Ceremoni, der aflagde Vidnesbyrd om, at den katholske Kirke, som i gamle Dage, saaledes endnu den Dag i Dag, er i Stand til

at begejstre Nordens Døtre for den tro Overholdelse af de evangeliske Raad: frivillig Fattigdom, bestandig Kyskhed og fuldkommen Lydighed for Guds Skyld.

— „Ugens Nyheder“ for 7. Sept. bringer følgende interessante Meddelelse: „Kardinal *Manning*, Overhovedet for den katholske Kirke i England, efter manges Anskuelse *den forventede Efterfølger af Pave Leo XIII*, er Formand for den katholske Afholdsforening i England.“ — Der er vist ingen *Katholik*, som har tænkt paa, at den 80aarige Kardinal Manning nogensinde skulde gaa hen og blive Pave.

— I den lutherske Kirke har man allerede længe følt Savnet af det h. Messeoffer, navnlig som passende Morgenandagt paa Hverdagene. For at afhjælpe dette Savn skal man for nylig i Trinitatis Kirke have indført en Slags Morgenandagt paa Hverdagene. Der synes overhovedet at være stor Trang tilstede til at efterligne den katholske Kirke her i Hovedstaden: Gudstjenesten gives der et livligere Præg, Vincentsforeningen og Ynglingeforeningen er bleven indført og de barmhjertige Søstre gaa paa en vis Maade igjen i Skikkelse af Diakonisser. Forhaabentlig vil denne Efterligning af den katholske Kirkes Institutioner og Menighedsliv bidrage til at føre ret mange Sjæle tilbage til Moderkirken.

Belgien. Den 25. August afholdtes en sjælden Højtidelighed i Gent, idet *Søster Bonaventura* af „den kristelige Kjærligheds“ Orden fejrede sin *100 aarige Fødselsdag*. Jubilæerinden har tilbragt 76 Aar i Ordenen og er endnu saa stærk og rask, at hun kunde være tilstede ved alle de Festligheder, som foranstaltedes til hendes Ære.

Rom. Franciskanernes Ordensgeneral har for nylig overrakt den h. Fader et Andragende angaaende Jomfruen af Orleans, *Jeanne d'Arcs*, Saligerklæring († 30. Maj 1431).

— Den 1. Sept. havde den h. Fader en længere

Samtale med den russiske Afsending, Legationsraad *Iswolski*. Man nærer Haab om, at en Overenskomst vil finde Sted mellem Rusland og Vatikanet. Tilsyneladende arbejdes der ivrig paa Oprettelsen af et *Konkordat* mellem Czaren og Paven. Leo XIII har selv angivet Hovedpunkterne.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. September. 17. Søndag e. Pintse. Den smertefulde Gudsmoders Fest. — **17. M.** Franciskus af Assisi Vundemærker. — **18. Ti.** Josef af Kupertino, Bekj. — **19. O.** (Tamperfastedag) Januarius og Lidelsesfæller, Mart. — **20. To.** Eustachius og Lidelsesfæller, Mart. — **21. F.** (Tamperfastedag) Matthæus, Apostel og Evangelist. — **22. L.** (Tamperfastedag) Thomas af Villanova, Bekj. og Biskop.

Søndag den 23. September. 18. Søndag e. Pintse. Kirkeindvielsesfest. (I Sct. Ansgars Kirke udstilles det Allerseligste under den h. Messe Kl. 8 og forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften; Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønnen; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum).

Literatur.

Bønnebog for den katolske Ungdom. Kjbh. 1888. Pris pr. indb. Exemplar 60 Øre.

Den h. Franciskus' tredie Orden eller Ordenslivet i Verden. Kjbh. 1887. Pris heftet 1 Kr. 50 Øre.

Lyksaligheden i Himlen. Kjbh. 1887. Pris heftet 1 Kr. 50 Øre.

Edgar eller Fra Vantroen til den fuldk. Sandhed. Kjbh. 1888. Pris heftet 2 Kr.

En brav, katolsk Pige, ikke under 22 Aar, kan faa Plads til den 1ste Oktober. Kampagnistræde 34. 1ste Sal.

I Sct. Andreas Kirken

højtideligholdes Mindet om de den 15. Januar d. A. af Hs. Hellighed pave Leo XIII. kanoniserede Helgene,

Peter Claver, Simon Rodriguez og Johannes Berchmans.

Søndag den 16. d. holdes Pontifikalmesse Kl. 10; Prædiken og Festandagt Kl. 5 Eft. — Som Forberedelse holdes der 3 Dage iforvejen, den 13de, 14de og 15de d. Aftenandagt med sakramental Velsignelse Kl. 7 $\frac{1}{4}$ Eft.

I Festens Anledning kan der i Sct. Andreas Kirken vindes fuldkommen Aflad paa de sædvanlige Betingelser.

Set. Josefs Gilde. Almindeligt Møde for Brødrene, Mandag den 17. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Aften paa sædvanligt Sted.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 39.

Søndagen den 23. September.

1888.

Indhold. Kirkeindvielsesfesten. Kirkeforsamlingen i Jerusalem. Efterretninger: Kjøbenhavn, Ordrup, England, Belgien, Rom, Amerika, Frankrig, Tyskland. Smaating.

irkeindvielsesfesten.

Paa Kirkeindvielsesfesten, som vi fejre i Dag, højtideligholde vi Mindet om vor Kirkes eller vort Kapels Indvielse, Mindet om den Dag, da vort Gudshus i Sandhed blev „Guds Hus og Himlens Port.“ Kirkeindvielsesfesten skal tilskynde os til at højagte og ære enhver katholsk Kirke, ethvert katholsk Kapel, hvor Frelseren personlig er tilstede i Alterets helligste Sakramente, skjult under Brødets ringe Skikkelse i Tabernaklet; denne Fest skal minde os om, hvor hellige og dyrebare de alle maa være for os. Men blandt dem alle er der dog ét, som paa en ganske særegen Maade har Krav paa vor Højagtelse og taknemlige Kjærlighed, og dette ene

Gudshus er *Sognekirken*. Naar den h. Cyprian kalder den katholske Kirke i Almindelighed: de Troendes „*Moder*“, saa tør vi med fuldkommen Ret ogsaa specielt betegne Sognekirken med dette Navn. En Moder er den ved den Omhyggelighed, som den viser overfor alle sine Sognebørn uden Persons Anseelse, en elskende Moder, som ikke udelukker Nogen fra sit Moderhjærte, ingen Alder, intet Kjøøn, ingen Stand, ingen Rang. En Moder er den, hvis Kjærlighed endog naaer ud over Graven; thi den har ikke alene Omsorg for sine levende Sognebørn, men ogsaa for de Afdøde.

Kirkeindvielsesfesten er Sognekirkens *Navnedag*; thi paa denne Dag fik den sit Navn og blev et *Gudshus* til vor Frelse. Fra denne Dag af er den bleven en Moder for Alle, som bo indenfor dens Omraade, en Moder, paa hvis Moderkjærlighed og Moderomsorg Alle kunne gjøre Regning fra deres Livs Begyndelse indtil deres Livs Ende. Næppe havde vi set Verdens Lys, saa tog Sognekirken os fra elskede Forældres Hænder i sine Moderarme, for ved *Daaben* at gjenføde os til et nyt, gudvelbehageligt Liv. Som syndige Adamsbørn bleve vi lagte i dens Arme, som rensede Gudsborn, iførte Uskyldighedens Klædebaand og med den helliggjørende Naades Smykke, gav den os tilbage til Forældrenes Hænder. — Næppe begyndte Fornuftens Lys at dæmre i os, saa gav Sognekirken, som Apostlen Paulus siger, os, de Umyndige i Kristo, *den guddommelige Læres* rene og uforfalskede *Mælk* at drikke (1. Kor, 2, 2), for saaledes lidt efter lidt at føre os til Guds Erkjendelse og til Jesu Kristi Kjærlighed. Hvorledes glæder den sig ikke, naar den kan forsamle Ungdommen om sig, for at undervise den, for at ernære de unge, videbegjærlige Sjæle med kraftigere Føde, med *det guddommelige Ords Brød*. Med Rette kan man derfor paa Sognekirken anvende den h. Augustinus' Ord: „Kirken er vor Moder, som har født os i Kristus og ernæret os med Troens Mælk.“

Som en elskende Moder, der ikke kjender større Lykke, end at se sine Børn glade og tilfredse, udfoldede Sognekirken for vore ungdommelige Blikke *Gudstjenestens Højtidelighed*: de prægtige Fester, de højtidelige Processioner, de festlig smykkede Altere, for at fængsle vor flygtige Aand, for at opfylde vore unge Hjærter med Længsel efter langt skjønnere og varigere Goder, end dem Jorden kan give os, for at hæve os fra det jordiske til det himmelske. — Med Længsel imødesaa Sognekirken det Tidspunkt, da vore Sjæle nogenlunde vare i Stand til at erkjende og fatte, værd-sætte den uskaterlige Naade at turde nyde Englenes Brød. Var denne lykkeligste Dag i hele vort Liv endelig naaet, saa har den med Jubel og Glæde, i festligt Tog og under Orgelets blide Toner, ført os op til Herrens Bord og, efter at vi havde aflagt en frimodig Bekjendelse af vor hellige Tro, rakt os Herrens hellige Legeme i *den første h. Kommunion*, for at styrke os paa Livets farlige Stier. — Kort efter traadte vi ind i den stormfulde Ynglingealder, i Farernes, Fristelsernes og Kampens Tid. Sognekirken træder da atter til medaarvaagen Moderomsorg. Til Apostlenes Efterfølger, til Biskoppen, eller, som her i Landet, til den apostoliske Præfekt, førte den os, for at han skulde lægge Hænderne paa os, bede over os og salve os med den indviede Krysam i *Konfirmationens hellige Sakramente*. Da er den Helligaand stegen ned over os med sin syvfoldige Naadefylde, for at styrke os til en standhaftig Bekjendelse af vor h. Tro, for at udruste os til sejrrig Kamp mod Verden og dens Tillokkelser.

De unge Kristne ere nu traadte ind i de voxne Menighedsmedlemmers Række, nu tage de Del i Livets Kamp, i Livets Møjsommeligheder og Sorger. Men for at de ikke skulle glemme det Himmelske for det Jordiske, kalder Sognekirken dem som en omhyggelig Moder til det h. Messeoffer paa Søn- og Føstdage, til Forenings- og Broderskabsandagter, mindst én Gang

om Ugen forsamlers den sine Børn omkring sin Prædikestol, for ved Guds Ords Forkyndelse at formane dem til det Gode og advare dem mod det Onde, for at opmuntre dem til en kristelig Livsvandel og for endydermere at indprænte Religionens evige Sandheder i deres Hjærter, saa de stadig maa vedblive at være et Lys for deres Fod.

Ser den med Kummer og Smerte, hvorledes mangt et Sognebarn bukker under for den onde Lyst, for Verdens Forførelser, for Djævelens Snarer og Synder, saa formaner den ikke blot til Bod og Omvendelse, men som en god Moder tilbyder den ogsaa et Hjælpe-middel, som den har modtaget af Herren: ved *Skrifte-maalets h. Sakramente* tilbagegiver den den syge, saarede og aandelig døde Sjæl Sundheden og Naadens Liv, styrker den ved helbringende Bod, ved Formaning, Trøst og indre Naade til en ny og lykkeligere Kamp. Og den gjentager dette med Mildhed og Langmodighed, saa ofte det angerfulde Barn vender tilbage med et bodfærdigt Hjærte.

Slutte to af dens Børn den ægteskabelige Pagt med hinanden, saa giver Sognekirken dem ved Alterets Fod sin moderlige Velsignelse og nedbeder over det unge Ægtepar særegne Naadegaver, for at Ægteskabets h. Sakramente maa blive dem til gjensidig Helliggjørelse og Roden til en ny og hellig Slægt, medens den samtidig minder dem om deres nye og ophøjede Pligter og om den ægteskabelige Forenings Uopløselighed, i Overensstemmelse med Herrens Bud i Skriften: „Hvad Gud har sammenføjjet, skal Mennesket ikke adskille“ (Matth. 10, 16; Mark. 10, 9.)!

Har Mennesket endelig fuldendt sin jordiske Løbebane, forkynder en svær Sygdom dets forestaaende Endeligt, — saa træder Sognekirken atter til som en omhyggelig og kjærlighedsfuld Moder. Den sender Herrens Præst til den Syge, for at han skal trøste og opmuntre den Syge og i Bodens h. Sakramente paany

rense ham fra enhver Synd, saa at han med Tillid maa kunne træde frem for Guds Domstol, naar Herren skulde kalde ham bort. Den aabner Tabernaklets Helligdom og lader Himlens og Jordens Herre i det allerhelligste Sakramente bære hen til sine Børns Sygeleje, for at *det h. Vandringsbrød* maa styrke den Syge i den sidste Kamp. Ja, den holder endnu et andet Naademiddel beredt for den Syge: den salver ham med Frelsens Olie i *den sidste Salvelses* Sakrament, for at det maa styrke og lindre den Syge i hans Smerter og rense ham fra enhver Synd. Som en elskende Moder, der ikke kan skille sig fra sit Barns Sygeleje, vaager Sognekirken bedende ved sit lidende Barns Sygeleje, bedende ved dets Dødsleje, og anbefaler den bortdragende Sjæl til den treenige Guds Varetægt: „Ihukom, o Herre, ikke denne Sjæls Misgjerninger; har den syndet, saa har den dog aldrig fornægtet Dig, Fader, Søn og Helligaand; den har bevaret Troen og trofast tilbedet Dig som sin Herre og Gud og som Verdens Skaber.“ Paa denne Maade ledsager Sognekirken sine Børns Sjæle over i Evigheden og overgiver dem til den triumferende Kirkes Sendebud.

Kan der vel tænkes en omhyggeligere og trofastere Moder, end Sognekirken? Fra Vuggen og indtil Graven hører dens Omsorg og Kjærlighed ikke op — ja, den elsker og virker endog ud over Graven; thi den er ikke alene omhyggelig for de Levende, men ogsaa for de *Afdøde*. Den indvier Jorden og helliger den til et Hvilested for sine hensovede Børns *Legemer*; under betydningsfulde Ceremonier og inderlige Bønner skjuler Sognekirken sine afdøde Børns Legemer i den indviede Grav, kaster den første Haandfuld Jord paa Kisten og planter Korset, Frelsens Symbol, paa den lille Gravhøj, idet den tilraaber de Efterladte: „Sørger ikke som Hedningerne, der intet Haab have“ (1. Thess. 4, 12). Men endnu mere drager Sognekirken dog Omsorg for sine hensovede Børns *Sjæle*. Aar ud og Aar ind lader den

det h. Messeoffer frembære for dem, at Gud maa forkorte deres Renselsestid i Skjærsilden, optage dem ret snart i Himlens lyse Bolig og der lade det evige Lys skinne for dem. Og selv naar Navnene paa de Afdøde forlængst ere glemte blandt de Efterlevende, ihukommer Sognekirken dem endnu og beder for dem: „De afdøde Troendes Sjæle hvile ved Guds Barmhjærtighed i Fred.“

Mon jeg da ikke med Rette kalder Sognekirken en omhyggelig Moder, den bedste og ædleste blandt alle Mødre? Og en saadan Moder skulde vi ikke elske? Hvorhen vi end vende os, træder dens Moderkjærlighed os i Møde. Døbefonten og Skriftestolen, Prædikestolen, Alteret og Kommunionbænken sige os, hvad vi have den at takke for fra vor Barndoms tidligste Dage og indtil denne Time. Mon den da ikke ogsaa nødvendigvis maa have berettiget Krav paa sine Børns Gjenkjærlighed? Det kan der ingen Tvivl være om. Vis da din Gjenkjærlighed, idet Du med Glæde besøger den, naar den kalder til Gudstjeneste, og med Beredvillighed bidrager efter Evne og Kræfter til dens værdige Udsmykning og Forskjønnelse. Sognekirkens Skjønhed maa være ethvert godt Sognebarns Stolthed og Glæde. I Hovedstaden, hvor Trangen til *nye katholske Sognekirker* Dag for Dag bliver større, maatte Sognebørnenes Bestræbelser særlig gaa ud paa, at denne Trang bliver afhjulpen i en nær Fremtid, saa at der ret snart maa rejse sig en katholsk Sognekirke baade paa Frederiksberg og Nørrebro. I saa Henseende træde de jo kun i Forfædrenes Fodspor. Hvem byggede vel de prægtige Gudshuse overalt her i Norden, — ikke blot de herlige „Domkirker“ i Ribe, Viborg, Aarhus, Roskilde, Odense, Lund, Upsala, Trondhem, osv., som endnu den Dag i Dag staa som Vidner om katholsk Tro og Offervillighed, men ogsaa saa mange andre blandt de nuværende Kirker rundt omkring i Byerne og paa Landet, — hvem andre byggede dem end Menighederne, vore Forfædre, de katholske Menigheder her i Norden? Hvem

opholdt disse Kirker, hvem udstyrede dem, hvem skjænkede dem de kostbare Sager til Gudstjenestens Forherligelse, hvem andre, end de katholske Sognebørn, vore Forfædre her i Norden? Ved Sognebørnene blomstrede disse Kirker engang her i Norden, baade i indre aandelig og ydre timelig Henseende, og udbredte Velsignelse og Lykke over alle deres trofaste og opofrende Sognebørn. Vi ere som Katholiker kaldede til at træde i disses Fodspor. — Dog ikke blot ved Offervillighed maa vi vise os som værdige Børn af vor Sognekirke, ogsaa ved en ægte kristelig, i Sandhed katholsk Livsvandel, til Velsignelse for os selv og til Opbyggelse for Anderledestroende. Tillidsfuldt tør vi da haabe, at vi, efter at have været trofaste Sognebørn her paa Jorden, ogsaa paa Gjengjældelsens store Dag ville gjenfinde hverandre som Medlemmer af den store, triumferende Sognekirke i Himlen!

Kirkeforsamlingen i Jerusalem

som findes omtalt i Ap. Gj. 15. Kapitel, og som fandt Sted omtrent 50 Aar efter Kristus, er for nylig bleven belyst i „Morgenbladet“ baade fra katholsk og protestantisk Side. I nævnte Blad for 25. August er det Hr. Cand. theol. V. *Jacobsen*, som fremkommer med „nogle Bemærkninger om, hvad det var, der gik for sig, og hvorledes det gik til ved det saakaldte Apostelkonvent i Jerusalem.“ Hans ejendommelige Forklaringer bleve paa en udmærket Maade imødegaaede af Hr. Greve *Holstein-Ledreborg* i Morgenbladet for 9. September. Til vore Læseres Orientering bringe vi i Dag begge de nævnte Artikler.

Hr. *Villiam Jacobsen* skriver: „**Hvad er der skrevet? Hvorledes læser Du?**“ I Anledning af Fejden mellem d'Hr. Pastor *Brahm* og Greve *Holstein-Ledreborg* tør det

maaske (uden forøvrigt at foregribe Pastor Brahms mulige Svar paa Greve H. L.s Artikel i „Morgenbladet“ 5te August) være en Trediemand tilladt at fremkomme med nogle Bemærkninger om, *hvad det var*, der gik for sig, og *hvorledes* det gik til ved det saakaldte „Apostelkonvent“ i Jerusalem, som omhandles i Apostlenes Gjæringer, det 15de Kapitel.

Grev H. L. udtrykker sin Opfattelse af Begivenheden saaledes: „Nogle Kristne i Judæa havde fremsat en Lære, som de tillagde afgjørende Betydning, Betydning for Saligheden. Foranlediget herved sendte Apostlene Bud til de paagjældende Menigheder for at meddele dem som den Helligaands og deres — altsaa noget, man ubetinget havde at bøje sig for — en Afgjørelse, der stempler den opstillede Fortolkning som egenmægtig (Ap. Gj. 15, 24) og paalægger de Kristne at antage det stik modsatte, saavel som at underkaste sig nogle alt andet end læmpelige Befalinger, hvis Overholdelse erklæres for „nødvendig“.

Slaar vi efter i det paagjældende Skrift, Apostlenes Gjæringer, det 15de Kapitel, og læser det i Sammenhæng, vil vi se, at den apostoliske Myndighed, som skulde fremlyse heraf, i alt Fald i det nævnte Tilfælde var i høj Grad begrænset. Det er saa langt fra, at Apostlene her optræder som dem, der har Myndighed, at de tværtimod intet foretager sig i denne Sag uden forud at være sikre paa „Mængdens“, d. e. de menige Medlemmers Samstemning; i dens — „Mængdens“ — Nærværelse drøftes Sagen, den giver sit Ord med i Laget, og først da den store urolige Mængde er blevet beroliget og overbevist og enig om en Fælles-Beslutning og har truffet sit Valg af Tilidsmænd, der skal bringe Beslutningen til de udenlandske Brødres Kundskab, først da udfærdiger Apostlene og de Ældste en Skrivelse i alles Navn — og denne Skrivelse overleveres siden til „Mængden“ i Antiokia. Jeg opfordrer enhver, der bryder sig derom, til selv at læse efter, om det ikke forholder sig saa.

Men — staar der dog ikke i denne Skrivelse, at det var „den Helligaands Beslutning og vores“, saa at det paa Mødet vedtagne altsaa dog fremtræder som en guddommelig Afgjørelse? Nu, det kommer an paa, hvorledes man tager det; thi rigtignok, saaledes lyder Ordene, men maa jeg allerførst bede bemærket, at den Helligaand, hvis Nærværelse saa ofte ellers i den apostoliske Tid var kjendelig nok (idet vi læser, at Aanden kom over den og

den, eller endog uder Menighedens Bøn bevægede Stedet og gjennembævede Forsamlingen), aldeles ikke giver sig til Kjende i denne stormende Forsamling, hvor Sindene var i saa stort Oprør, at der nok, skulde man synes, kunde trænges til, at et Aandens Pust var gaaet hen over den. Men dette er derimod her langt fra Tilfældet. — Dernæst læser vi i dette samme Kapitel noget om, at den guddommelige Afgjørelse i dette Spørgsmaal — om Hedningernes Optagelse i Menigheden uden Lovens Tyngge — forlængst var truffet og bevist ved Romeren Kornelius' Daab af Apostlen Peter og ved de store Ting, der ved Paulus' Prædiken var sket i Hedningeverdenen. Man efterlæs selv dette og se ogsaa derom de foregaaende Kapitler, det 10de og følgende, og hvad „Aanden“ sagde til Petrus i Joppe.

Heri har vi Nøglen til det, der tænkes paa, naar det i Skrivelsen hedder „den Helligaands Beslutning“, hvorimod „vores“ kjendelig nok indskrænker sig til det videre, der, trods det, at den Helligaand *intet* havde paabyrdet Hedningerne, saa dog af *Hensyn* til de troende af Farisæernes Parti blev paalagt dem for ikke at støde de *Jøder*, der levede udenfor Jødeland. Eller tør man virkelig (— jeg skriver som til Kristne —) paadutte den Helligaand en Bestemmelse, hvorefter visse Spiseregler skulde stilles lige med et saa alvorligt Bud som det at sky Horeri? Eller finder vi den apostoliske Undervisning i Brevene eller anden Steds gjøre sig skyldig i en saadan Sammenblanding?

Nej — Sammenhængen er kort og godt denne: Nogle Medlemmer af Menigheden i Judæa havde for egen Regning besværet de første Kristne af Hedningerod i Antiokia med den Paastand, at de som Kristne var forpligtede til Omskjærelse og til at holde Moseloven. Menigheden i Judæa med Apostlene og de Ældste i Spidsen fralægger sig i Skrivelsen Del i denne Fordrings Opstilling, fordi den Helligaand eller Herren ikke selv har sat den som Betingelse for at have Del i Frelsen; men saa stærk var alligevel Farisæismen nu blevet indenfor den første hebraiske Menighed, at man fandt sig *nødt* til en Tillæmpelse i denne Retning indenfor Menigheden, og det er det, der er sket ved denne Skrivelses Bestemmelser om, hvad der skulde være „nødvendigt“ for de Kristne, noget, der imidlertid aldrig siden har været gjort gjældende som nødvendigt uden netop i det ene Punkt „Horeri“, men det

rigtignok med hel anden Begrundelse og slet ikke med Paaberaabelse af denne Skrivelse.

Kjøbenhavn, d. 9. Avg. 1888.

Villiam Jacobsen.

* * *

Som Svar paa disse Hr. Jacobsens Bemærkninger fremkom Hr. Greve *Holstein-Ledreborg* med Følgende, under Titelen: „**Fortolkningskunst**“. I et af de Breve, jeg i Sommer skrev til Pastor *Brahm* om Aandsfrihed og Aabenbaringstro, nævnte jeg Mødet i Jerusalem, der med sjælden Klarhed viser, hvorledes Apostlene selv opfattede deres Myndighed. Pastor *Brahm*, der har den behagelige Egenskab at kunne diskutere en Sag uden Spidsfindighed, indrømmede naturligvis Rigtigheden heraf, og da vi begge holdt Kursen, naaede vi saa langt frem, at det kun stod tilbage at undersøge, hvorfor den apostoliske Opfattelse var begrundet i selve Aabenbaringstroens Natur.

Hr. *Villiam Jacobsen* har ikke været tilfreds med den Fart, Forhandlingen tog, og i „Morgenbladet“s Nr. 202 kastede han sig ind i Debatten som Repræsentant for den theologiske Fortolkningskunst. Da Hr. J.s Udvikling belyser Ting, som det kan være rigtigt at fremdrage, skal jeg knytte et Par Bemærkninger til hans Artikel.

Skriftstedet (Ap. Gj. 15, 18—29) lyder saaledes i den danske Bibeloversættelse: „Thi det er den Helligaands Beslutning og vores, ingen videre Byrde at paalægge eder, uden disse nødvendige Ting, at I skal holde eder fra Afguds-Ofier og fra Blod og fra kvalte og fra Horeri. Naar I holder eder derfra, gjør I Ret. Lev vel.“

Sprogbrugen og Logiken tilsteder, som enhver læsekundig kan se, kun én Forstaaelse: at den hele Afgjørelse, saavel Fritagelse som Paalæg, er en Beslutning af den Helligaand og Apostelmødet i Forening, eller af dette under den Helligaands Ledelse.

Hr. Jacobsen har imidlertid en anden Forstaaelse. „Det kommer an paa, hvorledes man tager det,“ siger

han; „thi rigtigt nok, saaledes lyder Ordene“, men Meningen skal være den modsatte. „Den Helligaands Beslutning“ skal kun gjælde Fritagelsen, men har intet med Eftersætningen at gjøre, hvorimod „vores“ ikke skal have noget med „den Helligaands Beslutning“ at gjøre, men „indskrænker sig til det videre, der trods det, at den Helligaand intet havde paabyrdet Hedningerne“ — altsaa hverken havde befalet dem at holde sig fra Afguds-Offet eller fra Horeri — „saa dog af Hensyn til de troende af Farisæernes Parti blev paalagt dem“ af Apostlene. Kort sagt: Ordene „den Helligaands og vores“ skal betyde: Den Helligaands, men ikke vores, og vores, men ikke den Helligaands.

Hvis alle kunde læse som Hr. Jacobsen, vilde Sproget vinde i Elasticitet; men til Gjengjæld vilde det rigtigt nok blive ganske umuligt for to Mennesker at forstaa hinanden.

Dersom Hr. Jacobsen f. Eks. faar et Brev: „Det er min Mands Bestemmelse og min ikke at lægge videre Beslag paa deres Tid i Morgen, uden dette nødvendige, at De kommer og spiser hos os til Middag. Ret Dem herefter. Lev vel“ — saa vil det være en meget indviklet Situation for Hr. J. Han bør dog aabenbart blive hjemme, thi Værten har slet ikke bedt ham. Men den sunde Fornuft vil vel i Fremtiden tage Sproget paa samme Maade som hidtil, og en Imødegaelse af Hr. J.s Fortolkning er næppe nødvendig. Derimod er det ikke uden Interesse at dvæle lidt ved den Tankegang, der har bragt den til Verden. Og det saa meget mere, som Apostlene plejer at udtrykke sig med stor Tydelighed, hvor det gjælder om at skjelne guddommelige Afgjørelser fra deres egne. Man læse f. Eks. det 8de Vers i 7de Kapitel af det første Brev til Korintherne, hvor Apostlen Pavlus anbefaler Cølibatet („Til de ugifte og til Enker siger jeg, at det er dem godt, om de bliver, som jeg er“), og sammenholde dette med Versene 10 og 12, hvor han forbyder Skilsmisse („Men de gifte byder ikke jeg, men Herren,

at Hustruen ikke skal skilles fra Manden, men skilles hun og fra ham, da blive hun ugift, eller forlige sig med Manden, og at en Mand ikke skal forlade sin Hustru; men de andre *siger jeg, ikke Herren*“ o. s. v.). Hvad kan da have bragt Hr. J. paa den Idé, at den samme Apostel i et lignende Tilfælde skulde have sagt det modsatte af det, han vilde?

Hr. Jacobsen forklarer det selv. Efter at have fremhævet, at der i Ap. Gj. 15 ikke staar noget om, at Aanden „kom over dem“ eller paa anden Maade gav sin Nærværelse til Kjende — f. Eks. ved at „gjennembæve Forsamlingen“, „bevæge Stedet“ o. l. — henviser han til Begyndelsen af Kapitlet, hvor han læser „noget om, at den guddommelige Afgjørelse i dette Spørgsmaal forlængst var truffet og bevist ved Romeren Kornelius' Daab“ og Aandens Aabenbaring for Petrus i Joppe. — Og nu har han „Nøglen“ til sin Fortolkning, der altsaa bliver til gennem følgende Slutning: Da Aanden allerede tidligere havde aabenbaret for Apostlene, hvad der skulde gjælde med Hensyn til Hedningernes Daab, var Spørgsmaalet afgjort; den Helligaand har derfor ingen Del i den Beslutning, Apostlene fattede i Jerusalem, og Ordene i Vers 28 betyder det modsatte af det, de siger.

Slutningen er ulogisk, det kan enhver se; men desuden er Præmissen gal. Hr. Jacobsen sammenblander nemlig to ganske forskellige Ting: Aabenbaring og dogmatisk Afgjørelse.

Aabenbaringen om Hedningers Optagelse i Menigheden omtales i Kapitel 10 o. flg., men den *dogmatiske Afgjørelse* af de Tvivl og Meningsforskjelligheder, der opstod om dens Forstaaelse, dens Anvendelse og dens Konsekvenser med Hensyn til Moseloven, fandt Sted paa Mødet i Jerusalem. Og netop det, at der i Kap. 15 slet ikke er Tale om Aabenbaring eller direkte Tilkjendegivelser af Aanden, giver Beretningen dens Betydning for Forstaaelsen af den apostoliske Kristendom; thi just dette viser os, at Apostelmenigheden fuldt ud hævdede den Tro

paa det kirkelige Læreembedes guddommelige Myndighed, som den katholske Kirke nu hævder. Denne paastaar nemlig lige saa lidt som Apostlene i Ap. Gj. 15, at Pavernes og Kirkeforsamlingernes Afgjørelser er nye Aabenbaringer, men den paastaar, at disse, for saa vidt som de angaar Tros- og Sædelæren, er: ikke blot deres, men ogsaa den Helligaands Beslutninger; ikke i Kraft af mirakuløse Inspirationer, men i Henhold til den Magt, Kristus havde givet Apostlene, og Forjættelsen om, at den Helligaand skulde vejlede dem i al Sandhed.

At Hr. Jacobsen ikke har været paa det rene med alt dette, undrer mig ikke. Man er saa vant til, at protestantiske Theologer sammenblander Ufejlbarehed og Inspiration, saa at jeg næsten blev overrasket, da Pastor Brahm ikke gjorde sig skyldig i denne Begrebsforvirring. Men hvordan er det muligt, at Ordene i Apost. Gj. 15, 28—29 ikke har aabnet Øjnene paa Hr. J.?

Der er kun én Forklaring: Hr. Jacobsen har fortolket Skriften efter sit Livssyn i Stedet for at bestemme sit Livssyn efter Skriften. Det bebrejder jeg ham naturligvis ikke. Saa gjør alle Theologer; baade Luther og Grundtvig og Magnus Eirikson brugte „Skriftens Lys“ paa den Maade, og det gjør vel i Grunden de fleste Mennesker.

Jeg bebrejder ham ikke engang, at han har været ganske ualmindelig uheldig i Udøvelsen af sin exegetiske Gymnastik; thi det kan hændes den bedste, at han i Skriften støder paa en Oplysning, der ikke paa nogen som helst fornuftig Maade, end ikke ved de smidigste Fortolkningsspring kan bringes i Samklang med evangelisk-luthersk Theologi. Hvor meget man end vil forlange af de hellige Forfattere, saa kan man jo dog ikke vente, at alt, hvad de har skrevet, skal kunne forliges med alle mulige Livssyn, og allermindst med et, de selv ikke havde den fjærneste Anelse om, da de skrev.

Men jeg begriber ikke, at Hr. J. har været blind for Rækkevidden af hans egen exegetiske Opdagelse. Dersom

den nemlig er rigtig, saa er det bevist, at Apostlene ikke kunde udtrykke deres Tanker skriftligt. Men hvorledes gaar det saa med Inspirationen? Man maa for mig indskrænke den til det mindst mulige; sige, at den ikke har noget at gjøre med Stilen, med Bispørgsmaal o. s. v. Det staar dog fast: I saadanne Tilfælde, hvor der er opstaaet Tvivl om Tros- og Sædelæren, hvor det drejer sig om Saligheden (Ap. Gj. 15.1), maa Inspirationen da i det mindste kunne sikre Forfatteren imod at sige det stik modsatte af det, han skal sige. En Inspiration, der ikke gjør det, er slet ingen Inspiration. Hr. Jacobsen har næppe været opmærksom paa dette, da han indlod sig med det betænkelige Skriftsted. Ellers havde han vist ikke gjort det. Jeg indser i alt Fald ikke, at en retskaffen luthersk Theolog, der sætter Pris paa sin Sjælfred, bør vove sig saa langt ud; thi hvordan han end „mager det“, kommer han med Nødvendighed galt fra det. Tager han menneskeligt paa det, fører det ham direkte til Rom, og tager han „theologisk“ paa det, slaar det Benene fra hele hans folkekirkelige Livssyn.

Hr. J.s øvrige Bemærkninger om Apostelmødet kommer egenlig ikke mig ved. Han siger, at „Mængden“ deltog i Mødet, og at Skrivelsen blev affattet i „alles Navn“. Men det er saa uheldigt, at det Sted, som skulde bevise det, — nemlig Vers 23 — naar det sammenholdes med Vers 6, godtgjør det modsatte. Hr. J. kan imidlertid til sin Undskyldning anføre, at han har brugt den kgl. avtoriserede danske Bibeloversættelse, der vel har bygget paa den lidt berygtede Textus græcus receptus, der i V. 23 har Ordene: „Apostlene og de Ældste og Brødrene“. Men som bekendt har Jesuiten Hammerstein (Edgar III, 3) oplyst, at det sidste „og“ foran „Brødrene“ ikke findes i de ældste og bedste Haandskrifter: codices Alexandrinus, Vaticanus, Ephraemi Syri rescriptus, Bezæ Cantabrigiensis og Sinaiticus (den sidste i dens oprindelige Skikkelse; thi i en senere Korrektur findes Ordene), og at de mest ansete *protestantiske* Exegeter, som Griesbach, Lachmann,

Bornemann (jfr. deres kritiske Udgaver), Tischendorff (octava editio critica major) og Buttmann (Studier og Kritiker, 1860) derfor holder dette „og“ for uægte. — Dermed falder da ogsaa denne Del af Hr. J.s Fortolkning. Men selv om den var holdbar, vilde deraf jo ikke følge andet, end at „Brødrene“ havde stømt med paa Mødet, og hvor interessant dette end kan være for Dyrkere af kirkeretlig Arkæologi, saa har det selvfølgelig ingen Betydning for Spørgsmaalet om, *hvilken Myndighed* en saadan Forsamling havde; men netop derom er det, det gjælder.

Hermed skal jeg slutte, jeg har kun dvælet saa længe ved Hr. Jacobsen, fordi den Prøve, han har givet paa vor hjemlige Fortolkningskunst, bedre end mange andre viser, at religiøse Problemer ikke løses ved Bibel-Juristeri. I et Land med saa livlige Tilbøjeligheder for Theologi og for Jura, som vort Fædreland, var det, tror jeg, rigtigt at gjøre dette klart.

Vil man rigtig Forstaaelse af Protestantismens aandelige Værd og af dens Modsætning til oprindelig Kristendom, saa naa'r man kun frem, hvis man for Alvor gjør sig fortrolig med denne Aandsretnings virkelige Aarsager, men ikke ved at fordybe sig i skruede Fortolkninger, der her, som under alle lignende religiøse Bevægelser, vistnok har spillet en stor Rolle som Kastevaaben i den theologiske Polemik, men liden eller slet ingen for den Beslutning, der bragte den enkelte til at antage den ny Lære. De virkelige Aarsager er hverken Bibelsteder eller Skriften dens Helhed, men psykologiske Motiver, hvis ethisk-religiøse Berettigelse eller Mangel paa Berettigelse man kun kan bedømme, hvis man er kommet til Klarhed i det Punkt, jeg over for Pastor Brahm har betegnet som Hovedpunktet: Betingelsen for al Aabenbaringstro.

Exegetiske Videnskabeligheder har ligesom historiske Detail-Skjænderier kun Betydning, hvis Meningen er at begrave det hele i theologisk Støv; men det ligger ganske udenfor min Interesse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Ordrup. I Sct. Andreas Kirken paa Ordrupshøj højtideligholdtes i Søndags Mindet om de d. 15. Januar d. A. kanoniserede Helgener, *Peter Claver*, „Negrenes Apostel“, *Johannes Berchmans* og *Alfons Rodriguez* af Jesu Selskab. Kirken var i Dagens Anledning rigt og smagfuldt prydet med Lys, Blomster, Indskrifter og Faner. Foran Koret hævdede sig foran Statuerne af Sct. Ignatius og Sct. Frants-Xaverius en dobbelt Triumfbue af Grankviste og Blomster; imellem de to Buer læstes paa 5 farvede Skjolde Frelserens Navn, I. H. S., (2 Gange) og de 3 Helgeners Navne: Sct. Petrus — Sct. Johannes — Sct. Alfonsus o [ret] p [ro] n [obis]; uden om slyngede sig et Baand med Indskriften: „Lad Folkene fortælle om Helgenernes Visdom, og lad Kirken forkynde deres Ros; men deres Navne leve evindeligt.“ Eccli. 44, 15. Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch* holdt Pontifikalmesse og om Aftenen højtidelig Festandagt med Te Deum, iført Portifikalornatet. Sct. Andreas Kollegiets Sangkor opførte, under velvillig Assistance af Hr. Kapellan *H. Slump*, Fr. Witt's berømte „Sct. Frants-Xavers Messe“ og to i Dagens Anledning forfattede Salmer paa Latin og Dansk (s. nedenfor). Den beaandede og stemningsfulde Festprædiken af Pastor *Schwick* lovpriste de 3 Helgener som fremragende Efterlignere af Jesu Kristi Dyder, navnlig af hans Lydighed (Johannes), Ydmyghed (Alfons) og Kjærlighed (Petrus), samt paaviste denne Kanonisations (Helgenerklærings) providentielle Betydning midt i en Tid, hvis Særkjende er Nægtelse af al Autoritet, Nydelsessyge og hjærteløs Egoisme. Dannebrogssflaget oven over Kollegiets Hovedportal sendte en hjærtelig Velkomsthilsen til de mange Trosfæller, som i det smukke Efteraarsvejr vare komne fra Hovedstaden for at overvære den sjældne Højtidelighed.

Lovsangen til Ære for de hh. Petrus, Johannes og Alfons havde følgende Ordlyd:

Synger i fulde Kor!
 Op fra den vide Jord
 Hæve sig Glædessang
 Til Himmelvang!
 Gjenlyde Himlens Hæl!
 Engle i Tusindtal
 Tage med Jubelklang
 Del i vor Sang!

Petrus, Dig prise vi,
 Slaver Du gjorde fri,
 Synd're Du vandt for Gud
 Ved Naadens Bud.
 Slavernes Slave, nu
 Krones som Konge Du,
 Krones med Herlighed
 I Evighed.

Johannes, Ungdoms Pryd
 Ved Kyskheds høje Dyd,
 Højt synger Ungdoms Kor
 Din Pris paa Jord.
Johannes, englelig,
 Engle nu favne Dig,
 Engle med hellig Fryd
 Prise din Dyd.

Alfons, Du Kæmpe bold
 Mod Satans List og Vold
 I Troens Pansersærk
 Ved Bønnen stærk.
 Skjultes din Dyd paa Jord:
 Synges af Kirkens Kor,
 Synges i Paradis
 Højt nu din Pris.

F. E.

Kjøbenhavn. Vi læse i „Tablet“, at den tyske *Kejser Frederik*, hvis langvarige og modige Dødskamp vakte Beundring i hele Europa, var ligesom den engelske General Gordon, en stadig Læser af Thomas af Kempis' berømte Bog: *Kristi Efterfølgelse*. Fra San-Remo skrev den kongelige Syge til sin Kapellan: „De har Ret, naar De taler om Taalmodighed og Hengivelse, thi dersom jeg ikke hengav mig i den guddommelige Vilje, vilde det i Virkeligheden falde mig saare vanskeligt at udholde det Liv, som jeg for Tiden maa føre. Det er vel sandt, at jeg føler mig opmuntret ved min Hustrus ømme Omsorg og mine Børns Kjærlighed, men det er alligevel ikke nogen ringe Prøvelse at være fjærnet saa langt fra mit Fædreland, navnlig, naar jeg betænker Kejserens høje Alder og Farerne, som Vinteren kan bringe ham; en Prøvelse, som jeg føler saa meget mere, som man hvert Øjeblik meddeler mig, at denne eller hin Sag maa opsættes for min Sundheds Skyld. Jeg aabner da den omtalte katholske Bog: *Jesu Kristi Efterfølgelse* af Thomas af Kempis; den indeholder visse Afsnit, der forekomme mig, som vare

de netop skrevne for mig og hvis Indflydelse er baade opmuntrende og gavnlig for mig.“

England- Mr. *Stead*, Udgiveren af „Pall Mall Gazette“, bekjendt for sine sørgelige Afsløringer med Hensyn til de fordærvede Sæder i London, har for nylig i Edinburgh holdt en Konference angaaende dette Thema og blandt andet ogsaa ytret Følgende: „Jeg er Protestant, ligesom mine ærede Tilhørere; men vi tør ingenlunde skjule for os selv, at dersom man bragte en protestantisk Familie og en katholsk Familie i nærmere Berøring med Bærmen af Befolkningen i London, vilde den protestantiske Familie være halvt ødelagt efter tre til fire Aars Forløb, medens hvert enkelt Medlem af den katholske Familie vilde have holdt ud paa Dydens Vej.“ Og Mr. *Stead* tilføjede, at hvad han havde set i Irland havde styrket ham i denne hans Overbevisning, som var fremgaaet af et grundigt Studium af de sociale Forhold i Hovedstaden. „Jeg er i høj Grad bleven overrasket over“, sagde han, „at finde i de elendigste Hytter i Irland Folk af prøvet Dyd. Jeg kan kun tilskrive dette Præsternes Indflydelse i Skriftestolen og i Familierne. ¶Resultatet er en vidunderlig stræng Sædelighedsfølelse, som gjør os Protestanter til Skamme“. — Hvad mon Pastor Hafstrøm og alle Anbefalere af *Chiniquy's* Smudsskrift om det hemmelige Skriftemaal vilde svare til denne protestantiske Udtalelse om det katholske Skriftemaals gavnlige Indflydelse paa Familierne i sædelig Henseende, saafremt de bleve adspurgte desangaaende af deres Trosfæller?

— I en Prædiken, som Kardinal *Manning* for nylig holdt i en af Londons Kirker, skildrede han den katholske Kirkes Overhoveds vanskelige Stilling i Rom og ytrede blandt Andet følgende angaaende den ny Straffelov: „Dersom denne Lov havde Gyldighed i England, véd jeg ikke, hvor ofte jeg da allerede vilde være bleven mulkeret og anholdt. Enhver Englænders Hjærte oprøres ved Tanken om de Voldsgjæringer, som den

italienske Regering betjener sig af overfor Kirkens Tjenere. En saadan Lov kan kun være dikteret af Frygt, af en urolig Samvittighed, af Overbevisningen om, at man har Uret. Roms Indtagelse var en Usurpation, et Sakrilegium, en Forbrydelse mod al Lov og Ret. Jeg tilføjer, at den var Revolutionens Værk, ikke det italienske Folks. Ved Themsens Bredder tør det frie Ord endnu lyde, som Italiens Regering vil lægge i Lænker. Som fri Mand, Katholik og Kristen maa jeg protestere imod en Lov, som er orientalsk i sit Tyranni og skjændig i sin Karakter.“

Belgien. I Løbet af Oktober Maaned vil der i Belgien blive afholdt en *Generalforsamling* af de belgiske Katholiker, som efter Freiburger-Generalforsamlingens Exempel vil affatte en *Protest* imod den uværdige Stilling, Paven er bleven sat i ved de nye italienske Straffelove. Forsamlingen vil efter al Sandsynlighed blive afholdt i Löwen.

Rom. Paa Slotspladsen ligeoverfor Quirinalpaladset i Rom har der i umindelige Tider ligget en lille Kirke med et Kloster, som beboedes af de saak. *Søstre af den evige Tilbedelse* og hvor de baade Dag og Nat forrette deres Bønner foran det Allerseligste, som i Kirken stedse er udstillet i Monstrantsen hele Aaret igjennem. Denne „evige Tilbedelse“ af Frelseren, i hans Kjærligheds Sakrament er nu bleven forstyrret, idet Søstrene af Regeringen ere blevne beordrede til at forlade deres Bolig i Løbet af en Uge. En tidligere Beslutning angaaende Nedbrydelsen af denne stille Helligdom var lykkeligvis bleven forhindret ved et Bønsskrift fra Søstrene til Dronning *Margaretha*. Paa et lignende Bønsskrift har Dronningen imidlertid denne Gang svaret, at det ikke længere stod i hendes Magt at forhindre noget. Søstrene henvendte sig derefter med Bøn til Regeringen om at man vilde indrømme dem den lille Sct. Marthas Kirke, som ligger ligeoverfor det romerske Kolleg, tilligemed det tilstødende Kloster, der for nogle

Aar siden er bleven forvandlet til en Kaserne. Opfyldelsen af dette billige Ønske strandede imidlertid paa *Crispi's* Modstand. „Vi gjøre alt“, svarede han haanlig, „for at skaffe Kirker og Klostre ud af Verden; skulde vi da være saa taabelige, at gjenaabne dem, som vi lykkelig have faaet Bugt med?“ Dette Svar karakteriserer *Crispi* meget træffende og røber tilfulde den italienske Premierministers hadefulde Tænkemaade overfor alt, hvad der hedder Kristendom.

— Den h. Fader modtog den 6. d. M. *Sct. Peters Ynglingeforening* i Rom i offentlig Audients. Foreningens Præsident, Hr. de Gasparis, overrakte ham ved denne Lejlighed som Jubilæumsgave en Tobaksdaase af Guld, rigt besat med Brillanter og Rubiner. Leo XIII formandede Foreningens Medlemmer til ikke at blive trætte i Udøvelsen af Kjærlighedsgjæringer, men fortsætte, som de hidtil havde gjort, og navnlig understøtte *den katholske Presse* eller grundlægge et nyt italiensk Blad, i hvilket Øjemed den h. Fader selv vilde være beredt til at bringe Ofre. *De katholske Ynglingeforeninger* i Italien overrakte ved samme Lejlighed som Jubilæumsgaver flere Pectoraler (Bispekors), I Dagene fra den 24. til 27. d. M. indtræffer der til Rom flere store Pilegrimstog fra alle den italienske Halvøes Provinser; i den højtidelige Audients, som finder Sted den 26. Sept., agter Pave Leo XIII at holde en Tale til Pilegrimmene angaaende sin nuværende Stilling.

Amerika. Om Katholicismens Fremgang i Amerika beretter en af de ældste franske Missionærer i de Forenede Stater: „I 1790 blev *Abbé Carrol* udnævnt af Rom til første Biskop af Baltimore og i Løbet af 20 Aar var han den eneste Biskop i de Forenede Stater. I 1810 udnævntes fire andre Biskopper og Bispesædet i Baltimore hævedes til et Ærkebispesæde. Nu derimod have vi i de Forenede Stater 64 Biskopper, 12 Ærkebiskopper og 1 Kardinal. I Bispedømmet Vincennes, f. Ex., oprettet 1834, forefandt Msgr. Bruté kun 2 Præ-

ster, endskjønt hans Territorium var større end hele Frankrig: det omfattede Staterne Indiana og Illinois; nu ere disse to Stater delte i 6 Bispedømmer med over 1000 Præster. Staten Idiana udgjorde indtil 1858 kun et eneste Bispedømme, men Katholikernes Mængde, de talrige Kirker og Skoler nødvendiggjorte Oprettelsen af Bispedømmet Fortwayne. Fra den Tid af har der fundet en overordentlig religiøs Bevægelse Sted og vi have nu i Indiana over 300 Præster med smukke Kirker, store Skoler, som ere overtagne af Brødre og Søstre, Barmhjærtige Søstre for Hospitalerne, for Alderdomsboliger og Fattighuse o. s. v. I Indianapolis, Statens Hovedstad, saå man for 30 Aar siden kun en eneste lille katholsk Kirke og en Skolestue, hvor en Dame gav 30 Børn Undervisning. Nu findes der i Byen 7 Kirker, af hvilke den ene har kostet en halv Million, hver med sin Skole. Vi give saaledes nu over 2000 Børn en ægte kristelig, katholsk Opdragelse.

Frankrig. Paa sin sidste Rejse i det nordlige Frankrig har Præsident *Carnot* ikke undladt, overalt hvor han kom hen, at besøge Hospitalerne og hædre de barmhjærtige Søstre. I Caen gav Præsidenten Søstrene 2000 Francs til de Fattige, i Cherbourg 300 Frcs. til Søstrenes Børneasyl, fremdeles 2000 Frcs. til de Forulykkede paa Værfterne og 6000 Frcs. som Tillæg til Kostpenge for Mandskabet paa Øvelses-Eskadren.

— „Aarbøger for Troens Udbredelse“, et fransk Tidsskrift, der er Organ for *den ydre Missions Forening*, meddeler følgende Statistik over Foreningens Indtægter i 1887. Frankrig 4,073,250 Francs 80 Cent, Tyskland 690,662 Fr. 85 C., Østerrig 14,431 Fr. 62 C., Ungarn 4745 Fr. 24 C., Belgien 375,839 Fr. 81 C., Spanien 93,665 Fr. 50 C., England 219,010 Fr. 45 C., Italien 342,919 Fr. 83 C., Orienten 20,829 Fr. 30 C., Holland 110,075 Fr. 59 C., Portugal 45,101 Fr. 40 C., Bulgarien og Rumænien 700 Fr., Rusland og Polen 291 Fr. 53 C., Schweits 83,866 Fr. 10 C., forskellige Egne i Nor-

den 594 Fr., Asien 7873 Fr. 75 C., Afrika 24,715 Fr. 83 C., Amerika 270,121 Fr. 89 C., Australien 13,580 Fr. 55 C. I Alt er der i 1887 indgaaet til denne Missionsforening: 6,462,276 *Francs*.

Tyskland. Den 9. d. M. indviedes i Rheine et *nyt katholsk Svendehus*. Om Aftenen afholdtes i det nye Hjem en Festforsamling, ved hvilken Lejlighed den Deputerede, Friherre *von Schorlemer-Alst* holdt Festtalen og fremhævede, at Svendeforeningerne var et udmærket Middel til at fremme sand Guds frygt og Fromhed blandt Haandværkerne. De vare kaldede til, paa en virksom og praktisk Maade at optræde imod de sociale Onder, og det var hans Overbevisning, at de overalt havde den gavnligste Indflydelse paa hele den katholske Haandværkerstand. Enhver Mester og Arbejdsgiver burde interessere sig for den og hjælpe den frem, navnlig ved at lade sig indtegne som Æresmedlem. Taleren sluttede sit Foredrag med et „Leve Leo XIII og Kejser Wilhelm II.“

Smaating.

Det afgjørende Skridt. Den østerriske Kejsersinde Maria Theresia lod en Gang tre Prinsesser forestille for sig, for at vælge iblandt dem en Hustru til en af Prinserne i det kejserlige Hus. Hun stillede sig ved Vinduet og saa til hvorledes de unge Damer steg ud af Vognen og, uden at have talt et eneste Ord med dem, bestemte hun sig for den Anden. Senere sagde hun til sine fortrolige: „Jeg har set de tre Piger stige ud af Vognen: den Ældste traadte fejl, den Anden steg ud paa en naturlig Maade, den Tredie sprang ud, uden at benytte Trinene. Jeg slutter deraf, at den Ældste er kejtet og den Yngste letsindig. Og derfor har jeg valgt den Mellemste“. — af en Ubetydelighed, af en eller anden god eller slet Vane, unge Læser, kan din fremtidige Skjæbne ofte afhænge. Mon det derfor ikke vilde være heldigt, om Du itide ikke ringeagtede det tilsyneladende Ubetydelige?

— *En Redaktørs Stilling* skildrer et Blad paa følgende Maade: „Udgivelsen af et Blad er en fornøjelig Ting, som navnlig skaffer Redaktøren alsidig Glæde. Indeholder Bladet formegen Politik, saa er Publikum utilfreds; er der for lidt, saa gider man ikke se det. Er Skriften stor, saa er der ikke Indhold nok for Pengene; er den lille, saa fordærver man sig Øjnene. Træder man Nogen paa Ligtornene, saa le de Andre, medens hin ærgres sig; rører man de Andre paa et ømt Sted, saa skjænde de, og de Første le. Roser man Nogen, saa er man partisk; gjør man det ikke, saa er man ogsaa partisk. Bringes man en Artikel, som Damerne synes om, saa sige Mændene, det var Pjåt; tilfredsstiller man ikke Damerne Ønsker, saa egner Bladet sig ikke for Hjemmet. Bringes man Polemik, saa er man for bister, bringes man ikke, saa er Bladet for sødt og egner sig kun for Børn og barnlige Sjæle. Kort sagt: det er galt, hvorledes en stakkels Redaktør end vender og drejer det. Alle andre vide hvorledes et Blad bør redigeres, Redaktøren alene er et Kaalhoved.“ — Kjære Læser, gaa aldrig hen og bliv Redaktør, saafremt Du ikke vil have graa Haar før Tiden.

— *Digtermonolog*. Nu har jeg Stof til en herlig Novelle, fremdeles Stof til et henrivende Drama og en gyselig Tragedie — nu mangler jeg kun Stof — til en ny Vinrerfrakke.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. September. 18. **Søndag e. Pintse.** Kirkeindvielsesfest. (I Sct. Ansgars Kirke udstilles det Allerhelligste under den h. Messe Kl. 8 og forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften; Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønnen; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum). — **24 M.** Maria, de Fangnes Befrielse. — **25. Ti., 26. O.** Oktavdage. — **27. To.** Kosmas og Damianus, Martyrer. — **28. F.** Wenceslaus, Martyr. — **29. L.** Ærkeengelen Michael.

Søndag den 30. September. 19. **Søndag e. Pintse.**

Den levende Rosenkrans' Forenings samtlige Medlemmer afholde, for saa vidt Hjemmets Forhold tillade dem det, fælles Bedetime paa Kirkeindvielsesfesten i Sct. Ansgars Kirke Kl. 3—4. Rosenkransen bedes offentlig. Medlemsbaand og Medailler kunne afhentes af Medlemmerne hos Søstrene paa Toldbodvejen mod en Godtgjørelse af 50 Øre.

Sygeplejen i Hjemmet.

Fra den 1. Oktober ville fire Sct. Josefs-Søstre være rede til at overtage *Sygeplejen i Familierne*. De modtage hverken Betaling eller Foræringer. Skulde imidlertid Nogen ønske at vise Søstrene sin Taknemlighed ved en Gave enten i Penge eller Naturalier, kunne disse afgives i Klostret, Toldbodvej 14, hvor man ogsaa henvender sig, for at anmode om Søstrenes Hjælp.

Tyendeforeningens Medlemmer afholde fælles Bedetime paa Kirkeindvielsesfesten fra Kl. 4—5.

To unge Piger søge Plads hos Herskaber, hvor Fruen selv deltager i Husholdningen Anvises af Redaktionen.

Svendeforeningen holder ikke Møde i Dag Søndag den 23. Sept. i Anledning af Kirkeindvielsesfesten.

Vincentforeningen. I Anledning af at alle Vincentsforeningernes forhenv. Generalpræses, Hr Baudon i Paris er afgaaet ved Døden, læses en h. Sjælmesse for den Afdøde Tirsdag den 25. Sept. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Konferentsernes Medlemmer indbydes.

Unio. Onsdag den 3. Oktober Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften holdes ordentlig halvårlig Generalforsamling i det ny Vinterlokale, Café „Vildmanden“, Østergade 32, 1. Sal. Eventuelle Forslag, som ønskes behandlede paa samme, bedes anmeldte til Bestyrelsen senest Mandag den 24. Sept. — Onsdag den 26. Sept. sidste Møde med Keglespil, hvortil talrig Tilslutning forventes. — Søndag d. 30. Sept. bortfalder Mødet i Sommerlokalet. — Søndag d. 7. Oktober Stiftelsesfest i det ny Vinterlokale med Fællesspisning, hvortil man bedes at tegne sig paa den cirkulerende Liste.

P. B. V.

J. May, p. t. Sekretær.

Til **Rosenkranskirken og Skolen** paa Frederiksberg er siden den 9. Febr. endvidere indkommen: — Kjøbenhavn: P. J. 16 Kr.; F. G. 100 Kr.; M. & M. 50 Kr.; M. 12 Kr.; M. 2 Kr. 51 Øre; B. S. 23 Kr. 90 Øre; R. 10 Kr.; Dragør 1 Kr.; L. 2 Kr. En dansk Familie i New-York 20 Kr.; Rosenkranskirkenes Bøsse i Sct. Ansgar 107 Kr. 50 Ø.; Renter 140 Kr. — Aarhus: Med Motto „Soli Deo gloria“ 200 Kr. — Randers: M. 10 Kr.; W. 2 Kr.; S. M. 1 Kr. — I Alt 697 Kr. 91 Øre; med det Tidligere: 7781 Kr. 27. Øre.

Kjøbenhavn, d. 19. Sept. 1888.

J. von Euch,
Apostol. Præfekt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N°. 40.

Søndagen den 30. September.

1888.

Indhold. Paveligt Dekret om Rosenkransen. Indvortes Andag og udvortes Skikke. Den h. Frants af Assisi. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Paveligt Dekret.

I Betragtning af Kirkens langvarige Hjem søgelser og Tidens daglig voxende Trængsler, har Hs. Hellighed Leo XIII siden Tiltrædelsen af sit Pontifikat uafsladeligt tilskyndet de Kristne til at ære og anraabe den saligste Jomfru og Gudsmoder Maria ved *Rosenkransbønnen*. I sin første Encyklika om Rosenkransen (1. Sept. 1883) giver han blandt andre gavnlige Lærdomme ogsaa denne: „Nødvendigheden af den guddommelige Bistand er sandelig i vore Dage ikke ringere, end i hine Dage, da den store hellige Dominikus indførte den Marianske Rosenkrans for at raade Bod paa Tidens almindelige Brøst. Ifølge guddommelig Oplysning forudsaa han, at der for hans Tids Onder ikke gaves noget

virksommere Frelsemiddel, end naar Menneskene atter vendte tilbage til Kristus, som er Vejen, Sandheden og Livet, ved hyppigt at mindes den Frelse, han har erhvervet dem, og tillige anraabte Jomfruen, hvem det er bleven forundt at gjøre alle Vranglærdomme til Skamme, om hendes Forbøn hos Gud. Derfor ordnede han Rosenkransbønnen paa en saadan Maade, at vor Frelasers Hemmeligheder bleve overvejede i en bestemt Rækkefølge, og at der til disse Betragtninger føjedes en mystisk Krans af Bønner, sammenflettet af Engelen Hilsen og Bønnen til Gud og vor Herre Jesu Kristi Fader. Idet Vi nu søge et Frelsemiddel mod lignende Onder, nære vi ikke mindste Tvivl om, at den Andagtsøvelse, som af den hellige Mand blev indført til saa stor Gavn for den katholske Verden, ogsaa maa anses for i højeste Grad vigtig i Henseende til Ophævelsen af vor Tids Onder.“ Den pavelige Villie blev opfyldt overalt med største Beredvillighed og Endrægtighed, „saa at det blev aabenbart, hvor megen religiøs Iver, der er tilstede blandt det kristelige Folk, og hvor stort det Haab er, som Alle sætte til den saligste Jomfru Marias himmelske Beskyttelse“ (Encyklika af 30. Aug. 1884).

Som en herlig Frugt af dette Haab maa man med Rette anse den mindeværdige Kjendsgjerning, som Gud i dette Aar, den h. Faders halvtresindstyvende Præst-Jubilæums Aar, har bragt for Dagen: i Sandhed et vidunderligt Exempel paa offentlig Bekjendelse af Religionen og Troen, en overmaade smuk og ædel Fromhedens Vædekamp i hele den kristne Verden, som gav sig tilkjende ved Glædes-Ytringer af enhver Slags. Alle Klasser og Stænder i Samfundet, endog i de fjærnestliggende Egne, bestræbte sig for, at hylde paa enhver tænkelig Maade Paven, den hellige Petrus' Efterfølger. Ved Deputationer, Adresser, Valfarter endog fra de fjærneste Egne, og ved utallige Gaver, om hvilke med fuldkommen Ret kan siges, at deres

materielle Værd blev overgaaet af den gode Villie og Mening, hvormed de ydedes. „Thi heri glimrer paa en vidunderlig Maade Guds Godhed og Kraft, som midt under Kirkens store Trængsler styrker og understøtter dens Kræfter; som skjænker Trøst til dem, der kæmpe for hans Navn; som ifølge sit Forsyns vise Raadslutninger endog af det Onde véd at drage en rig Høst af Goder; heri ligger ogsaa en Ros for Kirken, som aabenbarer dens Oprindelses og dens Livs guddommelige Kraft og den guddommelige Aand, som styrer den; thi ved Ham forenes de Troendes Aand og Sind ved et fælles Baand med hverandre og med Kirkens øverste Hyrde“ (Allokution i Konsistoriet af 25. Nov. 1887).

Men naar det katholske Folk overvejer, at Helvedes Porte daglig forny de heftigste Angreb paa Kirken, saa vil det let kunne forstaa, hvor yderst nødvendigt det er, at man med fordoblet Iver beder og anraaber den mægtige Gudsmoder, for at hun ved Rosenkransbønnen lader sig bevæge til, at komme Kristenheden og den Apostoliske Stol til Hjælp ved sin Forbøn, idet de Troende tillige ihukomme, at Fortsættelsen og Overmaalet af Guds Gaver ifølge hans Villie „ikke alene er en Frugt af hans Godhed, men ogsaa af vor Udholdenhed“ (Apostolisk Breve af 24. Dec. 1883).

Hvad den h. Fader derfor i tidligere Aar ved sine Encyklikaer og Rituskongregationens Dekreter (20. Aug. 1885; 16. Aug. 1886; 11. Sept. 1887) har anordnet og indskærpet angaaende Rosenkransandagten, navnlig i Oktober Maaned, til Taksigelse for modtagne og til Anraabelse om nye Naadegaver, alt dette forordner og indskærper han ogsaa for dette Aars Vedkommende. Og eftersom han allerede gjentagne Gange har forordret Forskjelligt angaaende Forøgelsen af Rosenkransdronningens liturgiske Kultus: saa tildelte han, opfyldt af Ønsket om ydermere at forherlige den paa den første Søndag i Oktober indfaldende Rosenkransfest, samme Festdag et nyt særegent Officium og en særegen Messe,

og befalede, at dette for Fremtiden skal benyttes baade af Verdens- og Ordensgejstligheden, efter den hoslagte Text, som han, efter at have revideret og approberet den, har ladet udgive af Rituskongregationen.

Rom, 5. August 1838.

A. *Bianchi*, Kardinal,
Præfekt for Rituskongregationen.

VI.

Indvortes Andagt og udvortes Skikke.

„En spansk Soldat tog mig paa sin Arm, trykkede mod mine Læber et Sølvbillede, han havde ved sit bare Bryst. Min Moder blev vred derover, *thi* det var noget *Katholsk*, sagde hun; men jeg syntes godt om Billedet og den fremmede Mand.“

H. C. *Andersen*.

„De læste, hvad de ikke forstaa“.

Judas' Brev v. 10.

Bønnen er ligesom Sjælens Aandedræt; lige saa lidt som Legemet kan vedligeholde Livet uden at aande, lige saa lidt kan Sjælen bevare sit overnaturlige Liv uden at bede.

Bønnen er *Hjærtets* eller *Sindets* Opløftelse til Gud. Saa ofte vi tænke paa Gud og i vort Indre tale med ham, bede vi, hvad enten vi knæle eller ikke, hvad enten vi bevæge Læberne for at fremsige en Bønneformular eller Munden tier. Lad en Syg, der ikke mere kan vise noget Livstegn, med et angerfuldt og kjærligt Hjærte hengive sig i Guds Vilje, saa vil Herren med Velbehag høre og tage imod denne Hjærtets Bøn, om end den Syges Omgivelser ikke kunne se Læberne bevæge sig. Omvendt, lad et Menneske fremsige en

nok saa lang Ramse Fadervor eller andre Bønneformularer, — naar hans Tanker samtidig sysle med jordiske Ting, saa er det enten slet ikke nogen Bøn, eller, om man vil, en blot og bar „Læbens Bøn“; saadant et Menneske hører til dem, hvem Frelseren selv revser med de Ord: „Dette Folk ærer mig med Læberne; men deres Hjærte er langt fra mig“ (Matth. 15, 8; Markus 7, 6). Bøn uden Andagt og Inderlighed er ligesom et Lig uden Sjæl og Aande. Andagt og Inderlighed, der holdes indelukket i Hjærtets Lønkammer uden paa nogen Maade at ytre sig for Mennesker, er derimod en Gud velbehagelig Bøn.

Men paa den anden Side kan det ikke nægtes, at Hjærtets Andagt lettere kan vækkes, vedligeholdes og forøges, naar Munden fremsiger en passende Bønneformular. De Ord, som vi læse i en Bønnebog eller fremsige efter Hukommelsen, tjene vor Svaghed og Adspredthed ligesom til en Støtte og Lænke.

Vi holde af tit at kunne bede Fadervor; det er i Virkeligheden „Herrens Bøn“. Da Jesu Disciple en Gang havde set deres Mester bede til sin himmelske Fader, anmodede de ham: „Herre, lær ogsaa os at bede, ligesom Døberen Johannes lærte sine Disciple.“ Man kunde maaske tænke, at Herren havde svaret: Det er Hjærtet, som i Bønnen maa tale til Gud; at I betjene eder af bestemte Ord, er til ingen Nytte. Men nej, han gik tvært imod gjerne ind paa deres saa hellige Ønske. „Naar I bede,“ svarede han, „da siger: Fader vor, du som . . .“ (Matth. 6, 9—13; Luk. 11, 1—4). Enhver der tilbeder Jesus som den sande og levende Gud, vil sætte stor Pris paa Fadervor og ofte fremsige denne allerseligste Bøn for derved at vække og ytre sit Hjærtes Andagt (jfr. S. 20).

Vi tilføje gjerne Engelen og Elisabeths Hilsener til Jomfru Maria (Luk. 1, 28. 42) med den lige saa inderlige som korte Paakaldelse af Gudsmoders Forbøn nu og i vor Døds Time. Det er en i Sandhed evange-

lisk Bøn, forfattet af selve Guds Aand (Luk. 1, 26. 41). Vi blive ikke trætte af at gjentage „Herrens Bøn“ og „Engelens Hilsen“. Vi mene, at hvert Fadervor og hvert Avemaria, som vi med Andagt fremsige, nok kan sammenlignes med en yndig og vellugtende Rose; vi flette gjerne en Slags Krans af saadanne aandelige Roser, idet vi læse 1 Fadervor og 10 Avemaria 5 Gange. Vi mene, at vore katholske Forfædre ikke havde saa ganske Uret endda, naar de kaldte Rosenkransen¹⁾ en „Himmelstige“. Thi denne Bøn er kommen fra Himlen til os og derfor særdeles egnet til at stige op til Himlen (1 Mos. 28, 12), trænge igjennem Skyerne (Eccli. 35, 21) og ligesom tiltvinge sig Bønhørelse. Vi sætte ikke vor Lid til de mange Ord (Matth. 6, 7) som saadanne; men vi mene, at den idelige Gjentagen af de to allerærværdigste Bønneformularer nok kan forøge vor Længsel og Tillid, og at vi ved at læse Rosenkransen godt kan udvise den Udholdenhed i at bede, som Herren anbefaler os ved den bekjendte Lignelse om den paatrængende Ven, der netop ved sin Paatrængenhed tiltvang sig Opfyldelsen af sit Ønske, trods Midnatstimen (Luk. 11, 5—10).

Imidlertid er Rosenkransen langt fra at være ene og alene en mundtlig Bøn. Medens Munden lovpriser Jomfru Maria og hendes „Livs Frugt, som hun har undfanget, født, fremstillet o. s. v.“, skal Hjærtet dvæle ved Jesu Fødsel, Lidelse, Opstandelse o. s. v. Paa denne Betragtning af Hovedbegivenhederne i Herrens og hans Moders Liv lægges der stor Vægt. Pave Leo XIII, der gjentagende har anbefalet Rosenkransbønnen, beskriver den i sin Rundskrivelse af 1. Sept. 1883, som en Andagtsøvelse, der „betragter vor Frelses Hemmeligheder en efter anden og indfletter i denne Betragtning en

¹⁾ Nærmere Oplysninger om Rosenkransbønnen giver „*Ros.-Katekismus*“ i „Nord. Ugeblad“ (den Gang: N. Kirketidende) Aarg. 1883 S. 313 ff.

aandelig Krans af Avemaria med Fadervor.“ Den andægtige Rosenkransbøn er der tilstaaet rigelig Aflad, men kun paa den Betingelse, at man, enhver efter sin egen Evne, lader Betragtning ledsage den¹⁾).

Foruden en Bønneformular kan ogsaa en *ærbødig Holdning* under Bønnen være en kraftig Støtte for Hjærtets Andagt. Guds Søn selv, der sandelig ikke trængte til sligt et Hjælpemiddel, har alligevel nedladt sig ved sit eget Eksempel til at anbefale os det. I Folkeskarens Paasyn „saa' han op til Himlen“ baade før Lazarus' Opvækkelse, for som Menneske at takke den himmelske Fader for den forlenede Underkraft (Joh. 11, 41), og den Gang han velsignede de 5 Brød og de 2 Fiske, for med dem at kunne mætte hine 5000 Mænd samt Kvinder og Børn (Matth. 14, 9; Mark. 6, 41). Da han i Oliehaven bad sin Fader om at Lidelsens Kalk maatte gaa ham forbi, faldt han til Jorden (Mark. 14, 35), paa sine Knæ (Luk. 22, 41), ja paa sit Ansigt (Matth. 26, 39); skjønt han som Gud var sin Fader lig i alle Henseender.

Han har ladt Evangelisterne nedskrive disse Træk, for at vi kunne se, hvad det bør os at gjøre. Legeme og Sjæl ere hos os ligesom sammensmeltede til ét Væsen; Legeme og Sjæl paavirke hinanden indbyrdes: hvad der bevæger Sindet, lægger sig uvilkaarlig for Dagen i Menneskets Ydre, Glæde og Sorg fremlukke Smil og Taarer; Vrede og Mod bringe Øjnene til at lyne; Frygt og Fortvivlelse slapper og ryster Lemmerne. Vi bøje os for En, som Tegn paa Ærefrygt; vi trykke en Vens Haand til Velkomst- eller Afskedshilsen. Venner

¹⁾ Schepelern: „Den store Hob [katholske Kristne] mener at finde sin Re.færdighed i alle Slags udvortes Gjerninger uden Hensyn til Hjærtets Forhold dertil“. „Den rom. Kirke skader Bønnens indre Sandhed, drager den ned til at blive en udvortes Skik, naar den stempler det, at afhaspe [!] bestemte Bønneformularer, som Bodshandling, naar den indtrængende anbefaler Rosenkransen og dermed med indre Nødvendighed nedsætter Hjærtets Tale til at blive en Opramsning [?] af mange Ord“.

ere jo ligeom ét Væsen; at nægte En Haanden, er et Udtryk for, at man ikke vil have med ham at gjøre. Da Petrus første Gang havde haft en vidunderlig rig Fiskefangst, blev han greben af en saa stor Forbavselse, at han ikke længer vovede at staa oprejst overfor Undergjøreren, men uvilkaarlig kastede sig ned for hans Fødder og udbød: „Herre, gaa bort fra mig, thi jeg er et syndigt Menneske“ (Luk. 5, 8). Gribes vi af en levende Følelse af vor Uværdighed og Syndighed, ville ogsaa vi uvilkaarlig synke paa Knæ for at ydmyge os for den uendelige Majestæt.

Omvendt maa vi ogsaa sige, at en ydmyg Holdning stemmer Hjærtet til Ydmyghed og Ærbødighed. Vi kunne godt erfare det ved vore daglige Bønner. Naar vi en Morgen eller Aften ikke føle os synderlig oplagte til at bede, lad os saa kun kaste os paa Knæ for ligesom at gjøre os mindre for Herren; lad os folde vore Hænder for at overgive os til Herren ligesom bundne; lad os gjøre Korstegnet og med Eftertanke sige: „I Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn“, for at sige os selv: Jeg knæler for den treenige Gud og for min Frelser, der har forløst mig ved sin Død paa Korset; lad os med Tolderen slaa os for Brystet, for at bekjende, at vort Hjærte er syndigt, og at vi derfor nok have fortjent haard Straf; og vi ville gjøre den Erfaring, at det saa falder os lettere ved Bønnen at opvække i os Ærefrygt og Ydmyghed, Hengivenhed, [Kjærlighed og Anger.

Dertil kommer, at vi bør hylde Gud som *Mennesker*, med hele vort Væsen, ikke blot med Sjælen men ogsaa med *Legemet*. Herren er en nidkjær Gud og afstaar ikke til en anden den Ære, der skyldes ham (Is. 42, 8; 48, 11). I den gamle Pagt havde han selv givet de nøjagtigste Forskrifter angaaende alt hvad der vedkom den udvortes Gudsdyrkelse. Han havde udvalgt Templet i Jerusalem paa Moria - Bjærg til det eneste Sted, hvor han behagede at modtage Ofre. Samarita-

nerne, et Blandingsfolk af dels jødisk, dels hedensk Oprindelse, mente at have Lov til at ofre i deres eget Land paa Garizin-Bjærg. Den samaritanske Kvinde, som Herren traf ved Jakobs Brønd (Joh. 4, 7 ff.), spurgte derfor om, hvem der havde Ret, Jøderne eller Samaritanerne. Herren svarede, at det var Jøderne, da det var dem, som havde den sande Religion samt den rette Gudsdyrkelse og Offertjeneste („Tilbedelse“); men — lagde han saa til — selv Jødernes Offertjeneste paa Bjærgtet Moria var ikke endnu fuldkommen; Gud kunde ikke i Længden finde Behag deri (Matth. 1, 11); den Tid var allerede kommen, da den skulde ombyttes med en mere aandelig Gudsdyrkelse og en anden Offertjeneste fra Solens Opgang indtil dens Nedgang, hvori alt skulde være „Sandhed og Naade“, „Aand og Liv“ (Joh. 1, 14. 17; 6, 64). Sammenhænet oplyser, at dette er Meningen med de i og for sig dunkle Ord: „Gud er en Aand, og de, som tilbede ham, bør det at tilbede i Aand og Sandhed“ (Joh. 4. 23). Mente Nogen, at Frelseren derved vilde forbyde eller fraraade alle udvortes Skikke, han vilde blive gjendreven af Menneskets legemlig-aandelige Væsen og af Herrens egen Handlemaade.

(Fortsættes.)

Den h. Frants af Assisi.

(4. Oktober).

Denne mærkelige Helgen, hvis Fest vi fejre paa Torsdag, blev født i Aaret 1181 eller 1182 i Assisi i Italien. Hans Forældre vare velstaaende Handelsfolk og bestemte ogsaa deres Søn til Handelsstanden. Efter at have lært det Nødvendige i saa Henseende, helligede han Handelen sine Kræfter og tog ikke ringe Del i Verdens forføngelige Glæder. Ved sin fromme Moders Indflydelse

bevarede han dog ved Guds Hjælp et uskyldigt Hjærte og var gavmild mod de Fattige. Da han en Gang, paa Grund af at han var meget beskjæftiget, havde bortvist en Fattig, som bad ham om en Almisse, angrede han det strax og løb efter den Fattige og gav ham, hvad han havde hos sig. Tillige gav han Gud det Løfte, at han aldrig tierere vilde vise en Fattig bort med uforrettet Sag. I sit tyvende Aar hjemsøgte Gud ham med en lang og smertefuld Sygdom, hvorved han mere og mere tabte Lysten til de verdslige Glæder og Anliggender. Den guddommelige Naade modnede lidt efter lidt den Beslutning hos ham, at fornægte fuldkommen sig selv og at tjene ene og alene Gud. Samtidig voxede hos ham Kjærligheden til Ensomhed og Iveren i Bønnen. Medens han en Gang var hensunken i andægtig Bøn, saå han i et Syn Frelseren paa Korset. Siden dette Syn var hans Hjærte saa rørt over Frelserens overordentlige Fornedrelse og bitre Lidelse, at han fra den Stund af ikke kunde tale om Kristi Lidelse uden at græde. Glødende Kjærlighed til Gud, virksom Kjærlighed til Næsten, dyb Ydmyghed, fuldstændig Ringeagt for sig selv og Verdens Goder og Nydelser var fra nu af et stedse tydeligere fremtrædende Karaktertræk hos ham og Rettesnoren for alle hans Foretagender. Paa en Valfart til Apostlenes Grave traf han ved Peterskirkens Indgang en Mængde fattige Folk. Efter at han havde kastet alle sine Penge i Offerblokken, gav han sine Klæder til den Fattigste iblandt dem, iførte sig Tiggerens Pjalter og opholdt sig en hel Dag iblandt disse fattige Mennesker. I Tiggerens Klæder vendte han tilbage til Assisi, hvor man holdt ham for gal og under Haan og Spot kastede Snavs og Sten efter ham.

Endog hans egen Fader mishandlede ham og fordrede, at han skulde give Afkald paa sin Arv. Det gjorde Franciskus med Glæde; han trak endog Klæderne af sig og sagde; „Hidtil har jeg kaldt Dig min

Fader paa Jorden; men nu kan jeg med Rette sige: Fader vor, Du som er i Himlen, fordi jeg har sat min Tillid og mit Haab til ham.“ En gammel Kittel, der blev ham foræret, udgjorde nu hans Paaklædning. Franciskus tegnede med Kalk et Kors paa den og forlod med et glad Hjærte sin Fødeby. Han var den Gang 25 Aar.

Paa Herrens Befaling restaurerede Franciskus først tre forfaldne Kirker ved Hjælp af Almisser, som han indsamlede. Ved dette mere udvortes Arbejde skulde sindbilledliggjøres den aandelige Grundlæggelse af hans tre Ordener. Den sidste blandt disse tre Kirker var den senere saa berømte Portiunkula-Kirke. Den laa omtrent en Mil fra Assisi paa en lille Jordlod, som tilhørte Benediktinerne, men senere foræredes til den Hellige. Da denne Kirke var beliggende paa et ensomt Sted og indviet til den af ham saa inderligt elskede Gudsmoder og til de hh. Engle, tog Franciskus Ophold her. Paa dette Sted modtog han af Gud de største Naadesbevisninger.

Franciskus følte sig uendelig rig og lykkelig, skjønt han ikke ejede en Øre; thi han havde nu Verden under sine Fødder og Kristus i sit Hjærte. Dreven af Guds Aand, begyndte han nu ogsaa at prædike Bod for Andre. Hans Tale var simpel, men fuld af himmelsk Kraft og Salvelse og derfor overordentlig virksom overfor hans Tilhørere. Lidt efter lidt sluttede nogle Disciple sig til ham. Den første var *Quintavalla*, en anset og gudfrygtig Borger i Assisi. Derefter kom *Petrus af Katana*, en Domherre fra Assisi, og *Ægidius*, en overordentlig ydmyg og gudfrygtig Person. Til disse tre første Disciple sluttede sig kort efter fire andre. I Aaret 1209 gav Franciskus dem i Portiunkula-Kirken Ordensdragten. Dette var Begyndelsen til den verdensberømte, endnu saa herligt blomstrende *Franciskaner-* eller *Graabrødreorden*.

Efter at han ved Ord og Exempel havde undervist

sine Disciple om Guds Rige og om Ringeagt for Verden, sendte han dem parvis ud, for at de skulde formane Folket til Bod. Selv gik han ogsaa ud tilligemed en Ledsager og bevirkede ved sine gribende Prædikener mange Omvendelser.

Da Disciplenes Antal voxede, gav han dem en Regel, hvis Grundlag hvilede paa evangelisk Fattigdom. Derefter rejste han til Rom, for at faa sin Ordensregel stadfæstet af Paven, Pave *Innocents III* viste i Begyndelsen kun liden Imødekommenhed; men da han senere i et Syn saa', hvorledes en ubekjendt, fattig Mand understøttede Laterankirken, hvis Mure truede med at styrte sammen, stadfæstede han mundtlig Ordenen. Det var i Aaret 1208. Paa Hjemvejen fra Rom erfarede den Hellige og de tolv Brødre, som ledsagede ham, hvor naadigt det guddommelige Forsyn vaagede over dem. Netop paa en Tid, da de sultede og ikke havde Noget at spise, bragte en Ubekjendt dem Mad og forsvandt.

Fra nu af optraadte den Hellige som et Sendebud fra Gud. En vidunderlig Bevægelse bemægtigede sig Hjærterne overalt, hvor han kom hen. En Mængde Kvinder af alle Stænder og Stillinger sluttede sig til ham; Ordensmedlemmernes Antal voxede overordentlig. Da forordnede Franciskus, at Brødrene to Gange om Aaret skulde samles i hans Bolig ved Portiunkula, for at Aanden i Ordenen stadig maatte opretholdes og leve. I disse Generalforsamlinger var han som en Fader mellem sine Børn. En Gang var Kardinal *Hugolin*, den senere Pave *Gregor IX*, tilstede i en saadan Forsamling af c. 5000 Brødre. Da han saa' dem alle saa fattige og saa endrægtige i gudelige Samtaler og inderlige Bønner, sagde han med Taarer i Øjnene: „Sandelig, her er Guds Boliger! Hvor megen Overflod og Bekvæmmelighed have vi ikke! Hvorledes skal det dog en Gang gaa os!“

Foruden den først stiftede Orden, som den Hellige

af Ydmyghed kaldte „*De mindre Brødres Orden*“, grundlagde han ogsaa en Orden for det kvindelige Kjøen. Ledelsen af denne Orden overdrog han til den *h. Klara*, som ligeledes stammede fra Assisi og paa hans Foranledning havde givet fuldstændig Afkald paa Verden og alle dens Goder. Man kalder denne Orden *den II Orden af den h. Franciskus* eller efter den *h. Klara Klarissernes Orden*.

For at velsindede Folk ude i Verdenslivet ogsaa kunde blive delagtige i hans Ordens Naadeskatte og Velsignelser, grundlagde han ogsaa endnu *den III Orden* eller *Tertiarernes Orden*. Utallige Personer af begge Kjøen og af alle Stænder i Livet indtraadte som Medlemmer i denne Orden. I Aarhundredernes Løb have mange Paver, Fyrster, Videnskabsmænd og Kunstnere midt i Verdens Glans tilhørt denne Orden.

(Sluttet).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags fejredes i Sct. Ansgars Kirke den aarlige Mindedag om dette Gudshus' Indvielse paa en overordentlig højtidelig Maade. Det Allerehelligste var udstillet hele Dagen fra Kl. 8 Morgen til Kl. 9 Aften og besøgte i Dagens Løb af en stor Del Andægtige; saa at der stadig fandtes Tilbedere, som holdt Vagt foran denne Gudshusets største Skat og i stille Bøn nedlagde deres Hjertes Anliggender for deres Gud og Frelser i Sakramentet. Foran Alteret, som var rigt smykket med Blomster og Lys, knælede Præsterne skiftevis i Dagens Løb, tilligemed Ministranterne og 6—8 hvidklædte Piger. Under den højtidelige Levitmesse, som fejredes af den højærv. Apostoliske Præfekt, foredrog Sangforeningen med sædvanlig Dygtighed og Akuratesse en ny flerstemmig Messe, som indeholdt

flere overordentlig smukke Partier. Kl. 3 var *den levende Rosenkrans' Forening* samlet til fælles Bedetime, under hvilken Rosenkransen blev bedet. Foreningens Medlemmer, som vare mødte saa talrigt, at næsten alle Kirkens Stole vare optagne, bare ved denne Lejlighed for første Gang deres Foreningsbaand og Medailler. Foreningsbaandene vare fordelte blandt Medlemmerne paa en Maade, at hele Rosenkransen repræsenteres: den glædefulde ved *hvide*, den smertefulde ved *røde* og den herlighedsfulde ved *gule*. Naar man betænker Rosenkransbønnens Vigtighed og Velsignelse, den h. Faders store Tillid til denne Bøn og hans mangfoldige Formaninger til at forrette denne Bøn med Andagt, kan man ikke andet end glæde sig over den Fremgang, denne Forening har gjort i Menigheden siden Nytaar 1887, da den oprettedes. Den tæller nu 34 Roser af Voxne og 9 Roser af Børn, ialt 643 Medlemmer, som have forpligtet sig til daglig at bede i det mindste èt Led af Rosenkransen. — To andre vigtige Foreninger i Menigheden, *Ynglingeforeningen* og *Tyendeforeningen* havde ogsaa overtaget specielle Bedetimer og vare talrigt repræsenterede. Baade under Ynglingeforeningens og Rosenkransforeningens Bedetime ydede Hr. Lærer *Ertner* velvillig Assistance ved at ledsage Salmesangen med Orgelspil. Kl. 5 reciteredes som sædvanlig Breviarbønnerne, ved hvilken Lejlighed 11 Gejstlige vare tilstede i Gudshuset. Om Aftenen Kl. 8 sluttedes den højtidelige Dag med *Te Deum* og sakramental Velsignelse. Det vekselsvis af Menigheden og Sangforeningen sungne *Te Deum* lød kraftigt og gjorde i Forening med Orgelets brusende Toner et gribende og begejstrende Indtryk, der saa ret passede til denne majestætiske Lov- og Takkesalmes ophøjede Indhold. Hele den højtidelige Dag bar Præget af Katholikernes Kjærlighed til Gudshuset og til *ham*, som har opslaaet sin Naadetrone indenfor dets Mure i Tabernaklets Helligdom, Jesus Kristus, højlovet i Evighed.

— Vi henlede vore Læseres Opmærksomhed paa den højtidelige *Sonedag for de Afdøde*, som ifølge den h. Faders Opfordring i Dekret af 1. April d. A. (cfr. Ugebladet Nr. 37) vil blive afholdt Søndag den 30. September, og i hvilken Anledning alle de hh. Messer ville blive frembaarne i Form af *Sjælmesse for de Afdøde*. Maatte ret Mange af Menighedens Medlemmer følge den h. Faders Opfordring til at *opofre paa denne Dag den h. Kommunion for de lidende Sjæle i Renselsesstedet!* Det er, som bekjendt, den h. Faders Hensigt, ved Anordningen af denne ekstraordinære Sonedag for de Afdøde, at delagtiggjøre ogsaa *den lidende Kirke* i den Glæde og Naade, som er bleven *den stridende og triumferende Kirke* til Del i Anledning af Kirkens Overhoveds 50aarige Præstjubilæum.

— Atter i den tilstundende koldere Aarstid agte Sct. Josefs Søstrene at uddele varm Middagsmad til Skolebørnene. Ved Indsamling ifjor indkom i nævnte Øjemed ca. 657 Kr., hvoraf Noget dog anvendtes til Indkjøb af de nødvendigste Redskaber og Utensilier, samt 100 Kr. overdroges til Skolen paa Frederiksberg, for der at blive anvendte til Middagsmad for Børnene. Bispisningen begyndte ifjor i Januar og varede indtil Maj, i hvilket Tidsrum ca. 80 Børn daglig modtog en Ret varm Middagsmad i Løbet af Skolens Frikvarter, og som for de Flestes Vedkommende var en sand Velgjerning. I Aar skulde Søstrene ønske at kunne begynde Bispisningen allerede i November; der vil derfor i ovennævnte Øjemed i Løbet af Oktober Maaned finde en Indsamling Sted i Menigheden, og er det vort Haab, at ret Mange ville bidrage efter Evne og Kræfter til dette ædle Øjemed. Bidrag modtages ogsaa hos Dhrr. Gejstlige og Lærerne.

Sygeplejen i Hjemmet.

Fra den 1. Oktober ville fire Sct. Josefs-Søstre være rede til at overtage *Sygeplejen i Familierne*. De modtage hverken Betaling eller Foræringer. Skulde imidlertid Nogen ønske at vise Søstrene sin Taknemlighed ved en Gave enten i Penge eller Naturalier, kunne disse afgives i Klostret, Toldbodvej 14, hvor man ogsaa henvender sig, for at anmode om Søstrenes Hjælp.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 30. September. 19. Søndag e. Pintse. (I Sct. Ansgars Kirke: Jubilæums-Sjælemesse for alle Afdøde). — **1. Oktober.** Remigius, Biskop og Bekj. — **2. Ti.** Hieronymus, Bekj. og Kirkelærer. — **3. O.** Votivofficium af Sct. Ansgar (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **4. To.** Franciskus af Assisi, Bekj. og Ordensstifter (se nedenfor). — **5. F.** Placidus og Lidelsesfæller, Mart. (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt med Prædiken). — **6. L.** Bruno, Bekj. og Ordensstifter.

Søndag den 7. Oktober. 20. Søndag e. Pintse. Rosenkransfesten.

Mødreforeningen. Tirsdagen den 2. Oktober Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Den h. Franciskus' tredje Orden fejrer sin Stifters festlige Mindedag Torsdagen den 4. Oktober. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ holdes højtidelig Messe, og om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Tertiær-Andagt, under hvilken Optagelse af nye Medlemmer finder Sted.

Elisabethforeningen afholder Møde Søndagen den 7. Oktober efter Højmassen i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes.

Sct. Josefs Gilde. Det alm. Møde for Brødrene bortfalder paa Mandag den 1. Oktober; hvorimod Møde afholdes næste Mandag Aften den 8. Oktober Kl. 8 $\frac{1}{4}$ paa sædvanligt Sted.

De almindelige Møder ville herefter blive afholdte den anden Mandag i hver Maaned. De ærede Brødre, Dhrr. Repræsentanter, ville behageligst meddele dette til deres resp. Kreds.

Chr. Ertner, p. t. Formand.

Unio. Onsdag den 3. Okt. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ ordentlig halvaarlig Generalforsamling i Vinterlokalet, Kafè „Vildmanden“, Østergade 32. 1. — Dagsorden: 1. Beretning om Foreningens Virksomhed i Sommerhalvaaret; 2. Regnskabet's Aflæggelse for samme Tidsrum; 3. Valg af Formand; 4. Forslag om Forandring i Lovenes §§ 2, 3, 5, 8, 11, 12, 19, 22, 23, 24, 27 og 28.

Søndag den 7. Oktober Kl. 7 $\frac{1}{2}$ fejres Stiftelsesfesten i Vinterlokalet, hvortil man bedes tegne sig paa den cirkulerende Liste.

Bestyrelsen.

En **Pige fra Provinserne** søger snarest mulig Plads. Redaktionen anviser.

F. Eugène Profi,

Guldsmed,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Baggesensgade 32, St. t. h.

Reparationer udføres smukt og billigt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 41.

Søndagen den 7. Oktober.

1888.

Indhold. Den h. Frants af Assisi. Hr. V. Jacobsen mod „Edgar“. Fremskridt. „En Ruin“. Efterretninger: Kjøbenhavn, Italien. Aandelige Øvelser.

Den h. Frants af Assisi.

(Sluttet).

Den h. Franciskus' Nidkjærhed for Sjælenes Frelse førte ham endog ud iblandt fjærne Hedningefolk, for at disse Mennesker ogsaa maatte blive vundne for Kristus. I Aaret 1219 kom han, medens de Kristne kæmpede mod Saracenerne, til Ægypten og trængte uforfærdet helt ind i Sultanens Lejr. Her vidnede han saa kraftigt for den kristne Tros Sandhed, at Sultanen frygtede for, at Franciskus skulde omvende hans Undersaatter til Kristendommen. Fuld af Forbauselse over den Helliges ophøjede Mod og Sjæleadel lod han ham under sikker Bevogtning føre tilbage til Korsfarernes Lejr ved Damiette. „Bed for mig“, sagde Sultanen, da han sendte

Franciskus bort, „at Gud lader mig erkjende den sande Religion og forunder mig Mod og Kraft til at antage og følge den!“ Fra den Stund var Sultanen mildere stemt mod de Kristne; før sin Død skal han endog have modtaget den h. Daab.

Fra Ægypten begav Franciskus sig til Palæstina og derfra tilbage til Italien. Hans inderligste Ønske, at opnaa Martyrkronen, var ikke gaaet i Opfyldelse; han skulde paa en ganske usædvanlig Maade blive Kjærlighedens Martyr. Til sin store Glæde hørte han imidlertid, at fem af hans Disciple, der vare sendte til Marokko, havde lidt Martyrdøden der.

Ved den aliersaligste Jomfrus Forbøn opnaaede Franciskus af Herren selv en ganske særegen Naade for de angrende Syndere: den verdensberømte *Portiunkula-Aflad*, som i Aaret 1223 stadfæstedes af Pave Honorius III. Samme Aar stadfæstedes ogsaa hans omarbejdede Ordensregel skriftlig.

I hele sit Liv betragtede Franciskus med største Andagt Jesu Kristi Menneskevordelses ophøjede Hemmelighed. For ogsaa at vinde Folket for denne Andagtsøvelse, lod han paa Julefesten opstille en lille Krybbe i Kirken. Siden den Tid er denne fromme Skik bleven almindelig i hele Kirken.

Medens Franciskus arbejdede paa Sjælens Frelse, fortsatte han ogsaa uafsladelig sit strænge Bodsliv. Hvad Mad og Drikke angik, da tilfredsstillede han næppe Naturens nødvendigste Fordringer. Den nøgne Jord var sædvanligvis hans Seng; Hovedet hvilede han paa et Stykke Træ eller paa en Sten. Men lige saa stræng han var imod sig selv, lige saa mild var han imod Andre; for deres Skyld spiste han undertiden Brød og Frugt. Hans Iver i Bønnen var saa stor, at man kunde sige om ham, at han levede i en stadig Forening med Gud. Ofte blev han helt henrykket i Bønnen og i Beskuelsen af Gud.

Henimod Slutningen af sit Liv blev Kjærligheden i

ham til en Flamme, der næsten fortærede ham. Endnu vandrende hernede i Kjødet, syntes han allerede at tilhøre Himlen. Paa en Missionsrejse kom han en Gang til det ensomme Bjærg *Alverno*. Her lod han Brødrene opføre en Celle og et lille Kapel. Derefter sendte han alle Disciplene bort; kun Broder *Leo* turde blive i hans Nærhed og fik det Hværv, at bringe hver Aften lidt Brød og Vand hen til Cellens Indgang. Broderen fandt ham da ofte i Exstase. En Gang saå han gennem en Sprække i Døren den Hellige liggende udstrakt paa Jorden, omstraalet af et himmelsk Lys. Derhos hørte han Franciskus sige: „Hvem er jeg, o min Gud og Frelser? Ak, hvad er jeg? En Orm og din uværdige Tjener.“ Efter at han i henved 40 Dage havde levet i et saa inderligt Samkvem med Gud, blev han om Morgenens paa Korsophøjelsesfesten henrykket i Aanden. Han saå, hvorledes en Seraf med sex straalende Vinger og helt omgivet af Ild dalede fra Himlen ned til ham. Mellem Vingerne viste sig Billedet af den Korsfæstede. Ved dette Syn opfyldtes den Helliges Sjæl af en med Vemod og Glæde blandet Følelse. Han følte de heftigste Smerter i sin Side og i sine Hænder og Fødder; og se! Frelserens Saarmærker vare dybt indprægede i disse Lemmer. Disse Saarmærker beholdt Franciskus indtil sin Grav.

Den ydmyge Herrens Tjener søgte at skjule og hemmeligholde disse Saarmærker med al mulig Omhyggelighed; men det blev alligevel bekjendt og endnu medens han levede bleve de set af Flere. Fuldstændig gennemglødet af Kjærligheden til Gud vendte Franciskus tilbage fra Alvernerbjærgen. To Aar levede han endnu, hjemsøgt af en smertefuld Sygdom, som han bar med stor Taalmodighed og Glæde. „Jeg takker Dig, min Herre og Gud,“ sagde han, „for alle disse Smerter og beder Dig, at Du vil forøge dem endnu hundredfold, dersom det saa behager Dig! Thi det er min kjæreste Glæde, at Du tugter mig uden Skaansel med Lidelser,

og jeg føler mig fuldkommen trøstet, naar kun din helligste Villie opfyldes!" Det var et Kjærlighedens Martyrium.

Endelig aabenbarede Gud ham hans Dødsdag. Han lod sig da bringe til Portiunkula-Kirken, for at dø paa det Sted, hvor han havde modtaget saamange Naadegaver af Gud. Da hans Dødstime nærmede sig, lod han sig lægge ned paa Gulvet i Kirken, rettede Øjnene mod Himlen og sagde til Brødrene, som stode grædende omkring ham: „Løv vel, alle mine Brødre, i Herrens Frygt og forbliver stedse i den! Da Fristelser og Gjenvordigheder snart ville bryde ind over eder, ville I være lykkelige, naar I holde ud, som I have begyndt. Jeg iler med Længsel til min Gud, til hvis Naade jeg anbefaler eder alle.“ Derefter lod han Frelserens Lidelseshistorie oplæse og bad med brudt Stemme Salmen 141. Efter Ordene: „Før min Sjæl ud af Fængslet, for at jeg maa prise dit Navn; de Retfærdige vente paa mig, indtil Du giver mig min Løn“, hævdede den af Kjærlighed gennemglødede Sjæl sig op til Gud. Det var den 4. Oktober 1226.

Den guddommelige Kjærlighed sønderrev alle Baand, som knyttede den h. Franciskus til Verden og omdannede ham til en af de fuldkomneste Efterfølgere af Jesus Kristus. Opflammet af denne Kjærlighed, gav han Afkald paa Fædrenehjemmet, paa alle jordiske Glæder og Goder, for ene og alene at leve for Gud. Denne samme Hjærtets Løsrivelse fra det Jordiske, denne Selvfornægtelse, maa enhver Kristen stræbe efter. Vort Hjærte er altfor ædelt dannet, til at det skulde finde sig fuldkomment tilfredsstillet af de jordiske Glæder og Nydelser. Hvor lykkelig lever ikke ogsaa det Menneske, som ikke hænger ved det Jordiske! Ingen er tilfredsere, Ingen lykkeligere, end den, som ringeagter denne Verdens Glæder og kun længes efter Gud; som bestræber sig for at overvinde alle menneskelige

Hensyn og al Egenkjærlighed og kun søger at opfylde hensynsløst alt, hvad der er Guds Villie.

Hr. V. Jacobsen mod „Edgar“.

Hr. Redaktør! — „Edgar eller fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed“,¹⁾ som De (S. 533) varmt har anbefalet som en „behagelig og nyttig Læsning“, er bleven angrebet af Hr. Cand. theol. *Villiam Jacobsen* under hans Pennefejde med Hr. Grev L. Holstein. Som Medudgiver af den danske Bearbejdelse af v. Hammersteins Bog udbeder jeg mig lidt Plads til Forsvar i Deres ærede „Nord. Ugeblad“. En politisk Avis egner sig næppe til en blot nogenlunde nøje Drøftelse af et rent religiøst Spørgsmaal; „Nord. Ugeblads“ Læsere derimod ville ikke blot følge Sagen med Interesse, men ogsaa med en vis Lethed i Følge de Oplysninger, „Ugebl.“ for ikke længe siden (S. 553 ff.) har givet dem om Bibelens Grundtext, Haandskrifter og Oversættelser.

Spørgsmaalet er: hvem havde *afgjørende Stemme* paa Apostelmødet i Jerusalem, hvorom vi læse i Apostlenes Gjerninger 15. Kapitel, mon kun Kirkens Forstandere eller ogsaa *Lægfolk*? Grev Holstein paastaar det første; Cand. Jacobsen paastaar det andet.

Grev Holstein kan paaberaabe sig foruden *Vulgata* de ældste og bedste græske Haandskrifter, hvad Forfatteren af „Edgar“ (S. 256) nærmere har paavist; de lade nemlig Mødets Skrivelse begynde saaledes: „Apostlene og de Ældste som Brødre“ [til hverandre og til alle Kristne].

Hr. Jacobsen paaberaaber sig en anden Læsemaade,

¹⁾ Edg. af L. v. Hammerstein i Kommission hos A. F. Høst og Søn. Kbh. 1888.

der findes i andre græske Haandskrifter og lyder som saa: „Apostlene og de Ældste og Brødrene“.

Hvem har Ret?

Jeg er enig med Hr. J. i, at Stridsspørgsmaalet ikke lader sig med Sikkerhed endelig afgjøre efter de græske Haandskrifter alene, da de, som sagt, afvige fra hverandre indbyrdes. Om en eller anden katholsk eller protestantisk Udgiver af den græske Bibel helst vil følge den første eller den anden Klasse Haandskrifter, og om han foretrækker den første eller den anden Læsemaade, kan være temmelig ligegyldigt. Naar Hr. J. alligevel mener at skulle navngive 3 Lærde, som have fulgt hans Læsemaade, nemlig den katholske „Professor og *Dr. theol.* P. A. Gratz“, den romerske Kardinal Ximenes i hans „berømte Komplutenserudgave“ og den ansete protestantiske Bibelgransker Griesbach, saa kunne Tallet, Navnene og Titlerne dog kun imponere en mindre kyndig Læser.

De tilsyneladende tre Avtoriteter ere i Grunden næppe mere end en eneste. Gratz har ligefrem eftertrykt Ximenes' Konplutensertext. Han siger det udtrykkelig paa selve Titelbladet. Konplutensertexten, den allerførste Udgave af det græske Nye-Testamente, der er fuldendt den 10. Januar 1514, havde kun benyttet „temmelig unge Haandskrifter af underordnet Rang“, hvad der indrømmes af protestantiske Lærde (Tischendorf-Gebhardt) i Herzogs Realencyklopædi II 421. Alligevel er den bleven en af Hovedkilderne til den saakaldte *textus receptus* (d. e. vedtagne Text); og det er den sidste, som Griesbach har lagt til Grund for sine Udgaver og „har underkastet sig langt mere end han efter sine egne Grundsætninger maatte have gjort“. ¹⁾ De

¹⁾ Saaledes dømmer Tischendorf-Gebhardt i Realenc. II 424. Det gjælder ogsaa om vort Vers. Han har her valgt den længere Læsemaade, skjønt han opstiller som første Grundsætning: „Den kortere Læsemaade bør foretrækkes for den fyldigere; Afskriverne have været mere tilbøjelige til at tilføje end til at udelade noget; de have næppe nogen

tre Auctoriteter skrumpe altsaa sammen til én af ringe Vægt.

Vi ere ydermere enige i, at Løsningen af vort Spørgsmaal ikke maa søges i V. 23 alene, men at den ogsaa bør søges i V. 22, — og her tillader jeg mig at tilføje, hvad min ærede Modstander synes at have overset; ogsaa i VV. 2 og 16 samt i 16, 4.

Samle vi alle de paagjældende Steder under ét, faa vi følgende Beretning: Da der blandt de Kristne i Antiokia var opkommet det Stridsspørgsmaal, om Omskjærelsens Lov endnu stod ved Magt, blev Paulus og Barnabas og nogle andre sendte til „Apostlene og de Ældste“ til Jerusalem, for at faa det Spørgsmaal avtoritativt og endelig løst (15, 2). I Menigheden her var der ogsaa dem, som før havde hørt til Farisæerne og nu tog til Orde for at hævde Forpligtelsen. Da kom „Apostlene og de Ældste“ sammen for at drøfte Sagen og give et afgjørende Svar (15, 6) i „Mængdens“ (15, 12) eller „Menighedens“ (15, 22) Paahør. Efter at to Apostle havde haft Ordet, først Petrus, saa Jakobus, besluttede „Apostlene og de Ældste med hele Forsamlingen (Menigheden)“ at sende en Deputation af deres Midte tillige med Paulus og Barnabas til Antiokia og lade dem overrække en Skrivelse med Mødets Svar paa Antiokenernes Forespørgsel (15, 22. 23). De Deputerede rejste til Antiokia og efter at have forsamlet Mængden (Menigheden), overgave de Skrivelsen — til Forstanderne, for at de kunde tage imod den paa Menighedens Vegne. — Paulus fortsatte nu sine apostoliske Vandringer fra By til By og overantvordede de Kristne de Anordninger, som vare blevne trufne af „Apostlene og de Ældste“ i Jerusalem.

Læseren vil af sig selv alt være bleven opmærk-

Sinde med Forsæt oversprunget noget, men tilføjet mange Ting“ (Edit. 2. critica, proleg. pag. 60). — Dertil kommer, at et af de ældste og bedste Haandskrifter, Codex Sinaiticus, først blev fundet i 1859 og det har ogsaa Vulgatas Læsemaade.

som paa, at 4 Gange nævnes her „Apostlene og de Ældste“ (Menighedens Forstandere); de 3 Gange nævnes de alene, uden at der tilføjes noget; 1 Gang (i V. 22) nævnes der ved Siden af dem ogsaa hele Forsamlingen eller Menigheden (det græske Ord tillader begge Oversættelserne), men paa en Maade, der tyder paa, at den kun spiller en underordnet Rolle. Menigheden stilles nemlig ikke paa samme Trin som Apostlene og de Ældste; der siges ikke: Apostlene, de Ældste og hele Menigheden besluttede, — men Skriftens Ordlyder: „Apostlene og de Ældste besluttede med hele Menigheden“, hvad der næppe lader sig forstaa anderledes end: Apostlene og de Ældste besluttede med hele Forsamlingens Bifald eller Samtykke.

Det var jo slet ikke hele Menigheden, det var kun Apostlene og de Ældste, som man havde raadspurgt (V. 2), som havde samlet sig for at drøfte og afgjøre Spørgsmaalet (V. 6), og hvis Anordning Paulus forkyndte allevegne (16, 4). Historikeren har (15, 5) fortalt os, at der før havde været gjenstridige Elementer i Menigheden, og at de havde taget Del i *Debatten* (15, 7. 12); han havde altsaa Grund nok til (15, 22) at tilføje, at alle bifaldt det af Jakobus foreslaaede og af „Apostlene og de Ældste“ vedtagne Kompromis, samt at de vare med til at vælge de Mænd, som skulde officielt meddele Antiokenerne den Afgjørelse, som Mødets stemmeberettigede Medlemmer vare sig bevidste at have truffet i Kraft af en Bemyndigelse fra oven og under den Helligaands Styrelse.

Er denne Opfattelse af V. 22 rigtig, saa følger angaaende V. 23, at den Læsemaade, som *Vulgata* har fælles med de ældste og bedste græske Haandskrifter, ene er rigtig: „Apostlene og de Ældste som Brødre“.

Til samme Slutning fører en Betragtning af Sagens Natur. Brevskriverne paalægge en „Byrde“, et Bud (15, 28). Det forudsætter *Myndighed*. De ere sig be-

vidste at være i Besiddelse af den ¹⁾. Adressaterne tilkjende dem den, thi de rette sig efter Budet, ja, de tage imod Paalægget med inderlig Glæde (15, 31). Men af hvem kunde vel læge Kristne i Jerusalem tænkes at have faaet nogen som helst Myndighed over Forstanderne og hele Menigheden i Antiokia og Syrien og Kilikien (15, 23) og allevegne (16, 4). Hr. v. Hammerstein har uden Tvivl Ret, naar han mener, at Protestanterne f. Ex. i Breslau og Hannover ikke vilde føle sig bevægede til troende Underkastelse, hvis Lægfolkene i Berlin, om end med Overkirkeraadet og Pastorerne, skrev til dem: Det har behaget den Helligaand og os; det vilde kun vække Forbavselse og Munterhed (Edg. S. 257 og 255).

Hr. Jacobsen finder Hammersteins Opfattelse af det omstridte Vers (15, 23) „ret snurrig“. Jeg henstiller til Læseren selv at afgjøre, hvilken der maa antages at være alene rigtig og mulig.

Deres ærbødige

A. Pergez.

Fremskridt.

Ordet „Fremskridt“ fordrejer i vore Dage Hovedet paa mange Mennesker. Mangfoldige mene, at man i tidligere Aarhundreder var helt paa Vildspor og at Menneskeslægten egentlig først i vore Dage er naaet til rigtig og moden Tænkning. Det er en latterlig, grundforkert Anskuelse. „Paa deres Gjerninger skulle

¹⁾ Om de end i Henhold til Herrens Bud (Matth. 23, 8) kun tillægge sig det ydmyge Navn „Brødre“, fraskrive de sig ikke Myndighed, som Jacobsen mener, lige saa lidt som Paven, naar han henvender sig til „sine ærværdige Brødre, de katholske Ærkebiskopper og Biskopper“ eller i sine højtideligste Kundgjørelser kalder sig „Guds Tjeneres Tjener“.

I kjende dem," gjælder ogsaa her. Man se sig kun *grundigt om* i forbigangne Tiders Kunst og Videnskab og Livsforhold. Ikke for ingen Ting efterligner man endnu bestandig disse dumme Gamle; men det lader sig jo ikke nægte, at det dog vilde være bedre om man, istedenfor at indføre paany de gammeldags Møbler og Husgeraad, indførte de gamle Sæder, Ærlighed, Renhed og Beskedenhed i Livet.

Kun i ét Punkt har Nutiden virkelig gjort Kæmpe-Fremskridt, i *Naturvidenskaberne*. Men det er udvortes Ting, som man ikke tør overvurdere. Thi i Tingenes inderste Væsen, i selve Naturens Kjærne, er man ikke trængt et Haar videre frem end i gamle Dage. Hvorledes og hvorfor der af en Æblekjærne opvoxer et Æbletræ, det begriber man i vore Dage hverken bedre eller værre end for 3000 Aar siden trods al Naturkundskab. Naar man nu til Dags med en vigtig Mine forklarer, at Vand bestaar af 2 Atomer Vandstof og 1 Atom Surstof, saa er det tilvisse meget lærde Ord, men saa véd man først slet ikke, hvad der er Vandets egentlige, indre Væsen. Forhen udforskede man ikke Naturen saa meget som nu, fordi man overhovedet skattede og søgte det Overnaturlige mere end det Naturlige (dels i den sande Tro, dels i Overtroen)! Samtidig nød man simpelthen Naturen paa en naturlig Maade uden Naturkundskab, ligesom man jo ogsaa nu til Dags kan spise et Æble med bedste Appetit, uden at bekymre sig om, hvilken Gødning er den fordelagtigste for vedkommende Æbletræ.

„Alt har sin Tid“, siger Salomon. Ogsaa Kemiens og Elektricitetens og Dampens o. s. v. Tid maatte komme, og hvorfor skulde den heller ikke være velkommen! Alt vilde jo være baade retteligt og godt, naar man kun brugte det paa en god og gavnlig Maade. Ligesom det enkelte Menneske, saaledes gjenemgaar ogsaa hele Menneskeslægten forskellige Udviklingstrin. — De moderne Opfindelser hvirvle en Mængde Støv i

Vejret, derover skal man ikke tabe Hovedet og ikke strax prisgive al sund Forstand og bilde sig ind eller lade sig foresnakke: fordi Menneskeslægten nu har en saadan Magt og saaledes har lagt Naturen i Tøjler, saa har *Gud* mistet noget af *sin* Magt. Nu som før besidder *Gud* ubetinget og uindskrænket Herredømmet over Naturen. *Naturen er et Redskab i Guds Haand*, dette er Grundlaget, paa hvilket han opholder os. Der- som man ikke anerkjender dette og vil gjøre Naturen til noget andet, end hvad den i Virkeligheden er ved *Guds* Villie, saa bringer den Forbandelse istedenfor Velsignelse. Det er desværre Tilfældet i vore Dage. Det synes, som om vore vidunderlige, herlige Opfindelser snarere ere fremkomne til Haan og Spot for Menneskene, til Nød, Elendighed og Ufred blandt dem, end til Lykke, Fred og Velsignelse. Det er *hans* Hævn, som *staar bag Naturen*, men som man af lutter Naturforgudelse ikke længere tager Hensyn til, nemlig *Gud*. Utallige ere som Børn i et Marionetteater, Ingen vil se Manden, som styrer de smaa Dukker, ikke engang nogen Sammenhæng med ham, ikke en Traad, ja ikke engang Skyggen af en Traad.

Naturvidenskabelige Opfindelser kunne kun vildlede et tankeløst Menneske med Hensyn til Troen paa *Gud* og hans Aabenbaring, ikke derimod et tænkende Menneske. Lad der ved Lykketræf eller Duelighed fremkomme nok saa mange og nok saa vidunderlige Opfindelser — udover en Tings Væsen gives der ifølge Naturen intet Fremskridt: *Naturen vedbliver at være Natur, Mennesket vedbliver at være Menneske, og Gud vedbliver at være Gud.*

„En Ruin.“

Provst Koch har i Ugebladet *Fra Bethesda* for 23. September rettet et af disse trivielle Angreb mod den katholske Kirke, som en Del lutherske Forfattere i vore Dage synes at sætte en Ære i at fremkomme med. Det er denne Gang L. v. Hammersteins berømte Bog „*Edgar, eller fra Vantroen til fuldkommen Sandhed*“, der bliver gennemgaaet paa den sædvanlige Maade og med de sædvanlige Udfald. Skjønt Provst Koch i Brøndshøj endnu stadig siden Maj Maaned skylder baade Dr. theol. B. Hansen og Kand. jur. P. Rasmussen et Svar paa deres Artikler i „Dagens Nyheder“ i Anledning af Provstens Angreb paa Kirken i „Dagbladet“ for 8. Maj, ville vi dog ikke undlade at tage Notits af ham ogsaa denne Gang og i nogle Numre af Ugebladet belyse hans Betragtninger over Edgar en Smule.

Som Førløber for et Gjensvar bringe vi i Dag vore Læsere en klassisk Vittighed, som Provsten fremkommer med i sin Artikel, og som paa en værdig Maade kan stilles ved Siden af hin anden, som han udtalte i Foraaret i „Dagbladet“s Nr. 110, da han sagde: „Den katholske Kirke er nu her i Landet en Sekt, — og den er omtrent den sletteste af dem alle (Methodister, Baptister etc.).“ Provst Koch skriver: „Det er bleven aabenbart, at den (den katholske Kirke) er en Ruin, Taarnene hælde og Prydelserne faldt af. Men den er en ærværdig gammel Ruin, overgroet med de gamle Tidens Skikke og Tænkemaade som de virkelige Ruiner i dens Hjemland med Snylteplanter. En saadan Ruin er interessant at se og lære at kjende. . . . Men Gud fri os fra at skulle tage Bolig i Ruinen. Dens Tag beskytter ikke mere mod Vejret, dens smalle Vinduer, der end mere formørkes ved de paamalede Helgenbilleder, lukker Lyset ude.“

Den katholske Kirke „en Ruin“! Sligt kan man

kun paastaa i et vittigt Øjeblik, og der er da heller ingen, som tror paa det, end ikke Provst Koch selv, ellers vilde han vel næppe have skrevet en saa lang Artikel mod Kirken. Hvorledes skulde det vel ogsaa være muligt for et Menneske, der følger en Smule med Tiden, at tro paa, at Kirken er en mosgroet Ruin. Ikke at tale om, at denne Jords Mægtige mere end nogensinde regne med „Ruiten“ som med en mægtig Faktor og direkte eller indirekte anraabe om dens Bistand i mange for den bestaaende Samfundsorden vigtige Anliggender, — ogsaa Folkene ty tillidsfuldt til dens Moderskjød, for at finde Fred og Lykke; Aar for Aar stiger *deres* Antal, som vende tilbage til „Ruiten“, og de befinde sig vel ved at bo under dens Tag.

Hadde Provst Koch f. Ex. blot en Gang gennemløbet Fortegnelsen over de engelske Konvertiter, som for et Par Aar siden blev udgiven i London under Titlen „*Roms Rekruter*“, og som henviser til halvfjerde Tusind fremragende engelske Mænd og Kvinder, der have gjort Skridtet tilbage til „Ruiten“, saa vilde han maaske have betænkt sig to Gange, før han bad sin Bøn: „Gud fri os fra at skulle tage Bolig i Ruiten!“ Ingen Institution i Staten, ingen betydelig Familie er der, uden at den jo har bidraget sit til Konvertiternes Liste. Alle Klasser ere repræsenterede: Adel, Borgerstand, Hæren, Flaaden, Lægestanden, Juristerne, Forfatterne, Gejstligheden, Universiteterne; og enhver af disse Stænder har afgivet fremragende Folk, som den Dag i Dag dels i Verden, dels i den præstelige Stand tjene Kirken. I Overhuset have Katholikerne for Tiden 40 Medlemmer, — for Størstedelen Konvertiter. Somme ere meget bekendte; f. Ex. Marquien af Bute (optagen i Kirken i 1860) og Marquien af Ripon (optagen i 1874), som nylig har været Vicekonge af Indien. Hæren har bidraget med omtrent 150 Officersnavne til Listen; blandt dem findes der 12 Generaler og en Snes Oberster. Den protestantiske Gejstlighed og Universiteterne have ydet rigt Bidrag.

Faktisk er der nu næppe nogen stor engelsk Familie, som ikke ved et eller andet Medlem er knyttet til Kirken. Den forrige protestantiske Biskop af Canterbury, den nuværende Biskop af Oxford og andre protestantiske Biskopper have Søskende, Fætttere, ja endog Børn i Kirken. Grev Granville har givet flere af sine Søstre til Kirken; Lorderne Byron og Nelson nogle af deres Børnebørn; et Medlem af Gladstone's Familie studerer for Tiden ved et Seminar for at blive katholsk Præst. Kæmpe-mæssige Fremskridt har den katholske Kirke overhovedet gjort i de sidste tre Aarhundreder blandt Engelsktalende. Paa Kirkeforsamlingen i Trient (1536) f. Ex. var der kun 4 Biskopper af engelsk Herkomst; paa Vatikaner-mødet (1869) deltog derimod 120 i Forhandlingerne. For Øjeblikket er der 160, og uden Formastelighed tør vi sige, at ved Aarhundredets Udgang vil de to Hundrede være fuldt. — Mon alt dette tyder paa, at den katholske Kirke er en „Ruin“?

Ogsaa i Holland vilde Hr. Provsten kunne indhente interessante Oplysninger angaaende den gamle, ærværdige Ruin, hvorfra han saa inderlig beder Gud forskaane sig. 35 Aar ere henrundne, siden det katholske Hierarki blev gjenoprettet dér af Pave Pius IX. Siden den Tid er der i Holland bleven bygget 416 nye katholske Kirker og udvidet og restaureret 136. Til de 98 katholske Velgjørenheds-Anstalter, som allerede bestod i 1853, kom der 134 nye, i hvilke 14,000 Fattige og Syge nyde Pleje, og i de katholske Skoler i Holland opdrages og undervises for Tiden 165,000 Børn. Slagen med Blindhed maatte man være, om man overfor en saadan Virkekraft vilde tro paa en Vittighed, der søger at fremstille den katholske Kirke som „en Ruin, hvis Taarne hælde og hvis Prydelser falde af.“ Provst Koch siger: „En saadan Ruin er interessant at se og lære at kjende.“ Nuvel, saa ville vi give Provsten og hans Meningsfæller et godt Raad: Se den og lær den at kjende! Studér, — ikke

blot læs — dens Skrifter, hør dens Forkyndelse af Ordet og bed ikke: „Gud fri os!“ men: „Gud, oplys os! — Resten vil Guds Naade saa sørge for.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags højtideligholdtes den af den h. Fader i Anledning af hans Præstejubilæum anordnede kirkelige *Sonedag for de Afdøde*. Samtlige Gudshuse vare overordentlig stærkt besøgte, og en Mængde hh. Kommunioner bleve uddelte under de forskjellige hh. Messer. Den h. Faders Opraab er blevet fulgt paa en virkelig storartet Maade.

Italien. Den italienske Premierminister *Crispi* er, som bekendt, nylig bleven udnævnt af Kong Umberto til *Ridder af Annunciata-Ordenen*. „Unita Cattolica“ har i den Anledning offentliggjort denne Ordens Statuter, og der finde vi nu, at de nye Ordensriddere maa *sværge*: hver Dag at bede 10 Fadervor og Ave Maria, og saa ofte de glemme det, ofre 15 Soldi som Almisse; fremdeles hver Dag at høre den h. Messe og i Tilfælde af Forsømmelse ligeledes at ofre 15 Soldi som Almisse. At de fremdeles forpligte sig til, naar Lejlighed gives, at ledsage det Allerhelligste, naar det bringes til deres døende Medbrødre, og at bede og ofre for den Afdøde, og endelig til enhver Tid personlig at træde i Skranken for den katolske Tro og den h. Stols Rettigheder. — Det vilde være interessant at faa at vide, om *Crispi* ogsaa har svoret denne Ed. Har han gjort det, saa har Kong Umberto beredet ham en smuk Forlegenhed; har han ikke gjort det, saa er han dog vist ikke en rigtig *Annunciata-Ridder*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Oktober. 20. Søndag e. Pintse. Rosenkransfesten. (Sidste Kvartals-Kollekt af Peterspengene for i Aar). — **8. M.** Birgitta, Enke. — **9. Ti.** Dionysius og Lidelsesfæller, Mart. — **10. O.** Frants Borgia, Bekj. — **11. To.** Votivofficium af det Allerhelligste. — **12. F.** Ferieldag. — **13. L.** Eduard, Bekjender. — **Søndag den 14. Oktober. 21. Søndag e. Pintse.**

Aandelige Øvelser

for Medlemmerne af de to Maria-Kongregationer finde Sted i Ugen fra den 14.—21. Oktober, i Jesu Hjertes Kapel (Vesterbrogade 28), hvortil ogsaa andre Mænd og Ynglinge have Adgang.

Det første Foredrag holdes Søndag den 14. Okt. Kl. 6 Aften; paa de følgende Aftener Kl. 8 $\frac{1}{2}$ præcis.

Sct. Josefs Gilde afholder alm. Møde for alle Brødrene Mandag Aften den 8. Okt. Kl. 8 $\frac{1}{4}$, paa sædv. Sted.

Chr. Ertner, p. t. Formand.

Elisabethforeningen afholder Møde Søndagen den 7. Oktober efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes.

Paa **Rosekransfesten**, den 7. Okt., holdes om Aftenen Kl. 6 Rosenkransandagt med Procession i Sct. Ansgars Kirke.

Medlemmerne af den levende Rosenkrans' Forening indbydes til at overvære Andagten med Forenings-Emblem.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afdeling) holder Møde med Exhortation Søndagen den 14. Okt. Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$.

En yngre gift Mand søger af Mangel paa Arbejde Beskæftigelse ved hvadsomhelst. Redaktionen anviser.

Unio. Søndag den 7. Oktober Kl. 7 $\frac{1}{2}$ fejres Stiftelsesfesten i Vinterlokalet, Kafé „Vildmanden“, Østergade 32. 1.

H. BLANCH,

Sadelmager og Tapetserer,
(Ny Kronprinsessegade 4)

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende. Gulvtæpper syes og paalægges; Flytning besørger.

Oscar Petersen's Enke's

Bogbinderværksted
henflyttes fra 16. Oktober til
Gothersgade 69. 2. Sal.

Alt til Faget henhørende udføres solidt og billigt.

Et umøbleret Værelse ønskes tilleje af en ældre Pige; helst i Nærheden af Gammeltorv. Redaktionen anviser.

G. BOMHOLDT,

Møbel- & Bygnings snedker,
(Solitydevej 1. B. Stuen)

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende. Reparationer udføres. Flytninger besørger. Udvalg af Møbel- Spejl- & Polsterarbejde forefindes til Nutidens billigste Priser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N° 42.

Søndagen den 14. Oktober.

1888.

Indhold. Stemmen „fra Bethesda“. Den levende Rosenkrans. „Gjemt er ikke glemt.“ Efterretning: Kjøbenhavn.

Stemmen „fra Bethesda“.

„Klarhed er en Ting, som Menneskene sætte stor Pris paa.“ —
L. Koch.

pr. Kjøbh. d. 9. Oktbr. 1888.

Kjære Ven! — Du spørger: Hvad Nyt gives der hos Eder? Det er endnu nyt for mig og rimeligvis vel ogsaa for Dig der ovre i Horsens, at Hr. Provst L. Koch har omtalt L. v. Hammersteins „Edgar“ i „Fra Bethesda“ paa samme Tid, som Hr. Jacobsen gjorde sit mislykkede Angreb paa Grev Holsteins og v. Hammersteins „exegetiske Videnskabelighed.“

Ja, Hr. Jacobsen! Jeg kjender ikke Herren personlig; men hvad jeg havde hørt om hans Livsstilling, gav mig Ret til at forudsætte hos ham lidt mere Noblesse,

lidt mere Ridderlighed, for ikke at sige Ærlighed i Kampmaaden. Grev Holstein havde med „Edgar“ paa-beraabt sig Vers 23 i Apostl. Gjern. 15. Kapitel, for deraf at bevise det katholske Avtoritetsprincip; han havde paa-beraabt sig den latinske Vulgatas og de bedste græske Haandskrifters Læsemaade: „Apostlene og de Ældste hilse“ og havde forsvaret den som den rigtige mod den saakaldte „vedtagne“ græske Text, der tilføjer til Apostlene og de Ældste: „og Brødrene.“

Jacobsen havde givet herpaa et dobbelt Svar: han havde 1) indladt sig paa Spørgsmaalet om Læsemaaden i V. 23 og ment at kunne fremføre 3 Avtoriteter, der havde optaget den af Hammerstein og Holstein forkastede Læsemaade; — og han bemærkede 2) at han ikke lagde megen Vægt paa V. 23, men nok kunde nøjes med V. 22.

Kollega *Perger* mente at maatte tage sig af sin „Edgar“; han holdt sig kun til Jacobsens første Svar (Nr. 1) og oplyste at de foregivne 3 Avtoriteter i Grunden kun vare én og det en „af *underordnet* Rang“ efter den største protestantiske Bibelgransker Tischendorfs Skjøn. Angaaende Hovedspørgsmaalet, som indbefatter Fortolkningen af V. 22 (Jacobsens Svar Nr. 2) anmeldte han i „Morgenbladet“, at han agtede at omhandle det i et kirkeligt Blad, og det af den Grund, fordi en politisk Avis ikke kunde anses for et passende Sted til en vidtløftigere Exegese over Ap. Gj. 15.

Ingen, synes jeg, kan nægte den Grunds Vægt; ej heller gjør Jacobsen det. Imidlertid vilde han gjerne faa den flygtige Avislæser til at se deri et Tilbagetog, efter at „Slaget i aaben Mark er tabt“, og han giver endog sin Replik den lidet smagfulde Overskrift: „Man kniber ud.“ Er det ridderligt at bruge et saadant Vaaben? — Pastor *Perger* var det i det politiske Blad alene om at gjøre, at gjendrive Jacobsens første Svar (Nr. 1); Du er enig med mig i, at han har gjendrevet

det, eller — lad mig sige: at han har reduceret det til sin sande, saare ringe Værdi. Men *derom tier Hr. Jacobsen bomstille.*

Nu vei; *sapienti sat*: for En, som kan sammenligne Paastand og Svar, er den Tavshed en lydelig Bekjendelse: Jeg har Uret. Men det almindelige Avispublikum, vil det have Udbytte af Debatten i „Morgenbladet“? Eller hvorfor føre slig offentlig Debat, hvis ikke for at faa Sandheden frem for den offentlige Bevidsthed? Mon Hr. Jacobsens Maade at skjule sit Nederlag paa, er ridderlig? Gamle Monrad vilde sige: Er det saaledes, at man er Sandheden tro i Kjærlighed? — —

Men nej, kjære Ven; tænk, alt hvad jeg har skrevet om Jacobsen, var indklamret. Det er jo ikke ham, om hvem vi vilde tale med hverandre; det er jo Hr. Provst *L. Koch*; og i Anledning af hans Bethesda-Artikler lod der sig sige mangt og meget.

Mærkeligt! Provsten forsikrer sig selv og os om: at det er ham ingen Glæde at polemisere mod den katholske Kirke, — og dog vedgaar han paa selv samme Side, at det er ham, der har *angrebet* os!

Han erklærer ordret: „Vi ere overbeviste om, at man ogsaa i den katholske Kirke kan tjene Herren til Salighed,“ — og dog korsar han sig for den og udbyder: „Gud fri os fra at skulle tage Bolig i den ærværdige, gamle Ruin“, som den katholske Kirke er!

Han forsikrer, at han „hellere vilde skildre de Kjærlighedsgjerninger, som den katholske Kirke endnu bestandig udøver efter en stor Maalestok“, — men i Virkelighed anker han over, at den ogsaa tager sig af „os“, „udsender Præster, bygger Kirker [Rosenkranskirken], Skoler [Bredgade og Vestergade], Hospitaler [St. Josefs H.], Klostre [Toldbodvej], og at det er et stort Apparat, der sættes i Bevægelse.“ [?!]

Han finder, at Hammersteins Bog er „overfladisk“, og at den „byder paa hver Side Paastande, som det

baade kunde være fristende og saare let at modbevise,“ — og dog modbeviser han ikke én eneste, ja omtaler kun faa af dem og det paa en Maade, at man ser, at Provsten ikke engang ret har forstaaet dem. Istedet for saglig at kritisere Bogens Indhold, tillader han sig Insinuationer mod Forfatterens Karakter og Fremstillingsmaade og skjænder over „liderlige Paver og fanatiske Munke“, over „Skjævheden i en Frants af Assisis og Ignatius Loyolas Aandsretning,“ over „Pinebænk, Baal og Sværd, hvormed de forfulgtes, som Kirken kaldte „Kjættene“, over en „Morder og Giftblander som Alexander VI og en raa Soldat som Julius II,“ der umulig kan tænkes „sætte sig paa den pavelige Stol og give ufejlbare Kjendelser med sit blodige Sværd ved Siden og en af de mange Traktater, han brød, i Lommen“; han anker endelig over, at Katholikernes „Gejstlighed og Konvertiter blive ved at overvælde os med Skrifter, originale og oversatte, der som det, vi her have omtalt („Edgar“), vende op og ned paa *Sandhed og Usandhed*, som bekæmpe vor Kirke med en Fanatisme, for hvilken *ethvert* Vaaben er lige godt, og som atter og atter gjentager de Paa-stande, der hundrede og atter hundrede Gange ere gjendrevne og tilbageviste . . . Som sagt, Polemik er et ubehageligt Arbejde, men det er ikke svært overfor Katholikerne.“

Ophidselse omtaager Blikket; den tillader ikke, at En ser klart og gaar sikkert. Den sidste Anke, der danner Provstens Slutningsord, forklarer, hvad der i og for sig maatte synes ubegribeligt: at en Mand som Provst L. Koch polemiserer imod noget, som han næppe har læst med den fornødne Opmærksomhed og Eftertanke, og polemiserer saa uroligt, at han Side 2 nægter, hvad han Side 1 har paastaet. Men Sagen er den: sætte vi i hans sidste Sætning om „Gejstligheden og Konvertiterne“ Egennavne i Fællesnavnenes Sted, forandre vi Sætningen saaledes: Dr. Hansen og

Kand. jur. P. Rasmussen har overvældet mig, Provst L. Koch i Brøndshøj, med ubehagelige Svarartikler i „Dagens Nyheder“ af 12te og 17de Maj, efter at jeg, uden at være udæsket, var mødt paa Valpladsen baade med Slynge og Kølle i „Dagbladet“ for 8de Maj, — saa har vi vel fundet den rigtige Nøgle til Provstens Animositet. At han giver sin Stemning Luft i et Angreb paa den uskyldige „Edgar“, er forklarligt nok og tilgiveligt. At Angrebet saa snarere bliver hidsigt end besindigt, er en Selvfølge.

Du ønsker Prøver af hans Polemik, der kan rose sig af saa lettelig at kuldkaste Hammersteins Argumentation. Dem skal Du faa.

Af „Edgar“s tre Dele: Gud, Kristus, Kristi Kirke, vælger Provst Koch den tredie Del til Angrebsobjekt. (Det har han gjort ret i; det skal jeg villig anerkjende; den Del er vigtigst for „Fra Bethesda“s Læsere, der jo maa antages at tro paa Kristus som Guds Søn.) I den tredie Del beviser Hammerstein først, at *én* af de store kristne Konfessioner *maa* endnu den Dag i Dag lære den fulde, ufordunklede Sandhed, som Kristus selv har lært, da Kristus efter den hellige Skrift er kommen for at stifte et Verdensrige, hvori alle og enhver skal kunne komme til Sandhedens Erkjendelse.

Nu opstaar det Spørgsmaal: *Hvilken* er da denne Kirke? Der svares: Naar en Kirke forkaster en Lære, som før almindelig blev lært, kan den ikke være Kristi Kirke; men nu forkaste alle andre Kirker, med Undtagelse af den katholske, en eller anden eller flere af de Lærdomme, som i tidligere Tider bleve almindelig lærte; Barnedaaben f. Ex. forkastes af Gjendøberne, Kristi virkelige Nærværelse i Nadveren af Kalvinisterne, Sakramenternes Syvtal m. m. af alle Protestanterne, Pavens Primat af Russerne. Altsaa kan ingen af disse Kirker være Kristi Kirke; det kan kun den katholske Kirke være.

Denne simple Betragtning „fælder Protestantismen

i alle dens Forgreninger“ („Edgar“, S. 228). Hr. Koch føler dens afgjørende Betydning og trykkende Vægt. „En saadan Slutning“, mener han, „fra det Nødvendige til det Virkelige [én Kirke *maa* være Kristi Kirke; altsaa *er* Kristi Kirke endnu nogen Steds paa Jorden] er altid en mislig Sag; er der den ringeste Fejl i Forudsætningen, vil det ogsaa vise sig, at Resultatet ikke stemmer med Virkeligheden.“ — Vær da saa god, Hr. Provst, og paavis *nogen som helst* Fejl i denne Argumentation. Vi lover Dem, — jeg kan trygt tale ogsaa paa dine Vegne, kjære jyske Ven, — at vi, saa snart De overbeviser os om, at Kristi Kirke ikke mere er til, eller at det ikke er den katholske Kirke, strax vil afføre os Præstekjolen og i vor Trosbekjendelse stryge de Ord: Jeg tror paa den hellige katholske Kirke! Hvor ligger altsaa Fejlen i v. Hammersteins Argumentation? — „Fejlen“, svares der, „ligger her mindre i Ordene end i det, der underforstaas.“ — Men, undskyld, Hr. Provst, der *underforstaas* slet ingenting. — Ja, men det er „en af de mislige aprioriske Slutninger;“ det er saadan „en Slags aandelig Gymnastik“ (S. 627); „vi skulle ikke udstikke den Vej, Herren *maa* gaa, men følge ham paa den, han fører os.“ (S. 628.)

Ja, det er ganske rigtigt, og det er netop det, v. Hammerstein gjør: han udpeger den Vej, som Herren har behaget at udstikke for os. Thi det er i den Forstand, at han siger: Kristi sande Kirke *maa* endnu lære hele Kristi Sandhed; han vil sige: Den *maa* det i Følge Kristi *Villie og Løfte*; Kristus *vil*, at alle Mennesker skulle kunne komme til Erkjendelse af hele hans Sandhed ved Hjælp af hans Kirke; han har *lovet* sin Kirke sin Hjælp, saa den lærer hans Sandhed indtil Verdens Ende.

Hr. Provsten kunde ved opmærksom Læsning have fundet det i „Edgar“, SS. 218—224, kortest sammentrukket paa S. 224 (jfr. S. 245). — —

Et andet Bevis for, at han har læst overfladisk, er følgende: Lige efter den omtalte Argumentation for Catholicismens Sandhed gjør v. Hammerstein selv (S. 232) den Indvending: Men Kristi Kirke maa heller ikke sætte noget til Kristi egen Lære; men det er det, den katholske Kirke har gjort. — Han besvarer denne Indsigelse saaledes: Den første af de her udtalte to Sætninger er rigtig, Kristi Kirke har ikke Lov til at lægge forfængelige Menneskord til Guds Ord; den anden Sætning er urigtig, thi den katholske Kirke har bevaret, forsvaret og fortolket Kristi Ord, men den har ikke føjet noget til dem.

Den har udfoldet eller udviklet Kristi Lærdomme en efter anden og med videnskabelig Nøjagtighed udpræget dem, alt efter Tidernes stigende Krav, f. Ex. Læren om Guds Treenighed, Kristi Person, Alterets Sakramente, Marias Syndefrihed m. m.; til denne Udfoldelse eller Udvikling har Kristus selv forjættet sin Kirke sin egen og den Helligaands Bistand. — Sekterne derimod have skaaret noget bort eller kuldkastet en Del af, hvad Kristus havde bygget, for at det efter hans Villie skulde blive staaende alle Dage indtil Verdens Ende.

Et er *Udfoldelse* eller *Udvikling*; et andet er *Kuldkastelse*. Kristi Lære er et Sennepskorn, der skal udfolde sig til et Træ uden derved at forandre sit Væsen; den er ikke et Palads, hvoraf der i Tidernes Løb skal nedbrydes Del efter anden. — Det er Kjærnetanken i Hammersteins Svar.

Herimod rejser Hr. Koch 3 Anker. Han klager først over, „at vi ikke faa ret meget at vide om, hvad det er, Protestanterne kuldkaste; at der nævnes kun èt, nemlig Læren om de 7 Sakramenter.“ — Men en opmærksom Læser af „Edgar“ finder let, at der anføres bl. a. Læren om Kirkens ufejlbare Læremyndighed, Traditionen, Primatet, de gode Gjerninger, Messen, Skærsilden (SS. 264—414). —

Hr. Koch finder for det andet, at „Forfatteren giver os et interessant Exempel paa, hvorledes den Udvikling finder Sted. Herrens Ord (Luk. 10, 16) til de 70 Disciple ere [efter Hammerstein] det Frø, hvoraf Læren om den pavelige *Ufejlbahed* er udsprungen.“ — Men Hr. Koch har ikke læst godt. Hammerstein anfører ikke Luk. 10, 16 som Bevis for Pavens eller Kirkens Ufejlbahed, men som Bevis paa, at Kristus fra først af udrustede sine Sendebud med en højere *Myndighed*, som forpligtede til at høre paa dem. Ja, v. Hammerstein gjør selv (S. 249) tværtimod udtrykkelig opmærksom paa Forskjellen imellem den første Tid, da Guds Søn vandrede synlig her paa Jorden, og den senere Tid, efter at han er opfaren til Himlen; den Gang behøvede han just ikke at udruste sine Afsendinge med Ufejlbahedens Gave, thi den Gang kunde man jo i fornødent Tilfælde have henvendt sig til ham selv for i sidste Instans at faa en Trostvivl endelig løst. —

Provsten mener for det tredie, at en Udfoldelse *behøves slet ikke*, hverken i den enkelte Kristnes Liv, ej heller i hele Kirkens Liv og Lære; dér, synes han, trænges der til Omvendelse og skal der bestandig kuldcastes noget, her skal der reageres imod falsk Lærdom og ukristelig Vandel (S, 614 f.) — Imidlertid behøve vi ikke at udvekle vore Tanker over denne mere end mærkelige Anskuelse; han selv fornægter og modsiges den: Side 632 og 633 hævder han selv den religiøse Udviklings Rettighed og Nødvendighed saa eftertrykkeligt, at han fordrer „det, der har passet for de fordums Dage, dømt og forkastet, naar det forhindrer Udviklingen i vore egne Dage“; og angaaende Kirkens Lærdomme paastaar han, at Granskningerne i Biblen „have tjent til at kaste nyt Lys over dens Indhold og gjøre klart, hvad der før var dunkelt“; men det er just det, som v. Hammerstein kalder Lærens „Udvikling“ eller „Udfoldelse“. — —

Tro ikke, at det kun er i dette Spørgsmaal, at

Provsten modsiger sig selv. Paa S. 625 anfører han Hammersteins Ord, at „den hellige Skrift og Traditionen udgjøre efter katholsk Lære det, som vi betegne som *Troskilde*; thi af dem øse vi vor Tro. Det kirkelige Læreembede derimod danner den *Trosregel* (regula fidei), der leder os til at øse rigtig, til ikke at holde for Skriftens eller Overleveringens Lære, hvad der ikke i Virkeligheden er det.“ Hr. Koch lægger til: „Vi skulle dog ikke opholde os ved denne Forklaring, der forekommer os meget *utydelig*.“

Tre Sider længere hen i Bladet har han glemt det. Tværtimod sit Forsæt kommer han igjen tilbage til Hammersteins Forklaring af Forholdet mellem Bibel, Tradition og Læreembede. Han citerer den atter ordret: „1. Det er fuldstændig vilkaarligt at ville øse Kristi Lære af den h. Skrift og ikke tillige af Traditionen.

„2. Dette indeholder endogsaa en indre Modsigelse; thi idet man øser af den h. Skrift, øser man tillige indirekte af Traditionen, uden hvilken vi ikke vidste, at Bibelen er ægte og Guds Ord.

„3. Dog selv Bibelen og Traditionen tagne til-sammen ere ikke nok til at skaffe den Troende tilstrækkelig Vished angaaende Jesu Lære. Der maa dertil komme Kirkens Læreembede, som, ledet af den Helligaands Bistand, af Bibel og Tradition øser den sunde Lære og i Jesu Navn byder de enkelte Kristne at tro den.“

Saaledes Hammerstein. Denne Gang lægger Hr. Koch til: „Dette er jo saa *klart* og *simpelt*, at det ser overmaade tiltalende ud.“

Efter Hr. Provst L. Koch's Opfattelse kan altsaa en og samme Forklaring være saavel „meget utydelig“ som „klar og simpel“. Er dette andet end i ét Aandedrag at kalde det selvsamme baade sort og hvidt? —

Du er bleven træt af at læse, jeg af at skrive; Klokken er henved Midnat. Lad os sige „Stop!“ Ved næste Lejlighed mere.

Glem endelig ikke hjærtelig at hilse din Nabo
Ludvig med Familie næste Gang, Du besøger ham,
og vær Du selv hjærteligst hilset af

din hengivne

Gustav.

Den levende Rosenkrans.

Den levende Rosenkrans er en Forening, hvis Medlemmer i Afdelinger paa hver 15 Medlemmer maanedlig ved Lodtrækning fordele de 15 Rosenkranshemmeligheder imellem sig, i den Hensigt daglig at ville bede et Led af Rosenkransen, medens hvert enkelt Medlem samtidig be-
tragter den Hemmelighed, som er tilfaldet Vedkommende ved Lodtrækningen. Foreningen blev stiftet i 1826 i Lyon af den gudfrygtige Maria Paulina Jaricot og approberet af Pave Gregor XVI ved Breve af 27. Januar 1832. I sit Breve udtaler Pave Gregor det som sin faste Overbevisning, at den levende Rosenkrans med dens lette Forpligtelser vil bidrage til, at Rosenkransandagten, som netop er saa vel skikket til at ære og hylde overalt den h. Gudsmoder paa en værdig Maade, atter vil blive udbredt mere og mere og ved saa mange Medlemmers Sammenknytning og Overensstemmelse paa en vis Maade vil faa en højere Værd overfor Gud og en større Kraft og saaledes desto sikrere nedkalde den guddommelige Naade og Barmhjærtighed over os.

Det første Formaal, som den levende Rosenkrans har stillet sig, bestaar altsaa i Udbredelsen af Rosenkransandagten i Almindelighed, og dette Formaal opnaar den levende Rosenkrans paa en ganske overordentlig Maade, idet den ved den daglige Betragtning af enhver enkelt Hemmelighed i Løbet af en hel Maaned, indfører sine

Medlemmer i selve Rosenkransandagtens Aand og opmuntrer dem til daglig at bede og betragte i det mindste én Hemmelighed i Frelserens og hans hellige Moders Liv.

Det *andet* og *specielle* Formaal i Foreningen bestaar i den sikrere Opnaaelse af den guddommelige Naade og Barmhjærtighed som Følge af det større Antal Medlemmer og Bønner. Denne store Bønneforening skal under Anraabelse af Rosenkransens mægtige Dronnings Forbøn bestorme Himlen med indtrængende Bønner om Afvendelse af den guddommelige Vredes Straffedomme og om Opnaaelsen af den guddommelige Barmhjærtighed.

Vi trænge alle til Hjælp og Beskyttelse ovenfra og vil opnaa den desto sikrere, naar vi til vore Bønner ogsaa føje Barmhjærtighedsgjæringer, navnlig de aandelige. Derfor bede vi om Troens Opretholdelse og Fremme hos Andre og hos os selv, for Retfærdige og Syndere, for Vildfarende og Vantro, for Jøder og Hedninger, for Levende og Afdøde. Vi bede for Kirkens Skib, som kastes omkring paa det oprørte Havs Bølger, og for ham, hvem den øverste Ledelse af Skibet er anbetret, saa vel som for alle hine, der have fremkaldt disse farlige Storme. Om alt dette bede vi i Forening med opløftede Hænder med særligt Hensyn til vort eget Fædreland, idet vi derved efterkomme Apostlen Pauli Formaning, naar han skriver: „Derfor formaner jeg Eder frem for alt, at der sker Bønner, Anraabelser, Forbønner og Taksigelser for *alle* Mennesker, for Kongerne og for Øvrighederne, for at vi maa kunne leve et stille og roligt Liv i al Gudfrygtighed og Ærbarhed. Thi det er saaledes velbehageligt overfor Gud, som vil, at alle Mennesker skulle blive salige og komme til Sandhedens Erkjendelse“. 1. Tim. 2. Den levende Rosenkrans er en Krone af Bønner og gode Gjæringer, og dens Medlemmer skulle sætte deres største Ære i at fremme Guds Forherligelse og Sjælenes Frelse ved Marias Forbøn, at elske og paakalde Maria, navnlig for dem, som ikke ære og paakalde hende.

Den eneste Forpligtelse, som Medlemmerne have, be-

staar i, at de daglig bede en Dekade af Rosenkransen (1 Fadervor, 10 Hil Dig, Maria, og 1 Ære være Faderen) paa en forskriftsmæssig indviet Rosenkrans, medens Enhver samtidig betragter den Hemmelighed, som den maa- nedlige Lodtrækning har bestemt for Vedkommende. Denne Pligt opfyldes, naar man beder sin Dekade i en hvilkensomhelst god Mening, enten gaaende eller staaende, siddende eller liggende (i Sygdomstilfælde) eller, hvad der er det bedste og mest passende, knælende.

Overtrædelsen af denne Forpligtelse er ikke nogen Synd, men berøver det lunkne Medlem den til dens tro- faste Opfyldelse knyttede Aflad. Forøvrigt vil et ivrigt Medlem af Rosenkransforeningen altid regne sig det til Ære, Dag for Dag at turde bringe sin himmelske Moder dette lille Kjærlighedsoffer. Efterladende Medlemmer maa betænke, at de ere Skyld i, at den h. Rosenkrans ikke daglig bliver bedet fuldstændig af den „Rose“, de tilhøre, og derfor taber i Henseende til Værd og Virkning. De holde ikke deres Løfte og handle ved deres Lunkenhed og Ligegyldighed uærligt, idet de bryde deres Løfte, over- for Gud, den h. Gudsmoder og Foreningens Medlemmer. Ethvert Medlem bør derfor tage det ret alvorligt med denne lette Forpligtelse og vise sin Interesse for Sagen ved Iver og Fromhed og ved regelmæssig Modtagelse af de hh. Sakramenter. Paa deres Frugter skal man kjende Medlemmerne af Rosenkransforeningen, og ved en ægte kristelig Livsvandel skulle de gjensidig opbygge sig og Andre.

For at Medlemmerne kunne opnaa den til Rosen- kransbønnen knyttede *Aflad*, er det nødvendigt at de bruge en forskriftsmæssig indviet Rosenkrans, som skal bestaa af mindst 5 Led. En saaledes indviet Rosenkrans *taber* sin *Aflad*, naar den laanes ud til Andre i den Hensigt, at disse skulle vinde den til samme knyttede *Aflad*. Det samme er Tilfældet, naar den sælges, med eller uden Fordel. Kjøbte Rosenkranse maa altid indvies paa ny. Derimod tabe de ikke deres *Aflad*, naar de blot

laanes ud i den Hensigt, at Andre simpelthen kunne bede Rosenkransen, f. Ex. naar en Moder laaner sine Børn den, for at de kunne bede. Skik og Brug er det, at den, som ved Lodtrækningen har faaet den første Hemmelighed at bede, ogsaa beder Trosbekjendelsen, 1 Fadervor, 3 Hil Dig, Maria, og 1 Ære være Faderen til Befæstigelse i de tre guddommelige Dyder: Tro, Haab og Kjærlighed. Enhver kan tilhøre flere „Roser“, naar de kun trofast bede de forskjellige Hemmeligheder, som i saa Tilfælde tildeltes dem ved den maanedlige Uddeling af „Rosenbladene“.

Samtidig med, at man beder det daglige Led af Rosenkransen, maa man ogsaa *betragte* andægtig den Hemmelighed, som er indeholdt i samme. Fra November af ville Rosenbladene være prydede med et *Billede*, som fremstiller vedkommende Hemmelighed, og Medlemmerne, som jo kjende den hellige Historie, kunne i Aanden udmale sig denne billedlige Fremstilling fuldstændigere. De maa under Rosenkransbønnen levende forestille sig de handlende *Personer*, vor guddommelige Frelser, den h. Gudsmoder, Englene, Sct. Josef, Elisabeth, Hyrderne og de Vise, eftersom Billederne fremstille dem, paa det *Sted*, hvor Hemmeligheden tildrog sig. Der skal man levende underholde sig med dem og i Hjærtets Inderste dele deres Følelser, deres Kjærlighed, Taknemlighed, Ydmyghed, Frygt, Haab, Tro og Anger, og opflattes til gode Forsætter og ægte kristelige Gjæringer. Nogle fromme Tanker, som ogsaa ere anførte paa Sedlerne, skulle heller ikke flygtig gjenne læses, men alvorligt tages til Hjærte og udføres i Gjærningen. Derfor skulle vi jo netop en hel Maaned igjennem betragte den samme Hemmelighed, for ret at trænge ind i den og drage den størst mulige Fordel og Velsignelse ud af den. *Levende* skulle vi gribes af den og opmuntres til ivrig Efterfølgelse af Jesus og Maria, til *et nyt Liv*. Og for at en saadan Naade desto sikrere maa blive os til Del, forbinde vi med Blikket henvendt paa det Hellige ogsaa den gjentagne Anraabelse

af Jesus og Marias Navne i det 10 Gange gjentagne *Ave Maria*. Da vil Rosenkransen ikke alene hedde *levende*, men den vil ogsaa i Virkeligheden være det og med sit Navn ogsaa forene Kraft til at helliggjøre os.

Foreningens specielle *Festdage* ere: Rosenkransfesten (1. Søndag i Oktober), Foreningens Hovedfest; dernæst den h. Dominikus' Fest (4. August), Stifteren af den h. Rosenkrans; den h. Filomena's Fest (11. August), Rosenkransforeningens første Patroninde, og endelig Herrens og den h. Gudsmoders Festdage, for saa vidt de minde om en eller anden Hemmelighed i Rosenkransen. I Løbet af Oktober Maaned frembæres aarlig en h. Sjælemesse for alle afdøde Medlemmer af den levende Rosenkrans, og ved ethvert Dødsfald i Foreningen læses en h. Sjælemesse, som sædvanligvis overværes af den „Rose“, hvortil den Afdøde var knyttet.

„Gjemt er ikke glemt”.

Fra Hr. *P. Krag* ved Sct. Jakobs Kirke har vi modtaget følgende Brev:

Hr. Redaktør! I Nr. 23 af „Nr. Ugebl. f. kath. Kristne“ beskylder en Indsender „fg.“ mig for at „have faaet Forstand af“ og i mine Artikler benyttet Pastor Hafstrøms Beretning om Chiniquy's Afsløringer om den katholske Kirkes Skriftemaal. Vil De være saa god at sige mig, *hvor og naar* jeg har benyttet og hentet til nævnte Skrift. Hvis de ikke kan dette, er De nok saa sandhedskjærlig at gjøre Hr. „fg.“ opmærksom paa hans Fejltagelse,

⁹/₁₀—88.

Ærbødigst

P. Krag,

Sct. Jakobs Præstebolig.

Vi have i Anledning af Ovenstaaende set efter i det nævnte Ugeblad for 3. Juni d. A. og i en Artikel med Overskriften „En Dom om Pastor Schepelerns Bog“ fundet (S. 458) følgende Udtalelse, som Pastor Krag synes at hentyde til: „Et maa vi dog anerkjende hos Pastor Schepelern, at uagtet han har villet lempe det anonyme Skrift, som han har oversat, efter danske Læseres *Tarv*, har han dog ikke nedladt sig til som et gyldigt Indlæg mod den katholske Kirke af anbefale det Skrift, som for Hr. Pastor Krag har været „godt at faa Forstand af“ (kfr. Gen. 3,6.), nemlig Pastor Hafstrøms Beretning om den „begavede og sandhedskjærlige“ Mand Chiniquy og dennes eventyrlige Meddelelser om den katholske Kirkes Skriftemaal, dets Væsen og dets Følger, en Institution i Kirken, som selv fremragende protestantiske Forfattere have anbefalet og beklaget Savnet af i det lutherske Kirkesamfund, Ja, Luther selv anbefalede stærkt det hemmelige Skriftemaal“.

Den ovennævnte Kritik var imidlertid, hvad vi den Gang strax gjorde opmærksom paa i vor Indledning, afskreven efter det politiske Dagblad „*Dagens Nyheder*“ for 27. Maj, i hvilket den offentliggjortes under Overskriften „*Evangelisk eller Romersk?*“ og undertegnedes med det anonyme Mærke „fg.“ Da den fremkom, havde vi ikke den Ære at kjende Hr. fg. og heller ikke senere er det blevet os forundt at stifte Bekjendtskab med Indsenderen. Naar Hr. Pastor Krag derfor ønsker Hr. fg. gjort opmærksom paa en Fejltagelse overfor Pastorens Person, maa vi henvise ham til Redaktionen af „*Dagens Nyheder*“, som først offentliggjorde Kritiken og muligvis kjender den anonyme Indsenders Adresse. Os har det tilsendte Brev ydet en virkelig Glæde, da det jo synes at fremgaa af det, at Pastoren ignorerer Chiniquy's, af Pastor Hafstrøm bearbejdede, Smudspiece og ikke ønsker at staa i Publikums Omdømme som en af dem, der tager Hensyn til slige literære Frembrin-

gelses. Med oprigtig Glæde konstatere vi dette overfor
Ugebladets Læsere.

Kjøbenhavn, den 10. Oktbr. 1888.

Ærbødigst

Andr. Johansen.

Red. af Nord. Ugebl.

Efterretninger.

Kjøbenhavn. I Torsdags ankom hertil Byen tre franske *Skolebrødre*, saak. „Petites frères de Marie,“ som agte at overtage det projekterede Vajsenhus for forældrelose og forsømte Drengbørn. Vi skulle i et senere Nr. give nærmere Oplysninger om Brødrene og deres Skoler.

— I Fredags afrejste Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt til Provinserne, for at meddele *Konfirmationens* h. Sakramente i *Odense, Svendborg og Kolding*.

— Hr. Pastor *Kerff* fra Horsens ligger for Tiden meget farlig syg paa St. Josefs Hospital i Fredericia og anbefales derfor til de Troendes Forbønner.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Oktober *). **21. Søndag e. Pintse.** — **15. M.** Teresia, Jomfru. — **16. Ti.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **17. O.** Hedvig, Enke. — **18. To.** Lukas, Evangelist. — **19. F.** Petrus af Alcantara, Bekjender. — **20. L.** Johannes Cantius, Bekj. **Søndag den 21. Oktober.** **22. Søndag e. Pintse.** Ursula og Lidselsesfæller, Jomfr. og Mart.

*) I Sct. Ansgars Kirke holdes Rosenkransandagt hver Søndag Aften Kl. 6.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afdeling) holder Møde med Exhortation Søndagen den 14. Okt. Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$.

Mariaforeningen afholder Møde Søndagen den 28. Oktober efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes.

Aandelige Øvelser for Menighedens Mænd og Ynglinge begynde i Dag Søndag den 14. Oktober Kl. 6 Aften og fortsættes de følgende Aftener Kl. 8 $\frac{1}{2}$ præcis.

En dygtig og paalidelig Pige ønsker Plads som Stue- eller Ene pige hos et katolsk Herskab strax eller til 1. November. Redaktionen anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

Nr. 43.

Søndagen den 21. Oktober.

1888.

Indhold. Indvortes Andagt og udvortes Skikke. Kejser Wilhelm i Vatikanet. Aandløshed eller Klarhed.

Indvortes Andagt og udvortes Skikke.

(Fortsat fra Nr. 40.)

Herrens Forudsigelse gik imidlertid i Opfyldelse ikke længe efter. Næppe 40 Aar efter hans Samtale med den samaritanske Kvinde lagdes Templet paa Bjærgtet Moriah øde; Julian den Frafaldnes senere Forsøg paa atter at faa det bygget op igjen mislykkedes. Ødelæggelsen af det jødiske Offersted gjorde en voldsom og brat Ende paa den jødiske Offertjeneste. Den kristelige Offertjeneste „i Aand og Sandhed“ traadte i dens Sted. Alle vegne, i Syd og Nord, i Øst og Vest, „fra Solens Opgang indtil dens Nedgang“ hvælvende kristelige Kirker og Kapeller sig over de kristelige Offersteder, hvor Gudmennesket, som „Præst i Evighed efter Melchisedechs Orden“ ved sine synlige

Stedfortrædere frembærer det „rene (Spise-) Offer“, som Herren allerede i den gamle Pagt havde forudsagt, at han vilde finde Behag i (1 Mos. 14, 18; Ps. 109, 4; Mal. 1, 11).

Det er dér, i vore Kirker og Kapeller, at vi helst indfinde os baade til fælles offentlig, og stille privat Bøn. Om det gamle Tempel stod der skrevet, at det var „Guds Hus“ og derfor et „Bedehus“ (Js. 56, 7; Luk. 19, 46): det kan og bør siges med mere Ret og i dybere Forstand om alle katholske Kirker og Kapeller, hvor Alterets Sakramente gjemmes, at de ere „Guds Huse“ og derfor Bønnens Huse. Over Indgangen til Sct. Andreas' Kirken paa Ordrupshøj læses den Indskrift paa Latin: „Her er Guds Hus og Himlens Port“ (1 Mos. 28, 17). Det kunde ogsaa skrives paa ethvert nok saa lavt, nok saa fattigt katholsk Kapel.

En katholsk Arkitekt, der tegner Planen til en Kirke, ledes af den Tanke: Hvad Du bygger, skal frem for alt være et Guds Hus. Det, han anviser Hæderspladsen i Kirken, er ikke Døbefonten; den sættes tværtimod tæt ved Indgangen, som oftest i et særskilt Sidekapel; Daabens Sakramente er jo ligesom Porten eller Indgangen til Kirkens Helligdom. Ej heller er det Prædikestolen; den kommer til at staa nede i Kirkens Skib, ikke i Højkoret; thi det er meget rigtigt, hvad en dansk Protestant, der havde sét sig godt om i katholske Lande, *C. S. W. Bindesbøll*, den Gang theologisk Kandidat, senere Bisp i Ribe, skrev i sine „Meddelelser fra og om Udlandet“, at den katholske Præst maa stige ned i aandelig Forstand for at komme op paa Prædikestolen, d. e. hans højeste og helligste Opgave er ikke at forkynde Ordet, men at frembære Ofret. Det er Tabernaklet i den højst liggende Del af Kirken, i Koret, som indtager Hæderspladsen. Alt andet, Helgenstatuerne og Billederne paa Kirkens Vægge, tjene Alteret ligesom til Ramme og Indfatning. Thi det er paa Højalteret og i Tabernaklet, at

det helligste Sakramente, Kristi sande Kjød og Blod under Brødet's Skikkelse, opbevares. Det er det, som gjør vore Kirker og Kapeller til Guds Huse. Derfor prydes de saa rigt som muligt og bygges saa store, som Midlerne tillade, om end Menigheden kunde nøjes med et snævrere Rum. Thi for Guds Majestæt, der under et synligt Slør tager Bolig i Kirken, blegner enhver nok saa stor Pragt; og „Himlenes Himle kunne ikke rumme ham“ (3 Kong. 8, 27).

Den anførte danske Rejsende skildrer¹⁾ de Indtryk, han har faaet i de katholske Gudshuse i Modsætning til de protestantiske, som saa: „Man ser det strax paa en katholsk Kirke, at den ikke er beregnet paa det Menneskeantal, som i Følge Sogneinddelingen synes at høre med til den. Man kan træffe den ligesaa stor i en lille By som i en stor Stad, ved en ringe Menighed som ved en talrig, ved et ensomt Kloster som i en folkerig Egn. Katholicismen er Kathedralernes Religion; enhver, endog den mindste Kirke, er en Aspirant til Kathedralværdigheden. Arkitektur, Indretning, Prydelse, alt tyder hen paa, at det ikke er en Bolig for et Samfund, der tæller en 500, 1000, 2000 Medlemmer, men for den store almindelige Kirke, som gjør Fordring paa at være det store Legeme, i hvilket al Guddommens Fylde bor legemlig. En Arkitekt, der skal bygge en protestantisk Kirke, behøver ikke at fatte Opgaven paa en saa storartet Maade; han maa snarere spørge: Hvor mange Mennesker skal det Hus, jeg bygger, kunne rumme? For disse synlige Menneskers Skyld, for at skaffe dem bekvem Plads og Sæde, maa Hensynet til de usynlige, selv til den første og største af alle usynlige, Gud selv, for Øjeblikket vige. Kirken er hos Protestanten blevet fra et Kongeslot til et Stænderhus; der maa først gjøres Plads til Kirkens Repræsentanter, Folket, Menigheden. For saa vidt den højeste Magt

¹⁾ *Bindesbøll*, Meddelelser fra og om Udlandet, S. 245, ff.

ogsaa dér skal repræsenteres paa en synlig Maade, da er en tom Trone nok til at betegne den. Derfor spille Stolene en saa vigtig Rolle i en katholsk Kirke, ere saa store og kolossale, at Menneskene selv blive borte i dem, udbrede sig over det hele Gulv, Hoved- og Sidegange, løbe op ad Pillerne som en Snylteplante. En i katholske Tider bygget Kirke, som senere er kommen i Protestanternes Eje, er gjerne i sit Indre bleven om- eller overbygget; der er oprettet en *ecclesia in ecclesia*, en Trækirke af Pulpiturer og Stole i den store Stenkirke, en Kirke for Mennesker og til menneskelig Brug i den til Guds og Helgenes Ære indviede. Hvor de fra nyt af have kunnet indrette sig i den efter eget Hoved, er det ofte ikke blevet til mere end et blot Forsamlingshus. For at man ikke i den Henseende skulde være i Uvished og søge noget mere og højere, ere Stole og Pladser nummererede og lukkede.

„En katholsk Kirke tager sig omtrent lige godt ud, enten Menigheden er i den eller ikke, eller rettere: den tager sig bedst ud, naar Menigheden ikke er til Stede i større Antal, end at Kirken vedbliver at være det Dominerende, og tager sig bedre ud tom end overfyldt; thi om den er forladt af Mennesker, den er ingen Sinde forladt af Gud; det Allerhelligste, *Venerabile*, er tilstede i dens Midte, Lysene brænde paa Alteret, hvor det er fremstillet, og minde den Indtrædende om, at han ikke er ene, at Herren i Huset er hjemme; den er befolket af sine usynlige Medlemmer, Helgenerne, til hvis Ihukommelse Altere ere viede i Sidegange og Kapeller, og som endnu ved deres Relikviens mirakelgjørende Kraft godtgjøre Virkeligheden af deres ikke blot legemlige, men ogsaa aandelige Tilstedeværelse.

„En protestantisk Kirke uden Menighed er tom og øde. Det er et Legeme uden Sjæl. Hverken Gud eller Mennesker komme En ved Indtrædelsen i Møde. Menig-

heden bringer først det Allerhelligste med sig derind. Kirken er et gammelt Hus — er et Ordsprog, der sikkert er protestantisk af Oprindelse. Der er intet af hvad man faar at se i en protestantisk Kirke, der bringer den Tilstedeværendes Tanker ud over Kredsen af de Mennesker, som dér ere tilstede, uden det skulde være Altertavlen, — i reformerte Kirker mangler ogsaa den — hvor Begivenheder af Kristi Historie, hvis ellers ikke Fremstillingen er for mat dertil, udvide Synskredsen, lade Blikket ud igjennem Aarhundreders Række til Kristendommens første Tider og drage deres guddommelige Stifter paa en synlig Maade med indenfor Kirkens Mures Omkreds som dens dybeste Baggrund. Men skulde det være Bestemmelsen af Altertavlen, da opfylder den samme kun højst ufuldkomment, fornemmelig paa Grund af sine Omgivelser.

„Kristi Liv og Skæbne rykkes Øjet for nær. Det bliver et Maleri uden Mellegrund. Han flyttes med Forbigaaelsen af al mellemliggende Historie umiddelbart ind i vor Tid og blandt dens Mennesker. Han berøves sit Følge af Apostle og deres Efterfølgere, Kristendommens Udbredere og Grundfæstere, Martyrerne, der altid i større og mindre Antal ere tilstede og danne hans Suite i de katholske Kirker, disse „Kirkens Piller og Støtter“, hvis Rækker udfylde Afstanden og danne et storagtigt Perspektiv, som om man kunde se igjennem hele Kirkens Historie tilbage til Troens Begynder og Fuldender, i hvem det Hele samles.

„Enhver katholsk Kirke er et i ydre Former forvandlet, forstenet, kirkeligt Epos. Jeg tror ikke paa Helgener, men dog kan jeg ikke nægte, at en Altertavle befinder sig paa en bedre Plads i en Kirke mellem Omgivelser af saa ideel Betydning, end ganske alene mellem nøgne Vægge eller omgiven nærmest paa alle Sider af en Mængde Mennesker, der opmærksomt høre til paa en Prædiken eller andægtig synge Salmer,

men for Resten, Søndagsklæderne fraregnede, ere som man træffer dem hver Dag paa Gaderne.“

(Fortsættes.)

Kejser Wilhelm i Vatikanet.

Om *Kejser Wilhelms* Besøg hos *Pave Leo XIII* meddeles følgende: Kejseren begav sig henimod Kl. 11 sammen med Prins *Heinrich* i en Hofvogn fra Kvirinalpaladset til det preussiske Gesandtskab ved Vatikanet, for at deltage i en Frokost hos Gesandten *von Schlözer*. Ved Frokosten sad Kardinal-Statssekretær *Rampolla* til højre for Kejseren og Kardinal Fyrst *Hohenlohe* til venstre, lige overfor Prins *Heinrich*; ved dennes højre Side sad den pavelige Understatssekretær *Mocenni*, ved hans anden Side den pavelige Sekretær *Agliardi*; Grev *Herbert Bismarck* sad til højre for Kardinal *Rampolla*. Kardinalen drak Kejserens Skaal, hvorefter Hs. Majestæt drak Pavens Skaal. Kejserens Glas havde fordum tilhørt Kejser Karl V.

Kardinalerne og Prælaterne, som var til Stede ved Frokosten, vendte henimod Kl. 1 tilbage til Vatikanet. Kl. 1 kørte Kejserens Følge, som havde holdt Frokost i det tyske Gesandtskabspalads „Caffarelli“, i Privatvogne til den preussiske Gesandt *von Schlözers* Bolig. Herfra kørte Kejseren med sit Følge til *Vatikanet*. I en med fire Heste forspændt Hofvogn, der alene i dette Øjemed var sendt fra Berlin, sad Kejseren med Gesandt *von Schlözer*. Foran Vognen red en Forridder. Prins *Heinrich* kørte i Gesandtskabsvognen, Kejserens Følge i lejede Vogne. I Gaderne, som føre til Vatikanet indtil Peterspladsen og Vatikanets Porte dannede italienske Soldater Espalier. Under hele Kjørslen hilsendes Kejseren med Leveraab af den talrigt forsamlede

Mængde. Kl. 1,35 ankom Kejser Wilhelm til Vatikanet. I den indre Gaard (St. Damaso) modtoges Hs. Majestæt af en Afdeling af Paladsvagten med den pavelige Fane og af Fyrst *Ruspoli*, den pavelige Overhofmarskalk, og Ceremonimesteren, Msgr. *Sinistri*, der ledsagede ham til Trappen, hvor han modtoges af Msgr. *Macchi*, Pavens Majordomus, samt flere Prælater og Officererne af Schweizergarden og førtes ind til Salen Clementina. Her blev Hs. Majestæt modtagen af Msgr. della Volpe og andre høje Dignitarer. Gendarmer, Schweizergardister, Paladsgardister og Adelsgarden gjorde Honneurs i de forskellige Sale, som Kejseren passerede. Ved Indgangen til *Tronsalen* gik Paven Kejseren i Møde. Denne bukkede to Gange og trykkede Paven tre Gange i Haanden, hvorefter Leo XIII førte Kejseren ind i sit Privatværelse, hvor der i Anledning af Besøget var anbragt en Baldakin, under hvilken var opstillet tre ensartede Stole, for Kejseren, Paven og Prins Heinrich. Denne Sidste traadte først ind efter at Paven havde underholdt sig med Kejseren alene i henved 25 Minutter, hvorefter de atter samtalede i ca. 10 Minutter. Senere fulgte Statsminister Grev Bismarck og nogle andre Herrer af det kejserlige Følge, som alle forestilledes for Paven af Kejseren selv. Efter Besøget bærede Kejseren Kardinal-Statssekretær Rampolla med et Besøg, og aflagde under dennes Ledelse et Besøg i Vatikanets Musæer og i Peterskirken. Tilbagekjørslen skete i de samme Vogne, i hvilke Kejseren var kjørt fra Gesandtens Bolig til Vatikanet.

Et andet Telegram melder: Kejseren var ved Besøget i Vatikanet iført Garde du Corps-Uniform. Prins Heinrich bar Marine-Uniform. *Arveprinsessen af Sachsen-Meiningen*, som for Tiden opholder sig i Rom, overværede Henkjørslen til Vatikanet fra en af Paladsets Loggiaer. Kejserens Afsked fra Paven var overordentlig hjertelig. Den h. Fader ledsagede Kejseren til Midten af Forværelset, hvorefter denne gjentagne Gange

trykkede Pavens Haand og med to Forbøjninger tog Afsked fra Leo XIII. Denne blev staaende og lod Følget defilere forbi, idet han henvendte venlige Ord til Kejsereisens Ledsagere. Efter Audiensen lod Paven strax to Geheimesekretærer kalde og dikterede dem i sit Arbejdsværelse sin Underholdning med Kejsereis. *Det romerske Spørgsmaal* skal ikke være bleven omtalt, men kun *de kirkelige Forhold i Tyskland*. Fra Gesandt von Schlözers Bolig kjørte Kejsereis og Prins Heinrich kort efter Ankomsten tilbage til Kvirinalet i en Hofvogn.

*

*

*

Kejsereis Wilhelms Besøg i Rom gjælder i første Linie hans Forbundsfælle, Kong Umberto af Italien, som efter sin Fader har opslaaet sin Residens i Pavernes gamle Palads Kvirinalet. Og dog, hvem vil vel nægte det? Hele Verdens Interesser samler sig ikke saa meget om Kejsereisens Besøg hos Kong Umberto, som om hans *Besøg hos den h. Fader*. Dersom der endnu kunde være Tvivl herom, vilde Kirkens og Pavedømmets mest forbitrede Modstanderes Optræden bevise det. Siden Efterretningen om den tyske Kejsereis Rejse til Rom fremkom, have Kirkens Fjender i forskellige Lande søgt at benytte Kejsereisens Rejse mod Kirkens Overhoved og dennes uholdbare Stilling. Daglig gjenlød fra deres Spalter: Triumf! Den tyske Kejsereis Romrejse er et Hjærtetød for Pavedømmet, den betyder Beseglingen og Godkjendelsen af den revolutionære Voldsgjerning af 20. Sept. 1870! Men de ere dog ikke vel tilmode trods denne Forsikring. De kunne ikke lukke Øjnene for den Kjendsgjerning, at netop Maaden, paa hvilken Kejsereisens Rejse er bleven iværksat, giver et uomstødeligt Bevis paa, at det romerske Spørgsmaal ikke alene eksisterer, men ogsaa er Midtpunktet for alle de Spørgsmaal, vor Tid kan opvise. Paven skal ikke længere være Suveræn, og dog kommer Kejsereis Wilhelm til

Paven som *Suveræn til en Suveræn*. Ceremoniellet under Besøget og hele Henkjørslen i egen kejserlig Galavogn vidner herom. Og det var ikke fra Kvirinalet, men fra det preussiske Gesandtskabspalads, tysk *Ejendom*, at Besøget udgik.

Paa samme Tid, som Kirkens Fjender erklære det romerske Spørgsmaal for løst, rejser det sig saaledes *kæmpestort*. Skjønt Kejserens Rejse til Rom for os Katholiker har noget smerteligt ved sig og opvækker alvorlige Tanker; saa kunne vi dog ogsaa konstantere den Kjendsgjerning, at *Pavens Suverænitet blev anerkjendt af Nutidens mægtigste protestantiske Hersker*. Et enestaaende og storartet Skuespil oplevede vi den 12. Oktober: I en Tidsalder, i hvilken den brutale Magt tilsyneladende sejrer, da rent materielle Interesser triumfere, ser man en Hersker, paa hvis Vink to Millioner Bajonetter blinke, komme til en *Olding*, som uden Hær og uden Land *behersker Verden* ved sin moralske Magt, som i Bevidstheden om sin gudommelige Sendelse besidder en Magt, hvilken Intet er i Stand til at bryde, og som urokkelig holder fast ved sine retfærdige Fordringer. Og der vil komme den Dag, da de ville blive opfyldte. Men alle hine, som nu fortælle, at Pavedømmets sidste Dage ere komne, minde vi om de Ord, som *Macaulay*, den berømteste blandt Englands *protestantiske* Historieskrivere udtalte for henved 40 Aar siden:

„Den romersk-katholske Kirkes Historie forbinder Civilisationens to store Tidsaldere, Oldtiden og den ny Tid, med hinanden. Der findes ingen anden Institution i Europa, der fører os tilbage til de Tider, da Røgen af Ofrene steg op fra Pantheon, og Giraffer og Tigre sprang omkring i det Flavianske Amfiteater. *De stolteste Kongehuse ere i Sammenligning med den lange Rækkefølge af romerske Paver kun fra i Gaar . . .* Og endnu bestandig staar Pavedømmet fuldt af Liv og ungdommelig Kraft, medens alle andre Riger, der vare jævnaldrende med det, for længe siden ere faldne

i Støv. Den katholske Kirke saå Begyndelsen til alle Regeringer og alle kirkelige Institutioner, som existere i vore Dage, og vi vove ikke at paastaa, at den ikke ogsaa skulde være bestemt til, at se deres Endeligt. Den var stor og anset førend Sachseren satte sin Fod i Britannien, førend Frankeren overskred Rhinen, da græsk Veltalenhed endnu blomstrede i Antiokien, da der endnu stode Afgudsbilleder i Templet i Mekka. Og den kan endnu vedblive at bestaa med usvækket Kraft, naar en Rejsende fra Ny-Zeeland en Gang, midt i en Ørken, stiller sig paa en af Londonerbroens sønderbrudte Buer og ser over til Sct. Paulskirkens Ruiner . . . Naar jeg mindes de frygtelige Storme, som den romerske Kirke har overlevet, *saa begriber jeg ikke, hvorledes den skal gaa til Grunde.* Denne Kirke er i Sandhed et Mesterværk af menneskelig Visdom og Klogskab . . . Den h. Petrus' Efterfølger, Pius VI, blev af de Vantro ført bort som Fange. Han døde som Fange i deres Hænder, og det varede endog længe, inden man forundte hans jordiske Levninger Begravelsens sidste Æresbevisning. Man kan ikke forundre sig over, at endog mere skarptsynede Mennesker i 1799 have troet, at den romerske Kirkes sidste Time endelig var slaaet. En vantro Magt var den herskende, Paven død i Fangenskab . . . Men Enden kom alligevel ikke endnu . . . Araberne have en Fabel, at den store Pyramide ved Gizeh skal være bleven opført af Konger før Syndfloden og blandt alle Menneskeværker være det eneste, som har trodset Vandenes Magt. Saaledes er Pavedømmets Skjæbne. Det er bleven begravet under den store Oversvømmelse; men dets dybe Grundlag forbleve ubeskadigede, og da Vandet var løbet af, kom det *alene* mellem Ruinerne af en Verden, som var gaaet til Grunde, atter frem for Dagens Lys. Den hollandske Republik var forsvunden, det tyske Rige forsvundet, det store Raad i Venedig, det gamle Schweitzerforbund, Huset Bourbon, Frankrigs Parlament og dets Adel, alt var

det forsvundet. Men *den uforanderlige romerske Kirke var atter tilstede.*“

Saaledes Macaulay, som fra sit protestantiske Standpunkt sætter Kirkens Uovervindelighed og det med Kirken uadskillig forbundne Pavedømme paa den som „Mesterværk af *menneskelig* Visdom“ højt priste Organisations Regning. Men vi Katholiker vide, at den er et Mestetværk af *guddommelig* Visdom, Almagt og Kjærlighed. Derfor er i atten Aarhundreder al Verdens Visdom, Magt og Had strandet paa den og det samme vil ogsaa ske for Fremtiden; thi om den gjælder Frelserens Ord: „*Helvedes Porte skulle ikke overvælde den.*“

Aandløshed eller Klarhed.

Hr. Kand. V. Jacobsen, som i „Morgenbladet“ for 5. Oktbr. udtalte den Anskuelse, at „man kneb ud“, fordi Pastor *Perger* Dagen i Forvejen havde henvist med et Par Ord til „Nord. Ugebl.“ som et mere passende Sted for Belysningen af Hr. Jacobsens „exegetiske Videnskabelighed“ end et politisk Dagblads Spalter, har nu i „Morgenbladet“ for 14. og 16. Oktober faaet at vide, at man ingenlunde „kniber ud“. Under ovenstaaende Overskrift har Hr. Grev *Holstein Ledreborg* nemlig paa ny givet Hr. Kand. Jacobsen Svar i Anledning af dennes Artikler i nævnte Blad. Hr. Grev Holstein skriver:

„Hr. V. Jacobsen har følt sig forpligtet til et Forsvar for den Forklaring af Ap. Gj. 15 (Kirkemødet i Jerusalem), han i forrige Maaned lancerede, og han har da skrevet to Artikler i „Morgenbladet“. Den første af disse („Morgenbladet“s 225) angaar dog kun det underordnede Spørgsmaal om hans egen Berettigelse til at betegne „Skrivelsen“ som affattet i „alles Navn“, og for at godtgjøre denne paaberaaber han sig nu V. 22, som han ansér for „afgjørende“, saa at det er ligegyldigt, hvilken Læsemaade man følger i V. 23.

Det af Hr. J. citerede Sted lyder saaledes i den danske Bibel-Oversættelse, der stemmer med Vulgataen:

22. Da besluttede Apostlene og de Ældste med al Menigheden at udvælge Mænd af dem og sende dem til Antiochia tilligemed Paulus og Barnabas, nemlig Judas med Tilnavnet Barsabas og Silas, hvilke vare ansæte iblandt Brødrene.

23. Og de skreve saaledes med dem: *)

Heraf slutter Hr. J. til „Menighedens afgjørende Deltagelse i de tagne Bestemmelser“: Hele Menigheden — paastaar Hr. Jacobsen — var med til at vælge, til at sende de valgte og til at vedtage Skrivelsen. Men dette er aabenbart Hastværk. Af Ordene i V. 22 fremgaar kun, at *Apostlene og de Ældste* besluttede at foretage Valget af Sendebud i Forening med hele Menigheden, men slet ikke, at denne havde nogen Del i Skrivelsens Affattelse, endsige i de „tagne Bestemmelser“; thi Verberne „besluttede“ (*placuit*) og navnlig „skrev“ (*scribentes*) sigter kun med Bestemthed paa Apostlene og de Ældste (*apostolis et senioribus*). Skulde Hr. J.'s Mening om at kunne afgjøre alt ved Hjælp af V. 22 være holdbar, maatte der foran „hele Menigheden“ have staaet et „og“ (*et*) i Stedet for et „med“ (*cum*). Vil man løse Striden om, hvem der traf „Afgjørelsen“, er det det simpleste at se efter i selve Skrivelsen, som strax i Begyndelsen nævner sine Forfattere; men da Læsemaaden af dette Sted (V. 23) er omtvistet, er denne Fremgangsmaade afskaaret. Der bliver da kun tilbage at søge Oplysning om, hvem den Forsamling bestod af, der efter Beretningen i Kap. 13 havde taget Sagen i sin Haand. Om dette indeholder V. 6 aldeles klar og uomtvistet Besked. V. 6 lyder saaledes: Men *Apostlene og de Ældste* kom sammen for at overlægge denne Sag.

Hermed er i Virkeligheden Spørgsmaalet afgjort, thi i Overensstemmelse med V. 6 maa baade V. 22, V. 23 (Skrivelsen) og V. 28 (vores) forstaas. Det samme gjælder naturligvis Fortællingen i V. 7 om, at der blev tvistet meget (*magna conquisitio*), og i V. 12 om, at

*) Vulgata. Act. Apost. XV. 22 & 23:

22. Tunc placuit Apostolis et Senioribus cum omni ecclesia eligere viros ex eis, et mittere Antiochiam cum Paulo et Barnaba, Judam qui cognominabatur Barsabas et Silan, viros primos in fratribus.

23. Scribentes per manus eorum

„Mængden tav“. Thi V. 7 taler kun om dem, der nævnes i det foregaaende, og af V. 12 kan man, hvis man ikke vil opfatte Ordet „Mængden“ som ensbetydende med „Forsamlingen“, i alle Tilfælde ikke udlede mere, end at Tilhørerne har deltaget ved almindelige Bifalds- eller Mishagsytringer.

Den Forstaaelse, der fremgaar af V. 6, er da ogsaa den eneste, der kan bringes i Samklang med den Tids kirkelige Forhold, medens Hr. J.'s Paastand om; at „hele Menigheden“ deltog ikke blot i Valget, men ogsaa i Forhandlingen, i Beslutningens Vedtagelse og i Skrivelsens Affattelse, er i Strid med Kvindens Stilling i Apostel-Kirken; ikke at tale om, at den vilde føre til den ganske umulige Antagelse, at Menigheden i Jerusalem kunde paalægge andre Menigheder „Byrder“ (V. 28). Menigheden nævnes da heller ikke, hverken i V. 2, der siger os, hvem det var, man henvendte sig til (Apostiene og de Ældste) eller Kap. 16, 4, der beretter, hvorledes Paulus, da han med Timotheus drog igjennem Stæderne, paalagde dem at holde de Bestemmelser, der vare trufne af „Apostlene og de Ældste, som vare i Jerusalem“ (*tradebant eis custodire quæ erant decreta ab Apostolis et Senioribus qui erant Jerosolymis*).

Da Hr. Jacobsen synes at have været glad ved sin Exegese af V. 22, gjør det mig næsten ondt at have været nødt til at paavise, at det eneste, han ved denne har haft Held til at konstatere, er det, han allerede — og efter min Mening tilstrækkeligt — havde godtgjort ved sin første Artikel i August Maaned, nemlig, at han ikke kan læse.

For Resten er det naturligtvis en Misforstaaelse af Hr. Jacobsen, naar han tror, at det Spørgsmaal, han med saa megen Iver har behandlet, Spørgsmaalet om Menighedens Deltagelse eller Ikke-Deltagelse i de „tagne Bestemmelser“ har noget som helst at gjøre med Spørgsmaalet om, hvor vidt Apostel-Kirken handlede i „Autoritetsprincipets katholske eller i den frie Gransknings protestantiske Aand“; thi selv om Menigheden havde deltaget i Vedtagelsen, vilde dette lige saa lidt ophæve det kirkelige Autoritetsprincip, som det, at en Lov vedtages ved direkte Folkeafstemning, ophæver det borgerlige Autoritetsprincip. Alt dette har kun Betydning for Spørgsmaalet om, hvor vidt den apostoliske Kirkeforfatning var mere eller mindre

hierarkisk eller demokratisk. Dette Spørgsmaal ligger imidlertid ikke for, og at sammenblende det med Spørgsmaalet om „Autoritetsprincip eller fri Granskning“ røber just ikke nogen høj Grad af Skarpsindighed.

„I sin anden Artikel („Morgenbladet“s 226) kommer Hr. Jacobsen tilbage til Hovedsagen: Fortolkningen af Ordene „den Helligaands Beslutning og vores“, der jo efter hans Mening skal betyde: den Helligaands men ikke vores, og vores, men ikke den Helligaands.

Hr. Jacobsen anfører da en lang Række Skriftsteder og historiske Betragtninger, som alle gaa ud paa at vise, at Afgjørelsen i Jerusalem omfattede Spørgsmaal af meget forskjellig Vægt og Rækkevidde, og at den Del, der vedrører Nydelsen af visse Spiser, kun har haft lokal og temporær Betydning og været begrundet i særlige forbigaaende Hensyn. Alt dette er meget fortræffeligt; men da, saa vidt mig bekendt, intet Menneske i Verden har bestridt det, saa er denne megen Lærdom spildt.

Hvad der skulde bevises, var, at V. 28 bør forstaaes stik imod sin Ordlyd og dennes logiske Mening; thi det staaer fast: efter denne har Kirkemødet i Jerusalem talt i den Helligaands Navn og paaberaabt sig ikke blot sin egen, men ogsaa den Helligaands Myndighed med Hensyn til *hele* den truene Afgjørelse.

Til Forsvar for sin Paastand anfører Hr. J. imidlertid kun *ét eneste*, men til Gjengjæld ret kuriøst Argument, der i sammentrængt Form lyder saaledes: Da Bestemmelsen om „Høri“ staaer Side om Side med Bestemmelsen om Afholdenhed fra Offer, Blod og det kvalte, og da det om alt dette hedder „disse nødvendige Ting“, uden at nogen Forskjel antydes, saa „havde Helligaanden ved hin Skrivelse givet en tvetydig Vejledning og ikke vejledet i Sandhed, idet der ikke var skjelnet mellem væsentligt og uvæsentligt“ (sic!).

Hr. Jacobsen har atter glemt at se sig for; thi der er virkelig ingen, som paastaar, at den Helligaand har affattet „hin Skrivelse“, men at den har ledet og bemyndiget den Forsamling, som tog *Beslutningen*, der nævnes i Skrivelsen, hvilket er noget ganske andet.

Med andre Ord: Hr. Jacobsens eneste Argument beror paa en Tankeløshed.

Tilbage bliver der saa kun en Anklage imod Apostlene og de Ældste i Jerusalem for at have afsendt deres Skrivelse uden *tilstrækkelige Forklaringer*. Dette har naturligvis ikke det mindste med det foreliggende Spørgsmaal at gjøre; men ogsaa denne Anklage vilde Hr. Jacobsen have ladet falde, hvis han havde tænkt sig om. De Kristne i Antiochia, Syrien og Cilicien var jo ikke Protestanter. Den Idé at bygge religiøs Tro paa exegetiske Videnskabeligheder var endnu ikke opfunden. De første Kristne byggede deres Tro, som den katholske Kristne den Dag i Dag, paa levende Forkyndelse, og at Hr. J. atter her har ladet sig vildlede af sin konfessionelle Bevidsthed, er saa meget forunderligere, som Kap. 15 meget omstændelig oplyser os om Forholdene. Apostlene sendte nemlig ikke den vedtagne Skrivelse ud i Verden paa samme Maade som Bibelselskaberne, naar de oversvømme JærnbaneStationer og Sporvognsventesale med Nye Testamenter. De sendte den med Mænd, der havde Myndighed til at forklare og udvikle dens Indhold, og som blev i de paagjældende Menigheder i nogen Tid (V. 22, 32, 33, 34, 35 og 41). Det eneste Udbytte af Hr. Jacobsens Forfatterskab er saaledes et nyt Bevis for, at alle theologiske Forsøg paa at komme udenom det ubehagelige Sted i Ap. Gj. 15 kun tjener til yderligere at slaa fast, at den apostoliske Ledelse af Menigheden var den samme som den katholske Kirkes nu, og at den „frie Forskning“s Bibel-Kristendom var fuldstændig ukjendt i Oldkirken.

Hvor oplysende dette Resultat end er, saa tvivler jeg dog om, at vi ad den Vej. Hr. Jacobsen er slaaet ind paa, kommer synderlig videre i Forstaaelsen af det, hvorom det virkelig gjælder. Jeg var nødt til at belyse Hr. Jacobsens Fortolkningskunst, men jeg har aldrig været i Tvivl om, at alt, hvad der herved kunde naas, var at slaa Dørene i for exegetiske Vidtløftigheder, der, hvis de fik Lov til at samle Debatten om sig, vilde føre til, at den Forhandling, som Pastor Brahm rejste om Aandsfrihed og personlig Forstaaelse, endte i Aandløshed og theologisk Pindehuggeri; men dermed ere kun de tjente, som Lyset generer.

Hvad det kommer an paa, er, at man gjør sig fortrolig med de Vanskeligheder, der hos alvorlige religiøse og tænkende Mænd rejser sig imod Aaben-

beringstroen. Kan man det, uden Fanatisme og uden altfor mange færdige Meninger, vil man ogsaa kunne paavise Vejen, der fører til Løsningen. Af den Varme, hvormed Pastor Brahm i sit sidste Brev greb Sagen an, sluttede jeg, at det var hans Hensigt at forsøge noget saadant. Heri lader det til, at jeg har taget fejl. Jeg skal derfor nu indskrænke mig til nogle Andtydninger, der finder et naturligt Tilknytningsspunkt i de Ord, hvormed Hr. Jacobsen slutter sin Artikel.“

(Fortsættes.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. Oktober. 22. Søndag e. Pinte. Ursula og Lidelserfæller, Jomfr. og Mart. — 22. N. Margaretha Maria af Alacoque, Jomfr. — 23. Ti. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 24. O. Rafael, Ærkeengel. — 25. To. Votivofficium af det Allerseligste. — 26. F. Evaristus, Pave og Mart. — 27. L. Ferialdag. **Søndag den 28. Oktober.** 23. Søndag e. Pinte. Simon og Judas Thaddæus, Apostle.

Den levende Rosenkrans' Forening. Fredag den 26. Oktbr. Kl. 8¹/₄ læses en h. Sjælemesse for følgende afdøde Medlemmer af Foreningen: S. Siegler, A. Weber, Wilh. Schwartz, Marie Jensen, M. Weidele og Henriette Møller.

Mariaforeningen afholder Møde Søndagen den 28. Oktober efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes.

Konfirmations Undervisning. De Børn, som skulle modtage Konfirmationens h. Sakramente til næste Aars Paaske, bedes snarest anmeldte hos Undertegnede.

Kjøbenhavn i Oktober 1888.

Joh. Braun,
Sognepræst.

C. E. KLUGE,

Skrædermester,

Aabenraa 12, 3die Sal

anbefaler sig med alt til Faget henhørende, som udføres solidt billigt og smagfuldt. Stort Udvalg af Prøver forefindes og sendes efter Ønske gratis. Flot Snit garanteres.

Oscar Petersens Enkes

Bogbinderværksted

er flyttet til

Gothersgade 69. 2. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o: 44.

Søndagen den 28. Oktober.

1888.

Indhold. Aandløshed eller Klarhed. Provst Koch mod „Edgar“. Efterretninger: Kjøbenhavn, Odense. Kanonisationshøjtidelighed.

Aandløshed eller Klarhed.*)

(Sluttet.)

Som i Aarhundredets Begyndelse gaar der atter „ein katholischer Zug durch die Welt“.**) Dette er Frasen. Og bagved Frasen ligger der en grundig Misforstaaelse af hele den Tid, vi leve i; thi der er slet ingen Lighed mellem den Bevægelse, der i Aarhundredets Begyndelse førte saa mange tilbage til Katholicismen, og det Liv der rører sig nu.

Hin Bevægelse var en Reaktionsbevægelse mod den forrige Generations Tænkemaade. Man var kjed af Forstandigheden, baade den kolde og den sentimentale; man følte sig skuffet af Revolutionen og var træt

*) Af Grev J. L. Holstein Ledreborg i „Morgenbladet“ for 16. Okt.

**) „En katholsk Luftning henover Verden“.

af den napoleonske Militarisme og fandt saa nyt Liv og ny Begejstring i Fortidens store Traditioner. Det var en romantisk Livsanskuelse, som afløste en rationalistisk, og Drivkraften var mere æsthetisk-fantastisk end ethisk-religiøs.

Det hele varede da ogsaa kun kort. Nu er det forbi, og alle Betingelser for en Gjentagelse mangle, navnlig i protestantiske Lande. Først og fremmest mangler her det 18de Aarhundredes Vantro; den sikre, varmbloedige Vantro, der er lige saa dogmatisk og fuldt saa fanatisk som nogen Tro. Her er langt mere Tvivl end Vantro. Og vil man gjøre sig fortrolig med denne Tvivl, saa vil man finde, at den kan føres tilbage til to Hovedaarsager: en forandret Samfundsfølelse og en udvidet Erfaring. Den stærke, ærbødige Uselvstændighed, der fandt Fred i Samfundets Tænkemaade, er ikke mere. Man har forstaaet, at de store Livsspørgsmaal ikke skulle afgjøres af det Folk, den Stand eller den Slægt, man tilfældigt eller historisk er et Led af, men i Kraft af den enkeltes bevidste og personlige Valg. Det er et af vor Tids største Fremskridt, at „den enkelte“ er begyndt at træde i Stedet for „Individet“. Men den samme Generation, der var Gjenstand for denne Udvikling, var ogsaa Vidne til, hvorledes udødelige og uomstødelige Sandheder afløste og omstødte hinanden, saavel i det religiøse som i Videnskab og Politik. Den naturlige Følge var ikke blot Mistillid til alle disse Sandheder, men en almindelig Usikkerhed og Ulyst til at afgjøre, der er ejendommelig for vor Tid, hvis Tvivl altsaa hverken skyldes ungdommeligt Overmod eller skuffede Følelser, men vakt og skærpet Erkjendelse, og derfor ikke blot er gaaet over i Blodet, men er trængt ind i Sjælen og har gjort Samvittigheden splidagtig med sig selv.

En saadan Tvivl slaar ikke om i sin Modsætning, selv om Tiden skiftede Æsthetik. Den arbejder sig støt og langsomt fremad, bliver stærkere og griber om sig

navnlig paa det religiøse Omraade og særlig overfor Aabenbaringstroen. Og ligesom det er gaaet dem, der, jeg ved nu ikke hvor længe, have ventet paa en ny Romantik, vil det gaa alle de velmenende, men altfor kløgtige Mennesker, der tro at kunne føre os udenom Vanskelighederne ved Palliativer og smaa Behændigheder som nye Liturgier, daglig Gudstjeneste med Lys og Musik, eller — for de alvorligere Vedkommende — ved at samle Opmærksomheden om den „praktiske Kristendom“ eller slet og ret i Fanatismen. Tvivlen vil ikke høre op, førend Erkjendelsen tvinger den enkeltes Samvittighed til *at afgjøre*. Men Vejen hertil gaar ikke udenom, men igjennem fuld personlig Klarhed.

Der er to Mænd i vort hjemlige protestantiske Aandsliv, der frem for de fleste andre have set, at det var her, Slaget stod. Den ene var Kierkegaard, den anden var Grundtvig.

Kierkegaard vilde naa Maalet gjennem Selvforsaaelse. Folk bleve bange; det var for dialektisk. Saa holdt man sig til det „interessante“ og til Polemiken mod Præsterne, som man ikke forstod. Da Kierkegaard døde, blev det hele lidt efter lidt glemt.

Den Kamp, Grundtvig rejste, gik mindre dybt, men dens Virkning var langt mægtigere. Her var ingen dialektiske Vanskeligheder og ingen afskrækkende Fordringer. Det halve Folk blev draget med ind i Bevægelsen, og de, der fulgte med, sejrede over alle Selvkritikens Anfægtelser. Men det varede ikke længe, saa brød Tvivlen frem paa ny, og nu er den i fuld Gang. Det kunde heller ikke godt være andet, thi Grundtvig indskrænkede sig til at simplificere. Da han saa', hvorledes den ene kirkelige Mening stod op imod den anden, og al den Forvirring, Raadvildhed og Ligegyldighed, der fulgte heraf, var han hurtig paa det rene med, at det, det kirkelig set først og fremmest kom an paa, var at give Svar paa Spørgsmaalet:

Hvad er Kristendom? Og saa skar han bort, det ene Tvistepunkt efter det andet, indtil han naaede Sakramentordene og den apostoliske Trosbekjendelse. Simplifikation var dér; men Simplifikation er ikke det samme som Klarhed — og Klarheden udeblev.

Det var lykkedes at samle alle Tvivlens Muligheder i én fælles Beholder, som Elektriciteten i en Leydner-Flaske, men ved den mindste Berøring slog Gnisterne igjennem den tilsyneladende sikre og klare Overflade, og Forvirringen blev større end nogen Sinde. Kun ved at reducere det hele til den blotte Ordlyd, faar man ad denne Vej Ende paa Splidagtigheden; saa er man nemlig havnet i den rene og uforfalskede Aandløshed, i det tykkeste Mørke.

Grundtvig gjorde sig skyldig i den samme Fejl som saa mange andre, der føre Ordet for Aabenbarings-troen. De undervurdere den Tvivl, de ville bekæmpe, og vel at mærke ikke dens Omfang, men dens Berettigelse. Omfanget pleje de saa til Gjengjæld at overdrive; thi der findes vistnok en Tvivl, der gaar saa langt tilbage, at den gaar bagved alle Forudsætninger for en sædelig religiøs Livsanskuelse; men for de fleste ligger Vanskeligheden ikke i disse almindelige Betingelser, men i selve Aabenbaringstroen. Og disse Menneskers Tvivl er ikke en blot og bar Raadvildhed overfor de mange kæmpende og modsatte Meninger, Sekter og Retninger. Den er Udtrykket for en gennemført Tankegang, der ikke blot logisk, men ethisk og religiøs er berettiget.

I et Land, hvor gjennem Slægtled alle Mennesker have været til en vis Grad aabenbaringstroende, længe før de kunde tænke, vænner man sig let til at anse Religion og Aabenbaring som ét. Aabenbaringen bliver en selvfølgelig Ting, noget, der halvt om halvt hører med til Naturens Orden. Men i Virkeligheden er det ikke saa. Formodningen er ikke for en Aabenbaring. Den er tværtimod for, at Mennesket søger

Sandheden og finder Vejen ved Hjælp af sin naturlige Erkjendelse. En Aabenbaring er kun tænkelig under to ganske bestemte Forudsætninger:

1) at der er visse Sandheder, som det er *ubetinget* nødvendigt for Mennesket at vide klar og fuld Besked om, for at han kan naa sin Bestemmelse;

2) at dette ikke kan ske paa anden Maade end ved en overnaturlig guddommelig Meddelelse.

Men heraf følger saa igjen med ubarmhjærtig Nødvendighed, at Meddelelsen maa være saaledes *forkyndt*, at *alle* de, til hvem den er rettet, maa kunne forstaa den. Alle, altsaa ogsaa de blinde, de udannede og de dumme. At indrømme Muligheden af det modsatte, vilde jo være det samme som at paastaa, at Gud vel havde anset de paagjældende Sandheder for saa nødvendige for Menneskene, at han for deres Skyld var gaaet udenfor den naturlige Orden, men ikke desto mindre havde meddelt disse paa en saadan Maade, at de, hvis Sjæls Frelse afhang af deres rette Tilegnelse, slet ikke kunde forstaa dem. En saadan Paastand er imidlertid ikke blot menneskeligt set en Absurditet, den er ethisk og religiøst en Bespottelse. Og naar der saa i vore Dage ikke blot er Strid og Uenighed om samtlige aabenbarede Sandheder, men denne Strid er saa dybtgaaende og bæres af saa stærke Argumenter fra de modsatte Sider, at ikke blot de dannede og de udannede, men ogsaa de lærde og de begavede ere langt værre farne, end om Gud havde overladt dem til deres naturlige Erkjendelse, saa have de Ret, som sige, at der slet ingen Aabenbaring er. De have ethisk og religiøst Ret, og at paastaa det modsatte vilde hverken være fromt eller kristeligt, men aandløst.

Og overfor denne Indvending mod Aabenbaringens Realitet nytter det ikke at tage sin Tilflugt til forslidte Talemaader om væsentligt og uvæsentligt; thi en Sandhed, for hvis Skyld Gud bryder Verdensordenen, er altid *absolut* væsentlig. Og endnu mindre kan det hjælpe

at tale om Menighedens eller Menneskehedens langsomme og gradvise Tilnærmelse til den uopnaelige Sandhed gennem fortsatte Fald og Vildfarelser, thi det er at slaa ihjel selve Forudsætningen for al Aabenbaring, dens absolute Nødvendighed for den enkelte. Netop den enkeltes Frelse og slet ikke Menighedens eller Menneskehedens er det jo, som er gjort afhængig af disse Sandheders fulde og ubetingede Antagelse. Det er jo ikke videnskabelige; men religiøse Sandheder, og deres Erkjendelse har kun derfor saa stor Betydning, fordi der skal leves efter dem og døes paa dem. Det er Sandheder, som det gjælder om at erkjende strax. Hver Time, der gaar, uden at Troen er greben, er spildt, og indtræffer Døden forinden, saa er hele Livet spildt og Evigheden med.

Nej, alle disse Udflugter er kun Tegn paa, at der hos dem, der forsvare Aabenbaringstroen, undertiden er langt mindre religiøs og sædelig Alvor end hos dem, der tvivle om dens Realitet.

Altsaa et af to: enten findes hin klare og utvetydige Forkyndelse ikke i Verden, og saa skal man indrømme, at det, man hidtil har prist og æret som guddommelig Aabenbaring, i Virkeligheden kun er mere eller mindre paalidelige Sagn, Myther eller højt regnet usikre Traditioner og omtvistelige menneskelige Beretninger, om hvis Sandhed man i al Evighed har Lov til at tvivle, og som ikke staa i nogen som helst nødvendig Forbindelse med vor ethiske Bestemmelse eller med vor Sjæls Frelse.

Eller der findes en saadan Forkyndelse, og saa er man forpligtet til at paavise den.

Thi det at paavise Forkyndelsen er ikke blot at gjøre Aabenbaringstroen mulig, men det er først og fremmest at gjøre Ende paa Tvivlen, thi med Aabenbaringens Mulighed indtræder den enkeltes *Pligt til at afgjøre*.

Det, som skal afgjøres, er Forkyndelsens Troværdighed. Thi vistnok er der kun én Forkyndelse, der gjør Aabenbaringstroen mulig, nemlig en levende Forkyndelse gennem Tiderne, der fremtræder med den guddommelige Ufejlbarheds Myndighed; men da det guddommelige efter sin Natur ikke kan være Gjenstand for *umiddelbar* Erkjendelse, vil den enkelte i Afgjørelsens Øjeblik altid blive stillet overfor Spørgsmaalet: Er denne Forkyndelse virkelig guddommelig eller ikke? Saaledes var det paa Kristi Tid, thi for Samtiden var Kristus kun et Menneske, der tillagde sig selv Guddommelighed. Saaledes var det paa Apostlenes Tid, og saaledes vil det til enhver Tid være. Men hvorledes Afgjørelsen end bliver, saa er Tvivlen forbi. Bliver Svaret ja, saa følger dermed Troens ubetingede Lydighed, og bliver det nej, saa er Forargelsen den nødvendige Følge.

Hermed ere vi naaede til den Grænse, ud over hvilken det næppe er muligt for Øjeblikket at føre denne Forhandling. Afgjørelsen er i Ordets fornemste Betydning den enkeltes Sag, hvilket naturligvis ikke vil sige, at det er en Følelssag. Jeg bemærker det udtrykkeligt, da det anses for ret dybsindigt at sige det, medens det jo i Virkeligheden kun er en af de Tankeløsheder, man altid er villig til at gjentage, naar man i al Magelighed og uden Fortrydelse for nogen af Parterne ønsker at sikre sig et Forsoningens Standpunkt midt imellem „Tro“ og „Viden“. Nej, Troen er ingen Følelssag, men en afgjørende Villies Beslutning i Kraft af klart erkjendte ethisk religiøse Motiver, og det samme gjælder for den Sags Skyld den religiøse Forargelse; men at paavise disse Grunde ligger udenfor de Ting, som med Nytte kan drøftes i et Dagblad. Og det vilde vel ogsaa være for tidligt. Foreløbig maa det være Hovedsagen at faa Ende paa den Blanding af halve Tvivl og uklare Aabenbaringsforestillinger, som hverken ere Tro eller Vantro, men som kun hindre den tvivlende i

at forstaa sig selv og derigjennem umuliggjøre ethvert aandeligt Fremskridt. At dette sker saa radikalt og saa hurtigt som muligt, er navnlig i den kirkelige Protestantismes Interesse. Men der er kun et Middel hertil: klart og bestemt at paavise den utvetydige Forkyndelse, der er Forudsætningen for al Aabenbaringstro. At tie sig fra det er Svaghed, at snakke sig fra det er Aandløshed, og at deklamere eller agitere sig fra det, er muligvis velment, men barnagtigt tænkt, thi saa længe denne Forkyndelse ikke er paavist, er al Afgjørelse paa dette Omraade religiøst set en Taabelighed, og saa er baade Tro og Forargelse lige umulige. Det eneste berettigede Standpunkt er da den absolute Ligegyldighed.

Hermed kan jeg slutte disse Bemærkninger. Om der gaar „ein katholischer Zug durch die Welt“, vil enhver efter dette selv kunne bedømme. Det er i alle Tilfælde en Luftning af en hel anden Natur end den, der tales om, fra Aarhundredets Begyndelse. Den har intet at gjøre hverken med Følelsen eller Æstetiken; men hvis den findes, saa skyldes den den Trang til Klarhed, der i vor Tid fører bort fra Protestantismen og hen imod de store Afgjørelser, og som naturligt retter *den enkeltes* Opmærksomhed mod Katholicismen, som det eneste Kirkesamfund, der har kunnet og villet paavise den levende myndige Forkyndelse, uden hvilken al saakaldt Aabenbaringstro maa ende i Overtro eller aandløs Forvirrethed.

Provst Koch mod „Edgar”.

„Det er et sandt Ord, at der ligger en Magt i Gjentagelsen. Vi nødes derfor ogsaa til at bruge den.“

L. Koch.

pr. Kjøbenhavn, d. 15. Oktbr. 1888.

Kjære Ven! — Paa mit sidste Brev svarer Du med de to Ord: Ikke mere? Lad mit Gjensvar være ét Ord: Næppe! — Dit lakoniske Spørgsmaal vil vel sige: Naar Hr. Provst Koch kan rose sig af paa hver af „Edgar“s 500 Sider at have fundet „Paastande nok, som det kunde være fristende og saare let at modbevise“, har han da ikke sagt mere om eller mod „Edgar“s rige og interessante Indhold? Jeg maa da svare: Næppe; næppe mere mod Bogens Indhold, men nok noget om Forfatterens Karakter og meget om Katholicismen i Almindelighed.

Jeg siger: Næppe; thi der er endnu to Punkter, som han har ment at skulle gjøre nogle Bemærkninger imod: det er *Kirkeforsamlingerne* og Pavedømmet.

„Naar Forfatteren af „Edgar“, skriver han, „fremstiller Apostlenes Raadslagning som et Forbillede paa de senere Synoder, skulde han tage sig i Agt. Thi Apostlene satte sig ikke ned for at skrive „*Canones*“ med et „*Anathema sit*“, d. e. „forbandet være den, som ikke holder dette“; — heller ikke for at afgive beständig gjældende Kirkelove; — og ingen maa ville sætte sig i Apostlenes Sæde.“

Forfatteren selv, L. v. Hammerstein, vilde rimeligvis med Tak for venlig Advarsel svare: Hr. Provsten har atter her ikke læst ganske rigtig; jeg fremstiller ikke Apostlenes Synode som et Forbillede paa de senere Synoder, men som Bevis paa, at det katholske Avtoritetsprincip herskede allerede paa Apostlenes Tid.

Men lad gaa; jeg kunde ogsaa gjerne have fremstillet den som en Mønster-Synode; Provstens Advarsel er dog ubegrundet; hans tre Indsigelser ere ikke stikholdige.

1) Den første retter sig mod de senere Konciliers *Udtryksmaade*; men af væsentlig Betydning er dog kun, at de lære den skære Sandhed, ikke, hvorledes de fremstille den, Trienterkonciliet f. Ex. handler under den Helligaands Bistand og i Kraft af den Myndighed, som den Helligaand, Kirkens usynlige Styre, giver det, hvad enten det opstiller den Læresætning: Kristus er virkelig nærværende i Alterets Sakramente (13. Møde, 1. *Kapitel*), eller det forkaster den modsatte Vranglære: Alterets Sakramente er kun et Billede paa Kristus, — og det saa lægger til, at den, som paastaar det sidste, ikke længer er Katholik, men *anathema*, banlyst eller skilt fra Kirken (Sammest. 1. *Kanon*).

Skulde det maaske være muligt, at Hr. Provsten, der dog polemiserer mod Trienterkonciliet og dets „Kanonnes“, ikke vidste, hvad der forstaaes ved en *Koncilskanon*, nemlig ikke andet end en kortfattet Læresætning, hvorved en fejlagtig Opfattelse af den aabenbarede Sandhed forkastes? Skulde det være muligt, at han ikke har gjort sig nærmere bekjendt med Trienterkonciliet, som er uden Sammenligning det vigtigste blandt alle Koncilier? Han citerer et Sted af dette Koncil (Sessio IV § 15, d. e. 4de Møde, 15de *Paragraf*) som ikke eksisterer; og den gale Citation kan hverken være en Hukommelsesfejl eller en Trykfejl; thi Konciliet deles slet ikke i Paragrafer, og det 4de Mødes Beslutninger ere oven i Kjøbet saa korte, at der slet ikke kunde være Plads til en *Paragraf* 15. — Endvidere skriver han, at „der i det første Stykke af Trienterkonciliets Beslutninger tales om en Reformation af Gejstligheden og Folket“. Kan Du maaske udlægge disse dunkle Ord saaledes, at de stemme overens med Sandheden? Jeg kan det ikke: thi Sandheden er jo, som

almindelig bekjendt, at hvert af Hovedmøderne deles i to Dele, i Trosdekreter og Reformationsdekreter, at der altsaa i *alle* Hovedmøders første Stykker tales om den sande Lære og dens Forvrængelse, i de *andre* Stykker derimod gives nøje Lovbestemmelser til Forbedring af Kirkens Skikke og Liv, af Gejstligheden og Folket.

2) „Konciliernes Dekreter,“ mener Hr. Koch, „skulle efter den romerske Kirkes Lære, som Forf. gjentagne Gange betoner, være gjældende Kirkelove, saa længe Kirken bestaar. Apostlene derimod have med den Helligaands Bistand kun givet et vist Raad om, hvorledes man skulde komme ud over en Strid, og da Striden var stillet af, lagde Menigheden ganske rolig det apostoliske Raad tilside, og den gjorde vel deri.“

Den Paastand er dels urigtig, dels misvisende. I Apostelsynodens Svarskrivelse (Ap. Gj. 15, 23—29), hvor kort den end er, maa der skjælnes mellem to væsentlig forskellige Dele: en Erklæring om en Tros- og en Sædelære (Omskærelsens Lov forpligter ikke længer; Utugt derimod er Synd) — og et menneskeligt Lovbud (Du skal afholde dig fra ofrede eller kvalte Dyrs Kjød samt fra at nyde Blod). Den første Del staar urokkelig fast for alle Tider, saa længe den nye Pagt staar ved Magt. Den anden Del derimod kunde godt forandres, indskrænkes eller ophæves af den samme Myndighed (Kirken), der havde givet dette Bud, lige saa vel som hvert andet menneskeligt Bud. Det er virkelig i Tidens Løb bortfaldet med Lovgiverens (Kirkens) Samtykke, og det samme er sket med andre Kirkebud. Hvem véd f. Ex. ikke, at der før var langt flere Faste-, Abstinens- og Helligdage at overholde end nu til Dags? Blandt Katholikerne turde der vel ikke være ret mange, som ikke vidste det. Hr. Koch lader rigtignok til ikke at vide det. Han nægter ogsaa baade, at Apostlene den Gang udstedte et Lovbud, (de skulle

kun have givet et vist Raad!) og at Koncilierne have Myndighed til at byde og at fordre Lydighed.

Men angaaende det første, maa vi vel antage, at Hukommelsen har svigtet ham. Han har jo uden Tvivl læst i Apost. Gj. 15, 28, at Apostelsynoden paalægger en „Byrde“, en Forpligtelse. „Nordisk Ugeblad“ har fornylig paavist det mod Hr. V. Jacobsen¹⁾. Denne har lovet „ved Lejlighed at se indenfor hos nævnte Ugeblad“. Mener Du ikke ogsaa, at Hr. Koch kunde have godt af at følge det Exempel. Han er grumme lidt bekjendt med katholsk Lære og Literatur. Havde han dog f. Ex. læst, hvad „Ugebladet“ i et af sine sidste Numre (Nr. 29 S. 557 f.) oplyste om Vulgata og Meningen med Trienterkonciliets Erklæring, at den bør anses for en *authentisk*, d. e. i det *Væsentlige* nøjagtig Oversættelse! Da vilde han ikke have blottet sig ved nu at skrive i „Fra Bethesda“: „Naar Katholiken tager Vulgata i Haanden, saa ved han, at alt er i Orden. Rigtignok findes der ogsaa i den urigtige Læsemaader og Oversættelser, som enhver Filolog vilde forkaste; men baade Kritiken og Filologien kunne spare sig deres Ulejlighed; alle deres Paastande prelle af som matte Kugler mod det pavelige Dekrets stærke Mure.“ Jeg ser Dig smile, kjære Ven. Du spørger: Hvad i al Verden har Filologien eller den *filologiske* Kritik at bestille med Vulgatas Authenticitet?! Ingenting. Men er det ikke sørgeligt, at Mænd af Provst Kochs Stilling og Anseelse kunne tale til deres lærelystne og troskyldige Trosfæller om katholske Ting ligesom en blind Mand om Farver?

3) Hvad de senere Konciliers Myndighed angaar, da indvendes der, at Apostlene nok kunde sige: Det har behaget den Helligaand og os, men de senere Koncilier kunde ikke sige det uden Anmasselse (S. 634).

Men, Hr. Provst, De har jo selv sagt tre Sider til-

¹⁾ Nr. 41, Side 760.

bage (S. 631): „Vi tro, at Herren holder sit Ord: Se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende.“ Det gjøre vi Katholiker ogsaa; og vi kunne godt huske, hvad De synes at have glemt, ved hvilken Lejlighed og til hvem, dette blev sagt. Det var den Gang Herren gav sine Apostle det overmenneskelige Hverv at prædike hele hans Evangelium for alle Mennesker (Mark. 16, 15). Den Gang lagde han det Løfte til: Se, jeg er med *eder* alle Dage *indtil Verdens Ende*. Det kan i denne Sammenhæng ikke betyde mere eller mindre end: Jeg skal hjælpe eder og eders Efterfølgere i Apostelembedet til at røgte dette Hverv uafbrudt indtil Dagens Ende. Men Apostlenes Eftermænd, det er vore rettelig viede katholske Biskopper, der paa de almindelige Koncilier samles med den romerske Biskop, for at værne om, forklare og indskærpe de evangeliske Lærdomme. Vi ere altsaa forvissede om, at deres Forkyndelse af Evangeliet er ufejlbarlig rigtig. Sandhedens Aand taler ved dem; de kunne og bør sige: Det har behaget den Helligaand og os at erklære og forordne (hvad de saa erklære og forordne).

Jeg nævnte just nu den romerske Biskop. I de første Linier af Brevet sagde jeg — og det falder for Resten af sig selv — at Hr. Koch ogsaa taler imod den katholske Lære om Paven, om hans Primat og Ufejlbarlighed. Men jeg skal nok vogte mig for at falde tilbage i min gamle Fejl; Du skal ikke for anden Gang sige: Hvor kjedelig langt er hans Brev! Adieu! Lev vel! Din evig trofaste

Gustav.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. (M). Onsdag den 3. Oktbr. fandt Unio's halvårlige ordentlige Generalforsamling Sted, paa hvilken Hr. Sakristan Jensen dirigerede.

Foreningen tæller nu 87 Medlemmer, 54 Herrer og 33 Damer.

Der er afholdt Møde hver Onsdag, samt den sidste Søndag i hver Maaned i Sommerlokalet, Frederiksbergallé Nr. 15. Af særlige Adspredelser, som Foreningen arrangerede i Sommer, maa nævnes: Skovtur, Sct. Hansfest, Præmieskydning og Præmiekeglespil.

Der vedtoges 2 Lovforandringer, vedrørende § 5 i Lovene, som for Fremtiden giver Bestyrelsen Ret til ved større Festiviteter, at tilstede alle anderledes troende Adgang, dog kun, naar disse indføres ved et Medlem og aldrig mere end 2 Gange om Aaret, og § 22, hvorefter alle Repræsentanter for Fremtiden have Stemmeret i Bestyrelsen.

Sluttelig foretoges Valg af Formand. Valget faldt paa den hidtil værende Næstformand, Hr. Fabrikant *G. Feuerlein* og i dennes Sted valgtes Hr. Fabrikant *Herm. Hoffmann* til Næstformand. Den fratrædende Formand, Hr. Murermester *J. C. Günther*, valgtes til Repræsentant. Til Revisor for det næste Halvaars Regnskab gjenvalgtes d'Hrr Grosserer *C. B. Lohrer* og Student *F. West*.

Søndag den 7. Oktbr. holdt Unio sin aarlige Stiftelsesfest i det ny Vinterlokale, Café Vildmanden. Østergade 32, 1. Sal. Besøget var meget talrigt og Stemningen særdeles festlig. Hertil bidrog ikke mindst fire trykte Sange, som i Dagens Anledning vare forfattede af forskellige Medlemmer, og som bleve afsungne dels ved Fæstmaaltidet, dels ved Punschebollen.

Bestyrelsen bringer hermed i Erindring, at Møderne i Vinterhalvaaret finde Sted hver Onsdag Aften, samt den første Søndag i hver Maaned.

— (r.) I Søndags fandt den højtidelige Afslutning af de *aandelige Exerцитier* Sted i Jesu Hjertes Kapel paa Vesterbro. Disse Exerцитier bleve navnlig holdte for Medlemmerne af de to Mariakongregationer for Mænd og Ynglinge; de begyndte forrige Søndag og varede i otte Dage. Foredragene vare regelmæssig besøgte af 90—100 Mænd og Ynglinge, som med stor Interesse fulgte de forskellige Betragtninger, der holdtes over Menneskets Bestemmelse og Opgave herved og Enhvers første Pligt: Løsningen af Livets Opgave; endvidere over Pligterne mod Gud og hans Stedfortrædere, over Synden og Syndens evige Straffe, over Guds Barmhærtighed mod den angrende Synder, o. s. v. De aandelige Øvelser sluttede med Fælleskommunion om Morgen og en smuk Højtidelighed om Aftenen, under hvilken det sidste Foredrag holdtes

over Æmnet: *Bønnen* er Hjælpemidlet til Standhaftighed, Kilden til al Naade og Fundamentet for et dydigt og lykkeligt Liv: „Beder, og I skulle faa.“ *Familiefaderen skal være en Bønnens Mand* og i saa Henseende lyse som et Forbillede for hele Familien.

De katholske Mænd have i disse Dage aflagt et nyt Vidnesbyrd om deres religiøse Sindelag. Lykkelig den Menighed, som har saa mange solide Ynglinge og ægte katholske Familiefædre! Tillige vor Tak for den utrættelige Iver, som den almindelig elskede Kongregations-Præses, Hr. Pastor *Brinkmann*, har udvist i disse smukke Dage og bestandig udviser i sine lærerige Kongregations-Foredrag.

Odense. (F.) Søndagen den 14de Oktober var en sand Højtidsdag for vor Menighed, idet den højærværdige Apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch* paa denne Dag meddelte 19 Menighedsmedlemmer *Konfirmationens h. Sakramente*. De gribende Ord, Hs. Højærværdighed henvendte til Konfirmanderne før og efter den hellige Handling, og hvormed han indtrængende formanede dem til at bevare den modtagne Naade og altid at vise sig som trofaste Stridsmænd for Kristi hellige Sag, ville sikkert aldrig gaa dem af Minde. Om Aftenen forsamledes Menigheden til en højtidelig Takkegudstjeneste med sakramental Velsignelse. Den kraftige Afsyngelse af vor herlige ambrosianske Lovsang „Te Deum“ gav Vidnesbyrd om den begejstrede Stemning, der opfyldte alle Hjærter.

Kanonisationshøjtideligheden

til Ære for de tre nye Helgener:

Petrus Klaver, Johannes Berchmans og Alfons Rodriguez fejres i Jesu Hjærtens Kapel (Vesterbrogade 28) Søndagen den 28. Okt. og de to følgende Dage.

Søndag den 28. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse med Prædiken om *Kanonisationens Betydning*; Kl. 6 Aften: højtidelig Andagt med Prædiken om *den h. Petrus Klaver*.

Mandag den 29. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Højmesse; Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften: højtidelig Andagt med Prædiken om *den h. Johannes Berchmans*. Denne Andagt holdes særlig (dog ikke udelukkende) for Medlemmerne af begge Kongregationerne, da vedkommende Helgen selv har været Medlem af Maria-Kongregationen.

Tirsdag den 30. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Højmesse; Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften: Slutningshøjtidelighed med Prædiken om *den h. Alfons Rodriguez* og Te Deum.

Alle, som paa en af disse tre Højtidsdage værdigen modtage den h. Kommunion i Jesu Hjertes Kapel og dør bede efter den h. Faders Mening, kunne vinde en *fuldkommen Aflad*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. Oktober. 23. **Søndag e. Pintse.** Simon og Judas Thaddæus, Ap. — 28. **M.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — 30. **Ti.** Alfons Rodriguez, Bekj. — 31. **O.** Vigiliefestdag. Wolfgang, Biskop og Bekj.

Torsdag den 1. November.*) **Alle Helgeners Fest.** (Befalet Festdag, som forpligter til Bivaanelse af det h. Messeoffer. Formiddags-Gudstjeneste som om Søndagen; Kl. 8 Aften: Festandagt og Procession i Sct. Ansgars Kirke.

Fredag den 2. November. **Alle Sjæles Dag.** (Kl. 9 højtidelig Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke; Kl. 8 Aften: Rosenkrans for de Afdøde). — 3. **L.** Oktavdag.

Søndag den 4. November. 24. **Søndag e. Pintse.** Karl Borromæus. Biskop og Bekj.

*) Torsdag den 1. November, Alle Helgeners Fest, afholdes i alle Præfektorets Kirker og Kapeller den sædvanlige **Sct. Ansgars-Bonifacius Kollect** til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter her i Landet.

Mariaforeningen afholder Møde Søndagen den 28. Oktober efter Højmassen i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes.

C. Maurer,

Etuimager, Østervoldgade 14, St. o. G,

forfærdiger alle Slags Etuier til Guld og Sølv samt alt Galanteriarbejde. Reparationer udføres.

En dannet Dame, meget musikalsk, som taler tysk, fransk, svensk og dansk, søger nogle Timer daglig besatte som Selskabsdame eller Sygeplejerske. Elever i Piano og Sang samt tysk og fransk Elementar-Undervisning modtages. De bedste anbefalinger haves. Nærmere Underretning daglig i Dannebergsgade 35. 1. Sal, (fra Kl. 3—4).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 45.

Søndagen den 4. November.

1888.

Indhold. † Eduard Scheby. Hr. Koch mod Edgar. Hr. Jacobsen eller Kusk udi egen Indbilding. Efterretninger: Kjøbenhavn, Svendborg, Holland.

Eduard Scheby.

Den 7. Oktober døde i Mariastern i Sachsen den danske Konvertit og i vide Kredse bekendte forhenv. Prior for Trappist-Klosteret Mariawald, P. *Eduard Scheby*, i en Alder af 78 Aar. Pater Eduard Scheby var født i *Tønning* i Slesvig. Han var Søn af velhavende Forældre og studerede, efter at have tilendebragt sit Gymnasialkursus, Retsvidenskab i Kiel og Heidelberg. Opdraget og opvoxet i den fuldkomneste Indifferentisme kom han i Efteraaret 1845 paa en Ferierejse til Wien. Her blev han hjemsøgt af en svær Sygdom, under hvilken en gammel Kone plejede ham med stor Kjærlighed og Opofrelse. Efter hans Helbredelse

nægtede hun at modtage nogen som helst Godtgjørelse for Forplejningen; men, da hun under hans Sygdom rimeligvis havde erfaret, at han var fuldstændig blottet for Tro, udbad hun sig som eneste Belønning, at han i det mindste en eneste Gang skulde besøge en Kirke. Scheby opfyldte gjærne sin trofaste Sygeplejerskes uegennyttige Ønske og gjorde derved et Skridt, der var afgjørende for hele hans Liv. „Dagen efter dette eneste Kirkebesøg“, fortæller han selv, „ventede den Helligaand allerede om Morgenen paa mig; thi da jeg vaagnede og slog Øjnene op, kom den Helligaand over mig, og jeg var katholsk.“ Han gik strax til en Gejstlig, som hans Sygeplejerske havde anvist ham, — det var P. *Madlener* af Redemptoristordenen — og meddelte ham, at han ønskede at blive optaget i den katholske Kirke. P. Madlener underkastede ham en grundig Prøvelse, og han blev da overtydet om den vidunderlige Kjendsgjerning, at Scheby, der, som ovenfor bemærket, aldrig havde bekymret sig om nogen som helst Religion, heller aldrig havde haft en luthersk, end sige da en katholsk Katekismus i sin Haand, var saa fuldstændig inde i alle den katholske Kirkes Dogmer, at han næsten ikke trængte til nogen forberedende Undervisning og faa Dage efter kunde aflægge den katholske Trosbekjendelse. Pater Madlener stadfæstede gjentagne Gange mundtlig denne Kjendsgjerning, saa dens Troværdighed er hævet over enhver Tvivl.

Scheby opholdt sig efter sin Konversion endnu en Tidlang i Wien, studerede Theologi og vendte derpaa hjem, solgte alle sine Ejendele, tog Afsked med sine Slægtninge og traadte i Witten ved Maastricht som Præst ind i Redemptoristordenen. Men efter nogle Aars Forløb tilfredsstillede denne Ordens Strænghed ham ikke, han længtes efter endnu strængere Askese og Selvfornægtelse, traadte derfor atter ud af Ordenen og gik i 1852 til Klosteret „Oliebjærg“ i Elsass, hvor han traadte ind i *Trappistordenen*. Derfra sendtes han

senere til det nye Filialkloster „Mariawald“, hvor han i 1867 udnævntes til Prior for de derværende Brødre. I dette Embede arbejdede han med Iver og Held paa Gjenopbyggelsen af det gamle ærværdige Kloster og den berømte gothiske Valfartskirke, der henlaa som en Ruin. Kirken var i sin Tid indviet til Ære for den smertefulde Gudsmoder, hvis Naadebillede findes i den nærliggende Landsby Heimbach, hvor det endnu æres ved talrige Pilegrimstog. Han havde netop lykkeligen fuldendt Gjenopførelsen af Kirkens Ydermure og bragt den under Tag, da den sørgelige Kulturkamp standsede ham i hans Virksomhed. Ogsaa han, den fredelige Trappist, blev tvungen til med sine Brødre at forlade Klosterets Ensomhed og begive sig i Landflygtighed. I de sidste Aar virkede han indtil sin Død som Skriftefader for Cistercienser-Nonnerne i „Mariastern“ i Kongeriget Sachsen. R. I. P.

Hr. Koch mod „Edgar“.

„Prædikanterne skulle ogsaa holde sig fra allehaande Skjældsord; dog Pavedømmet og dets Anhang skulle de heftig fordømme som Djævlens og hans Rige.“

Luther i sachsisk Visitationsbog af 1538.

pr. Kbhvn., d. 29. Oktbr. 1888.

Kjære Ven! Fornylig læste jeg Biskop Engelstofts „Kirke-Ordinantsens Historie“, som Du har laant mig. E. anfører Luthers ovenstaaende Anvisning og tilføjer saa: „De danske Prædikanter have foretrukket det Fredelige.“ Kan det siges endnu? Lad os se.

Hammerstein, der vilde belære sin Edgar om alle katholske Troslærdomme, maatte ogsaa tale om Pavens Forrang og ufejlbare Læremyndighed. Det er en Selvfølge, at Provst Koch, der vilde holde sig til Hovedpunkterne i „Edgar“, ikke kunde lade være at angribe begge disse katholske Lærestykker. Hvem har nu Ret?

Den katholske Troslære om den romerske Biskops Forrang eller *Primat* grunder sig paa 3 Kjendsgjæringer: at Kristus har givet Petrus en Forrang for hans Medapostle, — at Petrus døde i Rom, — og at han, da han døde, var Biskop af Byen Rom.

Koch indrømmer de to første Kjendsgjæringer, altsaa mere, end vi ere vante til at faa indrømmet af hans Trosfæller; men han tvivler om den tredie. Han skriver: „Saa vist, som det er, at Peder og Paulus have lidt Martyrdøden i Rom, saa uvist er det, at Peder er den første, der skulde have indtaget en Stilling, som kunde lignedes med en Biskops; og at han skulde have været dér 25 Aar, er en ren Legende, som det ikke er muligt at faa til at stemme med Skriften.“ — At Petrus allerede henved 25 Aar før sin Død kom til Byen Rom, grundlagde en kristelig Menighed og rejste sit Bispestæde dér, er en gammel Tradition, som nok lader sig rime med Bibelen; man behøver kun at sætte denne Romerrejse imellem Ap. G. 11, 18 og 12, 3 eller efter 12, 17; Professor *Döllinger*, Gammelkatholicismens Fader, der selv har opsagt Paven Huldskab og Troskab, beviser det i sit Skrift „Kristendom og Kirke“, S. 95 f. Men Petrus kunde godt være Biskop af Rom i 25 Aar uden at opholde sig alle 25 Aar uafbrudt i Rom. Imidlertid kommer det slet ikke an paa, hvor længe han var Biskop af Rom. Det er nok, at han i nogen Tid var det og det lige til sin Død.

Det er nu langt fra saa usikkert, som Hr. Koch mener. Biskop *J. P. Mynster* har anstillet en nøje videnskabelig Undersøgelse om Sct. Peters Ophold i

Rom og er kommen til det Resultat, at „næsten lige saa enstemmig, som de Gamle berette, at Petrus endte sit Liv i Rom, vidne de ogsaa, at han først havde udmærket det i denne Stad; de kalde ikke blot den romerske Biskops Sæde Petri Stol, sige ikke blot, at Petrus plantede Kristendommen i Rom, men de fortælle ogsaa Tiden, da det skete, og adskillige Omstændigheder derved.“¹⁾

Det er altsaa paa ingen Maade slet bevendt med Forudsætningerne til den katholske Troslære, at den romerske Biskop i Følge Herrens Anordning har Forrangen (Primatet) for sine Medbrødre i Bispeembedet, eller med andre Ord, at han er alle Kristnes Fader, hvilket udtrykkes ved Ordet *Pave*. Men Hr. Koch mener at kunne føre Modbeviser mod Pavens Primat. Han spørger: „Skulde det ikke være muligt, at Kristus slet ikke havde indsat nogen Statholder eller Stedfortræder paa Jorden?“

Nej, Hr. Provst, det er umuligt, siden Skrift og Historie lærer os, at det behagede ham at indsætte Petrus og hans Efterfølger paa Bispestolen i Rom til sin Statholder. De selv indrømmer, at der i Matth. 16, 18—19 „virkelig gives Petrus en Forrang, som vi jo ogsaa se, at han bestandig siden hævder.“ (De indrømmer her egentlig mere, end vi Katholiker kunne kræve; thi paa det anførte Sted *lover* Herren kun at ville give Petrus en Forrang; i Joh. 21, 15—17 læse vi saa, at han indfrier dette Løfte og beskikker Petrus til at træde i hans eget, „den gode Hyrdes“ Sted (Joh. 10, 11, 14) og til at vogte hans Lam og Faar, — allesammen uden Undtagelse eller Indskrænkning.) Men til denne Indrømmelse knytter De saa det Spørgsmaal: „Hvad vedkommer dette *Rom*?“

Meget, Hr. Provst. De holder ikke af, at man paaviser, hvor meget de katholske Lærdomme stemme

¹⁾ Se hele Stedet i „Edgar“ S. 329.

overens baade med hverandre indbyrdes og med den sunde Menneskeforstand. Ellers vilde jeg give Dem følgende at overveje: Kristus vilde, at der skal herske Enhed og Enighed i hans Verdensrige (Matth. 12, 25; Joh. 10, 16; 17, 11. 21. 22); men det naturligste og simpleste Middel dertil var at give hele Kirken ét fælles Hoved. — I Virkeligheden har han indsat Petrus til ene at være Hyrde over hele hans den Gang endnu kun lille Hjord; hvor meget mere vil han da ikke have anset en fælles Bestyrelse for nødvendig for de senere Tider, da alle Folk skulde indgaa i hans Faaresti (Joh. 10, 16)¹⁾! Men, som sagt, De holder jo ikke af at faa den katholske Lærebygning indvortes Sammenhæng og Konsekvens paavist. De mener, at „det kun er daarlig Indbildskhed, naar den Slags Slutninger anvendes paa Guds Forsyns Styrelse.“

Men naar Gud selv da aabenbarer os, ad hvilken Vej han har behaget at styre sin Kirke til det Maal, han har sat den, nemlig Enhed i Lære og Tro, saa gjøre vi dog vel ikke en „apriorisk Slutning“ ved at høre paa hans Aabenbaring og opspore denne Vej. Læs da endnu en Gang Matth. 16, 18. 19, men læs det uden Fordom: og De vil finde, at Herren dør lover, at hans Kirke skal være uovervindelig, *fordi* og *saa længe som* den hviler paa Klippen Petrus; men Kirken skal blive uovervindelig staaende indtil Verdens Ende (Matth. 28, 20); Klippen Petrus maa altsaa blive ved at bære den indtil Verdens Ende. Men Petrus selv døde i Aaret 67 efter Kristi Fødsel. Den Gang maa en anden altsaa være traadt i hans Sted som Kirkens Klippe-Grundvold; og saaledes maa det stedse være gaaet hidtil, saa ofte Kirkens øverste Hyrde døde, og saaledes maa det gaa fremdeles i Følge Herrens Viillie og Løfte indtil Verdens Ende.

Hvem er da disse Petri Efterfølgere, der i uafbrudt

¹⁾ Se „Edgar“ S 317. 322.

Række maa have fulgt den ene efter den anden? Det er hans Eftermænd paa det romerske Bispesæde.

Han har overgivet sin Eftermand Linus to Hyrdestave, d. e. en dobbelt Hyrdeomsorg, Omsorgen for de Troende i Byen Rom og Omsorgen for de Troende i den hele Verden. Det er ikke menneskelig Anordning, det er Guds Vilje, der vil se de to Hyrdestave for bestandig lagte i én og samme Haand, i den romerske Biskops eller Pavens.

Det er disse to Sandheder: Petrus var hele Kirkens øverste Hyrde — og den romerske Biskop er hans Efterfølger ogsaa i hans øverste Hyrdeembede, som Hammerstein beviser paa 22 Sider ved en Mængde Citater af de ældste Koncilier og af Kirkefædre. Det er ham magtpaaliggende at bringe sin Edgar „til at indrømme, at vort Traditionsbevis for det af Protestanterne forkastede, specifikt katholske Dogme om Pavens Primat og Ufejlbarehed ikke er mindre slaaende end det Traditionsbevis, der kan føres for den h. Skrifts Ægthed og Inspiration og som Protestanterne dog ere nødsagede til at godkjende, hvis Bibelen ikke skal svæve i Luften“ („Edgar“ S. 318). Hr. K. er bange for, at disse mange Citater kunde imponere en protestantisk Læser. Han advarer derfor. Men hvad kan han da sige derimod? Intet, som kunde være stikholdigt.

Ikke alle Citater, mener han, bevise begge Delene, baade Peters Primat og Pavens Primat. — Nej, det gjør de ikke alle. Men det behøves vel heller ikke; det kan være nok, at nogle handle om begge Dele, andre kun om Peters Primat, andre kun om Pavens.

Men, indvender Hr. K. fremdeles, der findes i Oldtiden ogsaa Exempler paa, at Biskopper afviste romerske Overgreb, saa som Cyprian og Lilleasiaterne i Aaret 196. — Sæt det forholdt sig saaledes, hvad vilde følge deraf? Naar en Foresat, tillader sig et Overgreb og hans Undergivne afvise det, mon han derved mister den Myndighed, han har paa sit Omraade?

Johan Hus har lært Sligt; og Hr. K. giver Hus Ret overfor Conciliet i Kostnitz; men at han vilde underskrive *den* Sætning, det kan jeg dog ikke tro. Med lad os se de nævnte Exempler.

Hvad Cyprian angaar, giver den ovennævnte I. I. I. Døllinger os et ganske andet Syn paa Sagen end Hr. Koch. I sin Kirkehistorie (I 49) siger han, at allerede i de første Aarhundreder indankede afsatte Biskopper deres Sag til den romerske Biskops Kjendelse, som f. E. den spanske Biskop Basilides, hvem Pave Stefan saa atter indsatte i hans Bispedømme, og at Cyprian da nok misbilligede den Maade, paa hvilken Paven, der var bleven skuffet, gjorde Brug af sin Ret, men paa ingen Maade nægtede Pavens Ret.

Det andet Exempel tages af Paaskestridighederne og er, om muligt, endnu uheldigere valgt. Kirkehistoriens Fader *Evsebius* skriver (V. 23) ¹⁾ derom: „Sagen var, at Menighederne i hele Asien i Følge en gammel nedarvet Skik stode i den Formening, at den h. Paaskefest nødvendig maatte fejres fjortende Dagen efter Nymaane, samme Dag nemlig, det var budet Jøderne at slagte deres Paaskelam, og som en Selvfølge antog de tillige, (uden Forskjel, hvad Dag i Ugen det traf) at Fasten med det samme maatte afbrydes, medens derimod Menighederne allevegne ellers havde en ganske anden Sædvane og intet vilde vide af, at Fasten kunde afbrydes paa nogen anden Dag end vor Frelasers Opstandelsesdag [d. e. en Søndag], noget, de vaagede nøje over, da denne endnu bestaaende Skik hidrørte fra Apostlene selv.“ Tidligere mindelige Forhandlinger derom mellem Polykarp, Biskoppen af Smyrna, og Pave Anicet havde ikke haft det tilsigtede Resultat. Efter at der nu flere Steder var holdt Synoder, bød Pave Viktor, at de lilleasiatiske Biskopper ogsaa skulde samles; og hvis de da ikke vilde læmpe sig efter de øvrige

¹⁾ Evsebs Kirkehistorie, oversat af C. A. H. Muus' S. 208 ff.

Landes Skik, truede han dem med Bandsættelse. Vor gode gamle Ven C. A. H. Muus gjør hertil den rigtige Bemærkning: „Det var vel ingen Trossag, der forelaa; men i Tidens Længde vilde det gaaet galt, hvis Asiaterne ikke vare faldne til Føje.“ Og det gjorde de ikke endnu; men de beraabte sig tvært imod paa, at deres Skik hidrørte fra Apostlene Filippus og Johannes. Det lader alligevel til, at Pave Viktor ikke udførte sin Trusel; andre Biskopper, navnlig den h. Irenæus af Lyon, havde indtrængende anmodet ham om ikke at forstyrre Kirkens Fred formedelst en Ulighed i en udvortes Skik.

Sig nu, hvad synes Du? er det et Vidnesbyrd *imod* eller *for*, at den romerske Biskop allerede i det andet Aarhundrede blev anerkjendt for hele Kirkens øverste Styrer? Hr. Koch slaar sig selv paa Munden, naar han siger, at de øvrige Biskopper „afviste romerske Overgreb.“ Ja, for et Overgreb ansaa Asiaterne — skjönt med Uret — Pavens Bud; thi de mente, at maatte beraabe sig derimod paa den apostoliske Grundsætning, at man skal adlyde Gud mere end Menneskene (Ap. Gj. 5, 29). Men lad En sige til sin Foresatte: Hvad De her byder mig, kan jeg ikke gjøre; det er mod Guds Bud, — mon han derved siger: De er ikke min Foresatte? Paa ingen Maade; snarere anerkjender han ham derved som sin Foresatte. Men andet véd Hr. Koch ikke at sige mod Hammersteins historiske Bevis for den romerske Biskops Primat.

Han synes selv at have følt, hvor svagt hans Modbevis er. Thi han griber til et Hjælpemiddel, der, psykologisk set, maa siges at være nærliggende, men som røber hans Forlegenhed. Lad En dristig paastaa: Saadan er det, som jeg siger; enhver der ikke kan indse det, er blind (en Dumrian)! — og han kan være vis paa, at største Delen af den almindelige Læseverden vil tro det paa hans dristige Forsikring. Det er nu det, Hr. Koch gjør, sig selv bevist eller ubevist. Han slutter den Del af sin Ameldelse med: at „det kræver

en ualmindelig Evne til at lukke Øjnene for Virkeligheden, naar man vil finde Pavedømmet i den Skikkelse, som Katholikerne nu ville give det, i de første Aarhundreder af Kirkehistorien, end sige i den hellige Skrift. Nej, den katholske Kirkes Forsvarere komme galt fra det, naar de ville forsvare sig med Skriften eller Historien. De maa hellere holde sig til de aprioriske Slutninger; de ere lette at haandtere, og det er vel ogsaa derfor, vor Forfatter har saa mange af dem.“

Vi to kunne godt forstaa, hvad det er, der bringer Hr. Koch i en saa animeret Stemning. Paa det historiske Gebet føler han sig tilbagetrængt. Hvad han kalder „aprioriske Slutninger“ er ikke andet end Beviser for, at de katholske Lærdomme staa i Samklang med hverandre indbyrdes og med hvad den sunde Menneskeforstand lærer og tilraader. Denne mest slaaende Bevisførelse for Katholicismens Sandhed synes Provsten, som allerede sagt, slet ikke om; den Fremgangsmaade vilde han helst bringe i Miskredit; det er „*mislige* aprioriske Slutninger“ og „en Slags aandelig Gymnastik.“ (Ved det sidste Ord føler den københavnske Læser sig vistnok hensat til Kunstnerplainen i Tivoli!)

Men det varsler jo intet godt, naar den ene af Parterne under et Ordskifte kommer i en ophidset Stemning. Hos en upartisk Tilhører kan der da let opstaa den Tanke: Hvorfor skriger han saa højt? mon det skulde være fordi han er i Knibe? — Om to af de „*mislige*“ Slutninger har jeg alt underholdt Dig i mit første Brev¹⁾ og her ovenfor. En tredie staar tilbage; den drejer sig om Pavens Ufejlbarlighed, om Pave Alexander VI m. m. I selve disse Ord ligger der noget Pikant. De kunde pirre Appetiten til endnu Mere. Men gamle Horats har Ret: „Maade der gives i alt.“

Lad mig for denne Gang sige: Far vel! Lev vel! — Paa snarligt Gjensyn!

Din indtil Døden trofaste

Gustav.

¹⁾ S. Nr. 42, S. 773.

Hr. Jacobsen

eller

Kusk udi egen Indbilding.

Hr. Kand. *William Jacobsen* har overgivet sit aandelige Bo til Skifteretten og erklæret sig fallit. Paa anden Maade kan man ikke opfatte hans nyeste Artikel i Morgenbladet for 1. November, hvor Hr. Kandidaten nedlader sig til, under Overskriften „*Mit Forspand*“, at fremkomme med nedenstaaende interessante Blanding af aandløs Vigtighed og overlegen Grovhed. Vi maa væk fra det Hele, har Hr. Jacobsen ment, ellers kunde der let gaa et Lys op for Morgenbladets Læsere. Og da jeg ikke har noget fornuftigt at sige, vil jeg skjælde Modparten lidt ud og løbe fra det Hele med en Sludder for en Sladder og en gyselig Overlegenhed, der muligvis vil imponere. Hr. Jacobsen skriver:

„Godt kjørende, det er jeg. Et Par Traverser af ædel Race som Forspand, der har lagt sig villig i Selen og gaar godt i Tøjet. Endnu gaar de ikke rigtig godt i Spænd sammen, den adstadige nærmer, den sorte, vil gjerne bide den aristokratiske fjærmer, der er tilbøjelig til at løbe løbsk. Med Tiden, naar de bliver tilkjørte, gaar Dansen bedre; de er i Grunden godmodige, lette at styre, et smukt, jævnt og dog rask Trav. Den lille bjæffende Moppe ved Navn „Gustav“ i „Nord. Ugebl. f. kath. Kr.“ fatter aabenbart intet af det Hele. Den løber ved Siden af Vognen og gøer ad Hjulet der løber rundt.

Hr. Pastor *Perger* fra Ordrup lagde sig i Selen i Ugebladet Nr. 41:

S. 758 samme Steds: „Jeg er enig med Hr. Jacobsen i, at Stridsspørgsmaalet ikke lader sig med Sikkerhed afgjøre efter de *græske* Haandskrifter alene . . . Om en eller anden katholsk eller protestantisk Ud giver af den græske Bibel . . . foretrækker den første eller den anden Læsemaade, kan være temmelig lige gyldigt.“ (Dér bed han den fjærmer.)

S. 759: „Vi“ (d. e. Hr. Perger og Jacobsen) „ere ydermere enige i, at Løsningen af vort Spørgsmaal

ikke maa søges i Vers 23 alene . . .“ (Dèr bed den nærmer igjen *).

S. 760: „Skriftens Ordlyd er: „Apostlene og de Ældste besluttede med hele Menigheden“ — hvad der næppe lader sig forstaa anderledes end: Apostlene og de Ældste besluttede med hele Forsamlingens Bifald eller Samtykke“ — *Mine* Ord, Hr. Pastor! jeg skrev i „Morgenbladet“ Nr. 202, at Apostlene havde sikret sig „de menige Medlemmers *Samstemning*“. Foretrækker De „*Bifald* eller *Samtykke*“, det kommer mig ud paa èt. At De finder, at Menigheden *trods* dette Samtykke spiller „en underordnet Rolle“, er for mig af „underordnet“ Betydning, al den Stund De har indrømmet mig min Paastand, at Apostlene ikke have undladt at erhverve sig dette Samtykke. Det burde de virkelig strax sagt i „Morgenbladet“, i Stedet for at „knibe ud“, indtil de var i Sikkerhed indenfor Ugebladets Døre. Grev H. L. vil i „Morgenbladet“ for 14de Oktbr. forvandle dette „Bifald eller Samtykke“ til „almindelige Bifalds- eller Mishagsytringer“, det lader jeg foreløbig Hr. Pastor Perger i Ordrup om.

Grev Holstein Ledreborg er slem til at skære sig paa sine Vaaben. Han siger i „*Aandløshed eller Klarhed*“ („Morgenbladet“ den 14de Oktbr): „Der er virkelig ingen, som paastaar, at den Helligaand har affattet „hin Skrivelse“, men at den har ledet og bemyndiget den Forsamling, som tog *Beslutningen*, der nævnes i Skrivelsen, hvilket er noget ganske andet“. — Hvorfor siger Greven dette? Jo som Undskyldning for den uimodsigelige Tvetydighed, at Horeri og visse Spiser efter denne Skrivelse skal være lige „nødvendige“ for Kristne at holde sig fra. Altsaa: den Helligaand har ikke selv taget denne tvetydige Beslutning, men kun „*ledet og bemyndiget*“ Apostlene til at tage den, eller som Grev H. L. nogle Linjer overfor i samme Stykke siger: „Det staar fast . . . Kirkemødet i Jerusalem [har] talt i den Helligaands Navn og paaberaabt sig ikke blot sin egen, men ogsaa den Helligaands Myn-

*) Grev Holstein Ledreborgs „Pater, peccavi“ (d. e. Min Fader, jeg har syndet) lyder saaledes: Vil man løse Striden om, hvem der traf „Afgjørelsen“, er det det simpleste at se efter i selve Skrivelsen, som strax i Begyndelsen nævner sine Forfattere, men da Læsemaaden af dette Sted er omtvistet, er denne Fremgangsmaade afskaaret.“ („Morgenbladet“ 14de Okt.)

dighed med Hensyn til *hele* den trufne Afgjørelse.“
Jo—o, det staar fast — efter Logiken og efter Sprogbrugen! — ja som „Murene i Absalonsgade“ for at tale med Grev Holstein Ledreborgs egen vittige Tunge en Gang i gamle Dage, da hele den nyopførte Husrække derude styrtede sammen som et Korthus. Saaledes er nu ogsaa Grev *H. L.*'s skjønne Bygningskomplex ramlet ned, den han med saa megen Besvær har ført op til Ære for Logiken (!) og Sprogbrugen (!). Grev *H. L.* kaster smægtende Blikke ud efter Pastor Brahm, om ikke den *lutherske* Præst vilde give ham en Haandsrækning i hans Vaande. Forladt af alle, Pastor Perger fra Ordrup forlod ham, Logiken og Sprogbrugen forlod ham, ligesaa Pastor Brahm, med hvem han fo'r i vild „Fart“ hen over „Aandsfrihedens“ Stene og „Avtoritetstroens“ Huller, indtil han tumlede ned i den Bibelgrav, han selv havde gravet. Der er saamænd ingen Fare for, at Hr. *H. L.*, efter at jeg nu har reddet ham op af „Aandløshedens“ og „Meningsløshedens“ Grøft og spændt ham for, skal forføre nogen eneste Moders Sjæl med sin „Klarhed“ over Grundtvig og S. Kierkegaard og Luther osv. „Den, der ikke er tro over lidet, hvem vil betro ham det større?“ Den, der ikke er bedre hjemme i sin Bibel og ikke med Troskab læser den og bøjer sig for dens klare Tale, har altfor kjendeligt godtgjort sin aandelige Afmagt, til at nogen vilde betro sig til en saadan Vejleder i sin Sjæls Salighedssag.

„Det Ord de vel skal lade staa
 og dertil Tak ej have.“

(Luther og Grundtvig.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, er atter vendt tilbage til Hovedstaden, efter at have foretaget en Visitatsrejse i Provinserne og meddelt Konfirmationens h. Sakramente i Odense, Svendborg og Kolding.

— I højærv. Pastor *Kerff's* Befindende er der

heldigvis indtraadt en væsentlig Bedring, saa at han nu synes udenfor al Fare.

— I de tre første Dage af den henrundne Uge fejredes i Jesu Hjertes Kapel paa Vesterbro en højtidelig Triduum til Ære for tre af den h. Fader i Januar kanoniserede Helgener: Slavernes Apostel *Petrus Claver*, *Johannes Berchmanns* og *Alfons Rodriguez*, alle tilhørende Jesuiterordenen. Kapellet var ved denne Lejlighed festlig smykket med Blomster, Guirlander og Skjolde, hvorpaa læstes de tre Helgeners Navne. Gudstjenesten var i Løbet af de tre Dage, navnlig om Aftenen, besøgt af talrige Andægtige, som med Opmærksomhed fulgte D'hr. Gejstlige *Brinkmanns* og *v. Geyrs* beaandede og lærerige Prædikener om de Hellige og disses heroiske Dyder. Den højtidelige Triduum sluttedes i Tirsdags Aftes med den ambrosianske Lovsang „Te Deum“. Ikke faa Menighedsmedlemmer havde om Morgenen modtaget den h. Kommunion i Kapellet, hvortil der var knyttet en fuldkommen Aflad.

— I Søndags fejrede ogsaa *Sct. Josefs Gildet* sin Stiftelsesfest. I Dagens Anledning samledes Brødrene, ca. 30, om Aftenen i Lokalet i Frederiksberg Allè til Fællesspisning *en famille*.

Svendborg. Søndag den 22. Oktober meddelte den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *Johannes von Euch*, Konfirmationens hellige Sakramente til 33 Katholiker i Menigheden i Svendborg. Skjønt mange Menighedsmedlemmer ere bortrejste til andre Byer og enkelte døde, har Menigheden i Svendborg dog stadig kunnet glæde sig ved en betydelig Tilvæxt i Løbet af det sidste Aar. Til denne Forøgelse har den ny skjønnede Kirke, som blev indviet i November forrige Aar, vistnok ikke lidet bidraget. Den er nu saa temmelig udstyret med alt, som kan gjøre et katholsk Gudshus hyggeligt. Dog mangler endnu en Døbefont. Et overordentlig smukt Alter af hvid fransk Sandsten med Billedhugger-

arbejde og kostbare Marmorsøjler er derimod bleven skjænket af Grev *Moltke-Huitfeldt* til Glorup. Det blev første Gang taget i Brug Søndagen den 16. September og vækker almindelig Beundring hos Alle, som se det. Altertavlen er en udmærket Kopi af Rafaels „Madonna Sixtina“, og ligeledes en Gave fra Glorup.

Paa Konfirmationsdagen var Kirken stærkt besøgt, og man bemærkede blandt de talrige Andægtige forh. Stiftsprovst *Kofoed-Hansen*, den grevelige Familie *Moltke-Huitfeldt* og Baronesse *Rosenørn* til Hvidkilde. Den apostoliske Præfekt talte med stor Kraft saavel før som efter Haandspaalæggelsen og lagde de Troende paa Hjærte, at de skulde vise sig taknemlige mod Gud for Troens Naade ved et ægte kristeligt Liv. Under Aftenandagten talte Pastor *Whitte* over Apost. Gjærn. VIII, 7, idet han sluttede med en særlig Henvendelse til de Beseglede, deres Faddere og Forældrene. Andagten sluttede med „Te Deum“ og den pavelige Velsignelse. Saavel under Formiddags- som Aftengudstjenesten assisterede Sangkoret, som ledes med stor Nidkjærhed af Hr. Kapellan *P. Schreiber*, der har indlagt sig en virkelig Fortjeneste af Kirkesangen i Svendborg. Mindet om den smukke Kirkehøjtid vil forblive uforglemmeligt og befæster Haabet om en skjøn Fremtid for Danmarks yngste Mission.

Før sin Afrejse fra Byen meddelte Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt, at den katholske Kirke i Svendborg i Følge Anordning fra Rom for Fremtiden skal kaldes *Sct. Knuds Kirke*. Imidlertid vedbliver den s. *Karl den Gode* som forhen at være Kirkens anden Skytspatron.

Holland. *De hollandske Katholikers Generalforsamling*, som fandt Sted den 21. Oktober i Rotterdam, udmærkede sig ved den Energi, hvormed den traadte i Skranken for den h. *Faders Rettigheder*. Generalforsamlingens Telegram til Kardinal-Statssekretær *Rampolla* havde følgende Ordlyd: „De i Rotterdam forsamlede holland-

ske Katholiker, den talrigste katolske Generalforsamling, som nogensinde er bleven afholdt i Rotterdam, erklærer overfor Gud, at det er deres Villie, for Fremtiden at forsvare overfor Revolutionen og det falske Princip om de naturlige Grænser: det hollandske Fædrelands Rettigheder, den katolske Kirkes Rettigheder og alle Pave-Kongen Leo XIII's Rettigheder." Et lignende energisk Sprog føre ogsaa de af Forsamlingen med Begejstring vedtagne Resolutioner.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 4. November. 24. Søndag e. Pintse. Karl Borromæus, Biskop og Bekj. — **5. M. 6. Ti. 7. O. 8. To.** Oktavdage. — **9. F.** Indvielse af Laterankirken i Rom. — **10. L.** Andreas Avellinus, Bekj.
Søndag den 11. November. 25. Sønd. e. Pintse. Mariæ Skytsfest.

Mødreforeningen. Tirsdag den 6. Novbr. Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe i Sct. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Ansgariusforeningen. Onsdag den 7. Novbr. Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen.

Unio. I Dag Søndag den 4. Novbr. og frømedes hver første Søndag i Maanedens afholdes Møde i Vinterlokalet, Østergade 32, 1. Sal.

Konfirmations-Undervisningen begynder Mandagen den 5. Novbr. og fortsættes hver Mandag og Torsdag Kl. 8 Morgens i Skolelokalet i Bredgade 69.

Joh. Braun, Sognepræst.

En ung Pige af god Familie ønsker Plads hos et katolsk Herskab enten som Barnepige eller ved indvendig Gjærning snarest. Anbefaling fra tidligere Plads høves. Redaktionen anviser.

Den levende Rosenkrans' Forening afholder Møde med Exhortation Søndagen den 11. Novbr. Kl. c. 11¹/₂.

F. Eugène Profi,

Guldsmed,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Baggesensgade 32, St. t. h.

Reparationer udføres smukt og billigt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N°. 46.

Søndagen den 11. November.

1888.

Indhold. Den 15. November. Morten Bisp. „Fra Bethesda“ og „Tidens Strøm“. Alle Sjæles Maaned. Efterretninger: Kolding, Rom, Belgien, London, Amerika.

Den 15. November.

Om end „Nord. Ugeblad“ i Almindelighed kun beskjæftiger sig med rent kirkelige og religiøse Anliggender, og kun sjældent bevæger sig udenfor de Grænsepæle, som det i saa Henseende har sat sig, saa har dog den kommende 15. November en altfor omfattende alsidig og indgribende Betydning for vort Kongehus og for vort Folk, til at vi ikke her skulde mindes den. Lad de politiske Partidannelser med de mangfoldige deraf fremgaaende Differentser og Dissonantser end undertiden have været truende og skjærende, saa kunne vi dog som Signatur for den kommende Jubilæumsdag til Glæde for Hs. Majestæt

Kong *Kristian IX.* og til Ære for vort Land fastslaa den Kjendsgjerning: vi Danske ere et loyalt Folk; det stærke Baand, som forener Konge og Folk, er ikke fra i Dag eller i Gaar, det har Aarhundreders Hævd, og som det aldrig er bristet i henrundne Tiders Storme, saa har det ligeledes nu i de fem Lustre, i hvilke Kong *Kristian* har ført Sceptret, vist sin gamle Styrke; med et loyalt Sindelag møder Folket i sin Helhed Kongehuset paa den kommende mindeværdige Dag.

Hele Landet rejser sig til at festligholde denne Dag; Kommuner saa vel som Private kappes om at lægge deres Følelser for Dagen; det skal atter blive aabenbart, at Folk og Konge høre sammen, og at denne Fællesfølelse bærer i sig de sikreste Garantier for en lykkelig Fremtid. Om end ikke alle politiske Differentser kunne udjævnes ved en saadan festlig Begivenhed, saa kunne de dog for en Stund stilles i Bero, — thi det kunne Alle enes om, at vi i vor Konge besidde en Hersker, der vil sit Folks Bedste, en Fyrste, der har hævet vort Lands Præstige i Udlandets Øjne, en Familiefader, som har været et Mønster for Høje og Lave.

Maatte da en venlig Novembersol smile paa den Dag, som afslutter for Danmarks Konge et 25-aarigt betydningsfuldt Regeringsafsnit, fuldt af Sorger og Bekymringer, men ogsaa fuldt af Glæder; maatte Gud styrke ham til fremdeles endnu i mange Aar at røgte det ansvarsfulde Hverv, der er lagt paa hans Skuldre, til Velsignelse for hele Landet og for hele Folket. — Som Katholiker ville vi stedse taknemlig mindes, at Hs. Majestæts lange Regeringstid har været os en Fredsæra for vort religiøse og kirkelige Livs Udvikling, og det skal ingenlunde spørges, at vi skulde overgaas af Andre i Troskab og Loyalitet mod vort ophøjede Kongehus.

Gud opholde endnu ret længe vor Konge *Kristian IX!* Gud beskytte ham og hele den kongelige Familie!

Det er en Bøn, et Ønske, som i de kommende Festdage vil hæve sig mod Himlen fra Tusinder af trofaste Undersaatters Hjærter, og med denne Bøn, med dette Ønske stemme ogsaa *alle katholske Hjærter* overens, trofaste mod Gud og Kongen.

Morten Bisp.

(11. Nov.)

Den h. Morten eller *Martinus*, hvis festlige Minde- dag fejres i Dag, var Biskop af Tours i Frankrig og en af den katholske Kirkes mest glimrende Lys i det 4. Aarhundrede. Han blev født i Sabaria (det nuværende Stein ved Anger) i Ungarn i Aaret 316. Hans Fader var den Gang Krigsribun. Som spædt Barn kom han med sine hedenske Forældre til Pavia i Italien, men lod sig som 10aarig Dreng optage blandt Katekumenene, for at forberedes til den h. Daab, thi en uimodstaaelig Magt drev ham hen til Frelseren. I to Aar blev han undervist i den kristne Religion. Da han var bleven 15 Aar gammel, tvang den hedenske Fader ham til at blive Soldat. Han kom med en Afdeling Ryttere til Gallien; men førte et helligt og dydigt Liv midt iblandt de raa hedenske Krigere. Hvad han kunde undvære af sit Sold, gav han til de Fattige og lagde en overordentlig stor Kjærlighed til Næsten for Dagen. Da en halvsnogen Tigger en Gang bad ham om en Almisse, og han ikke havde andet end sit Sværd og sin Rytterkappe hos sig, skar han Kappen midt over med sit Sværd og gav Tiggeren den ene Halvdel. Den følgende Nat saa' han i et Syn Kristus, som var iført den bortskjænkede Halvdel af Kappen og som sagde til de ham ledsagende Engle: „Martinus, som endnu er Katekumen, har bedækket mig med

denne Kappe.“ Bevæget af dette trøstefulde Syn, lod Martinus sig døbe, forlod kort efter Krigstjenesten og begav sig til den h. Hilarius, Biskop af Poitiers i Frankrig, for under hans Ledelse at føre et gudfrygtigt Liv. Denne erkjendte snart sin Discipels overordentlige Talent; han anviste ham et ensomt Sted til Ophold, og Martinus grundlagte her det første Kloster i Frankrig. Det var hans Plan, at føre her et stille, bodfærdigt Liv sammen med en Del gudfrygtige, ligesindede Mænd, som sluttede sig til ham; men Forsynet havde kaldet ham til noget Højere.

Hans store Tro gjorde ham Apostlene lig i Undergjæringer, og Rygtet herom udbredte sig alle Vegne, saa at han, da Biskoppen af Tours i Aaret 371 var afgaaet ved Døden, trods sin Vægtring blev valgt til Biskop af denne By. Da man forudsaa, at han vilde vægre sig, lokkede man ham ved List ud af Klostret og førte ham til Tours. En gammel Legende fortæller, at Martinus havde skjult sig; men snadrende Gjæs røbede hans Skjulested. Paa denne Legende grunder sig den gamle Skik, at slagte en Gaas (Mortensgaas) i Anledning af Helgenens Festdag.

Hans nye Værdighed som Biskop forandrede ikke noget i hans strænge Levevis, tværtimod forøgedes hans Ydmyghed, hans Taalmodighed under de største Forfølgelser, hans Nidkjærhed for Guds Ære og hans Kjærlighed til Næsten, navnlig overfor hans Fjender og Modstandere. Efter at have styret sit Bispedømme i 26 Aar og i en Alder af over 85 Aar, svigtede Kræfterne ham. Da han følte Døden nærme sig, lod han sig iføre en Bodsdragt og, omringet af sine sørgende Disciple, afventede han med forklaret Ansigt Dødens Komme. De bedrøvede Disciple sagde til ham: „Fader, hvorfor forlader Du os? Hvem anbetrør Du Omsorgen for os, dine forladte og trøstesløse Børn? Glubende Ulve ville overfalde din Hjord!“ Med dyb Rørelse bad den h. Martinus: „O Gud, dersom jeg endnu er nødven-

dig for dit Folk, saa er jeg beredt til at arbejde endnu længere. Din Vilje ske!“ Den 11. November i Aaret 400 hensov han i Herren.

Blandt Glasmalerierne i Sct. Ansgars Kirke i Kjøbenhavn findes der ogsaa et, som er helliget den h. Martinus' Minde — det Første paa venstre Side ved Prædikestolen — og som fremstiller den Hellige i Færd med at dele sin Rytterkappe med Sværdet. Her i Norden stod *den h. Morten* højt i Ære i den katholske Tid og en Mængde Kirker ere opkaldte efter ham. Hans Navn figurerer endnu den Dag i Dag i den danske Kalender og „Mortensgaasen“ har ogsaa holdt sig indtil vore Dage. Den ulykkelige *Luther* blev født Dagen før Sct. Martinus' Fest og opkaldtes i Daaben efter denne store Helgen.

„Fra Bethesda“ og „Tidens Strøm“.

(Tilsendt Redaktionen.)

Hvor forskjellige og hinanden modsatte Udtalelserne fra protestantisk Side kunne falde om den katholske Kirke, derom afgive i den sidste Tid to Ugeblade, nemlig *Fra Bethesda* og *Tidens Strøm*, ganske interessante Vidnesbyrd. I det første har Hr. Provst Koch givet en Anmeldelse af den for kort Tid siden her udkomne Oversættelse af Hammersteins Skrift, „Edgar, eller fra Vantroen til fuldkommen Sandhed“, en Anmeldelse, der, skjønt Anmelderen selv erklærer, at det er ham „ingen Glæde at polemisere med den katholske Kirke“, — hvad vi saa godt kunne forstaa, — dog helt igjennem indeholder en Polemik mod den samme Kirke, en Polemik, hvis Argumenter og Bevisførelser just ikke ere meget holdbare eller overbevisende, og som det ikke vilde være særdeles vanskeligt at imødegaa eller gjendrive, hvis vi ikke havde rimeligvis endnu

større Utilbøjelighed til Polemik imod de protestantiske Kirkesamfund end Hr. Provst Koch til at polemisere imod den katholske Kirke, og uden en saadan Polemiseringen vilde det naturligtvis ikke kunne ske, eftersom Anmelderen, uagtet han anerkjender adskilligt Værdifuldt ved Katholicismen og ogsaa indrømmer, — hvad Luther næppe nogensinde havde indrømmet, i alt Fald ikke da han skrev et af sine allersidste Skrifter: *Des Pabstes Kirche des Teufels Kirche*, — at den katholske Kirke ogsaa har Frelsens Vej til Salighed, medens han dog med iøjnefaldende Overlegenhed fremstiller Protestantismen som den, der egentlig har Sandheden, hvad Reformatorerne kaldte den rene Lære, det rette Evangelium og den sande Kirke, eftersom Kirken efter deres Paastand altid er der, hvor Ordet forkyndes og Sakramenterne rettelig forvaltes, en temmelig tynd Betegnelse for Kirken, især naar hensès til den tynde Maade, hvorpaa Sakramenterne forvaltes og administreres indenfor Protestantismens Omraade. Naar Hr. Provst Koch skriver: „Vi skulle ikke have angrebet Katholikerne, hvis de som andre Dissenterpartier her i Landet førte en nogenlunde rolig Tilværelse og nøjedes med at være en Slags indre Mission.“ . . . „Men deres Gejstlighed og deres Konvertiter blive ved at overvælde os med Skrifter, originale og oversatte, der som det, vi her have omtalt, vende op og ned paa Sandhed og Usandhed, som bekæmpe vor Kirke med en Fanatisme, for hvilken ethvert Vaaben er lige godt, og som atter gjentage de Paastande, der hundrede og atter hundrede Gange ere gjendrevne og tilbageviste,“ da kunne disse Ytringer, der i alt Fald ogsaa vende op og ned paa Sandhed og Usandhed og dertil debitere den Bagvas-kelse om „ethvert Vaaben“, der er „lige godt“, med allerstørste Føje fra Katholicismens Side kastes tilbage paa Protestanter, der polemisere mod den katholske Kirke. Idet han vil give denne Kirke en Stilling som „en Slags indre Mission“, begrundet han jo netop dens Ret

som dens Pligt ogsaa at udgive Skrifter i Overensstemmelse med dens Opfattelse af Kristendommen og dens Principer, originale og oversatte, hvad jo alle kristelige Partier og Sekter gjøre, saaledes den indre Mission, der ledes af V. Beck, Grundtvigianerne og andre. Det lod sig dernæst upaatvivlelig let vise, at ikke Katholikerne have begyndt Angrebene paa Folkekirken, men lige omvendt. Man behøver kun at henvise til de Artikler, der fra Præster i Folkekirken fremkom i Anledning af den Opfordring til Indsamling for en Kirke her i Byen, der blev udsendt nede i Sydtyskland, og det til samme Tid, som der her bestaar en Forening for at samle Bidrag til Valdensesnes Propaganda i Italien. Og at alle Vaaben i denne Konflikt for Protestanterne vare lige gode, bevise noksom de Bagtalelser, Beskyldninger, forsætlige eller uforsætlige Fordrejelser og Misforstaaelser, der vedvarende rettes mod den katholske Kirke, Paastande, der hundrede og atter hundrede Gange ere gjendrevne og tilbageviste, men altid gjentages paany. Det er sandt, der ligger en Magt i Gjentagelsen, og da denne nu er fortsat gennem alle Tider siden den saakaldte Reformation, maa den sagtens have noget at betyde ogsaa for nærværende Tid, skjønt det unægtelig synes at være paa Tiden, at den saakaldte Reformation engang for Alvor blev optagen til og underkastet en Revision, saaledes som det dog ogsaa er begyndt at ske.

Det lod sig nu vel tænke, at naar en Mand som Provst Koch skriver en noget længere Artikel mod Katholicismen, kan han ikke undlade at henvise til eller omtale, hvad der jo altid under sliG Polemiseren fremhæves som karakteristisk for Katholicismen, nemlig Grusomheder og Blodsgjæringer, og saa nævnes da ogsaa Krigen mod Valdensesne, Kirkeforsamlingens Fremfærd mod Husz, Bartholomæusnatten og — Johan Tezel overfor Luther, altsammen noget, hvormed han selv uvidende søger at kaste godtroende Mennesker

Blaar i Øjnene. Som om Reformationen og Protestantismen var ren og fri for sligt, istedetfor at der indenfor dens Omraade er raset ligesaa galt og værre endnu; men sligt forties, og det store Flertal af Protestanter og deres Præster bilde sig virkelig ind, at de Lutherske og Reformerte ikke have blodige Rædselsgjerninger at opvise, mod hvilke selve Bartholomæusnatten blegner, denne Begivenhed, som dertil hovedsagelig var mere af politisk end religiøs Natur og Betydning. Man tænke kun paa Calvin's Rasen med Baal og Øxe og Gabestok i Genf, paa Landgrevens og Kurfyrstens Røvertog med Skjænden og Brænden ind i Brunswig for med Vold og Magt der at indføre Lutheranismen, hvilket Luther selv betegnede som en Guds Gjerning. Det nytter slet ikke for Mænd som Provst Koch at oplyse sligt; man lader, som det ikke var historisk sandt, man vil ikke vide af, at Huguenotterne rasede i lang Tid i Frankrig med Ødelæggelser, Mishandlinger af Katholiker og Mord paa deres Præster, før Dagen for Bartholomæusnatten oprandt. Alt sligt ties der til under den storartede protestantiske Historieforfalskning, som ogsaa den til Katholicismen overtraadte Historieskriver Fr. v. Hurter omtaler og bittert beklager sig over. Det lod sig uden Vanskelighed historisk godtgjøre, at der fra protestantisk Side er udvist langt større Intolerance imod Katholikerne end fra disses Side imod Protestanterne.

Endelig har nu Provst Koch udfundet, at den katholske Kirke kun er en Ruin, efter at han tidligere havde betegnet den som en Sekt og som den sletteste af alle. En ædruelig Historieskriver, den berømte Engländer Macaulay, er af en anden Mening, naar han, idet han udtaler sig i Beundring over den katholske Kirkes imponerende Tilværelse gennem Aarhundrederne, siger, at naar en Gang en Nyfoundländer kan staa for det ødelagte London og betragte Levningerne af Paulskirken, vil den katholske Kirke endnu staa oprejst i fuld Kraft

og Levedygtighed. For en Tid siden udfandt ogsaa en anden af d'Hrr. Gejstlige, at Katholikerne vare de egentlige Kjætttere. Slige Opfindelser ere nu overordentlig lette at gjøre, men ville næppe blive almindeligt godkjendte. Man kan saa godt overlade d'Hrr. indbyrdes at rose og takke hinanden for dem.

I en ganske anden Tone taler en Artikel i Ugebladet „Tidens Strøm“ om den katholske Kirke. — Unægtelig polemiserer Artiklens Forfatter imod denne Kirke, men ingenlunde med den paatagne Overlegenhed, der fremlyser af Provst Kochs Udtalelser i Bladet „Fra Bethesda“; tværtimod røber hans Omtale af Katholicismen og hans Polemik imod den helt igjennem en Frygt for denne Kirkes Magt og voxende Indflydelse, og det er mærkeligt nok og Vidnesbyrd om Raadvildheden ligeoverfor den indenfor Protestantismens Lejr, at to saa forskellige Udtalelser om den katholske Kirke kunne fremkomme næsten til samme Tid, af hvilke den ene fremstiller den katholske Kirke som en Ruin, der, om den end kan være interessant nok at se og kjende, dog ikke længer har nogen væsentlig Betydning, medens den anden fremhæver Katholicismens Livskraft, der som den under alle Storme har vedligeholdt sig gjennem Aarhundreder ogsaa under forbigaaende Nederlag har Aarhundreders Taalmodighed til at afvente det Øjeblik, da den igjen kan udfolde sit Væsen usvækket og virke efter sit Øjemed, som for dens Tjenere, „det maa man erindre, staar som ensbetydende med Menneskeslægtens Vel.“

Denne Artikels Forfatter tager sit Udgangspunkt fra Grev Holsteins Tale ved den i Anledning af Pavens Jubilæum her afholdte Fest. Han anfører denne Talers Ord: „Katholikens Tro grunder, som de første Kristnes, i den enkeltes frivillige Hengivelse til en i Tiden existerende levende Myndighed, der forkynder sig selv som guddommelig,“ en Forklaring, der næppe heller kan forkastes eller betegnes som urigtig; men naar

han saa senere siger: „er denne Udlægning af, hvori Katholikens Tro grunder, virkelig den katholske Kirkes, da vil denne næppe kunne tilfredsstillende dybere religiøse Naturer ej heller gjøre Fordring paa Navnet den katholske Kirke, men maa, naar den vil sejle under rent Flag, nævnes med Navnet Pavekirken“, da formaa vi unægtelig ikke at indse Logiken i denne særegne Slutning, med mindre der til Grund for samme, — hvad forøvrigt vistnok Tilfældet er, — skulde ligge den almindelige Misforstaaelse af Dogmet om Pavens Ufejlbarhed, dette Dogme, der, som det vel unægtelig var det nærmeste Paaskud for den saakaldte Kulturkamp, har bibragt mange Protestanter den Indbildning, at nu var det ligefrem umuligt at tænke paa nogen Forsoning med den katholske Kirke. Sagen er den, at, som Forfatteren listigt bemærker, Grev Holstein, — hvad enten det nu er „med Flid“ eller ikke, — undgaar at nævne den omtalte Myndigheds Navn, og han paatager sig altsaa selv at nævne den, nemlig Paven. Men Paven er jo kun Myndigheden, forsaavidt han er Ét med Kirken, og Kirken er netop selve Myndigheden, fordi den ledes og styres af Guds Aand, den Helligaand, som hvis Organ og Befuldmægtiget Paven taler. Det er altsaa ukorrekt, om det ikke er sket med en bestemt Hensigt, at isolere Paven som Myndigheden og skille ham fra Kirken, som hvis Overhoved han har og haandhæver Myndigheden. Ved denne Manøvre kommer Forfatteren saaledes ogsaa til at fraskrive den katholske Kirke Ret til at bære Navnet eller kalde sig katholsk, forsaavidt Grev Holsteins Udlægning er rigtig, istedetfor at det ligefrem skulde synes at følge af samme Udlægning, at den katholske Kirke med Ret bærer sit Navn, fordi Katholikens Tro fremdeles har samme Grund at hvile paa som de første Kristnes, nemlig „den i Tiden eksisterende levende Myndighed, der forkynder sig som guddommelig“, hvilket fremdeles betegner Kirken, som Tilfældet var paa Apostlenes

Tid, denne Kirke, der den Dag i Dag bestaar under Herrens Forjættelse, at Helvedes Porte ikke skulle faa Overhaand over den.

En anden Kuriositet har Artiklen i „Tidens Strøm“, naar der tales om, at den katholske Kirke „optræder udadtil som Haandhæver af Ejendomsretten og maa gjøre det, fordi dens Magt i Verden for en Del grunder paa dens Rigdom, og denne er igjen Jordegods.“ Vi have hidtil antaget og antage det fremdeles, at dens Magt har aldeles væsentligt en ganske anden Begrundelse, og at dens Magt snarere vil voxe end aftage, om dens Fattigdom endnu mere forøges, som i Grunden allerede de seneste Tider have vist det. Om den katholske Kirke skulde være rig, vide vi ikke, men betvivle det, og det skulde ogsaa være underligt, om den endnu kunde være det, efter at den igjennem flere Aarhundreder har været plyndret og maattet se sig sine retmæssige Ejendomme voldelig berøvet, indtil det sidste storartede Rov er sket endnu i Begyndelsen af forrige Decennium. Man kunde derfor med Føje spørge, hvor alt dette Jordegods skulde være beliggende, paa hvilket den katholske Kirkes Rigdom skal være grundet, og Artiklens Forfatter kunde vistnok gjøre Kirken en stor Tjeneste, om han var istand til og vilde paa-vise det.

Alligevel, uagtet disse Ukorrektheder er der noget tiltalende ved Artiklen i „Tidens Strøm“, idet den taler om de forhaandenværende Forhold med mere Ro og Besindighed, end man ellers er vant til at se i Artikler, der polemisere mod Katholicismen. Der findes ingen saadanne Latterligheder, som at den katholske Kirke kun er en Ruin, eller at Katholikerne maa anses som de egentlige Kjættere. Heller ikke møder Forfatteren i „Tidens Strøm“ med den sædvanlige Bagvaskelse eller disse blandt Protestanterne gængse Beskyldninger, der ere hundrede Gange gjendrevne og dog alle paany gjentagne; thi man vil ikke lade sig oplyse om Ka-

tholicismens sande Væsen. Der forefindes heller ikke saadanne Paastande, som vende op og ned paa Sandhed og Usandhed som den, der fremstiller den katholske Kirke som den angribende, istedetfor at den meget snarere har haft Nød nok med at hævde sin Ret til Forsvar, idet Forsvaret sædvanlig blev ignoreret og upaaagtet. Mon der var sket noget Angreb fra den katholske Kirkes Side, før Pastor Schepelern angreb den i Anledning af Deharbes Lærebog, eller mon afd. Præfekt Grüder havde ført noget Angreb mod Protestantismen, før afd. Biskop Martensen udgav det Skrift, hvortil Provst Koch henviser som til en værdifuld Skat, og vistnok maa den være værdifuld, siden Biskop Laub af Henrykkelse over den mærkelige grundskarpsindige Destinktion mellem Sikkerhed og Vished ønskede at kunne falde Forfatteren om Halsen. Saaledes lyder i hin Artikel heller ikke nogen Insinuation om de Midler eller Vaaben af forskjellig Slags, der alle ere lige gode, eller om Fanatisme og deslige, som man hører om ogsaa fra Provst Koch. Skal der tales om Fanatisme, saa turde det vel være vanskeligt nok at frikjende Hr. Provst Kochs Artikel for den, men i alt Fald blev denne Artikel forud overgaaet deri af et Angreb, som for et Aars Tid siden Provst Vahl paa Falster førte imod den katholske Kirke, et Angreb saa fanatisk, at det i denne Egenskab kunde lede om sin Mage.

— n.

Alle Sjæles Maaned.

Denne Maaned er paa en ganske særegen Maade helliget *Forbønnen for de Afdøde*; men ogsaa et *Besøg paa Kirkegaarden* er Skik og Brug, ud til de Kjære, som Dødens kolde Pust ramte før os. Men ved Graven, hvor Sorgen har hjemme, brænder ogsaa Kjærlighedens

Flamme og grønnes Haabets Krans. Den Kristnes stille Samtale med den Hensovedes Sjæl slutter med de trøstefulde Ord: „*Paa Gjensyn!*“ Ham lader Troen ved den vinterlige Grav forudføle det evige Livs Foraar, medens den *Vantro* kun ser Støv og Aske og føler sig ved Vigilien til en evig Vinter. — Paa Kirkegaarden er det en let Sag at holde en Betragtning over Døden, og der skal heller ikke stor Indbildningskraft til, for at se med Aandens Øje *vor egen Ligbegængelse*, hvorledes man bærer os hen over det raslende Løv, medens Novemberstormene suse i Trærnes Toppe, og ned-sænker os i vort sidste Hvilested. For mange er dette *ét gruopvækkende Billede*, som de hurtigst mulig søge at undgaa. Men Enhver, som er fornuftig og har en god Samvittighed, frygter ikke for at se Sandheden i Øjnene. Gjør man sig kun ret fortrolig med Tanken om Døden, saa taber den sin Rædsel. Saa synes den som en Afsked om Aftenen, naar man trækker sig tilbage for at hvile. „God Nat! Snart bliver det Morgen, hvor vi atter gjense hverandre friske og glade!“ — November er den ellefte Maaned, den *næstsidste* i Aaret. Og selv om det ogsaa allerede skulde være den „ellefte Time“ i vort Levnedsløb, — nuvel, saa er der dog altid endnu én tilbage, for at „bringe vort Regnskab i Orden.“

Betragte vi *Naturen* i November, saa kan man med den bedste Villie ikke rose denne Maaned. Man kunde næsten kalde den den *ubehageligste* i hele Aaret. Et Sidestykke til denne ublide November danner den fugtigkolde, smudsige Overgang til Foraaret; men denne sidste har dog det Fortrin, at den ejer Haabet om det længselsfuldt ventede Foraar, som følger efter. Der bliver følgelig intet andet tilovers, end at vi ogsaa søge at oplyse de hæslelige Novemberdage med Forhaabninger, nemlig med Haabet om en smuk og glædelig Julehøjtid.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kolding. Søndag den 28de Oktober meddelte den højærværdige apostoliske Præfekt, Msgr. *Foh. von Euch*, Konfirmationens h. Sakramente til 30 Personer i den smukke Sct. Michaels Kirke. Den hellige Handling overværedes af en talrig Forsamling, og de indtrængende Ord, som Hr. Præfekten baade ved Formiddags- og ved Aftengudstjenesten henvendte til Konfirmanderne, ville vistnok efterlade et varigt Indtryk i disses Hjærter. — Kirken var i Sommerens Løb, af Hensyn til den forestaaende Festlighed, bleven ny malet i Kalkfarve og Alteret gjort større, saa at det nu bedre svarer til Kirkens Stil. Desværre er Kirken endnu ikke færdig i sit Ydre. Men der er Haab om, at Taarnet enten i Aaret 1889 eller senest 1890 vil blive fuldendt. Indtil nu er det med det provisoriske Tag og Korset 58 Fod højt, men efter Fuldendelsen vil det naa den anselige Højde af 125 Fod.

Rom. Alle de Usandheder, som ere blevne udbredte angaaende Kejser *Wilhelms* og Grev *Bismarcks* Optræden i Vatikanet, ere nu blevne belyste af en Note, som den h. Stol allerede i forrige Uge har tilsendt Regeringerne. Leo XIII erklærer deri udtrykkelig, at *det romerske Spørgsmaal* kan betragtes som uberørt af Kejser *Wilhelms* Besøg. Spørgsmaalet er altsaa forblevet fuldstændig intakt, og man er paa ingen Maade kommen dets Løsning i Forkjøbet. Paven selv, som man ogsaa nu igjen fremstillede som et Offer for de „Intransigente“ (Uforsonlige), erklærer, at han uophørlig vil fordre dets Løsning og i saa Henseende gjør Regning paa hele den katolske Verdens Understøttelse.

— Ifølge „Køln. V. Ztg.“ er den russiske Legationsraad *Iswolski* ankommen til Rom, for at gjenoptage Forhandlingerne mellem Rusland og den h. Stol. Msgr. *Agliardi* har overtaget Ledelsen. Oprettelsen af

en *russisk Gesandtskabspost* ved Vatikanet er principielt bleven vedtaget.

— „*Osservatore Romano*“ offentliggjør et Dekret fra Rituskongregationen, ifølge hvilket Pave Leo i Anledning af Jubilæumsaarets Slutning tilstaar en *fuldkommen Aftad* til alle de Troende, som paa Sylvester-Dag (31te December) bede for Kirkens og den h. Stols Fred og for Syndernes Omvendelse.

— Den østerrigske Gesandt ved Vatikanet, Grev *Paar*, overrakte den 30te Oktober den h. Fader sin Tilbagekaldelses-Skrivelse. Paven underholdt sig i længere Tid med Gesandten og overrakte ham personlig Kristusordenen.

Belgien. De i Tournai forsamlede belgiske Biskopper sendte den h. Fader et Telegram, hvori det hedder: „Vi bønfulde Godhedens Gud om, at han vil sætte en Grænse for al den Bitterhed, som de Troendes fælles Fader maa taale, at han fuldtud vil virkeliggjøre sammes Ønsker angaaende den for hans ophøjede Embede saa nødvendige *Uafhængighed* og Gjenoprettelsen af Kirkens Rettigheder og *den pavelige Suverænitet*, at han vil skjænke Ordenens og Autoritetens Grundlag Sejr og delagtiggjøre Folkene i den sande Civilisation. og skjænke Verden Fred.“

London. Kardinal *Newman* er alvorlig syg. Den 87aarige Kardinal var i Mandlags alene i sit Arbejds-værelse, da han, som Følge af sin store Svaghed, faldt og slog Hovedet imod Væggen, hvorved han tabte Bevidstheden. I Løbet af Natten blev hans Tilstand bedre, men i Onsdags forværredes den atter, saa man meddelte ham de hh. Sakramenter.

Amerika. Den katholske Befolkning i Byen *Filadelfia* tæller ifølge den officielle Statistik 182,000 Sjæle og i hele Bispedømmet 400,000. De største Menigheder ere Domkirkens og den tyske Sct. Peterskirkes, hver med 10,000. Der findes i Byen 52 katholske Kirker og 61 Kapeller; Sogneskolerne besøges af 20,000 Børn;

den største er Sct. Peters Skole med 598 Dreng og 557 Piger, derefter følger Sct. Annas Skole med 650 Dreng og 450 Piger. Ærkedioceset har 139 Kirker, 61 Kapeller, 205 Verdensgejstlige, 66 Ordensgejstlige, 43 Gejstlige, der virke som Lærere, 68 Sogneskoler, 1119 Ordenssøstre, 6 højere Skoler, som staa under de kristelige Skolebrødre, og 4 katolske Hospitaler.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. November. 25. Sønd. e. Pintse. Mariæ Skytsfest (Martin af Tours, Biskop og Bekj.) — 12. M. Martin, Pave og Martyr. — 13. Ti. Stanislaus Kostka, Bekj. — 14. O. Didakus, Bekj. — 15. To. Gertrud, Jomfru. — 16. F. Josafat, Biskop og Mart. — 17. L. Gregor Thaumaturgus, Biskop og Bekj.

Søndag den 18. November. 26. Søndag e. Pintse. Marias Ofring.

Mariakongregationen for Yuglinge fejrer Sct. Stanislausfesten paa Søndag den 18. Novemb. Om Morgenen Kl. 8 Fælleskommunion i Kongregationskapellet paa Vesterbro. Om Aftenen Kl. 6 højtidelig Gudstjeneste med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer i Sct. Ansgars Kirke.

Jesu Hjertes Kapel (Vesterbrogade 28). Aftengudstjeneste med Prædiken holdes for Fremtiden hver Søndag Aften Kl. 6.

Katolsk Asyl.

Den 19. November, den h. Elisabeths festlige Mindedag, aabne Sct. Josefs-Søstre i Bredgade 69, Stuen over Gaarden, et Asyl for Smaa børn af begge Kjøen fra 3 til 6 Aars Alderen. Det daglige Ophold i Asylet er om Vinteren fra Kl. 8—4 og om Sommeren fra Kl. 7 $\frac{1}{2}$ —5. Forældrene kunne, hvis de ønsker det, afhente deres Børn fra Kl. 2 af. Børnene bedes anmeldte hos Sct. Josefs Søstre paa Toldbodvejen 14.

Ansgariusforeningen holder Bestyrelsesmøde Onsdag den 14. Nov. Kl. 7.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 12. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften paa sædvanligt Sted.

Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afd.) afholder Møde med Exhortation Søndagen den 11 Novbr. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$.

CARL RIEDEL,
Sadelmager,
Pilestræde 80.

Anbefaler sig med alt til Faget henhørende. Reparationer udføres hurtigt, solidt og billigt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr
Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt
hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøb-
magergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen.
Bredgade 64, 1. S.

N°. 47.

Søndagen den 18. November.

1888.

Indhold. En dansk Kongedatter. Pastor Schepelerns ny Bog.
Den h. Elisabeth. Regeringsjubilæet.

Den danske Kongedatter, Søster Isabella af Jesus-Maria.

(Af Domprovst Dr. Berlage).

Lige indtil Sækularisationen i Begyndelsen af dette Aarhundrede bestod der i Køl'n et Kloster af *Karmeliterindernes* strænge Orden, der, som bekjendt, er stiftet af den h. Theresia. Saalænge dette Kloster, der var grundlagt og doteret udelukkende ved katholske Midler, befandt sig i den katholske Kirkes Besiddelse, udmærkede det sig ved en ligesaa from som for Byen Køl'ns Borgere velsignelsesrig Virksomhed, der udfoldedes af Ordenssøstre, som ikke saa sjældent nedstammede fra ældgamle adelige Familier.

I dette Kloster blev den 1. Januar 1645 Søster *Isabella af Jesus-Maria* iklædt Ordensdragten. Før sin

Indtrædelse i Klostret hed hun *Dorothea Elisabeth v. Hadeln*. Hun var Datter af Kong *Kristian IV.* af Danmark og *Kristine Munk* og blev født i Aaret 1627 paa Kronborg Slot, det niende af de tolv Børn, som vare Frugten af Kongens ovennævnte morganatiske Ægteskab.

Elisabeth var, som vi læse i Klosterets Beretning, 10 Aar gammel, da hendes Moder faldt i Unaade hos Kongen og efter et kort Ophold i Hertugdømmet Slesvig maatte forlade Danmark. Paa Kristian IV's Befaling kom hans Datter Dorothea Elisabeth den 8. Maj 1638 til Køln og blev ved den ansete kølnske Kjøbmand *Støhr's* Mellekomst — der af Kongen selv var udset til at være hendes Plejefader — anbragt i det der-værende regelbundne *Augustinerinde-Kloster* til Sct. Reinold, beliggende i Sct. Mauritius Sogn. I Klostret voldte hun i Førstningen Nonnerne megen Ulejlighed og forstyrrede dem paa mange Maader, navnlig ved Spot over de religiøse Øvelser; men da Søstrene beklagede sig over deres unge Elev hos den alvorlige Abbed af Sct. Pantaleon, mente denne: „Værer kun rolige; hun vil ikke alene blive Katholik, men endog Nonne, og det oven i Kjøbet i en stræng Orden.“ Disse Abbedens Ord gik i Opfyldelse. Efter at Dorothea havde lært den katholske Religion at kjende, af lagde hun Trosbekjendelsen og modtog i Kølns Domkirke Konfirmationens h. Sakramente. Hun besluttede sig derefter til at indtræde i Ordensstanden og indfandt sig Nytaarsdag 1645 hos Karmeliterinderne, for at anmode dem om Optagelse i deres Ordenssamfund. Man opfyldte hendes Forlangende, og endnu samme Dag modtog hun Ordensdragten, efter indhentet Tilladelse af Viebiskoppen, som forundrede sig ikke lidet over den ungdommelige Kongedatters Mod og Resoluthed. Fem Dage senere afklippede hun selv sit skønne guld-gule Haar og nedlagte det som et Offer for Jomfru-Moderens Fødder.

Saa snart Kong Kristian IV erfarede sin Datters Skridt, sendte han strax en Gesandt til Kurfyrsten af Køln, for atter at lade hende bringe ud af Klostret. Men hverken de Vanskeligheder, som derved lagdes hende i Vejen, eller Moderens og hendes Søskendes Trusler og Løfter, vare i Stand til at bryde den unge Karmeliternonnes Udholdenhed. Hun fuldendte sit Noviciat, og da man vilde forlænge det, for at give hende endnu længere Tid til grundig at overveje det alvorlige Skridt, hun stod i Begreb med at gjøre, at binde sig for hele Livet, forlangte hun indstændigt, at blive behandlet som alle de øvrige Novicer. Provincialen *Alexander* gav da den fornødne Tilladelse til Løftets Afleggelse med de Ord: „Jeg giver gjerne Tilladelse for Novicen fra Danmark og haaber, at hun vil blive en Helgeninde.“ Dorothea Elisabeth eller, som hun nu kaldtes, Søster Isabella bad nu om at maatte nedskrive sine Ordensløfter med gyldne Bogstaver, hvad hun fik Tilladelse til, og undertegnede derpaa Løftet den 6. Januar 1646. Men Overrækkelsen af Sløret blev „paa Grund af den Vanskelighed, som hidrører fra Spørgsmaalet angaaende hendes Dotation,“ opsat til den 9. Januar 1650.

„Løfteafleggelsen gik for sig til stor Opbyggelse ikke blot for alle Klostrets Beboere,“ saaledes læse vi i Klostrets Krønike, „men ogsaa for Stadens Indvaanere, og for Alle, som havde hørt Tale om denne saa usædvanlige Kaldelse. Vidt omkring udbredte sig Efterretningen om denne Begivenhed. Deraf kom det, at Hds. Majestæt, afdøde Kejserinde *Maria*, som flere Gange bærede vor Moder *Isabella* (Klostrets Forstanderinde), f. *Klara de Strozzi*, en Veninde af den ulykkelige Dronning *Maria de Medici*, med sine Breve, lod bede om en Lok af vor Novices Haar, som da ogsaa blev sendt til hende, og som hun modtog med stor Glæde og Tilfredsstillelse.“

Kong Kristian IV døde 1648, og *Frederik III* til-

traadte Regeringen. Klosters Prierer saa vel som Ordenens Forstandere gjorde gjentagne Skridt, navnlig ogsaa efter Fru *Kristines* Død i Aaret 1658, for at faa Søster Isabellas Arv udbetalt. I et af Forstanderindens Breve fra 1654 til Kong Frederik III hedder det: „Jeg kommer for at meddele Kongelige Majestæt, at vi i vort Institut have en af Hs. Kongelige Majestæt Kristian IV, højsalig Ihukommelse, og Fru Kristines Døtre. Denne Datter, som kalder sig Dorothea Elisabeth, er bleven sendt og ledsaget til disse Lande og tilsidst til denne kejserlige Rigsstad, paa Anordning af afdøde Kongelige Majestæt, for der at blive opdraget i nogle Aar, som saa sket er, og der er i samme Tidsrum altid med stor Liberalitet bleven sørget for hende gjennem en af denne Stads fornemste Kjøbmænd, som ogsaa er sat hende til Forsørger og hvem hun er bleven overgivet og overleveret med disse Udtryk: at man overgiver i hans Hænder en Datter af Kong Kristian IV og Fru Kristine, og at han skulde bære stor Om-sorg for hende, og at man, hvis hun skulde afgaa ved Døden, skulde balsamere hende og sende Liget tilbage til Danmark.“ — I denne Skrivelse anføres endvidere, at Kong Kristian har henvendt sig til Kurfyrsten, og at denne har ladet Kongen tilstille „en særdeles god Information“. Spørgsmaalet angaaende Dotationen var dog ikke bleven ordnet med Klosteret; Fru Kristine havde afslaaet dets Andragende, tilføjer Krøniken, „fordi hun ønskede at have sin Datter hos sig igjen, og forblev ved sin faste Resolution, da det var hende meget magtpaaliggende, til hendes Trøst og paa Grund af hendes Forretninger, og fordi Datteren lignede i saa høj Grad Hs. kgl. Majestæt, hendes Hr. Fader.“ Skrivelsen bærer følgende Underskrift: „Givet i Køln i vort Karmeliterinde-Kloster den 27. Februar 1654. Hs. kgl. Majestæts ydmygeste og allerunderdanigste *Isabella de Spiritu Sancto*, Superiorissa.“

Om disse Forestillinger ere blevne tagne til Følge ved det danske Hof, er os ikke bekjendt.

Dorothea Elisabeth eller Søster Isabella var imidlertid bleven et udmærket Medlem af Ordenshuset. I Aaret 1668 blev hun valgt til Vicepriorinde og gjenvalgtes atter 1671 til denne Tillidspost. Da Køl'n i 1676 hjemsøgtes af Pesten, og ogsaa adskillige Søstre i Klostret bleve angrebne af Sygdommen, tilbød Søster Isabella, ifølge Krøniken, sin Tjeneste, „som hun overhovedet altid viste stor Tilbøjelighed og kjærlighedsfuld Beredvillighed til Dag og Nat at staa de Syge bi.“ Hun overtog Sygeplejen, skjønt Lægen afgav den Erklæring, at hun paa Grund af sin legemlige Konstitution maatte være i høj Grad forsigtig, thi hvis Ondet skulde ramme hende, kjendte han intet Middel til hendes Helbredelse og hun maatte ufejlbarlig dø. Alligevel opfyldte hendes Kjærlighed, som var stærkere end Døden, hende med et saadant Mod, at hun hellere vilde lade sit Liv end forlade sine hjælpeløse Medsøstre i deres Nød.

I 1687 hjemsøgtes atter baade Byen og Klostret af en smitsom Sygdom, og atter finde vi den danske Kongedatter, Søster Isabella, ivrig og utrættelig beskæftiget med at pleje de Syge, indtil hun endelig selv blev angreben af Sygdommen og døde „som et Kjærlighedens Offer“ den 18. Marts 1687 om Aftenen, i en Alder af 60 Aar og efter 42 Aars Klosterliv, et „Spejl for Efterkommerne, og ladende tilbage Mindet om en paa den opbyggeligste Maade ført aandelig Livsvandel.“

Mr. Pastor Schepelern

har blameret sig med et nyt Stridsskrift paa 164 Sider. Da han for 6 Maaneder siden kom frem med den

mindre Piece: „Evangelisk eller romersk?“ oplyste han Læseren i et Forord om, hvad han vilde, og hvad han bød. Han vilde række sine Trosfæller „Sandhedens Vaaben“ til Kamp mod de slemme Katholiker; han bød dem en tysk Brochure, som egentlig var bleven skrevet til Brug for Protestanterne i den preussiske Provins Schlesien, men som han havde lempet efter danske Læseseres Tarv. Kritiken kunde den Gang ikke synes om en saadan Tillempelse af udenlandske Produkter. Denne Gang giver han os ingen Oplysning om Brochurens Oprindelse, Maal eller Kilder. Den har hverken Forord, Indledning, Indholdsfortegnelse eller Deling. Pastoren har øjensynlig haft stort Hastværk med at faa den udgiven. Det fremgaar af alt.

Piecens Grundtanke er: „Det er Tridentinerkonciliet himmelraabende Forbrydelse, at det har forvandlet den katholske Kirke til den romerske: thi den Kirke, som Tridentinerkonciliet konstruerede, kjendtes ikke i Middelalderen.“

Hr. Pastoren har imidlertid ikke engang undt sig Tid til at gjøre sig rigtig bekjendt med dette Koncil.

Han lader Konciliet „fordømme den evangeliske Lære om Retfærdiggjørelsen uforskyldt af Guds Naade ved Troen paa Jesus Kristus.“ Nej, Konciliet dømmer den ikke; det kan ikke dømme den, fordi den er Sct. Paulus' Lære (Rom, 3, 28. 24) og ægte evangelisk i Ordets bedste Betydning. Havde Pastoren gjort sig en Smule Umage, kunde han have sét, at Konciliet netop lærer og forklarer den i det af ham saa ofte citerede sjette Møde (8. Kapitel).

Han dadler Konciliet, fordi det „istedetfor at hen-vise til Skriftens Grundtext, fastslog den gamle latinske Oversættelse Vulgata som den Text, til hvilken Kirkens Lærere havde at holde sig.“ Han støtter denne misvisende Bemærkning ved et *lemlæstet* Citat. Han anfører Konciliet's Ord: „Den hellige Synode beslutter og erklærer, at den ældgamle Vulgata skal ansés for

authentisk“; men han overspringer de følgende: „for at det kan blive afgjort, hvilken blandt alle de *latinske* Skriftudgaver, som ere i Omløb, maa anses for autentisk.“ Havde han tilføjjet det, kunde Læseren selv have set, at Vulgataen slet ikke sammenlignes med, end sige foretrækkes for den hebraiske og græske Grundtext, men kun foretrækkes for de andre *latinske Oversættelser*. „Nordisk Ugeblad“ har fornylig i Nr. 29, S. 557 ff. paavist af denne Beslutnings Ordlyd og Historie, at kun det var Meningen med den.

Hr. Pastoren lader „Konciliet (VI. 9) udtrykkelig lære, at intet Menneske med Vished kan vide, om han har Guds Naade eller ej.“ Martensen havde skrevet dette for 14 Aar siden. Grüder gjorde i sit Modskrift ¹⁾ opmærksom paa, at Martensen havde anført Konciliets latinske Ord rigtig, men i sin danske Oversættelse af dem *oversprunget* et vigtigt Ord, der helt forandrer Meningen. Konciliet lærer nemlig kun, at ingen kan have *Tros*vished om sin Retfærdiggjørelse; thi *Tros*vished kan jeg kun have om, hvad Gud har aabenbaret; men han har ikke aabenbaret, at *jeg* er retfærdiggjort. At vi derimod vel kunne have en mindre Grad af Vished om vor Retfærdiggjørelse, den Slags Vished nemlig, som vi i det praktiske Livs Spørgsmaal (f. Ex. om, hvor og naar vi bleve fødte eller døbte) maa lade os nøje med, det nægter Kirken ikke. — Pastor Schepelern hældede i sin forrige Brochure til Martensens vrang Opfattelse. „Nordisk Ugeblad“ gjorde ham i Nr. 20, S. 387 ff. opmærksom derpaa og mindede ham om Kontraversen mellem Martensen og Grüder med nøjagtig Citation af det paagjældende Sted i Grüders Svarskrift. Det er ikke et halvt Aar siden. Men Pastoren lader nu atter trykke den selvsamme Usandhed.

Det vilde være vanskeligt at forstaa, hvis „Nordisk Ugeblad“ ikke efter Pastor Schepelerns Skjøn var „et

¹⁾ Det protest. og det kath. Trosprincip. Kbhvn. Høst. 1875.

Blad, der er saa blottet som vel mulig for al aandelig Interesse, men som derimod er stærkt i at forherlige Alt, hvad der er romersk, og at nedsætte Alt, hvad der er evangelisk, og derhos populært i den Forstand, at det i sine Meddelelser apellerer til de samme Instinkter hos Læserne, som de politiske Blade gennem de saakaldte Dagsnyheder.“ — Men hvoraf véd Hr. Pastoren det, hvis han ikke læser „Nordisk Ugeblad“? Eller hvordan kan han antages at læse det, naar han er uvidende om, hvad det har bragt som Nødværge imod *hans egne Angreb*?

Endnu mærkeligere er det, hvorledes Hr. Pastoren modsiger sig selv. Han siger os Side 21, at Resultatet af Trienterkonciliet „kun var en Restauration med en Smule Reformation“; og Restauration betyder efter almindelig Sprogbrug og især her i Modsætningen til „Reformation“ (d. e. Fornydelse, Omdannelse) „*Gjenoprettelse af det Gamle*“. Paa S. 23 derimod faa vi at høre, at Konciliet konstruerede en *ny Kirke*, som havde været ukjendt i Middelalderen.

Om Begyndelsen af vort 19de Aarhundrede hedder det S. 51: „Det var de Tider, da der kun spurgtes lidet om det, der skilte evangeliske og romerske Kristne fra hinanden. . . . Det var i de Tider, at Skikkelser som Stolberg . . . hørte hjemme.“ Men F. L. Stolberg, der havde tilbragt en Del af sine Ungdomsaar her paa Sjælland, mente dog at maatte lægge saa megen Vægt paa den ene sande Lære, at han Pintsedag i Aaret 1800 gik fra Protestantismen over til Katholicismen.

Ja, Pastoren kan endog modsige sig i samme Aandedræt, naar vi S. 20 læse om Trienterkonciliet sidste nitten Sessioner, at de „ere *udelukkende* optagne af at fastslaa den kirkelige *Sakramentlære* til alle Sider,“ og saa (efter en kort Sætning om, at de ikke gav nogen Definition af, hvad Kirken er), at „de fastslog Læren om de syv Sakramenter, *fremdeles* Læren om Messe-

offeret, om Cølibatet, Skjærsilden, Anraabelsen af Helgener, Billed- og Relikviedyrkelsen, Munkevæsenet og Afladen.“ Altsaa foruden Sakramenterne dog alligevel endnu 7 andre vigtige Lærdomme.

Vi skulle til Slutning endnu kun tillade os at hid-sætte nogle Stilprøver. Om den katholske Kirke skriver han: „Den maa fordømme det Hele [hver ny Bevægelse, der har sit Udspring fra Evangeliet selv, indenfor den], indtil den tilsidst med sin Røgelse og sit Vievand, med sit himmelske og jordiske Hierarki er bleven til en tom Skal uden Kjærne, til et Salt, der har mistet sin Kraft, og som derfor med Rette kastes ud og nedtrædes af Menneskene.“

Om Tiden efter Napoleons Fald faa vi at høre, at „der arbejdedes ivrig paa at fremme Fanatismen, Overtroen, *Paveforgudelsen* og Helgen- og Madonnadyrkelsen.“ —

Om den pavelige Bulle af 1854, hvori Læren om Jomfru Marias ubesmittede Undfangelse defineres, hedder det: „Ved den var fastslaaet, at Paven af egen Magtfuldkommenhed kunde *fabrikere* Dogmer. Den blev Signalet til et nyt Opsving for Fanatismen og Overtroen. Helgenstatuer, der drejede Øjnene, udgød Taarer og bevægede Arme og Ben (!), dukkede frem *overalt*, og snart hist og snart her udbredtes Fortællinger om stigmatiserede Jomfruer, der kun opholdt Livet ved at nyde Hostien. Naar blot et Par Smaabørn fortalte, at de et eller andet Sted havde set den hellige Jomfru, blev der nedsat en gejstlig Kommission til at prøve og eventuelt stadfæste Underet, og Stadfæstelsen ledsagedes altid af den af Præsteskabet fanatiserede Mængdes obligate Jubel.“

Leo XII karakteriseres som „en Pave, hvis korte Regering (1823—29) var optagen af ivrige Bestræbelser for at restituere den pavelige Herlighed, og som forøvrigt levede et meget tilbagetrukkent Liv i Selskab med sin graa Kat, der var lige saa blid som sin Herre.“

Gregor XVI's Regering (1831—46) var en „skandaløs Misregering. Tilstanden var forfærdelig. Tusinder af Romere vare vandrede i Landflygtighed eller forsmægtede i de overfyldte Fængsler. Folket var nedsunket i Nød og Elendighed. Overalt var der et glødende Had mod det udelige Præsteregimente; Døds klokken fra Kapitolium hilstes (1846) med Jubel i Rom. . . . Den Trafik, som Kurien i sine Kampe bestandig anvendte (og endnu anvender), var den, at hvad der i èt Land gjaldt som en anerkjendt Retstilstand, det bekæmpede man i et andet som en Krænkelse af Kirkens *ufortabelige* Rettigheder, saa længe der endnu var Haab om at vinde noget ved at gjøre Modstand.“

Gregors Efterfølger var „den *mariaforgudende* Pius IX. Forstanden havde aldrig været hans stærke Side, Kundskaben trykkede ham heller ikke synderlig, — Døllinger skal have sagt om ham: Er ist so unwissend wie eine alte Nonne, — men derimod havde han et vist Greb paa at vælge sine Folk, naar de forstode at gaa ind paa hans Ideer. Hans Karakter var sammensat af Godmodighed, Svaghed og Stædighed. . . . Medens der [under ham] arbejdes af al Kraft i fremmede Lande, regner det i Rom med Kardinalhatte, Paven udskriver Aflad *en masse*, giver nye liturgiske Forskrifter, kanoniserer og beatificerer, og endelig, da han ved de jesuitiske Inspirationer drives bestandig højere i overtroisk Maria- og Helgendyrkelse og i forfængelig Selvforgudelse, optræder han som Dogmefabrikant.“ — —

Læseren spørger rimeligvis med os: Mon det virkelig er Hr. Pastor Schepelern ved Trinitatis Kirke, der har kunnet skrive dette? —

Nu, hvorfor ikke? Sachsisk Visitatsbog af 1538 gav jo den Anvisning: „Pavedømmet og dets Anhang skulle Prædikanterne heftig fordømme som Djæveln og hans Rige.“

Den h. Elisabeth, Landgrevinde af Thyringen, † den 19. Nov. 1231.

I Elisabeth-Kirken i Marburg, som kort efter den Helliges Død rejste sig over hendes jordiske Levninger, og som endnu den Dag i Dag beundres af alle Kunstvenner, men desværre ikke længere staar aaben for den katholske Gudstjeneste, findes der en Statu af den Hellige, ifølge Overleveringen det ældste Billede af hende, man er i Besiddelse af. Kunstneren, der har forfærdiget den, har sandsynligvis selv kjendt den Hellige og paatrykt Billedet hendes Træk af Højhed, Mildhed og Hellighed. Med den fyrstelige Krone paa Hovedet, en Bønnebog i den venstre Haand, holdende Fligen af sin Kaabe med de hemmelighedsfulde Roser i Vejret med den højre Haand, staar hun foran os. Historien om *Rosenvidunderet*, der er saa godt fastslaaet, at det tør have Krav paa menneskelig Troværdighed, er overmaade smuk.

„En Gang steg (saaledes lyder den ældgamle Beretning) den h. Elisabeth ned ad en stejl og meget ufremkommelig Vej, og bar under sin Kaabe Brød, Kjød, Æg og andre Levnesmidler, som hun vilde uddele til de Fattige. Pludselig stod hendes Gemal, som vendte hjem fra Jagten, foran hende. Forundret over, at se hende slæbe en saa tung Byrde, sagde han til hende: „Lad os se, hvad Du bærer bort,“ og trak mod hendes Villie Kaaben til Side, som hun ganske angstelig trykkede til sit Bryst. Og hvad saa' han da? De smukkeste Roser, røde og hvide, og det paa en Aarstid, hvor der ingen Roser gaves. — I denne Fortælling ligger der en stor aandelig Sandhed; thi de Velgjerninger, som man beviser de Fattige af kristelig Kjærlighed, forvandle sig, saa at sige, til Roser og flette sig til en Krans for Giveren; den kristelige Barmhjærtighed forvandler Gaverne til Roser, som have Skjøn-

hed og Vellugt overfor Gud. Talrige saadanne Roser finde vi i den h. Elisabeths Liv. —

Da Elisabeth en Gang paa den h. Langfredag med inderlig Andagt betragtede den Korsfæstedes Billede, følte hun sig pludselig tilskyndet til at sammenligne den nøgne, blodige Frelser paa Korset med hende selv, som var iført de prægtige, fyrstelige Klæder. Sønderknust over Sammenligningen, fattede hun det Forsæt, at hun for Fremtiden vilde give Afkald paa alle Kostbarheder og Prydelser, hvor hendes Stand ikke ligefrem fordrede, at hun optraadte som Fyrstinde. For Kristi Skyld bar hun ganske simple, tarvelige Klæder og opfordrede ogsaa de adelige Damer, som besøgte hende, til at opgive al forfængelig Klædedragt, hvorved de kun søgte at drage Folks Opmærksomhed hen paa sig. — Hvor mange Mennesker gives der ikke, som klæde sig fornemmere og flottere, end deres Stand og Stilling, deres Formue tillader; og mange andre føle sig ganske ulykkelige og ere opfyldte af Misundelse, fordi de ikke ogsaa kunne klæde sig efter Modens Luner. Det er Livets Hoffærdighed, Verdens Aand. Men den h. Johannes skriver udtrykkelig: „Dersom Nogen elsker Verden, er Faderens Kjærlighed ikke i ham.“ —

Alt, hvad hun fik, gav hun til de Fattige; hjemme spandt hun Uld tilligemed Hofdamerne og forfærdigede Klæder til de Fattige. Belæsset med Levnetsmidler og andre Sager, vandrede hun hen ad stejle, afsidesliggende Stier og Veje, for at opsøge de Fattige i deres Hytter. Og ikke alene uddelte hun, hvor der var Nød, men trøstede og glædede de Fattige med blide, kjærlighedsfulde Ord. Vare de urolige over en eller anden trykkende Gjæld, saa overtog hun den selv og betalte den med sine egne Penge. Navnlig var hun kjærlighedsfuld overfor fattige Barselkvinder; hun besøgte dem ofte og opmuntrede dem. De nyfødte Børn tog hun i sine Arme, som om de vare hendes egne Børn, for-

færdigede de nødvendige Klædningsstykker til dem og svøbte dem; ofte tilbød hun sig som Gudmoder hos de fattigste Familier; hun vilde derved gjøre sig den moderlige Omsorg for de Fattiges Børn til en Forpligtelse. —

Et skjønnere Forbillede paa virksom Kjærlighed til Næsten, end Elisabeth, kan man søge længe efter. Under denne Helgenindes Beskyttelse har „*Elisabethforeningen* til Opdragelse af forældreløse og forsømte Børn“ stillet sig, en Forening, der ligesom Vincentsforeningen, ikke blot søger at afhjælpe timelig Nød, men ogsaa baner sig Vej til de Fattiges Hjærter. Vare alle bedrestillede Kvinder Medlemmer af denne Forening og opfyldte af den h. Elisabeths Aand, hvor meget Godt vilde Foreningen da ikke kunde stifte!

Vincentsforeningen og *Elisabethforeningen* ere Foreninger, i hvilke katholske Mænd og Kvinder have sat sig til Opgave at afhjælpe Nøden hos Fattige, ved at yde dem Levnetsmidler, Klæder og hvad der ellers maatte være Trang til — for Elisabethforeningens Vedkommende er det navnlig Børnenes Opdragelse i Vaisenhouse, Kommunikantanstalter og Asylter, som lægger Beslag paa Medlemmernes Kræfter og Midler.

Det er jo en Pligt for os alle at give Almisse efter Evne og Kræfter; os Alle gjælde Skriftens Ord: „Værrer barmhjærtige, som eders Fader i Himlen er barmhjærtig.“ Den h. Johannes formaner os: „Børnlille, lader os ikke elske med Ord og med Tungen, men i Gjærning og Sandhed.“ Og af Frelserens egen Mund have vi jo hørt, at den evige Fordømmelse venter dem, som ikke have givet de Hungrige at spise, de Tørstige at drikke, ikke klædt de Nøgne, kort sagt, ikke øvet Barmhjærtighed. Men naar vi nu Alle, enhver efter Evne og Kræfter, ere forpligtede og ogsaa beredte til at give Almisse, saa maa vi dog lægge særlig Vægt paa, *hvem* og *hvorledes* vi give. De ovennævnte Foreninger yde os en Borgen for, at Almisserne komme

virkelig Trængende til Gode, og at de gives paa en Maade, at ikke alene det timelige Vel fremmes, men ogsaa de Understøttedes aandelige og moralske Vel. Ved Besøg i Hjemmene er der nemlig bedst Lejlighed til at forbinde den timelige Almisser med den aandelige, at staa de Fattige bi med et godt Raad og en kjærlighedsfuld Formaning og gjøre deres Hjærter modtagelige for Religionens Trøstemidler og Indflydelse.

Baade Vincentsforeningens og Elisabethforeningens Virksomhed vise os den dybe indre Forskjel, som bestaar mellem Kirkens Fattigpleje og Verdens Fattighjælp. Lad ogsaa den, som alene af Humanitetshensyn hjælpe de Fattige, fremvise store ydre Resultater, Kirkens Fattigpleje er dog ædlere og mere ophøjet, fordi dens Bevæggrund og Formaal er helligere og mere ophøjet. Thi ikke for at blive fri for de Fattige, heller ikke fordi Fattighjælp nu en Gang er Skik og Brug og en Nødvendighed, ydes Almissen; heller ikke fordi naturlig Medlidenhed rører os; nej, hvad der bevæger os til at hjælpe, er den overnaturlige Kjærlighed, som i den Fattige ser en Broder i Kristo og i den Fattige ærer Kristus selv. Og Almissens Formaal er ved Siden af den timelige jordiske Lindring at fremme den Fattiges sædelige og religiøse Liv, saa vel som at bestræbe sig for, ved Alt, hvad der sker i Foreningens Ojemed, at fremme sin egen Sjæls Frelse.

Og selv om Mange nu ikke kunne deltage personlig i Foreningernes praktiske Opgaver, saa er det dog allerede et stort Gode, naar man overhovedet er Medlem af Foreningerne og deltager i deres Møder, thi der ligger allerede meget belærende og opbyggende i, at et Antal Ligesindede ere forsamlede til Guds Ære og deres Medmenneskers timelige og aandelige Velfærd, at de deltage i Foreningsbønnerne før og efter Møderne, at de høre Beretningerne om de Fattiges og Forladtes sørgelige Forhold og Taalmodighed; og Bevidstheden om, at man ved Deltagelse i Foreningsmøderne og

navnlig ved regelmæssige Bidrag medvirker til at af-tørre Taarer og lindre Nød, bringer Lykke og Glæde i ethvert Kristenhjærte.

Regeringsjubilæet.

I Anledning af Hs. Majestæt, Kong *Kristian IX's femogtyveaarige Regeringsjubilæum* fejredes i Torsdags Kl. 9 en højtidelig *Prælatmesse med Te Deum* i Sct. Ansgars Kirke. Det h. Messeoffer blev frembaaret af Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt, Msgr. *Joh. von Euch*, assisteret af tvende Gejstlige. Den højtidelige Gudstjeneste, ved hvilken Sangforeningen medvirkede, overværedes af Hds. kgl. Højhed, Prinsesse *Marie*, Hs. kejs. H. Ærkehertug *Wilhelm* af Østerrig-Ungarn med Følge, den bajerske Afsending, Grev *Lerchenfeldt*, Baron *Mohrenheim*, Grev *Moltke-Huitfeldt*, alle de herværende katholske Diplomater og saa mange Menighedsmedlemmer, som Kirken kunde rumme.

Sct. Ansgars Kirke var i Dagens Anledning smykket med Dannebrog og tvende pavelige Flag og om Aftenen brændte Gasfakler udenfor dens Portal. De katholske Skoler vare illuminerede og smykkede fra øverst til nederst med talrige Guirlander og Vaabenskjolde. I Fredags afholdtes en Skolefest, ved hvilken Lejlighed Børnene beværtedes med Chokolade og Wienerbrød.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. November. 26. Søndag e. Pintse. Marias Ofring.
 — 19. M. Elisabeth, Enke, — 20. Ti. Felix af Valois Bekj.
 — 21. O. Marias Ofring (fejredes i Søndags). — 22. To. Cæcilia, Jomfru og Mart — 23. F. Klemens. Pave og Mart. — 24. L. Johannes af Korset, Bekj.
Søndag den 25. November. 27. og sidste Sønd. e. Pintse. Katharina af Alexandria, Jomfru og Mart.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Sct. Stanislaus-festen paa Søndag den 18. Novemb. Om Morgenen Kl. 8 Fælleskommunion i Kongregationskapellet paa Vesterbro. Om Aftenen Kl. 6 højtidelig Gudstjeneste med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer i Sct. Ansgars Kirke.

Katholsk Asyl.

Den 19. November, den h. Elisabeths festlige Mindedag, aabne Sct. Josefs-Søstrene i Bredgade 69, Stuen over Gaarden, et Asyl for Smaa børn af begge Kjøen fra 3 til 6 Aars Alderen. Det daglige Ophold i Asylet er om Vinteren fra Kl. 8—4 og om Sommeren fra Kl. 7 $\frac{1}{2}$ —5. Forældrene kunne, hvis de ønsker det, afhente deres Børn fra Kl. 2 af. Børnene bedes anmeldte hos Sct. Josefs Søstrene paa Toldbodvejen 14.

Elisabethforeningen. Mandag den 19. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses, i Anledning af den h. Elisabeths festlige Mindedag, den h. Messe for Elisabethforeningens Medlemmer og Anliggende. Foreningens Medlemmer indbydes til talrigt at overvære denne h. Messe.

Søndag den 25. Nov. holdes Fælleskommunion i Sognekirken under den h. Messe Kl. 8, og efter Højmessens er der Generalmøde i Forsamlingsværelset. Talrig Deltagelse forventes.

Mandag den 12. ds. døde vor kjære Moder **Therese Pechüle**, f. **Götze**, Enke efter Naalemagermester C. V. Pechüle, i en Alder af 72 Aar og efter flere Aars Sygdom, vel forberedt og gjentagne Gange styrket ved Modtagelsen af de hh. Sakramenter. Anbefalende den kjære Afdøde til Menighedens Forbøn, bekjendtgjøres dette for deltagende Slægt og Venner af hendes

Efterladte Børn.

Begravelsen sker fra Sct. Ansgars Kirke Lørdag den 17. November Kl. 9.

R. I. P.

**A. Mortensen, Maler,
Værnedamsvej 5.**

Alt Reparationsarbejde i Bygninger udføres smukt og billigt.
Prisliste udleveres.

G. Bomholdt,

Möbel- og Bygningsnedker,

Solttydevej 1. B. St. (2. Sted fra Nørrebrogade).

Alt til Faget henhørende udføres; Reparationsarbejde og Flytninger besørges.

Oscar Petersen's Enkø's

Bogbinderværksted

er flyttet til

Gothersgade 69. 2. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N° 48.

Søndagen den 25. November.

1888.

Indhold. En ligefrem Usandhed og fire mærkelige Urigtigheder. Indvortes Andagt og udvortes Ærbødighed. Efterretninger: Rom, Bregenz, Paris, Frankfurt, Berlin, Holland, Italien.

En ligefrem Usandhed og 4 mærkelige Urigtigheder.

Ugebladet „Fra Bethesda“ fortalte sine Læsere nylig i sit Nr. 39, at en fransk Katholik ved Navn *Henri Lasserre* have udgivet en fransk Evangelieoversættelse med Ærkebiskoppen af Paris' Trykketilladelse, at han endogsaa fik en Godkjendelsesskrivelse, affattet af Kardinal *Jacobini* paa Pavens Befaling, men at Index-Kongregationen alligevel dømte hans Bog den 19. December 1887. „Fra Bethesda“ tilføjer:

„Fra romersk Side søger man at redde den pavelige Avtoritet ved at paastaa, at det var før Bogens Udgivelse, at Paven skulde have meddelt Lasserre den apostoliske Velsignelse til *Arbejdet*, og at det var paa

Grund af grove Oversættelsesfejl, at Index-Kongregationen senere maatte skride ind. Saaledes „The Month,“ et katholsk Maanedsskrift i England. Dette er dog *en ligefrem Usandhed*, hvilket fremgaar baade af det pavelige Brevs Datum og af Brevets Ordlyd.“

Hvad der her siges om „The Month“ er *en ligefrem Usandhed*.

I sit Juli-Hæfte for i Aar beretter „The Month“ ordret: „I Aaret 1886 offentliggjorde (published) Hr. Henri Lasserre en ny Evangelieoversættelse. Den udkom (appeared) med Ærkebiskoppen af Paris', Msgr. Richards Imprimatur. Et *Exemplar* (a copy) blev sendt til Rom og overrakt den hellige Fader, og Kardinal Jacobini skrev paa Hs. Helligheds Befaling et Brev, hvori han roser den Hensigt, hvori Oversættelsen var skreven.“ Ja, „The Month“ offentliggjør selve denne Skrivelse, dateret 4de December 1886. Deri hedder det: „Hs. Hellighed beordrer mig til at meddele Dem, at han godkjenner den Tanke, hvoraf de har været besjælet ved *Udarbejdelsen og Offentliggjørelsen* (execution and publication) af det saa interessante Værk, og at tilkjendegive Dem Hans oprigtige Ønske, at *det Maal*, som de nævner i Bogens Fortale, maa fuldkommen naas. Han opfylder gjerne Deres Ønske og sender Dem sin apostoliske Velsignelse af Hjærtens Grund.“

Altsaa: „The Month“ meddeler selv sine Læsere det Brevs Ordlyd og Datum, som „Fra Bethesda“ mener vilde overbevise „The Month“ om en ligefrem Usandhed!

Forunderligt er det imidlertid ikke; thi det katholske Blad har ikke en ond Samvittighed (hvad „Fra Bethesda“ synes at ville antyde). Det siger nemlig ganske tydelig, og det ikke blot én Gang men samfulde fem Gange, at Paven velsignede Lasserre, *efter* at hans Bog var udkommen i Trykken, medens „Fra Beth.“ beskylder det for at fordreje Sandheden og bilde sine Læsere ind,

at Paven gav sin Velsignelse til Arbejdet, før Bogen udkom.

Kan og skal det siges, at enten det ene eller det andet af de to Tidsskrifter farer med „ligefrem Usandhed,“ er det da det katholske „The Month“ eller det lutherske „Fra Bethesda“? —

Pastor *G. Schepelern* har ogsaa i sin nyeste Brochure omtalt Lasserres Sag. Men hans Fremstilling indeholder 4 Urigtigheder.

Han mener nemlig, at den *ufejlbare* (1) Pave altsaa *desavoueres* i et Spørgsmaal, der angaar Læren, af Index-Kongregationen, ja af sig selv (2), da Kardinalens Skrivelse til Lasserre udtalte Pavens Tak for den *fortræffelige Oversættelse* (3), Index-Kongregationen derimod dømte denne Oversættelse *som indeholdende Vranglærdomme* (4).

Sandheden er imidlertid den:

1). Naar Hr. Sch. vil antyde, at Roms Fremgangsmaade i denne Sag ikke lader sig rime med den katholske Lære om Pavens Ufejlbarhed, saa modsiger han sig selv. Han har nemlig 11 Sider tilbage ganske rigtig anført dette katholske Dogme, som det blev udtalt af Vatikaner-Konciliet. Deraf kan ses, at det er *Paven*, der er ufejlbar, at det ikke ogsaa ere hans Embedsmænd, f. E. Medlemmerne af Index-Kongregationen, d. e. et Udvalg af Kardinalerne, der skal have Øje med, hvilke skadelige Bøger der udgaa. Paven som hele Kirkens øverste Hyrde og Lærer har faaet den Forjættelse, at Sandhedens Aand skal bevare ham fra at tage fejl, naar han *endelig afgjør* et Spørgsmaal, der angaar Tros- eller Sædelæren. Paven kan ikke gjøre sine Embedsmænd delagtige i denne Forjættelse; ej heller er en gjenkaldelig Forordning, der udstedes af Index-Kongregationen, en saadan endelig Afgjørelse, der forpligter til Troens Lydighed. Det kan nok ske, at en Bog kun i nogen Tid staar paa Index men senere uden nogen Rettelse tillades Alle til Læsning.

2). Paven desavoueres slet ikke af Index-Kongregationen, endsige af sig selv.

3). Paven har nemlig paa ingen Maade ladet tilkjendegive, at Lasserre havde skrevet en *fortræffelig Oversættelse*. Han havde faaet en Gave; han lader Giveren takke derfor samt for den Hyldest, som derved blev udvist Pavestolen. Gaven var en Bog, om hvilken Ærkebiskoppen af Paris havde erklæret: „For mig kan den gjerne trykkes,“ men som Paven ikke endnu den Gang havde faaet læst, paa Fortalen nær. Af Fortalen havde han set, at Meningen med Bogen var at udbrede Kjendskab og Kjærlighed til Jesus Kristus i de videste Kredse. Det er det Maal, han roser, og til Tak meddeler han Udgifveren paa dennes Anmodning sin faderlige Velsignelse. Senere læses Bogen nøjere, og man finder paafaldende Afvigelser fra den hidtil brugelig Oversættelse, hvilke vække Anstød og fremkalde Modsigelser¹⁾; derfor forbydes Bogens Læsning.

4). Naar Hr. Schepelern nemlig siger, at den blev dømt „som indeholdende Vranglærdomme“, er det en løs Paastand. Index-Kongregationen selv har ingen Grund anført.

Det blev udtrykkelig svaret os paa en Forespørgsel, som vi tillode os at stille i Rom selv. Hvad Bevis har Pastoren da at fremføre? Mener han maaske, at det kun er hæretiske (Vranglærdomme indeholdende) Bøger, der sættes paa Index? Hvis saa er, tager han fejl. Han taler saa meget om og mod Trienterkonciliet.

¹⁾ Lasserre mente f. E. endog at skulde forandre Oversættelsen af Fadervor! Han syntes, det gængse „og led os ikke udi Fristelse“ var vanskeligt at forklare og at rime med andre Skriftsteder! Han oversatte derfor: „Toutefois ne me mettez pas à l'épreuve“ (sæt mig alligevel ikke paa Prøve) og bringer det i Sammenhæng med det Foregaaende og Paafølgende saaledes: „Ja, Herre, jeg vil rigtignok være forsonlig og forlade dem, som fornærme mig. Men nej, jeg véd, hvor svag jeg er; tillad ikke, at min Forsonlighed sættes paa Prøve, at nogen gør ondt imod mig.“

Skulde han maaske ikke engang have læst dets Beslutninger? Det er jo dette Koncil, som har foranlediget Udgivelsen af Index. Det handler endog to Gange, i sit 18. og 25. Møde, om en Fortegnelse over forbudte Bøger og vil, at ikke blot hæretiske Bøger skulle forbydes men alle skadelige i Almindelighed (perniciosi), ja mistænkte (suspecti), dem der indeholde en uren eller fremmed Lære (doctrina impura, peregrina). Og Pave Paul IV. taler i den Bulle, hvori han stadfæster den tridentinske Index, om 3 Klasser af forbudte Bøger: hæretiske, mistænkte og dem, der paa nogen Maade kunde virke skadeligt i sædelig eller religiøs Henseende. —

Var det En kun om at gjøre at kaste Sten paa Katholicismen og Pavestolen, saa kunde man nok forstaa, at en *Saadan* med Begjærlighed greb efter Lasserres Domfældelse. „Det er jo stedse saa, at de halve Sandheder ere de virksomste Løgne“, siger *I. C. Heuch* i sit nyeste Skrift, „Kirke og Vantro.“ Men det maa dog antages at Pastoren vilde række sine Læsere „Sandhedens Vaaben.“

Indvortes Andagt og udvortes Ærbødighed.

(Fortsat fra Nr. 43.)

Det er da intet Under, at vi Katholiker føle os langt mere tiltrukne af vore Kirker end andre, ikke-katholske Kristne, af deres, og vi bære os anderledes ad i vore Gudshuse, end de i deres Forsamlingshuse.

De sidste aabnes til Salmesang og Prædiken, til Altergang, Daab, Bryllup eller Jordefærd; men er Gudstjenesten eller „den hellige Handling“ forbi, saa lukkes de atter, og det som oftest til næstkommende Søndag. Anderledes forholder det sig med vore Kirker:

hvis ikke særlige Omstændigheder ere til Hinder derfor, aabnes de hver eneste Dag og staa da aabne hele Dagen. Det er en Selvfølge af, at de først og fremmest ere Herrens Hus, og at „Herren stedse er hjemme.“

Den hellige Messe fejres hver Morgen; ivrige Katholiker overvære den gjerne hver Dag, naar deres Standspligter levne dem en halv Times Tid. Ogsaa i Dagens Løb træder den, hvis Vej fører forbi Gudshuset, gjerne ind for at aflægge Herren et andægtigt Besøg. Det saakaldte „evige“ Lys foran Tabernaklet brænder jo Dag og Nat; dets blide Skær har navnlig i Aftenskumringen noget særdeles Tiltrækkende ved sig og er en tavs Indbydelse: Kom og tilbed. Mangen en følger Indbydelsen og knæler i enlig Bøn ved Alterets Fod eller ledsager i Aanden sin korsbærende Frelser paa Vejen fra Pilatus' Domhus til Retterstedet Golgatha.

Troende Hjærter følte sig nemlig allerede i de første kristne Tider hendragne til det hellige Land, til Jerusalem og Kalvariabjærget. Tusinder rejste derhen og mindedes Herrens Kjærlighed paa selve de Steder, som ere hellig- og herliggjorte ved hans Lidelse, Død og Opstandelse. Men det er dog kun faa, hvis hellige Længsel kan tilfredsstilles. Kunsten tages derfor i Andagtens Tjeneste; den skal paa en vis Maade erstatte Virkeligheden og understøtte vor Indbildningskraft, for at Frelserens Klageraab i Langfredagssalmen maa forstumme:

„Ve! ak! sig, om vel du
Tænkte og tænker paa mig.“

Ingen religiøse Billeder ses hyppigere end Fremstillinger af Herrens Lidelseshistorie. Navnlig er det hans Vandring med Korset, som man fandt paa at anskueliggjøre ved en Række af (14) Billeder i Gudshusene eller ude i det Frie. De Andægtige ledsage da i Aanden vor lidende Frelser paa hans Korsvej, idet de gaa fra Billede til Billede og standse en kort Stund

foran hvert af dem. Derfra hidrøre Navnene „Korsvej“ og „Station“.

Af de 14 Stationsbilleder ere de 9 bibelske: Jesus dømmes (1ste Station), tager Korset paa sig (2), hjælpes af Simon fra Kyrene (5), trøster Kvinderne (8), afklædes og læskes med Galde, nagles til Korset, dør nedtages og lægges i Graven (10—14). De 5 andre Stationers Begivenheder omtales vel ikke i Evangeliet; men at Herren segnede flere Gange under Korsets Byrde er dog mere end sandsynligt; ellers havde hans grusomme Dødsfjender vel ikke nødt Simon til at bære hans Kors (Matth. 27, 32). Næppe mindre sandsynligt er, hvad den 4de Station forestiller. Thi Maria stod under Korset; det er vist (Joh. 19, 25—27; Kjærlighed drev Guds Moder til at dele sin korsfæstede Søns Fornedrelse og Dødsqualer; mon den ikke ogsaa har bragt hende til at dele hans Korsbærelses Haan og Smerter? Og hvad den 6te Station angaar („Jesus modtager Svededugen“), er det, mindst sagt, en meget tiltalende Legende, at en af de deltagende Kvinder trængte sig igjennem Menneskevriften, rakte den forpinte Mester en Svededug, for at han kunde aftørre sit Ansigt, og fik den saa tilbage med et Aftryk af de blodige Ansigtstræk.¹⁾ — Intet Under, at „Korsvejen er en særdeles yndet Andagtsøvelse.“²⁾

1) Schepelern „forekomme Passionsbilleder og Helgenbilleder, der fremstille sagnagtige, for det meste usande (?) Historier, forargelige. Alt dette kan ikke tjene Sandheden og derfor heller ikke en Tilbedelse af Gud i Aand og Sandhed. Vi vende os med Uvilje bort derfra.“ — Sæt, at et eller andet Under, der tilskrives en Helgen og rimeligvis kan ses fremstillet i et eller andet Gudshus, ikke er historisk — derfor behøve vi dog ikke at være bange for, at Herren ogsaa med Uvilje vender sig bort fra Grundlaget for en saadan Fremstilling, vor barnlige Tro nemlig, at Herren af og til i Tidernes Løb opfylder sit Løfte om at ville herliggjøre sine Troende ved Jer tegn (Mark. 16, 17).

2) Vejledning til at gaa Korsvejen findes i den nys udkomne „Bønnebog for den katholske Ungdom. Kbhv. Høst 1888“, en Bog, der ogsaa kan benyttes af de Voksne med stor Gavn og Glæde.

Den oven nævnte *Bindesbøll* havde tiltraadt sin Udenlandsrejse særlig for at gjøre sig bekendt med det religiøse Liv i katholske Lande eller, som han udtrykker sig, for ad Rummets og Synlighedens Vej at gjenneumløbe den samme store Strid, som han hjemme ad Historiens Vej havde gjenneumgaaet, Striden mellem Protestantismen og Catholicismen. Kirkebesøget i det katholske Østerrig slog den rejsende Nordbo.

Han fortæller,¹⁾ at han i Bøhmen, ikke langt fra det bekendte Badested *Carlsbad* gik ud til en Landsby, *Zedlitz*, for at overvære en katholsk Søndagsgudstjeneste paa Landet. Det Indre af Kirken vidnede just ikke om stor Pyntelighed og Pænhed. Messen begyndte; Orgel og Orkester faldt ind: nogle Strygeinstrumenter, to Trompeter og en Basune ledsagede et Kor af syngende Mand- og Kvindfolk, alle af de arbejdende Klasser. „Man kan let slutte sig til,“ mener vor Iagt-tager, „hvad Skæbne et saadant Forsøg maatte have. De Musicerende vare sjælden sammen, det hele var maadeligt og enkelte Steder utaaleligt. Imidlertid fandt Menigheden sig vel deri, blev uanfægtet af de mange uopløste Dissonanser rolig, andægtig liggende paa Knæ i Stolene, læste i deres for det meste skrevne med malede Begyndelsesbogstaver zirede Bønnebøger den ene Bøn og Betragtning efter den anden, saa langt som Behov gjordes.

„Da Messen var forbi, begav Menigheden sig bort, først Mandfolk, siden, efter en god Stund, Fruentimmer, yderst langsomt; det var, som havde de Lyst til at blive liggende der længere endnu, som kostede det dem Overvindelse at rive sig løs derfra. Man sporede ikke noget til det Hastværk med at komme bort, den Trængsen til Udgangen, den Løben fra Kirke, som man ikke sjælden bliver var hos os paa Landet og som stikker underlig af ved Siden af den Langsomhed, Betænksom-

¹⁾ Meddelelser osv. S. 40.

hed, hvormed man vandrer til Kirke, og som giver en protestantisk Kirkegang Lighed med en militær Begravelse, hvor man drager til Graven med Sørgemusik i langsom Parademarsch, men forlader den med ilende Skridt under klingende Spil og lystig Musik. *Katholiken er fastere knyttet til sin Kirke*, hvad det saa er, der binder ham dertil.“

Fra den bøhmiske Landsby kom vor Rejsende til Rigets Hovedstad, til *Wien*, med dets livsglade Befolkning. Han skildrer ¹⁾ de Indtryk, han dér fik, saaledes:

„Wienerne, det vil sige Mængden, den Del af Folket, som man ser flest af paa Gaden, synes at være et religiøst Folk. Kirkerne ere ved „Avemaria“ [Aftenandagten] talrig besøgte. Og, hvad der behager mig, Religiøsiteten forliges dér vel med og undser sig ikke ved at gaa Haand i Haand med den Munterhed og Livslyst, som allevegne, hvor Lejlighed gives, kommer for Dagen. Jeg gik forleden, en Søndag Eftermiddag, ud til Prateren, — for Wienerne, hvad Jægersborgbakken i Dyrehavstiden er ²⁾ for Kjøbenhavnerne, kun betydelig nærmere og større. En Mængde Mennesker til Fods tog deres Vej sammesteds hen. I en Kirke i en Gade i Leopoldstad, hvorigjennem Vejen fører, ikke langt fra Prateren, blev der holdt Gudstjeneste. Sangen lød ud paa Gaden og drog de Forbigaaende til sig, saa Kirken snart blev fyldt og Dørene ikke kunde lukkes. Da der ikke længer var Plads indenfor, sluttede de Tilkommende sig, ligesom Bierne ved en Kube, omkring Indgangen i en bestandig voxende Klynge, lyttende til Sangen indenfor, sluttende sig til den, forplantede den ud paa Gaden og gjorde det til en Gudstjeneste under aaben Himmel. Saasnart Tonerne indenfor tav, opløstes Skaren, og hver fortsatte sin

1) Anf. St. S. 231. 243.

2) Ovenstaaende blev skrevet i 1840.

afbrudte Vandring til den lystige Prater. Hjemme vilde næppe nogen Kirke formaa, endog for et Øjeblik, at standse Mængden, der en Gang har sat sig Skoven som Maal for sin Bevægelse eller er kommen Dyrehavsbakken saa nær, at den kan begynde at ytre sin tiltrækkende Kraft. . . .

„Jeg gaar saa længe ud og ind i Kirkerne, at det tilsidst bliver mig til Vane, ligesom Katholikerne èn eller flere Gange om Dagen at gaa i Kirke; i det mindste er det blevet mig mere *geläufigt*, end det var mig hjemme. Det ligger i den katholske Kirkegangs Natur. Alle Livets Veje og Stier føre ind i Kirken gennem en af dens mange større eller mindre Døre og Indgange. Fra enhver Gjerning og Syssel, selv den verdsligste, kan Overgangen iværksættes umiddelbart til Andagtsøvelserne i Kirken. Arbejderen kommer dér lige fra sit Arbejde; Tiggeren træder ind i sine Pjalter efter at have sammentigget sig nogle Skillinger; ved Siden af ham knæler den finklædte Dame i den Pynt, hvori hun har vist sig paa Gaden, besøgt Butikerne: enhver, som han gaar og staar og ellers viser sig i Livet. Der er ingen Pynten-til-Kirke, ingen Skiften-Dragt og -Udseende; en Draabe Vievand ved Indgangen, der væder den yderste Fingerspids og sprænges imod Klæderne, er i Stand til at gjøre alt, bevirke den hele Forvandling og gjøre Mennesket, hvad dets *Ydre* angaar, velbehageligt i Guds Øjne. Der er en bestandig Strømmen frem og tilbage gennem alle Indgange. Kirkens Gulv staar i Niveau med Torvepladsen udenfor. Højkoret hæver sig over de øvrige Dele og danner Overgangen fra det Profane til det Hellige; men Skibet, hvor Menigheden staar, er ikke stort andet end Hedningernes¹⁾ Forgaard.

¹⁾ En Hentydning til det jødiske Tempel. Imidlertid vilde det være rettest istedenfor „Hedningernes Forgaard“ at sætte „*Israeliternes Forgaard*“ og at forandre det Følgende til: „I Protestantismen, der nægter

„I Protestantismen er Kirkegulvet blevet nivelleret, Menighedens Plads er hævet til samme Højde som Gejstlighedens, Koret. Men den hele Kirke er derved kommen til at indtage en større Højde i Forhold til de verdslige Omgivelser. Det er det, der gjør Gangen til Kirken saa tung for Protestanten. Kirken ligger dem for højt. Det er kun *én Gang om Ugen*, nogle *Faa* kunne vinde derop. Derfor maa der gjøres saa mange Tilberedelser, tages saa mange Tilløb. Men Hverdagsklæderne ere lettere at aflægge end Hverdags-tankerne.“

Vore ikke-katholske Medkristne kunne ikke ansè deres Kirker for Gudshuse; derfor kunne de ej heller føle sig synderlig dragne derhen. Da *Hans Tavsens* reformatoriske Bestræbelser havde Fremgang i Kjøbenhavn, begræd *Povl Helgesen*, Catholicismens gjæve Ordfører, det „af stor Medynk, at dér, hvor han tilforn havde en Herre og Gud i By med sig, dér havde Tavsens forjaget Kristus, alle kristne Menneskers Herre og Gud, og ladet Kjøbenhavn et Stykke Brød og en Slurk Vin igjen [tilbage].“

Vi tro, at vore Kirker og Kapeller ere „Guds Paulun hos os Mennesker, at han bor dér hos os og er vor Gud“ (Aab. 21, 3); det er Hovedgrunden, hvorfor vi gjerne og ofte søge derhen, knæle dér med den største indvortes Andagt og udvortes Ærbødighed, og, naar vi føle Hjærtet betyngt, helst udøse det dér, hvor vi vide, at *han* er legemlig tilstede, som indbyder alle, der slide og slæbe, til sig med Løftet om at ville vederkvæge dem (Matth. 11, 28).

(Sluttes.)

al væsentlig Forskjel mellem Præst og Lægmand, er Gejstlighedens Plads *nivelleret* eller *nedtrykt* til Menighedens.“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Til *østerrigsk-ungarsk Gesandt* ved Vatikanet er Grev *Fred. Revertera-Salandra* bleven udnævnt. Hans Forgænger, Grev *Ludv. Paar*, har allerede overrakt Paven sin Tilbagekaldelses-Skrivelse og modtog ved denne Lejlighed Kristusordenen. Grev Paar, som i sin Tid var østerrigsk Gesandt her i Kjøbenhavn, har været Gesandt ved Vatikanet siden 1872. Hans Efterfølger, Grev *Revertera*, har beklædt vigtige Embeder i Statens Tjeneste allerede siden 1848, bl. a. som Kommissarius i Slesvig 1864 og som Gesandt i Sct. Petersborg fra 1864—68.

— „*Moniteur de Rome*“ offentliggjør et Dekret fra den h. Fader, ved hvilket ny Forholdsregler tages for at aabne *de vatikanske Arkivers* Skatte i videste Omfang for Videnskabsmænd. Kirken behøver ikke at frygte for Lyset, hvad dens Fjender paastaa. Kun Et er nødvendigt, for at stille dens providentielle Opgave og Virksomhed i det rette og klareste Lys: at Sandheden udforskes. I dette Øjemed indbyder Leo XIII Enhver, som mener det alvorligt med Historieskrivning.

— Aabningen af det italienske Parlament har ført til en skarp Kritik over *Crispi's Straffelovgivnings-Udkast* i Senatet. En hel Række Talere talte imod Udkastet. Og det maa derhos bemærkes, at ingen af disse Talere kunne kaldes trofaste Tilhængere af Kirken, da disse i Følge den h. Stols Forbud overhovedet slet ikke tage Del i Forhandlingerne. *Vitelleschi* bekæmpede Udkastet „paa Grund af dets absolute Mangel paa praktiske Tanker“. Naar man gav Love, turde Landets virkelige Forhold alene gjælde som Ledestjerne, ikke derimod Tendents eller hadefuldt System. Man behøvede blot at henpege paa § 101, som bar Lidenskabelighedens Stempel paa Panden: thi uden Lidenskabelighed vilde man aldrig have taget sin Tilflugt til saa svære

Straffebestemmelser, som ligefrem maatte føre til det værste Tyranni. Man *forkjælede Snigmorderne* og *forfulgte Præsterne*. Hvilket Indtryk vilde det vel gjøre paa Befolkningen, naar den saa' den Eftergivenhed, man i Lovene viste Morderne, og den Strængthed, man lod Gejstligheden blive til Del, som forkyndte Folket Forbudet imod at ihjelslaa? Loven skadede den offentlige Moralitet. Han vilde stemme imod Loven, thi det var ikke Straffebestemmelser, men Moralitet, som udgjorde Folkenes Lykke.

Bregenz ved Bodensøen. I Riedenburg er den 21-aarige Grevinde *Maria af Waldburg-Wolfegg*, Datter af Fyrst Frants Waldburg-Woldfegg-Waldsee og Fyrstinde Sofie, f. Grevinde af Arco-Zinneberg i München, indtraadt i en Ordens-Kongregation. For kort Tid siden traadte hendes ældre Broder, Arveprins Frederik, ind i Jesuiterordenen og har frivillig givet Afkald paa Verdens Glans og paa sine tilkommende Rettigheder som Fyrste. Der hører sikkert en højmodig Beslutning til og en Offervillighed, som kun er mulig i den katholske Kirke, naar en ung, fornem Dame, som baade ved Fødsel og Rigdom har al Verdens Stads og Glans til sin Raadighed, frivillig forlader Alt, for at indvie sig til et mere ophøjet, Gud alene helliget Liv. Anderledestroende kunne slet ikke fatte og forklare sig et saadant offervilligt Sindelag.

Paris. Siden 1825 har Seminariet for den ydre Mission i Paris udsendt 964 Missionærer til det fjærne Østen. Af disse have 31 lidt Martyrdøden for Troens Skyld; 600 arbejde endnu i Japan, Korea, Thibet, Kina og Ostindien. Aarlig døbe de gjennemsnitlig 10,000 Voxne og 100,000 Børn. Antallet paa de katholske Kristne, som for Tiden ere anbettede til disse Missionærer, beløber sig til over 700,000.

Frankfurt. Det sjette Bind af *Fanssens* „Det tyske Folks Historie siden Udgangen af Middelalderen“ er næsten færdigtrykt og vil udkomme før Jul. Den

politiske Historie er, som bekjendt, i det femte Bind bleven gennemført indtil Udbruddet af den store Katastrofe, den 30aarige Krig; nu begynder Forfatteren paa Fremstillingen af Kulturforholdene, og det sjette Bind, 500 Sider i to Bøger, vil udelukkende komme til at behandle Kunst- og Folkeliteraturen. Bindets Grundlag hviler atter paa et uhyre, for største Delen meget vanskelig tilgængeligt Materiale. En Mængde af de sjældneste Værker og Flyveskrifter er bleven benyttet, og deres sammenhængende Afbenyttelse vil uden Tvivl lade Kunsten og Folkeliteraturen i Reformationens Aarhundrede fremtræde i et helt nyt Lys.

Berlin. Fyrst *Bismarck* har allerede faaet en Julegave; til hans talrige Værdigheder, Ordner og Titler har han nu ogsaa faaet føjet *den theologiske Dokortitel*, naturligvis den „evangelisk-theologiske“. Paa Luthers Fødselsdag har nemlig det theologiske Fakultet ved Universitetet i *Giessen* udnævnt Fyrsten til „Doktor i Theologien“. Han burde for længe siden have haft denne Titel, thi efter vor Mening havde denne Udnævnelse ingensinde været bedre paa sin Plads end for 13 Aar siden, da Fyrst *Bismarck* i Rigsdagen erklærede, at Paven truede hans Salighed. Hvorfor udnævnte de protestantiske Fakulteter ikke den Gang alle „Kirkelovgivningens“ høje Patroner og Fædre til Doktorer i luthersk eller gammelkatholsk Theologi? I Følge „*Kreuzzeitung*“ har enhver theologisk Doktor Ret til at *prædike*. Mon Fyrst *Bismarck* vil gjøre Brug af denne Ret? Det vilde være i høj Grad interessant at se den tyske Rigskansler paa en af Berlins Prædikestole.

Holland. Paa Katholikernes Generalforsamling i Holland, som fandt Sted d. 21. Oktbr. i Rotterdam, blev følgende Resolution vedtagen med stor Begejstring:
„De hollandske Katholikers Generalforsamling i Rotterdam erklærer overfor Gud og Fædrelandet: 1. At det nye og falske Princip, som proklamerer en

naturlig Ret paa naturlige Grænser, er lige saa uretfærdigt, revolutionært og ugudeligt i dets Anvendelse paa Kirkestaten, som det vilde være uretfærdigt, revolutionært og ugudeligt i dets Anvendelse paa Kongeriget Holland: og at de (Katholikerne) som sande Anti-revolutionære stedse ville fordømme, afsky og bekæmpe dette revolutionære Princip. 2. De erklære, i Overensstemmelse med de hollandske Biskoppers og alle den katholske Verdens Biskoppers Belæringer, at Pavens Sag i deres Øjne er en Sag af første og højeste Betydning og Interesse for enhver Katholik, navnlig for alle katholske Vælgere og kristelige Repræsentanter. 3. At de, ligesom de tyske Katholiker have gjort det paa deres Generalforsamling i Freiburg, protestere imod Pavens Udplyndring. 4. At de, i Lighed med de tyske Katholiker, betone Nødvendigheden af Pavens Suverænitet og territoriale Herredømme. 5. At de, som det er deres Pligt, aabent tilkjende Pavens Magt til, som øverste Dommer at afgjøre angaaende Spørgsmaal vedrørende denne Suverænitet, men at de for deres eget Vedkommende foreløbig tro, ikke at burde fordre mindre af Revolutionens Hænder, end Kirkestaten, som man har røvet fra Paven.“

Italien. De Revolutionære i Italien fejrede nylig Aarsdagen for Kampen ved *Mentana* i Nærheden af Rom, d. 4. Novbr. 1867, da Garibaldisterne bleve slaaede tilbage og adspittede af de pavelige Tropper, med Optog og anarkistiske Taler. Paven forhaanedes paa den skammeligste Maade og fremstilledes bl. a. som en Forbryder mod Fædrelandet, Civilisationen og Menneskeheden. Den første Taler, *de Danli*, opfordrede de Tilstedeværende til at omstyrte Overtroens, Dumhedens og den dyriske Bornetheds Altere, at vælte Tronerne og befri Folkene fra Sakristiernes og Kasernernes djævelske Aag, fra Konger og Paver.“

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. November. 27. og sidste Sønd. e. Pintse. Katharina af Alexandria, Jomfru og Mart. — **26. M.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **27. Ti.** Leonhard af Porto Mauritio, Bekj. — **28. O., 29. To.** Ferialdage. — **30. F.** Andreas, Apostel. — **1. December, L.** Votivofficium af den ubesm. Undfangelse.
Søndag den 2. December. 1. Søndag i Advent.

Elisabethforeningen. Søndag den 25. November holdes Fælleskommunion i Sognekirken under den h. Messe Kl. 8, og efter Højmessen er der Generalforsamling i Forsamlingsværelset. Talrig Deltagelse forventes. Bøssekollekten Kl. 8 og 10 tilfalder Elisabethforeningen.

Den h. Franciskus tredie Orden. Søndag den 25. November Kl. 3 Efterm. afholde Ordenens Medlemmer Møde i Sct. Josefs-søstrenes Huskappel, Toldbodvejen 14.

Et umøbleret Værelse ønskes til Leje til 1. December af en ældre Pige. Redaktionen anviser.

Mærk!

Paa Ansgariusforeningens sidste Bestyrelsesmøde blev det vedtaget, at Prisen for **Announcer** i Ugebladet er **10 Øre pr. Petitlinie.** De Averterende, som ikke betale forud, ville fra 1. December faa Regning tilsendt med Budet.

Redaktionen.

For al udvist Deltagelse ved vor kjære Moder Therese Pechüles Jordefærd bringe vi herved vor dybtfølte Tak. Den Afdøde anbefales fremdeles til Menighedens Forbønner.

Hendes efterladte Børn.

Unio. Mandag den 26. November Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i Sct. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for afdøde Medlemmer af Foreningen "Unio". — Søndag den 2. December holdes Foredrag i Foreningslokalet.

Sct Josefs Søstrenes Julebazar bringes i Menigheden velviljige Erindring. Den afholdes i Søstrenes Ordenshus paa Toldbodvejen Fredag den 30. November, Lørdag den 1., og Søndag den 2. December. Indtægten tilfalder **Hospitalet og forældreløse Børn** samt andre veldædige Øjemed.

Paa ovennævnte Bazar agtes ogsaa bortsolgt en lille Samling særdeles gode og smukke **Krystal-Glassager** til Fordel for Oprettelsen af det paa tænkte **Vajsenhus.**

Svendeforeningen. Søndag den 25. November Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften indvies Svendeforeningens nye Lokale, Bredgade 69, o. G. Foreningens Æresmedlemmer og Venner indbydes venligst til denne Højtidelighed.

Præsæs.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N° 49.

Søndagen den 2. December.

1888.

Indhold. Kirkeaaaret. To Paveskikkelser. Sct. Kjelds Relikviskrin fra Viborg Domkirke. Endnu en Gang Pastor Schepelern. Det romerske Spørgsmaal. Efterretninger: Kjøbenhavn. Smaating.

Kirkeaaaret.

Enhver Tid skal være Mennesket hellig; men der gives dog alligevel visse Tider og Dage, som Mennesket paa en særegen Maade bør helligholde, d. v. s. indvie til Gud og hans hellige Tjeneste. Tiderne og Dagene, som Mennesket særlig skal indvie til Gud og hans hellige Tjeneste, kaldes *kirkelige Fester*. Den aarlig tilbagevendende Kreds af kirkelige Fester kaldes *Kirkeaaaret*, som begynder med den *første Søndag i Advent*. — Det *borgerlige Aar* tæller, som bekendt, 365 Dage; thi i dette Tidsrum fuldender Jorden sit Løb omkring Solen. Heri stemmer det kirkelige Aar overens med det borgerlige; thi ogsaa Kirken har, ligesom Jorden, en Sol, hvorm den drejer sig i 365 Dage, og det er Jesus Kristus, Retfærdighedens Sol,

Verdens Lys. Men det borgerlige Aar tager ikke sin *Begyndelse* paa samme Tid som det kirkelige; thi hint begynder den 1. Januar, dette derimod med den første Søndag i Advent. Hvorfra hidrører denne Forskjel? Det borgerlige Aar retter sig efter Naturens Løb og fastsætter sin *Begyndelse* paa den 1. Januar, fordi de fire Aarstider og efter dem de borgerlige Anliggender lettest lade sig bestemme fra dette Tidspunkt af. Kirkeaaaret derimod, som ikke beskjæftiger sig med jordiske, men med aandelige og himmelske Anliggender, begynder med Advent og maa begynde dermed, fordi denne Tid er Forløsningsens *Begyndelse*, Tiden for den første Straale af Haab. Den første Adventsdag oprandt umiddelbart efter vore Stammeforældres Syndefald, da Gud forbandede Slangen og sagde: „Jeg vil sætte Fjendskab mellem dig og Kvinden og mellem din Sæd og hendes Sæd; hun skal søndertræde dit Hoved, og du skal efterstræbe hendes Hæl.“ Med disse Ord har Gud i sin uendelige Barmhjærtighed lovet Menneskene en Frelser, som skulde komme en Gang og frelse dem fra Synden, fra Djævelens Trældom og fra den evige For dømmelse. Da nu Kirkeaaaret skal fremstille Kristi Forløserværk, saa maa det nødvendigvis begynde med hin Tid, i hvilket Forløserværket blev indledet og fastsat, nemlig med Advent. Men den første Adventssøndag kan Kirken ikke henlægge til den 1. Januar, fordi Frelserens Fødselsdag ifølge ældgammel Overlevering falder paa den 25. December, og en Forberedelse maa gaa forud for denne Dag, som der jo ogsaa historisk er gaaet den gamle Pagts 4000 Aar forud for den. Men selv om ogsaa Kirken har sit eget Aar, saa giver den dog tillige det borgerlige Aar et religiøst Præg og helliggjør det, idet den daglig fuldbyrder en hellig Handling, nemlig frembærer det hellige Messeoffer og desuden fejrer Mindet om en Helgen hver Dag.

Kirkeaaaret deles efter de tre Hovedfester i *tre Festkredse*: *Jule-, Paaske- og Pintsefestkredsen*. Hver Fest-

kreds har en Hovedfest til Midtpunkt. De øvrige Tider og Dage, som fejres mellem den ene og den anden Hovedfest, kunne betragtes som Hovedfestens Forberedelse eller Efterklang. Julefestkredsen minder os om *Faderens* uendelige Kjærlighed, som aabenbarede sig, da han sendte sin enbaarne Søn til Verden, for at Alle, som tro paa ham, ikke skulle fortabes. Julefestkredsens Midtpunkt er Julefesten, den forberedende Højtid er de fire Adventssøndage; Efterklangen er Tiden fra Jul til Søndagen „Septuagesima“. — Paaskefestkredsen fremstiller *Sønnens* Kjærlighed, idet han ved sin Død og Opstandelse fuldendte Forløserværket og ved egen Kraft og Magt opfoer til Himlen, for at være vor Midler og Talsmand hos Faderen. Midtpunktet i denne Festkreds er Paaskefesten. Forberedelsestiden ere de tre Uger før Fasten og Fastetiden; Efterklangen ere de 40 Dage efter Paaske, som slutte med Kristi Himmelfart. — Pintsefestkredsen minder os om *den Helligaands* Kjærlighed, som meddeler os Forløsningens Frugter og helliggjør os i Kirken. Midtpunktet for denne Festkreds er Pintsefesten; den forberedende Tid er de 10 Dage fra Kristi Himmelfart til Pintse; Efterklangen er Søndagene efter Pintse indtil Advent.

I de tre Festdage er der foruden Herrens Festdage ogsaa indskudt: 1. den allerseligste Jomfru *Marias* Fester, da hun som Gudsmoder staar i den inderligste Forbindelse med Forløserværket; 2. *Englenes* Fester, da de paa forskjellige Maader have taget Del i Fuldbyrnelsen af Forløsningen; og 3. *de Helliges* Fester, da Forløsningens Blomster og Frugter netop i dem have aabenbaret sig paa en saa herlig Maade.

Festerne ere enten saadanne, som fejres offentlig ogsaa af Folket, og de kaldes *befalede Festdage*, paa hvilke man er forpligtet til at høre den h. Messe, eller saadanne, som kun fejres i Kirken, uden offentlig Højtidelighed. Flere Fester have en „nærmereliggende“ Forberedelsestid: *Vigilie*, og en „nærmereliggende“

Efterklang: *Oktav*. Begivenheden, som ligger til Grund for Festen, skal nemlig derved indpræntes desto dybere i de Troendes Hjærter. — Kirkeaaet er altsaa et Tidsrum af et Aar, i hvilket Kirken ved sine hellige Tider og Fester minder os om Hemmelighederne i Kristi Forløserværk og tilegner os dets Frugter. Maatte de i rigeste Maal blive alle Ugebladets Læsere til Del i det nye Kirkeaar, som begynder i Dag!

To Paveskikkelser.

„Historiens første Lov er: ikke at turde sige noget Usandt, ikke at turde fortie noget Sandt.“

Leo XIII, 18. Aug. 1883.

pr. Kjøbenhavn, 25. Novbr. 1888.

Kjære Ven! — Tak for dit Svar af i Søndags. Du skriver, at „Edgar“ læses af mange derovre, og at Du allerede oftere har anbefalet den som den mest passende Julegave til Voxne, navnlig til mere Dannede, ligesom den nys udkomne „Bønnebog for den katholske Ungdom“ (indb. 60 Øre) vil være en særdeles nyttig Foræring til de Unge. Det glæder mig at læse dette. Du véd, hvor meget jeg interesserer mig for vore katholske Bøgers Udbredelse.

Du beder mig være overbevist om, at Provst Koch af Overbevisning polemiserer mod Katholicismen og dens nyeste Forsvarsskrift iblandt os, „Edgar“; at han for ramme Alvor anser den katholske Kirke for „en Ruin“ osv. Det er jeg gjærne med til at antage. Men er det ikke sørgeligt, at en Mand med Hr. Provstens Darnelse og Indflydelse kan have saa vrangre Anskuelser og dybt indgroede Fordomme?

Han taler ogsaa, som jeg allerede antydede i mit

sidste Brev, om Pavens Ufejlbarhed. Han agerer baade Logiker, Historiker og Theolog; men ingen af Rollerne spiller han med Held.

Hammerstein har i „Edgar“, S. 298, godtgjort, at Pavens Læremyndighed nødvendigvis maa være ufejlbar, fordi Kristus ved den vil føre sine Troende til en utvivlsomt rigtig Erkjendelse af al aabenbaret Sandhed. — Hr. Koch mener at kunne modbevise det. Han skriver derom: „Vi have her atter en af de mislige Slutninger *a priori*. Vi skulle stille et Sidestykke op imod den, — den Slags aandelige Gymnastik [!] er saa nemt [?] gjort: Har Kristus indsat en øverste ufejlbar Statholder over sin Kirke, kan han umuligt have valgt en Morder og Giftblander som Alexander VI eller en raa Soldat som Julius II til Paver, altsaa have disse Mænd ikke været Paver. Det forekommer os i al Beskedenhed, at denne Syllogismus snarere er bedre end ringere end Hr. v. Hammersteins. Hvilken psykologisk Urimelighed fremkommer der ikke, naar man tænker sig Alexander VI komme fra sine Orgier for at sætte sig paa den pavelige Stol og give ufejlbare Kjendelser og Domme for den kristne Menighed, eller Julius II gjøre dette med det blodige Sværd ved Siden og en af de mange Traktater, han brød, i Lommen. Mod vor Slutning er der sikkert intet at indvende.“

Lad os se. Ovenfor har Provsten sagt: „Det forekommer os i al Beskedenhed . . .“ Beskedenhed er jo en Dyd, der kan bestikke Hjærtet og bringe det til at overse Smaafejl. Men desværre bør vi her byde Hjærtets Stemme Tavshed. Logiken lytter ene og alene til den kolde, nøgterne Forstands ubøjelige: „da — altsaa“. Lad os prøve, om begge Syllogismerne (Slutningerne) ere rigtige eller gode (om en bedre eller ringere Slutning kan der ikke godt være Tale; thi alle Slutninger ere enten rigtige eller gale, alle rigtige ere som Slutninger lige gode, alle gale ere lige daarlige).

Hammerstein slutter som saa: Naar Kristus vil, at

hele Kirken ved Paven skal ledes til al Sandhed og ikke til nogen Usandhed, maa han bære Omsorg for, at Paven ikke lærer hele Kirken nogen Usandhed. Men det vil han (Joh. 18, 36. 37; Matth, 16, 18; Luk. 22, 32; Joh. 21, 15—17). Altsaa bærer Kristus Omsorg for, at Paven ikke lærer hele Kirken nogen Usandhed. — Den første af disse 3 Sætninger er uimodsigelig og umiddelbart indlysende for ethvert tænkende Menneske. Den anden bevises af Skriften. Og saa følger den tredie af sig selv. Altsaa er von Hammersteins Syllogismus rigtig og god.

Lad os nu prøve dens Sidestykke. Provst Koch slutter saaledes: Hvis Paven er ufejlbar, kan en grov Synder ikke være Pave. Men Alexander VI og Julius II have været grove Syndere, den ene har været en Giftblander, den anden en Meneder. Altsaa vilde følge: de to have ikke været Paver. Men Katholikerne anse dem baade for Paver og for ufejlbare. Altsaa modsige de sig selv.

Du er Historiker; Tiden umiddelbart før Reformationen er dit Yndlingsstudium. Jeg hører Dig protestere paa det bestemteste mod den anden af disse 5 Sætninger og nægte, baade at Alexander var en Giftblander, og at Julius var en Meneder. Du siger: Det er vel en gammel Legende, at Alexander vilde forgive en af Kardinalerne, men saa ved en ubehjælpelig Tjeners Skyld selv fik Indholdet af den skjæbnesvangre Flaske at drikke. Men at det er en *uhjemlet* Legende, er allerede oftere blevet paavist, sidst i Aaret 1887 i *Hefele-Hergenröthers* Konciliernes Historie, Bind 8, S. 388. Og hvad Julius II angaar, bliver han slet ikke skaanet af den protestantiske Historieskriver *Ranke*; men at han havde brudt mange Traktater, det siger *Ranke* ikke.

Dette eller Sligt vilde Du sige; og jeg skal ikke modsige Dig. Men jeg synes, en anden Vej er kortere. Lad os kun med den katholske Præst og Forfatter af

en Pave-Historie, *V. Gröne* sige: „Vi mene ikke, at al den Uret, en Pave kan have gjort, maa retfærdiggjøres, undskyldes eller endog forties, fordi han er Pave. Hvad der efter autentiske Beviser er uret og sort, maa vedblive at være uret og sort, selv om en Apostel havde gjort det. Hvad Magt kunde der vel ligge paa, om der var en Judas mer blandt Sct. Peters 253 retmæssige Efterfølgere? Vedbliver Paven ikke at være det selv samme Menneske, som han har været før sin Ophøjelse, med alle sin Karakters Dyder og Lyder? Paveværdigheden gjør ingen til en Helgen.“¹⁾

For mig kunne vi gjerne med samme Forfatter sige: „Julius II, der tillagde sig dette Navn ikke uden Hensyn til Julius Cæsar, saa' sig hellere i en blinkende Rustning under Vaabenbrag, midt i Krudtdampen, end i Sct. Peterskirken, iført Ypperstepræstens Skrud“,²⁾ skjønt den Dom er stræng, maaske for stræng, og skjønt vi i hvert Tilfælde bør med Kardinal Hergenröther³⁾ tilføje, at Julius II aldrig har ført en uretfærdig Krig, ej heller erobret nogen Landsdel, hvortil han ikke havde Ret.“

Lad os om Julius' Forgænger, Alexander VI, med den sidst nævnte Kardinal⁴⁾ indrømme Hr. Koch: „Der skulde leveres Beviset for, at Kirken ej en Gang under et uværdigt Overhoved kan tilintetgjøres. Alexander VI's Privatliv svarede endnu ikke til hans Stilling og Pligter, efter at han havde besteg Verdens første Trone. Han blev de Troende til Forargelse og en Gjenstand for de Vantros Haan. Heller ikke formaaede hans Rundhaandethed at beskytte ham mod hans Med- og Efterverdens bidende Spot. Som en meget begavet og kundskabsrig Fyrste i en dybt nedsunken Tidsalder, omgiven af Usurpatorer, Tyranner, Smigrere, samvit-

¹⁾ Papst-Geschichte II 315.

²⁾ Sammest. 317.

³⁾ Kirkehistorie 1880, II 133.

⁴⁾ Conciliengeschichte VIII 302. 389.

tighedsløse Statsmænd, har han heller ikke i sit offentlige Liv holdt sig fri for svær Skyld; ofte var han lidet delikat i Valget af sine Midler. Men i sine Kundgjørelser som Pave har han bevaret sin Værdighed; han har ivrig røgtet sit Læreembede. Om ham gjælder fuldt ud Matth. 23, 2. 3.: „Paa Moses' Stol sidde Skriftkloge og Farisæere. Alt det derfor, som de sige eder, det holder og gjører: men gjører ikke efter deres Gjerninger; thi de sige det vel, men gjøre det ikke.“

Vi kunne gjerne indrømme Hr. Koch alt dette — og (lad mig sige det i Forbigaaende) det vilde være ønskeligt, om han gjorde sig lidt mere bekendt med, hvad katholske Forfattere have skrevet om de ulykkelige Tilstande i 15. og 16. Aarhundrede; da vilde han blive fri for den Fordom, at „de katholske Forfattere ikke skulle rose sig af ret ofte at have vundet den Sejr at vedkjende sig Sandheden, ogsaa hvor den er En ubehagelig.“ Det gaar Dig, som det gik mig; Du tror ikke dine egne sunde Øjne, naar Du læser denne ufattelige Beskyldning mod de katholske Forfattere. Hvor paa Provsten mon støtter den? Havde han læst vore mest kjendte Kirkehistorikere, *Hefele*, *Hergenröther*, *Fanssen*, *Gröne*, Professor *Pastors* Værk om Paverne i Renaissance-Tiden o. l., saa vidste han, hvor ugrundet hans Klagemaal er. Har han ikke læst dem, hvorledes tør han da udslynge en saa haard Beskyldning mod alle katholske Skribenter i Almindelighed?

Men lad os saa med Bibelen i Haanden nægte hans allerførste Paastand, at Gud ikke kan antages at forlene en aabenbar Synder Ufejlbarehedens Gave.

Hr. Provsten gjendriver sig selv med, hvad han mener, vil ramme v. Hammerstein, naar han nemlig skriver: „Det er kun daarlig Indbildskhed, naar den Slags Slutninger [det er *nødvendigt* — hint er *umuligt*] anvendes paa Guds Forsyns Styrelse. Der gjælder det,

at Herrens Veje og Tanker ere saa højt over vore, som Himlen er over Jorden. Vi skulle ikke udstikke den Vej, han *maa* gaa, men følge ham paa den, han fører os paa.“ Jo, det er ganske rigtigt; og Herren gaar sine egne Veje. Han uddeler sine Gaver efter sit souveræne Velbehag til hvem, han vil, ogsaa til Uværdige.

Judas Iskariot var en Synder, en Tyv (Joh. 12, 6) og en Forræder imod Herren. Alligevel har Herren selv udvalgt ham til at være hans Apostel, til at prædike hans Evangelium, til at gjøre Mirakler (Matth. 10, 7. 8). Kaiphas var en Synder. Alligevel havde Gud tilladt, at han blev ophøjet til en Ypperstepræsts Værdighed; Sandhedens Aand gjorde ham saa til sin Mund og lod ham forkynde den store Sandhed: „Det er bedre, at ét Menneske dør for Folket, end at hele Folket gaar til Grunde.“ „Han sagde det ikke af sig selv,“ tilføjer Evangelisten, „men da han det Aar var Ypperstepræst, saa forudsagde han, at Jesus skulde dø for Folket“ (Joh. 11, 50. 51.; jfr. 18, 41). Gudsmorderen Kaiphas kunde altsaa blive en Profet; og Krigsmanden Julius, mener Hr. Koch, kunde ikke have været en ufejlbar Tolk af den Kirken betroede Sandhed!

Afdøde Biskop *D. G. Monrad* har allerede for en halv Snes Aar siden gjendrevet Hr. Kochs Slutning *a priori*, den Gang han skrev: „Ingen Katholik paastaar, at Paven i nogen anden Henseende end i hans Afgjørelser som Pave er hævet op over menneskelig Skrøbelighed; ingen Katholik nægter, at han kan være en grov Synder. Lad os se at bringe den katholske Opfattelse endnu nærmere ved, hvad der, saa at sige hver Dag, foregaar i vor egen Midte. Jeg er Præst, man bringer mig et Barn, jeg overøser det tre Gange med Vand, idet jeg siger: Jeg døber Dig i Navnet Faderens osv. Og hvad antager jeg? Jeg antager med hele den ganske Kirke, at det ikke er mig, men den Herre

Kristus, der har døbt Barnet. Gjennem mig som Redskab virker Guds usynlige Kraft. Min Beskaffenhed som Menneske kommer aldeles ikke i Betragtning. Den Daab, der udføres af Kristenhedens største Synder, er i enhver Henseende lige saa kraftig, som naar den udførtes af Apostelen Paulus eller Peter. Det er saa godt som altid i Kristi Kirke blevet anset som en af de største Vildfarelser at antage, at Døberens Værd eller Uværd, Synd eller Hellighed havde den aller ringeste Betydning for Daabens Gyldighed eller Vel-signelse. Hvad vi antage om Præsten, ja om ethvert kristen Menneske, naar han eller hun døber, det antage Katholikerne om Paven, naar han som Pave træffer Afgjørelser. I disse træder hans menneskelige Natur tilbage; den guddommelige Naades Lys er ene raadende.“

Hvor stor er ikke Forskjellen imellem denne besindige, rolige, jævne Fremstilling og Hr. Kochs lidenskabelige Tone!

I et tidligere Brev hentydede jeg til, at Provsten ikke blot angriber Bogen „Edgar“, men ogsaa dens Forfatter. Tænk Dig, Hammerstein fremstilles som indbildsk, upaalidelig, han skal have tilladt sig „slemme Tilsnigelser“. Disse nærgaaende Sigtelser have oprørt mig. Jeg vil helst forskaane Dig for nærmere at omtale dem. Vi har jo begge haft den Lykke, ved flere Aars Samliv med ham at lære hans elskelige Væsen, hans beskedne, fordringsløse og sandhedskjærlige Karakter at kjende.

Altsaa: Farvel! Paa snarligt Gjensyn, senest i Julen.

Din hengivne

G.

Sct. Kjelds Relikviskrin

fra

Viborg Domkirke.

Den utrættelige og dygtige Oldgransker, Hr. *Henry Petersen*, synes at have gjort et interessant Fund i det oldnordiske Musæum her i Hovedstaden. Blandt Musæets Skatte findes nemlig *et forgyldt Ornamentstykke*, som Justitsraad *Strunk* i 1864 tilligemed nogle andre Smaagjenstande skal have medført til Musæet fra Viborg, hvor det samme Aar var fundet under Gulvet af den søndre Korsfløj i Domkirken ved dennes Nedrivning. I Musæets Protokol beskrives det saaledes:

„En Hank eller et Beslag af lueforgyldt Bronze, $2\frac{2}{3}$ “ langt og af Form som et Dragehoved, i hvis Gab er anbragt en Øsken, og paa hvis Nakke sidder et Charnière til noget nu manglende Sølv. Den nederste Del af Dragehalsen er hul bagtil og forsynet med to Naglehuller.“ — Hidtil havde man ikke kunnet forklare sig Betydningen af dette Ornamentstykke, men efter omhyggeligt Studium og Efterforskning i flere gamle Manuskripter, er Hr. Petersen nu næsten kommen til den Overbevisning, at Ornamentstykket er *et af Beslagstykkerne paa Sct. Kjelds gamle Relikviskrin*, som opbevarede i Viborg Domkirke endnu længe efter Lutherdommens Indførelse i Danmark, indtil det endelig ødelagtes i 1726, da Domkirken gik op i Flamme.

Efter de Granskninger at dømme, som Hr. Henry Petersen for nylig har offentliggjort Resultatet af i et Særtryk af „Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie“ (1888), maa man næsten antage, at et af Beslagstykkerne paa Sct. Kjelds Relikviskrin virkelig har modstaaet Branden og nu findes opbevaret paa det Musæum, som saa omhyggeligt freder om saa mange andre for os Katholiker dyrebare Minder fra Forfæ-

drenes Tid. Vi skulle kortelig anføre, hvad Hr. Petersen mener at kunne støtte sine Gisninger paa.

„I et Manuskript om Viborg,“ skriver Hr. P., „som Præsten ved Sortebrødre (Søndersogns) Kirke, Mag. Chr. Eriksen efterlod sig († 1711), omtales Sct. Kjelds Skrin eller som den betegnes „Ark“ som endnu bevaret bag Alteret i Domkirken; han siger, at den var af Kobber forgyldt. Den skal — bemærker han — „have hængt over Altergulvet udi tvende forgyldte Kobberkjeder, hvilke vare fæste udi de 2de store Ringe, som endnu ses udi Hvælvingerne. Udi bemeldte Ark findes Sct. Kjelds Ben ud i Sindal indsvøbte, saa og en Del hellig Aske, som udi Pavedømmet er holdt udi stor Hellighed.“

I det Thestrupske Manuskript, som opbevares i Universitetsbibliotheket (Additamenta 75) har Hr. Petersen dernæst fundet følgende Beskrivelse af Sct. Kjelds Relikviskrin: „Samme kaldtes Sct. Kjelds Ark og var gjort af Træ paa en underlig Facon, ej længere end halvanden Alen, og med adskillige Udhuse paa, og i Fugerne beslagen med Messing, som var stærkt forgyldt. Den var smal til begge Ender og paa hver Ende var et Hoved med en lang Hals i Lignelse af et Gribshoved eller lige saadan som den Figur er paa Hjelman af de Brammers Vaaben. Denne Ark gik op i Aske i Viborg Brand 1726.“

Sammenligner man nu det forgyldte Dragehoved-Beslag paa Musæet med denne Beskrivelse, saa vil man med Lethed give Hr. Petersen Ret i, at det forgyldte Ornamentstykke henleder Tanken paa de „langhalsede Gribshoveder“, som vare anbragte paa Endestykkerne af Sct. Kjelds Ark, og det saa meget mere, som der netop ifølge Hr. P. skal være en slaaende Lighed til Stede mellem Figuren, der er paa Hjelman af de Brammers, o: Braëm'ers Vaaben og det omtalte Ornamentstykke; en Lighed, som det Thestrupske Manuskript jo netop

fremhæver med Hensyn til Endeprydelserne paa Sct. Kjelds Relikviskrin.

Endelig synes Ornamentstykket ogsaa fuldstændig at svare til Maaden, paa hvilken Relikviskrinet, ifølge Chr. Eriksens ovenfor omtalte Beskrivelse havde været anbragt i Domkirken. I Dragehovedets Mund sidder nemlig en Øsken, hvori de forgyldte Kobberkjeder, han omtaler, muligvis have været anbragte, da Relikviskrinet endnu hang under Hvælvingen.

Til Hr. Henry Petersens interessante Oplysninger skulle vi endnu kun tilføje, at den h. Kjelds Billede findes blandt de nordiske Helgeners i Sct. Ansgarskirkenes Apsis, — det yderste til venstre — hvor han er fremstillet med Breviarbogen i Haanden og iført det violette Prælatornat med Stola og Rochet, for at anskueliggjøre hans Værdighed som Provst ved Viborg Domkirke. Han døde den 27. Septbr. 1150, men skrinlagdes først den 11. Juli 1189. Næste Aar ville vi altsaa paa den Dag kunne fejre 700 Aarsdagen for den h. Kjelds Skrinlæggelse.

Endnu en Gang Pastor Schepelørn.

(Af en Ikke-Katholik.)

Fra en navngiven dansk Videnskabsmand have vi modtaget følgende upartiske Udtalelse med Anmodning om Optagelse i Ugebladet:

Hr. Redaktør!

Hvis alle de Urigtigheder, løse Angivelser og af Fanatisme dikterede Misforstaaelser, som Pastor Schepelørns sidste Opus er sammensyet af, skulde gjendrives Punkt for Punkt, kom der et Værk frem af anseligt Omfang. Et sligt Arbejde vilde være overflødigt og desuden under Katholikernes Værdighed, thi disse vide

altfor godt, at Størstedelen af Pastorens Invektiver beror paa det pure Vaas og er gjendreven atter og atter. Der er jo nemlig det mærkelige ved Angrebene paa den katholske Kirke, at de Aarhundrederne igjennem have lignet hverandre, som den ene Skylle smudsig Vand ligner den anden. Pastor Schepelerns Bog danner ingen Undtagelse fra denne lidet propre Regel. Ganske vist har jeg ikke truffet *Alexander den sjette* og *den lille Mortara* deri (maaske findes de der dog — Hr. Schepelerns Prosa virker hyppigt saa søvndyssende, at man let kan overspringe nogle Linjer) men mine gode gamle Venner: *Inkquisitionens Rædsler* og *Jesuiternes fordærvelige Moral*, har jeg gjentagne Gange haft Lejlighed til at hilse paa. Ja, Pastor Schepelern er i Sandhed en original og aandfuld Forfatter, *han* er ikke blandt dem, der tager de af andre længst fortyggede Sager op igjen og serverer dem som delikate Retter, nej han kan finde paa nyt!

Dog Spøg til Side: Hr. Schepelerns Piece er et uvidenskabeligt, anden Haands Makværk, udskrevet af tyske Pasquiller mod Katholicismen, uden Spor af selvstændig Granskning. Men at drage et og andet enkelt Punkt frem til nøjere Eftersyn kan dog maaske være ret hensigtsmæssigt; ubefæstede Sjæle, paa hvem en arrig Mands Udgydelser dog altid gjøre *noget* Indtryk, ville heraf kunne slutte, af hvad Beskaffenhed hele Resten er.

Jeg tænker her særligt paa det, Pastoren fremfører om Pavernes „*Misregering*“ af Kirkestaten. Det søges her indbildt Læserne, at Kirkestaten under Paverne befandt sig i den gyseligste Tilstand. Sandheden er, at Kirkestaten i dette Aarhundrede (og for den Sags Skyld ogsaa tidligere) var en af de bedst regerede Stater og Folket et af de lykkeligste, som overhovedet fandtes i Evropa. I Henseende til Sædelighed og til Velgjørenhed, til Foranstaltninger for Afhjælpning af den ved Fattigdom og Sygdom fremkaldte Nød, stod

Kirkestaten maaske endog højst af alle Lande, sikkert har i hvert Fald intet andet overgaaet den. Naturligvis vilde der kunne paavises Misligheder paa enkelte Omraader, men det vil da altid ved nærmere Eftersyn vise sig, at disse dels hidrørte fra saadanne uheldige Nationalejendommeligheder (hvert Folk har jo sine), som fandtes og findes over *hele Italien* og vel at mærke *i højere Grad i det øvrige Italien* (dette gjaldt f. Ex. Bandituvæsenet), dels opstod ved hine Revolutioner og Oprørsforsøg, hvoraf Rom i dette Aarhundrede hyppigt har været hjemsogt, — Omvæltninger, der ikke hidrørte fra nogen almindelig Misfornøjelse hos Befolkningens Hovedmasse, men fra den mer eller mindre internationale revolutionære Propagandas Anstiftelser og fra Partier i det øvrige Italien, der vare Pavemagten fjendske, og ved Bestikkelser og lignende Midler ophidsede hine slette Elementer, som træffes i alle Lande og naturligvis ogsaa i Kirkestaten.

Beviserne for disse mine Paastandes Berettigelse vilde det tage mere Plads at fremføre i deres fulde Omfang, end *Ugebladet* kan afse, men jeg beder alle, der maatte være i Tvivl, ogsaa Pastor Schepelern, om at gennemlæse bl. a. „*Italienische Zustände*“ af den udmærkede, over hele Verden ansete Lærde, Professor *Mittermaier* fra Heidelberg, en *Protestant*, hvis Vidnesbyrd i denne Sag sikkert har Vægt. Bogen udkom 1844 og omhandler især Tilstanden under Gregor XVI, denne ædle Pave, som Pastor Schepelern ikke undser sig ved at kaste Smuds paa. Men ønsker man alsidigere og mere udtømmende Besked om Kirkestatens Forhold, da maa jeg henvise til *Daniel Rattingers* lille Bog „*Der Papst und der Kirchenstaat*“, udkommen hos Herder i Freiburg 1866. Rattinger er Katholik og Pastor Schepelern vil altsaa sikkert paa Forhaand erklære ham for uvederhæftig; imidlertid burde alligevel Pastoren nedlade sig til at læse hans Bog; den er nemlig fyldt med Citater og Kildeanvisninger ogsaa fra

protestantiske Skrifter, og et og andet her turde dog maaske selv for en saa overlegen og med Lærdom mættet Aand som den tidt nævnte kjøbenhavnske Præst være af Interesse. Maaske kunde ogsaa *Ugebladet* ved Lejlighed bringe et og andet Uddrag af Rattingers grundige og overbevisende Skrift *)

Endnu et: Pastor Schepelern kan ikke noksom udmale, hvorledes „Rom har kvalt Religionen i Italien“ o. lign., hvormed menes, at det gruopvækkende Liv, der (efter Schepelerns Mening) altid er ført i Rom, har gjort Italienerne til Ateister. Tillad mig her et Spørgsmaal: hvorledes kan da det Mirakel forklares, at Italiens største Historiker i dette Aarhundrede, *Cesare Cantu*, dets største samtidige Digter, den af Goethe og Macaulay i de stærkeste Udtryk lovpriste *Manzoni*, og dets største samtidige Astronom, *Secchi*, alle vare og ere glødende Katholiker eller, som Hr. Schepelern foretrækker at skrive (fordi han tror, han derved udtaler en *Haan*), *Papister*? Disse Mænd maa jo være slagne med Blindhed eller være splittergale, og det tyder virkelig ellers ikke deres Liv og Virksomhed paa. Og naar Hr. Schepelern da maaske til Gjengjæld vilde paaberaabe sig de af ham med synlig Glæde citerede Forfattere *Veru* og *Farini*, der af Hjærtens Lyst slaa løs paa Katholicismen og Rom, da maa hertil bemærkes, at disse Herrer nærede mere eller mindre radikale Anskuelser, i hvert Fald paa det *religiøse* Omraade, og at dette har formørket deres Blik. Tænk en Gang, om en Katholik vilde samle alle de haanende Udtalelser om og karrikerende Skildringer af protestantiske Præster og protestantisk Religiøsitet, som begavede Fritænkere, som Brødrene *Brandes*, *Schandorph*, *Gjellerup* o. fl., i de sidste Aartier ere fremkomne med herhjemme, og saa derpaa bygge den Dom,

*) Lejlighedsvis skal vi gjerne opfylde den ærede Indsenders Ønske og takke ham herved for det givne Vink. *Red. Anmrk.*

at saaledes vare *alle* Protestanter, saa slet stod det til med *al* protestantisk Religjøsitet, — hvad vilde Pastor Schepelern saa sige? Ganske vist kunde det ikke falde en Katholik ind at gjøre sligt — i hvert Fald ingen *god* Katholik — men vilde det i Grunden være andet end en adækvat Gjengjæld for det, Protestantismen saalænge har gjort og endnu gjør.

Quivis.

Det romerske Spørgsmaal.

Den højærværdigste Biskop *v. Senestrey* af Regensburg i Bayern har for nylig udstedt et *Hyrdebrev*, hvori den aandrige og energiske Overhyrde opfordrer de Troende til, ved Bøn og Daad at virke for den h. Faders Befrielse.

„Tre Omstændigheder er det“, skriver Biskoppen, „som atter i Aar paa en ganske særegen Maade have henvendt hele Verdens Opmærksomhed paa det romerske Spørgsmaal. Først har den h. Faders gyldne *Præste-Jubilæum* ladet alle civiliserede Folkeslag rette deres Blik mod Rom. Hvor ganske anderledes vilde ikke Pavejubilæet være blevet fejret, havde Paven frit og uhindret kunnet modtage, tiltale og velsigne Pilegrimmenes Skarer i sin Stad, i sit Land! — Dernæst undlode Kirkens Fjender i Italien ikke netop i Aar at indbringe i Parlamentet en ny *Lovgivning*, som fra Ende til anden er saa *kirkefjendtlig* som vel mulig. Denne Lov anfører en Række Forbrydelser, knytter de sværeste Straffe til dem og, — hvad der er Hovedsagen, — erklærer aabent, at alle disse Udskejelser mod Fædrelandet, mod den huslige Fred, mod det offentlige Vel maa befrygtes fra Gejstlighedens Side. Endnu mere: denne Lov, en Undtagelseslov af værste

Slags, vender sig hovedsagelig mod den h. Fader selv, mod hans Rettigheder og øverste Myndighed. — En tredie Begivenhed er af nyere Datum: *Hs. Majestæt Kejser Wilhelm II's sidste Rejse*. Kirkens Fjender søge at tyde denne Rejse og navnlig Besøget og Opholdet i Rom paa en for Paven og Katholikerne fjendtlig Maade: som om Kongeriget Italien først derved havde naaet sin Fuldendelse; som om Rom derved var bleven stadfæstet og anerkjendt som Italiens uangribelige Hovedstad; som om Pavens og Kirkens Ret til den voldelig fratagne, til den for deres fuldstændige Frihed og Uafhængighed saa nødvendige Besiddelse nu én Gang for alle var bleven begravet. Os, mine kjære Diöcesanere, tilfalder det ikke at gjøre en saa mægtig Fyrstes Besøg i Rom til Gjenstand for en Drøftelse eller Udtydning. Men overfor Kirkens Fjender, som raabe saa højt, have vi Anledning til, paa ny og højtideligt at sige eder, at vi i enhver Henseende blive uforandret staaende ved, hvad vi snart i tredive Aar have sagt eder om det romerske Spørgsmaal og gjort og anordnet til Gunst for den h. Stol.“

Efter et Tilbageblik paa Begivenhederne i 1859 og de mange Protester, som siden den Tid ere udgaaede fra Paverne, Biskopperne og de Troende, fortsætter Hyrdebrevet:

„Næppe havde Verden med almindelig Begejstring begyndt at højtideligholde et nyt Pave-Jubilæum, nemlig vor h. Fader Leo XIII's gyldne Præste-Jubilæum, saa er det for elleve Aar siden begravede *Udkast til en ny Lov* atter blevet fremdraget af Kirkens Dødsfjender. Denne Gang skal en hel Codex af Forbrydelser og Straffe mod *Gejstligheden* gjøres til Lov eller er allerede gjort dertil, hvad vi allerede betonedede i Begyndelsen af vort Hyrdebrev. Det er den gamle Plan i en ny og skarpere Form. Mine Kjære, skulle, kunne, tør vi i 1888 tie til det, som vi i 1877 have fordømt saa højtideligt? Vor Anskuelse, vor Dom er kun ydermere

bleven styrket og befæstet ved alle Tildragelserne siden 1859. Netop saadanne Love, som de ovenfor omtalte, maa aabne Øjnene paa Enhver, som ikke med Hensigt vil forfølge og undertrykke Guds Kirke paa Jorden og dens Overhoved, og lade ham erkjende, at Pavens nuværende Stilling i Rom i Sandhed er *uudholdelig* og paa den mest indtrængende Maade fordrer Afhjælpning. Lad dem kalde Paven „Hellighed“, lad dem vise ham en Ære, som ingen anden Suveræn: i næste Øjeblik føler han, at han er en Suveræn uden Land, at han til enhver Tid er afhængig af sine Fjenders gode Villie. Hvem beskytter ham mod de første de bedste fjendtlige Planer, som et kirkefjendtligt Parlamentsflertal smeder imod ham i Italien? Eller hvem indestaar for hans *Frihed*, naar endog blot forbigaaende Strid og *Krig* skiller Italien fra hans hidtidige Venner? Forbliver ogsaa I frem for alt tro imod hin Anskuelse, hin Overbevisning, som I saa ofte og paa saa mangfoldige Maader i snart tredive Aar have udtalt i Henseende til det romerske Spørgsmaal. Lader eder ikke vildlede heri af Noget eller Nogensomhelst! Sandhed og Ret over Alt! *Italiens Enighed* er ingen Pris for Pavernes, ja, for Kirkens hellige og ærværdige Ejendom. Er *Tyskland* ikke ogsaa enigt? Og dog staar der suveræne Fyrster i Spidsen for de enkelte Forbundsstater. Har ikke Fyrstendømmet *Monaco* et absolut Monarki, med vor Jordkreds' Spillehelvede; er ikke Republiken *San Marino*, Evropas mindste Stat med næppe 8000 Indvaanere, uden at skade Italiens Enhed og i dets Midte, i Besiddelse af fri Selvstændighed og fuldkommen Suverænitet? Viser dernæst ogsaa fremdeles, ligesom hidtil, det samme Sindelag og den samme Hengivenhed overfor den h. Stol, som Alverdens trofaste Katholiker stedse og paa en saa herlig Maade have vist overfor den katholske Enheds Midtpunkt, overfor den øverste Hyrdes og Lærers Sæde. Mindes ofte den h. Faders Trængsler og fordobler som Kirkens trofaste Børn eders

Kjærlighed til og Hengivenhed for ham. Yder ham ogsaa fremdeles eders Kjærlighedsgaver i hans vedvarende Trængsel. Jo mere I se Kristi Statholder paa Jorden blottet for al jordisk Hjælp, desto højere, desto indstændigere, desto tillidsfuldere maa I anraabe om Himlens Hjælp for ham! Gud Herren lader sig ikke forgjæves anraabe om Hjælp for sin Statholder paa Jorden. Ingen af eders hidtidige Bønner vare forgjæves: paa en Tid, da vi ikke ane det, vil Herren komme. Gud holder næsten altid Dom med Fyrster og Folk allerede her paa Jorden, selv om han ogsaa venter og ser til, for at give dem Tid til Bod. Maaske holder saa mange Katholikers Vantro, Lunkenhed og Synd ogsaa den guddommelige Hjælp tilbage. Endnu bestandig staa den hellige Retfærdighed under Guds Beskyttelse; hans Arm er ikke i vore Dage bleven kortere, for at revse himmelraabende Uretfærdighed paa den skrækkeligste Maade. Kirkehistorien aflægger utallige Vidnesbyrd om, hvorledes Kirkens Forfølgere ere døde en sørgelig Død. Give Gud, mine kjære Diøcesanere, at Uretfærdigheden, som i Sandhed raaber til Himlen, maa blive gjort god igjen og den h. Stols Stilling blive lettet, før den guddommelige Vrede opflammes og dens Straffedomme paa en skrækkelig, men ustandselig og sikker Maade bryde løs!“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn, I Søndags drog den herværende *katholske Svendeforening* ind i sit ny Vinterlokale i Ejendommen i Bredgade 67. Den store Sal, som Svendeforeningen har overtaget mod en aarlig Lejeafgift, var festlig smykket med Vaabenskjolde, Flagdekorationer og Granguirlander. I Baggrunden, hvor en Talerstol

var oprejst, hang paa Væggen, omgiven af en Flagdekoration, et større *Oliemaleri*, forestillende den h. *Familie* paa Vandring til Ægypten, hvilket den højærv. Præfekt havde skjænket Foreningen, samt tvende ældre Fotografier, som stadig have fulgt Foreningen under dens omskiftende Tilværelse her i Hovedstaden. Det ene er et Originalfoto af Pave *Pius IX* med en egenhændig Underskrift, hvori han udtaler sin Velsignelse over Foreningen, og som en af de katholske Studenter i Rom i sin Tid tilsendte Foreningens daværende Præs, Hr. Pastor Böhmer. Det andet forestiller Svendeforeningens Stifter og Fader, den højærv. *Adolf Kolping*. Ved Siden af Talerstolen saas Foreningens smukke Silkefane med den h. Josefs, Haandværkernes Skytspatrons Billede. Langs Sidevæggene vare Skjolde anbragte, dels det danske Vaabenskjold (tre Løver og ni Hjerter), dels andre Skjolde med Symbolerne for de forskjellige Haandværk, det pavelige Symbol (Nøglerne og Tiaraen) og Svendeforeningens forskjellige Valgsprog: *Religion og Dyd — Arbejdsomhed og Flid — Munterhed og Spøg — Enighed og Kjærlighed*, samt Foreningens Hilsen: *Gud velsigne det hæderlige Haandværk*.

Højtideligheden aabnedes Kl. 8¹/₂ om Aftenen med følgende Sang, forfattet af et af Foreningens Æresmedlemmer, Hr. *Herm. Hoffmann*, og foredraget af Foreningens Sangere under Hr. *Michaelsens* Ledelse.

Mel.: Unge Gjenbyrds Liv osv.

Brødre, lad fra Brystet klinge
Sangens Toner højt mod Sky.
Bud de om vor Fader bringe,
Bud om *Adolf Kolpings* Ry.
Ej det vundet er i Felten
Ved Kanoners Tordenslag;
Fredens Kranse smykke Helten,
Fredens Gjerning var hans Sag.

Sprungen frem af Folkets Kjærne,
 Født af jævne Haandværksfolk,
 Søgte stedse han at værne
 Arbejdsstanden; blev dens Tolk.
 Selv han gik i Haandværkslære,
 Var et Mønster for sin Stand:
 Senere til Herrens Ære
 Præst han blev som moden Mand.

Ja, en Præst, en Hyrde kærlig,
 En Apostel, sendt af Gud,
 Som da elsked' op saa herlig
 Vor Forenings første Skud.
 Ufortrødent han den leder;
 Snart som mægtigt Træ mod Sky
 Sig dens stolte Grene breder
 Over Land, fra By til By.

Ja, vi ville holde sammen
 Tro som Brødre uforsagt,
 Slutte os til Moderstammen
 Fast ved *Kjærlighedens* Pagt.
Glade, muntre vil vi virke
 Med *Arbejdsomhed* og *Flid*
 Og som Sønner af Guds Kirke
 Øve *Religion* og *Dyd*.

Efter Sangen besteg Svendeforeningens nuværende Præses, Hr. Kapellan *H. Slump*, Talerstolen og udviklede i et kort Foredrag Foreningens nuværende Status og Fremgang, samt den højtidelige Festaftens Betydning for den katholske Svendeforening og for Menigheden. Derefter foredroges atter en Sang, efter hvilken den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, rettede nogle opmuntrende Ord til Svendene og foretog den kirkelige Indvielse af Lokalet.

Hermed var den alvorlige Del af Festen til Ende, og efter et flerstemmigt „Hurra“ for Foreningens Pro-

tektor, den apostoliske Præfekt, tilbragtes den øvrige Del af Aftenen i al Gemytlighed, afvexlende med Sang, Zitherspil, komiske Foredrag og Forevisning af alskens Trolderi. Præcis Kl. 11 sluttede Festen med et af Sangerne foredraget flerstemmigt „Godnat!“ Henved 60 Personer overværede Festen, deriblandt de forskjellige Sognegeistlige, Skolebrødrene og flere af Foreningens Æresmedlemmer. Maatte det nye, smukke Lokale, som Foreningen nu tør kalde sit eget, bidrage til dens Fremgang og være en Opmuntring for alle de katholske Svende til at melde sig ind i Foreningen og være virksomme og værdige Medlemmer af den, til Velsignelse for Menigheden og til Ære for deres Haandværk! Lokalet staar aabent for Svendene hver Søndag Aften fra Kl. 6.

Forøvrigt anse vi det ogsaa for vor Pligt ved denne Lejlighed at opmuntre Menighedsmedlemmerne til at vise Svendeforeningen deres Interesse og Kjærlighed, navnlig ved at indtræde i den som Æresmedlemmer og paa anden Maade at hjælpe den fremad.

— I Følge det engelske Blad „Morning Post“ skal Paven have modtaget en *Takskrivelse* fra Hs. Majestæt Kong *Kristian IX* i Anledning af hans Lykønskning til Regeringsjubilæet.

Smaating.

— *Den rigeste Fyrste* er Kejseren af Østerrig, thi han har fire Huse; den næste er Dronningen af England, som har to Huse, Overhuset og Underhuset; derefter følger Kongen af Preussen med et Hus og et Kammer; dernæst Kongerne af Bayern og Portugal, som hver have to Kamre. Kongen af Sachsen har kun et Kammer, Kejseren af Rusland endog kun et Kabinet, og Sultanen maa nøjes med en Divan.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. December. 1. Søndag i Advent. (Kirkeaarets Begyndelse). — **3. M. Frants Xaverius, Bekj. Indiens Apostel.** — **4. Tl. Barbara, Jomfru og Mart.** — **5. O. Fastedag.*)** Petrus Krysológus, Biskop og Kirkelærer (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **6. To. Nikolaus, Biskop og Bekj.** — **7. F. Fastedag.** Ambrosius, Biskop og Kirkelærer (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Broderskabet til Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Broderskabsandagt med Prædiken). — **8. L. Marias ubesmittede Undfangelse (fejres Dagen efter).**
Søndag den 9. December. 2. Sønd. i Advent. Marias ubesm. Undfangelse.

*) Alle Onsdage og Fredage i Advent ere befalede Fastedage.

Mødreforeningen. Tirsdag den 4. Dec. Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Elisabethforeningen lader Mandag den 3. Dec. Kl. 8¹/₄ læse en h. Sjølemesse for sit afdøde Medlem, Enkefru Thérèse Pechüle.

Unio. Søndag den 2. Dec. Kl. 8¹/₂ holdes i Lokalet, Østergade 32, Foredrag af Hr. Pastor v. Geyr: Om min Rejsø til Færøerne og Island.

Svendeforeningen. Søndag den 2. Dec. Kl. 7¹/₂, Foredrag i Lokalet, Bredgade 67.

Sct. Josefs Søstrenes Julebazar, som afholdes sidste Gang Søndag den 2. Dec., anbefales til Menighedens Velvillie. Paa Bazaren sælges ogsaa en smuk Samling **Krystal-Glassager** til Fordel for det paatænkte Vajsenhus.

Den levende Rosenkrans' Forenings Intention for December-Maaned: Den h. Fader, Rosenkransens Udbredelse og Frankrigs Frelse.

Maria-Kongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i Jesu Hjærtes Kapel Søndagen den 9. December Kl. 8 i Anledning af sin Titularfest.

Mærk! Al Slags Syning modtages; Kaaber og Overstykker syes og moderniseres; Herretøj renses og repareres. Pilestræde 78. 2. Sal t. v.

Paa Ansgariusforeningens sidste Bestyrelsesmøde blev det vedtaget, at Prisen for **Annoncer** i Ugebladet er **10 Øre pr. Petitlinie.** De Averterende, som ikke betale forud, ville fra 1. December faa Regning tilsendt med Budet.

Redaktionen.

Bladet 24 Sider.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N° 50.

Søndagen den 9. December.

1888.

Indhold. Indvortes Andagt og udvortes Skikke. Fra Protestantismens Lejr. Marias ubesmittede Undfangelse og Rosenkransen. Efterretninger: Rom. — Til Ugebladets Læsere.

Indvortes Andagt og udvortes Skikke.

(Fortsat fra Nr. 48.)

Paa den anden Side falder det af sig selv, at vi ikke blot bede i Gudshuset. Den strænge Pligt byder os jo kun at besøge det paa Søn- og Helligdagene; og selv dette beskedne Bud er det mange Katholiker umuligt at efterkomme. Men at bede anse vi for en *daglig* Pligt.

Med Bøn begynde vi Dagen; med Bøn slutte vi den. Om Morgenen opofre vi al vor Gjøren og Laden, vor Liden til Guds større Ære i Forening med vor dyrebare Frelzers Blod og Fortjenester og forny det Forsæt ikke at fornærme Herren ved nogen Synd. Om Aftenen ransage vi os, om vi have holdt dette Forsæt, og rens Hjærtet ved Anger, der udspringer af Frygt for og Kjærlighed til Gud. Saaledes efterkomme vi

Frelserens Formaning: „Naar Du beder, gaa ind i dit Kammer og luk din Dør, og bed til din Fader; og din Fader, som ser i Løndom, skal gjengjælde Dig aabenlyst“ (Matth. 6, 6).

Men vi kjende lige saa vel den anden Formaning, der peger i modsat Retning: „Lad eders Lys skinne for Menneskene, for at de kunne se eders gode Gjerninger og lovprise eders Fader, som er i Himlene“ (Matth. 5, 16). Den fælles Andagt lader sig ikke indestænge i Gudshuset; den er expansiv; den stræber, ligesom enhver anden levende Følelse, at udvide sig; den stræber ud af Helligdommen i det Frie. Hvor Forholdene tilstede det, holdes *Processioner*, religiøse Optog, som oftest med den Korsfæstedes Billede i Spidsen, med Faner og Bannere som Tegn paa den Korsfæstedes Sejr over Død, Synd og Vantro. Ved verdslige Fester foranstaltes jo lignende Optog: Driften til Sligt ligger altsaa vel i Menneskenaturen. Vor guddommelige Mester har lært os at følge denne Drift.

Den nærforestaaende Paaske havde allerede samlet mange Mennesker i Jerusalem (Joh. 12, 12); Lazarus' Opvækkelse i det nærliggende Bethanien havde elektriseret de mange Øjenvidner til dette mest glimrende blandt Jesu Mirakler. Det var under disse Forhold, at Herren med den hele Skare af sine Disciple (Luk. 19, 37) gav sig paa Vejen fra Bethanien forbi Oliebjerget til Jerusalem.

Den Gang gjør han, den Ydmyge, selv det første Skridt for at give sit Indtog i Landets Hovedstad et Præg af Højtidelighed. Han selv lader to af sine Disciple hente et Lastdyr, for paa det at kunne ride gennem Byens Gader. De efterkomme Budet, alle fatte Mesterens Mening og følge hans Vink. Man lægger en Kappe som Skaberak paa Dyret; og se, Mesteren modtager denne Hylding og sætter sig derpaa. Dette Syn vækker almindelig Begejstring; den giver sig Luft i ualmindelige Glædesytringer: nogle afføre

sig deres Overklæder og brede dem paa Vejen; andre stige op i Træerne, afhugge Grene og strø dem paa Vejen. Rygtet om hans Komme er ilet ham i Forvejen. Den store Skare af Paaskegjæster strømmer ud af Byens Port Profeten i Møde, og alles Raab forenes til den fælles Jubelsang: „Hosanna for Davids Søn! velsignet være den, som kommer i Herrens Navn, den Israels Konge! Hosanna i det Højeste! Der opstaar et Røre i hele Byen, da han rider igjennem dens Gader op til Templet (Matth. 21, 1—10; Joh. 12, 12. 13).

Dette Festtog, foranlediget af Herren selv, er det nøjagtigste Forbillede paa vore Processioner, naar de i en katholsk By, som oftest med Frelseren selv under Brødets Skikkelse i deres Midte, drage igjennem de med Flag, Blomster og Guirlander smykkede Gader paa et improviseret Blomstertæppe, under Bøn, Musik og Salmesang.

Ligheden er stor: det gaar endnu den Dag i Dag, som det gik den Gang. Hin første Palmesøndagsprocession vakte nemlig Jesu Avindsmænds Harm. De sagde til hverandre: „Se I, at vi slet intet udrette? Se, al Verden gaar efter ham!“ Og nogle Farisæere af Skaren kunde ikke lade være at fordre, at Jesus selv skulde forbyde sine Disciple disse Glædesytringer. „Mester,“ sagde de, „straf dine Disciple.“¹⁾ Men de fik til Svar: „Jeg siger eder at dersom disse tav, da skulde Stenene raabe“ (Joh. 12, 19; Luk. 19, 39. 40). Det var en Selvfølge, at ogsaa Børnene istemte de Voksnes almindelige Hosannaraab. Det var især det, som skar Præsterne og de Skriftkloge i Ørene, saa de henvendte sig til Jesus og spurgte: „Hører Du, hvad

¹⁾ Sch. siger om Processioner: „Den romerske Kirke forvandler ogsaa her stille Pietet til udvortes Pral . . . En blot Praalen for Mennesker hører til det farisæiske Væsen, som Herren en Gang paa det Skarpeste fordømmer.“ — Tanken om, at vi *kun prale* for Menneskene tvært imod Matth. 5, 16, røber farisæisk Mistænksomhed, som dømmes af Herren. Luk. 7, 39—47.

disse sige?“ Og han sagde til dem: „Jo, have I aldrig læst: af de Umyndiges og Diendes Mund skal Du berede Lov?“ (Matth. 21, 15, 16).

En særegen Art af Processioner er *Valfarterne*. Gud har vel lovet at bønføre enhver, som med det rette Sindelag raaber til ham, hvor det saa end er (Matth. 21, 12; Joh. 14, 13. 14; 16, 23; Luk. 11, 9). Men i sine vise Raadslutninger finder han Behag i paa enkelte bestemte Steder at lade sig lettere formilde og i rigeligere Maal at uddele sine Gaver (3. Kong. 8, 29 ff.; Joh. 5, 4). Erfaringen hæver dette over enhver fornuftig Tvivl.¹⁾ Naar de Troende gjerne og tillidsfuldt søge til disse Steder, følge de et Vink fra Himlen; det er Gud selv, der ved særlige og rigeligere Naadesbevisninger paa et bestemt Sted indbyder til at valfarte eller, som det gamle danske Udtryk var, til at *gaa Helligdomsgang*.

Hvor gribende et Indtryk en Valfart kan gjøre, især naar talrige Pilegrimme sammenstimle, kan kun skildres af den, der selv har oplevet Sligt. En danskfødt Mand besøgte et Valfartssted i Udlandet i 1856. Han fortæller derom: „Under mit Ophold i Münster (Westfalen) fik jeg Lejlighed til at gjøre den første Valfart i mit Liv; det var en Valfart til det underfulde Naadebillede i Telgte. Alle mine Læsere vide vistnok, at en Valfart er en andagtsfuld Vandring til et helligt Sted *alene for Guds Skyld*; men ikke alle forstaa, hvad et underfuldt Naadebillede er, hvorfor jeg her tillader mig at forklare det. Et *Naadebillede* er et Billede, ved hvilket Gud af Barmhæertighed *synlig* har bønført dem, som bad til ham foran samme. Og for saa vidt denne Bønførelse medførte en Undergjerning, saa som den pludselige Helbredelse af en Lam eller en Blind, fortjener Billedet Navn af et *underfuldt* Naadebillede.

¹⁾ Sch: „Saa vidt vi vide, er der ikke bleven paavist bevidst Bedrageri ved de nyeste saakaldte Undere.“ Hvor velvilligt!

Jeg véd ikke, om jeg ikke behøver at tilføje, at ingen fornuftig Kristen tror, at selve Billedet kan bønføre os eller bidrage noget som helst til en Undergjernings Fuldbyrkelse; Bønførelsen og Undergjerningen kommer alene fra Gud, der er barmhjærtig og almægtig. Det underfulde Naadebillede betegner kun det Sted, hvor Gud ofte har behaget ¹⁾ at vise os svage Mennesker sin uendelige Kjærlighed og sin ubegribelige, underfulde Kraft.

„Under Andagt og Bøn gjorde jeg min Pilegrims-vandring til Valfartskapellet i Telgte. Foran Naadebilledet, omgivet af levende Billeder om Frelserens og hans Moders Liv og om Kristendommens glørværdige Helgener, i et af de skønneste og dyrebareste Kapeller, som Kristenheden ejer, dør har jeg tilbragt en af de saligste Timer i mit Liv, i ensom stille Bøn, som opløftet over Verdens Forkrænkelighed. Det, hvorom jeg bad, behøvede ingen Undergjerning for at gaa i Opfyldelse; men alligevel syntes det mig uopnaeligt uden Guds særlige Bistand. Men min Bøn er allerede gaaet i Opfyldelse, og min Pilegrimsgang har derfor ikke været forgjæves.“ ²⁾

En anden Nordbo skizzerer sine fornylig (1888) paa et Valfartssted modtagne Indtryk kortelig saaledes: „Marija Bistriça er Ungarns, Kroatiens og Dalmatiens største Valfartssted. Selve Kirken, der ligger højt oppe paa et Bjærg, rundt omkring omgiven af skov- og kratbevoksede Højdedrag, er en udmærket smuk og højtidelig Bygning, som rummer henved 3000 Mennesker. Gudstjenesten paa Allehelgens-Dag var meget gribende.

¹⁾ Den her givne Oplysning synes ikke at være overflødig. I det mindste skriver Sch.: „Det er allerede betænkeligt nok, at man ved den overvættets Lovprisning af saadanne Valfarter forleder Folk [?] til at tænke sig Guds undergjørende Kraft bunden [!] netop til Valfartsstederne og at forglemme [?], at Gud overalt giver den Kristne, hvad han beder om i Jesu Navn.“

²⁾ W. J. Karup, Mit Livs Roman S. 112.

Kirken var propfuld, Hoved ved Hoved. Menigheden stod eller knælede; der er hverken Stole eller Knælebænke. Sét oppe fra Koret saá det ud som et bølgende Hav af Hoveder. Menigheden var saa greben og saa optagen af Gudstjenestens Højtidelighed, som jeg aldrig har sét nogensteds før. Man kunde ikke andet end føle sig greben og højtidelig stemt.“

(Sluttes.)

Fra Protestantismens Lejr.

At mange alvorlige Protestanter her i Landet i vore Dage have begyndt at studere og undersøge den katolske Kirkes Lære i *dens egne Bøger* og ikke længer lade sig nøje med de Vrængbilleder, som Uvidenhed, Fordomme eller Fanatisme hidtil have rakt dem, er en glædelig Kjendsgjerning. Endnu glædeligere bliver dette, naar disse ædle og sandhedskjærlige Sjæle ikke heller frygte for offentlig at fremsætte Resultatet af deres Granskninger og at tilkjendegive deres Mening. Et Exempel paa en saadan sandhedskjærlig og oprigtig Udtalelse have vi i *Politiken* for 30te November og 1ste December, hvor der under Overskriften „*Pastor Schepelelernes Citater*“ findes følgende med Mærket „J“ betegnede Artikel:

Hr. Redaktør!

Uden ellers at ville blande mig i den standende Strid mellem danske Katholiker og Protestanter, kan jeg i Sandhedens Interesse ikke afholde mig fra offentlig at gjøre opmærksom paa en Enkelthed i Pastor *G. Schepelelernes* nys udgivne „Den moderne Catholicisme, dens Udvikling, Maal og Midler“. (Gad.)

Der staar i dette Værk Side 155 om Jesuiterne, at

de „fordre, at der mod Kjættene skal anvendes Pengebøder, Fængsel, Slag og Landsforvisning, fordi de aandelige Straffe ikke gjøre tilstrækkelig ondt.“ Som Støtte for denne Beskyldning henviser Pastoren i en Note under Texten til *Stimmen von Maria Saach* 1867.

„Stimmen von Maria Saach“ er der ingenting, der hedder. Pastoren mener „Stimmen aus Maria Laach“, hvilket *nu* er Titlen paa et bekjendt, af tyske Jesuiter udgivet Tidsskrift; i Aarene 1865—69 betegnede det en Række Brochyrer, forfattede af Fædre af Jesu Selskab, for at tolke Pius IX's Encyklika af 8de December 1864.

Tilfældig er jeg ret fortrolig med disse Pjeser, der er af betydelig Interesse og Værd for Medlemmer af hvilken som helst Konfession, naar de ønske Oplysning om Katholicismens „Maal og Midler“ i det 19de Aarhundrede.

Da det nu var mig rent umuligt at mindes en saadan „Fordring“ fremsat i „Stemmerne“, som Pastor Schepelern paastaar at have læst dér, saå jeg efter. Den Afhandling, Pastor S. sigter til, maa være *Die kirchliche Gewalt und ihre Träger* af *Gerhard Schneemann*. Forf. paaviser her, at den katholske Kirke lige fra Apostlenes Dage og til vor Tid har gjort Krav paa Ret til at anvende Straffemidler mod sine Præster og andre. Apostlen Paulus erklærer 1. Kor. 5, 5 at have besluttet at overgive en Synder til Satan, „til Kjødets Fordærvelse, for at Aanden kan blive frelst.“ I Oldkirken anvendtes hyppigt Exkommunikationer og lignende Straffe, og efter at Katholicismen var bleven Statsreligion, fandtes der i den kanoniske Ret og i alle Landes Lovbøger Straffebestemmelser mod dem, der forbrøde sig mod Kirkens Bud. Nogle af Straffene nævnes: Pengebøder, Fængsel, Slag og Landsforvisning. Schneemann udvikler videre, hvorledes Straffenes Art og Udstrækning *selvfølgelig modificeredes og maatte modificeres i Tidernes Løb*, og minder bl. a. om, at i

Følge det i 1821 mellem den hellige Stol og Preussen sluttede Konkordat skulde der i denne Stat oprettes *Korrektionshuse* mod ulydige Gejstlige. Endelig udtaler han: „*Saa lidet Middelalderen atter kan vækkes til Live, saa lidet vil den Maade, hvorpaa Kirken i Middelalderen udøvede den her omtalte Magt, blive gennemført i alle Punkter. Allerede af denne Bemærkning kan der sluttes, hvor grundløse de af Modstanderne . . . gjorde Angreb ere; istedet for at se paa den nugældende Udøvelse af den kirkelige Ret, der selv overfor Anderledes-troende næppe behøver Retfærdiggjørelse, troede de eller vilde i det mindste gjøre det troværdigt, at Kirken tænkte paa atter at indføre den middelalderlige Straffelovbog. Hvis en saadan Fremfærd var retfærdig, kunde man lægge enhver anden Magt for Had eller gjøre den latterlig.*“

Som sagt, det ligger fjærnt fra mig her at komme ind paa en Undersøgelse af, hvorvidt overhovedet den katholske Kirkes Pretensioner i Modsætning til den protestantiskes kunne kaldes særlig vel begrundede, men hvad det har været mig magtpaaliggende at godtgjøre, er, at Pastor Schepelerns Maade at citere paa er med et blidt Ord *uvderhæftig*.

Man kan let gjøre en Kontraprøve: Som bekjendt har den evangelisk-lutherske Kirke ret hyppigt i Fortiden ment at have Ret og udøvet Retten til at tillade Fyrster at tage mere end én Ægtehustru (Luther og Melancthon tilstod Philip af Hessen det; senere fik Frederik IV af Danmark og Frederik Wilhelm II af Preussen lignende Tilladelser). Sæt nu en eller anden heraf vilde udlede den Paastand, at den Dag i Dag den lutherske Kirkes Gejstlige, specielt Pastor Schepelern, krævede Ret til at øve Mormonpræstegjerning, og eventuelt vilde øve den, — hvad vilde vel saa ethvert fornuftigt Menneske mene om ham?

I alle Tilfælde tror jeg, der vil være Enstemmighed om, at hvis Pastor Schepelerns øvrige Citater ere

af samme Beskaffenhed som det her fremdragne, er det en paalidelig lille Forøgelse, vor theologiske Kontroverslitteratur her har faaet.“

*
*

Vi give Hr. *J.* fuldkommen Ret i, at Pastor Schepelerns Citationer af katholske Forfattere ere yderst mangelfulde, og vi have ogsaa gjentagne Gange gjort ham opmærksom derpaa her i Ugebladet. Men desværre lade Pastorens Fordomme ham ikke alene ikke erkjende det urigtige i hans Fremgangsmaade; han anser det endog for et „Kneb“ fra katholsk Side, naar man klager over hans mangelfulde Citater.

I sin nye Pjese skriver Pastor Schepelern efter udtrykkeligt at have nævnt „Nordisk Ugeblad“:

„Anføres der i et [protestantisk] Skrift Citater af katholske Forfattere som Bevis for Romerkirkens vildfarende Lærdomme, uden at Stedet, hvor det findes, *nøjagtig* er angivet, da hedder det: Vi have vedkommende Forfatters Værker liggende for os, . . . behag at sige os, hvor Citatet staar; indtil da benægte vi dets Rigtighed; Forfatteren kan ikke have udtrykt sig saaledes. Ved denne Benægtelse opnaar man, hvad man vil; thi inden de forlangte Oplysninger skaffes tilveje, har det læsende Publikum glemt Sagen, og Forfatteren staar som en Mand, der er kommen tilkort i Kampen mod Katholikerne. I den lille Polemik fægter man sig igjennem ved Hjælp af disse og lignende *Kneb*, idet man anslaa saa overlegen en Tone som vel muligt og giver det Udseende af, at al Viden er paa romersk Side og al Uvidenhed paa den evangeliske.“

Pastoren sigter her til, hvad „Nord. Ugebl.“ i Maj dette Aar, S. 385 ff. har bragt for at afværge hans Angreb paa Katholicismen. Han paaberaabte sig bl. a. — foregivne eller ægte — Ytringer af Pave Gregor XVI, Bellarmin og Møhler, uden paa nogen Maade at antyde, hvor hans Citater kunde efterses, skjønt f. Ex.

Bellarmin's Hovedværk alene tæller 5721 Foliospalter. (Det kalder Hr. Schepelern nu „ikke nøjagtig at angive et Sted“.) Da Citaterne forekom os utrolige, tillode vi os at spørge: „*Hvor* er det, at disse Mænd have sagt, hvad De tilskriver dem? Nogenlunde oplyste og vide-lystne Læsere ville ønske med egne Øjne at kunne overbevise sig om Citaternes Ægthed.“ Vi skreve ordret S. 407: „Skulde man vel vente at finde en saa *skjødesløs Citationsmaade* i en Bog, der skal udruste Læseren med Sandhedens Vaaben? Er det at lempe Bogen efter *danske* Læseres Tarv?“

Hidtil har Pastoren endnu ikke besvaret Spørgsmaalet, skjønt han har haft over et halvt Aars Tid til at kunne skaffe de forlangte Oplysninger tilveje, og skjønt hans nye Pjese vilde have givet ham særdeles gunstig Lejlighed til at bøde paa hans tidligere For-sømmelse.

Men Sagen skal ikke gaa ad Glemme.

Lad ham nu nævne de Steder, hvor Citaterne findes. Ere de ægte, skulle vi gjerne være rede til at meddele vore Læsere det.

Vi tabe ikke noget derved. Thi om de end vare ægte, vare de dog derfor ikke, hvad Pastor Schepelern vil stemple dem til, „et Bevis for Romerkirkens vildfarende Lærdomme“. Thi, bortset fra alle andre Grunde, er ikke ethvert Udtryk i en pavelig Rundskrivelse,¹⁾ endsige hver Ytring af Kardinal Bellarmin eller af Professor Møhler en *kirkelig* Lærdom.

Selv om Pastoren kan skaffe de forlangte Oplysninger, saa bliver han dog ikke fri for at have under-vurderet det danske Læsepublikums aandelige Stade ved at stille den hensynsløse Fordring, at Enhver skal tro det Utrolige paa hans Forsikring: Dette Citat staar

¹⁾ Pave Gregor XVI skal f. Ex. have sagt, at Jærnbannerne vare Djævelens Spor. Sæt, Paven virkelig havde sagt det, saa vilde det dog ikke være Kirkelære.

et eller andet Sted hos den paagjældende Skribent, skjønt jeg ikke kan sige, hvor det staar.

Men, vi gjentage det, hans Oplysninger ville være os kjærkomne. Det er os om at gjøre, at Sandheden kommer for Lyset.

Kan Pastoren ikke skaffe dem tilveje, saa maa vi vel antage, at i dette Tilfælde har „Uvidenhed været paa den protestantiske Side“.

Marias ubesmittede **U**ndfangelse.

(8. December).

Det er nu 34 Aar siden, at den h. Fader, Pave *Pius IX*, under de Troendes Jubel forkyndte dette glade Budskab: „I Kraft af Vorherre Jesu Kristi Avtoritet, de hh. Apostelfyrster Petri og Pauli og vor Egen, erklære og fastslaa vi, at Jomfru Maria fra sin Undfangelses første Øjeblik af ved Jesu Kristi Fortjenester er bleven bevaret fri for enhver Arvesyndens Plet, og at denne Lære er aabenbaret af Gud. Naar Nogen tænker anderledes desangaaende, saa skal han vide, at hans Anskuelser ere forkastede, og han selv frafalden fra den katholske Tro.“

Henimod 50,000 Mennesker, som vare forsamlede i Peterskirken, gave strax ved det højtidelige Slutningsord „Amen“ deres fulde Samstemning og deres hellige Tro tilkjende. Efterretningen bredte sig over hele Verden og overalt blev den hilst med lignende Jubel af Kirkens trofaste Børn: „O Maria, undfangen uden Arvesyndens Plet, bed for os,“ gjenlød fra Nord og Syd, fra Øst og Vest fra Millioner Læber. *Pius IX*. havde ikke budt Kirkens Børn noget Nyt; Gud havde blot udvalgt ham til sit Redskab, for paa en højtidelig Maade, at sætte den Helligaands udkaarede Brud, Søn-

nens jomfruelige Moder, den skjønneste Æreskrans paa Hovedet. Thi gjennem alle Aarhundreder og overalt høre vi Skriftens Ord anvendt som en Hilsen: „Du er fuldkommen skjøn (Maria), der er ingen Plet paa Dig;“ ja ethvert troende Hjærte følte sig krænket og ligesom stødt tilbage, naar Nogen rejste sig og vovede at frakjende Maria dette ærefulde Fortrin.

Vi ville her ikke gaa nærmere ind paa denne Gjenstand, ejheller minde om den storartede Indflydelse, som Forkyndelsen af dette Dogme havde overalt. Det er tilstrækkeligt at henvise til de mange religiøse Foreninger og Broderskaber, som enten opstode eller udviklede en ny Blomstringsperiode i Løbet af disse 34 Aar. Jeg behøver blot at nævne den naadefulde Grotte i Lourdes; næppe havde Maria, den ubesmittede Jomfru, berørt Klippen og udtalt de Ord: „Jeg er den ubesmittede Undfangelse,“ saa begyndte der et Røre i hele Kirken. Øje og Hjærte var rettet mod Naadegrotten og Tusinder underkastede sig en lang Rejses Besværligheder for at besøge den Ubesmittede i denne Helligdom og for at søge Trøst og Hjælp der ved Rosenkransbønnen; og der gaar næsten ikke en Dag hen, uden at man der bliver Vidne til overordentlige Naadesbevisninger.

Og hvor mange Naadens Vidundere, opnaaede ved den ubesmittede Gudsmoders Forbøn, kunde ikke optælles i Løbet af disse 34 Aar, Vidundere, som have tildraget sig i Hjærtets Stilhed, og som Guds Øje alene har været Vidne til? Naadens Aar, Velsignelsens Aar vare disse Aar siden den 8. December 1854.

* * *

Pius IX. sagde en Gang: „Giv mig en Hær af bedende Kristne og Kirken vil blive frelst!“ — I Løbet af de sidste sex Aar har hans ophøjede Efterfølger, Leo XIII opvakt denne Hær af bedende Kristne. Gjentagne Gange har han opfordret de Troende til at anraabe

om den ubesmittede Jomfru og Gudsmoders Forbøn og navnlig henvist dem til *Rosenkransbønnen*. Efterligne vi, hvad de 15 Hemmeligheder indeholde, nemlig Jesu og Marias Dyder, saa ville vi sikkert ogsaa opnaa, hvad de forjætte, nemlig de himmelske Naadegaver i rigelig Fylde for vor h. Kirke, for os selv, for vore Medkristne, for vort Fædreland. — *Bøn og Bod!* Det er det, de nuværende Tider paa den mest bydende og indtrængende Maade fordrer af enhver Kristen. „Søger først Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skal det Øvrige tillægges eder.“

*

*

*

„*Unum sint! At de maa være Eet!*“ saaledes bad vor guddommelige Frelser for sine Disciple kort før sin Lidelse. Enighed i Sandheden er Guds Kirkes Hæder, dens kostbareste Skat, Underpantet paa dens Sejr over Helvedes Magter. — Vi ere Eet, fordi vi kun have ét Hoved i Himlen, Vorherre Jesus Kristus; kun ét Hoved her paa Jorden, Jesu Kristi Statholder, Apostlen Petri Efterfølger, den romerske Biskop. Men han har givet os *Rosenkransen* som Fane, som Kjendingsmærke. Lad os da følge hans gjentagne Opfordringer i den haarde Kamp, som Guds Kirke for Tiden maa udfægte. Glimrende ere de Sejre, som de Kristne mangfoldige Gange have tilkæmpet sig under dette Banner, den ubesmittede Jomfrus Banner. Endnu mere glimrende ville uden Tvivl vore fremtidige Sejre blive, naar vi Alle, følgende Leo XIII's Stemme, forstaa at søge og finde i dette Troens Arsenal, i denne „Evangeliets Haandbog“, de store Naadeskatte, som Jesus og Maria have lagt deri. *At Rosenkransen maa blive bedre forstaaet og bedre praktiseret*, det er det, Kirkens Overhoved fordrer af alle Kirkens Børn, af Præsterne saa vel som af Lægfolket.

*

*

*

Lad os da være forenede, kjære Læser, i Bønnen, som vi ere forenede i Troen og i Kjærligheden, og det

nuværende Samfund vil blive frelst! Lad os danne *en Hær, en Forening* sammen med vore Medkristne i andre Lande, idet vi af Lydighed mod Jesu Kristi Statholder *slutte os sammen i Rosenkransbønnen*, for ved den ubesmittede Jomfru og Gudsmoders Forbøn at fremskynde Afslutningen paa Kirkens nuværende Trængsler! Kunne I ikke overkomme at bede hele Rosenkransen, saa bed i hvert Fald daglig ét Led af den. Sluttes eder sammen overalt i alle Menighederne i den saakaldte „*Levende Rosenkrans*“ og opofrer daglig den eder tilfaldne Rosenkranshemmelighed ifølge den *Intention*, som specielt er velsignet af den h. Fader, og som hver Maaned vil blive offentliggjort her i Bladet.

Intentionen for denne Maaned, som meddeltes i forrige Numer af Ugebladet, har til Formaal: *Gjenoprettelsen af Jesu Kristi og hans hellige Kirkes Rettigheder, Opfyldelsen af den h. Faders Bønner, Rosenkransens Udbredelse og praktiske Gjennemførelse ved et ægte kristeligt Liv, og det ulykkelige Frankrigs Frelse.*

O Jomfru, skyldfri, rene,
O Himlens hulde Pryd!
Du Havets lyse Stjerne,
Du rene Sjæles Fryd.

Bed, at vor Gud vil skue
Til os med Naadens Blik,
At han vil os tilgive
De Synder, vi begik.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. Spørgsmaalet, om Paven eventuelt vil unddrage sig den italienske Regerings Tryk og Angreb og *søge et Asyl andetsteds*, er blevet meget omtalt i den sidste Tid. Fra liberal Side blev en saadan Hensigt allerede erklæret for vedtaget. Men derpaa svarer nu „*Moniteur de Rome*“: „Hvad os angaar, da kunne vi ikke give et saa kategorisk Svar herpaa. Den Stilling, der er beredet Paven ved Roms Okkupation er uden Exempel og Præcedens i Historien. For Enhver, som tager den ophøjede og uforlignelige Værdighed i Betragtning, som Paven indtager, faar dette Spørgsmaal

en saa exceptionel og abnormal Karakter, at det med bydende Evidens maa anses for nødvendigt, at der en Gang gjøres en Ende paa det. Da Opretholdelsen af *status quo* for et ubestemt Tidsrum er bleven anerkjendt for at være en Umulighed, da fremdeles det officielle Italien vægrer sig ved at byde Pavedømmet sikre og virksomme Garantier for dets Frihed og Uafhængighed, som det er berettiget til at forlange, saa maa *Pavens Afrejse fra den evige Stad* betragtes ikke alene som en mulig, men maaske ogsaa som den sandsynligste Løsning af det romerske Spørgsmaal. Det bliver det officielle Italiens Sag at prøve, om det fremmer dets Interesser at fortsætte med sine Vildfarelser og saaledes fremskynde denne Eventualitet. Det officielle Italien lader, som om det ingen Interesse har i Henseende til *Pavens Afrejse*; nuvel, saa maa det beskjæftige sig med hans Tilbagekomst. *Pavens Afrejse* vil kun blive Prologen; Epilogen vil det officielle Italien komme til at beskjæftige sig med.“

Til Ugebladets Læsere!

Som i de foregaaende Aar agte de Undertegnede ogsaa i Aar at foranstalte en *Uddeling af Fødevarer* til de Fattige i Julen, og haabe vi, at Bidragene i nævnte Øjemed ikke ville flyde sparsommere i Aar end ved foregaaende Julefester, saa at ret mange Fattige maa kunne fejre Julen med *ublandet Glæde*.

Kjøbenhavn, d. 6. Dec. 1888.

Fru C. Erlewein,
St. Kongensgade 62, St.

Fru M. Larsen,
Vingaardsstræde 10, St.

Fru E. Tronier,
L. Strandstræde 20, 4. S.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 9. December. 2. Sønd. i Advent. Marias ubesm. Undfangelse. — 10. M. Lorettofest. — 11. Ti. Damasus, Pave og Bekj. — 12. O. Fastedag. Vicelinus, Biskop og Bekj. — 13. To. Lucia, Jomfru og Mart. — 14. F. Oktavdag. — 15. L. Oktav af Ubesm. Undfangelse.
Søndag den 16. December. 3. Søndag i Advent.

Maria-Kongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel Søndagen den 9. December Kl. 8 i Anledning af sin Titularfest. Samme Dags Aften Kl. 6 er der Festandagt i Sct. Ansgars Kirke med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer.

Svendeforeningen. Søndag den 9. Dec. Kl. 8 Aften: Foredrag af Hr. Pastor v. Geyr i Lokalet, Bredgade 67.

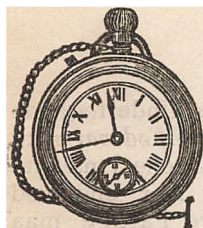
Den levende Rosenkrans' Forening (1. Afdeling). Søndag den 9. Dec. Møde med Exhortation Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$.

Vincentforeningen holder sit sidste Generalmøde for i Aar paa Fredag den 14. Dec. Kl. 8 Aften i Svendeforeningens nye Lokale, Bredgade 67, 2. Sal o. G. hvortil alle Konferentser og samtlige Æresmedlemmer indbydes.

Mødreforeningen lader Tirsdag den 11. Dec. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læse en h. Messe for sit afdøde Medlem, Enkefru Therese Pechüle.

Sct. Josefs Gilde. Møde for alle Brødre Mandag den 10. Dec. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i Lokalet, Frederiksberg Allé 15. Sager af Vigtighed foreligge. Talrigt Møde forventes.

Lørdag den 15. Dec. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ holdes en højtidelig Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke, i Anledning af Aarsdagen for afgangne Præfekt H. Grüder's Død.

Husk Nr. 6.

E. A. OLSEN

Uhr- & Instrumentmager.

6, Borgergade 6,

anbefaler sit store og elegante Udvalg af Guld- og Sølv-Lommeuhre, samt alle Sorter Stueuhre, Brillor og Pincenez. Reparationer udføres billig. Ældre Uhre tages i Bytte. Til Provinserne imod Efterkrav.

G. I. HELMER

anbefaler sig med at rense og rengjøre
Kakkelovne og Komfurer.
Propert og billigt.

Prinsensgade 10, 2. Sal til Gaden.

Sophie Simonsens

Vaskeri og Strygeri

anbefales.

Meriansgade 16, St.

Hj af Rigensgade.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 51.

Søndagen den 16. December.

1888.

Indhold. Kristeligt Program. Den s. Johannes Bapt. de la Salle. Vinter og Advent. „Kreuzzeitung“ og Pavedømmet.

Kristeligt Program.

Med Lueskrift indprentet i din Hjærne
Lad klart for dine Tanker altid staa:
„Med Frygt og Bæven maa du stedse værne
Din Tro, din Dyd, vil Himlens Fred du naa“.

„Hvad gavner det vel dig, om du end vinder
Den hele Jord med al dens Guld og Pragt,
Naar ej du Fred og Ro i Sjælen finder,
Og bryder Daabens rene, hellige Pagt?“

Hint Skriftens Ord ej heller maa du glemme
„At ikkun den, som beder, han skal faa.“
Lyt gjerne til din Moder, Kirkens Stemme,
For ved dens Hjælp dit rette Maal at naa.

H. H.

Den salige Johan Baptist de la Salle.

(Af Dr. H.)

„Naar en Præst, som besad de Helliges Videnskab, vilde gjøre sig til Skolemester, saa vilde han derved fortjene sin egen Kanonisation“, skrev i Henblik til Datidens Skoleforhold i Frankrig Bourdoise, en Ven af den h. Vincents af Paul, til Olier, Stifteren af Kongregationen af Sct. Sulpice. Dybt bedrøvet over Mangelen paa Lærere for de fattige Folks Børn og over Ringagten for de lavere Skoler havde den ovennævnte Bourdoise ikke blot selv oprettet nogle kristelige Skoler, men ogsaa grundlagt en Sct. Josefs Forening, hvis Medlemmer forpligtede sig til at virke for de kristelige Skoler og ved uafsladelig Bøn at nedbede fra Gud gode, kristelige Lærere. To Aar var det kun siden, at denne Bønforening var bleven stiftet, da sødtes allerede det Barn til Verden, som skulde blive Præst, besidde de Helliges Videnskab, gjøre sig til Skolemester for de Fattige og derved fortjene sig Kanonisationen, som ogsaa i Virkeligheden vil blive ham til Del, efter at vor nuregerende h. Fader, Pave Leo XIII, den 19. Februar i indeværende Aar har regnet ham iblandt de *Saliges* Skarer.

Johan Baptist de la Salle blev født i Rheims den 30. April 1651 af adelige Forældre og lærte *A. B. C.* af de Helliges Videnskab af sin fromme Moder. Stor Kjærlighed til Bønnen og Glæde over at bivaane Guds-tjenesten var den glædelige Frugt af Moderens Opdragelse. Vel havde Forældrene gjerne set deres Førstefødte glimre i en verdslig Stilling, men allerede snart efter hans første h. Kommunion erklærede Johan Baptist, at han vilde blive Præst, og han modtog den 11. Marts 1662 Tonsuren. Den 11aarige Klærk fortsatte med den største Iver sine Studeringer paa Kollegiet i Rheims, paa hvilket han var indtraadt i en Alder af 9 Aar.

Hans Fremskridt i Dyd og Videnskab vare saa betydelige, at Kansleren af Universitetet i Rheims, da han vilde give Afkald paa sin Stilling som Domherre, gjorde det til Gunst for vor Johan Baptist. „Min lille Fætter“ sagde han til ham, „en Domherre maa leve som en Kartheuser og være tilbagetrukket som en Kartheuser, idet han tilbringer sit Liv i Ensomhed og i Tavshed“. Den 16aarige Kanonikus opfyldte de Forhaabninger, som Kansler Dozet havde sat til ham. „Hvem skulde ikke,“ det var en af hans Kollegers Ord, „nære den største Kjærlighed til og Beundring for de la Salle? Hans Holdning i Koret lader os glemme hans Ungdom. Han er for os et Mønster paa aabenhjærtet Beskedenhed og Fromhed.“ Til sin videre theologiske Uddannelse gik de la Salle 1670 til Paris i Seminariet af Sct. Sulpice, hvor han i Ludvig Tronson fandt en udmærket Samvittighedsfører. I Sct. Sulpice blev han Medlem af den ovennævnte Sct. Josefs Forening. Ikke fuldt 2 Aar havde han været i Sct. Sulpice, da han paa Grund af sine inderligt elskede Forældres rask efter hinanden paafulgte Død, maatte tilbage til Rheims, for selv først 21 Aar gammel at lede Opdragelsen af sine 6 Søskende. Med den største Umage opfyldte han alle ham paa hvilende Pligter som Formynder for sine Søskende, men forsømte derhos dog ikke sine Studeringer, som han fortsatte ved Universitetet i Rheims, og han forberedte sig med usædvanlig Iver til at modtage de højere Vielser. Til sin Samvittighedsfører havde han valgt Kanonikus Nicolaus Roland, som var Stifter af et Selskab Skolesøstre af Barnet Jesus. Roland forstod at interessere ham for sin Stiftelse; tilmed traadte de la Salle dengang i nærmere Forhold til P. Barré, Stifteren af *den h. Maurus og det guddommelige Forsyns Skolesøstre*, og saaledes begyndte allerede den Ild at lue op, som skulde fortære ham i Iveren for de fattige Drenges Opdragelse. Subdiakonatsvielsen modtog han 1672, først efter 3 Aars

Forløb Diakonatsvielsen, og da han i sin Ydmyghed stedse tøvede med det, endelig paa sin Sjæleførers Befaling den 9. April 1678 Præstevielsen. For at forberede sig paa sammes værdige Modtagelse, havde han flere Maaneder forinden trukket sig tilbage til sin Fødebyes Præsteseminarium. Paaskesøndag frembar han sin første h. Messe i Kathedralkirken i Rheims uden ydre Pomp, men med en saadan indre Andagt, at alle Tilstedeværende bleve rørte derover. Lignende levende Tro og glødende Andagt ved Frembæringen af det hellige Messeoffer viste han lige til sin sildige Alderdom. Ikke længe før sin Død dvælede han 6 Maaneder i „Sct. Nicolas du Chardomet“-Seminariet i Paris. Seminariets Forstander blev oftere i den Tid spurgt af fremmede Præster: „Hvem er dog denne fromme Præst, hvis Aasyn ved Alteret straalere, som om han allerede var i Guds Beskuelse?“

Snart efter at han var indtraadt i Helligdommen, begyndte Gud lidt efter lidt at føre ham paa den Vej, paa hvilken han skulde gjøre sig til „Skolemester for de Fattige.“ 10 Dage efter hans første Messe døde hans Skriftefader Roland. Døende havde han sagt til de la Salle: „Dem anbetror jeg mit unge Selskab, Søstrene til det h. Jesusbarn; det er den fornemste Arvelod, som De modtager efter mig. Af Kjærlighed til de unge Sjæle, som ere kjøbte ved Jesu Kristi Blod, vil De fuldende det gode Værk, som jeg har begyndt.“ Med stor Iver overtog den unge Præst dette Samfunds Ledelse, og opnaaede for det ogsaa trods store Vanskeligheder den lovmæssige Anerkjendelse. Paa denne Tid sendte Fru de Maillefer, en paa Jordens og paa Himlens Goder rig Dame, som højlig interesserede sig for de Fattiges Skoleundervisning, Adrian Nyel fra Rouen til Rheims, for at han med hendes Understøttelse i hendes Fødeby skulde stifte Friskoler. Den driftige Lærer medbragte Anbefalinger til de la Salle. Denne tog ham foreløbig til sig i sit Hjem og udvirkede snart,

at Nyel i Aaret 1679 kunde aabne den første Friskole i Rheims i Sct. Mauritius Sognet. Endnu i det samme Aar blev der ligeledes ved de la Salles Medvirksomhed oprettet en anden Friskole i Sct. Jakobs Sognet. Da nu Præsteboligen ved Sct. Mauritius, i hvilken Nyel boede med sine 4 Hjælpelærere, var for indskrænket, lejede de la Salle for dem en anden Bolig i Nærheden af sin egen, og besøgte dem hyppigt der og gav dem Undervisningstimer. Da nu Lærerne under de la Salles Ledelse havde gjort saa smukke Fremskridt, saa ønskede Nyel selv, han skulde helt overtage og lede dem. Og saa tog da virkelig i Følge P. Barrés Raad de la Salle paa sin Navnedag d. 24. Juni 1681 Lærerne op i sit eget Hus. Hans legemlige Brødre, med Undtagelse af en, som ogsaa blev Præst. skilte sig som Følge deraf fra ham. Indtil da havde hans Hovedbeskjæftigelse været at studere, — endnu i Aaret 1681 blev han promoveret til Doktor i Theologien, — og Sjælesorgen, Omsorgen for Lærerne og Skole kun hans Bibeskjæftigelse. Men nu blev dette sidste hans Livs Opgave. Han levede med Lærerne, foreskrev dem en bestemt Dagsorden og søgte lidt efter lidt at give den lille Forening et religiøst Samfunds Indretning. Han begejstrede dem fra Jesus Kristus. „Hvo som ikke kjender Jesus Kristus, kan ikke være nogen god Opdrager af hans Ungdom,“ plejede han at sige. Han opfyldte dem med en høj Idé om deres Kald. I sine „Betragtninger“ har han saa smukt udtalt det: „Lærerne, som opdrage Børnene efter Kristendommens Aand, ere Jesu Kristi Medarbejdere; de forrette Skytsenglenes Functioner. De kunne paa dem anvende den indtrængende Formaning, den h. Apostel Paulus engang har rettet til sin elskede Elev, den h. Timotheus: „Forkynd Ordet, hold ved i Tide og i Utide, overbevis, straf, forman med al Langmodighed og Lærdom.“ (II. 4, 2.) Deres Virksomhed sigter til Religionens, Samfundets og Familiernes Vel. Idet altsaa Gud Herren har kaldet dem

til at undervise Ungdommen og at opdrage den i Kristendommens Aand, har han givet dem et meget ærefuldt Embede; med den h. Apostel Paulus kunne de udbryde: „Vi forrette Jesu Kristi Gesandters Funktioner og Gud formaner ogsaa gennem vor Mund“. — De la Salles Bestræbelser havde ogsaa et smukt Resultat. „De har omdannet og forvandlet vore Lærere,“ sagde Nyel til ham, „de ere blevne sagtmodige og ivrige som Engle,“ — For ganske at kunne tage sig af Lærernes Ledelse og fuldstændig at kunne hengive sig til sit nye Kald som „Skolemester“ lod han først udnævne en ny Forstander for Søstrene af Barnet Jesus. Dernæst gav han til Trods for sine Slægtninges og de øvrige Kanonikers Modstræben Afkald paa sin Værdighed som Domherre. I et Brev, i hvilket han raadførte sig angaaende dette Forehavende, skrev han: „Hvad maa bestemme mig ved den Afgjørelse, foran hvilke jeg staar? Guds større Ære, vor hellige Kirkes Fordel, min egen Fuldkommelse og Sjælenes Frelse. Men naar jeg tager disse, ene for en Præst værdige Bevæggrunde til Raads, saa maa jeg opgive mit Kanonikat, for helt og holdent at hengive mig til Omsorgen for Skolerne og for Lærernes Uddannelse. Hvilket Bevis paa hans Kjærlighed forlangte Jesus af Petrus, da denne trede Gange havde forsikret ham: „Herre, Du ved, jeg elsker Dig?“ Han forlangte ikke Lidelser, ikke Offer, ikke Døden, men Iver for Sjælenes Frelse. „Vogt mine Faar, vogt mine Lam.“ Og hvilket Middel er vel virksommere til at fremme Menneskesjælenes Frelse, end Ungdommens kristelige Opdragelse?“ Endelig vilde han med samt sine Lærere blive helt fattig. „Min Mund er tillukket,“ skrev han 1683, jeg har ingen Ret til at prise for Lærerne den evangeliske Fuldkommenhed; jeg kan ikke tale til dem om Armoden, naar jeg ikke selv er fattig, ikke om helt at give sig Guds Forsyn i Vold, saa længe jeg ejer Hjælpe midler mod Nøden.“ En velkommen Lejlighed til at sætte denne

hans Beslutning i Værk blev Hungersnøden i Aaret 1684, under hvilken han uddelte sin for Datidens Forhold ikke ubetydelige Formue paa over 40,000 Livres iblandt de Fattige.

Medens denne de la Salles Handlemaade hos Mange kun vakte Spot og Foragt, opildnede den i Andre en hellig Begejstring for Fattigmands Opdragelse. Mange Theologi-Studerende, Sønner af ansete Forældre, vilde blive Elever af denne hellige „Skolemester“. „Nej, nej!“ skrev en saadan ung Student til sine Forældre, der vilde afholde ham fra Lærerkaldet, „mit Kald kan ikke vanære min Familie. Sér dog en Gang Hr. de la Salle; han var Kanonikus i Rheims; han er Doktor i Theologien; han er en agtet Videnskabsmand, en fornem Families Søn, en Helgen, som Alle rose — og ikke desto mindre leder han en Skole, han er Lærer. Jeg vil træde i hans Fodspor og efterfølge hans Exempel“. Med tolv af disse Disciple aflagde han i 1684 Lydighedens og Udholdenhedens Løfte, medens han kun tillod de øvrige at aflægge Lydighedens Løfte, og det endda blot for èt Aar. Samtidig antog de Navnet: „de kristelige Skolers Brødre“. 1691 oprettede han et Noviciat i Vangirard, som senere hen blev forlagt til St. Yon ved Rouen, hvor saa Institutets Hovedsæde vedvarende blev. Ingen af hans Lærere maatte blive Præster og, for at afskjære enhver Lejlighed dertil, forbød han i sine Skoler Undervisningen i det latinske Sprog. Saaledes blev den salige de la Salles Institut henvist til Elementar-Undervisningen. I alle Frankrigs Departementer henvendte man sig til de la Salle med Anmodning om at faa Lærere til at undervise og opdrage Menigmand. Allerede 1682 begyndte Oprettelsen af Skoler, som de la Salle fortsatte med hele sit Liv igjennem, saa at hans Institut ved hans Livs Afslutning havde Ordenshuse i 22 franske Byer og i Rom. Men da der nu ogsaa fra smaa Byer kom Bøn om Lærere, og de la Salle ikke vilde prisgive sine

Brødre for de mange store Farer, som ere forbundne ved at staa ene, saa paatog han sig at uddanne verdslige Lægmænd til Lærere og stiftede i dette Øjemed 1684 to Normalskoler i Rheims og Montcornet, senere ogsaa i Paris og i Saint-Denis. Det var egentlig Seminarier for Lærere, og det de første, medens man i Tyskland f. Ex. først hundrede Aar senere oprettede det første, og her i Danmark først langt hen i vort Aarhundrede tænkte paa den Slags Anstalter. Ogsaa oprettede han for sit Institut et forberedende Noviciat, der omtrent svarer til vore Dages „Præparandenschule“ i Preussen.

Saaledes se vi den salige de la Salle slaa ind paa Baner til Almueskolelærernes systematiske Uddannelse, som andre først langt senere have betraadt. Han gav sine Lærere Videnskab og opfyldte dem med sin Aand og sin Methode. Hans Forskrifter, der findes optegnede i den Saliges efterladte Papirer, gaa med praktisk Sands ind paa de mindste Enkeltheder.

De la Salles Skoler vare egentlige Elementarskoler; men han uddannede sine Elever ogsaa endnu videre i Søndagsskolerne eller Haandværkerskolerne som ogsaa i Realskolerne til deres egentlige Kald som Haandværkere eller Kjøbmænd. Hans Læremethode afveg væsentlig fra den hidtidige. I Stedet for Enkeltundervisningen, der f. Ex. i Tyskland paa mange Steder holdt sig indtil Slutningen af forrige Aarhundrede, satte han den fælles Undervisning, og sondrede derfor Drengene efter deres Alder og Anlæg i forskellige Klasser. I Stedet for den hidtil brugelige Læremethode, som begyndte med Latinen og saa først gik over til Fransk, begyndte de la Salle med Modersmaalet.

Denne nye Skik saavel som overhovedet Oprettelsen af hans Skoler forvoldte ham mange Ubehageligheder. Man forekastede ham, at Fattigmands Børns Undervisning og Opdragelse befordrede Børnenes Indbildskhed og opfyldte dem med Foragt for deres Stands

ringe Arbejde, medens Erfaringen beviste det stikmodsatte. De største Vanskeligheder beredte ham Skrive-lærerne, som følte sig afkortede i deres Indtægter og saa sig overtrufne i deres Præstationer og foregav, at „den noble Skrivekunst“ blev profaneret derved, at den blev lært til de fattige Børn, saaledes som de la Salle og hans „Brødre“ gjorde det. De dreve det endog saa vidt, at de med Vold og Magt trængte ind i den Saliges Skoler, jøge Børnene ud og plyndrede Lokalerne. Tilmed indviklede de ham i en langtrukken Proces. For en Tid bleve hans Skoler i Paris lukkede; „Brødrene“ maatte forlade Paris. Selv fra sine gejstlige Foresattes Side havde den Salige meget at lide, ja, han blev endog en Gang afsat fra sit Embede som Forstander. Dertil gjorde ogsaa mange uduelige „Brødre“ ham megen Sorg; andre, paa hvilke han havde sat store Forhaabninger, bleve ham frarevne af Dødens kolde Haand. Hvorledes var det muligt, kunne vi her spørge, at den Salige trods disse Forhindringer ikke opgav sit Maal: Fattigmands Undervisning, og har udrettet saa store Ting?

Han besad *de Helliges Videnskab*. Hans udødelige Gjerninger ere Frugten af hans indre Liv. Han var en *Bønnens Mand*. Hele Nætter tilbragte han ofte i Bønnen; hans hele Liv var en uafbrudt Underholdning med Gud. Gjaldt det at gjøre et vigtigt Skridt, saa trak han sig først tilbage i Ensomheden. Førend han valgte sit Kald, gjorde han aandelige Øvelser, ligeledes da han vilde nedlægge sit Kanonikat. Da han 1684 vilde fastsætte Statuterne med „Brødrene“, gjorde han først 10 Dage Exercitier med dem, atter gjentog han det, inden tolv af dem med ham i Aaret 1694 aflagde Lydighedens og Udholdenhedens „evige Løfter“. I Bønnen søgte han altid Lys og Styrke. — Med denne Bønnens Aand forenede sig i den Salige en vidunderlig *Tillid til Gud*. Det viste sig navnlig ved den store Hungersnød i Aarene 1693 og 1709. Trods sin yderste

Armod mistede han ikke Modet. „Vi ville sætte vort Haab til Gud“, saaledes formanede han 1709 sine „Brødre“, „thi vi ere hans Forsyns Børn Har han ikke ved den sidste Hungersnød, som vi have gjennemgaaet i 1693, sørget for os paa en faderlig Maade?“ Mere end én Gang skete det, at der slet ikke fandtes noget at spise i hele Huset; den Salige gav sig til at bede, og ganske uforventet kom der Hjælp. — Uden hans Tillid til Gud vilde han have bukket under for de mange Vanskeligheder, der stillede sig i Vejen for Udførelsen af hans Planer. Et Schisma, som truede hans Institut, satte ham et Øjeblik i Skræk, men saa sagde han rolig: „Naar mit Værk kommer fra Menneskene, saa vil det gaa til Grunde, men naar det kommer fra Gud, saa ville Menneskenes Anstrængelser ikke kunne ødelægge det.“ — Som Guds Værk betragtede han sine Stiftelser; han selv blev trods de store Resultater og Æresbevisninger baade fra gejstlige og verdslige Dignitarius Side ved at være *ydmigg*. Blev en „Broder“ syg, saa overtog han hans Plads saa længe. Saaledes overtog han kort efter Nedlæggelsen af sit Kanonikat til alle sine Medborgeres største Forbauselse den laveste Klasse i sin Fødeby. Ligeledes gjorde han det endnu i Aaret 1712, da han paa en Visitationsrejse fandt en „Broder“ syg i Avignon. Flere Gange gjorde han Forsøg paa at bestemme „Brødrene“ til at vælge en anden Forstander, hvad der da ogsaa endelig lykkedes ham to Aar før hans Død. Da Ærkebiskoppen af Paris, Kardinal Noailles, drevet af Janse- nisterne, afsatte ham fra hans Embede, glædede han sig over denne Ydmygelse og gjorde sig Umage for at bevæge sine vrede „Brødre“ til at underkaste sig den dem paatvungne Forstander. Han havde kun tiltvunget sig dette Herredømme over sin Natur ved hin *Spægelsens Aand*, der var saa overordentlig stor i ham. Bodsrem og Svøbe vare for ham ganske sædvanlige Ting; han fastede tre Gange om Ugen, og i de sidste tolv

Leveaar hver Dag, idet han kun én Gang om Dagen nød lidt Brød og Vand. De største Smerter bar han med en himmelsk Taalmodighed; medens en Svulst paa hans Knæ blev opereret, bad han med fuldkommen Ro sit Breviar. Selv ved den største Kulde lod han ikke sit Værelse opvarme. Og hvad var det for et Værelse! I Sct. Yon beboede han en snæver, lav og fugtig Celle, som stødte op til en Stald. En fattig Seng, et Fyrretræs Bord, to Stole og et Krucifix var hele hans Bohave. Trods mange Bønner bibeholdt han dette Værelse; det blev det, som han døde i. Fra den 20de Februar 1719 af laa den Salige til Sengs; foruden Rheumatismus og Asthma udholdt han heftige Smærter. Hans længselsfulde Ønske, paa den h. Josefs Festdag, den 19de Marts, at frembære det h. Messeoffer, gik i Opfyldelse. Mod al Forventning følte han sig denne Festdags Morgen helt styrket; han celebrerede; det var hans sidste hellige Messe. Snart derpaa faldt han tilbage i sin forrige Svækkelse. Vel forberedt saa han Døden i Møde. Om Natten mellem Skjærtorsdag og Langfredag laa han i Dødskamp. Da han henimod Kl. 2 kom lidt til Bevidsthed, bad han med stor Inderlighed: „Maria, Naadens Moder. Miskundhedens søde Moder, beskyt Du os fra Fjenden og tag imod os i Dødens Stund.“ Med disse Ord plejede han at slutte sin Aftenbøn; de bleve hans Livs Aftenbøn. Henimod Klokken 4 hensov han stille i Herren, 68 Aar gammel, Langfredag den 7de April 1719.

Men hans Aand døde ikke, den lever i hans Institut. Det Værk, hvis Stifter han er, staar endnu i Dag i sin Blomstring. I Følge Statistiken af 31te December 1886 tæller Institutet 11,712 Skolebrødre og 3137 Novicer, som ere fordelt paa 1220 Huse. I 1670 Skoler undervise de 308,387 Drengbørn. Deres Hovedvirksomhed kommer naturligvis Frankrig til Gode, hvor de have 955 Huse, men ogsaa udenfor Frankrig have de 265 Huse, deraf i Belgien 46, i Spanien 18, i Italien 23, i

Østerrig 7, i England 6, i Tyrkiet 13, i Indien 7, i New York 28, i Baltimore 20 osv

Den Saliges Læremethode har bestaaet sin Prøve ved hans Disciples 200aarige velsignelsesrige Virksomhed. — Medens nu Frankrig ved at forfølge de kristelige Skoler viser sig utaknemmelig imod sin store Søn, der kan regnes iblandt Menneskehedens ædlestes Velgjøreres Tal, viser den katholske Kirke sig taknemmelig imod sin hellige Søn, idet den har optaget ham i sine Saliges Tal. Beatifikationen af denne i Sandhed kristelige Pædagog, der, drevet af Tro og Kjærlighed, har organiseret hele Elementarskolevæsenet og Lærereuddannelsen, er i højeste Grad tidssvarende. Maatte den Saliges Forbillede lyse for alle kristelige Pædagoger. Maatte hans Forbøn nedbede over alle dem, som kæmpe for at holde paa og at gjenerobre konfessionelle Skoler, den Naade, at de sejrrikt maa udkæmpe denne hellige Kamp, ikke blot med Forstandens, men ogsaa med Troens, Bønnens, Gudstillidens og Selvfornægtelsens Vaaben.

Vinter og Advent.

Paa Fredag siger Almanakken: Apostlen „Thomas' festlige Mindedag, korteste Dag, Vinteren begynder.“ Den første Sne er falden og Naturen har iført sig sin Vinterdragt. Jordens grønne Klædebon er ødelagt, Mark og Eng er nøgen og øde; ingen Sommerfugle gynges paa Blomsterne, som ere bortvisnede, Fuglekvidderen er forstummet, thi de muntre Sangere ere for længe siden rejste til Sydens solrige Egne. Dag for Dag afkorter Solen sit Løb og naar den synes møjsommeligt at løsrive sig fra en lang, mørk Nat, saa sender den kun et mat og sparsomt Lys, for atter hurtig at forsvinde. Jorden synes indhyllet i et Sørghel. — Det er Adventstiden. Med Naturen sørger Kirken.

I violette Messehagler frembære dens Tjenere det hellige Messeoffer; vi høre ikke Orgelets festlige Toner og heller ikke Englenes Lovsang: *Gloria in excelsis Deo* (Ære være Gud i det Høje). Denne Bodstid, i hvilken vi skulle forberede os til den kommende Julefest, varer i fire Uger, hvorved de 4000 Aar sindbilledliggjøres, som gik forud før Frelserens Komme. Tillige vil Kirken opfordre os til at hensætte os i Aanden i hin førkristelige Tid og at deltage i den Længsel efter Frelseren, som opfyldte den gamle Pagts Retfærdige.

Verden før Kristus lignede Naturen om Vinteren. Ligesom den mørke, lange Nat nu er fremherskende, saaledes herskede i hin Tid Vantroens Mørke og Nat. Det guddommelige Lys var udslukt; Afguderiet ompændte med sin skændige Kultus hele den hedenske Verden. Og Afguderne, sande Dæmoner, paadigtede man menneskelige Svagheder og Lidenskaber; som man havde en Guddom for enhver Dyd, saaledes havde man ogsaa Guddomme for enhver Last. Afguderiet var derfor en Kilde til de groveste Laster og Udskejelser. Kun hos et eneste Folk, det israelitiske Folk, finde vi den sande Gudserkjendelse, Troen paa den eneste, sande Jehovah. Men ogsaa dette Folk var i aandelig Henseende afmægtigt: alle dets Ofre og Ceremonier kunde ikke bringe det indre Helliggjørelse og Syndstilgivelse. Og endog denne Nation, overøst med Velgjerninger af Gud og ledet og ført paa en saa vidunderlig Maade af ham, faldt ofte fra Jehovah, hengav sig til Afgudsdyrkelse og henfaldt til de samme Laster, som Hedningerne.

I Samklang med den religiøse Forvildelse og moralske Fordærvelse, stode de sørgelige Forhold i det sociale Liv. Ligesom Naturen om Vinteren trækker sig sammen og stivner under Virkningerne af den isnende Kulde og Frost, saaledes herskede i den førkristelige Tid Egenkærlighedens Kulde og Stivhed. Ubarmhjærtige Tyranner og Magthavere regerede over Folkene; kun faa blandt disse glædede sig ved Friheden, den store Masse vansmægtede i Trældom og Slaveri og tjente Herskerne kun som Redskaber, for at tilfredsstille deres Lidenskaber.

Denne Tilstand var utaalelig; den menneskelige Naturs inderste Væsen maatte længes efter Frelse og Befrielse. Denne almindelige Verdenssmerte, denne

Higen efter Befrielse og Frelse fandt sit Udtryk i det israelitiske Folks Stemmer. Ligesom den i Nød og Elendighed nedsunkne Fattige om Vinteren længes efter Foraarets Varme, saaledes længtes den gamle Verden ved Israels Profeter efter Frelseren. Og disse af Gud oplyste Seere rette midt i den almindelige Elendighed deres Blikke mod den forjættede Emanuel, af hvem de ene og alene vente Trøst og Hjælp. „Send Lammet, o Herre, Jordens Behersker!“ — „I Himle drypper fra oven og Skyerne nedregne den Retfærdige!“ Saaledes beder Profeten Isajas; kort efter trøster han atter Folket med Budskabet og Forsikringen om den nærførestaaende Hjælp: „Sions Folk, se, Herren kommer, for at frelse Nationerne.“ „Et Skud vil fremspire af Jesse' Rod og en Blomst fremgaa af Roden“.

Denne glødende Længsel hos Profeten efter Emanuel, denne Forjættelse om hans Ankomst er for længe siden gaaet i Opfyldelse. Men aarlig gjenlyder endnu hin Stemme, hint Raab efter Frelseren i Adventstiden i Kirken; med den gamle Pagts Retfærdige skulle ogsaa vi længes efter Emanuel, efter hans Ankomst og Indtog i vore Hjærter. Og hvor trøstefuldt og gribende tillige er det ikke, nu i den kolde og nøgne Adventstid, da Blomsterne forlængst ere bortvisnede, at høre de Ord: „En Blomst vil fremgaa af Jesse' Rod“. Nu, da hele Naturen vidner om de jordiske Tings Forgængelighed og Forfængelighed, skulle vi se op til det Uforgængelige og Uforanderlige, til den guddommelige Blomst, hvis Skjønhed ikke ødelægges og hvis Glans ikke blegner, som fremgik af Marias, den reneste Jomfrus Skjød!

„Kreuzzeitung“ og Pavedømmet.

Om Pavens Stilling bragte *det protestantiske „Kreuzzeitung“* for nylig en interessant Artikel, hvoraf vi meddele Følgende:

„Naar man uden Fordomme lader Blikket glide hen over de to sidste Decennier, saa vil man forundre sig over den store Forandring, der er foregaaet med

Hensyn til Pavedømmets Stilling i dette Tidsrum. Medens det under Pius IX. var blevet næsten betydningsløst i politisk Henseende (?), er Pavedømmet nu — hvem kan nægte det — under Tiaraens nuværende Bærer næsten indflydelsesrigere end i selve Middelalderen. De Tider ere forbi, da tyske Rigsstænder afsatte Paverne og tyske Biskopper førte Strid mod Rom. De Hundredtusinder af romerske Gejstlige holde i hele Verden fast ved den apostoliske Stol med ubetinget Lydighed, og i millionvis staa Lægfolk beredte, ventende paa et Vink fra Rom, for at indtage deres Plads, hvor og mod hvem det skal være. Den romerske Kurie behandles paa en venskabelig Maade af begge de mellemeuropæiske Kejserriger, og fornylig ogsaa af deres Modstandere i Øst og Vest. Hvad er Aarsagen til denne Kjendsgjerning? Begynde de evangeliske og græsk-orthodoxe Folk at helde til den katholske Kirke? Nej. Det er alene Pavens voxende Anseelse hos og større Indflydelse over Katholikerne selv, som foranlediger Alverdens Statsmænd til at bringe den romerske Kurie med ind i deres Beregninger. *Det er Kulturkampens Følger*: man har fra Statens Side tvunget den katholske Kirke til en *Kraftprøve*, som den har *bestaaet glimrende*. Resultatet er en eminent Befæstelse af dens indre Kraft og en høj Forøgelse af dens Overhoveds Anseelse udadtil B.: Goblet, en Modstander ikke alene af Klerikalismen, men af hele den kristne Kirke, en Apostel baade for Deismen og Atheismen, Superrevisor af de franske Skolebøger, fra hvilke Guds Navn er banlyst som rigsfjendtligt, staar i Spidsen for den franske Regering. Om Gud vil det officielle Frankrig ikke høre Tale, men Paven respekterer det. Det vil ikke „forøge Pavens Sorger“, men Guds Sorger over Menneskenes Ondskab gjør de Herrer Ministre hverken kolde eller varme Mellem Frankrig og Kurien vilde der for længe siden være sket et aabent Brud, dersom to Momenter ikke raadede Vatikanet til at optræde med Forsonlighed, nemlig de katholske Missioners Interesser i Asien og Afrika, og Haabet om en klerikal-monarkisk Restauration. Denne sidste Eventualitet kunne vi foreløbig lade hvile; hvad Missionerne angaar, da giver Frankrig de fleste Penge til deres Opretholdelse og har derfor stedse gjort Krav paa Protektoratet over og Ledelsen af Missionerne som en

medfødt Rettighed. Bismarcks og Crispis Politik gaar i denne Henseende ikke i samme Retning. Crispi har berøvet Missionerne sin Understøttelse, saa at Frankrig strax kunde lægge Beslag paa dem; Bismarck derimod har reklameret de tyske Missionærer i Kina som Tyskere. Os forekommer Rigskanslerens Fremgangsmaade at være den rette. Naar man driver de katholske Missioner direkte over i Frankrigs Arme, saa ville de tillige blive Agenturer for Frankrig“. —

I *Kina* roses altsaa Bismarck, fordi han yder de tyske Missionærer Beskyttelse, og vi give dem fuldtud Ret heri. Men hvorledes forholder det sig med *de tyske Kolonier i Afrika*, som ere lukkede for de katholske Missionærer? Kan denne Fremgangsmaade vel fordømmes skarpere, end det er sket her i det fornemste protestantiske Organ i Tyskland?

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. December. 3. Søndag i Advent. — 17. **M.** Ferialdag. — 18. **Ti.** Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. **O.** (Tamperfastedag) Ferialdag. — 20. **To.** Ferialdag — 21. **F.** (Tamperfastedag) Thomas, Apostel. — 22. **L.** (Tamperfastedag) Ferialdag

Søndag den 23. December. 4. Søndag i Advent.

Literatur. Til Julen og Nytaar anbefales: v. Hammerstein, Edgar eller fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed. Kjbh. 1888. 1 Kommission hos Hofboghandler Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49); Pris: 2 Kr. — Folkebibel med 28 Billeder; Pris: 1 Kr. — Jesubarnet, Børnenes Forbillede; 40 Øre. — Bønnebog for Ungdommen, 60 Øre. — Segur Aftentimer; 60 Øre. — Gibbons, Vore Fædres Tro, 1 Kr. — Thomas à Kempis Kristi Eftersølgelse, 1 Kr. 50 Øre, m. fl.

Symaskine. En ny Trædemaskine staar paa Grund af Bortrejse til Salg for 60 Kr. Bredgade 45. Sidestuen t. v. hos Müller.

Svendeforeningen afholder Bestyrelsesvalg Søndag d. 16 ds. Kl. 8 Aften. Sangerne bedes møde i Lokalet Kl. 5.

Mærk. Paa Nørrebro ere 2 Værelser og Kjøkken strax eller til 1. Januar til Leje for 10 Kr. om Maaneden samt mod at have lidt Opsyn med en Butik. Redaktionen anviser.

At min kjære Hustru **Henriette Mortensen**, f. **Schäfer** er afgaaet ved Døden i en Alder af kun 21 Aar og efter 10 Maaneders lykkeligt Ægteskab, bekendtgjøres for deltagende Slægt og Venner.

J. Mortensen.

Begravelsen sker fra Ass. Kirkegaard Søndag den 16. Dec. Kl. 12¹/₂.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N^o: 52.

Søndagen den 23. December.

1888.

Indhold. Paveligt Dekret. Indvortes Andagt og udvortes Skikke. En Julehilsen. Duelvæsenets Reformation. Tankesprog.

Paveligt Dekret.

Flere af den katholske Verdens Biskopper have for nylig rettet Bønkrifter til Hs. Hellighed Pave Leo XIII med Anmodning om, at alle Kirkens Børn, som i det nu snart afsluttede Aar med endrægtig og

storslaaet Kjærligheds- og Religionsiver have højtideligholdt overalt samme h. Faders Præstejubilæum, atter en Gang maa blive forenede i Taksigelse til Jesu allerhelligste Hjærte, hvorfra Guds Barmhjørtegheds Strømme udgyde sig i overvættes rigt Maal over Alle. For nu at opfylde disse Ønsker og Bønner, der overbragtes af undertegnede Sekretær for den høje Ritus-Kongregation og som ere et glimrende Vidnesbyrd om inderlig Hengivenhed overfor Gud og barnlig Kjærlighed til Jesu Kristi Statholder paa Jorden, har det behaget Hs. Hellighed at erklære, at han indtrængende godkjender og anbefaler, at i samtlige Metropolitan-, Cathedral-, Kollegie- og Sognekirker samt i andre Gudshuse, efter de højærværdigste Ordinariers nærmere Bestemmelse, paa Aarets sidste Dag, den 31. December, til Ære for det guddommelige Hjærte Eucharistiens allerhelligste Sakramente en Tid lang udstilles til offentlig Tilbedelse, at fem Dekader af den h. Jomfru Marias Rosenkrans reciteres og den Ambrosianske Takkesang *Te Deum* afsynges tilligemed *Tantum ergo* og Bønnerne *Deus, cujus misericordiae*, — *Concede nos* samt Kollektterne *pro Papa* og *pro Ecclesia*, hvorefter Folket meddeles den sakramentale Velsignelse. Enhver Troende, som, efter den værdige Modtagelse af Skriftemaalets og Alterets hh. Sakramenter, andægtig overvære denne offentlige Gudstjeneste og med tillidsfuld Tro paakalder til ovennævnte Taksigelse vor Frelser Jesu Kristi sødeste Hjærte, samt beder om Frød og rolige Tider for vor h. Moder Kirken og den Apostoliske Stol, delagtiggjør vor h. Fader herved naadigst i den fuldkomne Aflad i Kirkens sædvanlige Form, som ogsaa kan tilvendes Sjælene i Renselsesstedet.

Men med Hensyn til den Bøn, som de ovenfor omtalte Kirkehyrder samtidig frembære, om at hæve den aarlige Festdag til Ære for Jesu allerhelligste Hjærte for hele Kirkens Vedkommende til en Fest med Ritus

duplex primae classis, har Hs. Hellighed forbeholdt sig nærmere Bestemmelse.

Alle Helgens Dag, den 1. November 1888.

A. Kardinal *Bianchi*,
Præfekt for Ritus-Kongregationen.

I det vi herved meddele det den 1. Nov. d. A. af den høje Ritus-Kongregation udstedte Dekret, angaaende en højtidelig Takkeandagt i Anledning af at vor h. Faders Jubilæumsaar nærmer sig sin Afslutning, anordne vi samtidigt, at ovennævnte Dekret publiceres paa Sct. Stefanus' festlige Mindedag i Præfektorets samtlige Sognekirker og Kapeller, og overlade vi til vedkommende Sognepræster og Rektorer, at træffe de fornødne Anordninger, for at Takkeandagten kan blive afholdt paa den i Dekretet angivne Maade i deres resp. Kirke.

Vi ere forvissede om, at denne Indbydelse vil finde Gjenklang i alle danske Katholikers Hjærter. Som vi have begyndt dette Aar med Tak til Gud for, at han har ladet vor h. Fader opleve dette Jubilæumsaar, saaledes ville vi nu ogsaa ved Aarets Slutning føle os Alle tilskyndede til at takke Gud for, at han saa vidunderlig har støttet og styrket den ærværdige Jubelolding i dette nu snart henrundne Jubilæumsaar, og vi ville ikke mindre føle en sand Hjærtets Trang til paa Dørtærskelen til det nye Aar med levende Tro og inderlig Kjærlighed og paakalde vor Frelasers guddommelige Hjærte for vor fælles Faders og vor h. Kirkes store Sag.

Kjøbenhavn, den 15. December 1888.

J. von Euch,
Apostol. Præfekt og Protonotar.

Indvortes Andagt og udvortes Skikke.

(Sluttet)

Saadanne Valfartssteder havde det katholske Danmark ikke saa faa af, blandt andre Sct. Knuds Grav i Odense, Kippinge paa Falster, Bistrup ved Roskilde, Sct. Helene Kilden ved Tidsvilde i Nordsjælland, Sct. Søren i Rye, nær ved det berømte Øm Kloster.

Det var Pilegrimsfærd og andre Processioner, der der ikke mindst bidroge til at give hele Livet i den katholske Tid et religiøst Præg. En protestantisk Stemme, Historikeren *C. F. Allen*,¹⁾ siger derom: „Ide- lig hørte man Klokkeklang og Salmesang paa offentlig Vej og offentlig Gade; snart saa' man fra en, snart fra en anden Kirke en Procession drage ud med Kors og Fane, Præster i Højtidsdragt og en Skare Andægtige i Følget; snart saas et Ligfølge stille bevæge sig gjen- nem Gaden med tændte Voxlys og dæmpede Toner; snart bragtes det hellige Sakramente højtidelig til en Syg, medens alle, som mødte Toget, ærbødig blottede Hovedet og knælede,²⁾ og Beboerne i de tilstødende

¹⁾ De tre nordiske Rigers Historie IV. 1. S. 217.

²⁾ Noger lignende sker endnu den Dag i Dag i katholske Lande. — Sch. fortæller: „1838 blev det i Bayern fordret, at ogsaa de evange- liske Soldater skulde bøje Knæ for Præstens Hostie.“ Han kunde til- føjet, at dette Fejlgreb snart blev tilbagekaldt, og at det misbilligedes selv af de ivrigste Katholiker. I en Mindetale over Kong Ludvig I. af Bayern i Anledning af Hundrearsfesten efter hans Fødsel, i sidste Sommer (1888), sagde en af Ultramontanismens Ordførere, *v. Hertling*, i det katholske Kasino i München ordret Følgende: „Kong Ludvig havde givet Stødet til, at Krigsministeriet foreskrev, at hele den bayerske Hær, Protestanterne ikke undtagne, skulde bøje Knæ for Alterets Sa- kramente. Kongen havde den vrang Anskuelse, at den religiøse Fø- lelse ikke blev berørt af en saadan Udvorteshed, som foranledigedes af Disciplinarforhold. Kort efter tilbagekaldte han denne Forholdsregel, som Protestanterne angreb hæftigt og som Katholikerne aldrig burde have forsvaret.“

Huse ilede til Vinduerne med tændte Lys, for at vise deres Ærefrygt og forøge det Højtidelige. Og der var i disse Optog, selv om Anledningen var alvorlig, ikke noget Mærkt eller Strængt; enhver deltog deri med et frit og frejdigt Sind; det var en god og fortjenstlig Gjerning og tillige en Adspredelse fra det daglige Livs Ensformighed. Kun til enkelte Tider, under Trykket af store offentlige Ulykker, havde disse Optog et Præg af dybere Alvor og bodfærdig Sønderknuselse: da saa man Skarer af Fromme vandre fra den ene Kirke til den anden med bare Fødder og uldne, grove Klæder, syngende Sørgesange og Bodssalmer.“

At der med Tiden hist og her havde indsneget sig Overtro og andre Misbrug i Valfarterne, skal ikke nægtes og have vi ingen Grund til at nægte, navnlig da selve Kirken paa Trienterkonciliet ¹⁾ har paabudt Biskopperne Aarvaagenhed og Strængthed mod slige Misbrug. Kirken vilde reformere, d. e. fjerne al Uskik, men bevare den gode Skik; den vilde bortskære alle Udvæxter, men frede om selve Træet. Men den Gang (1563) var det allerede for sent for Nordens Vedkommende. Peder Plade, den første lutherske Superintendent over Sjællands Stift, havde allerede prædiket over hele Landet ved sine Visitatser: „Pilegrimsgang hørte Djævlen til, og den kom han afsted. Vor [lutherske] Tro sluger saadanne falske Jertegn (som Djævlen gjorde) og gjør dem til intet og lægger dem øde, for Grundsuppen om Helgens falske Dyrkelse og Paakald var ond og afgudisk, er og ikke plantet af Faderen, men af Faderens Uven, Djævlen; derfor maa det altsammen oprykkes med Roden.“ ²⁾

Det skete: den kirkelige Omvæltning nedbrød de Helligdomme, som her i Landet havde været Maalet for Pilegrimenes fromme Vandringer. Vi kunne ikke

¹⁾ 25. Møde, om Helgenernes Paakaldelse.

²⁾ Visitatsbog, Heibergs Udgave S. 172 ff.

valfarte til et helligt Sted i Indlandet, for at vække os til des inderligere Andagt og des større Tillid; dette Middel til at give vore Bønner større Eftertryk, maa vi undvære. Men der er et andet, som Kirkeomvæltningen ikke kunde berøve os: det er Kirkens Forbøn for os og Brugen af de saakaldte Sakramentalier, d. e. de ved Kirkens Bøn *indviede Gjenstande*, saa som Vievand, Palmegrene, Rosenkranse, Kors, Medailler m. m.

Hvorfra hidrører den Skik at indvie slige Ting? og hvad Nytte kunne vi have af dem?

Baade Israels Gud i den gamle Pagt og Frelseren, den nye Pagts Indstifter, fandt som oftest Behag i at knytte deres Hjælp til udvortes Ting og Tegn. Herren gjorde mange Vidundere gennem Moses og Aaron; men han vilde, de skulde dertil betjene sig af deres Stave (2. Mos. 4, 2; 7, 9. 17 osv.). — Syreren Naaman kom langvejsfra til Profeten Elisæus i Haab om, at denne Gudsmænd kunde rense ham fra hans Spedalskhed. Profeten bød ham at bade sig syv Gange i Jordanfloden. Naaman tog ham det først ilde op og knurrede: Jeg mente, han vilde komme ud til mig, bede for mig til sin Gud og saaledes helbrede mig. Men hans Tjenere gjorde ham opmærksom paa, hvor ubillig og taabelig den Klage var; han fandt sig altsaa i den forholdsvis lette Betingelse, og se, „hans Krop blev ligesom et nyfødt Barns“ (4. Kong. 5, 1—14). Mon han var bleven hjulpen, hvis han ikke havde badet sig? Eller havde Jordanflodens Vand naturlig Kraft til at rense alle Spedalske? Nej, det var Guds Almagt, der paa en vidunderlig Maade vilde hjælpe ham, men kun gennem Badet i Floden.

Evangeliet beretter os om „Faaredammen“ i Jerusalem (Joh. 5, 2), at den var ligesom belejret af en stor Mængde Blinde, Halte og allehaande Syge; thi daglig paa en bestemt Tid kom Vandet i Bevægelse, og den Første, der saa kom ud i Vandet, blev helbredet for hvad Sygdom, han end led af. Kun én var saa lyk-

kelig; hans Helbredelse kan altsaa ikke antages at have været en naturlig Virkning af Dammens Vand; den var vidunderlig, men betinget af Bådet i det oprørte Vand.

Freiseren sender sine Disciple ud for at prædike og helbrede de Syge; men for at kunne helbrede dem, skulle Disciplene salve de Syge med Olie (Mark. 6, 7. 13). Han selv vil give en Blindfødt Synet. Han kunde have gjort det uden videre, uden at tale et Ord, ved den tavse Tanke: Jeg vil, vær seende! Men nej; han benytter sig dertil af Jord og Vand, smører Dynd paa den Blindes Øjne og byder ham at trø sig i Kilden Siloe (Joh. 9, 6. 7. 15).

Det Spørgsmaal paatrænger sig her, hvorfør mon den Almægtige fandt Behag i at gaa denne Omvej. Sakramenternes Indstiftelse turde vel bringe os paa det rette Spor for at finde Gaadens Løsning. I Sakramenterne gjør han selv sin oversanselige og overnaturlige Naade afhængig af hørlige Ord (Jeg døber dig osv.) og synlige Ting (Vand, Olie, Brød og Vin); hvad Under da, om han ogsaa gjør de Syges Helbredelse og andre legemlige Velgjerninger afhængige af synlige Ting? Han kjender vort Væsen; vi ere Mennesker; Sjælen i os er ligesom sammensmeltet med Legemet; hvad vi gjennem de legemlige Sanser se og høre, smage og føle, det gjør dybest Indtryk paa os. Vi tage næppe fejl, naar vi sige: Det er især af den Grund at Frøiseren nedlader sig til at tage Dynd til Hjælp, for at gjøre et af sine mest opsigtvækkende Mirakler.

Kirken har forstaaet dette Vink, som Frøiseren har givet ved sin egen Handlemaade. Den har den Sendelse at fortsætte Frøiserens Gjerning paa alle Maader. Den skal ikke blot helliggjøre Sjælene ved at forkynde Guds Ord og meddele Guds overnaturlige Naade gjennem Sakramenterne og Messeofferet; den skal ogsaa afhjælpe timelig Nød og meddele Guds Velsignelse

over hele det menneskelige Livs mangfoldige, skiftende Forhold.

Den ønsker, ligesom Gud Herren og Frelseren, dertil at benytte sig af udvortes Ting. Men hvordan lader det sig gjøre? For den Almægtige var det en nem Sag uden videre at meddele og ligesom at indblæse Vand og Olie, Moses' eller Aarons Stav og Paulus' Svededuge eller Haandklæder (Ap. Gj. 19, 12) lægende og undergjørende Kraft. Det kan Kirken ikke gjøre; dertil har den ikke faaet nogen Fuldmagt. Men den kjender jo Frelserens Forjættelser: „Beder, og I skulle faa“ (Joh. 16, 24); „alt hvad I begjære i Bønnen troende, det skulle I faa“ (Matth. 21, 22); „hvad som helst I bede om i mit Navn, det vil jeg gjøre“ (Joh. 14, 13). Med èt Ord, den kjender Bønnens Almægt. Den er sig fremdeles bevidst, at den er Jesu, den himmelske Brudgoms elskede Brud, „der ej har Plet eller Rynke“ (Ef. 5, 27). Den befaler derfor sine Tjenere at *indvie* Vand, Voxlys, Palmegrene og lignende Gjenstande, d. e. paa sine (hele Kirkens) Vegne at *bede* Gud om naadig at velsigne alle dem, som — med et andægtigt Sindelag — benytte sig af disse Ting. Mon den Bøn kan være frugtesløs? Mon Kirkens Tjener kan blive ubønhørt? Lige saa lidt, som Herren kan svinge sit Ord: „Beder, og I skulle faa.“

Voxlys indvies paa Kyndelmisse (2. Februar) ved Præstens Bøn om, at Herren maa oplyse de Troendes Hjærter med den Helligaands' Lys, for at de kunne erkjende, hvad der er ham velbehageligt. Aske indvies paa Askeonsdag med Bøn om Syndsforladelse for enhver, som lader Asken strø paa sit Hoved. Vand indvies paa hvilkensomhelst Dag i Aaret med Bøn om, at Herren maa tage i sin Varetægt de Personer eller Steder, som bestænkes med Vievand. Benytter jeg mig nu af disse indviede Ting, da bliver det mig, hvem Kirkens Bøn kommer til Gode, da tør jeg haabe, at Gud formedelst Kirkens Bøn oplyser mig, giver mig Anger

over mine Synder og Forladelse for dem, og tager mig under sit Forsyns særlige Beskyttelse.

Saaledes gjøre de indviede Gjenstande deres Navn al Ære. De kaldes nemlig *Sakramentalier*, og denne Benævnelse er ganske passende, fordi de have en iøjnefaldende Lighed med Sakramenterne. De sidste ere betydningsfulde Tegn, der meddele Guds overnaturlige Naade i Følge Kristi Indstiftelse. Sakramentalierne ere betydningsfulde Tegn, der tilvende os Guds overnaturlige Naade og overnaturlige Hjælp i Følge *Kirkens* Indstiftelse og *Bøn*.

Lys hentyde til Tro (Luk. 12, 35) og gode Gjerninger (Matth. 5, 16; Luk. 12, 35; Rom. 13, 12), Palmegrene til Sejrvinding (Joh. 12, 13; Aab. 7, 9), Aske til Hjærtets Sønderknuselse og Bod (Jud. 7, 4 o. a. St.); Kors, Medailler og andre Billeder udtyde sig selv.

Vievand, det mest brugte Sakramentalie, har en nærliggende smuk Betydning: vi bestænke os dermed ved Indtrædelsen i Kirken efter ældgammel Skik for levende at erindres om, at vi trænge til Hjærtets Renselse (Ez. 16, 4. 9), da vi komme til hans Hus, „for hvis Aasyn Himlene selv ikke ere rene“ (Job 15, 15). Men *Vievand* er desforuden ogsaa et *virksomt* Tegn. Det er ganske vist ikke noget Tryllemiddel; men vi kunne dog godt sige, at en Kraft bor i det som Følge af *Kirkens Bøn*. Bestænkelse med *Vievand* kan godt bidrage til, at vi oprigtig angre vore Synder eller beskyttes af Gud mod den Ondes Efterstræbelser. Derfor findes det i hvert troende Hjem; og vi bestænke os dermed, baade sent, naar vi gaa til Hvile, og tidlig om Morgen, naar vi staa op.

Noget lignende gjælder ogsaa om alle andre Sakramentalier: de have ikke blot hver sin særegne Betydning; de have ogsaa hver sin særegne Virkekraft. *Kirkens Bøn* har meddelt dem den paa lignende Maade, som Skaberens har meddelt f. Ex. enhver Lægeplante sin særegne Lægekraft. Hvem vilde laste en Syg for

Overtro, naar han haaber, at Lægedrikken vil helbrede ham? Lige saa lidt er det Overtro at bære f. Ex. en indviet Medaille med det Haab, derved at blive værdigere til Guds Beskyttelse. ¹⁾

Der er ingen Fare for, at vi overtroisk skulde overvurdere Sakramentaliernes Værd og Virkekraft. Vi bør snarere vogte os for at undervurdere dem. De ere vel ikke nødvendige Midler til Salighed; de staa langt tilbage for Sakramenterne. Men de høre dog med til den Rigdom paa Guds Gaver, vi eje som Børn i Guds Hus. At kaste Vrag paa dem, vilde røbe alt andet end et taknemmeligt og ydmygt Sindelag.

Tak være Gud som naaderig
Til Sandheds Kirke kaldte mig!
Jeg aldrig vil den svigte.

En Julehilsen.

(Af -l.)

Hvilken herlig Julemorgen! Træernes Grene viftede sagte frem og tilbage, neddryssende Rimfrossten paa den frosne Jord; Spurvene kvadre deres skønneste Morgensang, medens Solen stod op, stor og rød, men kold, — kold som hele Naturen.

Ud gennem Borgporten kom til Hest et stort Selskab af Omegnens fornemste Mænd; under Raab og Latter før de ind i Skoven, — det var just et herligt

¹⁾ Sch.: „Romerske Kristne sætte deres Lid til indviede Ting [ja], ligesom Hedningerne gjøre det til deres Amuletter [nej, ikke saaledes, men paa Grund af Matth. 21, 22 og af Kirkens Forbøn]. Endnu i 1847 have Jesuiterne solgt [!] Mirakelmedailler, der skulde gjøre sikker mod Hug og Stød“ [Opspind].

Vejr til en munter Jagt. De fleste vare statelige Skikkelser, der toge sig prægtigt ud til Hest med de stramme Trøjer, med Peltshuer og blussende Ansigter i den kolde Morgenluft. Lystigt gik det afsted; under Hestenes Hove knagede de tørre Grene, som Efteraarstormen havde brudt af Skovens gamle Trær; Hundene gøede og halsede afsted. Forrest red Værten, den unge Herremand; han var den lystigste og kaadeste af dem alle, tænkte kun paa at more sig og slog Tiden ihjel mellem Jagtens og Krusets Glæder. — Da de kom forbi Skovkapellet, hvorfra Julelysene straaledede ud mellem de mørke Træstammer og Salmesangen tonedede saa smukt, vendte han sig om til den muntre Skare og raabte: „Skulle vi give dem Musik til deres Sang derinde?“ — satte Hornet for Munden og lod Jægerfanfaren skingre langt ud i den klare Luft, — — — og langt, langt borte svarede Ekkøet med de samme Toner, kun lidt mere langtrukket, mere blødt og vemodigt.

*

*

*

I Afrika i den brændende Solhede laa der en lille Bygning, sammentømret af raa Træstammer og tækket med Palmeblade; paa den øverste Spids i Gavlen knejsede der et Kors; det var det eneste, hvorved den adskilte sig fra de andre Bygninger, men dog tilstrækkeligt til at betegne det som Guds Hus. Julemessen var lige bleven fejret af en ung Missionær, som i nogle Aar havde forkyndt Kristi Lære her og samlet om sig en Skare trofaste Kristne blandt Mennesker, der forhen mere havde lignet de vilde Dyr, som færdedes der i Omegnen, end menneskelige Væsener. Det havde været en haard Kamp, at lære dem Religionens Sandheder og Menneskets Værdighed og Pligter; men Sejren var desto skjønnere; de slumrende Sjæle havde han vakt og givet tilbage til Livet, til Naadens Liv. Nu havde Døden sat sit Stempel paa hans Pande. Efter at han

med Besvær havde fejret sin sidste Messe, Julemessen, sad han nu udenfor sin Hytte i Skyggen, lænet op til et højt Træ og omgivet af sin kjære Menighed. Hvor laa ikke dens Tarv ham paa Hjærte! Han bad Gud om, at han dog ikke vilde lade hans paabegyndte Værk gaa til Grunde, men føre det videre paa den betraadte Vej. Tilsidst vendte han Blikket i den Retning, i hvilken det fjærne Hjem, Barndomshjemmet, laa. En Taare glinsede i hans Øje, og ligesom velsignende udstrakte han sin Haand og bad: „Almægtige Gud, hjælp ham, saa sandt Du er barmhjærtig! Lad ham ikke gaa til Grunde! Lad alle de Ofre, jeg har bragt Dig, være et Sonoffer for hans Skyld, og skjænk ham Din rige Naade! Vær ogsaa mig Synder naadig og tilgiv mig alt, hvad jeg nogen Sinde maa have forbrudt imod Dig! I Dine Hænder befaler jeg min Aand!“ — Hans Hoved sænkede sig mod Brystet; — — han var død.

*

*

*

I den stille Nat eller, rettere sagt, den tidlige Morgen lød der Latter og raa Sange fra det ene Taarnkammer paa Borgen. Der blev spillet højt og drukket tæt, og mange Gjæster laa berusede paa Gulvet. Andre sade eller stode ved Bordet og betragtede Tærningernes lystige Dans. „Jeg spiller ikke mere!“ raabte en af de Spillende. „Jeg er fuldstændig blank og saa fattig som en Kirkerotte; jeg ejer nu ikke andet end mit gode Navn og Rygte.“ — „Saa spil om hvad Du har,“ svarede hans Medspiller, „jeg sætter mine gamle rustne Sølvsposer ind mod din Ære, og Du har dog vistnok Fordelen paa din Side!“ — Atter rullede Tærningerne; en rungende Latter hilste den heldige. „Du vandt hans Ære,“ raabte de, „men den er vist ikke en Slurk Vin værd.“ —

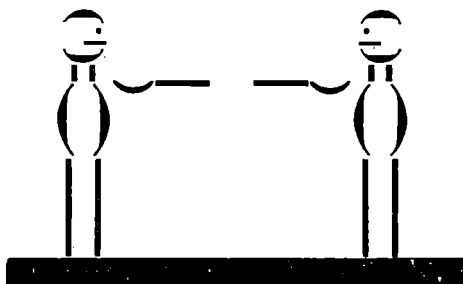
„Her er saa kvalmt herinde,“ raabte Værten, „Lysene ryge og ose; lad os faa lidt frisk Luft ind!“

Han stødte Vinduet op og så ud. Det susede sagte i Træerne, og den mørkeblaa Himmel var bestrøet med utallige Stjærner. Idet han så op, faldt der et Stjærneskud. — Det varede kun et Øjeblik; men pludselig var han som forvandlet, hans Ansigt blev blegt, og han rystede paa alle Lemmer; en Mængde Tanker fór ham gennem Hovedet: „Det var det samme Tegn, som jeg så, da han rejste, og den Gang sagde han jo, at naar han en Gang døde, vilde han sende dette Tegn som en sidste Advarsel til mig om at omvende mig skulde det være et Varsel om din Død, kjære Broder?“ — Ude af sig selv af Angst skød han Stole og Borde til Side og styrtede ud af Stuen, der pludselig forekom ham saa modbydelig med al sin Vinstank og alle de drukne Mennesker. Han vidste ikke, hvor han flygtede hen, kun vilde han bort fra alt dette, som opfyldte ham med Afsky. —

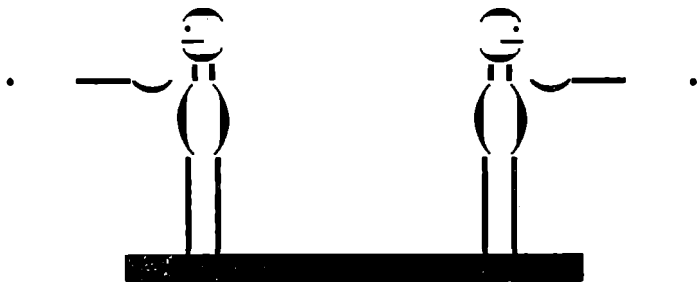
Da stod han pludselig foran det lille Skovkapel; dér kunde han maaske finde Fred for sin Uro. Inde i Kapellet var der ingen, uden den gamle Præst, som forberedte sig til Fromessen. Med Forbauselse så han den unge Herremand træde ind. Skjælvende af Rædsel og opfyldt af Anger og Smerte ilede Herremanden hen til ham og sagde: „Fader! er der Tilgivelse for en stor Synder?“ — Ja, der var Tilgivelse, og der var Trøst som altid, hvor der er Anger og Haab. Endnu samme Dag knælede den angrende Synder i Skriftestolen og aabnede der sit Hjertes mange Folder for Herrens Tjener, som i Skriftemaalets h. Sakramente meddelte ham Syndstilgivelsen og den Naade, hans døende Broder i Afrika havde nedbedt over ham paa den h. Julemorgen.

Duelvæsenets Reformation.

En amerikansk Avis bringer følgende vittige Efterretning, som Sætteren til bedre Forstaaelse har illustreret: „Siden det er blevet forbudt at udjævne Stridigheder og oprette Æren ved Hjælp af en knyttet Haand, og Duellering derimod begynder at blive Mode, har man bestræbt sig for at reformere Duelvæsenet og gjøre det saa uskadeligt som vel muligt. En Duel, som fandt Sted for nylig, og under hvilken flere Kugler vexledes, uden at nogen af Parterne blev saaret, skal i Følge Øjenvidners Udsagn have været arrangeret efter den ny Methode paa følgende Maade: Modstanderne staa, skydefærdige, ti Skridt fra hinanden, omtrent saaledes:

Derefter kommanderer en af Sekundanterne: „Færdig!“ — „Tag Sigte!“ — „Højre om!“ hvorved Duellanterne komme til at indtage denne Stilling.

Saa kommanderes „Fyr!“ Æren er oprettet, Duellanterne have ikke taget Skade, og i værste Tilfælde kan kun en eller anden Forbigaaende blive ramt.

Tankesprog. Bod aabner Himlen, fører ind i Paradiset og overvinder Djævelen. (Krysostomus).

Tre Ting helliggjør Mennesket: Et gudfrygtigt Liv, et fromt Sindelag og en retskaffen Vandel. (Bonaventura.)

Ulykken bøjer ikke den, som ej fordærves af Lykken. (Augustinus).

Det er en sand Rigdom at være fattig paa Lidenskaber. (Klemens Alex.)

Er Du en sand Kristen, agter Du mere paa Guds Dom, end Du frygter Menneskers. (Gregor.)

Vil Du tabe Naaden, saa ros Dig af dine Fortjenester. (Augustinus).

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. December. 4. Søndag i Advent. — 24. M. Vigiliefastedag til Julefesten.

Tirsdag den 25. December. Guds Søns Fødsel i Kjødet. Første Juledag. I Sct. Ansgars Kirke: Første Levitmesse med Prædiken Kl. 5 Morgen; derefter hh. Messer. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Aften Kl. 6 Festandagt med Prædiken.

Onsdag den 26. December. Anden Juledag. Sct. Stefanus' Fest. (Gudstjenesten som paa Søndagene). — 27. **To. Johannes, Apost. og Evangelist.** — 28. **F. Uskyldige Børns Fest***). — 29. **L. Thomas af Canterbury, Biskop og Mart.**

Søndag 30. December. Søndag i Juleoktaven.

*) **Børnegudstjeneste.** Paa de bethlehemitiske Børns Fest Fredagen den 28. Dec., holdes i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9 en højtidelig Børnegudstjeneste med Prædiken og Kollekt til Fordel for Jesu h. Barndoms Forening. Alle Menighedens Børn indbydes tilligemed deres Forældre.

Unlo. Onsdagen den 26. December (2. Juledag) bortfalder Mødet — Søndagen den 6. Januar Kl. 6 Juletræ for Medlemmerne og deres Børn.

Iesu Hjertes Kapel (Vesterbro). 1. Juledag: Kl. 6 Kristmesse; derefter stille h. Messer indtil Kl. 9 $\frac{1}{2}$. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse med Prædiken Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

2. Juledag. Kl. 7, 7 $\frac{1}{2}$ og 8 stille h. Messe; Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Paa Søndagene holdes, som sædvanlig Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Prædiken og om Aftenen Kl. 6 Andagt med Prædiken.

Vincentsforeningens Bibliothek. Udlaan af Bøger finder Sted i Forsamlingsværelset hver Søndag Aften efter Gudstjenesten Kl. 6. Bøgerne udlaanes gratis. Beskadigede eller bortkomne Bøger maa erstattes. Længste Udlaaningsfrist er en Maaned, hvorefter Laanet atter kan fornyes. Enhver god Bog modtages med Tak.
Chr. Ertner.

Svendeforeningen. Foredag af Hr. Stud. West Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Sangerne bedes møde i Lokalet Kl. 5 $\frac{1}{2}$.

De af nogle Damer i Anledning af Julen indsamlede Gaver ere til Eftersyn den 23. December efter Højmessens i Sct. Ausgars Kirke i Skolelokalet, Bredgade 69, 1, Sal over Gaarden.

Korrespondents. Ugebladet kan bestilles paa alle tyske Postkontorer. I Postvæsenets Katalog (1889) findes det i anden Afdeling anført saaledes: Dänisch. 133. Nordisk Ugeblad for kathol. Kristne. Kopenhagen. 1.70 M.

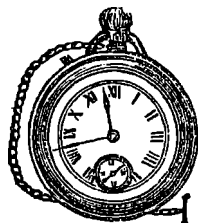
— Den nye katolske **Kalender** for 1889, som ikke følger gratis med Bladet, er nu udkommen og kan faas hos alle Dhrr. Gejstlige. Pris 10 Øre.

Bogvenners Opmærksomhed henledes paa de Fordele (en Trediedel Rabat), som Borromæusforeningen i Bønn og den katolske Bogforening i Salzburg byder sine Medlemmer. Enhver, som ønsker at indtræde i Foreningen, bedes snarest anmeldt hos Hr. Dr. B. Hansen, Bredgade 64. Kjbh.

Devotionaliehandelen (Gammeltorv 4 Stuen) anbefaler sig med smukke og passende Jule- og Nytaarsgaver. Fremhæves: Større og mindre Krybber, Kors, Statuetter, Vievandskar, Rosenkranse og Billeder i rigt Udvalg.

Sophie Simonsens
Vaskeri og Strygeri
anbefales.

Meriansgade 16, St.
Hj af Rigensgade.

Husk Nr. 6.

E. A. OLSEN

Uhr- & Instrumentmager.
6, Borgergade 6,

anbefaler sit store og elegante Udvalg af Guld- og Sølv-Lommeuhre, samt alle Sorter Stueuhre, Brillor og Pincenez. Reparationer udføres billig. Ældre Uhre tages i Bytte. Til Provinserne imod Efterkrav.

Taksigelse. Fra I. Lund i New York har Expeditionen med Tak modtaget 25 Kroner, som ere fordelte i Følge Bestemmelse; 2 Expl. Nord. Ugeblad: 8 Kr. — Gave til Ausgariusforeningen: 4 Kr. — Vincentsforeningen: 5 Kr. — Rosenkranskirken: 4 Kr. og til fattige Katholikers Julebespisning 4 Kr.

— W. R. Ved Salget af de skjænkede Krystal-Glassager indkom paa Sct. Josefs Søstrenes Bazar 44 Kr., som ere overdragne til Vajsenhusfonden. — Vi bringe begge de ædle Givere en hjærtelig Tak med Ønsket om en velsignet Julefest og et lykkeligt Nytaar.

Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Sexogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o: 53.

Søndagen den 30. December.

1888.

Indhold. Jubilæumsaarets Slutning. Legenden om Juletræet Gamle Æventyr og ny Historiegranskning. Antislaveri-Bevægelsen. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Jubilæumsaarets Slutning:

Pave Leo XIII's Jubilæumshøjtid vil være afsluttet i Morgen tilligemed det gamle Aar, og for Fremtiden tilhører denne Begivenhed Historien. Vi mindes endnu en Gang de mangfoldige og rige Billeder, som ere dragne forbi os; Farvepragten kunde bestikke, blinde, fortrylle; men overfor den Fylde af Kjendsgjæringer, som have Liv og Legeme, kan der ikke være Tale om en Fortryllelse. Uden overdreven Enthusiasme kunne vi sige: Leo XIII's Jubelfest hører til de *mindeværdige, usædvanlige* og tillige *mest storartede* Tildragelser i det 19. Aarhundrede og danner en ny Mærkepæl i Pavedømmets Historie. Da den første Opfordring til Festens Højtideligholdelse udgik, fandtes der, som altid, Thomas-Naturer, som betænkeligt rystede paa Hovedet og mente,

at et almindeligt og storartet Resultat vilde være tvivlsomt; der hørte dertil et idealt Opsving; den kolde realistiske Tidsretning var ikke gunstig for Enthusiasme. Alle disse havde taget fejl; der var den Fejl ved deres Beregning, at de ikke havde taget de højere Kræfter i Betragtning, som træde i Virksomhed, naar det guddommelige Forsyn forfølger bestemte Maal. At Jubilæet paa forskjellige Maader blev mistydet af Fritænkere og Anderledestroende og navnlig betragtet som en kjækt vovet og vel overlagt „Demonstration,“ for at omgive Pavedømmet med en Aureole, finde vi begribeligt; Grunden til slige skjæve Opfattelser ligger sædvanligvis deri, at man ikke kjender det katholske Livs indre Værksted. Flere fraskilte Brødre kunne have følt, tænkt og sagt meget, som ikke var smigrende for os; men at ædle, troende Protestanter overfor denne storartede katholske Tilkjendegivelse med Smerte maa have følt, hvorledes Protestantismen saa helt og holdent mangler det afgjørende, ledende Midtpunkt baade for sin Forfatning og Lære, synes mig at være en logisk Nødvendighed.

Den katholske Opfattelse af Festligheden var fra Begyndelsen af simpel og klar. For Katholikerne fremgik Festen og dens Karakter fra to rene, krystalklare Kilder: for Troen paa Primatets guddommelige Indstiftelse og fra Troen paa Kristi Offer paa Golgata, som paa en ublodig Maade fortsættes i det h. Messeoffer og for 50 Aar siden for første Gang blev frembaaret af Kirkens nuværende Overhyrde. Jubilæet hvilede som paa to mægtige Søjler, paa Troen paa det af Gud indsatte Midtpunkt for den katholske Enhed og paa den katholske Læres Hjærte, Solen, fra hvilken alle katholske Lærdomme og Indretninger modtage deres Belysning, nemlig det h. Messeoffer. Paa Grundlag af to store dogmatiske Sandheder forsvandt enhver smaalig Opfattelse, — Festligheden blev en *Verdensfest*, en *Verdensreligions* Fest; den omfattede alle

fem Verdensdele; den „gamle store Kirke“, som Døllinger ogsaa kaldte den katholske Kirke efter sit Fra-fald fra den, straaede i hele sin Storhed, som Staden, der ligger paa Bjærgget, for at den kan blive set af Alle; de tre Kjendetegn, som Kristus har givet sin Kirke, *Synligheden, Enheden og Almindeligheden* eller Katholiciteten kom til Syne, tør man vel sige, som aldrig tilforn i fuld Belysning og Klarhed.

Katholikernes Tro blev til en højtidelig *Bekjendelse* hele Jorden over og tonede ud i en frydelig Hymne, som brusede hen over Verden, og i Te Deum, som aldrig er bleven sunget med større Harmoni og Kraft i alle fem Verdensdele. At Festen vilde udvikle sig saa storartet, havde Ingen, heller ikke Paven selv, forudset. Overfor de politiske og religiøse Tidsforhold forekommer Festen os at have været *providentiel*, styret saaledes af Gud, understøttet og velsignet af Ham, for at flytte Kirken nærmere indenfor den nulevende Slægts Synskreds og for saaledes at bevæge Slægten til at prøve og betragte den. En Fest, som ompspænder fem Verdensdele, et Rige, som aabenbarer en saadan Kraft, Enighed og Udstrækning, større og ældre end alle Riger i Verden, en Magt uden Vaaben, stor og virksom alene ved moralsk og aandelig Kraft, at dette frembyder et Skue, som i sig selv og rent menneskelig betragtet, er interessant nok, for at vække til Reflektion og opmærksomt Studium, for muligvis at naa til et Resultat angaaende visse Spørgsmaal, som for Tiden bevæge og forurolige Verden.

En berømt protestantisk Statsmand ytrede for nylig: „At der er en vis Helling til den katholske Kirke og Primatet til Stede, — at alle de centrifugale Kræfter, som Verden vrimler af, bevidst eller ubevidst stræbe efter et Enhedspunkt; — at man føler Trang til en *moralsk* Magt og at denne moralske Magt mere end andetsteds repræsenteres af den katholske Kirke, — alt dette maa man tilstaa og derfor maa Regeringerne

ogsaa i denne Henseende regne med den katholske Kirke.“ Denne Dom ser fuldstændig bort fra det konfessionelle Standpunkt og tager alene menneskelig og realistisk Hensyn til den politiske og sociale Side, men har i Virkeligheden ramt Sagens Kjærne. Det er uden Tvivl, vi gjentage det, *providentielt*, at Kirkens Lys og Fyrtaarnet, som Leo selv i en Tale kaldte Primatet, paa en saa fremragende Maade traadte frem i Anledning af denne Fest. *Per crucem ad lucem* (Ved Korset til Lyset), dette Motto stadfæster sig bestandig i Kristi Kirke. *Crux de cruce* (Kors af Korset), Pius IX., hvis Begravelse endog blev vanhelliget, overrakte til *lumen de coelo* (Lys fra Himlen) Petri Hyrdestav. Pøbelen haanede i Mørket Pius IX's Ligfølge, men Tusinder af Lys straaledede ved Jubelfesten paa hele Jorden, for at forherlige Leo XIII og Petri Primat. Jubilæet var en *Lysstraale* i Pavedømmets Historie, en usædvanlig Stjerne, som uventet brød gennem Skyerne og klart straalende sendte sit Lys ud over hele Verden.

Jubilæumslyset slukkes i Morgen med det højtidelige Te Deum, men Leo XIII vedbliver at lyse. Storartede Resultater har han opnaaet i Løbet af de ti Aar, han har styret Petri Skib. Han har opnaaet dem ved Guds Naade og Hjælp. Han stoler ikke paa sin egen Visdom og Kløgt, paa sin egen Kraft, men han søger Hjælp og Kraft hos Ham, der alene er i Stand til at yde den, hos den treenige Gud, hos Kirkens Herre, Jesus Kristus. Derfor sammenkalder han saa ofte hele Kristenheden til Bøn, og det er navnlig ved Rosenkransdronningens Forbøn hos Jesu guddommelige Hjærte at han søger at opnaa, hvad Kirken, hvad hele Menneskeslægten trænger til. Han opløfter bønfoldende sine Hænder mod Himlen, strækker dem afværgende eller forsonende ud imod Kirkens Fjender og aabner sine Faderarme for Alle, der som trofaste Sønner og Børn eller som Angrende vønde sig til ham.

Med Taksigelse til Gud for den Overhyrde, han

har skjænket sin Kirke i de nuværende Trængsler, afslutte vi da i Morgen Jubilæumsaaret med den Ambrosianske Lov- og Takkehymne *Te Deum* og i Forening med alle vore Trosfæller paa hele Jordens Kreds anraabe vi endnu en Gang paa Aarets sidste Aften ved *Rosenkransbønnen* den ubesmattet undfangne Jomfru og Gudsmoder om, at hun ved sin Forbøn hos *Jesu guddommelige Hjærte* vil opnaa Kirkens synlige Overhoved og os den Naade fra Gud, at opleve Kirkens endelige Sejr.

Legenden om Juletræet.

I den hellige Nat, da Frelseren blev født i Bethlehem, glædede ikke alene Menneskene sig, Markens Hyrder, hvem Englene forkyndte Guds Fødsel, og de tre Vise fra Østerland, hvem en herlig Stjerne forkyndte Vidunderet, men ogsaa Blomsterne, Træerne, som voxede i Nærheden af Stalden, hvor det guddommelige Barn laa i Krybben, bevogtet af Engle. Alle vilde de se det og hilse paa det, og de bøjede og strakte sig, for at kaste et Blik ind i den fattige Stald, som var bleven til det herligste Gudstempel, og hen paa det hellige Barn. Der gik en sagte Susen og Hvisken gennem Græs og Blomster, gennem Træernes Kroner, der ligesom Menneskenes Bøn forkyndte Glæden over det himmelske Vidunder og Taksigelsen til Alverdens Gud og Skaber.

Bedst lykkedes det for tre Træer, som stode nær hverandre og næsten lige foran Krybben og saaledes vare i Stand til at se det slumrende Jesubarn. Det var en herlig Palme, et duftende Olietræ og et simpelt, grønt Grantræ. Den glade Susen gennem deres Grene og Blade blev bestandig stærkere og endelig til Ord.

„Kom,“ sagde Palmetræet til Olietræet, „vi ville ogsaa tilbede det guddommelige Barn og bringe det vore Gaver.“ — „Tag mig med,“ hviskede Grantræet sagte og beskedent. Foragteligt saá de to stolte Træer ned til deres simple Søster, og Palmetræet sagde: „Til hvad Nytte? Hvad kunde Du byde det guddommelige Barn; Du har jo Intet uden dine spidse, stikkende Naale, endog dine Taarer ere kun hæsligt, stinkende Harpix.“ Da trak det stakkels Grantræ sig beskedent tilbage og vovede næppe at kaste et forknyt Blik paa det smukke Barn, som laa i Krybben omgivet af Lysglans. Men en af Englene, som vaagede hos Jesubarnet, havde hørt Træernes Samtale, det stolte Palmetræs Ord, og følte Medlidenhed med det stakkels Grantræ. Han foresatte sig i sin Englegodhed at ville hjælpe det.

Palmetræet tog det prægtigste Blad i sin Krone og lagde det ned foran Krybben. „Det skal være din Vifte, hulde Barn, og tilvifte Dig Køling under Dagens Hede.“ Saaledes talte det.

Saa lod Olietræet sine smaa Grene svede vellugtende Olie, som dryppede ned paa Krybben, saa at hele Stalden fyldtes med Vellugt.

Det stakkels Grantræ saá med sørgmodig Mine, dog uden Nag eller Misundelse, hvorledes dets fornemmere Søstre ofrede deres smukke Gaver til det guddommelige Barn. „De have Ret,“ sagde det sagte til sig selv, „jeg er for fattig og ikke engang værdig til endog blot at vise mig for det herlige Guds barn!“ Da traadte Engelen hen til det og sagde:

„Jeg har Medlidenhed med Dig, og da Du i din Beskedenhed fornædret Dig selv, saa vil jeg ophøje Dig og smykke Dig langt skjønnere end dine Søstre.“ Da saá Engelen op mod den klare mørkeblaa Himmel, hvor utallige gyldne Stjærner blinkede. Han vinkede, og se! den ene Stjerne efter den anden fløj ned mod Jorden, og de satte sig alle paa Grantræets grønne

Grene, der nu saá ud, som vare de smykkede med mange — mange straalende Lys.

Nu vaagnede Jesubarnet; dog agtede det ikke paa den smukke Viftepalme, som laa foran dets Fødder, heller ikke paa Vellugten, som fyldte Stalden; men dets Øjne hang kun ved det vidunderligt straalende Grantræ. Det guddommelige Barn smilede og strakte de smaa Arme længselsfuldt hen imod det.

Det lille Grantræ blev meget glad og lykkelig herover, men ingenlunde stolt; det søgte endog med sin Glans at oplyse sine to Søstre, som nu beskæmmede stode i Mørke, og det gjengjældte saaledes Ondt med Godt. Da sagde Engelen med venlig Mine:

„Det skal Du faa Løn for, Du simple grønne Træ! For Fremtiden skal Du være kaldet til at forherlige vor Herre Jesu Kristi Fest med dit stedsegrønne Klædebon og dine stjerneklare Lys, som Menneskene i hele den vide Verden Aar ud og Aar ind ville tænde til Minde om denne hellige Nat. De Smaa skulle glæde sig over Dig, og de Store, som have et rent Hjærte, skal Du minde om deres Barndoms gyldne Dage. Dette skal for Fremtiden være din Opgave, Du smukke, Du herlige Juletræ!“

Gamle Æventyr

og

Ny Historiegranskning.

Under Overskriften „En Indsigelse“ har „*En Lærer*“ i „Avisen“ for 23. Septbr. d. A. offentliggjort en Kritik over en af Hr. Adjunkt *G. St. Bricka* udgiven *Verdenshistorie* (Lærebog i Historie til Brug for Latin- og Realskoler, osv. Andet Kursus. I. Oldtiden og Middelalderen. Gyldendal“), som udkom ifjor. Den anonyme

Kritiker, der har god Forstaaelse for og Kjærlighed til *sand* Historieskrivning og synes at være en Mand uden Fordomme, tildeler Hr. Bricka's Bog følgende velfortjente Ros:

„Endnu et Fortrin har denne nye Verdenshistorie, og det et meget betydeligt: den er udarbejdet af en Mand, der ivrigt og omhyggeligt har fulgt med i sin Videnskab, og den er paa alle Maader holdt à jour med de nyeste og samtidig *grundigste* Forskningers Resultater. Her er et Punkt, hvor Hr. Brickas Bog skiller sig saa paafaldende fra den hidtil mest brugte, af *V. A. Bloch*, at jeg ikke kan undlade at fremhæve det ganske særligt. Det er ikke min Agt at rette noget skarpt Angreb mod den nysnævnte ansète Skolemand. Hans sammen med Professor *Thrige* i sin Tid udgivne større Verdenshistorie betegnede dengang et virkeligt Fremskridt imod den da almægtige, bundtørre *Kofod*, og hans senere fremkomne „Lærebog i Historie til Brug for Realskolerne“, som hurtigt indførtes ogsaa i Latinskolerne, hvor den for Øjeblikket vistnok er eneraadende, er skreven i et flydende og let fatteligt Sprog. Men Forfatterens Virksomhed som Leder af Landets første Latinskole har ikke levnet ham Otium til at følge med Tidens Krav og til den historiske Videnskabs Fordringer. Af kulturhistorisk Stof findes der saa godt som intet i „Lærebogen for Realskoler“ og af det andet Stof, Forfatteren meddeler, ses det tydeligt, at han er ukjendt med de moderne Historiegranskningers Resultater. Heri vil enhver Historiker, lige meget om han ellers er enig eller ej med mig i de af mig fremsatte Anskuelser om historiske Lærebøgers heldigste Affattelse, give mig Ret, ligesom alle Kyndige ville indrømme, at Hr. Bricka i denne Henseende staar langt højere. Jeg tænker her ikke endda saa meget paa de urigtige Aarstal, Hr. Bloch paa flere Steder i Oldtidens Historie møder med (f. Ex. ved Jerusalems Erobring ved Nebudkaneser, Slaget ved Pelusium o.

lign.) — dette kan man kalde Smaating, og dog bør de ogsaa være korrekte —; langt misligere er det, at Opfattelsen af visse vigtige historiske Personer og Forhold er saa gyseligt forældet. Erik Menved f. Ex. synes at være skildret med Ingemanns Romaner som Kilde, — „en retfærdig og ædel Konge“ osv., — Abels ubestridelige Overlegenhed over de andre Valdemars-sønner end ikke antydes, Erik af Pommern behandles uretfærdigt osv. *A. D. Jørgensens* ypperlige „40 Fortællinger af Fædrelandets Historie“ og de deri fremdragne og begrundede nye Synsmaader lade til at være Rektor Bloch fuldstændig ukjendte. Og rundt omkring i hans Bog træffer man næsten aldrig andet end gamle, trivielle Talemaader og udtjente Formler, som ikke lære Eleverne det allerringeste. Hvem skulde f. Ex. gennem de faa Ord (I. Del, Pag. 127) om Venedig („despotisk Strængthed“, „udbredt Spioneri“ o. lign.) faa nogen som helst Anelse om denne Republiks beundringsværdige Organisation og rige, frodige Liv? Hr. Bricka har her en fortræffelig Fremstilling.

Af Hr. Bricka's Bog foreligger endnu kun 1. Del; man kan altsaa ikke fælde nogen *afgjørende* Dom. Dog er det lidet rimeligt, at 2. Del skulde blive ringere end 1. Del. Forfatteren vil sikkert blive ved lige saa godt, som han har begyndt. Hr. Blochs 2. Bind vil kunne advare hans Rival for mange slemme Skær, — om han ellers behøver Advarslerne. Man behøver kun at slaa op paa Side 2 i Blochs „Den nyere Historie“, for at træffe Bommert paa Bommert: „Gudstjenesten i Tyskland før Reformationen holdtes paa Latin, saa at der ved denne ikke kunde meddeles Menigheden kristelig Oplysning“, — denne gamle Snak byder ellers nu til Dags ingen Skolebogsforfatter (end sige nogen lærd Historiker) sine Læsere. Protestantiske tyske Forskere som Cruel og Crecelius have forlængst godtgjort, at der før Reformationen prædikedes ligesaa meget som og ofte mere end senere, og det vel at mærke *paa*

Tysk; den tidligere gængse Fejltagelse, at der skulde være prædiket paa Latin, er fremkommen derved, at Prædikanten i Reglen lod den *trykke* paa Latin. *Aflad* fremstilles paa samme Side, som drejede det sig om Forladelse for *Synderne selv*, i Stedet for, at det kun var *de timelige Syndestrafte*, man ved *Anger* og ved at *kjøre et Afladsbrev* kunde fri sig for. Endvidere bringer Bloch den gamle, forlængst som Fabel erkjendte Historie om, at *Tezel* skulde have sagt: Sjælene springe ud af Skjærsilden, naar Pengene rasle i min Kasse. Tezel sagde netop: *Det er en Fejltagelse at tro*, at Sjælene osv. — Side 4 fortæller Bloch om Luthers Bibeloversættelse paa en saadan Maade, at enhver absolut maa tro, at før denne fremkom, eksisterede der ingen tysk Bibeljengivelse. Der var i Virkeligheden *mindst et Dusin* fuldstændige tyske Oversættelser. — Hr. Bloch kunde have set dette i ethvert anstændigt Konversationslexikon. Jeg har særlig fremdraget disse Punkter, fordi en anset dansk Historiker, — Kontorchef *Joh. Grundtvig* — for ikke lang Tid siden under en Polemik mellem danske Katholiker og Protestanter fremhævede, at disse sidste ofte udviste en sørgelig Uvidenhed paa det kirkehistoriske Omraade. Det forekommer mig, at man ikke burde give Katholikerne den Slags Vaaben i Hænde. — Blochs Bog vilde de virkelig med god Grund kunne anføre som et Bevis for, at de danske Protestanter den Dag i Dag lode sig opvarte med Røverhistorier, som andetsteds forlængst vare viste ud af Literaturen.

Men det er, som paaapeget, ikke alene i Reformationshistorien, Rektor Bloch ikke er fulgt med, — han er overhovedet meget distanceret; Hr. Bricka er naaet vidt forbi ham. Derfor og for det meget Gode, Hr. Bricka ellers bringer, bør han finde Tak ikke alene i Ord, men ogsaa derved, at Skolerne anskaffe og indføre hans Bog.

Antislaveri-Bevægelsen.

Kardinal-Ærkebiskoppen af Algier, *Lavigerie's* energiske Optræden imod Slavejagterne i Afrika har haft til Følge, at den offentlige Mening i Tyskland, Østerrig, Belgien, Holland og England beskjæftiger sig med Slaveriets Afskaffelse i Østafrika. Biskopperne i Tyskland udstede Hyrdebrevne til deres Diocesanere og opfordre dem til at indtræde i „*de tyske Katholikers Afrikaforening*.“ Imidlertid er den tysk-engelsk-portugisiske *Blokade* af den østafrikanske Kyst til Opfangelse af Slaveskibe begyndt, og i den tyske Rigsdag er *et Andragende fra det katholske Centrum blevet vedtaget*, hvori den Overbevisning udtales, at, skal Afrika vindes for den kristelige Kultur, saa maa først og fremmest Negerhandelen og Slavejagterne nødvendigvis bekæmpes. Man nærer derfor det Haab, at Rigsdagen vil være beredt til at understøtte alle de Forholdsregler, som de forenede Regeringer have i Sinde at foreslaa i nævnte Øjemed, og at det ogsaa vil lykkes, at bevæge de andre interesserede Magter til Medvirkning ved Udførelsen af disse Forholdsregler. Andragendet var undertegnet af *Dr. Windthorst* og understøttet af hele Centrum. I Wien, Bryssel, London, München, Køln, Antwerpen og andre store Stæder er der bleven afholdt storartede Møder til Gunst for Slavernes Befrielse, og Bevægelsen synes stadig mere og mere at gribe om sig.

Ophavsmanden til hele Antislaveri-Bevægelsen, Kardinal *Lavigerie*, der paa den h. Faders Opfordring har besøgt baade London og Bryssel og der afholdt talrig besøgte Møder, har i 30 Aar virket i Afrika. I Løbet af dette Tidsrum ere elleve Missionærer blevne myrdede i det Indre af Afrika og over 50 ere bukkede under for deres anstrængende Virksomhed. Alligevel er Tilstanden i den mørke Verdensdel ikke bleven bedre i Henseende til Slaveuæsenet og overalt i Cen-

tral-Afrika anrette Slavehandlerne Ødelæggelse og Forstyrrelse. Fra Marokko, Tunis, Zanzibar og Ægypten trængte de paa bestemte Tider med anseelig Magt ind blandt Negerstammerne og fandt næsten ingen Modstand fra de demoraliserede Indfødtes Side. Kardinal Lavigerie anbefalede en *international Konferens* og opfordrede til at undertrykke Slavehandelen ved Magt og ved at opmuntre de Indfødte til Modstand. Navnlig henviste Kardinalen til de sørgelige Tilstande i Kongostaten, specielt ved Tanganika Søen, hvor Slavejagterne bleve drevne paa en gruopvækkende Maade. I Følge Kardinalens Beregning *miste aarlig i Afrika 2 Millioner Mennesker Livet*, altsaa 5000 daglig, paa Grund af disse Slavejagter. Som et Centrum for Slavehandelen betegnede Kardinalen Ujiji Landet, som ligger indenfor den tyske Interesse-Sfære ved Tanganika Søen, og han har derfor søgt, at henvende den tyske Regerings Opmærksomhed paa dette Punkt. I den Anledning sendte Kardinalen fra Bryssel et Brev til *den tyske Rigskansler*, dateret 24. August og hvoraf vi fremhæve følgende:

„Det er i min Egenskab af Missionsbiskop, som nu i 20 Aar har virket for Oprettelsen af Missioner i det Indre af Afrika og som udøver den aandelige Dommermyndighed over den indre Del af det østlige Territorium, der nu er overgaaet til det tyske Rige, at jeg har den Ære, i saa mange ulykkelige Skabningers Interesse, hvis bedagede Hyrde jeg er, at vende mig til Dem.

„Egnene ved Tabora og østen for Tanganika, hvor mine Missionærer, blandt hvilke fire Tyskere virke, ere i Virkeligheden, hvad Slavehandelen angaar, ikke lykkeligere stillede end det øvrige Afrika, de ere endog hjemsogte deraf langt mere end mange andre Egne. Naar Deres Durchlaughtighed lader sig forelægge et Brev fra en af mine Missionærer angaaende Slavemarkedet i Ujiji's nuværende Udseende, saa vil De kunne gjøre dem en Forestilling om disse Afskyeligheder.

Ujiji ligger indenfor det Omraade, som hører til den tyske Zone. Jeg maa tilføje, at overalt i Qunyanyembe og paa Vejene, som fra Tanganika føre gjennem disse Egne til Havet, kan man daglig i et skrækkeligt Omfang være Vidne til det i Sandhed djævelske Syn, som Slavekaravanerne og navnløs Grusomhed frembyder og giver Anledning til. Naar Hs. Majesæt Kejserens Regering ønsker det, saa kan den med Lethed afskaffe disse Skjændigheder og saaledes være blandt de første i den kristne Verden, som giver et Exempel paa virksom Undertrykkelse af Slavehandelen i Landet, der for Tiden anretter langt større Ødelæggelser i Afrika, end Slavehandelen til Søs fordem anrettede. En simpel Forholdsregel, som jeg i mit Foredrag i Bryssel har angivet for den belgiske Kongostats Vedkommende, nemlig Afvæbningen af de i Spidsen for Røverbanderne staaende Arabere og muhamedanske Æventyrere, hvis Antal i Hjærtet af Afrika kun beløber sig til 200 eller 300, og som sammen med deres demoraliserede Negre udføre Slavejagterne i det Indre og sælge Slaverne paa alle Markederne, er, i Forening med et Forbud mod at indføre Krudt og Vaaben fra Kysten eller med Karavaner, i Stand til at opnaa et heldigt Resultat. En lille Trop paa 500 Mand med nogle dygtige og energiske Officerer, i Lighed med hvad Belgien agter at oprette paa Vestkysten af Tanganika, vil være tilstrækkelig til at udføre en saadan Beslutning.

„Den uafhængige Kongostat staar i Følge Lov ikke i undersaatligt Forhold til Kongeriget Belgien, og Kongen kan derfor ikke sende regulære Soldater derhen. Han maa altsaa tage sin Tilflugt til Frivillige. Men det tyske Rige kan, hvad Belgien ikke er i Stand til. Det østafrikanske Gebet er ikke i Følge Lov skilt fra Riget, og alt afhænger saaledes her af Kejseren og af den strænge Udførelse af de grundlæggende Berliner-Aktstykkers VI og IX Artikel. Jeg beder Deres Durchlauchtighed overrække Hs. Maj. Kejseren min

Bøn. Intet er bedre i Stand til at nedkalde Guds Vel-signelse over dem, end en saadan Medlidenheds- og Barmhjærtigheds Gjerning.“

Kardinal *Lavigerie*, der er født i Bayonne i 1825 som Søn af en fransk Toldembedsmand, staar nu i sit 64. Leveaar; men trods sin Alder ligner denne energiske Kirkefyrste i sin Iver og Virksomhed for Guds Riges Udbredelse paa Jorden endnu en kraftig Yngling. I 1860 sendtes han i en særegen Mission til Syrien, hvor en blodig Kamp var udbrudt mellem Muhamedanere og Kristne, og ved sin Tilbagekomst blev han af *Napoleon III* foreslaaet for Bispestolen i Nancy og Valget ogsaa stadfæstet af *Pius IX*. Men allerede fire Aar efter rettede Regeringen atter sit Blik paa den 35aarige Biskop. Den daværende Guvernør i Algier, Marschal *Mac Mahon*, ønskede ham for den ærkebiskoppelige Stol i Algier. Det Svar, *Lavigerie* gav, vidner bedst om hans Karakter. Han skrev: „De foreslaar mig en møjsommelig og anstrængende Mission, et Bispesæde, som i enhver Henseende staar under mit nuværende, hvis Modtagelse tvinger mig til at gaa i Landflygtighed, til at forlade Alt, hvad der er mig dyrebart. Men De tror, at jeg der i Afrika kunde virke mere end nogen Anden. En Biskop, Hr. Marschal, har kun et eneste Svar paa et saadant Forslag: Jeg er beredt til at paa-tage mig de smertelige Ofre, som de forlanger af mig, og naar Kejseren appellerer til min Hengivenhed og Opofrelse, saa vil jeg ikke tøve, det koste, hvad det vil.“

Og i Virkeligheden ombyttede den nidkjære Sjæle-hyrde sit Bispedømme med Afrikas Ørkener. Storartet er hans Virksomhed, som han udfoldede i sin nye Virkekreds. Man kan kalde ham det indre Afrikas Apostel. To Ordenssamfund oprettede han, et mandligt og et kvindeligt. Fra det første rekruteres Missions-fædrene, som af de Indfødte kaldes „*de hvide Fædre*“. I det Sidste har man taget Hensyn til en Skik i hine

Egne, i Følge hvilken de indfødte Kvinder ikke tør vise sig for fremmede Mænd, og som er Aarsag til, at de indfødte Kvinders Omvendelse til Kristendommen næsten vilde være en Umulighed, saafremt *Missions-søstrenes* Orden ikke var bleven oprettet. Da Pave *Leo XIII* i 1880 gjenoprettede det gamle Primatialsæde i Karthago, var det Lavigerie, som blev beklædt med en Primas' Værdighed. To Aar senere, den 27. Marts 1882, udnævntes han til Kardinal. Nu se vi den ædle Kirkefyrste i Spidsen for Bevægelsen til Afskaffelsen af det afrikanske Slaveri, og overalt søger han at opflamme og begejstre Fyrsterne og Folkene for sit op højede Foretagende. Maatte Gud velsigne hans Anstrængelser til Gavn for Afrikas ulykkelige Indvaanere og den kristelige Kulturs Fremme!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Det sidste Nummer af Ugebladet for i Aar skal ikke gaa ud i Verden, uden at have mindet Læserne om, at de gjøre en god Gjerning ved at fornye deres Abonnement for 1889, og det er vort Haab, at ingen af vore trofaste Venner fra det gamle Aar falde fra i det kommende, men tværtimod endog bringe os nye Abonnenter og Læsere. Ugebladet har i Aar lagt sig betydeligt ud, det er næsten naaet op til 1000 Sider imod 852 ifjor, begrundet i de forskjellige Dobbelt-Numre, vi have udsendt i Aarets Løb. Men en saadan Udvidelse bringer ogsaa forøgede Udgifter med sig og maa derfor være en yderligere Grund for Abonnenterne til at støtte et for Præfekturet saa vigtigt Foretagende, som Ugebladet i Virkeligheden er. Maaden, paa hvilken dette kan ske, kjende vore Læsere: *Abonnement* paa Bladet og Indmeldelse i *Ans-gariusforeningen*, samt ved *Gaver* til den katholske Literaturs Fremme. Med disse faa Ord ledsage vi da vore Læsere ind i det nye Aar, idet vi nedbede over

alle, baade de katholske og de anderledestroende, Guds rige Naade og Velsignelse. Maatte det nye Aar blive dem et *Glædens og Velsignelsens Aar*; og skulde det for Nogen af os blive vort Livs sidste, maatte det da blive et *Himmelfarts-Aar* for os!

Kirkelig Kalender.

Søndag 30. December. Søndag i Juleoktaven. — **31. M.** Sylvester, Pave og Bekj. (I Sct. Ansgars Kirke: Kl 6 Aften højtidelig Rosenkransandagt med Prædiken og Te Deum i Anledning af Jubilæumsaarets Slutning).

Tirsdag d. 1. Januar 1889. Herrens Omskjærelse. Nytaarsdag. (Gudstjeneste som paa Søndagene.) Paa Nytaarsdag afholdes den første Kvartalskollekt af Peterspenge for Aaret 1889. — **2. O.** Oktav af Sct. Stefans Fest. (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen.) — **3. To.** Oktav af Sct. Johannes' Fest. — **4. F.** Oktav af uskyldige Børns Fest (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Andagt med Prædiken.) — **5. L.** Vigilie til Epiphania (uden Faste).

Søndag den 6. Januar. Herrens Aabenbarelses Fest eller Epiphania ogsaa kaldet **Hellig tre Kongers Fest.** (Gudstjeneste; som paa Højtidsdagene med Kollekt Morgen og Aften for den ydre Missions Foreninger).

Mødreforeningen. Den h. Messe bortfalder i denne Maaned men Mødrene bedes opofre den h. Kommunion for Neokommunikanterne.

Jesu Hjertes Kapel (Vesterbro). Nytaars-Aften, den 31. Decbr. Kl. 6: Den foreskrevne Jubilæumsandagt med Prædiken og Te Deum. — Nytaarsdag, den 1. Jan 1889, Kl. 9¹/₂ Højmesse; Kl. 6 Aftengudstjeneste med Prædiken.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 6. Januar (Hellig tre Konger) Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel (Vesterbrogade 28).

Den levende Rosenkrans' Forenings Medlemmer bedes overvære den højtidelige Rosenkransandagt paa Aarets sidste Aften med Foreningsemblem og Medaille. — Intention for Januar: Guds Rettigheders Sejr.

Unio. Søndag den 6. Januar Kl. 6 Juletræ for Medlemmerne og deres Børn i Lokalet, Østergade 32.

Rettelse. I Nr. 52, Side 3, 5 L. f. n: og paakalde — læs: at paakalde.

Den nye katholske **Væggekalendar** for 1889 er nu udkommen og faas hos alle Dhrr. Gejstlige. Pris 10 Øre.

Hermed Indholdsfortegnelse og Titelblad.